

DE EERSTE BRIEF VAN PAULUS AAN DE CORINTHIËRS

De brief aan de Romeinen is boven alle andere de brief van het geloof; de eerste brief aan de Corinthiërs is die van de kerk, of, om die nog nader en in onderscheiding van de brief van de Efeziërs, te bepalen, de brief van de kerkinrichting. Paulus toch verkreeg tot het schrijven van deze brief aanleiding door het treurige bericht van allerlei wanordelijkheden in zijn geliefde Corinthische gemeente, alsook door vragen van hun kant, hoe zij op de meest voor Christus aangename wijze sommige zaken zouden regelen. Hier heeft de opzieners-wijsheid van de apostel haar schoonste gedenkteken gesticht tot altijddurenden zegen van de kerk.

HOOFDSTUK 1

VERMANING TOT EENDRACHT EN OOTMOED

A. De inleiding tot het schrijven kan in twee delen worden verdeeld:

I. Vs. 1-3. De schrijver noemt zichzelf en zijn medewerkers, wendt zich tot hen, aan wie zijn schrijven gericht is, noemt ze, evenals hij dat vroeger omtrent zichzelf en de zijnen heeft gedaan, naar hun verhouding tot God en de Heiland en wenst nu van God, de Vader en de Heere Jezus Christus in genade en vrede hun alle heilsgoederen toe.

1. Paulus, een geroepen apostel van Jezus Christus (Rom. 1: 1. Hand. 9: 15; 22: 21) door de wil van God, wiens vrijmachtige keuze de enige reden van die roeping was (Gal. 1: 15 v.) en tegelijk met Paulus Sosthenes, de broeder, die hij hier te Efeze bij zich heeft en die hem bij het schrijven van deze brief behulpzaam is geweest (Hoofdstuk 16: 21. Rom. 16: 22).

Het woord "geroepen" staat tegenover willekeurige aanmatiging en een eigenmachtig indringen. Met het oog op partijen, die zijn apostolaat niet wilden erkennen, hem achter de door Christus geroepen apostelen wilden plaatsen, was het op zijn plaats, dat Paulus bepaald op de voorgrond stelt, eveneens en onmiddellijk door Christus en naar de wil van God geroepen te zijn.

Sosthenes, die ook genoemd is, is een overigens onbekend man. Hij zal wel de overste van de Joodse synagoge, in Hand. 18: 17 genoemd, niet zijn; ons ontbreekt ten minste elk spoor om diens latere bekering en een zo nauwe betrekking tot de apostel aan te nemen als onze plaats dat veronderstelt.

2. Deze beiden richten deze brief 1Th 1: 1 aan de gemeente, die te Corinthiërs 1) is a), de geheiligden in Christus Jezus, in wiens levensgemeenschap zij als leden van de gemeente staan, de geroepen heiligen (Rom. 2: 7) 1) met allen, die, geroepen en geheiligd, de naam van onze Heere Jezus Christus (Hand. 2: 21; 9: 14. aanroepen in alle plaats, beide hun en onze Heere 2).

a) Joh. 17: 19. Hand. 15: 9. 1 Thessalonicenzen. 4: 7. b) Efeziërs 1: 1. c) 2 Tim. 2: 22.

1) Corinthiërs, de vanouds beroemde handelsstad, op de Isthmus (landengte die het noordoostelijk gedeelte van Griekenland of Hellas met het zuidwestelijk deel of de Peloponnesus verbindt), de weelderige zetel van beschaving, alsmede van zedeloosheid, al nu van de schaamteloze Aphrodite-dienst (Venus-dienst) was het doel van de tweede zendingsreis van de apostel geweest. Gedurende zijn anderhalfjarig oponthoud van de herfst van het jaar 52 tot pasen 54 na Christus vestigde hij daar het Christendom en stichtte daar een Christelijke gemeente, die dadelijk in het begin voornamelijk uit Christenen uit de heidenen bestond (Hand. 18: 1-17). Toen vervolgens een half jaar later, in de herfst van het jaars 54 de welsprekende en in de Schriften geleerde, Alexandrijns gevormde Apollos, die van een Johannes-discipel tot een volle belijder van Christus door Priscilla en Aquila bekeerd was, van Efeze naar Corinthiërs verhuisde (Hand. 18: 24 vv.), werd hij de gelovigen daar tot groot nut. Door zijn bekwaamheid in de uitlegging van de Schrift overtuigde hij toch de Joden in openbare gesprekken nadrukkelijk, dat Jezus de Christus was. De kunstmatige en redekunstige vorm, waarin hij het Evangelie verkondigde, was aan de gemeente wel bevorderlijk tot kennis, maar, omdat die zozeer zich onderscheidde van de eenvoudige manier

van Paulus (Hoofdstuk 2: 1 vv. ; 3: 1 v.) en zich bewoog op het gebied van apologie en typologie, gaf zij tevens aanleiding tot die beginselen van partijvorming, die later op zo verwoestende manier zich uitbreidde. Naar Hoofdstuk 16: 7 en 2 Kor. 2: 1; 12: 14, 21; 13: 1 v. te oordelen bracht de apostel te Corinthiërs een tweede bezoek, dat echter in de Handelingen niet wordt bericht. Dit had plaats in de zomer van het jaar 56, gedurende de meer dan tweejarige werkzaamheid van Paulus te Efeze Ac 19: 20. Hij kwam dan toen ook over Macedonië hierheen, om tot een collecte voor de arme gemeenten in Judea op te wekken en wat hij nu zag en opmerkte, vervulde hem met treurigheid. Onder de indruk van zijn droefheid en zorg richtte hij aan Timotheus te Efeze zijn eerste brief; toch scheen hem de tijd toe nog niet rijp te zijn voor een krachtig ingrijpen; integendeel begaf hij zich met zijn begeleider Titus op een nieuw arbeidsveld naar het eiland Kreta, waar hij na de stichting van een Christelijke gemeente tot verdere ontwikkeling van haar deze helper achterliet. Te Efeze aangekomen richtte hij, om af te zien van de brief aan Titus, een schrijven naar Corinthiërs, dat wij weliswaar niet meer bezitten, maar waarop toch in Hoofdstuk 5: 9 uitdrukkelijk wordt gedoeld. Daarin bestraft hij datgene, wat hij volgens eigen opmerking had erkend als bestraffing nodig te hebben. Ook gaf hij uitzicht op een snelle wederkomst, ten einde met beslistheid op te treden, volgens een plan, dat wel is waar later in deze oorspronkelijke opvatting (2 Kor. 1: 15 v.) niet tot uitvoering is gekomen. Intussen bereikte hij daarmee niet wat hij wilde, integendeel werd nu door zijn tegenstanders de beweging tegen hem met dubbele hevigheid voortgezet. Tengevolge daarvan kwam vervolgens in de volgende lente (67 na Christus) van de kant van de Corinthiërs met afvaardiging van een bijzonder gezantschap, dat uit Stefanus, Fortunatus en Achaïcus bestond, een schrijven tot hem, waaruit hij zag, dat enige van zijn uitdrukkingen verkeerd waren verstaan. In dit schrijven probeerde de gemeente zijn bestraffingen op grond van zogenaamd apostolische overleveringen te ontzenuwen en hoewel onder velerlei beleefde spreekwijzen, gaf zij te kennen bij deze overleveringen te zullen blijven eerder dan dat zij zich aan Paulus verordeningen onderwierp (Hoofdstuk 5: 9 en 11; 7: 1; 8: 1 vv. ; 11: 2 vv. Gelijktijdig ontving de apostel door die van Chloë's huisgezin (Hoofdstuk 1: 11) mondelinge berichten, die het beeld volmaakten van de verwarring, die te Corinthiërs heerste, zoals wij die later in bijzonderheden zullen moeten beschouwen. Hij zendt nu Timotheus en Erastus op de weg over Macedonië naar Corinthiërs, ter voorbereiding van de collecte, die voor Judea te houden was, bij welke gelegenheid de eerste de vijandschap, tegen de apostel opgewekt, moet onderdrukken en ophelderingen aan de gemeente moet geven. Aan de drie bovengenoemde afgevaardigden geeft hij tevens zijn antwoord in deze eerste brief aan de Corinthiërs bij hun terugreis over zee mee, die omstreeks pasen van het jaar 57 na Christus plaats heeft. Het naschrift, dat men aan deze brief heeft toegevoegd, blijkt dus in zo verre onjuist als aan de ene kant aan de drie overbrengers van de brief, Stefanus, Fortunatus en Achaïcus, niet als vierde Timotheus had moeten worden gevoegd en aan de andere kant deze niet te Filippi in Macedonië, zoals men met verkeerde verklaring van Hoofdstuk 16: 5 aanneemt, maar te Efeze geschreven en van daar afgezonden is.

2) De laatste woorden: "beide van hen en van ons" worden makkelijk beter verklaard met de plaats, dan door de bijvoeging van de Staten-overzetter is geschied. Zo is de Lutherse vertaling, insgelijks v. d. Palm, "zo tot hun als tot onzen, d. i. zo te Corinthiërs zelf als hier te Efeze; waar zich nu vele Corinthiërs bevinden, de drie afgezonden van de gemeente, Chloë met haar gezin, waarschijnlijk Sosthenes en anderen. " Men tekent er bij aan: "De apostel roept met bepaalde bedoeling de Corinthiërs voor de aandacht, dat zij tot de grote Christelijke gemeenschap behoren, opdat zij het verderfelijke van hun neiging tot scheuringen, waardoor het lichaam van Christus gedeeld wordt, voelen en zich daarvoor leren schamen. "

3. Genade zij u en vrede van God onze Vader en de Heere Jezus Christus (Rom. 1: 7 en "1Th 1: 1.

II. Vs. 4-9. Voordat de apostel overgaat de verschillende verkeerdheden in de gemeente te bestraffen, dat het hoofddoel van deze zijn brief is, erkent hij eerst met dankbaarheid jegens God het goede, dat bij haar aanwezig is. Aan hetgeen Gods genade in Christus Jezus haar reeds heeft geschonken, verbindt hij de hoop, dat deze genade zich ook voortaan aan haar niet onbetuigd zal laten, maar haar zal bewaren, bevestigen en volmaken.

EPISTEL OP DE ACHTTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

In het Evangelie van de Zondag (MATTHEUS. 22: 34 vv.) leidt de Heere de gedachten van de Farizeeën van de wet tot het Evangelie. Deze vroegen naar het voornaamste gebod in de wet. Hij gaf hun te kennen dat alle kennis van de wet ons niets kan baten, maar dat Christus als zijn God en Heere te erkennen beter is en alleen tot zaligheid leidt. Wel is het een genade van God, dat Hij de wet heeft gegeven, want de wet is ons nodig als een tuchtmeester tot op Christus. Maar heerlijker is de genade van de Heere daarin geopenbaard, dat Hij ons in Christus de ware gerechtigheid en de eeuwige zaligheid geschonken heeft. Als de zanger van de 119de Psalm de wet van de Heere roemt en zegt: "hoe lief heb ik uw wet, zij is mijn betrachting de hele dag, hoeveel te meer hebben wij dan reden het dierbare Evangelie te roemen, zonder hetwelk de wet toch slechts de dood aanbrengt! " Daarom heeft Paulus wel recht, als hij hier God begint te danken voor de genade, die Hij de Corinthiërs in Christus Jezus heeft geschonken; zo'n genade is alle dankzegging waard.

Het vorige zondags-epistel heeft gehandeld over de kerkelijke gemeenschap; zij heeft de eenheid van de kerk zeer beslist op de voorgrond gesteld. Bij dit hoofdstuk over de Kerk blijft het epistel, dat voor ons ligt. Daarin wordt de Kerk als de bestuurster van alle genadegiften en als de bemiddelaarster van alle gemeenschap met de Heere tot aan het einde geprezen.

Toen de apostel deze brief begon, had hij zonder twijfel het doel om bekend geworden verkeerdheden van de gemeente te bestraffen. Er bestond een aanzien van mensen en verscheurende partijzucht, de tucht was verzuimd, zodat men tot zware zonden van het vlees was vervallen, de tafel van de Heere was onteerd, zelfs valse leer in een hoofdstuk van het Christelijke geloof, de leer van de opstanding van de doden, was ingedrongen. Toch was in de gemeente een goede kern aanwezig, die de verbetering van het verkeerde mogelijk maakte en niet tevergeefs op een heilzaam gevolg van de berisping deed hopen. De apostel dankt dadelijk aan het begin van zijn brief zijn God, voor de zichtbare uitwerking die de prediking van Christus te Corinthiërs heeft gehad en voor de zegen voor tijd en eeuwigheid, die zij heeft teweeggebracht en zijn waarheid en vrijmoedigheid staat ons niet toe, in deze dankzegging voor God een onware en onwaardige vleierij te zien, waardoor hij zijn bittere artsensij in enig opzicht zou hebben willen verzoeten. Hij heeft de aanklevende zondige gebreken weten te onderscheiden van de goede grond, die aanwezig was en de wijsheid van een geestelijke vader betoond. Nu zal het met de Christelijke kerk in het algemeen altijd zo zijn als met deze gemeente te Corinthiërs. Er zal altijd een kern van iets goeds aanwezig zijn, die dankzegging voor God waardig en een grond van hoop is. En er zullen ook ten alle tijde zonden, verkeerdheden en gebreken aanwezig zijn, die bestraft moeten worden en verootmoediging en verbetering noodzakelijk maken. Soms zal het goede met kracht op de voorgrond treden en de kerk van de Heere als de stad op de berg worden gezien; maar gewoonlijk wordt het verkeerde ons meer duidelijk, omdat het zich erger vertoont en wij ook, helaas, meer ogen

ervoor hebben en liever berispen dan prijzen; want het prijzen maakt ootmoedig, het berispen bevredigt onze ijdelheid.

Ons epistel is een spiegel voor onze gemeente. Een blik daarin kan 1) ons verootmoedigen, 2) ons vertroosten.

Onze tekst, een spiegel voor herders en gemeenten: 1) de herders moeten op de apostel lijken a) in wijsheid van gedragingen, b) in innigheid van het gebed, c) in hoop op goede uitkomst; 2) de gemeenten moeten de Corinthiërs gelijken, a) in rijkdom van kennis, b) in beoefening van hetgeen men kent, c) in verlangen naar volmaking.

Waarvoor wij God het meest te danken hebben: 1) voor de genade van God, die ons rijk maakt in kennis van de zaligheid; 2) voor de macht van God, die deze kennis bij ons tot een kracht doet worden; 3) voor de trouw van God, die het aangevangen goede werk tot een zalig einde leidt.

Over de dankbaarheid aan God: 1) dankbaarheid aan God volgt op Zijn genade vs. 4-7; 2) Gods genade volgt op onze dankbaarheid vs. 8 en 9

Wat de roeping tot de gemeenschap met Christus ons aanbiedt:

1) licht tot onze kennis, 2) kracht voor ons leven, 3) troost voor ons einde.

Over de rijkdom van de Christen: 1) waarin die bestaat, 2) hoe die onderhouden en bewaard wordt.

De ware Christen heeft 1) de grootste schat, 2) het prachtigste kleed, 3) het schoonste huis, 4) het uitgestrektste veld, 5) de machtigste vriend.

4. Ik dank mijn God, die God, met wie ik in zo'n gemeenschap sta, dat ik mij aan Hem heb overgegeven, zoals Hij Zich aan mij heeft gegeven en dat Hij Zich weer aan mij geeft, zo vaak ik mij aan Hem geef, Ik dank Hem allen tijd over u (vgl. Rom. 1: 8. 1 Thessalonicenzen. 1: 2 v. 2 Thessalonicenzen. 1: 3 vanwege de genade van God, die u gegeven is, sinds u in Christus Jezus bent, in Zijn gemeenschap bent gebracht (Joh. 1: 14 en 16).

Merk op hoe vaak de apostel in deze verzen de woorden "onze Heere Jezus Christus" herhaalt. Hoe treffend is het onderscheid tussen deze taal en die van menig erkend Christen, zelfs van menig Evangeliedienaar. De naam van onze Heere Jezus was voor hem de zoetste melodie. Hij was niet bevreesd te menigvuldige of te eervolle vermelding van Hem te maken. Aan alles wat naar Christus werd genoemd, gaf de apostel zijn gewone groet, wensend ten hun behoeve de vergevende genade, de heiligende gunst en de vertroostende vrede van God door Christus Jezus. Deze zegen brengt het Evangelie aan en deze zegen zal ieder prediker van het Evangelie van harte wensen en bidden dat het lot zij van allen, voor wie hij werkt. Genade en vrede; de gunst van God en de gemeenschap met Hem. Dat is in waarheid de som van alle zegeningen. "De Heere verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede" was de zegening onder het Oude Testament (Num. 6: 26). Door het Evangelie worden wij geleerd hoe wij die vrede van God verkrijgen; het is in en door Christus. Zondaars kunnen geen vrede met God hebben, noch enig goed van Hem dan door Christus.

5. a) Dat u namelijk in alles rijk bent geworden in Hem en alle zaken, die tot een ware Christelijke staat behoren, in alle rede (Hoofdstuk 4: 19 v. 2 Kor. 8: 7) en alle kennis.

a) Kol. 1: 9.

Op een korte groet (vs. 1-3) volgt nu de eigenlijke inleiding (vs. 4 vv.), als het ware om de zegen in een dankgebed te voltooien. Hierin stelt hij de staat van de genade van de gemeente voor, ziet blij op de oorsprong terug en vervolgens met blijde hoop naar het doel en de voleindiging. Nog houdt hij de bestraffing van de grote gebreken terug, maar met edele waardigheid, wijsheid en liefde, die zowel moeten dienen om te winnen als om te beschamen, zo bereidt hij het openen van hun harten voor. De dankzeggingen, waarmee de apostolische brieven (met uitzondering van weinige, die ze om bepaalde redenen weglaten) beginnen, ademen de frisse geest van het oorspronkelijk Christendom en geven aan de zendbrieven een hartelijkheid en plechtigheid, iets priesterlijks en liturgisch.

Wat de apostel schrijft is waarheid; het gaat hem van harte, hij verheugt zich werkelijk, dat het goede aanwezig is en grond tot hoop voor de toekomst. Dit komt voort uit de vaderlijke gezindheid; het is, zoals de Wette zegt een onwillekeurige uitdrukking van het gevoel, dat bij de apostel, als hij denkt aan een Christelijke gemeente, blij, dankbaar en vol hoop is, zelfs als hij iets heeft te berispen en terecht te wijzen. Het is echter ook geen zelfmisleiding of valse inbeelding; want hoe groot ook de gebreken mochten zijn, het werk van de Goddelijk genade was toch aanwezig met al de rijkdom van haar gaven. Hierop wordt ook in het verder deel van de brief gewezen en de hoop op de bevestigende werkzaamheid van de Heere en op de trouw van God, die haar tot het doel van de volmaaktheid zal leiden, had toch deugdelijke grond. In dat alles nu is geen menselijke berekening, maar het is volgens de ware wetten van de psychologie, vooral volgens de wet van de liefde, die alles gelooft en alles hoopt; die gezindheid heeft ten gevolge wat menselijk verstand op zelfzuchtige manier gewoon is te berekenen.

Evenals het God niet berouwde dat Hij Zijn gemeente te Corinthiërs vergaderd had, deed het ook Zijn knecht geen leed, maar hij was altijd vol dankbaarheid daarover, dat hij verwaardigd was de prediking van Christus naar Corinthiërs te brengen. Hij toch zag op de genade, die hij de geroepen heilige met vertrouwen kon toewensen, omdat zij een woonplaats onder hun gevonden had in het woord van de genade. Laat ons toch het ziekenhuis van de Kerk leren aanzien met de ogen van Paulus en van Luther.

Die de Kerk daarnaar wil beschouwen, dat er nog veel gebrekkigs of onreins wordt gevonden onder degenen, die Christenen heten, die zal de Kerk, ja het Evangelie en Christus missen en nooit een Kerk vinden.

Het "allen tijd", dat van het danken wordt gezegd, moet niet streng naar de klank van de woorden, maar naar het innige van de bestendige liefde worden afgemeten; vgl. Fil. 1: 3 v.

Het algemene "in allen dele" wordt door de apostel nader begrensd door de bijvoeging: "in alle rede en alle kennis." Onder rede hebben wij te verstaan, de gave en het vermogen van de rede, de menigvuldige mededeling en aanprijzing van de zaligheid, want de naast elkaar plaatsing van de beide woorden, zoals die ook elders bij Paulus wordt gevonden, laat niet toe het eerste op te vatten van het woord, dat tot de Corinthiërs is gekomen, maar laat alleen toe ook daarbij als bij het andere te denken aan eigen begaafdheid. Met bepaalde bedoeling noemt de apostel juist deze twee stukken; want niet over alle overige vruchten van de levendmakende genade kon de apostel getuigen, dat zij daaraan rijk waren.

Aan de gemeente is een zeldzame gave van de rede eigen, een bewonderenswaardige gemakkelijheid om te spreken, bovendien een diep inzicht een bewonderenswaardige kennis van de waarheid. Zeldzaam vindt men deze gaven bij elkaar; meestal is de gave van de rede niet verleend aan hem, die zich verheugen mag in de gave van de kennis, zodat de schatten van wijsheid en van kennis, die hij door diep onderzoek van God genade heeft gevonden, geen juiste vruchten dragen voor het geheel en omgekeerd is het toch zo vaak het geval, dat aan hem, aan wie de gave de rede geschonken is, de gave van de kennis onthouden is, zodat zijn rede alleen over de oppervlakte heengaat. Te Corinthiërs bleven deze beide gaven in evenwicht. De Corinthiërs waren rijk aan alle rede, het woord van de wijsheid zowel als het woord van de kennis, de toespraak van vermaning zowel als de toespraak van de vertroosting, het woord van de profetie tot de mensen, als ook het woord van de glossolalie (spreken met tongen) tot God (vgl. Hoofdstuk 12: 8) was in hun macht. In alle kennis hadden zij de overvloed, kennis van de raad van de zaligheid, kennis van de hoogten van de genade en kennis van de diepten van de zonde, kennis van het getuigenis en kennis van de toekomst van de Heere Jezus Christus.

6. Zoals de getuigenis, de prediking van Christus bevestigd is onder u, in uw harten, omdat u haar gelovig heeft aangenomen en tot hiertoe bewaard, hetgeen ten gevolge heeft gehad dat u, zoals te voren gezegd is, in allen delen rijk bent geworden.

7. Zodat het u aan geen gave van de Heilige Geest ontbreekt, maar wat de charismata "Ro 12: 8 betreft de vergelijking met elke andere gemeente kunt doorstaan, verwachtend de openbaring van onze Heere Jezus Christus (Filip. 3: 20 v. Titus 2: 13 v.).

De prediking van Christus is in de Corinthiërs bevestigd, namelijk door God, door middel van de inwendige werkingen van de Geest, die met het woord van de Geest gepaard gingen. Door de overtuigende inwerking van de Heilige Geest is hun de waarheid van de getuigenis van Jezus bevestigd en zij zijn in het geloof daarom steeds vaster geworden, Deze bevestiging heeft ten gevolge dat zij in geen gave van de genade bij anderen achterstaan, maar dat zij zich over de Goddelijke zegeningen van het Christendom in even zo rijke mate mogen verheugen, als andere gemeenten, die staan in het geloof. Het bezitten van de geestelijke gaven, hetzij die tot lering en vermaning, tot regeren of tot dienen van de gemeente nodig is, of dat zij tot bevordering van enen Christelijke wandel moeten dienen wordt aan de Corinthische gemeente in rijke mate geschonken.

Wat een rijkdom hadden de Corinthiërs, hoe vol goederen was hun ziel. De apostel dankte daarvoor zo vaak hij aan hen dacht! Toch ontbrak hun allen iets, dat eerst nog moest komen; de persoonlijke, lichamelijke verschijning van hun Heer, het aanschouwen van Hem, zoals men dat in de veertig dagen tussen Pasen en Hemelvaart mocht genieten. Rijk in alle opzichten leven zij toch in een zekere verwachting, om nog meer te ontvangen en met de zoete bevrediging voor het tegenwoordige verenigt zich een heilig verlangen naar de toekomst. Hadden zij dit verlangen niet gehad, dan zouden zij minder tegen het gevaar van afmatting beschermd zijn; want de mens, die gelukkig is en rijk in alle goederen, overvalt de gerustheid en traagheid als een zware lucht, als hij niet steeds door de verwachting van de toekomst en door een zekere hoop wordt opgewekt. Al de geestelijke rijkdom zonder hoop is daarom niet voldoende de mens geheel gelukkig te maken en hem dat geluk te verzekeren; men zou kunnen zeggen, dat tot ware rijkdom wezenlijk de hoop behoort, evenals tot het ware bezit het besteden, zonder hetwelk het woord bewaarheid wordt, dat geschreven staat: "Die niet heeft van die wordt genomen ook dat hij heeft. " Terwijl nu de apostel van het wachten van de Corinthiërs op de wederkomst van hun Heere spreekt, maakt hij in de grond van de

zaak slechts de beschrijving van hun geluk volledig. Hij stelt er geen grenzen aan, hij breidt die uit en toont hun zo grond en bodem waarop zijn laatste wens voor hen kan worden vervuld.

8. Die God, die Zijn werk aan u is begonnen, om in u de prediking van Christus krachtig te doen worden (vs. 6. 2 Kor. 1: 21 v. u ook zal bevestigen tot het einde toe van de tegenwoordige wereld (MATTHEUS. 24: 13), om onstraffelijk te zijn in de dag van onze Heere Jezus Christus, om voor Zijn rechterstoel te kunnen bestaan (Rom. 14: 10 vv. Kol. 1: 22 vv. Fil. 1: 6. 1 Thessalonicenzen. 3: 13; 5: 23).

9. God is getrouw (Hoofdstuk 10: 13. 1 Thessalonicenzen. 5: 24. 2 Thessalonicenzen. 3: 3 waardoor u geroepen bent tot a) de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heere reeds voor de tegenwoordige tijd, die gemeenschap in die dag zal worden volmaakt (Joh. 17: 24).

a) Jer. 32: 40 vv. Joh. 15: 5. 1 Joh. 1: 3.

De ouden vonden in de belofte: "die u ook zal bevestigen tot het einde", een zachte wenk, dat het bij de Corinthiërs nog ver af was van vastheid; maar ik kan voor iemand van God bidden, dat hij bevestigd wordt, zonder dat ik daarmee van hem zeg, dat hij op een riet lijkt, dat de wind heen en weer beweegt, zonder dat hij de sterkte, de standvastigheid in het geloof heeft verloren. Wij ontkomen niet, dat zich een groot deel van de gemeente te Corinthiërs door allerlei wind van lering liet meeslepen; maar de apostel denkt hier niet aan deze wankelende en zwakke zielen. Hij ziet de gemeente in haar geheel, met ogen en harten naar de hemel gewend, de openbaring van onze Heere Jezus Christus verwachtend; en dan kan hij niet anders dan uit de diepste grond van zijn harten tot God bidden, dat God ze tot het einde bevestigt.

De apostel, een vijand van alle pelagianisme, brengt niet slechts de beginnende, maar ook de voortgaande en voleindigende werkzaamheid bij de vernieuwing van de mens alleen tot God terug. De mens heeft alleen de negatieve werkzaamheid, dat hij de genade niet weerstaat.

De gemeenschap van Jezus Christus, waartoe God ons roept, omvat de gehele verhouding, waarin wij door de kracht van het gehoorde en geloofde woord en van het ontvangen Sacrament zijn geplaatst, van het kinschap bij God, dat wij in Hem hebben, tot aan de erfenis van de heerlijkheid, die wij met Hem delen.

Het is opmerkelijk hoe de apostel opzettelijk de naam van de Heere Jezus Christus en wel in al de betekenis van het woord, zowel in het opschrift (vs. 1-3), waar hij vier malen, als ook in deze inleidende woorden (vs. 4-9), waar hij vijf maal voorkomt om onmiddellijk daarop (vs. 10) voor de tiende maal weer te keren, de gemeente altijd weer voor de geest roept. Met de indruk, dat in een Christelijke gemeente Christus het één en het alles is, moet zij, die gevaar loopt het Christendom als een zaak te gaan behandelen van menselijk goedvinden, zich gereed maken de vermaningen, bestraffingen en leringen te vernemen.

Gods getrouwheid is niet de getrouwheid van een kortzichtig mens, die niet altijd doorziet wat hij belooft of aan wie hij belooft en die zeer vaak belooft zonder wijsheid of bedachtzaamheid. Maar het is de getrouwheid van de Alwetende, die ons geheel, die al onze behoeften kent, van de Alwijze, die weet wat er nodig is om ze te vervullen. Gods getrouwheid is niet de getrouwheid van een beperkt en afhankelijk schepsel, hoe hoog dan

ook in aardse macht gestegen, die vaak meer belooft dan hij houden kan; maar het is de getrouwheid van de Almachtige, van Hem die spreekt en het is er, die gebiedt en het staat er. Gods getrouwheid is niet maar de getrouwheid van de strakke Onveranderlijkheid, van de koude Waarachtigheid, van de strikte Rechtvaardigheid, maar het is ook getrouwheid van de liefde, van de wijze, werkzame, alvermogende, voor en met haar schepselen levende en werkende liefde, van de goedertieren liefde, die haar lust heeft in beloven en vervullen, van de barmhartige liefde, die de ongelukkigste met haar schoonste beloften vertroost, van de genadige liefde, die door dit te zijn het hart van onwaardigen hoopt te veranderen, van de lankmoedige liefde, die met kleingevoeligheid en wantrouwen geduld heeft, opdat zij ze overwint. Hoe groot is de rijkdom van beloften, door deze liefde over haar voorwerpen uitgestort; hoe kostelijk, hoe verscheiden. Hier zijn beloften voor de tijd en beloften voor de eeuwigheid; beloften voor de levensweg, beloften voor de weg ten leven, beloften voor hart en huis en nakroost en alle geslachten, beloften voor de dag van de druk, beloften voor de dag van de verzoeking, beloften voor het dal van de schaduwen van de dood, beloften van schuldvergifenis, van verzoening, van rechtvaardigheid, van vrede met God, beloften van wedergeboorte en van vernieuwing, van heiliging van het hart, van voorlichting en geleide, van bewaring en loutering, beloften van een zalige eeuwigheid en van een eeuwige heerlijkheid, beloften van de overwinning van de wereld, van de medewerking aller dingen ten goede, van de blijvende gemeenschap van God en van een toekomstige aanschouwing van God, beloften van de hulp van een genade, die tot alles en onder alles genoeg zal zijn en van de genietingen van een liefde, waarvan niets scheiden zal. En te weten dat God getrouw is, overtuigd te zijn dat al deze beloften de ene na de andere vervuld, zeker vervuld, volkomen vervuld zullen worden. O onuitsprekelijke bron van vertroosting, van Gods getrouwheid overtuigd te zijn. Het is bij de ondervinding van de wisselvalligheid van het lot, van de ontrouw van de mensen en van de teleurstellingen, waaraan een vals vertrouwen op het goed van de wereld blootstaat; het is temidden van dat alles, verzekerd te zijn van de liefde van een hart, dat ons zijn trouw ook door het toelaten en beschikken van deze ondervindingen bewijst en des te dierbaarder maakt. Het is op de donkerste wegen, in de treurigste verlatenheid, in de hooggaandste benauwdheid te rekenen op trouwe ogen, die ons overal gadeslaan, die ons overal bewaken; op trouwe oren, altijd open voor ons geroep, altijd horend naar ons geschrei; op een trouwe hand, die machtig is alles te veranderen, die in zes benauwdheden helpt en de zevende verbiedt tot ons te genaken. Het is bij het ontvallen, het ontzinken, het ontberen van alle andere levensvreugd, te leven bij de woorden van de belofte, die uit de mond van God uitgaan: God is getrouw! Zich dit te herinneren op de weg ten leven bij het eerste zwakke begin, de geringheid van de vorderingen, de moeilijkheid van de verharding, de vele verzoeking, het herhaalde zwijgen, de gedurige ontrouw en het toenemend wantrouwen aan eigen kracht; het is weer een moed te grijpen, het is zich te sterken met de gedachte aan een liefde, die niet laat varen de werken van haar handen, die ons niet verwerpt om het glibberen van onze voet, die door onze ontrouw niet ontrouw wordt, die zichzelf niet verloochenen kan en die het voor ons zal voleinden.

B. Hierop wendt de apostel zich in het eerste deel van de brief tot bestraffing van die verkeerdheden, die bij de Corinthische gemeente bestaan en die hem uit eigen ervaring of door mondelinge mededeling bekend geworden zijn (vs. 10. Hoofdstuk 6: 20).

I. In vs. 10-Hoofdstuk 4: 21 spreekt hij eerst over de partijen, die in de gemeente zijn gekomen. Hij wijst op Christus als het enige middelpunt van het geloof en verdedigt tegenover de beschuldigingen van de partij van Apollos zijn kunsteloze manier van evangelieprediking.

a. Vs. 10-31. Door een vermaning tot eenheid in belijdenis en een waarschuwing tegen partijschappen vooraf te laten gaan, baant zich Paulus de weg om mee te delen hoe hem bekend is, dat in Corinthiërs vier fracties bestaan, die van Paulus, van Apollos, van Céfas en van Christus (vs. 10-12). Hij trekt eerst te velde tegen degene, die zich naar zijn naam noemt. Zoals in het algemeen alle partijchap een gezond Christelijk bewustzijn tegenspreekt, dat alleen weet van de Ene, ongedeelde, allen gemeenschappelijk toebehorende en alles door de band van de gemeenschap verenigende Christus, zo is het ook zeker dwaasheid zich te noemen naar een bijzonderen apostel, al is die ook de stichter van de gemeente en haar geestelijke vader. Daardoor wordt aan Christus de eer ontnomen, die Hem toekomt en de doop in diens naam achtergesteld. Daartoe heeft Paulus des te minder aanleiding gegeven, naarmate hij zelf minder de doop heeft bediend (vs. 13-16). Terwijl de apostel er grote betekenis aan hecht, dat het prediken van het Evangelie zijn eigenlijke roeping is en daarbij aanmerkt, op welke manier hij dat moet doen, brengt hij de strijd nu over tot de tweede fractie, die Apollos tot haar schulddrager gemaakt heeft. Bij haar komt het meest de eigenaardig Griekse geest tot uitdrukking, die op schoonheid van vorm en glans van wijsheid doelt, waarom de verdere uiteenzetting nu bijzonder op het oog heeft om menselijke liefhebberij en menselijke wijsheid te doen kennen als door God geoordeeld, sinds Hij in Christus Jezus Zijn rijk heeft opgericht (vs. 17-31).

10. Maar ik bid u, broeders, door de naam van onze Heere Jezus Christus, terwijl ik u op de naam wijs, die de éne belijdenis van alle gelovigen uitmaakt en u daarmee de beweegredenen voorhoudt tot opvolging van mijn vermaning (Rom. 12: 1; 15: 30. Matth. 23: 8 en 10), a) dat u allen hetzelfde spreekt en dat onder u geen scheuringen zijn, maar dat u samengevoegd bent in een zelfde zin en in eenzelfde gevoelen, in gelijke denkwijze en overeenstemmend oordeel.

a) Filippenzen 2: 2; 3: 16. 1 Petrus 3: 8.

11. Want mij is van u bekend gemaakt, over u ter ore gekomen, mijn broeders, door die van het huisgezin Chloë zijn (Rom. 16: 10, 11), dat er twisten onder u zijn.

Nadat Paulus de gemeente van God te Corinthiërs heeft beschouwd, zoals zij in Jezus Christus was, richt hij nu de blik daarop, hoe zij de genade, haar gegeven, gebruikte en in het leven voor ogen stelde. Daar ziet hij veel treurigs, maar altijd houdt hij in het oog dat het broeders zijn, waartoe hij spreekt en daarom grijpt hij ze aan bij hun belijdenis van de Heere Jezus Christus, met het vertrouwen dat de getrouwe God ze niet zal laten loslaten, maar hen altijd meer geheel zal inleiden, ook door middel van deze brief, in de gemeenschap van Zijn Zoon, waartoe Hij ze geroepen heeft. In de brief aan de Romeinen volgt het: "Ik vermaan u, broeders!" eerst in het 12de hoofdstuk op de leer, hier staat het dadelijk aan het begin, onze brief van het begin kenmerkend als een brief van vermaning; slechts daarnaast, zegt Luther, maakt hij enkele uitstappen tot heilrijke lering.

Door middel van dezelfde naam, die hem van het voorafgaande af (vs. 1-9) in de oren klinkt, richt de apostel zijn vermaning tot de Corinthiërs. Deze naam moet aan de vermaning ingang verschaffen en nadruk verlenen. Zij moeten aan haar gehoor geven als aan een, die zich op die naam beroept. Want het is hier daarom te doen, dat allen die naam voor zich laten zijn, wat die voor de Christen moet zijn wanneer hij hen vermaant tezamen "hetzelfde te spreken". Zo zegt hij namelijk, ziende op de belijdenis alleen van de naam van Christus en niet, zoals in 2 Kor. 13: 11. Filippenzen 2: 2 "eensgezind" te zijn, omdat hij zulke verdeeldheden in de gemeente moest berispen, die niet zozeer hun oorsprong hebben in uit elkaar lopende richtingen van het Christelijk leven, als wel in een onderscheiden, maar steeds tevens valse en

zich steeds in verkeerde belijdenis openbarende verhouding tot menselijke persoonlijkheden. (V.).

Zo zijn dan ook de scheuringen, waarop hij wijst, geen scheuringen die op de leer betrekking hebben, maar scheuringen van de gemoederen, partijenschappen, doordat men zich aan verschillende leraars aansloot en een andere manier volgde van de leer op te vatten en toe te passen. Het beweegt zich op ethisch, niet op kerkelijk gebied.

Wij zien in deze scheuringen, die de apostel afleidt van de hoogmoed en de te grote waardering van menselijke gaven en eigenaardigheden, de grote beweegbaarheid, de politieke partijgeest en de filosofische strijdlust van de Hellenen op Christelijken bodem verplant - een eigenaardigheid, die de Griekse kerk aan de ene kant in staat stelde om in de twisten van de eerste eeuwen over de leer een hoogst belangrijke rol te spelen, maar die aan de andere kant een van de hoofdoorzaken van haar later verval was.

De woorden "zin" en "gevoelen", waarvoor de apostel eenheid en gelijkheid vraagt, hebben daarop betrekking, dat men te Corinthiërs over belangrijke zaken verschillend dacht en ten gevolge van deze verschillende gedachten onderscheiden meningen en oordelen partijdig vormde en tegen elkaar verdedigde. In plaats daarvan nu moeten de Corinthiërs in Christelijk denken en oordeel en overeenstemmen, hun juiste verhouding moet in gelijk denken en gelijk menen zich openbaren. Van beide, van de Christelijke overeenstemming in gedachten en meningen, is de twist, in vs. 11 berispt, de openbaring van het tegendeel, zodat dus die gelijkheid volstrekt niet uitsluit het welwillend bespreken van afwijkende punten in denken en beoordelen, om tot beter verband en tot overeenstemming te komen, maar wel partijdigheid en vijandschap.

Of Chloë (d. i. de bloeiende), de vrouw, door wier huisgezin Paulus te Efeze het eerst bericht kreeg van de scheuringen te Corinthiërs, zelf te Corinthiërs leefde en de haren naar Efeze waren gekomen, of dat zij te Efeze woonde en de haren van een reis naar Corinthiërs waren teruggekeerd, is onzeker. Dat tot haar huisgezin zullen behoord hebben de mannen, in Hoofdstuk 16: 17 genoemd, Fortunatus en Achaïcus, is in elk geval zeer onwaarschijnlijk.

Uit begeerte naar verbetering iets op een gepaste plaats mededelen, is geen zonde tegen het negende gebod. Men moet zich er echter voor hoeden, dat er niets buiten de waarheid aan wordt toegevoegd. Ook moeten leraars niet elk verhaal geloven, zij moeten eerst zeker van de zaak zijn, voordat zij iets in het openbaar bestraffen.

12. En dit zeg ik, dit bedoel ik, als ik van scheuringen spreek, dat een ieder van u zegt: "Ik ben van Paulus"; en een ander: "ik van Apollos" (Hoofdstuk 3: 4; 4: 6. Hand. 18: 24 vv.) en weer een derde: "ik van Céfas" en een vierde: "ik van Christus" (Hoofdstuk 3: 22 vv. 2 Kor. 10: 7)

Wat de scheuringen betreft moet wel in het oog worden gehouden dat zij nog volstrekt niet tot uitwendige afscheiding waren overgegaan, of zich in sekten verdeeld hadden (vgl. Hoofdstuk 14: 23). Er waren integendeel alleen steeds weer terugkerende twisten onder hen, ten gevolge van bijzondere voorliefde voor de ene of andere leraar, zoals die nog tegenwoordig in gemeenten kunnen voorkomen, waarin leraars arbeiden, die onderscheiden gaven hebben, alhoewel zij in belijdenis één zijn. De een geeft aan deze, de ander aan een ander de voorkeur en daarover wordt gediscuteerd. Intussen was dat gevaarlijk genoeg om de apostel te

dwingen, dit met alle ernst te bestrijden, opdat uit deze verkeerdheid, die nu nog gemakkelijk kon worden weggenomen, niet iets ergers zou voortkomen.

Bijna algemeen wordt aangenomen, dat hier van vier partijen sprake is, die men door verschillende combinaties weer tot twee hoofdrichtingen zoekt te brengen. Het ligt het meest voor de hand de bekende tegenstelling van de apostolische tijd (heiden- of Jood-Christen) bij te halen, zodat wij twee richtingen zouden moeten onderscheiden, waarvan elk weer uit twee modificaties bestond, of zelfs wel onder dubbele partijnamen (van Paulus en Apollos aan de ene, van Céfas en van Christus aan de andere kant). Men heeft ook de vier partijen daardoor tot twee hoofdtegenstellingen proberen te brengen, dat men een apostolische richting onderscheidde, die zich aan menselijke tussenkomst van het Christendom aansloot (van Paulus, van Apollos, van Céfas) en een anti-apostolische, die geen dergelijke bemiddeling erkende (van Christus). De Christuspartij stelde men dan of aan de heidens-Christelijke, of aan de Joods-Christelijke kant, of men zag in haar een afzonderlijk verband, dat tegenover die beide tegenstellingen even exclusief was.

De volgorde wordt het eenvoudigst verklaard uit het geschiedkundig ontstaan van de partijen. Die van Paulus staat natuurlijk vooraan, omdat de gemeente van Paulus als haar stichter afhankelijk was en zij bij de neiging van het een deel tot Apollos, die later was opgetreden, toch te beschouwen was als de oorspronkelijke partij, die aan Paulus en zijn manier van prediken zich vasthield. Evenmin als echter Paulus een partijhoofd wilde zijn, lag dit in de mening van Apollos, zoals reeds daaruit is op te maken, dat hij, hoewel Paulus hem ertoe dwong, beslist weigerde een bezoek aan de gemeente te Corinthiërs te brengen, om geen voedsel aan de partijgeest te geven (Hoofdstuk 4: 6; 16: 12). Dat partijwezen was geheel zonder zijn toedoen ontstaan, al was het ook ten gevolge van zijn optreden, dat in Hand. 18: 27 v. wordt verteld. Zijn opvatting van het Evangelie was zonder twijfel in hoofdzaak Paulinisch; maar terwijl Paulus zich eenvoudigheid van voorstellen tot wet maakte, trad bij Apollos de Alexandrijnse geleerdheid en retorisch dialectische vorming meer op de voorgrond. Deze was het, die door een deel van de leden van de gemeente op zo'n hoge prijs werd gesteld dat zij Apollos boven Paulus stelden als een leraar van hogere vorming. Nu verhief zich tegenover de partij van Apollos een van Paulus, die de stichter van de gemeente als haar meester roemde en tot partijhoofd wilde maken. Terwijl dus tussen beide partijen er wel geen tegenstelling van godsdienstige denkwijze plaats vond en het hier alleen te doen was om zekere persoonlijkheden, zal de tegenstelling van een derde partij, die van Céfas of Petrus, wel op de godsdienstig zedelijke denkwijze betrekking hebben gehad. Het ontstaan van deze moet, omdat niet kan worden aangenomen dat Petrus te Corinthiërs is geweest, aan Judaïstische leraars worden toegeschreven, die zich op Petrus beriepen en er belang bij hadden tegenover de partij van Paulus en Apollos een streng wettische te stellen. Zij zullen zeker Petrus op de voorgrond hebben gesteld, omdat deze, die met de Heere zelf omgang had gehad, door Hem was onderscheiden. Het ligt nu voor de hand, dat zich tegenover de verschillende partijen, die zich aan Christelijke leraars en apostelen aansloten, anderen geplaatst zullen hebben, die alleen Christus noemden als het Hoofd, aan wie zij toebehoorden, maar op een partijdig uitsluitende wijze, zodat zij, in plaats van een verenigend element te zijn, de scheuring erger maakten; dat zijn dan die van Christus.

Gaat men van deze naam van de partij van Christus uit, die een oppositie schijnt te kennen te geven tegen de menselijke apostelnamen, dan blijkt daaruit dat die van Christus alle menselijke autoriteit willekeurig verwerpen en tegenover de aanhangers van elke apostel, tegenover de door God zelf gestelde middelen zich alleen aan Christus wilden houden. Evenzo willen vele sekten van de oudere en nieuwere tijd tegenover de kerkleer en alle

symbolen zich alleen op de Schrift beroepen, maar die dan in hun zin en door de bril van hun eigen traditie eenzijdig en verkeerd opvatten en terwijl zij de scheuringen van de kerk bestrijden, die slechts vermeederen.

13. Is Christus gedeeld, zodat de ene partij dit deel, de andere een ander deel van Hem heeft? Is Paulus voor u gekruisigd en heeft hij daardoor u tot zijn eigendom verworven (Hand. 20: 28)? Of bent u in Paulus' naam gedoopt en daardoor tot geloof en gehoorzaamheid aan hem verbonden?

De eerste vraag: "Is Christus gedeeld? " komt tegen het veelvuldige in de tweespalt van de partijen op met de idee van eenheid en ondeelbaarheid van Christus en van Zijn recht op de gemeente, alsmede van de gemeente op Hem. De bedoeling is: heeft elke partij in haar bijzondere lust tot afzondering haar bijzondere Christus? Is Christus in stukken gehouwen en verscheurd, in Zichzelf oneens, omdat Zijn kerk het is? Maakt Hij partijen en heeft geen de hele Christus? Hij bestraft hun dwaasheid en eenzijdigheid, waardoor zij zichzelf beroven van de onverminkte kennis en gemeenschap van Christus.

Wat hij verder vraagt: "is Paulus voor u gekruisigd, of bent u in Paulus' naam gedoopt? " zou hij, zoals vanzelf spreekt, evengoed van Petrus en Apollos hebben kunnen zeggen. Hij kiest echter met opzet zijn eigen naam tot een getuigenis, dat hij in de verste verte er niet aan denkt de Pauliners daarom enigszins zachter te beoordelen, omdat zij hem tot uithangbord gebruiken. Het doel van zijn vraag is, hen van de willekeurige, door henzelf gekozen afscheidingen terug te voeren tot het enige, onveranderlijke fundament van hun geloof en van hun belijdenis, die voor allen een en dezelfde is.

De eerste vraag is een, die voor de apostel zelf en onmiddellijk voortkomt uit de toestand, door hem gewraakt; de tweede daarentegen richt hij tot de lezers. De eerste heeft een soort van gevolgtrekking, omdat zij de vooronderstelling onder name brengt, waarbij alleen die toestand gerechtvaardigd zou zijn, deze dwingt de lezers een beschamend "nee" af, waarmee zij zichzelf veroordelen. (V.).

In de eerste vraag ligt bepaald iets, dat zichzelf weerspreekt, om de Corinthiërs de dwaasheid van zo'n hangen aan mensen onder het oog te brengen en hen op de Gekruisigde als de enige grond van hun zaligheid te wijzen. De tweede vraag noemt iets, dat op zichzelf mogelijk is, alhoewel alleen door grof misverstand. Onverstandigen zouden kunnen denken dat zij door de doop in een bijzondere betrekking waren gekomen tot hen, die de doop bedienden.

Evenals de Corinthiërs er veel aan hechtten, door wie zij gedoopt waren, in plaats van er aan te denken, in wiens naam zij gedoopt waren, zo hechten velen er een grotere waarde aan, door wie zij tot leden van de kerk zijn aangenomen, dan welke belijdenis hun is gevraagd en welke verplichtingen op hen zijn gelegd.

14. Ik dank God, dat ik niemand van jullie gedoopt heb, dan Crispus (Hand. 18: 8) en Gajus (Rom. 16: 23).

15. Opdat niet iemand zegt, dat ik in mijn naam gedoopt heb, dat ik door mijn doopsbediening hem zo aan mijn persoon zou hebben gebonden, dat hij recht zou hebben zich naar mij te noemen.

16. Maar ik heb ook, zoals mij nu nog in de gedachte valt en ik daar tot aanvulling van het in vs. 14 gezegde nog nadrukkelijk bijvoeg, ook het huisgezin van Stefanus (Hoofdstuk 16: 15) gedoopt; voorts weet ik niet, of ik iemand anders gedoopt heb.

Paulus wil aantonen hoe dwaas de belijdenis is van hen, die zeiden: "ik ben van Paulus" (vs. 12), omdat dit zulke dwaze veronderstellingen zou hebben, als welke in de tweede vraag (vs. 13) genoemd zijn. Over het eerste punt: "is Paulus voor u gekruisigd?" spreekt hij niet verder, omdat het antwoord op zo'n vraag vanzelf spreekt. Daarentegen voegt hij bij het tweede punt: "of bent u in Paulus' naam gedoopt?" nadere uiteenzettingen en noemt uitdrukkelijk de weinige enkele gevallen, dat hij te Corinthiërs zelf de doop had bediend. Nadat hij eerst twee personen genoemd heeft, door hem gedoopt (vs. 14), komt hem nog een Corinthische gemeente in de gedachte, waaraan datzelfde is geschied en met nauwgezetheid voegt hij er dat bij. Na deze bijvoeging is het hem duidelijk geworden, dat hij zijn geheugen niet onvoorwaardelijk kan vertrouwen, zodat hij de mogelijkheid toegeeft (vs. 18), dat er nog deze of gene zou moeten worden bijgevoegd, maar tevens, hoe onverschillig de zaak op zichzelf is, of hij de doop zelf bediende, dan of die door anderen is bediend (vgl. Hand. 10: 48). Was het anders, was er iets bijzondere in, wanneer hij de doop zelf bediende, dan zou hij zich niet alleen niet met zo zeldzame gevallen hebben tevreden gesteld, maar ook de verschillende gevallen nauwkeurig hebben opgetekend. Waaraan hij zelf echter geen gewicht hechtte, namelijk op het bedienen van de doop door hemzelf, daaraan konden gemakkelijk zij, die deze hadden ondergaan, tegenover anderen, aan wie dit niet te beurt gevallen was, waarde hechten. Zij konden zichzelf houden voor degenen, die in een bijzondere eigenaardige betrekking tot hen waren gesteld, hen als het ware waren ingelijfd, zoals ook later bij meer ontwikkelde schismatische partijen in de kerk op de menselijke organen, waardoor men de doop had ontvangen, een te groot gewicht werd gelegd. Wellicht waren er reeds toen te Corinthiërs onder hen, die zeiden: "ik ben van Céfas", degenen die, uit Palestina gekomen, er zich bij de Corinthiërs op beroemden dat zij de doop door de eigen hand van Petrus hadden ontvangen en tot de verdeeldheid, die zich onder hen ontwikkelde en in vs. 12 genoemd is, de eerste aanleiding hadden gegeven. Als de apostel in vs. 15 zegt: "opdat niet iemand zegt, dat ik in mijn naam gedoopt heb", dan denkt hij wel niet, zoals vele uitleggers zijn woord willen opgevat hebben, aan boosaardige lasteraars, die hem zouden beschuldigen, dat hij bij de door hem bediende doop of onmiddellijk in de plaats van Christus' naam, waarin de doop anders werd bediend (Hand. 8: 16), zijn eigen naam zou hebben gezet, of ten minste naast die eerste ook de laatste zou hebben gevoegd. Integendeel, omdat het dopen in iemands naam een handeling te kennen geeft, die tot hem, wiens naam bij de doop genoemd wordt, in een persoonlijke betrekking stelt, maar zij, die zich "van Paulus" noemden, zich gedroegen, alsof zij werkelijk in zo'n persoonlijke betrekking tot de apostel waren gesteld, zijn het deze zelf, die hem op indirecte manier enigermate beschuldigden, in zijn naam gedoopt te zijn. Nu verblijdt hij zich, dat hij hiertoe geen aanleiding gegeven heeft, zelfs niet door het zelfbediening van de doop. De weinigen, die hij gedoopt heeft, kan hij zonder bedenking noemen, want juist zij, zo mogen wij aannemen, hadden zich van die partijdigheid onthouden. Hoe konden nu de overigen, die zich "van Paulus" noemden, ook maar een schijn van recht voortbrengen, om zich tegenover hen, die zich "van Céfas" noemden, als die "van Paulus" te stellen? Hij heeft het niet uit berekening gedaan, als hij zich zoveel mogelijk onthouden heeft vanzelf te dopen en daarvoor elk recht van bestaan voor een partij van Paulus van het begin heeft afgesneden. Wel ziet hij er echter een leiding in van zijn God, dat hij zo gedaan heeft; deze heeft als het ware voor hem de zaak berekend. Vaak regeert Gods voorzienigheid onze omstandigheden en handelingen op een manier, zegt Bengel, dat wij later die bijzondere bestemming met dankbaarheid opmerken.

17. Ik ken bovendien geen bijzonder gewicht aan een doop toe, omdat die door mij gebeurd is; want Christus heeft mij niet gezonden om te dopen, maar (Hand. 9: 15, 20; 22: 15; 26: 16 vv. om het Evangelie te verkondigen en dit doe ik nu a) niet met wijsheid van woorden. Ik probeer het onderwerp van mijn prediking niet te omkleden met het uitwendig gewaad van filosofische bewijzen, of van kunstige, welsprekende voorstelling (Hoofdstuk 2: 4), maar ik predik op eenvoudige, bevattelijke wijze, opdat het kruis van Christus niet verijdeld wordt, niet beroofd wordt van zijn heerlijke kracht en in de plaats daarvan zou worden gesteld wat esthetisch - aantrekkelijkheid heeft, of alleen theoretische bijval verkrijgen kan.

a) 2 Petrus 1: 16.

Het dopen was aan de apostelen bevolen in de instellingswoorden (MATTHEUS. 28: 20) en Paulus zelf zag het niet aan als een handeling, vreemd aan of in strijd met zijn roeping. Het kon evenwel door de apostelen slechts indirect (vgl. Hand. 13: 5) plaats hebben en moest om hun hogere gaven en om hun tijd en hun krachten voor de hoofdzaak van hun beroep te bewaren, aan anderen worden overgelaten, met name aan de diakenen Zo heeft de Heere het ook zelf gedurende Zijn leven op aarde aan de discipelen overgelaten (Joh. 4: 2).

De tweede helft van het vers moet grammatisch uit het eerste worden aangevuld. Toch is dit een begin van een nieuwe gedachten-reeks, waarin de apostel zich nu wendt tot hen, die om de meer schitterende voordracht van Apollos aan dezen de voorkeur gaven, op een wijze, dat de apostel ten gevolge daarvan ophield voor hen datgene te zijn, wat hij voor de gemeente van rechtswege was en zijn moest.

Het kruis van Christus wordt vernietigd, van kracht beroofd door zo'n verkondiging, die de toehoorders boeit door haar innemende, boeiende vorm. Als toch het woord van het kruis de menselijke kunst van voorstelling en de weg van filosofisch bewijzen te hulp roept, dan werkt het niet meer, ten minste niet meer alleen door zijn inhoud, maar mogelijk alleen door vorm van voordracht. Dan is echter ook de uitwerking onzeker gemaakt, want die zich door de boeiende vorm heeft laten meeslepen, zonder dat hij gewonnen is voor de inhoud van de prediking, die is in van de waarheid misleid. Van de kracht van het kruis van Christus zelf zal hij niets in zich ervaren; deze is voor hem onder de verblindende voorstelling verstikt.

Men moet hierdoor geen krachtige, mannelijke, waar het pas geeft, ook sierlijke en altijd beschaafde taal verstaan, voorwaar, die wijsheid van het woord, of van de rede, bezat Paulus in geen geringe mate en hij maakte er steeds gebruik van. Maar men wilde in heidense gemeenten, inzonderheid in het hart van Griekenland, dat leer en leerwijze geschoeid werden op de leest van de wijsgerige onderzoekingen en redetwisterijen en dit is die wijsheid van het woord, waarvan Paulus een afkeer had, bij wie het kruis van Christus en de rechtvaardigheid uit God de spil waren, waarom zijn hele onderwijs zich bewoog. (V. D. PALM).

Dat kruis van Christus wordt verijdeld en verliest zijn kracht, wanneer het Evangelie met een kunstige zwier van welsprekendheid gepredikt wordt, omdat daardoor de aandacht wordt afgewend van die eenvoudige en allerbelangrijkste waarheid, dat Christus gekruisigd zij om de reinigmaking van de zonden door zichzelf te weeg te brengen. - Paulus had zich daarom onthouden van een wijsheid, die naar de smaak was van de Corinthische geletterden.

18. Niemand moet de tegenwerping maken, dat ik door zo'n manier van prediking het kruis van Christus niet tot zijn volle kracht en werking laat komen, die alleen daar zich kan openbaren, waar het Evangelie met woorden van menselijke wijsheid wordt verkondigd. Zo'n

tegenwerping zou geheel ten onrechte zijn. Want het woord van het kruis is goed voor degenen, die verloren gaan, dwaasheid en houdt niet op dit voor hen te zijn, ook niet, als men beproeft het met woorden van de wijsheid tot hen te brengen; maar voor ons, die behouden worden, is het een kracht van God (Rom. 1: 16) en dit te meer, hoe minder het met menselijk versiersel wordt opgetooid.

19. Want, wat het eerste aangaat, dat God, de Heere, als Hij genade en zaligheid schenkt, het op een manier doet die degenen, die de zaligheid niet deelachtig worden, dwaasheid schijnt, er is geschreven, in Jes. 29: 14 : a) "Ik zal de wijsheid van de wijzen doen vergaan en het verstand van de verstandigen zal Ik teniet maken (vgl. 2 Kor. 2: 15 v.).

a) Job 5: 12.

De gedachte, die het verband geeft van de ideeën in vs. 18 en in vs. 17 uitgedrukt, is deze: de prediking van het Evangelie mag daarom niet met menselijke wijsheid geschieden en deze laatste neemt eigenlijk de kracht van het eerste weg, omdat beide, Evangelie en menselijke wijsheid, tegenover elkaar staande elementen zijn, die geen vereniging toelaten. Het ene ontnemt aan het andere zijn wezen en beide trachten elkaar te vernietigen. Waar dus menselijke wijsheid de boventoon zelf heerst, komt het Evangelie als dwaasheid voor; waar het Evangelie krachtiger is, daar ziet men dat de menselijke wijsheid dwaasheid is en daarentegen het woord van het kruis de ware wijsheid. Deze tegenstelling tegen de dwaasheid wordt wel niet uitgesproken, die ligt echter in de uitdrukking "kracht" mee opgesloten; want de ware wijsheid is juist kracht.

In beide zinnen is een dativus van het oordelen (degenen, die verloren gaan, ons die behouden worden); maar in de ene is het vooroordeel ten gevolge van verblinding, in de andere het oordeel van de waarheid op ervaring gebouwd.

De apostel spreekt het wezen van het woord van het kruis zo uit, dat sommigen daar tegenover moeten staan als tegenover een dwaasheid, terwijl de anderen een goddelijke macht tot redding daarin bezitten. Naar hetgeen hen overkomt noemt hij deze, degenen, die verloren gaan de anderen degenen die zalig worden. Hij wil zeggen dat uit één en hetzelfde menselijk geslacht sommigen verloren gaan, anderen redding vinden en dat één en hetzelfde woord van het kruis een dwaasheid is en een goddelijke macht.

Met het woordje "ons", dat de apostel gebruikt als hij van degenen spreekt die zalig worden, wil hij de Corinthiërs van hun wegen van afkerigheid terugtrekken tot de genade van hun roeping. Zij waren op het punt de kunst van de Farizeeën en Schriftgeleerden in verfijnde vorm, als gerechtigheid van kennis in zwang te brengen, daarom houdt hij hun dat profetische woord voor, dat vervulling heeft gevonden in de huichelachtige schrift- en wetgeleerden in Israël, toen de Heere Jezus tot hen kwam en de zienden blind werden (vgl. MATTHEUS. 15: 7 vv. Joh. 9: 39).

20. Heeft niet de Heere het zo-even aangehaalde woord in deze zelfde tijd duidelijk vervuld, zoals men ziet, als men op het bestaan let van de gemeente, die zal zalig worden? Waar, zo zeggen wij met de profeten (Jes. 19: 12; 33: 18) is de wijze? Waar is de Schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker van deze eeuw? Heeft God, om met een andere plaats van de Schrift te spreken (Job 12: 17) de wijsheid van deze wereld niet dwaas gemaakt?

Met een verrassend snelle wending, met een reeks van velerlei dringende vragen, op de toon van een edele triomf laat Paulus op het profetische citaat de vervulling als op de voet volgen. Daardoor geeft hij een tweede sterker bewijs voor de tegenstelling van menselijke en goddelijke wijsheid, waarover hij gesproken heeft. Hij ziet en verklaart de eerste als vernietigd, van de werkelijke waarde en roem van wijsheid beroofd door de openbaring van die hogere wijsheid, wier leer en heilswegen geen menselijke wijsheid kon uitvinden, noch verstaan, noch geloven, wier zegenrijke werkingen die niet kon voortbrengen. Het is er verre van, dat hij zich over het verwijderd blijven van deze wijzen van het Evangelie, van de kerk als over een verlies voor haar zou beklagen; hij ziet integendeel in die wijzen de verlorenen en verworpenen. De voorstelling wint in aanschouwelijkheid en levendigheid doordat de bezitters van de menselijke wijsheid naar hun verschillende klassen worden voorgesteld.

De optelling omvat Joden en heidenen; beider ingebeelde wijsheid is veroordeeld. "Wijze" is de gemeenschappelijke naam, "schriftgeleerde" die van Joodse, "een onderzoeker van deze eeuw" of "wereldwijze" die van een Helleense geleerde.

Van deze allen wordt gezegd, niet dat zij niet meer konden worden, maar dat het hen is gegaan, zoals het woord van de Schrift heeft geprofeteerd, dat zij daar niet te vinden zijn, waar de Christen de zaligheid verkrijgt: de zaligheid is zonder hen en is niet voor hen aanwezig. Zij hebben er niets toegedaan om ze teweeg te brengen en de weg, waarlangs het heil door God gegeven is, heeft niet alleen bewezen, dat hun wijsheid dwaasheid is, maar haar werkelijk tot een dwaasheid gemaakt, daar Hij ze tengevolge van de tegenspraak, waarin deze Zijn weg van de zaligheid met haar staat, tot een maakte, die ongeschikt is om haar te bevatten.

21. a) Want nademaal in de wijsheid van God, zoals Hij, die de heidenen in de werken van de schepping (Rom. 1: 19 v. Hand. 14: 17) en in de natuur van het menselijk hart (Hand. 17: 27), maar de Joden in de bijzondere openbaring van Zijn heilig woord (Rom. 3: 2) tot het kennen van Hem heeft gegeven - nademaal de wereld vóór Christus God niet heeft gekend door de wijsheid, de heidense wereld- en Joodse schoolgeleerdheid, God niet heeft kunnen leren kennen noch bevatten, zo heeft God een andere weg gegeven. Het heeft God behaagd in deze Christelijke tijd door de dwaasheid van de prediking zalig te maken, die geloven wat hun gepredikt wordt, hoezeer het ook op het standpunt van de wijzen voorkomt een dwaasheid te zijn.

a) MATTHEUS. 11: 25. Luk. 10: 21.

De wijsheid van God lag reeds voor de ogen van de wereld, voor de heidenen in de werken van de schepping, voor de Joden bovendien nog in de openbaring van het Oude Testament. In Zijn geopenbaarde wijsheid zou God door de mensen hebben kunnen moeten gekend zijn, maar zij kenden Hem daarin niet, kwamen door het van hen aangewende middel van hun wijsheid niet tot deze kennis. Daarom nam God de maatregelen om door het tegenovergestelde van wijsheid, namelijk door de dwaasheid van het Evangelie de gelovigen zalig te maken.

Men moet bij hetgeen de apostel in dit vers zegt, aan het vóór-christelijke denken, aan zekere openbaringen van de goddelijke wijsheid, die aan de openbaring in Christus zijn voorafgegaan en waaraan de mensheid God kan en moest erkennen, aan Zijn werk in de natuur en de geschiedenis en aan de leiding van Zijn verbondsvolk. Een levende kennis van God, die gemeenschap met God in zich sluit, zou, als de wereld door haar wijsheid deze uit de goddelijke wijsheid zich had eigengemaakt hem bekwaam hebben gemaakt om de volkomen

openbaring van God in Christus te verstaan, zij zou een voortzetting, een voleindigen van de vorige geweest zijn, zodat de prediking van het Evangelie voor haar geen dwaze zou zijn geweest. De menselijke wijsheid echter, die het orgaan moest zijn om God in Zijn wijsheid te erkennen, bleek ongeschikt daartoe te zijn, omdat de wereld, de bezitster van deze wijsheid, zich van Gods waarheid en liefde heeft afgekeerd en door dwaling en zonde verdorven is. Daarom achtte de Heere het goed niet meer door middel van bekendmaking van Zijn wijsheid zich tot de menselijke wijsheid te wenden, maar door de dwaasheid van de prediking zalig te maken die geloven, d. i. door een prediking, van die inhoud een teken van dwaasheid, van het onzinnige aan zich heeft, of ten minste aan de wereld, zoals zij is, als zodanig moet voorkomen. Door deze wilde Hij redden uit zonde en verdoemenis en die geloven inleiden in de zaligheid van het rijk van God, daarom Zich wenden tot het geloof in plaats van tot de wijsheid. Het wezen van dit geloof is het ontvangen, dat tegenover het werken staat, tegenover het actieve in het bezit nemen door de kracht van het "ik", zoals de menselijke wijsheid het verkrijgt. Het is het ootmoedig op- en aannemen van de prediking van de gekruisigde Christus ondanks de tegenspraak, die in zo'n leer van de zaligheid voor het verstand van de natuurlijke mens ligt, dus met aflegging van eigen mening en losmaking van de heersende meningen.

De wereld moet eerst haar eigen wijsheid opgeven en aan iets geloven wat haar door deze voorkomt dwaasheid te zijn, voordat zij kan komen tot kennis en daarmee tevens tot de ware wijsheid.

22. Overmits a) de Joden een teken begeren (Joh. 4: 48) en de Grieken wijsheid zoeken (Hand. 17: 18 vv.).

a) MATTHEUS. 12: 38; 16: 1.

23. Maar wij prediken Christus, de Gekruisigde a), voor de Joden wel een ergernis (Gal. 5: 11) en voor de Grieken een dwaasheid.

a) MATTHEUS. 11: 6. Joh. 6: 60, 66.

24. Maar voor hen, die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken, prediken wij Christus en Hij betoont Zich nu aan hen als de kracht van God en de wijsheid van God (Rom. 1: 16. Kol. 2: 3).

Deze drie verzen (22-24) verklaren wat in de 2de helft van vs. 21 gezegd is: "het heeft God behaagd door de dwaasheid van de prediking zalig te maken die geloven." De apostel zet nu uiteen hoe het goddelijk besluit, in deze woorden neergelegd, tot werkelijkheid komt in hetgeen in deze tijd plaats heeft. De volgorde van gedachten wordt verstaanbaarder, als wij de inhoud aldus weergeven: De Joden eisen tekenen en de Grieken vragen naar wijsheid. Wij prediken echter een gekruisigde Christus. Dat kan slechts dit ten gevolge hebben, dat de door ons gepredikte de Joden een ergernis is en de Grieken een dwaasheid. De Christus echter, die zo en niet anders door ons gepredikt is, is nu ook aan de andere kant voor degenen, die onder Joden zowel als onder heidenen geroepen zijn geen ergernis, zoals Hij dat voor de ongelovige Joden is, maar een goddelijke kracht, niet een dwaasheid, als waarvoor de ongelovige Grieken Hem houden, maar goddelijke wijsheid - Joden en Grieken (heidene, Rom. 1: 16) zijn de twee grote afdelingen, waaruit de wereld toen bestond. Kennis van God nu is volgens vs. 21 evenmin bij deze als bij gene te vinden. De Joden eisen in hun blinde theocratische hoogmoed voedsel voor hun nationale geleerdheid; zij willen alleen in die Messias geloven, die voor hen

door goddelijke wonderen betoond heeft de Messias te zijn, maar de wonderen van de Heere waren hun niet voldoende in de daden van Zijn vlees, toen zij Hem nog voor zich zagen en Hem hoorden (Luk. 11: 16 en 29) en nu Hij aan het kruis gestorven is, willen zij geheel andere bewijzen hebben, om in Zijn opstanding en heerlijkheid te geloven, dan die, die in het getuigenis van Hem (Hand. 5: 32) worden gevonden. Zij kleven vast aan de herinneringen van de wonderen op Sinai en in de woestijn (Joh. 6: 30 vv.). Door dergelijke wonderen moet de Messias Zich niet alleen voor hen verheerlijken, maar ook aan hun roem en hun voorrang nieuw voedsel geven. De zachtmoedige, ootmoedige Verlosser daarentegen is voor hen een aanstoot een ergernis, Zijn houding en Zijn uiteinde komt hun geheel en al strijdig voor met hetgeen Zijn apostelen van Hem getuigen (Hand. 5: 32); daarom verwerpen zij Hem. Hetzelfde doen nu de Grieken, die naar wijsheid vragen. Hun licht strekt zich uit naar hetgeen zij voor wijsheid houden, naar scherpzinnig uitgedachte leerstelsels, naar stof tot disputeren, naar voedsel voor hun vermeende wetenschap. Een getuigenis van God, aan wie zij zich onderwerpen, waaronder zij hun verstand moeten gevangen geven (2 Kor. 10: 4), zoals dat de prediking van Christus, het woord van het kruis is, is voor hen dwaasheid. Daarom wordt Christus, de Heiland en Verlosser door beide delen verworpen. De wereld erkent Hem niet; de Joodse evenmin als de heidense, die zich met de beschaving van Hellas tooit. Maar alles wat die in Hem missen, dat vinden en verkrijgen in Hem zij, die geroepen zijn, of zij te voren Joden dan of zij Grieken geweest zijn - de kracht van God, waarvan de tekenen eisende Joden bewijzen vragen en wijsheid van God, die de verblinde Grieken niet in Hem kunnen vinden.

25. Want het dwaze van God, God in Zijn schijnbare dwaasheid, is wijzer dan de mensen en het zwakke van God, God in Zijn schijnbare zwakheid, is sterker dan de mensen.

Men neemt gewoonlijk aan dat Paulus hier op het oog zou hebben feiten, die door God plaats hebben, omstandigheden, door Hem beschikt, zoals de bewerking van de zaligheid van de mensheid door de kruisdood van Christus, die naar het oordeel van hen, die zich voor wijs houden en alles afmeten naar de maatstaf van hun ingebeelde wijsheid, iets onzinnigs was. Van dit "dwaze van God" zou hij zeggen, dat het alle mensen overtrof, hoe wijs zij zichzelf achten, of door de mensen gehouden werden. Op diezelfde manier zou ook het volgende moeten worden opgevat: het "zwakke van God" d. i. een goddelijke regeling, die krachteloos is in de ogen van hen, die of uitwendige vleselijke kracht roemen en daarvan heil verwachten, zoals het middel ter verlossing door een Gekruisigde, die in de machteloosheid van de dood is overgegeven, is sterker, heeft een hogere kracht in zich dan de mensen met al hun ingebeelde sterkte of macht. Er is echter ook nog een andere opvatting mogelijk, die door de samenhang met het volgende aan de hand wordt gegeven. Volgens deze zijn de geroepen in vs. 24 bedoelt, die in zich ervaren dat de Gekruisigde de kracht van God en de wijsheid van God is, die dus op goddelijke manier goddelijk krachtig worden en nu als het dwaze en zwakke, dat God toebehoort, de zodanige zijn, die in wijsheid en kracht de mensen d. i. de mensheid, die buiten de gemeenschap van Christus blijft, overtreffen.

Alhoewel Hij in die zwakheid, zegt Paulus van de Christus, die in Zijn gemeente regeert, gekruisigd is, zo leeft Hij toch in de kracht van God onder u (2 Kor. 13: 4). Ook op onze plaats bedoelt de apostel, zoals uit de volgende verzen blijkt, Christus en de Christenen; als Hij de overwinning van de goddelijke dwaasheid en zwakheid over de mensen verzekert.

Wij zien er uit wat wij moeten prediken en hoe wij moeten prediken. Het Evangelie, het kruis van Christus, de kracht van God en de wijsheid van God, dat moet de hoofdinhoud, dat moet het middenpunt uitmaken. En die prediking moet door ons geschieden, niet met wijsheid van de rede, waardoor wij onszelf op de voorgrond en het kruis van Christus op de achtergrond

plaatsen, maar eenvoudig, duidelijk, onbewimpeld, levendig, hartelijk, vurig, met één woord, met die ongeunstelde, ware, welsprekendheid, die wij in Paulus aanschouwen, opdat het kruis van Christus niet verijdel wordt. Tot die prediking moeten wij ons gedrongen gevoelen, omdat het God behaagd heeft door haar zalig te maken, die geloven, omdat Christus ons heeft gezonden, om het Evangelie zo te verkondigen, omdat die prediking uit haar aard geschikt is om al onze geestelijke behoeften te vervullen en omdat de ervaring heeft geleerd en nog leert dat zij kan doen wat de wijsheid van de wereld niet in staat is uit te werken, dat door haar de wereld wordt overwonnen. En tot die prediking zullen wij ons gedrongen gevoelen, als wij, evenals Paulus, onszelf als zondaren voor God hebben leren kennen, als wij evenals hij onze behoeften aan Gods genade in Christus hebben leren beseffen, als Christus de Gekruisigde ook ons zoals Hem de kracht van God en de wijsheid van God is geworden. Maar ook wat een belangrijk onderwijs voor de gemeenten! Horen wij zo'n prediking graag? Ergeren wij ons aan haar niet! Houden wij haar niet voor dwaasheid? Zoeken wij niet in de wijsheid van de wereld wat in deze prediking alleen is te vinden. Begeren wij niet te horen wat ons oor en onze smaak streelt, maar wat waarlijk voedsel geeft aan ons verstand en hart, wat waarlijk medicijn is voor onze zieke zielen!

26. Want u ziet uw roeping, broeders, de toestand, waaruit u geroepen bent (Hoofdstuk 7: 20), a) dat u niet vele wijzen bent naar het vlees (2 Kor. 1: 12), niet vele machten, niet vele edelen van hoge afkomst (Luk. 19: 12), want dergelijke mensen zijn er slechts weinigen in uwe gemeente (vgl. Rom. 16: 23 en Hand. 17: 34).

a) Joh. 7: 48. Jak. 2: 5.

27. Maar het dwaze van de wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou; en het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen.

28. En het onedele van de wereld en het verachte heeft God uitverkoren en hetgeen niet is, even weinig betekent alsof het volstrekt niet bestond, zoals wij zeggen een nul, opdat Hij hetgeen iets is, door aanzien, bezitting of wat anders in de wereld geacht wordt, teniet zou maken.

Wandel bij maanlicht door de straten, als u het durft en dan zult u zondaars zien. Merk op wanneer de nacht donker is, de wind huult en de deur op haar hengsels knarst en dan zult u zondaars zien. Ga naar gindse gevangenis, wandel door de gangen en zie die mensen met zware gefronste wenkbrauwen, mensen die u niet graag bij nacht zou ontmoeten, daar zijn zondaars. Ga naar de tuchthuizen en merk op hen, wier gelaat een gluipende, jeugdige verdorvenheid verradt en daar zult u zondaars zien. Ga over de zee naar de plaats, waar een mens bezig is aan een been met bloedend mensenvlees te knagen, daar is een zondaar. Ga waar u wilt, u hoeft de aarde niet te doorkruisen om zondaars te vinden, want zij zijn overal; u vindt ze in elke straat en steeg van elke stad, elk dorp, ieder gehucht. Voor zulke stierf Jezus. Toon mij de meest verachte uit de mensheid, zo hij slechts van een vrouw geboren is, heb ik nog hoop voor hem, want Jezus Christus is gekomen om zondaars te zoeken en zalig te maken. De uitverkiezende liefde heeft de slechtsten uitverkoren, om er de besten van te maken. De genade maakt van stenen uit de beek de beste juwelen voor de koninklijke kroon. Uit onwaardig schuim maakt zij zuiver goud. De verlossende liefde heeft de slechtsten uit de mensheid uitverkoren, om het loon te zijn van het lijden van de Heiland. Reddende genade roept de onedelsten van de onedelen om aan de tafel van het heil aan te zitten, daarom laat niemand wanhopen. Lezer, bij die liefde, die uit Jezus betraande ogen straalt, bij die liefde, die uit zijn bloedende wond stroomt, bij die trouwe, sterke liefde, bij die reine, onzelfzuchtige

en blijvende liefde; hij het hart van onze ontfermende Heiland, bezweren wij u, u niet af te wenden alsof dit niets voor u was; maar geloof in Hem en u zult behouden worden. Vertrouw Hem uw ziel en Hij zal u aan Zijn Vaders rechterhand in de eeuwige heerlijkheid brengen.

29. Opdat geen vlees, geen mens, die in zichzelf toch niets als vlees is (Hand. 2: 17), zou roemen voor Hem, maar elke grond tot het doen gelden van menselijke voorrang tegenover Hem geheel zou wegvallen (Rom. 3: 27. Efeze. 2: 9).

De apostel stelt de wijzen vooraan onder hen, uit wier klasse slechts weinigen door God tot Zijn rijk bent geroepen; want het Helleense element van wetenschappelijkheid en vermeende kennis was het sterkste, gevaarlijkste en verderfelijkste in de gemeente. Daartegen is zijn polemieek het sterkst gericht; hij concentreert die hier in het daarbij genoemde "naar het vlees", dat overeenkomt met het "onderzoek van deze eeuw" en "wijsheid van deze wereld" in vs. 20; maar meer het inwendige wezen en de grond van die ontwikkeling aanduidt. Bij de woorden "machtigen" en "edelen" wordt de bijvoeging weggelaten, omdat dit hierbij vanzelf spreekt en het morele begrip van "vlees" hier niet toe te passen is. Beide klassen, de machtigen en de edelen hangen met elkaar nauw samen. Onder de eersten kan men behalve de waardigheidsbekleders, de zogenaamde prytenen en demiurgen, ook de rijken, de vermogenden verstaan; met de laatsten worden de patriciërs bedoeld en de voornamere geslachten van de burgerstand, zoals in Corinthiërs het aristocratische element op de voorgrond stond. De allereerste tegenstelling tot de "wijzen naar het vlees" is "het dwaze van de wereld." Het neutrum hier en bij de volgende uitdrukkingen dient om het begrip meer uit te breiden, misschien tot aanwijzing van de leden van die gemeente, die nauwelijks als personen, als mensen gerekend kunnen worden (ook wij zeggen: "dat mens. Tegenover de "edelen" staan drie woorden: "het onedele, het verachte, hetgeen niet is." Te Corinthiërs was stand en afkomst de gewone maatstaf voor de waardering van de mensen; ook waren er van hen, die eerlozen werden genoemd, drie klassen in afdalende graden: "de Theten, de Libertijnen en de slaven. De laatsten nu zijn "hetgeen niet is" d. i. personen, die in de grootste gerichtheid ook niets meer betekenen, alle persoonlijke betekenis missen. Opmerkelijk is het hoe tegenover het drievuldige: "van de wereld" of "in de wereld" een drievoudig: "heeft God uitverkoren" overstaat, onmiddellijk daaraan verbonden. De lezer moet de tegenstelling van wereld en God, van God en uitverkorenen in al de kracht daarvan gevoelen.

In de eerste eeuwen werd aan het Christendom vaker verweten dat meestal geringe mensen, vrouwen en slaven ertoe overgingen. Paulus erkent niet alleen dit feit, maar vindt zelfs daarin een verheerlijking van het Evangelie; want juist daarin betoont het zich als kracht van God en wijsheid van God, dat het, van deze standen uitgaande, toch uitwendig en inwendig de wereld overwonnen heeft. Juist in deze verachte belijders verwekte het een kracht van handelen en lijden, die zich boven de natuurlijk menselijke maat verhief - zij alleen hebben zich niet gebogen voor het despotisme van de Romeinse keizers. Eveneens heeft het hun een vastheid van overtuiging meegedeeld, die de trotse Griekse wereldse wijsheid nergens bezat en een Christelijk handwerksman kon dat beantwoorden, waarnaar de Griekse filosoof tevergeefs vroeg.

Op grond van deze plaats sprak de Spaanse monnik Johannes a Cruce dit woord uit: Om alles te doorgronden moet u niets weten, om alles te smaken, moet u niets smaken, om alles te bezitten, niets bezitten.

Men zou kunnen denken dat natuurlijke gaven, wijsheid vermogen, stand, ook van God komen en tot Zijn eer en Zijn roem zouden kunnen worden aangewend. In de Schrift rekent

Gods Geest, dat men eerst dan aan God de eer geeft en op Hem roemt, als men Hem als de bron van de genade in Christus leert kennen en daarin bij de diepste zelfvernedering al zijn zaligheid zoekt.

God verkiest die veracht zijn vanwege hun armoede om ze rijk te maken met de schatten van Zijn genade; de jeugdigen en onwetenden bestuurt Hij door de Heilige Geest op de weg van het leven; de armen wordt het Evangelie gepredikt en uit de mond van de jonge kinderen heeft Hij Zich lof bereid. Vaak heeft een gering Christen in een vergeten toestand meer ervaring en kennis van het Evangelie, dan zij die de letter van de Schrift gemaakt hebben tot de studie van hun leven; en jonge kinderen hebben soms zo'n bekendheid met de waarheid van God, dat de ongelovigen tot zwijgen worden gebracht. De reden is dat zij waren verkozen van God, de bedoeling is, dat geen vlees zal roemen.

30. Maar uit hem, door God, die door Zijn genade u getrokken heeft, bent u met allen, die Hij tot dat kindschap heeft geroepen (Joh. 1: 12 v.), in Christus Jezus, bent u de Zoon van God ingeplant, zodat uw leven met Hem één is. En deze Heer en Heiland is het, a) die ons geworden is wijsheid van God en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing.

a) Jer. 23: 5. Joh. 17: 19.

31. Opdat het zij en daarom gebeuren zal, zoals in Jer. 9: 24 geschreven is; wanneer men het daar gezegde in een korte somma samenvat: a) "Die roemt, roeme in de Heere" (2 Kor. 10: 17).

a) Jes. 65: 16.

Van het negatieve, het uitsluiten van alle eigen roem voor God, wendt zich nu de apostel tot het positieve, tot het roemen in de Heere, waartoe de gelovigen gebracht moeten worden door de gedachte dat zij uit Hem zijn, door Hem in Christus Jezus zijn en in hun Heiland alle goederen tot hun zaligheid bezitten. Zo zal het nu zeker bij hen komen tot een roemen, maar tot zo'n roemen, waarvan de Heere grond en voorwerp is en dit de uiting is van blij gevoel, van vreugde en vertrouwen.

Tegenover de uitwendige geringheid van de Christenen, waarvan in vs. 27 v. sprake was, wordt in vs. 30 in de eerste plaats hun inwendige heerlijkheid gesteld: zij hebben hun bestaan ontvangen uit de Vader door de Zoon; en dat niet alleen wat hun schepping aangaat, maar voornamelijk wat hun nieuwe schepping aangaat, hun wedergeboorte. Door welke trappen deze gaat en wie deze veroorzaakt en voltooit zegt Paulus in hetgeen hij over Christus zegt. Deze komt daar voor als een geschenk door God de mensen gegeven; Hij is door Zijn werkende en lijdende gehoorzaamheid ons tot wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing geworden en wat nu daarvan bij ons wordt gevonden, is de ontwikkeling van hetgeen in Hem gegeven is. De vier begrippen staan tot elkaar in verhouding van een ladder en omvatten gezamenlijk de openbaringen van het Christelijk leven, van de beginselen af tot aan de voltooiing. De wijsheid, in zoverre deze het waarachtige, werkelijke weten van het goddelijke betekent, dat een is met de kennis van eigen nietigheid, is het begin van alle ware leven. Zij leidt tot gerechtigheid en vervolgens tot heiligmaking, de verlossing gaat hier tot het einde voort, tot de voltooiing van het nieuwe leven. Is zo de wedergeboorte geheel het werk van God, evenals de schepping van God werk is in begin, midden en einde, zo moet nu ook de Christen roemen in zijn Heer en God, terwijl daarentegen een mens in zichzelf voor Hem niet roemen mag. Daarom beroept Paulus zich tenslotte nog uitdrukkelijk op de tweede

helft van het woord in Jer. 9: 23 en 24, nadat de eerste helft stilzwijgend aan zijn uit elkaar zettingen in vs. 26-29 ten grondslag heeft gelegen.

Dat Paulus de wijsheid, die wij in Christus Jezus hebben, door het plaatsen van de woorden in de grondtekst bijzonder drukt en na deze de drie andere stukken, die onder elkaar door "een" verbonden zijn, rangschikt en wel door middel van een woordje (te), dat bij het eerste gevoegd is, kan in dit verband niet bevreemden, omdat hier toch voornamelijk over de wijsheid wordt gehandeld. Haar bezitten wij daardoor, dat wij Christus hebben, omdat in Hem het wezenlijk verstaan van alle dingen en de oplossing van alle raadsels is gegeven. Niettemin bezitten wij daarmee ook die andere drie stukken, die alle in verband met de wijsheid staan, namelijk de gerechtigheid of de verhouding van de mensen tot God, zoals die door de vergeving van de zonden geworden is, waarin wij het oordeel van God voor ons hebben, de heiligmaking, of de omkering van ons gedrag, de verandering van een zondig leven in een, dat met onze rechtvaardiging overeenstemt en de verlossing, die hier in onderscheiding van de rechtvaardiging en heiligmaking bedoeld is en dus herstelling uit de dienstbaarheid onder de dood als de bezoldiging van de zonde in de vrijheid van een leven, dat met onze gerechtigheid en heiligmaking overeenstemt. De gerechtigheid is eens voor altijd aanwezig, de heiligmaking wordt gedurende ons gehele leven voortgezet, de verlossing wordt pas na dit aardse leven volkomen. Die dit alles met de wijsheid bezit en een aanzijn heeft, daarmee vervuld, die beroemt zich in de Heere, d. i. in God, die het teweeg gebracht heeft en in Christus, door wie teweeg gebracht is dat hij zo'n aanzijn bezit. Men kan echter ook zeggen: hij beroemt zich in Christus, in wie hij alles bezit en in God, die Christus gesteld heeft om dit voor ons te zijn.

HOOFDSTUK 2

EENVOUDIGE WIJZE VAN EVANGELIEPREDIKING

b. Vs. 1-16. Na hetgeen de apostel in Hoofdstuk 1: 17 van zijn zending gezegd heeft, had hij achter een uitgebreide zakelijke uiteenzetting zijn persoon ten eerste op de achtergrond laten treden. Deze stelt hij nu weer op de voorgrond, terwijl hij de vervulling van zijn roeping te Corinthiërs beschrijft als een, waardoor hij het eigenaardige van het hem opgedragen woord in zijn volle betekenis voor ogen stelt (vs. 1-5). Hierop wijst hij op treffende wijze aan hoe de dragers van het woord van het kruis, hoewel de wereld het voor dwaasheid houdt, toch een bijzondere wijsheid bezitten, waarvoor haar ook allen erkennen, die het hebben aangenomen. Dit woord is namelijk de verborgen wijsheid van God, die God voor de wereld heeft verordend, om hen, die haar deelachtig worden tot heerlijkheid te leiden. Hij heeft dat aangekondigd door de profetie van het Oude Testament, als een zaligheid in zich sluitend, die ver verheven is boven alle menselijke gedachten. Nu heeft Hij het geopenbaard door Zijn Geest. Zoals Hij die zaligheid Zijn gezanten inwendig te ervaren geeft, zo laat Hij die ook voordragen in een geestelijke vorm, die met de geestelijke inhoud overeenstemt, door hen, die Hij tot deze verkondiging heeft geroepen (vs. 6-13). Tegenover zo'n voordracht staat nu echter de natuurlijke mens geheel onvermogen tot de juiste opvatting; hij ziet niets dan dwaasheid in hetgeen hier wordt voorgehouden. Die echter zelf geestelijk is geworden en de zin van Christus ten gevolge van de prediking, die tot hem is gekomen, heeft aangenomen, staat weer ver boven allen, die het niet verstaan, zodat hij wel alles onderscheidt, maar zelf van niemand onderscheiden wordt. (vs. 14-16).

1. En ik, broeders, toen ik viereenhalf jaar hiervoor de eerste keer (Hand. 18: 1 vv.) tot u ben gekomen, ben niet gekomen, in mijn roeping als prediker van het Evangelie (Hoofdstuk 1: 17), met uitnemendheid van woorden of van wijsheid, niet met bijzondere welsprekendheid en dialectische kunst, u verkondigend de getuigenis van God, over hetgeen Hij in Christus tot zaligheid van de wereld heeft gedaan (1 Joh. 5: 9).

2. Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, hoewel ik ook met wetenschap van andere aard u had kunnen dienen, als dat nodig geweest was, dan Jezus Christus en die gekruisigd (Gal. 6: 14), die u zozeer nodig had te kennen.

Die wijsheid en de kracht van zijn prediking zocht Paulus in niets anders dan in hetgeen voor de wonderzucht van de Joden de grootste ergernis en voor de Griekse wijsheid de grootste dwaasheid was, in het kruis van Christus. Van de zoendood van Christus moest alles uitgaan, wat als eeuwige waarheid en Goddelijke wijsheid de mensen verlichten moet. Alle prediking van het Evangelie, waarvan Christus' kruis het middenpunt niet is, waaruit alles wordt afgeleid, is niet apostolisch. Daarmee is echter volstrekt niet gezegd, dat geen leer, uit deze grondwaarheid afgeleid, verkondigd mag worden. De reden in de brieven van de apostelen bewijzen hoe rijk, hoe menigvuldig, hoe alle menselijke betrekkingen omvattende de wijsheid was, die zij uit deze bron putten, maar hoe makkelijk zij ook tot dit middelpunt konden terugkeren. Zie vooral Hoofdstuk 5: 7; 6: 23; 8: 11. 2 Kor. 5: 14, 15. Efeze 4: 32. Fil. 2: 1-3. 1 Petrus 1: 18, 19; 2: 13, 25 Hoe krachtig moest deze herinnering werken, terwijl toch allen, die hier door de apostel werden aangesproken, aan deze prediking van de gekruisigde Christus hun heil moesten toeschrijven (Hoofdstuk 3: 9; 4: 2). Maar welk een afdwaling in de Corinthische gemeente, dat hij, aan wie zij alles verschuldigd waren, zijn prediking, waaruit hun heil was voortgevloeid, tegen hen verdedigen moest.

3. a) En ik was in het begin naar de stemming van mijn gemoed bij jullie in zwakheid en in vrees en in vele beving (Hand. 18: 1 en 9).

a) 2 Kor. 10: 10.

De apostel doelt hier op het gebrek aan natuurlijke wilskracht en beslistheid, die hem na de weinige vrucht, die hij te Athene had gezien en tegenover de openbare vijandschap van de Corinthische Joden het uitoefenen van zijn roeping zo zwaar maakte, dat de Heere voor hem die wonderbare aanmoediging, die wij in Hand. 18: 9 v. meegedeeld vinden, nodig achtte. In de vele noden en verdrukkingen, waarover hij in 1 Thessalonicenzen. 3: 7 spreekt, onder de ontaarde en boze mensen, waarvan hij in 2 Thessalonicenzen. 3: 2 verlost wil worden, had hij liever gezwezen, als zijn roeping hem niet tot spreken had verplicht. Hij was er dus ver van verwijderd om een werkzaamheid van de prediking zichzelf op te leggen, waartoe hem het bewustzijn van bijzondere begaafdheid en begeerte om die te tonen, dwingen zou. Opdat ook dit en niet alleen redekunstige en filosofische verkondiging van het Evangelie zou zijn uitgesloten; herinnert hij de toestand, waarin hij zich gedurende zijn verblijf te Corinthiërs bevond.

Het is de vraag of wij onze zwakheid, vrees en beving niet te veel bedekken en ontveinzen en de leemten, die er vaak zijn, te vlijtig door natuurlijke krachten proberen aan te vullen, ook te veel vrezen voor het oordeel van de wereld, die het niet goedkeurt als het niet altijd met dezelfde moed, bereidvaardigheid en geschiktheid voortgaat. Maar waar leven is, daar zijn ook afwisselingen, waar leven is moet de groei door hinderpalen zich een weg banen.

4. En mijn rede en mijn prediking a) was, toen ik vervolgens moed en opgeruimdheid kreeg en mijn werk onder u met zegen verrichtte Ac 18: 5, niet in beweeglijke, zuiver verstandelijke woorden van de menselijke wijsheid, maar integendeel in betoning van de geest en van de kracht, zodat deze, die zich in mijn prediking openbaarde, u overwonnen.

a) 1 Kor. 1: 17; 2: 1. 2 Petrus 1: 16.

Zowel bij gesprekken als zielverzorger en bij het onderwijs, als bij zijn openbare prediking versmaadde Paulus de kunst van de wijzen van de wereld, die door woorden van wijsheid en redekunst voor hun woorden toejuiching zoeken. Verstandige woorden op overreding berekend, zoals menselijke wijsheid die aan de hand geeft, heeft de dienaar van het Goddelijke woord niet nagejaagd. Er is een soort van schitterende en overrompelende bewijsvoering, die de Christelijke leerstellingen bij het verstand probeert in te smokkelen. Daarvoor zouden de Corinthiërs open oren hebben gehad, maar Paulus heeft dergelijke pronkerij ver van zich afgewezen. Hij heeft niemand gevangen door bedrevenheid in het disputeren, redeneren en gevolgtrekkingen maken, noch ook op de zenuwen gewerkt en geestelijke bedwelming als een middel tot opwekking gebruikt, zoals heden ten dage de methodisten doen. Overtuiging van het hart, door bondige, onomstotelijke bewijsvoering was zijn doel en oogmerk. Maar tot zo'n bewijsvoering hield hij overredende woorden van wijsheid of wegslepende woorden van gevoel noch geschikt noch dienstig; zijn leer en prediking gingen vergezeld van betoning van de Geest en van de kracht.

De betekenis van deze laatste woorden kan of deze zijn: "zodat ik Geest en kracht verkondigde", of "zo dat Geest en kracht zich door mij vertoonden", of ook "zo dat Geest en kracht het bewijs gaven." Het laatste komt het meest overeen met de gekozen uitdrukking.

Paulus bedoelt de Heilige Geest die Zich in deze meedeelt en de kracht van God, die door zijn prediking op de harten werkte en ze overtuigde van de waarheid.

Het bewijs van de Geest staat tegenover een bewijs door de letter, het bewijs van de kracht tegenover een bewijs door logische demonstratie. Het is het getuigenis van de Heilige Geest, dat Paulus hier alleen wil laten gelden.

5. Opdat uw geloof, dat ik van uw kant moest opwekken (Rom. 10: 17), niet zou zijn in wijsheid van de mensen, a) maar in de kracht van God (1 Thessalonicenzen. 1: 5).

a) 2 Kor. 4: 7.

Hiermee is uitgesproken, wat het Goddelijk doel was bij de leiding van de apostel in de wijze van zijn prediking, een doel, dat ook in de gedachte van die apostel zelf was opgenomen. De prediking is het toch, die het geloof in Christus teweeg brengt. Steunde dat op menselijke wijsheid en op overtuigende woorden, die slechts oppervlakkige indrukken teweeg brengen, dan zou het geloof op een onvaste grondslag rusten en gemakkelijk weer bezwijken bij de aanvallen van de menselijke wijsheid. Wanneer daarentegen de prediking rust op de betoning van Geest en kracht, dan rust het geloof op Gods kracht, op een onwrikbare grondslag, zodat het de bestrijdingen, die van menselijke macht, kunst en wetenschap uitgaan, zegevierend kan doorstaan. Dat was de bedoeling: daarom moest ik, wil Paulus zeggen, op zo'n manier prediken.

6. a) En wij spreken wijsheid, namelijk het woord van het kruis, dat anderen als een dwaasheid voorkomt (Hoofdstuk 1: 18, 23), onder de volmaakten, onder ons gelovigen (Fil. 3: 15); maar een wijsheid, b) niet van deze wereld, noch van de oversten van deze wereld, van de machthebbenden en toongevers, c) die teniet gedaan worden, die met al hun macht en al hun invloed toch vergaan en daarmee hun wijsheid zelf te schande maken.

a) Job 28: 21. b) Jak. 3: 15. c) 1 Kor. 15: 24.

7. Maar wij spreken de wijsheid a) van God, bestaande b) in verborgenheid, een wijsheid, die alleen door bijzondere goddelijke openbaring tot kennis van de mensen komt en in de onpeilbare diepte van Zijn raadsbesluit besloten ligt een wijsheid, die bedekt was en die vanwege haar zaligmakende kracht God te voren verordend heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was. Nog vóór het begin van de tijd (Efez. 1: 4) heeft Hij bepaald, dat wij door haar tot heerlijkheid zouden worden geleid (Kol. 1: 25 vv. 1 Petrus 1: 20).

a) Rom. 16: 25. b) 1 Kor. 4: 1.

7. Maar wij spreken de wijsheid a) van God, bestaande b) in verborgenheid, een wijsheid, die alleen door bijzondere goddelijke openbaring tot kennis van de mensen komt en in de onpeilbare diepte van Zijn raadsbesluit besloten ligt een wijsheid, die bedekt was en die vanwege haar zaligmakende kracht God te voren verordend heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was. Nog vóór het begin van de tijd (Efez. 1: 4) heeft Hij bepaald, dat wij door haar tot heerlijkheid zouden worden geleid (Kol. 1: 25 vv. 1 Petrus 1: 20).

a) Rom. 16: 25. b) 1 Kor. 4: 1.

8. a) Welke wijsheid niemand van de oversten van deze wereld gekend heeft (Joh. 1: 11), b) want als zij ze gekend hadden, dan zouden zij de Heere der heerlijkheid, Jezus Christus, de bezitter van de heerlijkheid, waaruit Hij kwam en waartoe Hij vervolgens terugkeerde (Joh. 17: 5. Luk. 24: 26. Jak. 2: 1. Efeze. 1: 17), niet gekruisigd hebben (Hand. 3: 17. 13: 27).

a) MATTHEUS. 11: 25. Joh. 7: 48. 2 Kor. 3: 14. b) Joh. 16: 3. 1 Tim. 1: 13.

De eerste vraag, die bij deze laatste verzen ons voorkomt, is, die wijsheid hier bedoeld wordt, of hetzelfde dat in vs. 4 bedoeld is, in verband met Hoofdstuk 1: 21-25, of iets anders, een tot hiertoe nog niet genoemd onderwerp van de prediking, dat slechts de volmaakten kon worden voorgehouden. Die het laatste aannemen beroepen zich daarbij op 1 Kor. 3: 1-3 Zij menen, dat de Evangelische prediking ook bestanddelen bevat, die recht hebben wijsheid te worden genoemd, dat deze echter niet dadelijk aan ieder kan worden verkondigd, maar een rijpere kracht van bevattings, een hogere trap van kennis vereisen, dan die nog bij hen, die beginnen, bij jonge kinderen in Christus aanwezig is. De inhoud van deze wijsheid zouden dan de in vs. 9 genoemde geheimen zijn van de volmaking van het Godsrijk. Het is evenwel niet moeilijk op te merken dat deze verklaring in het verband, waarin onze plaatsing voorkomt, weinig past. De gedachte, die in Hebr. 5: 11 v. onweersprekelijk volgens het verband ligt, dat vele diepere ontsluitingen van de Christelijke openbaring niet meteen voor ieder toegankelijk zijn, heeft op onze plaats reeds daarom geen grond, omdat zodanige bijzondere, diepere mededelingen noch hier noch in Hoofdstuk 3: 4 v. worden voorgedragen en over hetgeen met het citaat in vs. 9 bedoeld is, nog eerst de samenhang zelf moet beslissen. Het komt daarom onaannemelijk voor dat volgens de uitdrukkelijke betuiging in Hoofdstuk 1: 24 v. en 1Co Hoofdstuk 2: 2, 5, dat juist in het woord van het kruis de diepte van de Goddelijke kracht en wijsheid zich openbaart, hier onder de wijsheid bij de volmaakten iets anders te verstaan, iets dat boven het woord van het kruis is en zich daarvan als wijsheid onderscheidt. Daarentegen verzet zich de gehele voortgang van de rede, die echter juist sluit, als de apostel van vs. 6 aanwijst, dat toch werkelijk zijn prediking een prediking van de wijsheid is, wel niet in de kring van Joden en Grieken, die oordelen, zoals in Hoofdstuk 1: 23 staat en tot deze wereld behoren (vs. 6 en 8); maar wel in de kring van hen, die volmaakten genoemd mogen worden. Het is wijsheid voor hen, voor wie het Christendom ernst is, die zich met geen zuivere schijn of met de naam alleen vergenoegen, maar die werkelijk in de gemeenschap van Christus staan door het geloof (vgl. Kol. 1: 28, dus in de kring van de uitverkorenen, zoals zij in Hoofdstuk 1: 26-28 worden gekarakteriseerd. Dat deze wijsheid een andere is, dan wat de wereld en haar oversten daarvoor houden, wordt in de tweede helft van het zesde vers nog nadrukkelijk herhaald (vgl. Hoofdstuk 1: 22 v.) en in vs. 8 bevestigd, als door de daad bewezen. Daarom hebben echter deze oversten en de wereld, waartoe zij behoren, met hun wijsheid geen kans op voortdurende en bestendigheid, maar zij vergaan, zij zijn naar hun natuur nergens geschikt toe dan om ten onder te gaan, terwijl de wijsheid van God volgens vs. 7 haar discipelen ter heerlijkheid geleidt.

Voor en aler de mens de Goddelijke wijsheid als wijsheid kan erkennen, moet eerst de kracht van God zich aan hem betonen. Zij moet de gewaande veiligheid en de overmoed van de natuurlijke mens schokken en neerwerpen; zij moet hem overtuigen van de zonde; zij moet hem een nieuw leven schenken. Dan erkent hij de hoogste wijsheid daar, waar hij vroeger niets dan dwaasheid zag. (V.).

Met de oversten van deze wereld worden bedoeld de groten van de wereld in wetenschap en staat. Zij worden beschreven als degenen die de Heere der heerlijkheid kruisigden. Deze uitdrukking mag intussen niet van de Joden alleen verklaard worden. In Pilatus zag de apostel

de vertegenwoordiger van de heidense overheden en hij bedoelde dus evenzeer de heidenen als de Joden, in hun wetenschappelijke als staatkundige vertegenwoordigers.

In de verwerping van de Heere Jezus door de oversten van de Joden, in de veroordeling door de Romeinse landvoogd van Hem, die de heidenen was overgeleverd, wordt openbaar hoe de wereld, niet alleen het ruwe gemeen, maar juist de beschaafde en voorname wereld, verduisterd is in onwetendheid en vijandschap tegen God, zodat zij door de misdaad van haar onwetendheid het raadsbesluit van de wijsheid van God heeft moeten volvoeren.

9. Maar het is met deze wijsheid, wat haar inhoud aangaat, voor alle mensen, zoals in Jes. 64: 4 geschreven is: "Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord en in het hart van de mensen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft voor die, die Hem liefhebben (Rom. 8: 28).

In een hoge verheffing van woord en gedachte zet Paulus een heilig zegel van de Schrift op zijn bewering, dat zijn getuigenis Goddelijke openbaring bevat, verheven boven alle menselijke wijsheid. Het citaat komt onverwacht en afgebroken, zonder eigenlijk zinsverband voor, evenals dat in Hoofdstuk 1: 31 Bovendien ligt er wat de bron aangaat zeer grote duisterheid en moeilijkheid op. Reeds verscheidene van de voornaamste uitleggers onder de vaders nemen, omdat zij geen plaats van het Oude Testament, geheel met de onze overeenstemmende, konden vinden, aan, dat het een citaat is uit een ander geschrift, terwijl de ene dat nader noemt, de ander niet; zo noemt men als bron de apocriefe apocalyps van Elia. Daarmee is in strijd de wijze van aanhaling: "zoals geschreven is", die alleen voor canonieke schriften, van de Heilige Schrift zelf gebruikelijk is; er is dan ook niets tegen de gewoon gedachte, dat het citaat uit Jes. 64: 4 is. De plaats is wel wat woorden en zin aangaat, zeer vrij behandeld, maar toch wel kenbaar. Daaruit ziet men de vrijheid van de Geest jegens de letter van de Schrift bij de apostel, die hier zo zeer door de Geest is vervuld; toch is de vrijheid niet zonder regel.

10. a) Maar God heeft hetgeen volgens het zo-even aangehaalde profetische woord voor de natuurlijke mensen onbegrijpelijk en ondoorgrondelijk was, ons, die in Christus zijn en tot de volmaakten (vs. 6) behoren, geopenbaard door Zijn Geest, die Hij ons gegeven heeft, zodat het ons nu inwendig helder en duidelijk is (Gal. 1: 16). Want de Geest van God onderzoekt alle dingen, ook de diepten van God.

a) MATTHEUS. 13: 11. 2 Kor. 3: 18.

Evenals Johannes. (Joh. 1: 18) zegt: "Niemand heeft ooit God gezien; de eengeboren Zoon, die in de schoot van de Vader is, die heeft Hem ons verklaard", zo schrijft Paulus aan de Heilige Geest, de openbaarder van de zaligheid in het menselijk hart, Goddelijke wetenschap toe als eigenschap van Zijn Goddelijke waardigheid. Hij doorzoekt alle dingen ("tel het getal van de kleinste zandkorrels, peil de diepste afgronden van de zee, niet om van onkunde tot kennis te komen, maar omdat het Hem eigen is, met persoonlijk werkzaam weten alles krachtig te doorzien, ook de diepten van God. Onderscheiden van God, wiens diepten Hij doorzoekt, is Hij toch niet gescheiden van het wezen van God, welks alwetendheid zich in Zijn onderzoeken werkzaam betoont. De diepten van God zijn de volheid van de rijkdom van de verborgen wijsheid van God (Rom. 11: 33) en Paulus kiest deze uitdrukking om de bron van de wijsheid van het kruis uit het gebied van de wereld in de schoot van de eeuwige, drie-enige van God te plaatsen.

Daaruit dat de Geest van God alles doorzoekt, volgt echter niet, dat Hij de mensen ook alles openbaart; de apostel wijst in vs. 12 dat, wat Hij openbaart, aan met de woorden "die ons door God geschonken zijn. "

11. a) Want wie van de mensen weet hetgeen van de mensen is, wat in mij of in u plaats heeft, dan de geest van de mensen, die in hem is, d. i. mijn of uw geest, die eerst aan anderen door woord of gebaren bekend moet maken wat zij uit zichzelf niet kunnen weten (Spr. 20: 27). Zo weet ook niemand hetgeen van God is dan de Geest van God en die, aan wie Hij het door Zijn inwonen en verlichten openbaart (MATTHEUS. 11: 27).

a) Spr. 27: 19. Jer. 17: 9.

De Geest van de Vader en van de Zoon is die Goddelijke persoon, die de eeuwige eenheid is van de Vader, als de erkennende en scheppende en van de Zoon als de erkende en de ontvangende en even daarom ook weer de indirect alles scheppende. In de Geest zo voltooit zich het Goddelijk zelfbewustzijn als van de enig eeuwige God. Daarom wordt dan ook aan de Heilige Geest bij uitnemendheid het doorgronden van de diepte van de Godheid, het kennen van het meest inwendige wezen van God, toegeschreven. Het onderzoeken duidt hier niet aan, het aan het licht brengen van het te voren onbekende, maar het altijd levende en werkzame in het Goddelijk kennen, het zelfbewust worden van alle gedachten van God van eeuwigheid tot eeuwigheid, zoals ook God de harten van de mensen onderzoekt en proeft (Psalm 89: 1, 23. Rom. 8: 27. Openbaring 2: 23). Zoals het in God zelf de Geest is, die de diepten doorzoekt, zo is Hij het ook, wanneer Hij de mens wordt meegedeeld. Om dit en het vroeger gesprokene aanschouwelijk te maken, vergelijkt Paulus daarmee de mens. Ook de mens kan zichzelf aanschouwen en erkennen en het bewustzijn van zichzelf verenigt de erkennende en de erkende met zichzelf. Maar dit is iets wat voor het oog van andere mensen verborgen is en slechts dan wanneer de Geest van de mensen de diepte van het binnenste heeft ontsloten, wordt het tien anderen openbaar, wat in hem is. Zo ook steunt alle kennis van God alleen op de mededeling van Zijn Geest. Wat in de mens, als in het afbeeldsel zich in één persoon verenigt en toch gescheiden vertoont, dat is in God persoonlijk (als de Geest van de Vader en van de Zoon) gescheiden en toch in één wezen verenigd. Zij, aan wie God het geopenbaard heeft, die de apostel vs. 10 ons noemt, zijn niet de apostelen of de volkommenen alleen, maar alle Christenen. Ook dat zij jonge kinderen zijn in Christus (Hoofdstuk 3: 1), is het werk van deze Geest maar het nog zeer machtige vlees in hen verhindert in hen de klare kennis van deze openbaring. (V.).

Waar alleen de geest van de wereld is, daar is volstrekt onbekend wat ons God geopenbaard heeft door de Geest, die wij ontvangen hebben en die uit God is. Als het binnenste van de mens voor zijn medemensen, die toch zijn gelijken zijn, zo gesloten en verborgen is, hoeveel te meer dan het inwendige van God voor ieder, die niet "hij zelf" is.

12. Maar wij, die in de Christelijke gemeenschap zijn (vs. 10), hebben niet ontvangen de geest van de wereld, als hadden wij die nog nodig, zoals velen onder u zichzelf wijs maken, maar de Geest, die uit God is, opdat wij in de kracht van Zijn openbaring, die volkomen en voldoende is en dat alleen teweegbrengt, zouden weten de dingen, die ons door God geschonken zijn.

Hadden de apostel en de leraren, die met hem van dezelfde gezindheid waren, voornamelijk en als de eerstelingen deel aan de hier beschreven zegen, dan is die toch niet aan hen gegeven, opdat die alleen voor hen blijft, maar opdat die ook anderen ten dienste zij. Voor zover dit

gebeurd was, strekt zich ook de omvang uit van dit "wij" en de tegenstelling, waarin dit vers ons plaatst. "Wij hebben niet ontvangen de geest van de wereld"; want deze hadden wij niet eerst hoeven te ontvangen; door deze zijn wij vanzelf omringd en beheerst.

In plaats van hier enkel het slot bij te voegen: "Maar wij hebben deze Geest ontvangen, ten gevolge van die erkennen en doorgronden wij de diepte van de Godheid", stelt de apostel nog een tegenstelling daartussen: "wij hebben niet ontvangen de geest van de wereld"; omdat, om tot diepere wijsheid te komen, de Corinthiërs de wijsbegeerte en wereldse welsprekendheid nodig achtten. Daarmee wil hij dus zeggen: "u kunt dus niet verlangen, dat u de diepten van de Godheid worden ontsloten op de manier en in de vormen van de wereld. " Veeleer is de Christenen de van God zelf uitgaande Geest geschonken, opdat zij erkennen mochten wat God hun geschonken heeft, de verlossing door Christus. Iets dergelijks zegt hij in Rom. 8: 15. (V.).

Waarde lezer, heeft u de Geest ontvangen, die uit God is, in uw ziel uitgestort in de Heilige Geest? Tot de noodzakelijkheid van het werk van de Heilige Geest in het hart kan men besluiten uit het feit, dat al wat gedaan is door God de Vader en door God de Zoon, voor ons tevergeefs moet blijven, tenzij de Geest deze dingen aan onze zielen openbaart. Welke uitwerking heeft de leer van de verkiezing op een mens, voordat de Geest van God bij hem binnentreedt? Die uitwerking is voor mijn bewustzijn een dode letter, totdat Gods Geest mij uit de duisternis roept tot Zijn wonderbaar licht. Dan zie ik door mijn roeping mijn uitverkiezing; mij door God geroepen wetend, erken ik mijzelf als uitverkoren van eeuwigheid. Een verbond werd er met de Heere Jezus opgericht door Zijn Vader. Maar wat baat ons dat verbond, voordat de Heilige Geest ons de zegeningen ervan aanbrengt en onze harten opent om die te ontvangen? De zegeningen van het heil zijn ons verworven in Jezus Christus; maar zonder de Heilige Geest zijn zij buiten ons bereik. De zegeningen van het Verbond zijn als het manna in de hemel. Wij kunnen het van daar niet door onze menselijke kracht doen neerdalen, maar de Geest van God opent de vensters van de hemel en strooit het levend brood rondom het leger van het geestelijk Israël. Christus is de ware wijnstok, maar door de Geest alleen kunnen wij als levende ranken Hem worden ingeënt. Zonder de Geest zijn wij zo werkelijk dood in de zonde, als had de Vader ons nooit verkregen met Zijn dierbaar bloed. De Heilige Geest is onmisbaar nodig voor ons geestelijk welzijn. Laat ons dan in heilige liefde jegens Hem wandelen en zelfs voor de gedachte sidderen om Hem te bedroeven.

De geest van de wereld is het principe van leven en denken, dat de wereld of de onwedergeboren mensheid beheerst en doordringt, dat het ijdele, veranderlijke, bedrieglijke zoekt, of, daarvan uitgaande, ook zelfs in hetgeen het voortbrengt ijdel, veranderlijk, bedrieglijk is, een principe van eigen wijsheid, dat de natuurlijke krachten om iets te leren kennen, verhoogt, opwekt, doordringt, maar hun zwakheid niet overwint en aan zichzelf overgelaten, van God afgekeerd, niet alleen met zwakheid en onwetendheid, maar ook met verkeerdheid en dwaling (1 Joh. 4: 6) besmet blijft.

De Christenen zijn geen prooi van deze geest (en dat moet de Corinthiërs nu duidelijk worden), maar zij worden geleid door de Geest van God, die weet wie God is (vs. 11), die hier nu voorkomt als Geest uit God, omdat hier gesproken wordt van de Geest door God meegedeeld en wonend in de harten van de gelovigen, van de Geest, die de mens leidt tot de kennis van de in Christus hun uit genade geschonken goederen van de zaligheid. De uitdrukking, "die ons door God geschonken zijn", vat kort tezamen wat in vers 9 en Hoofdstuk 1: 30 beschreven is.

13. Die (namelijk de dingen, die ons door God geschonken zijn, vs. 9 en 6) wij, de bewaarders van Gods geheimen (Hoofdstuk 4: 1) ook spreken a) niet met woorden, die de menselijke wijsheid leert, niet met een welsprekendheid, voortgekomen uit de scholen van menselijke redekunst en geleerdheid (Hoofdstuk 1: 17), maar met woorden, die de Heilige Geest leert, geestelijke dingen met geestelijke samenvoegend, met de geestelijke inhoud van onze prediking ook verbindend een vorm, die geestelijk is en door de Geest van God is gegeven.

a) 1 Kor. 2: 4. 2 Petrus 1: 16.

Evenals iedere profetie met het geloof moet overeenstemmen (Rom. 12: 7), zo voegt zich de taal van de predikers, die door de Geest van God gedreven worden tot overeenstemming met de geestelijke zaken, die zij spreken. Niet met woorden, die menselijke wijsheid kan leren, niet naar aangeduide regels van wereldse welsprekendheid en kunst van denken, maar met woorden, die de Heilige Geest leert. Deze geeft naar de belofte van de Heere (MATTHEUS. 10: 19 v.) beide wat en hoe de getuigen van Christus moeten spreken. Zo spraken wij, zegt Paulus van zichzelf en van zijn medegetuigen tot beschaming van de Corinthiërs, die de taal van diezelfde éne geest in de mond van hun leermeesters Paulus en Apollos miskenden en aan de mens toegeschreven wat van God is. Met recht hebben onze ouden hier een voorname bewijsplaats gevonden voor de woordelijke inspiratie van de profetische en apostolische leer in woord en schrift. Wat zou ook aan de Kerk een Heilige Schrift baten, waarvan wel de zin door God was ingegeven, maar niet de woorden? Alleen uit de juiste woorden kunnen wij toch de juiste bedoeling leren kennen. Wij vermeten ons niet de wijze van de Goddelijke ingeving te bestrijden; het is genoeg dat wij weten, wat en hoe de apostelen hebben gesproken, dat is juist zoals het er staat, Gods woord, door de Heilige Geest hun gegeven om uit te spreken (Hand. 2: 4. 2 Petrus 1: 21 De heilige tact en het tedere gevoel van welvoeglijkheid, waarmee de door de Geest geleerde mensen hebben gesproken, drukt Paulus uit met de woorden: "geestelijke dingen met geestelijke samenvoegend. "

14. Maar de natuurlijke mens, die naar zijn ziel leeft en de Geest niet heeft (Judas 1: 19), begrijpt niet de dingen die van de Geest van God zijn; hij neemt niet met verstand en toegenegenheid op wat van de Geest van God is, wat Hem toebehoort en naar vorm en inhoud van Hem afkomstig is (vs. 12 en 13); want zij zijn voor hem dwaasheid (Hoofdstuk 1: 18 en 23) en hij kan ze niet begrijpen Om 3: 2 omdat zij geestelijk onderscheiden worden. Alleen dan kunnen zij in hun ware betekenis en bedoeling worden begrepen, als hij, die daarover oordeelt, zelf onder de leiding van die Geest staat, die ze geopenbaard heeft en door de verkondiger (vs. 13) heeft meegedeeld.

Dat de apostolische leer, die wat inhoud, oorsprong en wijze van voordracht betreft het Goddelijk stempel heeft, door velen niet wordt aangenomen, verklaart de apostel uit de toestand van de mensen waartoe hij zich wendt, die mensen in een even verkeerde houding tot haar staan, als zij in ieder opzicht met zichzelf harmonisch is. Deze toestand wordt uitgedrukt door "psychisch mens", "ziele-mens", hetgeen hier door "natuurlijke mens" is vertaald.

Het Griekse oor hoorde in het woord "ziele-mens" hetzelfde, dat ons oor in het woord "natuurlijk" (vleselijk of menselijk Judas 1: 19. Jak. 3: 15) hoort. Daarin treedt vooral de kant van de verdorven natuur op de voorgrond, volgens welke ons verstand verduisterd is voor bovennatuurlijke, geestelijke dingen. Dat de mens van oorsprong een geestelijk wezen is (vs. 11) maakt hem niet geschikt om de geestelijke goederen aan en op te nemen, omdat de menselijke geest, naar God geschapen, door de val geworden is tot een tegen God strijdende

geest van de wereld (vs. 12). In de natuurlijke mens is de geest psychisch, gebonden door de ziel en dienstbaar aan het vlees. Niet alsof de natuurlijke mens tot een dier geworden zou zijn, waarmee hij de levende ziel gemeen heeft; de persoonlijke, zelfbewuste menselijke ziel behoudt de vreselijke voorrang boven de ziel van het dier, dat zij een zondige ziel is of een onheilige geest heeft. Maar daarin is de mens, die de Heilige Geest mist, aan het vee gelijk (Psalm 49: 21. 2 Petrus 2: 12, dat hij in dit leven, in deze wereld, op de aarde zijn ziel weidt en verzadigt, overgegeven aan de lusten en begeerten van het vlees, zonder te luisteren of begerig te zijn naar de wijsheid, die van boven komt (Jak. 3: 15). Het is onze natuur, de aard van onze ziel, die in het natuurlijke leven verzonken is, dat wij niet opnemen (met zachtmoedigheid, Jak. 1: 21), maar met afkeer en verzet van ons wijzen, wat van de Geest van God is, Hem toebehoort en van Hem komt. Krachtiger kan de apostel de trots van het verstand niet terneer slaan. Hij verwacht van de natuurlijke mens niets anders, dan dat deze het woord van de Geest weersprekt. Het is toch voor hem, die naar de wijsheid van deze wereld vraagt een dwaasheid, het zijn onzinnige reden en fabelachtige mededelingen uit een wereld, die voor hem verborgen is; hij kan ze niet begrijpen, zoals in Rom. 8: 7 van het willen van de natuurlijke mens is gezegd, dat hij van de wet van God niet gehoorzaam kan zijn.

De erkenning, waarvan gezegd wordt, dat de natuurlijke mens er niet kan komen, is niet voor een voor waar houden van geloofsstukken te houden, want daartoe kan men zeker door natuurlijke inspanning komen, maar moet opgevat worden als inzicht uit inwendige ervaring, als een bevatten.

Met zuiver natuurlijke inspanning van het verstand zal nooit een inzicht in de Goddelijke waarheden van het Christendom mogelijk zijn. Daartoe is de vernieuwing van de hele mens noodzakelijk. De Heilige Geest moet ons geheel en al verlichten en heiligen. Dan ontstaat een geheel nieuw licht van kennis in ons. (V.).

De natuurlijke mens is de dierlijke mens, de mens onder de macht van het verderf, die nog niet verlicht is door de Geest van God. Die ongeheiligd zijn begrijpen de dingen van God niet. Het verstand is door het verderf van de natuur, door de val en door zondige gewoonten geheel ongeschikt om het licht van God te ontvangen. De mens ziet op de waarheid van God als welke geen nadenken waardig is. Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet begrepen (Joh. 1: 5). Niet dat de natuurlijke geschiktheid van onderscheiden verloren is maar boze neigingen en verkeerde beginselen maken de mens onwillig om zich in geestelijke zaken te begeven en zich te onderwerpen aan haar invloed en kracht. De vertroostende stralen van de Geest van de waarheid en van de heiligheid moesten het gemoed behulpzaam zijn om de heerlijkheid op te merken en de overtuiging te voelen van de waarheid, zodat men ze van harte ontving en omhelsde. De mens, ontbloot van de Heilige Geest kan ze niet zien, omdat ze geestelijk onderscheiden worden. De natuurlijke mens is de wijze man van de wereld, de mens, die niet wil aannemen door het geloof, noch de noodzakelijkheid erkennen van bovennatuurlijke hulp; zo iemand begrijpt de dingen van Gods Geest niet. Openbaring is voor hem geen bron van kennis; hij ziet daarop als overdrijving. Het is geen weg tot wijsheid bij de meesters van deze wereld. En daarom kan hij geen kennis hebben van zaken van de openbaring; omdat die alleen bekend worden door de ontdekking van de Geest, die een bron van kennis is, wil hij niet toegeven. Onder een natuurlijk mens moeten wij verstaan een onwedergeborene, hoewel verstandig, geleerd, of vrij van toegeven aan zinnenlust. Hij toch is geplaatst in tegenstelling tegen de geestelijke mens en de hoogmoed van het vleselijk onderzoek is zoveel mogelijk gekant tegen het geestelijke. Niemand, die niet is wedergeboren (Joh. 3: 5) kan in ongeloof en liefde de geestelijke geheimen bevatten van de verlossing door het bloed van het kruis.

15. a) Maar de geestelijke mens, die met Gods Geest begaafd is en onder de invloed van die Geest staat, onderscheidt wel alle dingen; hij kan alles, wat hem voorkomt, door de kracht van zijn oordeel, dat door Gods Geest verlicht en bestuurd wordt, juist waarden, maar hij zelf wordt van niemand anders, dan die ook zelf geestelijk is, onderscheiden.

a) Spr. 28: 5.

16. Want, om met de profeet (Jes. 40: 13) te spreken, wie heeft de zin van de Heere gekend, die Hem zou onderrichten? (vgl. Rom. 11: 34). Maar wij, die Christus waarlijk toebehoren (1 Joh. 2: 20), hebben de zin van Christus. Zo kan niemand God onderscheiden, die niet dezelfde zin heeft; wij staan daar als kennende de gedachten en de bedoeling van de wil van de Heere en als deelgenoten van Zijn zaligheid onbereikbaar voor het verstand en het trotse oordeel van degenen die op eigen kennis roemen, maar niets anders hebben dan een psychische zin, die van God vervreemd en tegen God vijandig is.

De apostel zegt wat hij in vs. 15 v. heeft uitgesproken, zonder twijfel in het bijzonder ziende op die Corinthiërs die zich op de voorgrond stelden, om hem te beoordelen.

Het treurige en overmoedige van de harten van de menselijke wijsheid, die zelfs Gods wijsheid en Zijn openbaring en de organen van Deze durft berispen, is in deze treffende zinnen zeer juist getekend.

De geestelijke mens heeft de juiste kritische blik van het onderzoek voor alles, wat hem ter beoordeling voorkomt (1 Thessalonicenzen. 5: 21). Hoe vaak heeft Paulus zelf dit geestelijk oordeel ook jegens zaken, die de leer niet aangingen, getoond onder verschillende omstandigheden, bijvoorbeeld als hij gebruik maakte van omstandigheden bij vervolging en verantwoording op zijn laatste zeereis (Hand. 27) in zijn oordeel over huwelijkszaken, rechtszaken, slavernij, collecten en andere dingen, waarbij hij alles op de weegschaal van een hoger, geestelijk gezichtspunt met bewonderenswaardige juistheid, helderheid, vol tact weet te leggen. In zijn waardering van de verschillende personen, in zijn gebruik maken van gegeven omstandigheden, in zijn grootse oordelen, zoals in Hoofdstuk 3: 22, in zijn krachtig getuigen over zichzelf (2 Kor. 6: 4 v.), in de edele onafhankelijkheid van al het aardse (Hoofdstuk 7: 29 v. Fil. 4: 11 v.).

Mits de Christen de Geest van God ontvangt, die ook de diepten van de Godheid onderzoekt, bestaat er voor hem niets, dat hem geheel en ten allen tijde verborgen moest blijven. Veeleer ontsluit zich voor hem op elk standpunt waarop hij zich bevindt, het ganse rijk van de kennis. Zoals bij alles, zo kan hem niemand beoordelen, die niet dezelfde Geest heeft gekregen. Maar om die Geest te krijgen moet de mens zijn eigen menen en oordelen opgeven en aan de Goddelijke gedachte volkomen ruimte laten. De Heilige Geest leert hem uit het woord van God en daaraan moet hij zich laten toetsen. Daarom is de verblinding het grootst en verderfelijkt voor hen, die hun eigen gekozen wegen met het aanmatigend woord verontschuldigen, dat zij Geest-mensen zijn, die door niemand dan hun gelijken begrepen kunnen worden. (V.).

Wat de apostel hier in het algemeen van de geestelijke mens zegt heeft natuurlijk in concreto zijn begrenzing naar de maat en de trap van de volmaaktheid van het geestelijk leven.

HOOFDSTUK 3

LERAARS ZIJN DIENAREN, AKKER- EN BOUWLIEDEN. DE HEERE EN DE BEWERKER VAN DE ZALIGHEID IS CHRISTUS

C. Vs. 1-23. Evenals de apostel aan het begin van het vorig hoofdstuk zijn wijze van leren rechtvaardigde met het oog op Rom. 1: 17, zo doet hij aan het begin van dit hoofdstuk zo ook, met aansluiting aan het uiteengezette in Hoofdstuk 2: 6 v. De omstandigheid, dat de Corinthiërs nog niet volkomen waren, maar nog jonge kinderen, nog niet geestelijk, maar slechts vleselijk, zoals zij ook nu nog door hun twisten bewezen, heeft hem verhinderd om bij het onderwijzen van hen in de Christelijke leer van de zaligheid die kant op de voorgrond te plaatsen, volgens welke zij in het oog valt als een Goddelijke wijsheid, die boven alle menselijke wijsheid ver verheven is (vs. 1-4). Hierop houdt Paulus de lezers voor, in welk licht zij de verhouding van hun leraars tot hen en de arbeid van deze moeten beschouwen. Eensdeels houdt hij zich bezig met de verhouding van de menselijk werktuigen tot de Heere, die Zich van de bedient bij de stichting en opvoeding van een Christelijke gemeente (vs. 5-9), aan de andere kant met de verantwoording, die zij op zich hebben geladen voor hun arbeid en de dag van de beslissing over de waarde of onwaarde van deze, die dag zij tegengaan (vs. 10-15). Nu maakt de apostel een snelle overgang, om de lezers ook die verhouding te doen kennen, die zij als gemeente, als tempel van God, tegenover hen, die aan hen arbeiden, moeten innemen. Zijn rede gaat voort in steeds meerdere levendigheid en verhevenheid. Zij stelt van de gemeente voor de waardigheid, waartoe God haar heeft verheven, aan de ene kant tot haar waarschuwing, aan de andere om haar haar verheven staat te doen kennen (vs. 16-23).

1. En ik, broeders, toen ik gedurende anderhalf jaar bij u was (Hand. 18: 11) en u, nadat u het geloof in Jezus Christus had aangenomen, in de Christelijke leer van de zaligheid nu verder onderwees (Hand. 2: 42), kon tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleselijken, als tot jonge kinderen in Christus.

Treurt u gelovige, omdat u zo zwak bent in het goddelijk leven, omdat uw geloof zo klein is, uw liefde zo gering. Heb goede moed, want u heeft reden van dankbaarheid. Bedenk dat u in sommige dingen gelijk staat met de verst gevorderde Christenen. U bent net als zij gekocht met het bloed van Jezus, God heeft u evenals elk ander gelovige als Zijn kind aangenomen. Een zuigeling is zowel het kind van zijn ouders als de volwassen man. U bent even volkomen gerechtvaardigd, want een rechtvaardigheid klimt niet bij trappen, uw kern van geloof heeft u geheel gereinigd, u heeft evenveel recht op de kostbare voorrechten van het verbond als de verst gevorderde Christenen, want uw recht op de verbondsgenade ligt niet in uw groei, maar in het verbond zelf en uw geloof in Jezus is niet de maat maar het bewijs van uwe erfenis in Hem. U bent zo rijk als de rijkste in de werkelijkheid bezit, al is het dat u er het genot niet van heeft. De kleinste ster, die blinkt staat toch aan de hemel, de geringste zonnestraal is toch verwant aan het grote licht van de dag. In het boek van het leven zijn de kleinen en de groten met dezelfde pen geschreven. U bent even dierbaar aan uw Vader als de grootste in het huisgezin. Jezus heeft u teder lief. U bent gelijk aan de rokende vlaswiek; een ruwere geest zou zeggen: blus die rokende vlaswiek uit, zij vervult de kamer met een onaangename reuk, maar Hij zal de rokende vlaswiek niet uitblussen. U bent gelijk aan het gekrookte riet, elke minder tedere hand dan die van de grote Meester, zou u vertreden of wegwerpen, maar Hij zal het gekrookte riet nooit verbreken. In plaats van u te laten ontmoedigen door hetgeen u bent, behoorde u in Christus te triomferen. Ben ik slechts een kleine in Israël, echter ben ik met Christus in de hemel gezet. Ben ik arm in geloof, toch ben ik in Christus een erfgenaam van

alle dingen. Hoewel ik minder dan niets en aan de ijdelheid gelijk ben, toch, zo de wortel van de zaak in mij is, zal ik mij verblijden in de Heere en mij beroemen in de God van mijn heil.

2. a) Ik heb u toen in mijn prediking met melk gevoed en niet met vast voedsel, zoals men aan hen geeft, die "door de gewoonheid de zinnen geoefend hebben" (Hebr. 5: 11); want u kon toen nog niet dat sterke voedsel verdragen, ja u kan dat ook nu nog niet (1 Petrus 2: 2).

3. Want u bent nog altijd, evenals te voren (vs. 1), vleeselijk en behoort nog geenszins tot de volmaakten; a) want omdat, zoals ik heb vernomen (Hoofdstuk 1: 11), onder u nijd is en twist en tweedracht, bent u niet vleeselijk (Gal. 5: 19 vv. Rom. 13: 13) en wandelt u niet naar de mens? Leidt u niet een ongeestelijk, een natuurlijk leven (1 Petrus 4: 2).

a) Jak. 3: 16.

4. Want als de een zegt: "Ik ben van Paulus" en een ander: "Ik ben van Apollos", zoals dat onder u plaats heeft (Hoofdstuk 1: 12); bent u niet vleeselijk? Zou u niet, als u geestelijk was, hetzelfde spreken en u dicht aan elkaar sluiten in een gezindheid en in enerlei mening (Hoofdstuk 1: 10)?

In Hoofdstuk 2: 1, waar de apostel spreekt evenals hier, spreekt hij over het begin, hier over de voortgang van zijn apostolisch onderwijs; hij wilde zich nog steeds verantwoorden over zijn prediking en wijze van prediken bij de Corinthiërs. Die hij voor Christus gewonnen heeft en tot de doop in Zijn naam heeft geleid door de prediking van het woord van het kruis waren nu geen zuiver natuurlijke mensen meer (vs. 14). Het krachtige, weder barende woord van God had hen gered uit de toestand van de natuurlijke mens, die niets van de Geest van God verneemt of aanneemt. Maar de nieuwe geestelijke mens in hen, die geestelijk hoort, oordeelt, wil, werkt en voelt, was nog zo door het vlees, d. i. door de oude mens gebonden, dat de apostel hen vleeselijken moest noemen. Zij waren dat niet alleen in die zin, als ieder Christen eensdeels nog vleeselijk, nog van de zwakheid van het vlees omgeven is, maar als degenen, die tegenover de drang van de Geest hier en daar de vleeselijke zin volgden, in het vlees roemden en met vleeselijke wijsheid omgingen tot schade van de Christelijke reinheid en zo was ook hun aanmerking, in het bijzonder van de kant van hen, die zich "van Apollos" noemden, dat Paulus anders, op meer verheven toon met hen had moeten spreken, onverstandig en onchristelijk.

Paulus kon de Corinthiërs nog niet als geestelijken behandelen; zij waren nog vlees, hoogstens door de adem van de goddelijke Geest in zo verre aangeraakt, dat hij ze als jeugdige kinderen in Christus kon beschouwen en noemen. Daarom was en is nog steeds hun vatbaarheid gebrekkig, hun inzicht zwak en behoeftig en wat in Hoofdstuk 2: 15 van geestelijken is gezegd, op hen niet toepasselijk. Daarnaar moest zich noodwendig ook de leerwijze van de apostel richten. Hij moest te eerder alles vermijden, waaraan hun vleeselijke gezindheid zich hechten kon ten koste van de inhoud van zijn prediking. Wat het heerlijk onderwerp van zijn prediking alleen waardig was (Hoofdstuk 1: 17, 21, 25); wat om de uitwerking, die zij moest hebben, alleen doelmatig was (Hoofdstuk 2: 4 vv.), dat eiste ook de toestand van zijn hoorders zelf. Zij zouden volstrekt geen andere voordracht van de leer hebben kunnen volgen, die hen dadelijk in al de diepte van de goddelijke raad ter zaligheid had willen inleiden. Des te minder hebben zij reden om zich te beklagen, dat hij hen juist zo heeft onderwezen als hij heeft gedaan. Hij zegt: u kon het vaste voedsel nog niet verdragen, daarom heb ik u melk te drinken gegeven (vgl. 1 Petrus 2: 2). Het verband eist niet, dat het onderscheid tussen melk en voedsel zou doelen op de onderscheiden inhoud van de prediking,

evenmin als het beeld, hier gebruikt, dat vordert. De voortgang, voor de Corinthiërs nodig, bestond niet daarin, dat zij iets nieuws leerden, maar dat zij het oude, dat Paulus hun reeds gepredikt had, beter waardeerden en vollediger begrepen, het als de wijsheid erkenden, zoals zij dat is voor de volmaakten en daardoor te betonen, dat zij werkelijk tot de volkommenen behoorden.

Paulus noemt hier van de vier partijen, in Hoofdstuk 1: 12 aangehaald, de beide eerste, omdat hij in deze gehele afdeling handelt, over de tegenstand van de partij van Apollos tegen hem en tegen degenen, die zich tegen zijn wil naar hem noemden (vgl. Hoofdstuk 4: 6).

5. Om uw partijschappen moet ik een vraag u voorleggen, waarvan de beantwoording de dwaasheid en verwerpelijkheid van de scheuring onder u aanwijzen zal. Het is de vraag: Wie is dan Paulus? en wie is Apollos? Wat zijn zij anders dan dienaars, waardoor u geloofd heeft? Zij zijn dus geen meesters, waaraan u zich als aan hoofden met uw geloof moet vasthouden. Zij zijn dienaars, die de middelen zijn geworden voor u, om tot het geloof te komen en dat, zoals de Heere aan een ieder gegeven heeft, zodat hun dienst in een tweevoudige gedaante te voorschijn treedt, die een zekerverschillende wijze van hun werkzaamheid teweeg bracht.

6. Ik heb het gewas van uw gemeente als een Christelijke geplant, Apollos heeft nat gemaakt (Hand. 18: 1-18 en 27 v.); maar God heeft de groei gegeven en zo komt dat verschil weer meteen tot een eenheid, die bij beiden bestaat.

7. Zo is dan noch hij, die plant, iets, noch hij, die nat maakt (Joh. 3: 27), zodat men recht zou hebben zich naar zijn naam te noemen, maar God, die de groei geeft, is alles in allen (Kol. 3: 11. Ps. 115: 1). Hij moest het uitgezaaide vruchtbaar maken, zodat het groeide en het nat maken, zegenen, opdat Hij de groei veroorzaakte.

De apostel beschouwt de gemeente te Corinthiërs als een planting, die haar oorsprong aan hem, aan Paulus, haar groei, die ook uitbreiding naar buiten in zich sluit, aan Apollos te danken heeft, maar beide slechts in zoverre dit menselijke werkzaamheden waren, die God dienden, die de groei bewerkte, zonder wie noch planten noch begieten het tot een gewas zou hebben gebracht. Daardoor wordt de verdienste, dat een gemeente te Corinthiërs bestond, aan die beiden ontnomen, die daartoe op menselijke wijze werkzaam waren geweest en alleen tot God terug geleid.

Hoe moest de Corinthiërs, die door de arbeid van de apostel in die anderhalf jaar (van de herfst van het jaar 52 tot de lente van 54, Hand. 18: 11) uit de woestijn van het Jodendom en de wildernis van de heidenen in de tuin van de kerk waren overgeplant, het hart kloppen bij zijn woorden: "ik heb geplant. " "Hij leerde hun het woord van God" zegt Lukas eenvoudig van het planten van Paulus te Corinthiërs; en wij hebben in het tweede hoofdstuk gelezen hoe hij hun het woord van God leerde, hen inplantend in de vruchtbare grond van de liefde van God, aan het kruis van Christus geopenbaard. Als nu de broeders te Efeze van het planten van de apostel te Corinthiërs hoorden, zonden zij Apollos over; en deze "heeft veel toegebracht aan degenen, die geloofden, door de genade" (Hand. 18: 26). De Heere had hem de schone gave van de genade geschonken het Evangelie van Christus door de gehele Schrift te zien en krachtig in het bewijs voeren, de tegenspraak van de ongelovige Joden te overwinnen, dus het wortel schieten van de planten van de Heere (Jes. 61: 3) in de geestelijke grond van de Schrift en hun ontwikkelen uit de zaden van het woord tot stengels, bladeren, bloesems en vruchten te bevorderen. Daarvan zegt Paulus met blijde erkenning van de gave aan zijn broeder verleend: "Apollos heeft nat gemaakt. " Met hem treedt hij nu echter terug achter Hem, die

door het planten en nat maken van Zijn werktuigen alleen het leven van het geplante en natgemaakte heeft teweeg gebracht, namelijk het leven van het geloof - "God heeft groei gegeven. "

Volgens hun mening verhieven de partijmannen de door hen tot partijhoofden gemaakte mannen zeer hoog; maar inderdaad verlaagden zij hen; want door die mensen boven hetgeen behoorlijk is te verheffen, beroven zij hen van hun werkelijke waarde, daar al hun voorrang alleen daarin bestaat, dat zij dienaars van het geloof zijn en niet voor zich, maar voor Christus tot discipelen te winnen.

Niet dat is onrecht, dat de schapen van Christus, die Zijn stem kennen, liever geestelijke en wedergeborene dan vleselijke predikers horen; maar wel moeten die toehoorders vleselijk worden genoemd, als zij bij verschillende gaven van rechtschapen dienaars de ene aanhangen en de andere verachten, ze in het geheel niet of toch zelden horen, waardoor zij zich niet slechts tegen dezen, maar ook tegen God zelf en tegen Zijn woord bezondigen.

Harmonie heeft altijd iets, dat ons treft en bekoort, maar waar blinkt zij ons heerlijker tegen dan wanneer wij het rijk van de natuur en het rijk van de genade opmerkend samen vergelijken? Zowel in het een als in het ander blijkt uit talloze proeven de waarheid van het woord, waarvan de herinnering, zeker niet alleen in de eerste eeuwen van de Christenheid noodzakelijk was. "Zo is dan noch hij die plant iets noch hij, die nat maakt, maar God, die de groei geeft. " - Vergelijken wij het geestelijk akkerwerk van God met wat ons de heerlijke schepping doet aanschouwen, weldra blijkt het ons, dat God in beide dezelfde kracht openbaart. In beide rijken wordt groei gezien; zoals het daarbuiten voortstreeft, van zaaitijd tot bloeitijd, van bloeitijd tot oogst, zo is ook in het Godsrijk niet stilstand, veel minder teruggang, maar gedurige groei de leus en hij vindt dan ook werkelijk plaats, waar eenmaal het goede werk in een zondig hart is begonnen. die groei kunnen intussen beide rijken zichzelf niet geven. Zeker zowel op de akker van het veld als op de akker van het hart hangt er niet weinig van af, of de grond met overleg is bewerkt, of er werkelijk goed zaad is gestrooid, of het gezaaide met voldoende zorg bewaakt, gekweekt en besprengd wordt. Maar met dat al, de groei zelf komt enkel en uitsluitend van boven en het was meer dan een vrome verzuchting, het was beide de uitspraak van geloof en van de diepste levenservaring, die in het woord van Paulus ons tegenklinkt: "die het zaad de zaaier verleent, die vermenigvuldigt ook u gezaaisel en vermeerdert de vruchten van uw gerechtigheid! " (2 Kor. 9: 10). Het is daarbij ongetwijfeld van grote betekenis, dat de grote Gever van de groei beide in het rijk van de natuur en van de genade dezelfde regels volgt. In beiden geeft God groei, maar alleen waar eerst in diepe afhankelijkheid van Hem, geplant en natgemaakt is. De middelen van de genade worden bij het verlenen van de groei niet buiten werking gesteld, maar veeleer verondersteld en gevorderd. Al baden vrome ouders van de morgen tot de avond om het eeuwig heil van hun kroost, dat bidden zou spotten zijn als zij hun kinderen niet tevens opvoedden in de lering en vermaning van de Heere. Alleen bij het gebruik van de middelen geeft God voorts de groei onmerkbaar, langzamerhand en met trapsgewijze voortgang. Niet op eenmaal wordt het spruitje een plant en de eikel een eik; niet als door een toverslag staat daar opeens het nieuwe schepsel in Jezus Christus tot goede werken geschapen. De aanvang van het geestelijk leven is doorgaans voor anderen, vaak voor onszelf bedekt; vaders in Christus worden wij niet, als wij niet eerst mannen, mannen niet, als wij niet eerst jongelingen en kinderen in Hem zijn geweest. Daarbij, God geeft de groei, maar op Zijn eigen tijd en op Zijn bijzondere wijze. Evenmin in het rijk van de natuur als in dat van de genade laat Hij op dit punt Zich de wet door één van Zijn schepselen voorschrijven: Hij is de Heer, die doet wat goed is in Zijn ogen. De kracht van alle mensen kan de zomer niet uit een koude lente te voorschijn drijven, maar

ook het verstand van alle wijzen de oogstdag niet uitstellen, als hoger wijsheid wil, dat het graan reeds betrekkelijk vroeg gerijpt zal zijn. De ene heester groeit in de zon, de andere in de donkere schaduw; de groei gaat voort in de stilte, maar straks weer wordt hij voorwaarts gestuwd door de storm, die wij meenden dat alles bederven zou en die juist van achteren blijkt, van onberekenbare zegen geweest te zijn. Wij denken vaak dat de boom van ons geestelijk leven zorgvuldig moet worden ontzien en gekoesterd, maar God besnoeit hem zo hard, dat hij geheel schijnt ontluisterd, opdat hij juist zo te rijker vruchten zou dragen. Genoeg, God geeft groei, maar na tijdelijke teleurstelling straks in te overvloediger mate. Misgewas kan er zijn op het gebied beide van de natuur en de geest, maar straks wordt het vervangen door te overvloediger oogst, want daar en hier kan men zeggen, dat Hij, die de groei geeft, die ook werkelijk wil, omdat Hij de God van het leven en van de goedertierenheid is, die onmogelijk kan laten varen het werk van Zijn handen. Behoeft het nog gezegd te worden dat Hij, die zo op tweeërlei grondgebied Zijn heerlijkheid openbaart, dan ook op beide dezelfde hulde verdient? God is het, die de groei geeft! Wat een krachtige roepstem tot danken en bidden, waar dan ook tot werken en wachten. Beschouwingen als deze zijn goed geschikt om ons klein te maken en ons voor onze God in de diepste ootmoed te houden. Met al onze wijsheid en kracht kunnen wij niets doen buiten Hem, die slechts het "groeit en vermenigvuldigt" van het kostbaarst zaad heeft terug te houden en het is verstikt in de aarde. Maar wat een verheffend uitzicht ook daar tegenover en wat een prikkel tot ijverig werken! Hij, die de groei moet geven, Hij wil en zal het ook, waar met een oog op Hem geplant en nat gemaakt is; op teleurstellingen moeten wij altijd voorbereid zijn, maar ook op verrassingen mogen Zijn dienaren rekenen en straks in Zijn naam elkaar toeroepen: "Hef uw hoofden op en aanschouw de landen, want zij zijn al wit om te oogsten! "

8. En die plant en die nat maakt zijn één, namelijk niets anders dan dienaren van God; a) maar een ieder, de een zowel als de ander, zal in de dag van de vergelding zijn loon ontvangen naar zijn arbeid, naar mate van de moeite en inspanning, van de trouw en nauwgezetheid, die hij heeft betoond in hetgeen hem was bevolen.

a) Ps. 62: 13. Jer. 17: 10; 32: 19. 2 Kor. 5: 10. 22: 12.

"Die plant en die nat gemaakt zijn een" er is geen onderscheid onder hen wat de verhouding aangaat tot Hem, die ze als Zijn werktuigen gebruikt; zij zijn beide niet meer en niet minder dan Zijn dienaren, daarin een, dat zij juist daarin gelijk zijn.

Hoewel alle werkers in het akkerwerk van God gelijk zijn in dat opzicht, dat niemand meer en niemand minder is dan dienaar en werktuig van God en dus dat onderscheid verkeerd is, dat partijschap onder hen maakt, zo is er toch onderscheid onder hen voor God: een ieder zal zijn loon ontvangen naar zijn arbeid. Bij gelijke zaligheid, die dezelfde Christus voor allen verdiend heeft en aan alle gelovigen, die tot dezelfde hoop geroepen zijn, toekent, zullen de dienaren van God velerlei beloning ontvangen, de een hoger dan de andere, ieder naar zijn werk, macht over tien en over vijf steden (Luk. 19: 15 v.), eergestoelten, erekronen, hemelglans, lof van de Heere (MATTHEUS. 19: 28. 1 Kor. 9: 25. 1 Petrus 5: 4. Dan. 12: 3. 1 Kor. 4: 5. vertroostend is daarbij dit, dat het loon is afgemeten naar de arbeid, niet naar de uitkomst, ook de bijna vruchteloze arbeid van Paulus te Athene en zijn zo moeilijke, maar vergeefse arbeid te Jeruzalem heeft zijn loon in de hemel. Maar waarom spreekt hij hier van het loon van de dienaren van God? Omdat hij het ware loon, dat zij van God zullen ontvangen, elk naar zijn arbeid, tegenover het valse loon wil stellen, dat de partijen te Corinthiërs uitdeelden naar vleselijke waardering. Wee de dienaren van God, die naar

mensenlof en kronen van partijen jagen. Zij hebben hun loon al. Maar die getrouw dienen en werken zonder te vragen naar menselijk oordeel, zullen een vol loon ontvangen.

Wat de verlossing aangaat kan van verdienste geen sprake zijn; het is echter de vraag hoe getrouw iemand gebruik maakt van de genade door hem ontvangen en daarin werkt. Dan is het: "die zal gegeven worden;" dat is het wat Paulus loon noemt.

Verder zeggen wij dat de goede werken waarlijk verdienen, niet dat zij voor ons vergeving van zonden zouden verdienen of ons voor God rechtvaardig maken, want zij behagen God niet, als zij niet geschieden door Hem, door wie de zonden reeds vergeven zijn. Zo zijn zij ook het eeuwige leven niet waard; maar zij verdienen andere gaven, die in dit en na dit leven worden gegeven. De zaligen zullen beloning hebben, de een meer dan de ander. Zo'n onderscheid maakt de verdienste, naardat die voor God welbehaaglijk is en is verdienste, omdat zij die goede werken doen, die God tot kinderen en erfgenamen heeft aangenomen. Zo hebben zij dan eigen en bijzondere verdienste, evenals het een kind boven het andere.

9. Want wij, uw leraars, zijn Gods a) medewerkers; wij werken met Hem in Zijn werk. Gods akkerwerk, dat voltooid moet worden, Gods b) gebouw, dat opgebouwd moet worden (Efez. 2: 21 v.), bent u, Christelijke gemeenten.

a) 2 Kor. 6: 1. b) Kol. 2: 7. 1 Petrus 2: 5.

Met bijzondere kracht en verhevenheid staat vooraan het woord "Gods", dat de heilige adel van de leraars en van de gemeente uitspreekt. Het komt telkens in de drie leden voor, in een schone opklimming leraars en gemeente aan elkaar verbindend. De eersten, die reeds boven vs. 5) met de eervolle, maar steeds nog ootmoedige uitdrukking "dienaars" werden genoemd, worden nu hier met veel hogere naam genoemd: "Gods medewerkers" en daardoor evenals door de gelijke heiligheid van de gemeente verheven boven het nietig menselijk, vleeselijk oordelen en boven partijschappen.

Gods medewerkers of medehelpers (2 Kor. 6: 1) staan met hun arbeid en hun hulp niet naast God als degenen, met wie de Meester de arbeid deelt; hier is niet mensenkracht en Gods kracht aaneen verbonden, alsof God een helper nodig had, maar het werken van de dienaars is doortrokken van de werking van God (2 Kor. 5: 20), evenals omgekeerd ook de Heere hun Medewerker wordt genoemd (Mark. 16: 20). De Heere heeft het ambt van de Geest niet uit Zijn hand weggegeven toen Hij het Zijn medewerkers gaf; maar wel heeft hij hen tot Zijn hand gemaakt.

De gemeente is Gods akkerwerk; zij behoort Hem toe. Hij is het, die dit veld bebouwt, uitwendig door de prediking van de leraars, inwendig door Zijn Geest. Wat de leraars doen is planten en nat maken; maar het woord, dat wordt uitgezaaid, is het Zijne; alle geschiktheid, die zich in het eerste planten, zowel als in de verdere verzorging vertoont, is Zijn gave; van Hem hangt alle groei af; zonder Zijn zegenende kracht kan geen planten of nat maken iets teweeg brengen. Maar wat zo Goddelijk is, dat is een heiligdom, dat voor Hem moet worden bewaard. Een ander als mede-eigenaar te willen invoeren is een misdadige miskenning en verachting van Zijn recht. De gemeente is Gods gebouw, een beeld verwant met de uitdrukking "tempel van God." In beide namen ligt de inhoud van de werkzaamheid van Gods medewerkers opgesloten: bewerking van het akkerveld, optrekken van het gebouw.

Als de apostel bij het "Gods akkerwerk", tot welk beeld de uitdrukkingen "planten en nat maken" had geleid, nog het "Gods gebouw" voegt, heeft hij niet de bedoeling dit nieuwe beeld verder uiteen te zetten; hij wil tot een verklaring overgaan, waarvoor dit tweede beeld een geschikter aanknopingspunt aanbiedt dan dat eerste.

10. Naar de genade van God, die mij tot mijn apostolisch ambt tot stichting van gemeenten gegeven is Ro 15: 24, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd. Ik heb mijn ambt volbracht, door in de goddelijke prediking zo te verkondigen als in Hoofdstuk 2: 1-5 gezegd is; en een ander, niet alleen één enkele, maar menigeen, die na mij tot in als leraar komt (Hoofdstuk 4: 15), bouwt daarop. Maar een ieder van hen, die zo verder bouwen, zie toe, hoe en met welk materiaal (vs. 12) hij daarop bouwt.

Nadat de apostel in de vorige verzen heeft aangetoond hoe verkeerd het is als enigen aan zijn of aan een andere persoon hangen, of voor de persoon van de ene partij kiezen tegenover de andere, dan wordt de slotzin van deze afdeling: "u bent Gods gebouw" tot uitgangspunt van een waarschuwing voor hen, die zich onderwinden, in zijn werk van opbouw van de gemeente te treden. Van Zijn eigen arbeid spreekt hij niet met het oog op het loon, waarop hij mag hopen, maar alleen om te zeggen wat na hem aan de gemeente bleef te doen. Aan hem heeft God gegeven om als bouwmeester de grondslag te leggen. Elk ander werk nu is een daarop bouwen en dan drukt hij ieder op het hart wel toe te zien, dat hij daarop goed bouwt. Niemand van hen kan een ander fundament leggen naast dat en met terzijde stelling van dat, dat er reeds ligt. Allen, die te Corinthiërs na de apostel komen, zijn geroepen daarop te bouwen, omdat zij het fundament, het enige, dat gelegd kan worden, waar een Christelijke gemeente zal worden gevormd, reeds gelegd vinden.

Paulus neemt de inhoud van het woord "ik heb geplant" (vs. 6) in het beeld van het gebouw op (Jer. 18: 9) en spreekt nog eens nadrukkelijk uit, die zijn arbeid is, hem door de Heere toegewezen. Hij belijdt daar, dat hem de gave tot het leggen van het fundament, die voornamelijk apostolische genade (Rom. 1: 5; 15: 20) gegeven was en dat hij met deze gave de Corinthiërs als een wijs bouwmeester had gediend. Niet zonder het Griekse vlees te treffen, noemt hij zich juist een wijs bouwmeester. Hij heeft het fundament gelegd, omdat hij de prediking van Jezus Christus, die voor de wijzen van deze wereld een dwaasheid is, naar Corinthiërs overbracht en met deze dwaze prediking aanhield tot die vast werd in een gemeente van geroepene heiligen, die hun geloof eendrachtig belijden met aanroeping van de naam van onze Heere Jezus Christus (Hoofdstuk 1: 2 en 6). Vroeger was Paulus een van de dwaze bouwlieden geweest, die de kostelijke steen van Zion hadden verworpen; maar nadat hij door genade de Christus had leren kennen, die tot hoeksteen geworden was, werd hij tot een wijs werkman, ja, een wijze bouwmeester (architect) met het bestek van het hele gebouw, als Gods medewerker, vertrouwd. Hij werd leidsman van het werk en aanvanger van de arbeid, zo het fundament leggend, dat het daarop te plaatsen gebouw vast gevestigd staat; niet op menselijke wijsheid, maar op de kracht van God (Hoofdstuk 2: 5). Toen hij dan van Corinthiërs afscheid nam, had hij de arbeid volbracht, waartoe hij gezonden was. De haard van het Evangelische vuur stond daar, de bron van levend water was gegraven, de grond was gelegd. "Een ander bouwt daarop", zegt hij, omdat hij weet, dat de rij van Gods medewerkers, geopend door de apostelen, zich zal uitstrekken, het ene lid na het andere, tot de dag van het laatste vuur van de beproeving. Het werk van al deze volgende bouwlieden kan geen ander zijn dan een opbouwend en tot deze allen richt hij vervolgens zijn waarschuwing: "een ieder zie toe, hoe hij daarop bouwt!" Het verder opbouwen nu bestaat in het voortgaan met de prediking van het Evangelie en in de gehele dienst, waardoor de gemeente in hetgeen begonnen is, gesterkt wordt en in Christus Jezus opgebouwd, beide in leer en in leven. In het

verband van de vier eerste hoofdstukken van onze brief waarschuwt de apostel niet tegen het invoeren van vreemde leer, maar alleen voor vleselijk en werelds oordelen over geestelijke zaken, voor misbruik van de ware evangelische leer tot onderwerp van menselijke redeneerkunst en wijsheid en dientengevolge tot een twistappel van verschillende partijen. Het is van belang om dit in gedachte te houden, om het oordeel te verstaan, dat in vs. 15 wordt aangekondigd.

Ieder, wiens werk het is om verder op te bouwen, zo vermaant de apostel, moet erop letten dat het op de juiste wijze, met het juiste bouw materiaal gebeurt, dat de ontwikkeling van de gemeente niet in plaats van bevorderd, benadeeld wordt door leringen of leerwijzen, die niet passen bij de fundamentele leer, daarmee niet in overeenstemming zijn.

11. Want niemand van degenen die verder bouwen, kan een ander fundament leggen, dan hetgeen eens voor altijd door God zelf (MATTHEUS. 21: 42. Hand. 4: 10 v. Efeze. 2: 20) en dienovereenkomstig ook bij u door mij a) gelegd is, dat is Jezus Christus. Wilde iemand dat doen, hij zou niet meer een opbouwer zijn, maar een verstoorder en verwoester.

a) Jes. 28: 16. MATTHEUS. 16: 18.

Dit wijzen op het een fundament van de Christelijke kerk en leer wijst op een sterk indirect bestrijden van die leraars, die met voorbijgaan van de ware Christus, te ver van het fundament afdwaalden en gevaar liepen om het verder bouwen te veranderen in het leggen van een tweede, maar vals fundament.

Ik heb ondervonden en in alle geschiedenissen van de gehele Christenheid opgemerkt, dat allen, die het hoofdartikel van Jezus Christus goed hebben opgevat en vastgehouden, vast gebleven zijn in het waar Christelijke geloof en hoewel zij afgedwaald en gezondigd hebben, zijn zij toch ten slotte behouden, want die hierin recht en vast staat, dat Jezus Christus waarachtig God en mens is, voor ons gestorven en opgestaan, voor die worden meer en meer alle andere artikelen duidelijk en zeker. Weer heb ik ook opgemerkt, dat alle dwaling, ketterij, afgoderij, ergernis, misbruik en boosheid in de kerk oorspronkelijk daaruit zijn voortgekomen, dat dit artikel of geloofstuk van Jezus Christus is veracht en verloren. En als men het goed bij het licht beschouwt, dan waren alle ketterijen in strijd met het heerlijke artikel van Jezus Christus, zoals Simeon (Luk. 2: 34) van Hem zegt, dat Hij gesteld is tot een val en tot een opstanding van velen in Israël en tot een teken, dat weersproken zal worden.

13. Ieders werk zal openbaar worden, a) want de dag (Rom. 13: 12. Hebr. 10: 25 b) zal het verklaren, of men goud, zilver of edelsteen, of dat men hout, stro, stoppels heeft opgebouwd, omdat het door vuur ontdekt wordt. Daardoor wordt het ontdaan van aardse omgeving en verduistering, die hier nog de eigenlijke gesteldheid verbergen en duidelijk zichtbaar gemaakt (volgens andere verklaring: want hij, de dag van de Heere, wordt in vuur geopenbaard, zijn openbaring zal plaats hebben in het element van het vuur (2 Thessalonicenzen. 1: 8). En hoe ieders werk is zal het vuur beproeven. Het zal daardoor blijken of het inbeelding is geweest wat hij gesproken en gezocht heeft, of goddelijke wijsheid, of kunstwerk, of krachtige woorden, of uitgedrukte meningen, of onbedriegelijke waarheid.

a) Jes. 8: 20; 48: 10.

De verschillende voorbeelden van bouwstoffen, in een levendig asyndeton (zonder verbindingswoorden) naast elkaar geplaatst, duiden de verschillende leerstoffen aan, die door

leraars worden aangewend en met het geloof in Christus in verbintenis worden gesteld, om de Christelijke vorming van de gemeente te ontwikkelen en te voltooien. Treffend is daarom de glosse van Luther: "Dit is gezegd van prediking en leer, die geleerd worden tot versterking of tot afbreuk van het geloof. Die prediking en leer zijn of als goud, zilver en kostelijke stenen, van grote waarde en onvergankelijke duur, of als hout, hooi, stoppels van weinig waarde en vergankelijk, zodat zij, terwijl de eerste bij de openbaring van Christus in hun eeuwige waarde zijn gebleken, tot niet zijn geworden, d. i. openbaar worden, als niet behorend tot de eeuwig blijvende waarheid en geen bestanddeel uitmaken van de volmaakte kennis, die dan wezen zal" (Hoofdstuk 13: 12). Bij deze verklaring moeten twee zaken worden in het oog gehouden: 1) dat de bijzondere materialen niet mogen verklaard worden van bepaald te noemen geloofstellingen, hoewel in het algemeen het trapsgewijs verschillende van de bestanddelen van de beide klassen niet te miskennen is; 2) dat de tweede klasse geen rechtstreeks anti-Christelijke leerstellingen in zich bevat. Het eerste zou slechts tot willekeurige bepalingen aanleiding geven, die geen grond in de tekst hebben; tegen het laatste zou dit, dat het op het fundament gebouwd wordt, alsmede het apostolische woord in vs. 15 : "zelf zal hij behouden worden" strijden. Het ligt voor de hand het "hout, hooi, stoppelen" met zodanige leerstellingen te verklaren, waaronder verzwakkende en misvormende voortbrengsels van menselijke wijsheid en kunst, filosofische en Joodse meningen van de goddelijke waarheid worden vermengd. In het algemeen zijn alle leerstellingen, speculaties. enz., bedoeld, die, hoewel in het tijdelijke gebouw ingevoegd, toch hij de laatste openbaring op de dag van de Heere niet zullen blijven en niet als bestanddelen van de volmaakte kennis mee zullen bestaan, maar dan in plaats van in de laatste catastrofe proefhoudend te blijken, zoals de leerstellingen, die met het goud, enz. worden vergeleken, openbaar worden, als niet behorend tot de goddelijke waarheid en daarom verworpen worden. Dergelijke stukken heeft ook in meerdere of mindere mate elke kerk mee in het gebouw van haar door mensen vastgestelde leer en deze hoe langer hoe meer te leren kennen en terzijde te stellen volgens de Schrift, is het doel van de verdere ontwikkeling, aan welke geen kerk tot aan de dag van die laatste crisis zich mag onttrekken, het allerminst onze Protestantse met haar centraal Schrift-principe, dat haar karakter bepaalt en regelt.

Er is een grote ruimte opengelaten voor de keuze van de stof, voor het verband, waarin die wordt gesteld, voor de wijze, waarop de bijzondere stukken worden voorgesteld, voor de orde, waarin zij worden behandeld enz. Dezelfde waarheid kan op vruchtbare wijze worden voorgesteld, of door zuiver verstandige, droge behandeling kan haar kracht worden verminderd; de vorm kan ten koste van de inhoud met zorg worden behandeld, met redekunstige opsiering de eenvoudigheid van het kruis van Christus worden bedekt, door wettisch drukken op uitwendige zaken, het gemoed worden afgeleid van de toewijding aan kern en middelpunt van het Evangelie; het woord van God kan recht worden gesneden of door eenzijdig op de voorgrond plaatsen van de ene waarheid boven de andere de kracht van deze worden verzwakt en gemaakt worden, dat zij zonder uitwerking blijft, of ten minste niet op de juiste wijze zich werkzaam betoont - kortom, in de menselijke behandeling, voorstelling en toepassing van de door God gegeven waarheid ligt de mogelijkheid om daaruit voor de gemeente goud, zilver, kostelijke stenen of hout, hooi, stoppels te maken. Als men voorbeelden wil zoeken, geeft de geschiedenis van de kerk die veelvuldig. Men beschouwt de tijd van de strijd tot vaststelling van de Christelijke leer in de eerste vijf eeuwen, of de arbeid van de scholastieken in de middeleeuwen, of de ontwikkeling van de Evangelische kerk na de reformatie en reeds nu zal veel kunnen worden voorgesteld als goud en veel als stro, naardat nu reeds meer licht is opgegaan; de laatste eigenlijke beslissing is echter eerst in de toekomst te wachten.

Zoals het werk van bouwlieden door vuur het best ontdekt wordt, omdat men dan kan zien welke stoffen duurzaam zijn en welke geheel verteerd worden, zo zal ook het vuur, als het ware, in de grote dag van de algemene verantwoording beproeven en openbaar maken, hoe het werk van elke leraar is. Dan zal de waarde van elks werk even duidelijk openbaar worden als de bouwstoffen van een huis ontdekt worden, wanneer het in de brand raakt. Het werk van elke leraar zal in die dag net zo gestreng onderzocht worden, als de bouwstoffen van een huis, wanneer zij aan de vlammen worden blootgesteld. Dan zal men de ijdelheid zien van de trotse verbeelding, die sommige leraars van zichzelf hebben en van de toejuiching, die sommigen gegeven wordt, even gelijk een felle brand het onderscheid tussen een marmeren en lemen wand openbaar maakt.

14. Als onder dat vuur, dat verteert al wat niet deugt, iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen, als een, die zich waarlijk verdienstelijk gemaakt heeft jegens het gebouw van God (vs. 8).

15. Als iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden, want hij ziet niet alleen zijn werk teniet gaan, maar hij verliest ook het loon voor zijn werk, waarop hij had gerekend. Maar zelf zal hij, als hij op het juiste fundament heeft gebouwd en daarvan niet is afgeweken (Hand. 2: 21; 13: 39; 16: 31, behouden worden, maar zoals door vuur. Hij moet door veel angst en door vele gevaren heen en zal ook gevoelige verliezen en smarten niet ontgaan. Hij zal zijn als een koopman, die schipbreuk leed en wel levend uit de wateren wordt gered, maar toch waren en winst verliest (MATTHEUS. 5: 19).

De edele grondstoffen, die niet vernietigd kunnen worden, zijn de eeuwige waarheid, die met het fundament, het woord van het kruis overeenstemmen en op de juiste manier uit deze eeuwige grondwaarheid zijn afgeleid. Aan deze zijn eeuwige, onvernietigbare, heerlijke werkingen verbonden, namelijk de ware leden van de gemeente, die door ware lering worden opgewekt en gevormd. Omgekeerd, de vergankelijke bouwstoffen zijn de afdwalingen van de waarheid, die wel de hoofd- en grondleer niet omverstoten, maar toch een ver achterblijven veroorzaken en in de gehele gemeente de vermenging van vele valse en dode leden ten gevolge hebben. De dag, die over de deugdelijkheid van de bouwstof beslist, is de oordeelsdag van de Heere, de dag van de beslissing en volmaking, wanneer het vuur het wereldgebouw versmelten zal en het geestelijk vuur van de beproeving de ware leden van de Heere openbaar zal maken. Hier ontvangt dan de getrouwe werker zijn loon daardoor, dat zijn werk behouden wordt, hem tot vreugde en eer, dat een menigte van ware leden van de Heere, die hij heeft opgewekt en doen opgroeien, met Hem in de zaligheid ingaat, die alleen datgene in zich opneemt, wat eeuwig blijft. Maar hij, die waarheid met dwaling heeft vermengd, zonder toch de grond zelf te vervalsen, ziet zich met droefenis zijn loon ontgaan, omdat de leringen, die hij verkondigd heeft en de mensen, die hij ermee gewonnen meent te hebben, in de beproeving niet bestaan en hij zelf ternauwernood gered wordt. (V.).

Als Christus Zich openbaart als degene, aan wie het gehele oordeel is overgegeven, als Hij met Zijn rechterlijke majesteit, die alles afzondert en verteert, dat het Zijne niet is, alles doorzoekt en beproeft, zal hetgeen het stempel van Zijn Geest niet draagt, maar uit een andere, een menselijke geest is voortgekomen, een product van menselijke kunst en menselijk denken en menen is, hoe hoog het ook door mensen werd geacht, toch niet proefhoudend bevonden worden. Het vuur van Zijn gericht zal het teniet doen. Zo is dan de arbeid van zo een verloren; hij kan niet worden onderscheiden als een, die heeft medegewerkt tot het Godsgebouw; hij kan niet met vreugde de Heere als Rechter verwachten, die zijn trouw zal belonen; hij moet bevreesd zijn voor Hem te verschijnen als een, die tevergeefs gearbeid

heeft, die zo goed als niets heeft teweeggebracht, die het werk van God niet in waarheid heeft bevorderd. Evenals iemand werkelijk nog blij mag zijn, als hij uit een vuur, dat zijn gebouw heeft aangegrepen, nog maar alleen zijn leven mag redden, zo gaat het ook zo een, dat hij voor zijn persoon nog wel gered wordt, maar van al zijn arbeid niets overhoudt, zodat zijn werken hem niet navolgen.

In onze plaats ligt de belangrijke waarheid, die de Protestantse kerk op de meest besliste wijze heeft vastgehouden, dat de zaligheid zelf slechts tot voorwaarde heeft het geloof, waarmee de fundamentelegging van Christus verbonden is, maar de graad van zaligheid staat in verhouding tot de trap van heiligheid, die de mens verkrijgt. Hij, wiens werk in het oordeel van God zal bestaan met het fundament in Hem, heeft een hoger loon dan die zijn werk verliest, al is het ook dat hij zelf nauwelijks zalig wordt.

Vaker laat de Heere Zijn knechten reeds in het gezicht van de dood zien en wel op de gevoeligste wijze en tot diepe beschaming, wat echt en wat onecht is, wat aan hun werk genade en wat natuur is. Menige aangewende, levenslang gekoesterde inbeelding gaat teniet in de gloed van het licht van de eeuwigheid, dat in de stervensuren schijnt. Maar ook in noden en bestrijdingen nog in deze tijd kan reeds de kracht van het vuur ons aangrijpen, dat eindelijk de wereld zal verbranden; en wel van ons als wij van dag tot dag ter verbranding overgeven wat niet zuiver Gods woord en daad is in ons Christendom, voordat de dag komt, die in vuur openbaar wordt!

16. a) Weet u niet, dat u Gods tempel bent en dat wel daarom, omdat de Geest van God in jullie woont (Ezechiël. 36: 27. Rom. 8: 9 en 11. 2 Tim. 1: 14).

a) 1 Kor. 6: 19. 2 Kor. 6: 16. 1 Petrus 2: 5.

17. Als iemand de tempel van God schendt, die zal in rechtvaardige wedervergelding God schenden (MATTHEUS. 10: 28. Openbaring 22: 18 v.); want de tempel van God is als Zijn woning of plaats van Zijn tegenwoordigheid, heilig. Die is dus onschendbaar en niet te schenden zonder zware, goddelijke straf, die tempel u bent, omdat ieder lid van de gemeente, als behorend tot de kerk, voor zijn deel is wat de kerk in het geheel is (1 Kor. 6: 19. Efeze. 2: 21 v.).

Tot hiertoe heeft Paulus de gemeente beschouwd als een gebouw aan God toebehorend en de grote verantwoordelijkheid aangetoond van de werkzaamheid van verder opbouwen daaraan. Nu gaat hij voort tot nadere aanwijzing van haar heilig karakter als van een tempel van God, bewoond door de Geest van God, terwijl het schenden daarvan een dienovereenkomstig goddelijk gericht na zich zal slepen. Met de vraag: "weet u niet?" doet hij een beroep op hun Christelijk bewustzijn en geeft te kennen, dat in de partijgeest, die de gemeente ondermijnt en tot haar oplossing, dus tot verwoesting van de tempel van God leidt, zich een verduistering van dit bewustzijn openbaart zodat zij zich zo gedragen, als wisten zij dat niet.

Aan de stelling in vs. 9 : "u bent Gods gebouw", dat hem aanleiding heeft gegeven om over het bouwen te spreken, dat na hem alleen mogelijk is, sluit de apostel nu de andere aan: "u bent de tempel van God", om vervolgens voor de verdere van deze tempel te waarschuwen. Vs. 10-15 was bestemd voor hen, die het makkelijk opnamen met een voortzetting van zijn arbeid. Het volgende daarentegen is bestemd voor hen, die zich niet ontzagen de vrucht van zijn arbeid te gronde te richten (in het bijzonder is het gezegd voor de partijhoofden van die sekten, die het "ik ben van Céfas - ik ben van Christus" in de mond hadden en die zich niet

stelden als die stichters of grondleggers, Paulus en Apollos (vs. 5), die tegen hun wil tot partijhoofden waren verheven, maar die in tegenstelling tot hen als "dienaars", als verdervers konden worden gekarakteriseerd. Wat hij tot deze te zeggen heeft moet de gemeente zich laten gezeggen, om daarnaar haar gedrag jegens hen te richten; daarom begint hij met een herinnering aan haar zelf gericht.

Onder het verderven van de tempel is iets anders en ergers verstaan, dan de bijvoeging van slechte bouwstoffen, van onechte, menselijke leer en leerwijze (vs. 12); er wordt hier gesproken over beschadiging van het gebouw, omverstoten van het fundament door anti-christelijke leraars, verscheuring van de gemeente door partijgeest en door deze teweeggebrachte gevaarlijke bewegingen. Paulus wekt daar, in wederaanknoping aan de algemene erenamen van de Christenen in Hoofdstuk 1: 2, het ware, heilige eergevoel en de heilige gemeenschap van de Corinthiërs op, in tegenstelling met de onwaardige dienstbaarheid in de onderwerping onder verwoestend menselijk gezag en laat de ernstige toepassing van hetgeen hij zegt aan henzelf over.

18. a) Niemand moet zichzelf bedriegen (Hoofdstuk 6: 9; 15: 33). Als iemand onder u, die volgens het zo-even gezegde Gods tempel en woning bent, dunkt dat hij wijs is in deze wereld, die moet dwaas worden, opdat hij niet meer naar eigen inbeelding, maar inderdaad in waarheid wijs moge worden.

a) Spr. 3: 7. Jes. 5: 21.

19. Want de wijsheid van deze wereld is dwaasheid bij God, voor Gods ogen en in het oordeel van God (Rom. 2: 13) en zo kan niemand met de wijsheid van deze wereld in de gemeente van God een wijze zijn. Want er is geschreven (Job 5: 13): "Hij vat de wijzen in hun arglistigheid. Hij laat hen niet komen tot het doel, dat zij met listigheid proberen te bereiken, maar maakt dat hun slimheid op hun eigen verderf uitloopt en daarmee tot het tegendeel van wijsheid wordt".

20. En weer staat er geschreven in Ps. 94: 11 : "De Heere kent de overleggingen van de wijzen (in de Psalm staat: "mensen, dat zij ijdel zijn; zij zijn reeds door Hem geoordeeld en teniet gedaan, nog voordat zij bij hen zich verhieven.

In het voorgaande heeft de apostel de gemeente onderscheiden van hen, die haar verderven: nu gaat hij in vs. 18 tot de waarschuwing over, dat niemand zichzelf bedriegt en met een wijsheid, die dat in deze tegenwoordige wereldloop is, zich in de gemeente als wijzen willen voorstellen. De zelfmisleiding, waarvoor hij waarschuwt, bestaat dus daarin, dat iemand ten onrechte zich verbeeldt iets te zijn (Gal. 6: 3). De eigenlijke nadruk van de waarschuwing ligt dus op de nu volgende tegenstellingen "onder u" en "in deze wereld". Wijs zijn in de gemeente en wijs zijn in deze wereld sluiten elkaar wederzijds uit. Die dus meent het eerste te zijn, is het juist daarom niet, maar hij moet het eerste worden en hij moet tot dat doel een dwaas in de wereld worden. Zijn wijsheid, waarop hij zich beroemt, is toch een wijsheid van deze wereld. Als zodanig is zij dwaasheid in Gods ogen; met datgene echter, dat in Gods ogen dwaasheid is, zich in Zijn gemeente voor wijs houden en voor een wijze uitgeven, moet genoemd worden Gods tempel verderven, want wat ongeschikt is om die te bouwen, kan geen nut geven, maar alleen te gronde richten. Zo moet niemand zichzelf bedriegen, alsof hij de wijsheid, die hij zich toekent, in de gemeente zou kunnen doen gelden; hij bedenkt wat de Schrift van de wijze in eigen ogen zegt!

De bedwelming van het zelfbedrog wordt weggenomen, als alle inbeelding van wijsheid wordt opgegeven, alle gedachte aan wereldse wijsheid wordt verworpen, als iemand een dwaas wordt, d. i. zich van die wijsheid ontbloot voor de eenvoudigheid van het geloof, die men voor dwaasheid houdt en die men tot hiertoe zelf ervoor gehouden heeft. De apostel heeft ook hier, evenals in het algemeen, wanneer hij van de wijsheid van deze wereld spreekt, hoofdzakelijk de partij van Apollos op het oog, die, zoals zij de retorisch-dialectische bekwaamheid en de geleerdheid van Apollos roemde en daaraan gehecht was, die ook wel op haar wijze nabootste en dus zichzelf openbaarde als alle waarde te hechten aan wereldse wijsheid.

Het citaat uit Job is wel is waar een woord van Elifaz, die ook zelf niet in het gericht van de goddelijke wijsheid, wat het geheel betreft, kon bestaan, maar het behoort, evenals zo menige spreuk in die reden, tot de stem van de wijsheid op de straat, zoals Salomo Spr. 1: 20 zegt en wordt daarom hier met de stempel van de goddelijke waarheid getekend en bezegeld.

21. Niemand onder u dan roemt, omdat het is zoals ik van vs. 5 uiteen heb gezet, op mensen, zoals u nu doet, als de een zegt: "ik ben van Paulus", de ander: "ik ben van Apollos" en een derde: "ik ben van Céfas" (Hoofdstuk 1: 12). Men verheft er zich toch niet op tot de ene of andere man van God als partij te behoren; want alles ja het uwe, alles wat die mannen van God bezitten en niet alleen wat deze hebben, maar ook wat al het andere buiten u en om u en naast u in zich bevat, het behoort alles u toe.

22. Het zij Paulus, het zij Apollos (2 Kor. 4: 5), hetzij Céfas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle van u en moeten, als u toebehorend, u ook dienen (Rom. 8: 28 en 38).

23. Maar u bent allen tezamen van Christus, zodat niemand recht heeft om van zich in het bijzonder of in de voornaamste plaats te zeggen: ik ben van Christus, of "behoor Christus toe" (Hoofdstuk 1: 12) en Christus is van God (Hoofdstuk 11: 3. Luk. 9: 20).

Het woord "dan" of "daarom" aan het begin van vs. 21 heeft niet slechts betrekking op het naast voorgaande, maar op de gehele afdeling, die nu ten einde loopt. De apostel keert tot de aanvang van het Hoofdstuk terug en begint daarna uiteen te zetten hoe de gemeente zich houden moet jegens de dienaars van het Woord. "Die roemt, roemt in de Heere", zo riep hij in Hoofdstuk 1: 31 zijn lezers toe, toen hij verklaarde waarom hij hen Christus gepredikt had zonder de middelen te gebruiken van een wijsheid, die tot de natuur behoorde. Nu hij als reden waarom hij de wijsheid, die hij werkelijk bezat, onder hen had teruggehouden, hun onmondigheid in het Christendom heeft genoemd (vs. 1-4) beveelt hij ze geen mensen te maken tot voorwerp van roem. Die men tot een voorwerp van zijn roemen maakt, die toe te behoren acht men een zegen en men is er trots op. Daarom houdt de apostel hen voor dat al wat er is, hen toebehoort. In drie tegenstellingen legt hij dit neer. Beginnend met Paulus en Apollos en Cefas, aan wier personen zij zich hechten, terwijl die toch slechts dienaars zijn van God, wier handelen hun zo of anders ten goede gekomen is, stelt hij tegenover deze dienaars van God de wereld, waaraan datgene vreemd is, waarom die drie hun iets zijn. Zij, de wereld, dient om het geloof door bestrijding te bevestigen, die het door Paulus en Apollos en Cefas gepredikte woord heeft gewerkt. Van deze tegenstelling tussen hetgeen is gaat de apostel verder tot die van de bestaanswijze, leven en dood en tot die van de tijd, heden en toekomst. De dood verlost de Christenen uit de ellende van het aardse, terwijl het leven hen gelegenheid geeft vrucht voort te brengen. Het heden is echter een vorm van de dingen, die

oefent in het hopen op die toekomst, die het tegenspel van het tegenwoordige zal zijn of aanbrengen.

De waarschuwing voor het zich overgeven aan menselijke autoriteit, voor het zich afhankelijk maken van mensen bevestigt de apostel door de waarde van de apostelen op de voorgrond te stellen als een, die in hun deelgenootschap aan Christus en door Hem van God ontheven is van alle dergelijke afhankelijkheid, integendeel er aanspraak op hebben, dat alles wat van God en Christus afhankelijk is, hen dient en bevorderlijk is in het bereiken van hun bestemming. In plaats van in partijdige eenstemmigheid te zeggen: deze en die behoort mij toe als mijn meester en leidsman, moesten zij zich allen daarvan bewust zijn, dat alles en allen hen toebehoren. Dit wordt nu gespecificeerd en wel zo, dat ten eerste, zoals het doel van de hele rede meebracht, de verschillende leraars, die men als partijhoofden stempelde, op de voorgrond worden gesteld. Hij wil zeggen dat zij zich ieder van deze naar de bijzondere gaven ten nutte moesten maken, in plaats van uitsluitend aan de ene of andere te blijven hangen. In hoge verheffing breidt hij vervolgens de gedachte verder uit, dan het naaste doel eiste; hij noemt ook de wereld en vervolgens leven en dood, tegenwoordige en toekomstige dingen.

Bij de tweemaal uitgesproken zin "alles is het uwe" heeft de apostel een vorm van partij belijdenis op het oog, als bijvoorbeeld: "Paulus is de mijne" of "Cefas is mijn man! " Nadat hij nu in vs. 22 de actieve eigendomsbetrekking van de Christenen, aan wie alles dienstbaar is, heeft uitgesproken een verhouding, die naar haar algemeenheid het verheffen op menselijk gezag moet weren, voegt hij er in vs. 23 ook haar passieve eigendomsbetrekking bij, die evenzeer met die verzekerdheid in strijd is, zodat dus ook in dit opzicht het roemen op een mens (vs. 21) niet dan verkeerd kan zijn. Als hij bij de zin: "maar u bent van Christus" nog voegt: "en Christus is van God", hoewel het tot bevestiging van het verbod "niemand roemt op mensen" niet nodig was, heeft het plaats, omdat, zo hij met de eerste had gesloten, hij schijnbaar recht zou hebben gegeven aan hen, die zeiden: "ik ben van Christus" en zich daardoor als Christus eigendom noemden, om op geen mens te roemen. Dit nu wilde hij niet, want de belijdenis van deze partij, hoewel wat het denkbeeld aangaat, juist, was toch door schismatisch misbruik verwerpelijk. Hij klimt daarom tot het hoogste, tot de absolute instantie op, waaraan Christus onderworpen is, om hier, als hij drie partijen verwerpt die op menselijk gezag steunen, ook die "van Christus" haar onrecht te laten voelen. Hij wilde zeggen: Christus is geen partijhoofd, waartoe velen Hem zouden willen maken, maar behoort voor God en is er dus verre boven verheven, dat Hij in partijschappen zou worden ingehaald. Evenals namelijk de Godgelijkheid van Christus en Zijn goddelijke heerlijkheid vóór de menswording, hoewel wezenlijk toch een afgeleide was (Kol 1: 15), zo is de goddelijke glorie, die hij verkregen heeft door Zijn verhoging, om Zijn gehoorzaamheid tot in de dood van het kruis betoond een, die Hem weer verleend is (Joh. 17: 5) en Zijn heerschappij is volgens Hoofdstuk 15: 28 1Co bestemd, om aan God te worden teruggegeven.

Een Christen is als het kind in het huis van de vader, dat alles wat hem omringt met blijde blik overzien en onder het oog van de vaders gebruiken kan met het denkbeeld: het is in beginsel het mijne, omdat het mijn vaders eigendom is. Ook de wereld is de zijne, want hij mag die "gebruiken als niet misbruikend". Het leven is het zijne, want het werd hem verleend en verlengd, opdat hij het naar de vrijen drang van de liefde aan de hoogste Eigenaar wijden zou; maar de zijne is ook de dood, want die bode van de verschrikking voor de zondaar is zijn vriend, ja in Christus de overwonneling, die hem naar het land van de heerlijkheid overbrengt. Tegenwoordige en toekomstige dingen, zij moeten beiden tot zijn zaligheid medewerken en kunnen niets opleveren, dat hem wezenlijk schaden zou. Alles in één woord heeft, goed

gebruikt, hem iets te geven; wel verstaan hem iets te leren; wel beschouwd, hem iets nader te brengen aan het einddoel van zijn aardse en hemelse roeping. Altijd natuurlijk, het kan er niet te ernstig bijgevoegd worden, onder de stilzwijgende voorwaarde, dat hij waarlijk van Christus is, zoals Christus van God. Bent u de Zijne niet, zelfs wat u uw eigendom noemt, het is dit niet echt; het is ten hoogste geleend goed, dat u ieder ogenblik kan ontvallen, of zelfs als het al in uw hand blijft berusten, u tot geestelijke schade kan strekken. Hoe duidelijk staat het ook hier weer te lezen en hoe krachtig wordt het door de ervaring van iedere dag meer gestaafd. Alleen de Christen is rijk en de mens buiten Christus, hij is voor God de armste van de armen, al ware ook hier beneden de ruimste schatkist te klein om Zijn goud of zilver te bergen. Maar ook van de andere kant: ieder Christen is rijk om het even of hem een hut of een paleis ter woning verstrekt; die van Christus zijn, zij zijn mede deelgenoten van al wat Hij het Zijne kan noemen. Acht u rijkdom geluk, welnu, gelukkiger mens is er niet dan de Christen, want zijn rijkdom heeft ruimere omvang, vastere grond, hogere waarde en bestendigere duur dan al de schatten van de wereld.

U bent van Christus. U bent de Zijne door overgave, want de Vader gaf u aan de Zoon; de Zijne door Zijn bloedig rantsoen, want Hij heeft de prijs voor uw verlossing betaald; de Zijne door toewijding, want u heeft uzelf aan Hem overgegeven; de Zijne door verwantschap, want u bent naar Zijn naam genoemd en tot een van Zijn broeders en medeërfgenen gemaakt. Toon de wereld door uw leven dat u een dienstknecht, de vriend, de bruid van de Heere Jezus bent. Wordt u tot zonde verleid, antwoord: Hoe zou ik zo'n groot kwaad doen, want ik ben van Christus. Onvergankelijke beginsels verbieden de vriend van Christus te zondigen. Wordt u enige rijkdom aangeboden, die door zonde te verkrijgen is, zeg dat u van Christus bent en raak het niet aan. Bent u aan moeilijkheden en gevaren blootgesteld, sta vast in de kwade dag, wetend dat u van Christus bent. Bent u geplaagd daar, waar andere lui en nutteloos zitten, neem uw arbeid op met al uw macht en al staat u het op uw voorhoofd, zodat u in verzoeking gebracht wordt om te vertragen, roep uit: Nee, ik kan niet stilstaan, want ik ben van Christus. Was ik niet door bloed vrijgekocht, dan zou ik zoals Issaschar zijn, onder een dubbele last bukkend; maar ik ben van Christus en kan niet vertragen. Wil het syrene gezang van wereldse vreugde u van het juiste pad afbrengen, antwoord: uw muziek kan mij niet bekoren, ik ben van Christus. Als Gods zaak u roept, wijd er u geheel aan; als de armen uw hulp inroepen geef van uw goed en geef uzelf, want u bent van Christus. Doe uw belijdenis nooit oneer aan. Gedraag u altijd als een Christen, spreek als een Nazareeër en laat uw gedrag en uw omgang zó hemels zijn, dat allen die u zien zeggen mogen: u behoort de Zaligmaker toe en in u Zijn voetstappen, druipende van liefde en Zijn heilig aangezicht herkennen. Ik ben een Romein, was vanouds een reden tot rechtschapenheid: laat nog oneindig meer uw drijfveer tot heiligheid zijn: Ik ben van Christus.

HOOFDSTUK 4

AANZIEN, AMBT EN TOESTAND VAN DE PREDIKERS

d. Vs 1-21. Van Cefas, die de apostel in Hoofdstuk 3: 22 ook met name had genoemd, kon hij nu gevoeglijk afzien, omdat deze niet onmiddellijk in betrekking tot de gemeente te Corinthiërs stond, maar alleen door enige partijhoofden in betrekking tot haar was gesteld. Hij stelt nu de lezers voor, wat hij en Apollos in gemeenschap met andere medewerkers in tegenstelling met hetgeen partijen van hen wilden maken, in de daad en in waarheid waren, namelijk dienaars van Christus en uitdelers van de geheimen van God, dus bestuurders van de schatten van het huis van God. Hij stelt tegenover alle onrechtmatige aanspraken, die men de ene of andere maakte, getrouwheid in hun ambt voor als de enige eis, die men doen mocht (vs. 1 en 2). Terwijl hij nu verder denkt aan die geringe waardering, die hem in vergelijking van Apollos bij een zeer groot getal van de gemeenten overkwam, alsof hij bij die man niet in de schaduw kon staan, verheft hij zich hoog boven dat veroordelen van de mensen, die over zijn waarde of onwaarde niets hadden te beslissen. Hij kon zich nu wel beroepen op zijn zuiver geweten, maar ook dat kan niet voldoende zijn ter bevestiging van zijn ambt; daarom beroept hij zich op het gericht van de Heere ten dage van Zijn wederkomst en waarschuwt hij de Corinthiërs dit gericht niet vooruit te lopen (vs. 3-5). Apollos heeft zelf geen aanleiding gegeven om hem voor te trekken, zoals men daartoe drong, daarom sluit Paulus zich dadelijk weer aan hem aan en bestraft hij als in vereniging met hem in een uitgebreide uiteenzetting de overmoed en de verkeerdheid, alsmede het Christendom van de Corinthiërs, dat aan de wereld gelijkvormig was geworden (vs. 6-13). Hij neemt vervolgens bezit van zijn bijzonder recht, dat hij als de geestelijke vader van de gemeente heeft en wijst op zijn latere komst tot hen (vs. 14-21).

EPISTEL OP DE DERDE ZONDAG VAN ADVENT

De eerste advents epistel handelde over het komen van de Heere in deze wereld, de tweede over Zijn verder komen in de wereld, de derde handelt over Zijn wederkomen tot de wereld.

Alle profeten hebben van de Heere geprofeteerd en Zijn aankomst beloofd en voorbereid. De Heere wijst nu zelf in het Evangelie van deze zondag (MATTHEUS. 11: 2 vv.) er op, dat hun beloften in Hem vervuld zijn. De laatste adventsbode, die onmiddellijk vóór Hem heenging, is Johannes de Doper, aan wie Hij een zo heerlijk getuigenis geeft. Nog altijd zendt de Heere Zijn adventsboden uit, opdat zij Hem de weg tot alle harten bereiden en Zijn zaligheid onder alle volken verkondigen. Over deze adventsboden van de Heere handelt het epistel van de derde advent.

Zij handelt over de herder en leraar van het Nieuwe Testament. Zij wijst ten eerste aan, wat Hij is en vervolgens hoe Hij moet zijn. Eindelijk wordt de gehele advent van de Heere, Zijn wederkomst, voorgesteld als een advent voor de predikers van het Nieuwe Testament vol gericht en gerechtigheid. De gedachtegang is dezelfde als die van het Evangelie, waarin ook een groot leraar, de doper Johannes wordt voorgesteld en eerst wordt aangewezen wat hij is, de engel van Jezus, vervolgens hoe Hij is, een man van onverwinnelijke trouw, terwijl het hele Evangelie de voorloper in het gericht van Zijn advents-koning voorstelt en krachtig herinnert aan het slot van het epistel: "dan zal een ieder lof hebben van God. "

Over de dienaar van de Heere, die komt: 1) wat ware dienaars van Christus zijn, 2) wat van hen geëist wordt, 3) onder welk oordeel zij staan.

Over de dienaars van de gemeente van God. 1) hun plicht, 2) hun gericht, 3) hun gewicht, vs. 6 en 7.

Waar toe heeft de Heere het heilige kerkelijke ambt gegeven? opdat het 1) verkondigt de zaligheid van de eerste advent, 2) leidt tot ervaring van een inwendige advent, 3) voorbereidt voor het loon van de laatste advent.

Laat ons worstelen, om getrouwe dienaars van Christus bevonden te worden, 1) voor het oordeel van anderen, 2) nog meer voor het oordeel van het eigen geweten, 3) het allermeeft voor het oordeel van de hemelse Rechter.

De ware weegschaal, waarop de waarde van de mensen wordt gewogen, 1) de weegschaal van de wereld - veracht ze niet, maar stel ze ook niet te hoog; 2) de weegschaal van het geweten - luister naar uw geweten, maar verhef er u niet op; 3) de weegschaal van de Heere - ga zijn uitspraak tegemoet met heilige vrees, maar ook met Christelijk vertrouwen.

Ons leven in het adventslicht van dit zondagse pistel; zij herinnert ons 1) aan de Heere, die wij dienen, 2) aan de oordeelsdag, die wij wachten, 3) aan de uitspraak, die wij vernemen.

1. Houd ons dan, mij en Apollos, over wie hier voornamelijk wordt gehandeld (vs. 6 en Hoofdstuk 3: 4), een ieder mens a) als dienaars van Christus, die een bepaalde opdracht van Hem hebben ontvangen en uitdelers van de verborgenheden van God, dat zij deze in Gods huis, de kerk, door verkondiging openbaren aan de zielen hun aanbevolen en ze zo leiden tot de zaligheid, haar toegezegd.

a) MATTHEUS. 24: 45. 2 Kor. 6: 4.

2. En voorts wordt in de uitdelers ("huishouders, waarover hier gesproken wordt, evenals in de overigen, vereist, dat elk getrouw (Luk. 12: 42) bevonden wordt, terwijl dergelijke eisen, als door u worden gedaan, geen recht hebben.

Op het verbod in Hoofdstuk 3: 21 : "Niemand mag op mensen roemen", waarin hij uitdrukt hoe men niet jegens zijn gelijke moet zijn, laat Paulus nu het gebod volgen, dat de verhouding beschrijft jegens de uitdelers van het woord. Het woordje "zo", waarmee hij begint en waarop zeer de klemtoon valt, dient om het goede in tegenstelling tot het kwade in te leiden.

Van allen eist de apostel de juiste erkenning en waardering; want hij spreekt tot Christenmensen, die allen geroepen zijn en bekwaam gemaakt om op Christelijke wijze te oordelen. Naardien hij zich aan de kant plaatst van de leraar Apollos, die geen apostel was, spreekt hij niet uitsluitend van de apostelen, maar in het woordje "ons" zijn met de apostelen ook alle dienaars van het Evangelie begrepen, voor wie enige tak van bediening uit de wortel van het apostelambt is opgegroeid, zoals ook in Tit. 1: 7 de opzieners en oudsten van de gemeenten van Christus dezelfde haam "huisverzorgers van God" dragen, die Paulus hier aan zich en aan Apollos geeft.

In twee uitdrukkingen vat Paulus de roeping van een ware Evangelist samen: hij is ten eerste een "dienaars van Christus." Deze uitdrukking karakteriseert de persoon niet naar de functies, die hij naar beneden waar te nemen heeft, maar naar zijn dienstbare plaats naar boven. Die het Evangelie bedient, is dus niet een dienaar van de gemeente in die zin, dat hij haar als zijn heer

en rechter zou moeten beschouwen, naar haar wil zijn woord zou moeten wenden en draaien en prediken, naar de begeerlijkheden van de gemeente zich zou moeten schikken (2 Tim. 4: 3). Hij staat niet onder haar, besluiten van de meerderheid kunnen zijn leer niet bepalen, de bijval van de mensen kan voor hem niet de maatstaf zijn voor het werk, maar hij is een dienaar van Christus en daarom vrij. Zijn vrijheid van dienstbaarheid van mensen is voor hem echter geen vrijheid tot ongebondenheid, tot heerschappij over de gemeente: hij is vrij van mensen enig en alleen daardoor, dat Hij eigendom van de Heere is.

Ware leraars erkennen dat Christus Heer is en zij slechts dienaren zijn; daarom bereiden zij niet voor zichzelf, maar voor Christus de weg tot de harten van de mensen. Het is voor hen hetzelfde, of zij iets hebben, iets betekenen of niet, als slechts voor Christus de weg wordt gebaad, dat Hij ongehinderd Zijn intrek in de harten kan nemen.

De dienaren van Christus zijn verder ook "huishouders over de geheimen van God. " Een huishouder behoorde tot de klasse van de dienaren, maar had niet slechts een enkele tak van het huishouden, maar het geheel te besturen; hij was dus over de overige dienaren gesteld (MATTHEUS. 24: 45); toch moet hier in het begrip van huishouden niet het gewicht worden gelegd op de voorrang boven anderen, maar op het verantwoordelijk bestuur van het toevertrouwde goed.

De verborgenheden van God zijn het voorwerp van zijn besturen; daarmee zijn de openbaringen van God gemeend als iets, dat alleen door goddelijke mededeling te kennen is en het bestuur van deze bestaat in de prediking en onderwijzing.

De dienaren van Christus is opgedragen en door verkondiging van het woord van God en door bediening van de sacramenten aan de hun toevertrouwde zielen ook te delen de goddelijke raadsbesluiten tot verlossing van het menselijk geslacht, die door de natuurlijke mens niet worden begrepen, maar in Christus volbracht zijn en door middel van de openbaring zijn bekend gemaakt. Zij moeten het woord van God aan ieder brengen, zoals het met zijn bevassing en vatbaarheid voor het goddelijke overeenkomt (2 Tim. 2: 15), evenals goede huishouders aan elk van hun onderdanen de juiste maat van onderricht en arbeid toedelen.

De plicht van hen, die een geestelijk ambt bedienen, is een dubbele, die zij jegens Christus hebben en een, die zij jegens de gemeente hebben. Jegens Christus hebben zij als plicht, dat zij Zijn dienaars zijn, door Hem tot het ambt geroepen zijn en met hun hart Hem onderdanig. Jegens de gemeente hebben zij ten plicht, dat zij haar het voedsel uit Gods huishouding toedelen. Omdat echter veel van een dienaar van Christus wordt geëist en een getrouw dienaar veel van zichzelf vordert, heeft de apostel een omtuining geplaatst en de eisen tot de geringste maar ook nodigeste maat verlaagd en gezegd: "voorts wordt in de uitdelers vereist, dat elk getrouw bevonden wordt. " Daarom zoekt men dit, dat zij getrouw omgaan met de geheimen van God, die niet veranderen noch vervalsen, die volledig en duidelijk leren en overal ieder daarmee dienen. Met name moeten zij de weg ter zaligheid volledig, zorgvuldig en duidelijk leren en daarbij wet en Evangelie duidelijk van elkaar afscheiden, zij moeten, om het met weinige woorden te zeggen (Hand. 20: 21), de bekering van zonden en het geloof in de Heere Jezus eenvoudig volgens Gods woord leren.

Een leraar moet getrouw zijn 1) voor God, zodat hij alleen op Hem ziet, Zijn eer zoekt, naar Zijn wil handelt; 2) aan de gemeente dat hij haar niets onthoudt, niets nalaat wat tot haar zaligheid dienen kan, niemand in Zijn dienst voorbijgaat, geen ziel door zijn schuld

verwaarloosd wordt; 3) aan zijn ambt, dat hij niet heerst, maar zich als een dienaar gedraagt, die bereid is te arbeiden en te gehoorzamen.

Wil men onderscheid maken onder de leraars, dan ziet men veel meer op de getrouwheid, dan op de gaven en op hun roem; want alleen uit het gebruiken ervan is de inwendige voortreffelijkheid in de mens van God te waarderen, d. i. uit de toepassing tot eer van God en tot welzijn en reine liefde van de naasten.

De gemeente te Corinthiërs was in partijen verdeeld, die niet om de waarheid streden, want die was wel te vinden bij de leraars, waarover gehandeld werd; maar alleen over meerdere of mindere gaven, over schonere en meer gepaste voordracht, over welsprekendheid en vorm. Een ontslapen leraar van de Lutherse kerk beweerde, dat de Protestantse Christenen van Duitsland uit het Nieuwe Testament vooral de brief aan de Corinthiërs op zich moesten toepassen; de gaven en verkeerdheden van de Corinthische gemeente werden ook bij de Duitse Protestanten gevonden. Ik weet niet of de dierbare man gelijk heeft wat de gaven betreft, maar wel wat het gemeenschap hebben aan de verkeerdheden aangaat, vooral de verkeerdheid van kiezen en van partijschappen om bijzondere gaven van voordracht en welsprekendheid van de leraars. Want deze onaangename, berispelijke ondeugd, om van de wijze van leren en prediken een liefhebberij te maken en de leraars na te lopen, naardat iemands oren kittelachtig zijn, is bij ons overal te vinden. Menig prediker wordt in de ontwikkeling van zijn gaven gedood door de minachting, die hij ondervindt; zelfs wordt door smart en verdriet daarover de gave zelf onderdrukt en gaat zij soms verloren. Menig ander is als een vogel, die men tot zingen dringt, die zich door het vele gezang en door misbruik van zijn stem de stem geheel bederft en die vóór de tijd moet ophouden, want juist zo misbruikt menig prediker, als hij door de lof van zijn aanhangers wordt geprikkeld, zijn gave en verbruikt die, zodat zijn schat snel uitgeput is en zijn zegen verdroogt. Zo bederven de gemeenten vele leraars en predikers, omdat zij meer op de gave zien dan op de getrouwheid, meer op de bevrediging van hun smaak, dan op de gehoorzaamheid aan de wil van de Heere.

3. Maar mij, die u zo diep vernedert, omdat ik zo weinig voldoe aan uw onrechtmatige aanspraken, is voor het minste, dat ik door jullie geoordeeld wordt, of van een menselijk oordeel, ja ik oordeel ook mijzelf niet, hoeveel ik waard of niet waard ben.

4. Want ik ben mijzelf van geen ding bewust, dat ik mijn ambtstrouw zou hebben geschonden, integendeel ben ik mij bewust mijn apostolische roeping getrouw te hebben volvoerd (Hand. 20: 18 vv.); a) maar ik ben daardoor niet gerechtvaardigd, dat ik nu reeds boven alle oordeel zou zijn verheven en mij het loon van getrouwheid voor mijn huishouding zou mogen toekennen. Maar die mij oordeelt en wel op die grote dag van Hem (2 Tim. 4: 8), is de Heere Jezus Christus, aan wie de Vader het gehele oordeel heeft gegeven

a) Ex. 34: 7. Joh. 9: 2. Ps. 143: 2.

5. a) Oordeel dan niets over waarde of onwaarde van een dienaar van Christus voor de tijd. Laat integendeel de beslissing achterwege totdat de Heere gekomen zal zijn, b) die dan niet slechts in het wilde, in het algemeen zal oordelen, maar tevens van Zijn oordeel reden gevend, ook in het licht zal brengen hetgeen in de duisternis verborgen is. Hij zal dan de verborgen praktijken en boosaardige machinaties van de tegenstanders van de dienaar van Christus bekend maken en openbaren de raadslagen van het hart (Ps. 139: 12. Rom. 2: 16), zodat dan openbaar wordt wat hen, die zo vaak miskend werden, inwendig gedreven en bewogen heeft. En dan zal een ieder, die een oordeel van de eer verdiend heeft, wie hij ook zij, omdat dan

geen partijdige voorliefde meer plaats vindt zoals te voren bij de mensenkinderen, lof hebben van God, uit de mond van Hem, die Hij ten Rechter heeft gesteld. Dan zal het zijn: "Wel, u goede en trouwe dienstknecht, over weinig bent u trouw geweest, over veel zal Ik u zetten" (MATTHEUS. 25: 21).

a) MATTHEUS. 7: 1. Rom. 2: 1. b) Dan. 7: 10. Openbaring 20: 12.

Die van Paulus prezen hun zelf uitgedachte Paulus en zetten hem met het oordelen, waarden en classificeren, waarmee zij hun leraars monsterden een erekroon op. Even koel nam hij dat aan als het vernederend oordeel van de andere partijen - goede geruchten hemelden hem niet op, kwade geruchten verbitterden hem niet (2 Kor. 6: 8). Het is gemakkelijk om te zeggen: "het oordeel van de mensen is mij onverschillig. " Vaak spreekt gekrenkte eergierigheid zich aldus uit, terwijl men zich verbergt in de schijn van menseneer te verachten. Paulus wenste van harte dat zijn broeders hem erkenden en rechtvaardig beoordeelden (2 Kor. 1: 13 v.). Omwille van hen was het hem niet onverschillig wat zij over hem dachten, want hij had hen lief. Maar voor zichzelf was hij boven hun lof en hun berisping verheven; want om getrouwheid te vinden, waarop bij de huishouders alles aankomt, behoren ogen, die geen mens onbedrieglijk zuiver heeft en zeker geen mensen, die naar de Corinthische wijze iets anders zoeken dan getrouwheid bij de huishouders.

De Corinthiërs oordeelden, zij veroordeelden, met uitzondering van een klein gedeelte in de gemeente, dat de man getrouw gebleven was, die hen het woord van het leven in grote zwakheid, maar in betoning van geest en kracht had verkondigd, de grote apostel en verhieven ten koste van hem andere genoemde en ongenoemde leraars. De apostel verbiedt hen het oordelen niet, maar verklaart hen dat hun oordeel, hoewel het hem zeker ook smart aandoet, niet bekommerde, dat hij zich ver verheven achtte boven hun oordeel, als boven een menselijk oordeel. De uitdrukking "menselijk oordeel" of zoals er eigenlijk staat "menselijke dag" geeft een gerichtsdag te kennen, die mensen stellen en waarop mensen het oordeel uitspreken. De rede van de apostel is terzelfder tijd trots en ootmoedig; zij gaat nog een aanmerkelijke stap verder dan de laatste uitspraak en in zoverre wordt hier een opklimming gevonden. Hij is reeds door de Corinthiërs geoordeeld, maar niet in wettige vorm, niet na grondig onderzoek, daarom neemt hij hun oordeel makkelijk op, maar hij vreest ook voor geen gericht, dat ad hof wordt samengeroepen om over hem het oordeel uit te spreken; hij belijdt dat hij het vonnis, dat zo'n rechtbank over hem zou uitspreken, niet het minst zou achten. Tevens stelt hij door deze trotse rede, die hem zo zeer past, omdat hij met zijn Heere staat en valt en zich beijvert een goed geweten voor Hem te hebben, de gemoederen van de Corinthiërs tevreden, die door de verklaring, dat hun oordeel hem onverschillig liet, zich gekrenkt mochten voelen.

Zichzelf oordelen is Christelijk, als het plaats heeft in de zelfbeproeving om onze toestand voor God te leren kennen (Hoofdstuk 11: 31. 2 Kor. 13: 5 Dit oordelen van zichzelf heeft Paulus zo geheel gedaan, dat hij zijn eigen geweten ongeschikt vond om hem een kussen voor God te zijn, hoewel hij met het oog op zijn ambtsbediening met Job (27: 6) kon zeggen: "Aan mijn gerechtigheid zal ik vasthouden en ik zal ze niet laten varen; mijn hart zal die niet versmaden van mijn dagen. " Het "ik oordeel ook mijzelf niet", zegt dus hier: ik spreek over mijzelf het oordeel niet uit, waarop ik hoop. "

Ik ben verwonderd over het woord van de apostel: "ik ben mijzelf van geen ding bewust. " Voor mij ligt in deze bewering, ook als ik die begrens en op bepaalde verwijten van de Corinthiërs tegen Paulus wil toepassen, volgens de samenhang desalniettemin de bewering

van een buitengewone volkomenheid van het inwendige en uitwendige leven en omdat ik een apostel op zijn woord geloof, een bewijs, dat men zelfs bij belijdenissen, als Paulus die in Rome heeft gedaan, toch ook in dit leven een niet geringe trap van heiliging kan krijgen. Overigens meen ik niet alleen uit mijn eigen, maar ook uit de ziel van andere herders te moeten belijden dat een beroep op het geweten niet makkelijk door een leraar van onze tijd met de woorden van Paulus zal worden gewaagd. Het bewustzijn van vele en grote schuld heeft eens een herder gedrongen om te zeggen: "een prediker kan zalig sterven, maar niet blij". Zo'n woord zou ik veeleer kunnen ondertekenen, dan de woorden van de apostel: "ik ben mijzelf van geen ding bewust. " Zo diep komt mij het bewustzijn van mijn schuld voor, van mijn schuld over mijn ambt, dat ik reeds vaak de gewaagde wens heb gedaan, dat de Heere mij genadiger mocht oordelen, dan ik mijzelf, andere moest ik reeds verloren zijn om mijn ambtszonden; ik heb soms gemeend, dat het een herder zou kunnen overkomen dat zijn oog van het zien in het zwarte van zijn zonden ook het goede niet meer zag, dat Gods Geest in hem werkte, zoals men door het zien in het duistere soms voor het licht ongeschikt kan worden.

Bij de woorden: "maar ik ben daardoor niet gerechtvaardigd" moet men niet denken aan de rechtvaardiging door het geloof, alsof de bedoeling was: "ben ik ook rein, dan ben ik toch wegens deze zuiverheid niet gerechtvaardigd, maar alleen door het geloof in de verzoening van Christus. Daarvan is hier geen sprake; van de vergeving van de zonden in het algemeen, van zijn genadestaat was toch Paulus volkomen zeker; hij wil hier alleen spreken van de toestand van de heiligmaking. Hoever deze is voortgegaan merkt ook de wedergeborene niet op, in zo verre blijft dus ook voor hem onzeker wat de eeuwige Rechter nog in hem te berispen vindt, hoeveel in zijn werkzaamheid nog hout en stro bevonden zal worden.

"Die mij oordeelt is de Heere", dat maakt rechtschapen dienaars van Christus aan de ene kant getroost tegenover allerlei menselijke oordeelvellingen, waarbij men zich aanmatigt hun waarde te bepalen, aan de andere kant ootmoedig in het oordelen van zichzelf. De Heere, die weet wat in de mens is, ook de geheimste zaken die zich voor het daglicht en voor het menselijk oordeel verbergen; die op de dag van Zijn gericht aan het licht zal brengen wat het binnenste van Zijn dienaren beweegt, wat hun verlangen en streven, die de drijfveer van hun handelingen is; die hun verborgen strijd doorziet; voor wie hun onuitsprekelijke zuchtingen zowel als hun uitgesproken gebeden bekend zijn - Hij is het, die oordeelt. Mogen mensen, die naar schijn oordelen, dit en dat in hen te berispen vinden, of hen in hun doen en laten miskennen, zij kunnen dit rustig dragen en blij tegemoet zien het alleen rechtvaardig oordeel van de Heere, die alles openbaart en hun waarachtige Rechter is. Aan de andere kant heeft de verwachting van dit alleen geldende oordeel ook iets verootmoedigends. Alhoewel het eigen geweten hen van geen ontrouw in hun ambt aanklaagde, gronden zij daarop niet hun onberispelijk zijn voor de Heere; want Zijn alles doordringend oog merkt gebreken en vlekken op, die voor het eigen bewustzijn verborgen zijn (1 Joh. 3: 20); in Zijn alles verhelderend licht kan alles onrein voorkomen, wat in dit nog verduisterde licht als vlekkeloos voorkomt. Daarom komt Hem het beslissende oordeel toe. Die er zich op toelegt getrouw te zijn, die zal de lof niet ontgaan, die hem toekomt, hoe ook mensen over hem mogen oordelen; die zal uit Zijn mond het oordeel horen: "u goede en trouwe dienstknecht, over weinig bent u trouw geweest, over veel zal Ik u zetten; ga in in de vreugde van uw Heer! Maar zoals reeds hier ieder vererend oordeel hem neerbuigt, zo zal hij in diep neerbuigen die lof van de genadige Herder vernemen.

"Dan zal een ieder lof hebben van God", zegt de apostel; want hij gaat van zich en van Apollos uit; voor die beide kan hij met een blij geweten lof verwachten, al is het ook dat hij

mate en graad daarvan geheel de Heere overlaat. Van degenen die volstrekt geen lof verdienen, ziet hij hier geheel en al af.

6. En deze dingen, die ik van hoofdstuk 3: 5 af uit elkaar zette, broeders, heb ik op mijzelf en Apollos bij gelijkenis gepast, op zo'n wijze voorgesteld, alsof wij beiden in het bijzonder deze lering nodig hadden en wel omwille van u, die deze bepaald nodig heeft. Ik heb dit gedaan, opdat u aan ons zoudt leren a) niet te voelen, zoals helaas, bij u op zeer verkeerde wijze plaats heeft, boven hetgeen geschreven is; in de Schrift toch wordt aan een ieder geleerd, hoeveel het hem betaamt van zichzelf te voelen (Rom. 12: 3). Deze wil, dat u niet, de een om eens anders wil, die hij tot zijn partijhoofd verheft en daardoor boven anderen bijzondere voorrang toekent, opgeblazen wordt tegen de anderen en u verheft als boven een, die niets verstaat en geen gave van beoordeling heeft.

a) Spr. 3: 7.

7. Want wie onderscheidt u, die in de gemeente een bijzondere plaats voor uzelf waardig meent te zijn? Denkt u, dat u daarop recht zoudt hebben om bijzondere gaven, die u bezit? a) En wat heeft u, zo vraag ik verder, dat u niet heeft ontvangen? Het is duidelijk dat u niets van die aard kunt noemen. En als u hetgeen u bezit ook ontvangen heeft, zoals u dat niet kunt ontkennen, wat roemt u, alsof u een zodanige was, die het niet ontvangen had, maar het door uzelf bezat?

a) Joh. 3: 27. Jak. 1: 17.

De plaats, die hij zelf en Apollos ten gevolge van hun ambt innamen, de arbeid van hun beroep, hun daardoor bestaande verhouding tot de Heere en tot de gemeente en hun bijzondere betrekking tot elkaar heeft de apostel in het voorgaande voorgesteld en aangewezen, evenals moest hij zichzelf en Apollos herinneren wat zij van zichzelf en van elkaar moesten denken. Hieraan herinnerd te worden, zo gaat hij nu voort, hadden echter anderen nodig en niet zij. Dit drukt hij daardoor uit, dat hij zegt, dat hij aan hetgeen hij voorstelde, als hij het op zichzelf en Apollos toepaste een andere richting gegeven had, dan waarom hij de zaak had voorgesteld - deze is de bedoeling van het "ik heb bij gelijkenis gepast. " Als doel, waarom hij eerst van zichzelf en van Apollos heeft gesproken, geeft hij aan, dat de lezers iets van hen mochten leren. Er waren dus in de gemeente mensen, tot wie het voor hun terechtwijzing wel gezegd had mogen worden; op die manier was het echter minder geschikt geweest om de lezer het "niet te gevoelen boven hetgeen geschreven is" te leren, dan nu wij het uit Paulus en Apollos kunnen leren. Deze zullen dan zodanige geweest zijn, die zonder een bepaalde roeping of een ambt, dat met dat van een Paulus of Apollos kon worden vergeleken, toch een voorrang zich toekenden, waarvan de apostel voor zich en zijn navolgers niets wilde weten. Terwijl hij nu, wat hij voor hun bestraffing had moeten zeggen, van zichzelf en van Apollos heeft gezegd, wier verdienste jegens de gemeente boven allen twijfel verheven was, zo was het hierdoor beter geschikt om de lezers nederigheid te leren. Zo doelt de eerste vermaning, "niet te gevoelen boven hetgeen geschreven is" op hen, die voor hun eigen persoon iets willen betekenen; de tweede "dat u niet, de een om een andermans wil, opgeblazen wordt tegen de anderen" doelt op hen, die hun wijsheid daarin willen tonen, dat zij voor de juiste man partij trekken. Hij, die zich opblaast, heeft altijd eer voor wie en mee ere, tegen wie hij zich opblaast. In plaats van ieder te erkennen met die gaven, die God hem gegeven heeft en op die plaats, die de Heere hem heeft gegeven en zo zichzelf nederig te houden, gedragen zich de partijmannen in hun te hoge gedachten van zichzelf alsof tegenover hen, voor wie zij zich verklaren, geen ander enig recht zou kunnen hebben. Zij plaatsen zich

alleen tot dat doel aan de éne kant, om iemand anders te hebben, boven wie zij zich plaatsen, omdat zij zich het oordeel aanmatigen, dat die niets betekent, omdat hij niet diegene is, die voor hen alles is. Deze was de vorm, die de zelfverheffing bij zulke aannam, die niet zelf in staat waren voor zich of tegenover zich een partij te hebben. Of het nu de een of andere wijze van zelfverheffing was, voor elke kon de wijze, waarop Paulus van zich en van Apollos had gesproken, tot beschaming en terechtwijzing dienen. Wie toch van hen kon zijn plaats met die, die God aan Paulus had aangewezen, of zijn begaafdheid met die, die Apollos eigen was, ook maar in de verte vergelijken? Daarom vraagt de apostel met het oog op zijn eigen onderscheiding: "wie onderscheidt u? " en met het oog op de begaafdheid van Apollos: "wat heeft u, dat u niet heeft ontvangen? " en met het: "als u het ook ontvangen heeft" laat hij hem, die meende om zijn gaven een voorrang te hebben, zien hoe dwaas hij handelt met zich te beroemen op hetgeen hij toch niet van zichzelf heeft.

Iemand kan vele natuurlijke gaven ontvangen hebben, deze zijn echter geen verdienste en geven hem geen roem, maar wel veel verantwoording en bovendien, wanneer God er zijn zegen niet op geeft, dan richten ook de grootste gaven niets uit. Verval daarom niet in de dwaling van de wereld, die de gaven prijst en de stille ootmoed en de trouw niet acht!

8. U bent al verzadigd geworden, u bent al rijk geworden, zonder ons, die toch tot uw Christendom de eerste grondslagen hebben gelegd (Hoofdstuk 3: 5), heeft u geheerst, bent u tot heerschappij gekomen en och of u heerste, opdat ook wij met u heersen mochten; ons toch zou, als het werkelijk eens tot heersen met Christus komt, het deelgenootschap daarin het allerminst worden onthouden.

9. Want ik acht, als ik er op zie hoe het in deze tijd nog met ons is, dat God ons, die de laatste (volgens andere overzetting "de allerminste apostelen zijn, ten toon heeft gesteld a) als tot de dood verwezen en wij dus voortdurend ons bereid moeten houden voor het smadelijkeinde, dat nabij is; want wij zijn een schouwspel geworden van de wereld en de engelen en de mensen, zodat de bewoners zowel van de hemel als van de aarde, onze ellenden en vervolgingen met deelnemende belangstelling aanzien (Hebr. 10: 32 vv.).

a) Ps. 44: 23. Rom. 8: 36. 2 Kor. 4: 11.

De woorden "u bent al verzadigd, u bent al rijk geworden, zonder ons heeft u geheerst" zijn een strenge berisping door vs. 6 en 7 voorbereid een berisping van de valse vrede, de zelfvoldoendeheid en de zelfverheffing, die in de gemeente waren ingedrongen, verheffing, als waren zij reeds aan het einde van alle Christelijk verwachten en streven aangekomen. Hij had ze tot bescheidenheid vermaand naar het voorbeeld van hem en van Apollos en hen herinnerd aan hun afhankelijkheid van de Heere over alle aanwezige gaven, die toch alle eigenroem uitstoot. Nu houdt hij hen voor dat zij niet alleen die afhankelijkheid ten volle vergaten, maar zich ook in een ijdele waan van volkomenheid wiegden, terwijl zij, zoals hij in Hoofdstuk 3: 1 vv. had gezegd, zich nog in een toestand van grote onvolmaaktheid en van zedelijke verkeerdheid bevinden.

Hij spot met hen, merkt Luther op en bedoelt het tegenovergestelde. Men heeft de ironie bitter genoemd, waarmee hij keer op keer de hoogten neerstort, waarop zij zich hadden geplaatst; maar de liefde wordt niet verbitterd al smaakt ook de arts en bitter, die zij moet ingeven (vgl. bij 1 Kon. 22: 15). Paulus heeft zich niet door zijn temperament tot deze scherpe woorden laten medeslepen, maar, zoals hij zelf betuigt in vs. 14, heeft vaderlijke liefde hem tot zo scherpe kastijding bewogen. De dienaar van Christus in hen behoefde niet te blozen over de

uitstorting van toorn uit de bron van hartelijke liefde en het zout van de spot, waarmee zijn rede gekruid was, ontnemt hem de liefelijkheid (Kol. 4: 6) evenmin, als de Heere Christus ophoudt liefelijk te spreken, als Hij de spot drijft (Joh. 7: 28). Het was te wensen, dat onze taal tekenen had, om de toon aan te geven waarin de woorden gelezen moeten worden.

Tegen het kwaad van opgeblazenheid spreekt men het best ironisch, sarcastisch.

In de bovenstaande woorden beschrijft de apostel de aard van de Christelijke staat van de Corinthiërs op een manier, dat hij de indruk, die hun gedrag maakt, in een beschrijving verandert van hun Christelijke staat, zoals men zich die moest voorstellen. Zij gedragen zich alsof zij van zichzelf bezaten, wat zij bezitten, zonder het te hebben ontvangen (vs. 7), maar ook, alsof zij alles bezaten, wat zij nodig hebben, zonder dat enige nog onbevredigde behoefte was overgebleven. Deze toestand drukt hij uit met de woorden: "u bent al verzadigd. " De tijden van het werkwoord (Aoristi) geven een bepaald voorval te kennen in de zinnen: "u bent rijk geworden, u heeft geheerst. " Zij hebben reeds de grote stap gedaan, die hen uit de armoede en de druk van de toestand van de Christen aan deze kant van het graf in de rijkdom en de heerlijkheid van koninklijke macht van die toekomst overbrengt, die met de openbaring van Jezus Christus komt. Zolang de Christen in het vlees leeft, heeft hij voortdurend de geestelijke toevloed van buiten nodig, om niet inwendig weg te kwijnen; maar zij zijn daartoe reeds gekomen, om de volheid van het geestelijke leven in zichzelf te bezitten, zoals dat bij de verheerlijkte Christen eens het geval zal zijn. Zo ondervindt de Christen, zolang hij in de wereld leeft, voortdurend de bestrijding van buiten, die hij niet kan weerstaan zonder op smartelijke wijze de druk te ondervinden, die zij op hem uitoefent; maar zij zijn er reeds toe gekomen om alles, wat een Christen kan aanvallen, onder zich te hebben en zo voortdurend en onvoorwaardelijk heerschappij daarover te hebben, als dat het geval zal zijn bij de Christen, die in gemeenschap met de hemelse Regeerder Jezus verhoogd is, het geval zal zijn. De wens, die Paulus laat volgen, "en och of u heerste, opdat ook wij met u heersen mochten" is slechts in zoverre ernstig gemeend, als die uitdrukking is van een wezenlijk gevoel, namelijk het gevoel van een treurig heden, dat de sterkste tegenspraak uitmaakt van die koninklijke heerlijkheid. Hoe meer dit zo is, des te scherper is de prikkel, die de apostel zijn lezers met het woord "zonder ons" in het vlees drijft, terwijl hij hen de dwaasheid doet zien van een gedrag, dat hen het aanzien geeft alsof zij boven degenen waren, waardoor hen de boodschap van de zaligheid is toegekomen en zij zonder hen ertoe gekomen waren de wereld en de in haar heersende machten achter zich en onder de voet te hebben. Hij plaatst nu met het "wij apostelen" de bringers van het Evangelie tegenover degenen, die het ontvangen en die zich voordoen alsof zij ver verheven waren boven de toestand, waarin de eersten zich bevinden. Hij drukt deze toestand uit met de sterkste uitdrukkingen, zodat zij op de laagste trap van de mensheid komen te staan, te vergelijken met de ter dood veroordeelden, die een vooruitzicht hebben van een smadelijk einde, waarop zij altijd voorbereid moeten zijn. Hij zegt echter niet zozeer, dat zij zich in zo'n toestand bevinden, als wel dat God ze zo ten toon heeft gesteld, ten schouwspel gemaakt heeft. De apostelen hadden dus aan de Corinthische Christenen, als zij aan hun koninklijke heerlijkheid en macht ook deel verkregen, het tegenovergestelde te danken van hetgeen hun door God is overkomen. Toch zegt hij weer niet onmiddellijk, dat God zo aan hen had gedaan, maar hij laat het: "ik acht" voorafgaan. Hij geeft dus als grond van zijn wens op, dat hij meent dat God hem zo heeft gesteld, geheel in tegenstelling tot de mening die zijn lezers van zijn verhouding tot de wereld hebben of schijnen te hebben.

Merk op, hoe Paulus hier tot vs. 13 het apostolische beeld tekent volgens zijn eigen persoonlijke ervaring (vgl. Hoofdstuk 15: 30 vv. ; 2 Kor. 11: 23 vv.

God schijnt de vromen soms niet te behandelen als Zijn geliefde kinderen, maar als de slechtste lieden. Zo schijnt het als men op hun ellende ziet.

In de schildering van zijn geringheid mengt zich echter bij Paulus weer een machtig gevoel van de grootheid, die hem ten deel geworden is. Evenals de Heere zelf, die van de hemel is neergedaald, door de aarde uitgestoten, aan het kruis hing tussen hemel en aarde, voor beide een schouwspel van ontroering of van leedvermaak, zo zijn ook de Zijnen in de wereld (1 Joh. 4: 17), een schouwspel voor het heelal en zijn bewoners, zowel voor de hemelse als voor de aardse. Engelen en mensen geven noch de goeden noch de bozen alleen te kennen, maar beide tegelijk. Het zien van de Christus, die in de Zijnen lijdt, wekt bij beide, bij de goede en bij de kwade engelen en mensen, naardat hun natuur is, gevoelens op.

10. a) Wij zijn dwazen omwille van Christus (Hoofdstuk 1: 18 en 25), maar u bent wijzen in Christus; u bent voor verlichte Christenen te houden, waarmee men handelen kan. Wij zijn ten gevolge van onze gebondenheid aan Christus zwakken, maar u bent in uw vrijheid sterken; u bent heerlijken, hoog geëerden, maar wij verachten.

a) 1 Kor. 2: 3.

11. Tot op dit tegenwoordige uur lijden wij honger en lijden wij dorst (2 Kor. 11: 27) en zijn naakt, missen de nodige bekleding (MATTHEUS. 25: 36. Jak. 2: 15. en "Ex 12: 34 en worden met vuisten a) geslagen (2 Kor. 12: 7. MATTHEUS. 26: 67) en hebben geen vaste woonplaats, omdat wij van de ene plaats naar de andere moeten trekken (Hand. 16: 39; 17: 10, 14; 18: 1).

a) Hand. 23: 2.

12. a) En werken, werkende met onze eigen handen (Hand. 20: 34). Wij worden gescholden en b) wij zegenen; wij worden vervolgd en wij verdragen (MATTHEUS. 5: 44. 2 Tim. 2: 10

a) Hand. 18: 3. 1 Thessalonicenzen. 2: 9. 2 Thessalonicenzen. 3: 8 b) Luk. 6: 28; 23: 34. Rom. 12: 14.

13. Wij worden gelasterd en wij bidden, wij beantwoorden onze lasteraars met goede woorden (2 Kor. 5: 20), wij zijn geworden als uitvaagsel, als het schuim van de wereld, waarvan men verlost wil zijn en aller afschrapsel, waarvoor terzijde stelling men met inspanning van alle krachten moet zorgen, tot nu toe (vgl. Hand. 19: 26 v. ; 24: 5).

In het woord: "u heeft geheerst" heeft de apostel iets over zijn lezers gezegd, wat de hoop van een Christen is, maar dat daarom bij hen nog geen plaats heeft gegrepen. Het kon alleen in de zin van een verwijt tot hen worden gezegd; zij gedroegen zich slechts, alsof het bij hen reeds tot stand was gekomen. Anders is het met de eigenschappen, die hij hen nu toekent, dat zij wijzen in Christus zijn, sterk en heerlijk of in eer. - Daarmee zegt hij iets, dat zij werkelijk zijn, maar - in de ogen van de wereld, waarvoor daarentegen de apostelen dwazen om Christus wil zijn, zwakken en verachten. De apostelen zijn om Christus wil dwazen, omdat voor hun denken en handelen Christus beslissend is op een wijze, die de wereld als dwaasheid voorkomt. De lezers daarentegen maakt hun Christelijke staat tot verstandige mensen, wier denken en handelen de wereld voor verstandig aanmerkt. De apostelen zijn zwak in zaken, waarvan de wereld meent dat men ze moet kennen en de lezers kennen ze werkelijk. Zo missen dan ook de apostelen alle eer, die de wereld geeft, terwijl de lezers bij hen in aanzien staan. Paulus bestraft dus hier een Christendom, dat zich met de wereld en waarmee de wereld

zich verenigen kan en dat wij daar zullen terugvinden, waar hij zich stelt tegenover het misbruik van de Christelijke vrijheid, de deelname aan afgodische maaltijden, de afkerigheid van de leer van de opstanding uit de dood (Hoofdstuk 6: 12; 8: 11; 10: 22; 15: 34 6. 12 8. 11). Met zo'n Christendom konden de lezers weliswaar een leven in de wereld leiden, dat zeer ongelijk was aan dat van de apostelen, zoals Paulus dat nu beschrijft. Hij beschrijft echter alleen zijn eigen leven en laat het aan hen over, het hunne daarmee te vergelijken. In drie afdelingen verdeelt zich deze beschrijving; de eerste stelt het leven van de boden van Christus voor als een leven in honger en dorst en naaktheid en mishandeling en onbestendigheid en moeitevolle arbeid voor het dagelijks brood. Aan dat alles onderwerpen zij zich om hun roeping; hoe rustig leven daarentegen de lezers! De tweede afdeling voegt bij elkaar wat de apostelen overkomt en hoe zij zich dienvolgens gedragen, dat men hen in het aangezicht slaat, waarop zij antwoorden met zegenen; dat men hen vervolgt en zij het stil laten welgevalen; dat men hun doen en willen lasterend miskent, zonder dat zij ophouden te bidden en te vermanen. Zozeer doen zij afstand van alle recht tegenover het onrecht, dat zij in plaats van hun persoon de hun opgedragen boodschap doen gelden: is de lezers niet omgekeerd niet meer gelegen aan hun personen, dan aan de waarheid, die zij moeten voorstaan? Eindelijk spreekt de derde afdeling de vijandige mishandeling uit, waarmee de boden van Christus zijn behandeld; men heeft met hen gehandeld alsof zij het uitschot van de wereld waren, dat men uit haar uitveegt; als een laag afschraapsel heeft men hen behandeld, waarvan ieder zich meende te moeten ontdoen. Hoe beschamend is dit beeld, dat de apostel aanvoert van zijn leven en het leven van zijn ambtgenoten, voor de gemeente, die ten gevolge van de gelijkvormigheid van hun Christendom aan de wereld zo geheel anders is en dan zich beroemt een hogere trap van het Christendom te bezitten.

Wij worden behandeld zoals mensen, die men onder de heidenen als zoenoffers van allen belaadde, die men alle kwaad toevoegde, dat slechts uit te denken is. Het laatste woord "uitvaagsel" betekent eigenlijk het "afgeschaafde", het vuilnis; het eerste "vloek" is een reinigingsoffer. Zo heette de mens, die zo'n misdaad begaan had, dat men meende God zou daarom land en lieden vervloeken en verderven. Wanneer zij daarom zo iemand wegdeden, geloofden zij, zij hadden de vloek verwijderd en het land gereinigd. Zo'n vloek was de profeet Jona, toen hij in zee werd geworpen. Soms namen zij ook een onschuldige, wanneer de grote plaag het land trof en meenden zij, zij reinigden het land van de plaag met zo'n dood of zo'n offer en wierpen hem in zee en spraken: u bent ons uitvaagsel (veegoffer), opdat wij genezen en verlost worden. Zo meende de wereld, dat de apostelen en predikers van het Evangelie de slechtste en schandelijkste lieden op aarde waren, dat, waren zij deze kwijt, het beter zou staan, dat zij alle onheil en alle vloek van God kwijt waren en zij daarmee grote dienst hadden bewezen (Joh. 16: 2). Het spreekt vanzelf, dat Paulus slechts vergelijkenderwijs en als van het standpunt van de goddelozen spreekt en niet beweert dat hij werkelijk een zoenoffer is, maar dat het lijden en de smaad, die hij te verduren had, minder zwaar was dan die zulke uitvaagsel werkelijk troffen. Hoe ruimschoots is zo'n mening in de tegenwoordige Christenheid verbreid als de Corinthische gemeente destijds koesterde, waarbij deze namelijk de apostelen en eerste Christenen het lijden en de smaad gunde, maar zelf een Christendom verlangde waarbij men in beschaving en levensgenot op de hoogte van de tijd bleef en zich in algemeen aanzien bij de mensen verheugde, waarbij men de wereld volop genieten kon en zich God ten nutte maken mocht. (V.).

Het geluk, dat de Corinthiërs najoegen, was toen en is nu alleen om los te zijn van de apostelen en van het ware Evangelie. Maar in hemel en op aarde schittert de erekroon op het hoofd van de verachte apostelen, zodat alle Corinthische heerlijkheid als kaf is.

15. Want al had u tienduizend (Hoofdstuk 14: 19) leermeesters in Christus, die de een na de ander bij u optreden als degenen, die kinderen van anderen ter opvoeding en bescherming tot zich nemen (Hoofdstuk 3: 10 vv.), dan heeft u toch niet vele vaders, maar in de grond slechts één enkele, namelijk mij: a) want in Christus Jezus heb ik u door het evangelie geteeld (vs. 17. Filem. 1: 10. Gal. 4: 19).

a) Hand. 18: 11. Jakob. 1: 18.

16. Zo vermaan ik u dan, a) wees mijn navolgers. Wandel ook u in ootmoed en zelfverloochening, zoals u die bij mij kunt opmerken (Hoofdstuk 11: 1. 1 Thessalonicenzen. 1: 6. 1Co Fil. 3: 17).

a) 2 Thessalonicenzen. 3: 9.

De indruk van het gezegde, namelijk van de daarin vervatte parallellen tussen de apostelen en de lezers, kon zeker geen andere zijn dan een diep beschamende voor deze. Evenwel zegt de apostel, dat dit niet de bedoeling van zijn schrijven is. Want wat hij tot hen wil brengen is een vaderlijke vermaning, die zij nodig hadden. Wanneer deze voor hen niet zonder beschaming kon plaats hebben, dan is dat ten minste niet de gezindheid en de gedachte, die hem daarbij dringt.

"Vaders, terg uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden" (Kol. 3: 21): dit gebod wilde Paulus zelf graag houden. Kon hij niet zonder beschaming uitspreken wat hij niet mocht verzwijgen, zo was de smart van zo'n beschaming niet zijn bedoeling, maar de opwekking van kinderlijke piëteit, waardoor zijn "lieve kinderen" mochten terecht worden gebracht en van de dwaling van hun weg teruggevoerd. Als de vermaning van een vader moesten zij aannemen wat hen beschaamde en zich niet verbitterd en schuw van hem afwenden.

Deze manier van bestraffing mag wel gevolgd worden, opdat boetvaardige harten niet tot wanhoop komen. Die belijdenis afneemt en zielenzorg waarneemt mag wel bij Paulus ter schole gaan.

De apostel grondt zijn recht om de Corinthiërs te vermanen op zijn vaderlijke betrekking tot hen, die hij in de eerste plaats noemt, terwijl hij dat vaderschap stelt tegen het enkel tuchtmeester zijn met heen wijzing naar andere leraars, die, hoe velen er ook mogen zijn, toch in andere betrekking tot hen staan dan hij, tot wie zij de oorsprong van hun geestelijk leven moeten terugleiden.

Het groot getal, dat Paulus bij de leermeesters noemt, ontleend aan de grote menigte slaven, die te Corinthiërs waren, zoals men die gewoonlijk tot het houden van opzicht en de opvoeding van onmondige kinderen bezigde, wijst op de rijkdom van gaven bij het leren, maar ook op de sterke drang om in de gemeente leraar te worden. Als hij in tegenstelling daarmee zegt: "niet vele vaders" wil hij de tegenstelling verzachten, daar hij eigenlijk slechts van één vader had moeten spreken en hij laat ook overigens enigen, zoals met name zijn metgezellen (Hand. 18: 5) enig aandeel toekomen aan het geestelijk vaderschap.

17. Daarom, om u te winnen voor het navolgen van mijn voorbeeld (vs. 16), heb ik Timotheus tot u gezonden, die mijn lieve en getrouwe zoon is in de Heere ("Ac 16: 3" 1 Tim. 1: 2, 18. 2 Tim. 1: 2 en die ook snel bij u zal komen (Hoofdstuk 16: 10. Hand. 19: 22), die u, die zo veel schijnt te hebben vergeten, zal indachtig maken mijn wegen, die in Christus zijn, de wegen,

die ik in de dienst van Christus bewandel, zoals ik alom in alle gemeenten leer, evenals ik zonder uitzondering in de hele kring van mijn werkzaamheid mijn roeping van leraar van het Evangelie volbreng of als leraar arbeid.

Evenals kinderen in hun lichamelijk leven naar de vader aarden, zo betaamt het de gemeente in haar geestelijk leven zich naar de apostel te richten (vs. 16); en omdat zij het hieraan hebben laten ontbreken, heeft hij Timotheus tot hen gezonden, opdat hij hen de wijze van zijn Christelijk leven, zoals hij zelf in elke gemeente leert Christelijk te leven, herinnert.

De vader zendt tot zijn kinderen hun broeders, die hem bijzonder lief en getrouw zijn, waarin zij dus ook het volle vertrouwen kunnen stellen. Door de aard en de manier te herinneren, hoe de apostel zich in zijn beroep gedroeg en hield, moest de navolging van hem worden verkregen. Moest die toch niet zijn te Corinthiërs veelal miskend en in verdenking gebracht karakter rechtvaardigen en in een navolgingswaardig licht laten voorkomen, in het bijzonder wat zijn zelfverloochening en zijn ootmoed aangaat, die zozeer afstaken van de opgeblazenheid en zelfzucht te Corinthiërs?

18. Maar sommigen zijn opgeblazen, alsof ik tot jullie niet komen zou.

19. Maar ik zal haast tot u komen, a) als de Heere wil (Rom. 1: 10. Jak. 4: 15), omdat ik slechts nog tot Pinksteren te Efeze denk te blijven (Hoofdstuk 16: 5 vv.) en ik zal dan verstaan, niet de woorden van degenen die opgeblazen zijn, wat en hoe zij spreken, daar mij dit buitendien reeds voldoende bekend is, maar de kracht, wat en met welk gevolg zij arbeiden, waarvan tot hiertoe nog weinig te bespeuren is geweest.

a) Hand. 18: 21. Hebr. 6: 3.

20. Daarop alleen, op de kracht, waarvan ik zo-even sprak, komt het aan, terwijl de woorden op zichzelf tot niets nuttigs zijn; a) want het koninkrijk van God is niet gelegen in woorden, van hoe hoogdravende natuur zij ook zijn, maar in kracht, die harten weet te winnen en te bevestigen (Hoofdstuk 2: 4; 9: 19 vv. 1 Thessalonicenzen. 1: 5. 1Th Kol. 1: 28 v.).

a) 2 Petrus 1: 16.

Paulus stelt een gevolgtrekking op de voorgrond, uit de zending van Timotheus wellicht te maken, alsof hij zelf niet komen zou, waarin onderstelling tegenstanders van de apostel zich in overmoed verhieven, terwijl zij wel beweerden (vgl. 2 Kor. 10: 1), dat hij het niet zou wagen persoonlijk te Corinthiërs te komen.

Door goddelijk licht bestraald legt de apostel de gedachten bloot, die gedurende het lezen van zijn brief in de harten van deze tegenstanders waren opgewekt.

Met een aangematigde zelfverheffing, die hij nog onderscheidt van die, die hij in de gemeente heeft bestraft, gedragen enigen zich zo, alsof zij van hem zich niet wilden laten leren. Deze zullen dezelfde zijn, die pleegden te zeggen: "ik ben van Christus" (Hoofdstuk 1: 12). Wel zal het nu niet zijn, maar toch zal het snel plaats hebben dat het blijken zal, of deze opgeblazen zich tegenover hem net zo moedig zullen gedragen in daden als zij nu dappere reden voeren.

Hun woorden eerst nog te leren kennen is de apostel overbodig, die kent hij voldoende. Maar waarvan hij bij hen nog niets is gewaar geworden, dat wil hij vernemen, namelijk het gevolg,

de werkzame indruk, de bewijzen van de kracht van hun woorden, die een betoning zijn van de Geest van God door het woord. Deze wordt niet vergoed door hoogdravende woorden en niet bereikt door enige kunst van voordracht; op die kracht komt alles aan, deze betoning van de Geest geeft de doorslag.

Met voorliefde spraken de Corinthiërs van het rijk van God; maar Paulus heeft andere gedachten dan die opgeblazen met hun vleselijke meningen. Het woord van God komt niet door woorden te spreken, noch bestaat daarin. Het komt als de Hemelse Vader ons Zijn Heilige Geest geeft, dat wij Zijn heilig woord door Zijn genade geloven en het bestaat daarin, dat wij goddelijk leven, hier tijdelijk en daar eeuwig.

21. Wat wilt u? Zal ik, als ik tot u zal komen, met de roede ter kastijding tot u komen (Tit. 1: 13. 2 Tim. 4: 2, of in liefde en in de geest van de zachtmoedigheid? Ik voor mij wens het tweede, maar moet, helaas, de noodzakelijkheid van het eerste vrezen.

De mens bereidt zichzelf de behandeling, die hem overkomt, of straf of zachte vermaning. Wel hem, die nog in de periode van de genadige kastijding is; hij is beter dan de geheel verworpene.

Die zich verzet tegen het kruisdragen, vervalt in losbandigheden, die met de roede bestraft moeten worden. Die daarentegen onder het kruis zich buigt, is steeds in de geest van de zachtmoedigheid terecht te brengen.

21. Wat wilt u? Zal ik, als ik tot u zal komen, met de roede ter kastijding tot u komen (Tit. 1: 13. 2 Tim. 4: 2, of in liefde en in de geest van de zachtmoedigheid? Ik voor mij wens het tweede, maar moet, helaas, de noodzakelijkheid van het eerste vrezen.

De mens bereidt zichzelf de behandeling, die hem overkomt, of straf of zachte vermaning. Wel hem, die nog in de periode van de genadige kastijding is; hij is beter dan de geheel verworpene.

Die zich verzet tegen het kruisdragen, vervalt in losbandigheden, die met de roede bestraft moeten worden. Die daarentegen onder het kruis zich buigt, is steeds in de geest van de zachtmoedigheid terecht te brengen.

HOOFDSTUK 5

BESTRAFFING VAN ONTUCHT. WEGDOEN VAN HET ZUURDEEG. HOE EN WAAROM DE ZONDEN TE MIJDEN

II. Hoofdstuk 5 en 6. De apostel gaat nu over tot de andere verkeerdheden en zonden van de gemeente, die hem vanzelf reeds bekend waren, of mondeling waren meegedeeld. In de eerste plaats spreekt hij over de bloedschender, die in de ban moest worden gedaan; vervolgens keurt hij af het gaan tot heidense rechtbanken en verwerpt ten slotte de mening, alsof hoererij tot de onverschillige zaken behoorde, waarover de Christen macht had te doen, zoals het hem goed dacht.

a. Vs. 1-13. In de gemeente te Corinthiërs had hoererij plaats gehad, zoals die zelfs nauwelijks bij de heidenen voorkwam. Een Christen stond met zijn moeder in verboden gemeenschap. Daartegen had de gemeente zelf moeten opkomen; zij had dit echter niet gedaan in de lauwheid van haar zedelijk oordeel. die schaduwkant van haar geestelijke verkeerdheid (vs. 1 en 2). Daarom wijst de apostel ten eerste aan wat hij van zijn kant besloten had te doen, als zij niet tot beter oordeel kwamen en vervolgens deden wat hun plicht was (vs. 3-5). Vervolgens bestraft hij hen, met het oog op het Joodse paasfeest, waarin nabijheid hij zijn brief schrijft, dat zij door het zuurdeeg is besmet en vermaant haar de betekenis van de Oud-Testamentische paasgebruiken aan zichzelf in de kracht van het paaslam, dat onder het Nieuwe Verbond geofferd is, te vervullen (vs. 6-8). Daarna eindigt hij met een nodig onderricht over de kerkelijke tucht, terwijl hij een verkeerde opvatting van zijn vroeger schrijven verduidelijkt, omdat de Corinthiërs waren afgeweken van zijn gebod om niets met hoereerders te doen te willen hebben (vs. 9-13).

1. Men hoort meer, zodat van meer dan een geval sprake is, dat er hoererij onder u is en wel onder die gevallen als het ergste, zodanige hoererij, die ook onder de heidenen, die naar de begeerlijkheden van het vlees wandelen (1 Thessalonicenzen. 4: 5), niet genoemd wordt, zo dat er een a) zijn vaders huisvrouw heeft (Lev. 18: 8. Deut. 22: 30). Hij heeft wel niet zijn eigen moeder, maar zijn stiefmoeder en dus een, die zijns vaders vrouw is geweest (2 Kor. 7: 12. MATTHEUS. 14: 4; 22: 28).

a) Deut. 27: 20.

Het was reeds erg genoeg dat de gemeente van God te Corinthiërs algemeen de naam had dat hoererij in haar midden was en dit zonder dat zij bestraft werd. Wel was geheel Corinthiërs vol hoererij, maar de heidenen en alle wereldburgers weten zeer goed dat hun zonden, die in de wereld gewoon zijn, voor de Christenen een schande zijn en waarover zij onder elkaar zwijgen of al lachende spreken, daarover roepen en schreeuwen zij, als het Christenen zijn, die als heidenen wandelen. Dit is een onvrijwillige tol van de eer aan de naam van Christus, alhoewel de spottende schreeuwers die naam vijandig zijn. Het algemeen geroep over hoererij in het midden van de gemeente te Corinthiërs werd vermeerderd door een ongehoord schandaal. Een had zijns vaders vrouw, d. i. zijn stiefmoeder, of tot bijzit of tot vrouw - beide is hoererij.

Enkele gevallen, die met algemenen afkeer werden genoemd, uitgezonderd, was iets dergelijks bij de heidenen ongehoord; want de natuur heeft, zegt Luther, een afkeer van zo'n verbintenis.

Er is niets van gezegd of de vader nog leefde of niet. Uit 2 Kor. 7: 12, zoals vele uitleggers doen, te besluiten, omdat men daar onder hem, "dien onrecht gedaan was", de gekrenkte vader verstaat dat de onnatuurlijke zoon diens vrouw tot zijn huisvrouw zou hebben genomen, is minstens onnodig, omdat de woorden zeer goed een andere verklaring toelaten. Bedenkt men verder dat, als Paulus daar werkelijk de vader, als die onrecht was gedaan, bedoelde, men verder het besluit zou moeten trekken dat deze vader Christen geweest is, dus aan de misdaad van bloedschande verder nog de scheiding van de vrouw van haar Christelijken man moest vooraf zijn gegaan en diens eveneens Christelijke zoon te huwen, dan wordt door deze omstandigheden die misdaad tot een hoogte gebracht, die met de verklaring van de apostel in 2 Kor. 7: 11 en de zachte en liefderijke uitdrukkingen in 2 Kor. 2: 5 v. niet meer te rijmen zijn. Onloochenbaar wordt de gehele zaak verklaarbaarder, als de zoon na de dood van de vader diens achtergelaten weduwe, zijn stiefmoeder, tot vrouw nam. Dan kan men ten minste zich nog voorstellen, dat het geval door de gemeente ongestraft kon blijven (vgl. 1 Kon. 2: 13 vv.) en de misdadiger komt wel voor als een mens, die door ruwe, onbewaakte zinnelijkheid in grote schuld en schande is weggezonden, maar toch niet als een zo gruwelijk en doortrapt zondaar, als men zou moeten aannemen bij de andere opvatting, dat de vader nog leefde.

2. En bent u, onder wie zulke schandelijke dingen plaats hebben, nog opgeblazen, als was u degenen die zich in een hoge staat van Christelijke wijsheid en volmaaktheid bevinden en heeft u niet veel meer zoals het toch ook bij slechts enige ernst jegens het Christendom gepast had, leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaan wordt die deze daad begaan heeft? (MATTHEUS. 18: 17). Daartoe zou toch zo'n leeddragen zeker hebben geleid, als niet de oorzaak op andere manier was weggenomen.

Paulus gaat van de afkeurende vermelding van de misdaad over tot bestraffing van de gemeente en van haar gedrag. Met het woord: "bent u opgeblazen", noemt hij een hoofdgebrek van de gemeente (Hoofdstuk 4: 6 en 18), de geestelijke hoogmoed op schitterende gaven, op onvruchtbaar gebleven weten, die hen voor de ootmoedige gezindheid van ware boete afsluit. In de volgende woorden: "heeft u niet veel meer leed gedragen?" laat hij eigen smart van zijn heilige liefde doorschemeren, een smart, waarin hij, volgens 2 Kor. 2: 4, deze brief met tranen heeft geschreven. De kastijding eindigt vervolgens met de uitwerking te kennen te geven, die dat diepe leed, als het ook bij hen aanwezig was geweest, had moeten hebben, maar dat achterwege was gebleven.

3. Maar ik voor mij heb tegenover uw onverschillig gedrag anders gehandeld. Als wel met het lichaam afwezig, maar tegenwoordig zijnde met de geest en u naar mijn goddelijke ijver over u niet uit het oog verliezend (2 Kor. 11: 2. Kol. 2: 5. 2 Kon. 5: 26 Col 2. 5 2Ki), heb ik al, alsof ik tegenwoordig was, gedaan wat een persoonlijk bij u tegenwoordig opziener behoorde te doen. Ik heb degene, die dat zo bedreven heeft, op zo ergerlijke en lage wijze heeft misdaan, als kon men in een Christelijke gemeente zich veroorloven wat zelfs de heidenen niet dulden (vs. 1) en toch daarbij zich voordeed als een broeder, die zeer gevorderd was en in de Christelijke vrijheid stond (vgl. Num. 25: 6), besloten in de ban te doen.

4. Ik heb bepaald in de naam van onze Heere Jezus Christus, als jullie en mijn geest, omdat ik niet lichamelijk aanwezig ben, samen vergaderd zullen zijn met de kracht van onze Heere Jezus Christus, die aan mijn vonnis Zijn zegel hechten zal.

5. Zulke mensen over te geven de satan (1 Tim. 1: 20), tot verderf van het vlees, opdat de geest behouden moge worden in de dag van de Heere Jezus (vgl. 1 Petrus 4: 6. 2 Kor. 10: 8; 13: 10)

"Ik heb al besloten", schrijft de apostel, om uit te drukken dat zijn oordeel reeds gesproken is, dat alleen nog op de uitvoering wacht. Lichamelijk afwezig, maar aanwezig in de geest, heeft hij zijn oordeel geveld, terwijl de gemeente, in wier midden de gruwelijke misdaad heeft plaats gehad, niets gedaan heeft, om zich van de schande te zuiveren. Hij wil nu ook zelf de uitspraak doen, die de misdadiger aan de satan overlevert, zoals hij alleen, hoewel afwezig, dit kan doen, dus door een woord, dat schriftelijk tot de gemeente gaat en in haar vergadering moet worden bekend gemaakt.

Wat een krachtig, het onzichtbare als het ware zichtbaar, levendig omvattend geloof woonde er in de apostel, zodat als het ware ook de beperkingen van het lichaam en de grenzen van de ruimte schenen te verdwijnen en hij in de geest en in het geloof als het ware leefde en handelde in de meest verwijderde gemeenten van de Heere! (V.).

De gedachte, die in het woord van de apostel, vs. 4, vervat is, is de volgende: "ik heb reeds besloten, dat u een vergadering van de gemeente zult houden, mijzelf, met de macht van Christus voorzien, daarbij als tegenwoordig zult beschouwen en in deze vergadering zult uitspreken: Paulus geeft in de naam van Christus, met wiens macht hij hier in de geest onder ons is, de bloedschender aan de satan over." Dit "overgeven de satan" in vs. 5 met zijn nadere bepaling is karakteristieke benaming van de zwaardere, Christelijke ban, waarmee werkelijk de apostolische macht verbonden was, dat de satan de aan hem overgegevenen met lichamelijke plagen pijnigde; daardoor onderscheidt zich deze soort van ban, die uit de synagoge in de kerk is overgegaan Joh 9: 23, van het eenvoudige "van u wegdoen" in vs. 2 en 13 dat de gemeente ten uitvoer kon leggen, terwijl het "overgeven aan de satan" hier en in 1 Tim. 1: 20 schijnt voorbehouden te zijn aan de apostolische macht. De eenvoudige uitsluiting was dus het werk van de gemeente zelf en de apostel eist nog aan het slot van onze afdeling van de Corinthiërs, dat zij volgens deze macht handelen, nadat zij het in hun onverschilligheid tot hertoe hadden verzuimd. Hemzelf kwam in de kracht van Christus het recht en de macht toe van de zwaardere ban, de overgave aan de satan, waarvan hij niet zegt dat de gemeente die moet ten uitvoer leggen, maar hij heeft reeds daartoe besloten. Dit overgeven aan de satan nu is door de apostel als uitdrukkelijke en uitvoerende daad van verbanning uit de Christelijke gemeenschap in de macht van de vorst van de wereld bedoeld. Hij doet dit met het doel, dat de satan, die zeker van zijn kant slechts met anti-Christelijke bedoeling handelt en zo mogelijk ook de ziel in de hel zou willen verderven, de hem overgegevene met lichamelijke ellende kan slaan en dit tot redding van de mens volgens de wil van God moge dienen. Deze redding denkt zich Paulus niet slechts als mogelijk, maar hij verwacht die als een gevolg, dat niet zal uitblijven, nadat de zondige begeerten door het verderven van het vlees zullen zijn gedood, bij hem, die daaronder tot belijdenis en bekering is gebracht, door middel van de reddende macht van Christus. Het overgeven van het vlees aan de satan tot verderf van het vlees is toch een maatregel, waarbij de geest buiten de macht van de satan blijft en toegankelijk voor de werking van Christus' genade.

Vlees is hier het organisme, dat de zonde in zich draagt en haar dient. Dit, dat op een zo'n schandelijke manier door de man is misbruikt als werktuig van de zonde, moet aan de satan worden overgegeven, dat die een verderving daaraan volbrengt en zo het oordeel van God daaraan volvoert. Volgens juiste woordverklaring geeft dan verderf van het vlees een dodelijke ziekte of plaag te kennen (vgl. Hoofdstuk 11: 30, waar ook sprake is van theocratische bestraffing van profaneren met het heilige door een dodelijke ziekte), die daartoe moet leiden, dat de mens niet geheel en al een prooi van het verderf wordt, maar door het oordeel over zijn vlees tot bekering wordt gebracht. Gaat hij ook, wat het lichaam betreft, te gronde, toch wordt hij naar de geest, de binnenste kern van zijn persoonlijkheid, die voor

de goddelijke invloed nog vatbaar is, aan het verderf ontrukkt en in de gemeenschap van de eeuwige zaligheid teruggebracht en zo onder de geredden gevonden ten dage van de grote scheiding en beslissing.

Dat de bestraffing, die de apostel zich voorbehoudt, door de werkzaamheid van de satan moet worden teweeg gebracht, berust niet op de bijbelse idee van de fysisch verdervende en kwellende werkzaamheid van de satan, zoals zich die bij Job (1: 12 vv. ; 2: 6 v., Paulus (2 Kor. 12: 7), op andere manier bij de door de duivel bezetenen Uit 8: 34 openbaarde. Dat echter de satan zelf en een door hem teweeg gebracht lijden als werktuig en middel tot zedelijke genezing en eeuwige redding van de zondaar tegenover de wil van de eerste wordt gebruikt, rust op de verdere idee van de bijbel over de machtsbeperking van deze in het algemeen (MATTHEUS. 10: 28) en in het bijzonder omtrent haar gebroken zijn door de kracht van de verlossing. Nu is de vraag, wat het verband is van het apostolisch besluit ter bestraffing met 2 Kor. 2: 6 vv. Dit is niet zonder invloed op de opvatting van onze plaats. Volgens die plaats betekent het "ik heb besloten" alleen het voornemen tot zo'n vonnis bij de apostel, dat de uitvoering zelf ten eerste nog onbeslist liet.

Het kwam niet tot een werkelijk volvoeren, omdat de Corinthiërs het verzuim inmiddels weer herstelden door de eis in vs. 13 te volbrengen. Deze latere ijver van de gemeente en de indruk daarvan op de zondaar maakte het door de apostel gedreigde strenge tuchtmiddel onnodig.

EPISTEL OP HET HEILIGE PAASFEEST

Niet het typische van het paaslam, maar het voorafschaduwende van de Joodse paasgebruiken is de levenszenuw van de tekst. De gemeente moet daaruit leren wat het wezenlijke stuk is van elke Christelijke paasviering, namelijk de gehele uitdelging van het oude zuurdeeg, om in een nieuw leven te wandelen.

Dit epistel is niets anders dan een vermaning tot Christelijke, goede wandel en werken aan hen, die het Evangelie gehoord en in 'Christus geloofd hebben. Dat noemt hij in waarheid ongezuurde broden of koeken eten.

De keuze van ons epistel voor de eerste paasdag houden wij voor minder juist, omdat zij niet de nodige punten van overeenkomst aanbiedt, om de geschiedenis van de opstanding van Christus en haar betekenis goed uit te drukken. Ons blijft alleen over, aan het woord: "Ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus" de paasgeschiedenis en haar betekenis vast te knopen; de prediking moet zich aan de tekst hechten, maar ligt niet daarin. Met recht vindt Ranke het onliturgisch, dat de brief van een hoge feestdag, waarop men verwacht dat de feestelijkheid ook in de voorlezing een hogere toon zal doen aanslaan een is, die begint met: "uw roem is niet goed. " Door Nitsch is voorgeslagen 1 Kor. 15: 12-20; in Wurtemberg wordt voor eerste epistel genomen 1 Kor. 15: 1-20, als tweede 1 Kor. 15: 51-58; in Saksen wordt 1 Petrus 1: 3-9 gelezen. Omdat echter deze plaats nu eenmaal in gebruik is, geven wij daarvoor het volgende thema: de ware paasviering van de Christen; 1) in dankbare vreugde troost hij zich met de overwinning van zonde, dood en hel door Christus; 2) in de kracht van het geloof wijdt hij elke dag tot een dag van de opstanding door een wandelen in een nieuw leven.

Wat eist de paasdag van de Nieuw-Testamentische gemeente: 1) reiniging tot de bodem toe; 2) wandelen in heiligmaking en waarheid.

De ware roem van een Christen bestaat daarin, dat wij ongezuurd zijn, 2) ons ongezuurd bewaren, 3) en zo ook ons pasen vieren.

Laat ons pasen houden: 1) een paasfeest in herinnering, 2) een paasfeest in ervaring, 3) een paasfeest in hoop!

Het feest van de opstanding van de Heere als het paasfeest van het nieuwe verbond; wij bedenken, hoe de Herrezene 1) ons bevrijdt van de dienstbaarheid, 2) ons leidt door de woestijn, 3) ons inleidt in het beloofde land, ons waar vaderland.

6. Uw roem daarop, dat de toestand van uw gemeente zo echt Christelijk is, is niet goed, zoals u zich voorstelt, maar integendeel een grote verkeerdheid kleeft aan die toestand. Weet u niet, zoals het spreekwoord zegt (Gal. 5: 9), dat een beetje zuurdesem het gehele deeg zuur maakt en u aldus moet vrezen dat die verkeerdheid hoe langer hoe meer het goede, dat u werkelijk bezit (Hoofdstuk 1: 4 vv.), zal besmetten en vernietigen.

Van de roem, d. i. de zaak, waarop de Corinthiërs roemden, zegt de apostel dat die niet goed is, dat het daarmee kwaad gesteld is. Zij meenden dat zij zich in een zeer gunstige en achtingswaardige toestand van het Christelijke leven bevonden, waarop zij wel mochten roemen (de gaven van de Geest openbaarden zich toch aan hen zo menigvuldig en in zo'n overvloed, als nergens elders. Er werd bij hen met talen gesproken en geprofeteerd, zij hadden het ver gebracht in kennis en schenen in de Christelijke volkomenheid verre gekomen te zijn). Maar dat door het dulden van het in vs. 1 genoemde grof onzedelijke medelid aan hun gehele gemeente een grote vlek kleefde, zagen zij geheel voorbij. De apostel ontruikt nu de Corinthiërs al hun eigen roem door hun de gevaren voor te stellen, waarin de gemeente kwam, als grote zondaars ongestraft bleven. Door een spreekwoordelijke gelijkenis maakt hij er opmerkzaam op, hoe door het dulden van ook maar één verkeerdheid de zedelijke toestand van de gehele gemeente schade leed. Het is toch de aard van het zuurdeeg om niet werkeloos te blijven liggen, maar de hele klomp deeg, waarmee het in verband staat, te doorgisten. Zo gaat het ook bij de Christen in het bijzonder, bij wie de onverschilligheid over een overtreding van een gebod van God gemakkelijk het begin wordt van opheffing van alle gehoorzaamheid. Zo gaat het bij de gemeente, waarvoor iedere zonde, die toegelaten wordt, niet zonder uitwerking blijft, maar elk kwaad voorbeeld zijn verderfelijke invloed op het geheel uitoefent.

Het zuurdeeg doelt op een onzuiverheid, die niet is weggenomen, die uit de toestand vóór de wedergeboorte is overgenomen, een onreinheid, waarvan een klein overblijfsel, als het wordt geduld, alle verkregene zaligheid weer kan verderven en werkeloos maken. Ex 12: 17.

7. Zuiver dan de oude zuurdesem uit, al wat nog van de oude mens is overgebleven (Efeze. 4: 22. Kol. 3: 9), opdat u een nieuw deeg mag zijn, onvermengd met zuurdeeg, zoals u, ten gevolge van de genade, die u in uw opname in het rijk van God is ten deel geworden (Hoofdstuk 6: 11. 2 Kor. 5: 17. ongezuurd bent en het aldus tot uw roeping en verkiezing behoort zo'n nieuw deeg voor te stellen. Want ook wij Christenen hebben een paasfeest, evengoed, ja nog beter dan de kinderen van Israël, die in deze dagen hun Pascha zullen slachten en eten en dan alle zuurdeeg uit hun huizen verwijderen, om zeven dagen lang alleen zoete broden te eten (Ex. 12: 3-27). Ons Pascha is voor ons geslacht, niet alleen tot vergeving en tot onze rechtvaardigmaking, maar ook tot onze heiligmaking en volmaking, namelijk Christus (1 Petrus 1: 18 vv. ; 2: 24.

a) Joh. 1: 29. 1 Kor. 15: 3.

Het is duidelijk dat Paulus hier reeds dadelijk in de eerste zin op de Joodse paasgewoonte zinspeelt. Zeer nauwgezet werd op de dag, aan welks avond het paaslam werd geslacht, nagezien, of wel alle zuurdeeg en wat met zuurdeeg was gebakken, uit het huis was verwijderd. Het gehele huis zou de zegen van het feest hebben verloren, als er maar een kleinigheid zuurdeeg in enige hoek was blijven liggen Ex 12: 20. Hieraan knoopt nu Paulus zijn vermaning vast en gerust kon hij dit beeld aan de Joodse gewoonte ontleen; want aan het een deel van de gemeente is die gewoonte bekend, omdat zij die van jongs af zelf volgden, aan het andere gedeelte is zij door het lezen van het Oude Testament bekend geworden.

De gehele hier ontwikkelde allegorie zou voor Paulus onnatuurlijk zijn geweest, als hij zijn brief, die hij voor Pinksteren heeft geschreven (Hoofdstuk 16: 8), na Pasen, dus tussen pasen en pinksteren geschreven had. Zeer natuurlijk was zij, als het Joodse Pascha dicht bij was, waardoor juist deze allegorie op geen andere plaats door hem behandeld, zich ongezoekt aan hem aanbood, zodat de bijzondere vorm van zijn rede een afdruk was van de feestgedachten, die bij het naderen van het feest in hem leefden.

Reeds met de vraag in vs. 6 : "weet u niet? " heeft Paulus er nadruk op gelegd, dat zij wel wisten, wat hij hun nu zei en hoe het dus aan hen stond, het kwaad, dat om zich heen greep, van zich af te zonderen. Hij spreekt echter de eis nog uitdrukkelijk uit in de woorden: "zuiver de oude zuurdesem uit, opdat u een nieuw deeg mag zijn. " De oude zuurdesem is het zondige, dat uit de vóór-Christelijke toestand is overgenomen en door de Corinthiërs nog niet geheel overwonnen was; daarvan moesten zij zich reinigen. De uitdrukking "zuivert uit", "veegt weg", is gekozen met het oog op het gebod in Ex. 12: 15 vv., volgens hetwelk de Israëlieten ten tijde van het Pascha ten teken van de zedelijke reiniging van het huis alle zuurdeeg daaruit moesten verwijderen; zo moeten de Christenen al wat onzedelijk is, wegdoen, dat door boete en door het doden van het vlees gebeurt, waarna, zoals H. Müller zegt, het begin aan het hart moet worden gemaakt. Christenen moeten een nieuw deeg zijn, waarin nog geen zuurdeeg is, dat als pas geworden, geen samenhang en niets gemeen heeft met het verleden, waaruit het oude zuurdeeg afkomstig is. De Christenen moeten een heilige gemeente voorstellen, van ergernissen vrij, wier medeleden door Christus nieuwe mensen zijn geworden, want slechts deze stemt overeen met het geheiligde van de Christelijke staat, zoals dat wordt uitgedrukt met de woorden: "zoals u ongezuurd bent. "

De gemeente is geroepen een nieuw fris, door geen oud zuurdeeg doortrokken deeg te worden; haar verplichting, zowel als haar bekwaamheid tot de dienst van God in de nieuwheid van rechtschapen gerechtigheid en heiligheid geven de woorden: "zoals u ongezuurd bent", te kennen. In Christus zijn wij ongezuurd, rein en heilig, een nieuw schepsel. Wat nu God ons heeft gegeven door de genade van de roeping tot gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heere (Hoofdstuk 1: 9) en wat wij ontvangen hebben door het geloof, dat wil zich krachtig in ons openbaren en wij moeten het tot uitwerking laten komen, opdat wij een nieuw deeg zijn in goddelijke wandel en in leven. Een als hier de vermaning: "zuiver de oude zuurdesem uit, opdat u een nieuw deeg zijn mag", zich grondt op de genadegift van God: "zoals u ongezuurd bent", volgt in Kol. 3: 5 de vermaning: "dood dan uw leden" op het feit van de genade (vs. 3), u bent gestorven. Als nu de apostel hier voortgaat: "want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus", dan geeft het woordje "want" de grond aan, waarop de gehele voorgaande zin rust; zowel de verzekering, dat wij ongezuurd zijn (want dat zijn wij door het geloof in het bloed van ons paaslam), als de vermaning tot het uitzuiveren van de oude zuurdesem, opdat wij een nieuw deeg zijn (want daartoe zijn wij geroepen in de kracht van onze Heere Jezus Christus, die voor ons is geofferd en in ons leeft). "Ook ons Pascha is voor ons geslacht", ook wij hebben een paaslam; de Christelijke kerk is

dus niet armer dan de kinderen van Israël, die in het paaslam de schat van al hun schatten hadden, het schoonste van hun schone godsdienst, het hoofdoffer van hun offers en het voornaamste testament onder de testamenten van de belofte. Het paaslam van de Israëlieten was geen ander dan ons paaslam, Christus: maar totdat Hij kwam, die komen zou en Johannes de Doper op Hem wees: "zie, het Lam van God", moesten de kinderen van het verbond dat een Lam, dat Jesaja (53: 7) in de geest ter slachtbank zag leiden, in vele lammeren afbeelden, wier onschuldig bloed door het daarmee verbonden woord van de belofte de verzoening, die in Christus' bloed is, voor het zondige volk voorafschaduwde. Maar nu is het werkelijke, waarachtige paaslam geofferd of geslacht "voor ons", juicht Paulus, Joden en heidenen tezamen nemend; want dit Lam draagt de zonde van de wereld en is de verzoening voor de zonde van de hele wereld.

8. Laat ons dan met ons hele leven a) feest houden, niet in de b) oude zuurdesem, noch in de zuurdesem van de kwaadheid en van de boosheid, niet in openbare zonde of verborgen geheim onrecht, maar in de ongezuurde broden van de oprechtheid, wat de inwendige gezindheid aangaat, en van de waarheid, wat de uitwendige belijdenis en de Christelijke wandel aangaat.

a) Ex. 12: 3, 15. b) Deut. 16: 3.

Omdat wij nu een paaslam en een waar paasfeest hebben, zegt Paulus, moeten wij ook daaraan recht geven en het vrolijk vieren, zoals het behoort, dat wij niet meer het vorige oude zuurdeeg, maar ware ongezuiverde koeken eten.

Het feest, bedoeld met de woorden "laat ons dan feest houden", is wel het paasfeest, maar zo, dat het paasvieren als voorbeeldende karakteristieke voorstelling van het gehele Christelijk leven van de apostel gedacht is. Wat onder het Oude Testament volgens voorafbeeldend gebruik eens in het jaar geschiedde, dat moet in het Nieuwe Testament zijn vervulling vinden, als een gebod, dat het gehele leven van de Christen beheerst.

Wellicht heeft de gehele plaats haar grond in de wens van de apostel, om aan die van Petrus (Hoofdstuk 1: 12) te tonen, dat de Christenen ook zonder Joodse vorm het wezen van het Oude Verbond hadden. Was nu in vs. 7 aan het beeld zo'n wending gegeven, dat de Corinthiërs als één geheel gedacht, zelf het nieuwe deeg uitmaken, dan zijn zij nu als de feestvierenden voorgesteld, die geen zuurdeeg genieten. Deze zijn de vrije wendingen bij het gebruiken van het beeld, waardoor de hoofdgedachte niet wordt veranderd.

Een onafgebroken Pascha-vieren wordt door Paulus geëist, het hele leven wordt onder het licht van de paaszon gesteld. Elke dag moet ons een paasdag zijn en die dag moeten wij naar het Joodse paasfeest en het zuurdeeg geheel houden. Het Christelijk leven moet een onafgebroken feestvieren zijn, de oude Kerk heeft dit minstens zo beschouwd, dat zij aan iedere dag van de week de naam van Feria (feestdag) gaf en de oude vaders houden niet op, de Christen te vermanen: "iedere dag zij u een feestdag! "

De bijvoeging: "niet in de oude zuurdesem", wordt uit de samenhang met het voorafgaande verklaard; dit is echter niet het geval voor hetgeen volgt, "noch in de zuurdesem van de kwaadheid en van de boosheid", en de tegenstelling "maar in de ongezuurde broden van de oprechtheid en van de waarheid. " Bovendien komt de vraag op, wat dit lang stilstaan betekent. Had de gemeente misschien misdreven, wat tegen oprechtheid en waarheid streed en wilt voortkwam uit een gezindheid, die niet op het goede gericht was, noch uit een, die het

goed meende? (vgl. vs. 9). Want evenals de kwaadheid de gezindheid uitdrukt van hem, die in zichzelf kwaad is en de boosheid de gezindheid van hem, die voor anderen boos is, zo is oprechtheid de gesteldheid van hem, die in zichzelf rein is, waarheid de eigenschap van hem, die voor anderen duidelijk en openbaar is.

De apostel maakt onderscheid tussen het oude zuurdeeg en het zuurdeeg van de kwaadheid en van de boosheid. Onder het eerste verstaat hij de overblijfselen van vroegere verkeerde gewoonten, onder het laatste later opkomende verkeerdheden en misstappen. (V.).

Christus' opoffering heeft de hele tijd van het Nieuwe Testament tot een feesttijd gemaakt, dat kan echter niet bij het onboetvaardig volharden in het oude zuurdeeg blijven bestaan, ook niet waar men zijn nieuwe gezindheid weer met kwaad laat besmetten, noch wanneer men zich het kwade, onder een goede schijn van rechtmatige vrijheid laat opdringen.

Het zoete van oprechtheid en waarheid is daarentegen de gezindheid van oprechtheid voor God, die zich opent voor het Goddelijk licht en, daardoor doorschenen, zelf licht wordt.

9. Ik heb u geschreven in de vorige brief, a) dat u zich niet zou vermengen met de hoereerders, met degenen, die in ontucht leven (vs. 1).

a) Deut. 7: 2. MATTHEUS. 18: 17. 2 Kor. 6: 14. 2 Thessalonicenzen. 3: 14.

Hier volgt een soort van episode tot het eigenlijke onderwerp van deze afdeling. De vermaning tot reiniging van vlekken en tot een rein gedrag, waardig hun Christelijke roeping, leidt de apostel tot opheldering van een plaats in zijn vorige brief verkeerd verstaan, namelijk over het verkeren met hoereerders. Dogmatische vreesachtigheid, die het verloren gaan van enig apostolisch schrijven niet wilde toelaten, verklaarde het: "ik heb u geschreven in de brief", van de eerste brief aan de Corinthiërs, die voor ons ligt, en wel in het bijzonder op vs. 2 en 6 van ons Hoofdstuk: maar daardoor past noch de uitdrukking: "in de brief" (vgl. 2 Kor. 7: 8), noch de inhoud van vs. 2 en 6; er moet een vorige brief zijn, die echter voor ons is verloren gegaan. De waarschuwing of omgang met hoereerders nu hadden de Corinthiërs zo verklaard, als moesten zij in het algemeen met mensen van die soort volstrekt geen verkering hebben, misschien uit een geheime afkeer om deze vermaning na te komen; zij hadden in hun beantwoordend schrijven (vgl. Hoofdstuk 7: 1) op de onuitvoerbaarheid van deze zaak gewezen. Nu verklaart hij zijn mening nader.

De hier opgegeven inhoud van de verloren brief komt overeen met de toestanden van de Corinthische gemeente, zoals die in 2 Kor. 12: 21; 13: 2 worden bij het tweede zijn van de apostels te Corinthiërs Ac 19: 20, dat in de Handelingen der Apostelen is voorbijgegaan. Reeds te voren hadden leden van de gemeente zich misdragen door onreinheid en hoererij en ontucht en hadden later geen belijdenis gedaan en reeds toen had de apostel gezegd, dat hij hen niet zou sparen, als hij terugkwam. Het is niet waarschijnlijk, dat hij in deze brief ook het reisplan, in 2 Kor. 1: 15 v. meegedeeld, aankondigde, dat hij echter in deze eersten Kanonische brief (Hoofdstuk 16: 5 vv.) veranderde om redenen, die in 2 Kor. 1: 17 worden ontwikkeld. Van de verdere inhoud van de brief weten wij niets; misschien was die slechts kort en bevatte die nauwelijks meer dan uit de aangehaalde plaatsen kon worden opgemaakt en is die daarom niet tot de nawereld gekomen. De brief moet vervaardigd zijn na het verblijf van de apostel te Corinthiërs, dat in de Handelingen van de Apostelen is voorbijgegaan. Daaruit is het toch alleen te verklaren, dat Paulus nog bij het schrijven van onze eerste Kanonische brief de inhoud tegenover de Corinthiërs op de manier, die wij hier vinden,

rechtvaardigt; waarschijnlijk heeft Paulus hem te Efeze geschreven, nadat hij daarheen (einde van oktober van het jaar 56) weer was teruggekeerd.

Maar heeft dan de gemeente werkelijk niet verstaan, dat hij alleen van het verkeer van de Christenen onder elkaar sprak, waaruit ieder zich moest zien uitgesloten, die een leven leidde, dat in strijd was met zijn Christelijken naam? Of wilden zij hem verkeerd verstaan, om zich te onttrekken aan zijn berisping? De apostel doet hier dit verwijt niet; maar het laat zich voelen, dat hun tegenspreken als een uiting voorkomt van hetgeen hij in vs. 8 kwaadheid en boosheid noemt een onreinheid, die vreemd moest zijn aan hun gezindheid en onwaarheid tegenover hem, waartoe zij niet bekwaam moest zijn.

10. Maar niet, zoals u mijn rede volgens uw uitdrukking in het antwoord (Hoofdstuk 7: 1) heeft opgevat, geheel met de hoereerders van deze wereld onder de ongelovige Joden en afgodische heidenen, of, om ook anderen hierbij te voegen, met wie ik de omgang heb verboden, met de gierigaards, of met de rovers, of met de afgodendienaars in deze wereld; want anders zou u, om u aan mijn voorschrift te houden, uit de wereld moeten gaan, omdat u nergens op aarde zo'n verkeer geheel kunt vermijden. Ik zou dus iets geheel verkeerd geëist hebben, als ik mijn woord zo opgevat wilde hebben, als u het verklaart.

11. Maar nu heb ik u zonder nadere bepaling geschreven, dat u zich niet zult vermengen met zodanige personen, namelijk, zo was daarbij, zoals vanzelf spreekt, mijn mening, als iemand, die een broeder genoemd wordt en die dus tot de christelijke gemeente wil behoren, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard of een rover, a) dat u met zo een ook niet zult eten, geen tafelgemeenschap zult houden (Luk. 15: 2. Hand. 11: 3. Gal. 2: 12).

a) Num. 12: 14. MATTHEUS. 18: 17. 2 Thessalonicenzen. 3: 14. 2 Joh. 1: 10.

12. Want wat heb ik ook die buiten zijn, die nog buiten de Christelijke kerk zijn (Mark. 4: 11. Kol. 4: 5. 1 Thessalonicenzen. 4: 12. 1 Tim. 3: 7 te oordelen, een gericht over de tucht over hen te houden? Oordelen jullie, als u kerkelijke tucht houdt, niet die binnen zijn, die tot uw gemeente behoren, waaruit u zelf kon afleiden, omtrent wie ik die bepaling maakte?

13. Maar die buiten zijn oordeelt God, zodat wij ons in het geheel niet over hun oordeel hebben te bekommeren. En doet u daarentegen, zoals dat reeds de Oud-Testamentische regeling van het volk van God verlangt, deze boze uit jullie midden weg (Deut. 13: 5; 24: 7).

In de eerste optelling van zondaars, met wie hij de omgang verbiedt (vs. 10), voegt Paulus bij degenen, die in geslachts-zonden leven (hoereerders), aan de ene kant die, wat het mijne en het uwe aangaat, zonder nauwgezetheid zijn, die zonder schroom er op bedacht zijn, het hunne te vermeerderen of het goed van vreemden tot hun eigendom te maken (gierigaards en rovers) en aan de andere kant, die aan de afgodendienst deelnemen (afgodendienaars), die, zonder zelfs de heidense afgoden enigszins te achten, door deel te nemen aan hun dienst het voortduren van vriendelijkheid en omgang met de heidenen, kopen. (Hoofdstuk 10: 7, 19 vv.). De tweede optelling daarentegen (vs. 11) bestaat uit drie paren - hoereerders en gierigaards - die de begeerlijkheid laten werken tot geslachtsgemeenschap en tot het verkrijgen van bezittingen - afgodendienaars en lasteraars - die de eer van God en de eer van de naasten krenken - dronkaards en rovers, die Gods aardse gave misbruiken en het aardse goed van de naaste begerig zich toe-eigenen. De apostel had door zijn brief vermaand om met dergelijke zondaars geen omgang te hebben en niet verwacht om zo verkeerd te worden verstaan, zoals

de gemeente in haar schrijven aan hem zich voordoet, hem te hebben begrepen, wanneer zij tegen hem inbrengt, dat het afbreken van alle dergelijk verkeer het leven in deze wereld onmogelijk zou maken. Zij moesten toch zelf weten dat een oordelen van degenen, die buiten de kerk zijn (want een oordelen van deze zou voor hen uitsluiting zijn uit de omgang van de Christenen) nooit zijn werk kon zijn. Hij laat hen, die zich buiten de kerk bevinden, aan het oordeel van God over, alleen tot hen, die binnen haar zijn, strekt zich zijn oordelende werkzaamheid uit. In dit opzicht is hij niet onderscheiden van de gemeente. Hij doet alleen wat zij zelf doet en naar hetgeen zij zelf doet, had zij hem moeten verstaan. Het is echter een voorrang, die tegelijk met het behoren tot de gemeente is gegeven, onder haar gericht te staan, omdat dit den zondaar daartoe kan dienen, dat hij niet in het gericht van God komt (Hoofdstuk 11: 31 vv.), waaraan de wereld, die zich buiten haar bevindt, ten prooi wordt. Staat nu de gemeente werkelijk in zo geheel andere verhouding tot hen, die tot haar behoren, dan tot hen, die zich buiten haar bevinden, dan spreekt vanzelf wat haar verder te doen staat. In plaats van er zich om te bekommeren, dat er buiten haar zware zondaars zijn, moet zij uit eigen midden wegdoen, die boos is.

Dat de uitoefening van de kerkelijke tucht een plicht is voor de kerk, dat die op apostolische regeling berust en dus door God gewild is, zal niemand na het lezen van dit hoofdstuk kunnen ontkennen. Maar waarom wekt reeds het noemen van deze zaak zoveel tegenspraak op en stoot haar uitoefening op nauwelijks te overwinnen moeilijkheden. Omdat het onderscheid, dat zij veronderstelt en waarop de apostel zijn bevel doet rusten, het onderscheid tussen binnen en buiten, tussen kerk en wereld wel niet opgeheven is, maar toch aan uitwendige waarneming ontruikt. De kerk staat niet meer in de wereld, maar de wereld staat midden in de kerk. Daarom verzet zij zich tegen maatregelen, waardoor zij haar plaats weer buiten de kerk zou krijgen en de kerk zelf kent haar leden niet meer en is op iedere tred belemmerd door de menigte van hen, die alle recht als leden van de kerk zich toe-eigenen, zonder haar plichten. Waarover wij zo ten gevolge van een proces van de wereld moeten klagen, zal in hoofdzaak blijven totdat God door wegen van oordeel aan de tegenwoordige toestanden in het algemeen een einde maakt. Tot die tijd bewaart ieder zijn geweten zo goed hij kan en vergeet hij tenminste niet, wat hij moet, ook waar het onmogelijk is, dat dadelijk ten uitvoer te brengen.

Men vindt nu de heren van deze wereld midden in de kerk; het kleine hoopje van gelovigen heeft daar geen macht.

God geeft Zijn dienaren meer van die ware apostolische geest, meer van dat overvloeien van heilige liefde, die die brandende ijver bestuurt tegen de zonde en zich openbaart in getrouwe plichtsbetrachting. Deze schitterde zo heerlijk in de apostel en daarin stelt hij zichzelf terecht als een voorbeeld ter navolging voor zijn geestelijke kinderen en broeders.

HOOFDSTUK 6

BESTRAFFING VAN TE RECHT GAAN VOOR ONGELOVIGEN EN VAN HOERERIJ.

b. Vs. 1-11. Van de geestelijke tucht van de gemeente over haar leden, die te Corinthiërs verslapt was en in een zeer erg geval geheel was nagelaten, maar welke tucht niet tot de ongelovigen kon worden uitgebreid, gaat de apostolische bestraffing tot het omgekeerde geval over. De leden van de gemeente onderwierpen hun wereldse twisten aan de rechtbank van de heidenen. Paulus verwerpt dit als in strijd met hun verheven bestemming (vs. 1-6). De verkeerdheid, waarvan hier wordt gesproken, ging bijzonder uit van het deel van de gemeente, dat de meerderheid had, van de Christenen uit de heidenen. De Helleense volkszin stemde de bewoners van een zo grote handelsstad als Corinthiërs proceslustig, evenals in ander opzicht de Atheners die voor liefhebbers werden gehouden van rechtszaken. Juist daarom wijst ook de apostel aan, hoe het reeds op zichzelf een verloochening is van het Christelijk karakter, als Christenen met elkaar rechten, omdat hun Heer hun gebiedt, veel liever onrecht te lijden dan onrecht te doen en het zich te laten welgevalen door anderen benadeeld te worden. Daarmee stemt het gedrag van de Corinthiërs al zeer weinig overeen, die het onrecht doen en het benadelen en dat nog wel de ene broeder tegenover de andere, ten uitvoer brengen. Daarom houdt hij hun voor dat onrechtvaardigen eenmaal geen deel zullen hebben aan het rijk van de heerlijkheid; hij noemt ook nog andere dienaars van de zonde, waarvan hetzelfde geldt en herinnert de lezers, dat zij bij hun doop zijn getreden uit zo'n dienst van de zonde en dus niet weer zich daarheen mogen keren (vs. 7-11).

1. Durft iemand van jullie, die een rechtszaak heeft tegen een ander, te recht gaan voor de onrechtvaardigen, de ongelovige heidenen en niet integendeel voor de heiligen, de Christenen?

In het vrije van een brief, als overspringende van het ene punt op het andere, gaat Paulus met zijn bestraffen voort; hij begint meteen met een vraag van levendige bevreemding en stelt de lezer midden in de zaak.

Dit veelbetekenend woord zinspeelt op de majesteit van Gods gemeente, die door zo verachtelijk een zonde werd gekruisigd. De apostel gebruikt hier van de heidenen met opzet de naam van "onrechtvaardigen", die in openbare strijd leven met Gods rechten en geboden - om het dwaze ervan te doen uitkomen, dat men zijn recht bij de onrechtvaardigen gaat zoeken. "Heiligen" zegt hij hier met bepaalde terugblik op Dan. 7: 18, waarop zijn hele voorstelling rust een profetie de Christenen reeds wegens de daar voorkomende naam van "mensenzoon" zeer gemeenzaam. (V.).

Er worden heidense rechters door bedoeld, waarbij men in aanmerking moet nemen, dat de Joden in de landen van hun verstrooiing het recht vergund was om onder zich hun rechtszaken af te doen met macht van bestraffing van de veroordeelden. Dit had dus ook onder de Christenen plaats, die gewoonlijk met de Joden gelijk gesteld werden. Maar de partijschappen in de gemeente te Corinthiërs hadden teweeg gebracht dat men uit wantrouwen van dit voorrecht geen gebruik wilde maken en heidenen als rechters inriep, om de geschillen van de Christenen te beslissen. (V. D. PALM).

Om hen nog meer te doen voelen, hoe zij zichzelf als onwaardigen wegwerpen, spreekt hij ze aan met de naam van de eer "heiligen", als degenen, die van de wereld en haar laag, zondig streven verlost en afgezonderd haar niet tot ergernis of tot voorwerp van haar rechtbank, maar

tot zegen moeten zijn. Evenals in het algemeen aan elk afgesloten gezelschap het beslechten toekomt van privaat-rechterlijke onenigheden, zo vooral ook aan godsdienstige verenigingen, omdat de godsdienst het sterkste verenigings- en verzoeningsmiddel is. Daarom had ook de Joodse synagoge, zelfs met toestemming van de Romeinse opperbestuurders, de macht om voor haar leden in privaat geschillen recht te spreken. Dit ging op de kerk over en bleef in uitgestrekte mate, tot grote drukte voor de opzieners. Dit werd echter bij de grote uitwendige uitbreiding van de kerk door misbruik tot grote macht van de hiërarchie en tot een aan de wereld gelijkvormig worden van de kerk.

De Christenen te Corinthiërs twistten voor de heidenen, omdat zij hun twistzaken voor de openbare gerechtshoven lieten beslissen, die door de heidense overheid waren aangesteld. Door dat verkeerd gedrag gaven zij zich over tot gehele gelijkstelling met deze wereld. Wat de apostel van hen verwacht had, is dit, dat zij, wanneer er onenigheden onder elkaar waren, die zouden beslechten door scheidsrechters, uit de broeders daartoe gesteld.

Paulus leert ambt en opdracht van de wereldse overheid te eren (Rom. 13: 1 vv.); ook hier weersprekt hij zijn leer van de overheid niet, noch van de onderdanigheid, die Christenen verschuldigd zijn. Wat echter onder Christenen, de heilige burgers van het rijk van Christus, te beslissen is, kunnen zij, die buiten zijn, niet beoordelen en rechten; het is niet het ambt van een wereldse rechtbank om tot liefde te vermanen, maar ons tot uitwendig recht te dwingen; daarom kan onze tekst ook daar een plaats vinden, waar de rechters door de overheid gesteld, Christenen zijn en hun ambt godvruchtig waarnemen.

2. a) Weet u niet, dat eens de heiligen de wereld, die in ongelof is gebleven, oordelen zullen, bij de wederkomst van de Heere (2 Thessalonicenzen. 1: 10), wiens heerlijkheid en heerschappij zij toch zullen delen (Rom. 8: 17. 2 Tim. 2: 12 ? En als door u, voor zoverre u zich onder de heiligen rekent en in zoverre u ook leden zult zijn van het later gericht, de wereld geoordeeld wordt tot haar eeuwige verdoemenis (Mark. 16: 16. Wijsb. 3: 8. Wijs Openb. 2: 26 v.), bent u dan voor deze tegenwoordige tijd onwaardig om de minste gerechtszaken, waarbij alleen over de zaken van het dagelijks leven (Luk. 16: 10) gehandeld wordt?

a) MATTHEUS. 19: 28. Luk. 22: 30.

3. Weet u niet, dat wij de engelen oordelen zullen, die tot het oordeel van de grote dag bewaard worden (2 Petrus 2: 4. Judas 1: 6)? Hoeveel temeer hebben wij dan bevoegdheid en recht om recht te spreken over de zaken, die dit leven aangaan, als in een twistzaak onder de broeders over deze moeilijkheid is?

"De heilige zullen de wereld oordelen" is een stelling, die zo geheel in het algemeen uitgesproken en van zo zekere aanwijzing alleen hier gevonden wordt, maar die in volkomen overeenstemming staat met mededelingen op andere plaatsen gegeven. De bedoeling van de stelling kan daarbij alleen zijn, dat de gelovigen zelf recht zullen spreken, zelf ten gericht zullen zitten, want zo alleen past de gevolgtrekking van de apostel van het grotere tot het mindere. De toekomstige rechters van de wereld past het niet nu van deze wereld te worden geoordeeld in zaken van het gewone leven.

Een van de grootste beloften en een bijzondere waardigheid van de gelovigen is, dat zij in het rijk van God zullen ingaan, niet als onderdanen van de Heere, maar ook als zodanige rijksgenoten, die de koninklijke waardigheid ook krijgen.

Het oordelen van de engelen in vs. 3 is, zoals duidelijk is, meer dan het oordelen van de wereld in vs. 2 en heeft dus betrekking op bovenaardse wezens. Omdat nu echter overal in de Schrift (vgl. MATTHEUS. 13: 39; 16: 27; 24: 31; 25: 31. 2 Thessalonicenzen. 1: 7 de goede engelen in het gevolg van de oordelende Christus, als zijn organen en als getuigen van Zijn rechterlijk werk worden voorgesteld, kan de verklaring van gevallen engelen de enig juiste zijn, vooral omdat in de grondtekst het woord "engelen" onbepaald is gelaten (het lidwoord "de" is door onze vertalers verkeerd bijgevoegd), dat dus op de kwaliteit wijst van hen, die geoordeeld worden, terwijl de analogie met de wereld op wezens van deze aard wijst, die in abnormale verhouding tot God staan, zodat het oordelen een is, dat straf of verdoemenis in zich houdt, evenals in vs. 2.

Het is een sterk woord: "de heiligen zullen de wereld oordelen" en "wij zullen de engelen oordelen." Daarmee wordt een blik gegeven in de geheimen van het rijk van de hemelen en wel in het bijzonder in het grote geheim van de menswording van het scheppende en oordelende Woord en in de levensgemeenschap van hen, die in de Heere geloven, met Hem, daarom in het geheim van de toekomst, wanneer met Christus die nu in de onzienlijke heerlijkheid leeft, ook het leven van de Zijnen, dat met Hem verborgen is, openbaar zal worden, een leven van goddelijke macht en heerlijkheid. Zij, van wie de Heere zegt: Ik in hen en u in Mij; zij, die hier deelgenoten zijn van Zijn openbaar geworden heerlijkheid en daartoe behoort toch ook de gemeenschap aan Zijn rechterlijk bestuur; zij, die door het geloof in Hem van het oordeel bevrijd zijn en het eeuwige leven deelachtig zijn geworden, zullen met Hem volvoeren dat gericht, dat de volheid van Zijn majesteit openbaart. Het zal gaan over de wereld van de mensen, die, onder alle betoningen van de goddelijke wijsheid en liefde, macht en gerechtigheid, in verzet tegen de waarheid van God, in het verachten van Zijn genade, in het versmaden van Zijn zaligheid, in de opstand tegen Zijn wil gebleven is en daarin geheel en al verhard is. Zij zullen die handeling volbrengen, waardoor zij als onverbeterlijk van de nu volmaakte gemeenschap van de zaligheid, van het openbaar geworden Godsrijk wordt uitgesloten - een handeling van het diepste inzicht, dat de grond van het harten en van de geesten doorziet en hoe het kwade niet te verontschuldigen is, alsmede een handeling van de hoogste ethische macht, of van de gerechtigheid, die volkomen, doortastend is en alle verdediging afwijst en die door de energie van de alles verlichtende waarheid als leugenachtig en onhoudbaar vernietigt. Deze kennis en die ethische macht is principieel in hen gegeven met het leven van Christus in hen, met de geboorte uit de Geest. Zij ontwikkelt zich en komt tot volmaking tegelijk met hun geestelijk leven en tot volle openbaring in die daad van het gericht. Onmisbare voorwaarde is echter betoning en openbaring van de gezindheid van Christus, zowel van Zijn liefde, die de verlorenen zoekt en met alle geduld en wijsheid alle middelen aanwendt om te vinden en te redden, alsook van Zijn reinheid en heiligheid, die zich scheidt van alle gemeenschap van de zonde, zich met onverdeeld hart aan de dienst van God toewijdt, in geloof en gehoorzaamheid van het geloof onder de velerlei beproevingen van binnen en van buiten, in vreugde en leed, onder eer en smaad, in overvloed en gebrek, in dagen van gezondheid en van ziekte tot in de dood volhardt. Daardoor hebben zij zich betoond vaten en werktuigen te zijn van de macht van Zijn licht en van Zijn liefde tot opwekking, overtuiging en tot het winnen van hen, die nog in duisternis wandelen, gedaan te hebben wat zij konden en dus voortaan als bekwaam en gerechtigd om ook met Christus te oordelen.

Wij zullen oordelen over de duivel en zijn boze engelen, als ons openbaar zal worden wat nu de kerk als verborgenheid van het geloof verkondigt, dat de vorst van deze wereld geoordeeld is (Joh. 16: 11) en wat zij kan doen in de kracht van het geloof, dat Hij groter is dan die in de wereld is en de boze met zijn machten overwonnen heeft (1 Joh. 4: 4). Het proces van de

aanklager is verloren en de vroeger aangeklaagden en verleiden, die door het bloed van het Lam hebben overwonnen, overwinnend tot de laatste verzoeking van de satan, die zullen in Christus Jezus hem oordelen en zeggen: "ga weg, vervloekte! in het eeuwige vuur! " Dan zal de heerlijke profetie van Jesaja (24: 21 vv.) vervuld worden.

De gedachte dat de heiligen de wereld en engelen zullen oordelen, is alleen volle waarheid van de geesten van de volmaakt rechtvaardigen (Hebr. 12: 23) d. i. van de leden van de onzichtbare kerk in haar voltooiing. Houdt men de waarachtige mededeling van de goddelijke natuur aan zulke gelovigen vast (2 Petrus 1: 4), dan is het zonder moeilijkheid hen met Christus ook als rechters en heersers te denken, en Hem als de eerstgeborene onder vele broeders.

4. Als u dan gerechtszaken heeft, die dit leven aangaan, zet die daarover, die in de gemeente minst geacht zijn, in zoverre zij voor deze slechts kunnen zijn als degenen die daar buiten staan (Hoofdstuk 5: 12 v.)? U stelt u voor de rechterstoel van degenen en laat uw zaken door hen beslissen, hoe zou dit te verdedigen zijn?

5. Ik zeg u dit tot schaamte. Het moest toch bij u zo geheel anders zijn, dan ik het zo-even heb moeten uitspreken (Hoofdstuk 15: 34). Is er dan zo onder u geen, die wijs is, ook niet een, die op scheidsrechterlijke manier zou kunnen oordelen tussen zijn broeders, zodat het tot geen proces hoeft te komen?

6. Maar de ene broeder gaat met de andere broeder terecht, maakt zonder meer het proces aanhangig en stelt dat boven scheidsrechterlijke beslissing en dat doet hij bovendien voor ongelovigen of onrechtvaardigen (vs. 1), de heidenen (vs. 4).

Tot recht verstand van het gezegde in vs. 4 is nodig dat wij een duidelijk begrip hebben van de behandeling van gerechtszaken te Corinthiërs. De proconsul van Achaje (Hand. 18: 12) reisde op bepaalde tijden de provincie door en stelde voor de verschillende landstreken gerechtsdagen (Hand. 19: 38). Daar kwamen dan de partijen, die over tijdelijke goederen verschil hadden. Het eerste, dat bij een proces plaats had, was het aanstellen van rechters uit de "edelen" van het landschap (ongeveer als later de rechtbanken van gezworenen), die op de zogenaamde rechtersrollen werden opgeschreven. Nu konden de strijdende partijen beslissen, wie zij uit het voorgestelde getal tot rechters wilden hebben; want volgens het Romeinse recht was nodig dat de rechtenden vertrouwen hadden in de personen, die over hen als rechters zouden zitten. Dit heette "tot rechters stellen." Wat deden dus Christenen, die heidenen over zich tot rechters stelden? Zij verklaarden met de daad: wij stellen in deze "aanzienlijke mannen" vertrouwen, dat zij een rechtvaardig oordeel daarover zullen uitspreken, hoe wij in de tussen ons bestaande moeilijkheid als goede Christenen moeten handelen. Zij, die dus geroepen waren om eenmaal de wereld, zelfs engelenmachten te oordelen, namen hen, die bij alle mogelijke eerbied, die zij om burgerlijke rechtschapenheid genoten, bij de gemeente veracht zijn. d. i. de enige ware eer missen, die in de gemeente van God geldt. dat iemand gelovig is in Jezus Christus en een erfgenaam van het rijk van God in Hem (vgl. Ps. 15: 4). Zij namen die uit eigen beweging, ongeroepen en ongedwongen en stelden die tot rechters over zich, namelijk over mensen, waarop de eer van de naam van Christus en van Zijn heilige kerk rust.

Onze plaats is niet in strijd met Rom. 13: 1. 1 Petrus 2: 13 v. ; hier toch is eerbied voor de overheid ingescherpt als een plicht jegens God, die deze verordend heeft en het gebod strekt zich uit tot gehele verhouding van onderdanigheid, waarin een Christen zich geplaatst ziet.

Maar iets anders is de vrijwillige rechtspleging, waaronder de Christen bij de strijd met een andere Christen niet door God is gesteld, maar die hij zelf opzoekt, waaronder hij zichzelf stelt, in plaats van hetgeen hij zo gemakkelijk kon, iets dergelijks te vermijden. Dat toch nog heden Christenen liever hun zaken onder elkaar in vrede uitmaakten en zich ongraag zelfs tot de Christelijke overheid wendden!

De zin is: de minst aanzienlijken in de gemeente zijn meer bevoegd om uw onderlinge geschillen te beslissen, dan Heidenen; al waren er in uw gemeente geen andere leden dan geringe en onaanzienlijke, deze moest u nog liever dan heidenen tot rechters over u verkiezen. (V. D. PALM).

Volgens deze vertaling is het zoveel alsof de apostel zei: stel liever de minste Christen tot rechter, dan enig Heiden. Maar ik acht dat deze woorden vraagsgewijze gelezen moeten worden en deze zin hebben: zet u die om daarover te oordelen, die geheel geen achting in de gemeente hebben, maar die u weet afgodendienaars, versmaders van het Evangelie en vijanden van uw grote Meester en Zijn zaak te wezen, zoals uw heidense medeburgers en naasten zeker zijn?

Door de minst geachte verstaat de apostel niet, die in de geringste omstandigheden van het leven waren en de minste bekwaamheden en vermogens hadden, want in het volgende vers eist hij een wijs persoon tot dit werk; maar hij verstaat daardoor bijzondere personen, leken, die geen bediening en gezag in de gemeente hadden, in onderscheiding van de herders, onderlingen en opzieners, die in bediening en hoge achting waren en die hij met zaken van deze aard niet wilde moeilijk gevallen hebben; maar zij moesten liever uit de gemeente van de leken personen van het beste oordeel en begrip, uitkiezen tot scheidsmannen en beslissers in zulke wereldse zaken, die niet zo eigenlijk onder de kundigheid van de geestelijke leidsliden vallen.

7. Zo is er dan nu geheel gebrek onder u, een nadeel, dat u schade doet en uw recht verkort van hetgeen u als Christelijke gemeente bent en wel dit gebrek, dat u met elkaar rechtszaken heeft, ook afgezien van de zaken, waarover u daarbij handelt en afgezien van de zo-even afgekeurde manier om ze ten einde te brengen. a) Waarom lijdt u niet liever ongelijk? Zoals uw Heer en Heiland het van u verlangt (MATTHEUS. 5: 39 v.). Waarom lijdt u niet liever schade? Omdat een tijdelijk verlies toch zo weinig betekent, in vergelijking met de winst, die de vreedzamen verkrijgen?

a) Spr. 20: 22. Rom. 12: 17. 1 Thessalonicenzen. 5: 15. 1 Petrus 3: 9.

8. Waar wat u nu vooral schade doet in uw eer en in strijd is met de bestemming van een Christelijke gemeente, jullie doen ongelijk, in plaats dat u het lijdt en u doet schade, in plaats dat u schade verdraagt en dat nog wel de broeders, omdat toch de Heere, wat u aan deze doet, wil aanzien, als was het aan Hem zelf gedaan (MATTHEUS. 25: 45. 1 Thessalonicenzen. 4: 6 25. 45 1Th).

Christenen moeten de tijdelijke goederen zo weinig achten, dat zij er niet veel naar vragen, of zij die hebben of niet hebben. Zo moeten zij ook elkaar liefhebben, dat, als er tussen mij en mijn broeder strijd is, of dit of dat aan mij of aan hem toebehoort, aan het tijdelijke mij weinig en aan de broeder mij veel gelegen ligt, zodat ik vóór ik een proces zou willen beginnen, waardoor ik mij in mijn gemoed zozeer zou verontrusten, dat ik tot vele goddelijke zaken

onbekwaam, de naaste ook gelegenheid tot zondigen zou geven, ik dat alles liever zou laten varen en het de broeder zou schenken, dan met hem daarvoor te recht gaan.

Evenals de zonden tegen het negende gebod begaan door hen, die elkaars leden zijn (Efeze. 4: 25) bijzonder zwaar wegen, zo ook de zonden tegen het achtste gebod bij broeders, omdat het zonden zijn tegen de gemeente van de heilige. Omgekeerd zegt Paulus (Gal. 6: 10): laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten van het geloof.

9. Of weet u niet, dat de onrechtvaardigen het koninkrijk van God niet zullen beërven, als het geopenbaard zal worden in heerlijkheid, zodat daarvan zullen worden uitgesloten allen, die in de zonde van onrechtvaardigheid leven en blijven?

10. Dwaal niet (Hoofdstuk 15: 33. Gal. 6: 7), a) noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het koninkrijk van God beërven (Gal. 5: 19 vv. Efez. 5: 5).

a) Openbaring 22: 15.

"Onrechtvaardigen" in vs. 1 van de heidenen gezegd wordt hier opzettelijk herhaald, om de gelijkstelling uit te drukken van hen, waarvan hij spreekt, met de heidenen. Zij zijn degenen, bij wie het onrecht doen gewoon is geworden, of die in het schenden van het recht volharden, zich niet boetvaardig daarvan afkeren. Dat nu een gedrag, dat het recht van God, de orde van de heilige liefde verstoort, wordt uitgesloten van het beërven van het rijk van God, zoals dit in zijn volkomenheid wordt gedacht, ligt in de aard van de zaak. In de gemeente te Corinthiërs schijnt het echter niet ontbroken te hebben aan lichtvaardige mensen, die zich en anderen probeerden te bepraten, dat God het zo nauw niet nam, dat hem, die in de Christelijke gemeente was ingegaan, die erfenis niet kon uitgaan. Zo bestond onder de Joden de mening, dat reeds het geloof in één God ook bij een zondig leven voor de toekomstige straffen beveiligde (Jak. 2: 19). Voor zulke lichtzinnige woorden waarschuwt Paulus met het woord: "Dwaal niet, laat u niet verleiden!" en hij laat een nadere optelling volgen van de onzedelijkheden, die van de erfenis van het rijk van God uitsluiten.

Heeft de apostel in Hoofdstuk 5: 9 vv. zijn gebod, dat in de eerste plaats op de hoereerders betrekking heeft, namelijk om geen verkeer met zulke te houden, over alle dergelijke uitgestrekt, zo strekt hij nu ook de uitsluiting uit het rijk van God, die hij in de eerste plaats de onrechtvaardigen heeft aangekondigd, uit over allen, die in grove zonden leven, terwijl hij telkens twee verschillende soorten verbindt 1) noch hoereerders noch afgodendienaars, 2) noch overspelers noch ontuchtigen, 3) noch die bij mannen liggen noch dieven, 4) noch gierigaards noch dronkaards, 5) noch lasteraars noch rovers. Hij noemt drieërlei geslachtszonden op (hoererij, overspel, bij mannen liggen) en drieërlei soorten van zonden tegen de eigendom (heimelijke diefstal, de winzucht, die anderen benadeelt, de openlijke beroving); daarbij komen de zonden van weelderigheid, dronkenschap, lastering en deelnemen aan afgoderij. Die de eer van zijn naaste schandvlekt en het goed van de naaste tot zich trekt, staan bij elkaar, eveneens de gierigaard en de dronkaard, die met de man ontucht bedrijft en die de vrouw van de naaste verleidt, de heimelijke misdadiger tegen de goddelijke orde van eigendom en de zondaar tegen de goddelijke regeling van het geslachtsleven, de hoereerder, die niet de man van één vrouw en de afgodendienaar, die niet de vereerder van één God is. Opzettelijk verbindt de apostel de verschillende soorten van zware zonden zo veelvuldig tezamen, om voor te stellen, hoe zij alle één zijn; maar vooral zijn het de zonden,

die aan volken, volgens hun natuur ontwikkeld, in het bijzonder eigen zijn, die ook elders als hoererij en gierigheid (Efeze 5: 3) bij elkaar worden genoemd, wier verschillende soorten en namen gedurig terugkeren.

Ontzettend streng en geducht is de uitspraak, die de Apostel deed over allen, die in een of andere openbare en ergerlijke zonde leefden; maar zij is volkomen waarachtig, omdat onheiligheid met gelukzaligheid net zo min als Christus met Belial en de gerechtigheid met de ongerechtigheid verenigbaar zijn. Elk, die zichzelf aan een van deze wandaden schuldig kent, moge daarbij opmerken dat hij het vonnis van de veroordeling al in zichzelf heeft, als hij zich niet bekeert en niemand vleit zich met een verschoning van de barmhartigheid, waarvoor buiten een ootmoedig, hartreinigend en met Christus verenigd geloof niet de minste grond is; maar daarom geeft de Apostel ook aan de Christenen te Corinthiërs te kennen, dat zo'n denken en levenswijs wel tot hun vroegere stand behoorde, maar dat zij nu door de herinnering aan hun Doop, aan de heiligende invloed van de Geest en aan de vrijspraak van de genade, die zij in Christus Jezus hadden, tot een geheel andere levenswijs geroepen werden en verplicht waren, wilden zij hun belijdenis en hun overgang niet geheel verzaken en zichzelf niet van alle troost en hoop voor altijd beroven. Het Christendom roept tot liefde, heiligheid en nauwgezetheid en als wij daarin niet wandelen willen, dragen wij zijn naam geheel vergeefs, doen onze Heiland oneer aan en maken onszelf ten enenmale ongelukkig.

11. a) En dit, mensen van zo'n soort, waren sommigen van u, maar u bent b) afgewassen (Hand. 22: 16), maar u bent geheiligd (Hoofdstuk 1: 2. Efeze. 5: 26), maar u bent gerechtvaardigd, in de staat van de rechtvaardigen gesteld tot deelgenoten van hen, die recht hebben op het rijk van God, in de naam van de Heere Jezus en door de Geest van onze God.

a) Efeze 2: 2. Kol. 3: 7. Tit. 3: 3. b) Hebr. 10: 22.

Als alleen gezegd was "dit was u" zou er teveel gezegd zijn, omdat niet allen zonder onderscheid vóór hun intrede in het Christendom zich in de een of andere soort van onzedelijkheid hadden bewogen, laat staan in alle. Het gezegde wordt daarom beperkt door het bijgevoegde "sommigen", dat iets verzachtends heeft.

Deze beperking is er bijgevoegd met het oog op de nog hier en daar uit de stroom van de algemene zonde geredde uitwendige en natuurlijke zedelijkheid, alsook op het mindere deel van Joden-Christenen of proselieten in de gemeente, waarop ten minste het "afgodendienaars" niet paste.

Door de herinnering aan de verandering, die met hen had plaats gehad, drukt de apostel de Corinthiërs op het hart dat zij na hun bekering niet meer mochten zijn wat zij tevoren waren geweest. Met een drievoudige aandrang stelt hij daar tegenover drie zaken, waarmee de tijd van het leven van de zonde een einde had genomen. "U bent afgewassen" doelt op de onderdompeling bij de doop, dat zij zich door dezen van hun zonde, dus van de aanklevende schuld, hebben laten reinigen; maar ook het "geheiligd en gerechtvaardigd worden" heeft betrekking op dat vroegere eindigen van hun zondig leven, want het eerste is hun daardoor ten deel geworden, dat zij de heilige gemeente werden ingelijfd en het laatste is de rechtvaardigspreking van de kant van God, die de doop maakt tot een bevrijding van het kwaad geweten (vgl. Hebr. 10: 22. 1 Petrus 3: 21)

Hij gebruikt drie woorden om dezelfde zaak uit te drukken, opdat hij ze des te meer afschrikt, dat zij niet in hetzelfde terug zouden vallen, van waar zij waren gekomen. In dit veelvuldige

van de woorden ligt een sterke nadruk, want men moet altijd het tegengestelde erbij denken: de afwassing en de onreinheid, de heiliging en de bevlekking, de rechtvaardiging en de schuld, opdat de eenmaal gerechtvaardigden geen nieuwe schuld op zich zouden laden, de afgewassenen zich niet met nieuwe vlekken zouden bezoedelen, de geheiligden zich niet weer gemeen en onrein zouden maken en ontwijden, maar zich integendeel op reinheid zouden toeleegen, in de heiligmaking volharden en de vroegere verkeerdheid zouden verafschuwen.

De bijvoeging: "in de naam van de Heere Jezus en door de Geest van onze God" behoort bij alle drie de leden; van alle wordt daardoor de objectieve kracht verzekerd en het karakter daarvan in alle betoningen van goddelijke openbaringen bevestigd. Dat wij in Jezus naam gedoopt, geheiligd, gerechtvaardigd zijn, dat deze drie stukken allen in Hem hun grond en hun betekenis hebben, is onweersprekelijk de leer van de Schrift. Dat alle drie door de Heilige Geest aan ons en in ons worden tot stand gebracht, is even zeker.

c. Vs. 12-20. In beide vorige afdelingen heeft de apostel de zaak van de bloedschender en die omtrent het zich stellen voor heidense rechtbanken afgehandeld. Nu komt hij tot een derde punt, dat hij in Hoofdstuk 5: 1 reeds daardoor vaststelde, dat hij, voordat hij in het bijzonder van de bloedschender sprak, eerst in het algemeen van hoererij sprak, die onder de Corinthiërs heerste. Het scheen, alsof men deze zonde ook wilde opnemen onder de door Paulus zelf gestelde grondstelling van de Christelijke vrijheid in middenzaken, in het bijzonder wat de Oud-Testamentische voedselwetten betreft. Men wilde zich opdringen, wat het hier alleen de bevrediging gold van een natuurlijke begeerte, die evenmin zedelijk verkeerd was, als de bevrediging van andere natuurlijke behoeften, als bijvoorbeeld die van voedsel (vs. 12). Krachtig verheft Paulus daartegen zijn stem. Ten eerste stelt hij het grote onderscheid tussen het geregelde vullen van de buik met de nodige voedsel en de ongeregelde bevrediging van de geslachtslust door hoererij in helder licht (vs. 13 en 14). Vervolgens laat hij zich nader uit over de betekenis en de bestemming van het lichaam, zoals de Christen die moet erkennen en over de gruwel van de hoererij, zoals die daaruit blijkt. Hij eindigt met een waarschuwing voor die laatste en drukt de Corinthiërs op het hart God ook met hun lichaam te prijzen (vs. 15-20).

12. Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar. Niet altijd is alles, wat ik voor mij zelf mag doen, ook goed gedaan in betrekking tot van de naasten stichting en mijn eigen opbouw (Hoofdstuk 10: 23). Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal onder de macht van geen mij laten brengen; want in zo'n geval zou ik niet meer vrij zijn, maar een slaaf van mijn begeerlijkheden.

De eerste woorden: "alle dingen zijn mij geoorloofd", die ook Hoofdstuk 10: 23 voorkomen, schijnen een uitdrukking te vormen, waarvan Paulus zich reeds vroeger in Corinthiërs heeft bediend, in verband met de uitwendige plechtigheden van de wet, maar een uitdrukking die nu om het onbeperkte misbruik van de vrijheid te verschonen, door velen in de Corinthische gemeente en inzonderheid door hen, die zich naar Paulus geliefden te noemen, werd aangehaald en toegepast. Daartegenover stelt Paulus een tweevoudige regel, waardoor gindse algemene stelling wordt beperkt. Ten eerste, dat het gebruik van de vrijheid steeds door de liefde tot de naaste moet worden bestuurd (wat Hand. 8 vgl. verder wordt uiteengezet); ten andere, dat de vrijheid, als men daarnaar alleen streeft als naar een vrijheid van zonde en dus als naar de waarachtige heiligmaking, steeds tot het tegenovergestelde voert en tot de schandelijkste slavernij wordt. (V.).

De overgang van de vorige afdeling tot deze heeft zeer snel plaats, en wordt afgebroken met een algemene waarheid of maxime, met een uitspraak, die waarschijnlijk door de apostel zelf was gedaan tegen de ceremoniële beperkingen van het Judaïsme, maar die de liberalen in de gemeente, die van Paulus, nu misbruikten. Paulus herhaalt die nu tegenover zo'n misbruik, omdat de stelling toch vast blijft staan, tweemaal in de vorm van de eerste persoon, om de tegenstelling van het apostolisch gebruik tegenover het misbruik van de vleeselijke latitudinariërs sterk te laten uitkomen. Komt het voor op zichzelf te staan, toch hangt het met vs. 11 nauw te zamen, terwijl de genade, de rechtvaardiging en vrijspraak van de zondaar door Christus krachtens het geloof hem ook inwendig vrijmaakt van alle begrenzen door enkel uitwendige stellingen van de wet (bijvoorbeeld van de voedselwetten) en door een van de zonde en de vrees voor de zonde gebonden, tot werkheiligheid gedreven weten.

Men kan de slotwoorden van het vorige vers ook hierbij voegen. Dan zou de apostel zeggen: in de naam van de Heere Jezus en in de Geest van onze God is mij alles geoorloofd; de naam van de Heere Jezus, als het Hem is onderworpen, de Geest van God als het die is toegewijd, maakt het daartoe.

Evenals men kan zeggen voor God en Christus, de Zoon van de levende God, staat alles vrij, omdat het voor hen onmogelijk is iets zondigs te willen, zo staat ook de uit God geborene, in wie Christus leeft, alles vrij, want Gods zaad is in hem, hij kan niet zondigen (1 Joh. 3: 9). Als die toestand hier beneden in de gelovigen slechts volkomen werd, dan had de stelling "alle dingen zijn geoorloofd" geen beperking nodig. Dit is echter het geval niet. Ten eerste is bij hen, die zekere indrukken hebben verkregen, het afvallen nog mogelijk; vervolgens blijft ook bij de wedergeborene, zolang hij op aarde leeft, de oude mens naast de nieuwe en daarom kan het principe, dat voor de laatste geldend is, in de praktijk slechts een beperkte toepassing hebben. "Ten eerste geldt die stelling niet buiten de sfeer van het rijk van God, d. i. niet in het gebied van de zonde, dat door positieve goddelijke wetten is buitengesloten. Maar ook binnen de sfeer van het rijk van God verkrijgt het principe van de vrijheid hier beneden slechts een beperkte toepassing. Ten eerste moet de gelovige ook op anderen zien en de zwakken verschonen; hij kan daarom omwille van hen niet alles doen, wat hem anders, op zichzelf beschouwd, vrij zou staan. En bovendien moet hij ook in het genot van wat geoorloofd is steeds de oude mens in het oog houden, die zich de ene tijd laat beheersen, maar dan weer door de begeerlijkheid de hele mens beheerst, d. i. de nieuwe mens verdringt, die het principe van het ware heersen naar zijn natuur in zich heeft.

De macht van een vrije Christen, die Paulus met woord en daad heeft geprezen, is iets groots, maar nergens bouwt de duivel zijn kapel listiger naast, dan naast de tempel van de Christelijke vrijheid.

13. Het voedsel is voor de buik en de buik is voor het voedsel; maar God zal beiden, de buik en dat voedsel bij de vernietiging van de tegenwoordige wereld en de vernieuwing van de menselijke lichamen in de opstanding teniet doen, zodat zij geen betekenis meer hebben. Maar het lichaam is niet, zoals velen, die een parallel trekken tussen dit en "de buik is voor het voedsel" zich willen opdringen, voor de hoererij, maar voor de Heere, die het Zich ten eigendom heeft verworven (vs. 20). En, parallel met "het voedsel is voor de buik" is: de Heere voor het lichaam, waarvoor Hij toch ook inderdaad een voedsel ten eeuwigen leven wil zijn (Joh. 6: 32 v.).

14. a) En God heeft ook de Heere opgewekt en zal ons, wat het lichaam, deze drager van onze persoonlijkheid, aangaat, opwekken door Zijn kracht, namelijk door de kracht van Christus (Fil. 3: 21) en dus weer van het vorige teniet doen in de dood oprichten.

a) Rom. 8: 11. 2 Kor. 4: 14.

Met het algemene gezegde in vs. 12 heeft de apostel ingeleid wat hij tot de gemeente te zeggen heeft over haar gedrag wat het geoorloofde aangaat, of hetgeen door haar voor geoorloofd gehouden is. Hij spreekt nu in de afdeling, die voor ons ligt, ten eerste van hetgeen ten onrechte daarvoor werd gehouden en sluit losbandigheid in het geslachtsleven onvoorwaardelijk uit van het gebied van de Christelijke vrijheid. Hoe zou hij ertoe komen als hij niet wist, dat de gemeente, wat toch te Corinthiërs nog gemakkelijker dan anders en zelfs in het algemeen onder Christenen, "die aan het heidense gewoon waren, kon plaats hebben, dat, wat hij hoererij noemde (want de lezers zullen het wel niet zo hebben genoemd) geneigd was te houden voor iets menselijks, natuurlijks, dat daarom niet onverenigbaar was met de Christelijke staat, maar onder de Christelijke vrijheid viel?

Het is bekend hoe in Griekenland, in het Oosten en door de invloed daarvan verder in het Romeinse heidendom het zedelijk gevoel en geweten over de zonde tegen het 7de gebod verstompt was. Daaruit is het voorschrift in Hand. 15: 20, 29 te verklaren. Te Corinthiërs, waar men de schijn van wijsheid liefhad en voor zedelijke misstappen rechtvaardiging zocht in aanbevelende theorieën, was men niet afkerig ervan om de bevrediging van de geslachtslust evengoed voor een gebod van de natuur te verklaren als die van behoefte aan voedsel en beide zaken op gelijke lijn te plaatsen, waardoor voor de ontucht poort en deur geopend zou zijn. Het komt er niet op aan hoe ver men aan deze grondstelling reeds invloed op de wandel had toegelaten. Wij mogen wel aannemen, dat de nog niet uitgebluste, alhoewel in menig opzicht verduisterde geest van het levende Christendom de toepassing ervan heeft tegengestaan, dat men de zaak wellicht nog voor een soort van vraag hield, waarover slechts hier en daar een woord werd gehoord. Zeker heeft de apostel reden om zich te stellen tegenover het gevaarlijk bedrog, dat hier dreigde in te sluipen.

In de uitspraken vs. 13 en 14, treedt de tegenstelling op de voorgrond tussen een adiaphoron "Ro 14: 6 waarop de algemene grondstelling in vs. 12 is toe te passen en de hoererij, die volstrekt in deze categorie niet thuis hoort. Deels uit de wederzijdse, door de inrichting van God gestelde betrekking van voedsel en van buik, dat de eerste bestemd is om door de andere te worden opgenomen en verteerd, deels uit het vergankelijke van beide, uit de bestemming van deze alleen voor dit leven, is duidelijk, dat het genot van voedsel op zichzelf iets zedelijk onverschilligs is (MATTHEUS. 15: 17) en alleen zijn grenzen heeft in het: "alle dingen zijn mij oorbaar" en "ik zal mij onder de macht van geen laten brengen. " Geheel anders is het met de hoererij. Deze is niet een natuurlijke functie van een vergankelijk orgaan, maar een gebruik van het gehele lichaam, dat de Heere toebehoort, dat tot een onveranderlijk leven bestemd is, tegen de wil van de Heere.

Voedsel en buik zijn voor elkaar, de eerste voor deze beschikt en de tweede met behoefte aan de eerste. Hier, bij eten en drinken, is van toepassing het woord: "alle dingen zijn mij geoorloofd; " ik kan mij tot allerlei voedsel begeven en er mij van bedienen, als slechts de beide bovengenoemde regels bij het gebruik worden in acht genomen (Rom. 14: 15; 13: 13 14. 15). Verkeerd is het echter buik en lichaam op gelijke lijn te plaatsen en eveneens verkeerd eten en hoererij gelijk te achten, zoals zij, die het laatste licht achten, willen doen. Waarom buik en lichaam niet enerlei waarde hebben, zeggen de beide verklarende

tegenstellingen - aan de ene kant: "God zal beide deze en die teniet doen; " aan de andere kant: "God heeft de Heere opgewekt en zal ons opwekken door Zijn kracht. " Teniet doen zal God de buik en het voedsel, die tot gebruik van de buik is gesteld, niet maar, zoals het gehele lichaam niet meer wordt teniet gedaan, door de dood, maar God zal de buik en het voedsel teniet doen om op te houden en nooit weer op te staan. Maag en darmen dienen tot onderhouding van dit natuurlijk leven. Hoewel nu het geestelijk lichaam van de opstanding alle wezenlijke delen van het natuurlijke lichaam op nieuwe manier zal hebben (Hoofdstuk 15: 44), zo zal het toch de buik niet meer behoeven. Deze toch verandert het voedsel in bloed en bereidt wat niet voedend is tot weer uitwerpen. In het rijk van de heerlijkheid daarentegen zal men zo eten en drinken (MATTHEUS. 26: 29), dat vlees en bloed, tot geestelijk leven verheerlijkt, met levensvoedsel doordrongen wordt, evenals de lucht zich verzadigt met zonnestralen om helder en warm te worden. De Heere Christus heeft na Zijn opstanding met Zijn discipelen gegeten en gedronken (Hand. 10: 41), terwijl Hij de aardse voedsel, dat Hij in neerbuigende liefde wilde nemen, veranderde in onverderfelijkheid. Nadat alle aardse voedsel zal zijn teniet gedaan, zullen de levensbomen aan de levensstroom van de Godsstad nieuwe vruchten dragen (Openbaring 22: 2) en het gewas van de wijnstok zal nieuwe drank geven. Met het nieuwe hemelse wezen van zodanige voedsel zal het nieuwe hemelse orgaan overstemmen, dat de naam van buik niet meer draagt.

Opzettelijk noemt de apostel bij de tegenstelling: "maar het lichaam is niet voor de hoerij", niet het orgaan alleen, dat daartoe dient, maar het hele lichaam, niet zozeer geleid door het gevoel van kiesheid, als om het eigenaardige en bijzondere karakter van de geslachtsgemeenschap aan te wijzen, als die het geheel van de mens aangaat, persoon met persoon in gemeenschap brengt. Daarmee hangen de overige uitdrukkingen over de bestemming van het lichaam samen, die de behoefte en de bevoegdheid voor de ontucht ontkennen, maar het genot van de verbintenis, door de echt geregeld, niet uitsluiten. Het lichaam is tot een vat en medium van de krachten van de Heere in de gelovigen, gewijd en bestemd als orgaan van Zijn heilige wil, Hemzelf te dienen, Hem op te nemen als de bezitter ervan, Zijn tempel te zijn. Die innige betrekking van de gehele persoonlijkheid, of van het lichaam als drager daarvan, tot de Heere, treedt te voorschijn door het tweede lid van de zin "en de Heere voor het lichaam", welk tweede lid met het eerste lid van de eerste zin "het voedsel voor de buik" parallel loopt. Dit doelt daarop, dat de Heere het hogere, geestelijke voedingsmiddel en levensprincipe ook van het lichaam is. Met zodanige adel van het lichaam en zo'n bestemming reeds hier hangt als hoogste ontwikkeling samen de adel van zijn toekomstige vernieuwing en verheerlijking, die door de hoerij zou worden ontwijfd.

Wij zijn niet alleen naar de geest, maar ook naar het lichaam leden van Christus; maar door de hoerij onttrek ik Hem het hele lichaam, omdat het tegen Zijn wil wordt overgegeven tot een verbintenis, die nooit door Zijn Geest kan worden doordrongen, nooit een afbeelding kan zijn van Zijn vereniging met Zijn gemeente (Efeze 5: 22 vv.). Anders is het daarentegen met de vereniging van de geslachten bij de band van het huwelijk, waarbij ook onder geslachtsgemeenschap het lichaam van de Heere eigendom blijft. Zij dient tot verwekking van erfgenamen van het hemelrijk en is een vereniging door de Heere ingesteld als een beeld van de gemeenschap, die tussen Hem en de Zijnen bestaat. Man en vrouw moeten één worden, niet alleen naar de geest, maar ook tot gehele lichamelijke gemeenschap, die de geestelijke gemeenschap openbaart; zij moeten zozeer één geest worden, dat zij zelfs één vlees worden. (V.).

15. Weet u niet, dat uwe lichamen, die als één geheel genomen en als gemeente van de Heere Zijn lichaam uitmaken (Efeze. 1: 23. Kol. 1: 18; 2: 19), leden van Christus zijn (Efeze. 4: 16)?

Zal ik dan in dit lichaam, dat in vele leden is verdeeld, de leden van Christus nemen, ze Hem ontnemen, aan wie ze toekomen en maken ze door ongeoorloofde gemeenschap tot leden van een hoer? Integendeel.

16. Of wilt u niet toegeven dat hij, die zich met een hoer inlaat, inderdaad zo'n zonde pleegt, zo groot als ik die noemde? Weet u dan niet, dat die de hoer aanhangt, terwijl hij zich vleselijk met haar verenigt (Sir. 19: 3, één lichaam met haar is? a) Want die twee, zegt Hij, de Heere, terwijl Hij die manier van aanhangen nader karakteriseert (Gen. 2: 24), zullen tot één vlees wezen (MATTHEUS. 19: 5). Zij, die in vleselijke gemeenschap met een hoer zijn getreden, zullen ook zonder twijfel beschouwd worden, als tot haar te behoren.

a) MATTHEUS. 10: 8. Efeze. 5: 31.

17. Maar die de Heere in geloof aanhangt (Deut. 10: 20; 11: 22. 2 Kon. 18: 6. MATTHEUS. 6: 24), is een geest met Hem en kan nooit de Heere, die in Zijn lichaam woont, zo diep vernederen, dat hij één vlees met een hoer zou willen worden.

Zoals wij als personen, zo zijn ook onze lichamen lidmaten van Christus, die Hem toebehoren als bestanddelen van Zijn lichaam, namelijk van de gemeente, die in dit lichamelijk leven is. Met dit toebehoren aan Christus is echter hoererij niet te verenigen, omdat deze het lichaam op zo'n manier in bezit neemt, dat het tot de hoer behoort, waaraan men zich overgeeft. Want volgens het feit, door de Schrift, of juist gezegd door God, wiens woord de Schrift is, uitgesproken, dat man en vrouw één vlees uitmaken, is hij, die een hoer aanhangt, één lichaam met haar. Het is niet op te maken of Paulus het woord van de Schrift, uit Gen. 2: 24 naar de Septuaginta en zo met invoeging van het woord "twee" aangehaald, heeft gehouden voor een voortzetting van het voorafgaande gezegde van Adam, of als overeenstemmend met gelijksoortige plaatsen (Gen. 10: 9; 32: 33). Hij neemt het alleen op als een deel van de Schrift, van het geschreven woord van God en gebruikt het om Zijn aanwijzing van de betrekking van man en vrouw te laten voorkomen als een, die overeenstemt met de Schrift. Heeft nu zo'n vereniging van man en vrouw plaats, zoals die in de aangehaalde schriftwoorden gekarakteriseerd wordt, in de vorm van echt, dan is zij de verwezenlijking van een door de schepping gestelde orde en als zodanig niet in strijd met de betrekking tot Christus, die uit het werk van de genade voortvloeit. De vraag zelf, in hoever de echtelijke gemeenschap niet in strijd is met het toebehoren aan de Heere, behandelt de apostel niet, hij spreekt er alleen over of het met de geslachtsgemeenschap, door God gewild, eveneens is als met de eveneens door Hem gewilde voeding, of het eveneens vrij staat willekeurig met deze of gene vrouw geslachtsgemeenschap te hebben, als dit of een ander voedsel tot voedsel te nemen. Hiertegen is de bewijsvoering van Paulus gericht en zij is afgehandeld, nadat hij heeft aangewezen welk onderscheid er is tussen willekeurig voedsel nemen en willekeurige geslachtsgemeenschap, omdat de laatste de hele mens, in zover hij in dit lichaam is, aan de boeleerster overlevert, in plaats van met dit leven Christus toe te behoren.

Is door vs. 16 bewezen, dat de apostel in vs. 15 niet te veel gezegd heeft, als hij van ontuchtige geslachtsgemeenschap beweerde dat men daardoor de leden van Christus tot leden van een hoer maakte, want de uitspraak is gerechtvaardigd door de Schrift, zo legt nu vs. 17 tevens bloot hoe geheel ongepast en verkeerd zo'n vleselijk misbruik voor de Christen is, met wie de Heere Zich door de band van de innigste gemeenschap heeft verbonden.

18. Ontvlucht de hoererij. Alle zonde, die de mens doet, is, zoals de zaak na het volbrengen van de daad staat, buiten het lichaam, maar die hoererij bedrijft, zondigt in dat één vlees

worden met een persoon, die hem toch niet toebehoort, waarmee hij dus zich prostitueert, tegen zijn eigen lichaam. En zo'n zonde moet juist u, Christenen, voorkomen als een dubbele, bijzonder grote misdaad, om hetgeen uw lichaam is.

Wat in het vorige was bedoeld, de waarschuwing voor hoererij, wordt nu bepaald uitgesproken; maar hoewel zij een resultaat is van de voorafgaande onderwijzing, wordt zij toch zonder enig verbindend woord uitgesproken. Het "ontvlucht" is daarbij een treffende uitdrukking; andere zonden, zegt Anselmus, worden door strijden overwonnen, maar de ontucht door vluchten.

Die haar niet ontvlucht evenals Jozef, die zal zij achterhalen. Omdat ons vlees daartoe geneigdheid heeft, moeten wij ons ook niet ophouden in de voorportalen van de kamers van de ontucht, maar door moedig ontvluchten van elke gelegenheid, die de duivel nooit verzuimt ons te geven om onze zwakheid te hulp komen.

Als nu de apostel, om zijn waarschuwing voor deze zonde te versterken, op het karakteristieke wijst en beweert: "alle zonde, die de mens doet, is buiten het lichaam, maar die hoererij bedrijft, zondigt tegen zijn eigen lichaam", dan rust de waarheid van zijn woorden daarop, dat elke andere zondige daad, al heeft zij ook met het lichaam te doen, van buiten af daarop inwerkt en zo buiten dit haar plaats tot het lichaam neemt. De zondaar maakt wat niet van het lichaam, maar buiten het lichaam is, zoals bijvoorbeeld voedsel en drank, tot een middel van zijn onzedelijke daad. De zonde komt, in betrekking tot het lichaam gezien, buiten het lichaam te staan en heeft hier de sferen van haar tot stand komen en gepleegd worden. Zo is het zelfs het geval met de zelfmoordenaar, wiens daad toch ook het zondig gebruik van uitwendige zaken is, zelfs het geval van vrijwillige hongerdood niet uitgezonderd, omdat deze door het misbruik van het vasten en dus altijd van buiten af wordt volvoerd. Hoe geheel anders dan bij alle dergelijke andere zondige daden is de zaak bij de ontucht gesteld, waardoor niet buiten het lichaam, maar in het eigen lichaam wordt gezondigd, in zoverre het eigen lichaam het onmiddellijk object is, dat de hoereerder op zondige manier misbruikt, welks zedelijke reinheid en eer hij door zijn daad schendt.

Intussen wordt in hetgeen de apostel zegt, niet zozeer gehandeld over de manier waarop de zonde wordt gepleegd, als wel over de verhouding van de gepleegde zonde tot het lichaam van de zondaar; want er is sprake van zonde, die gepleegd is, van een zonde die de mens reeds heeft volbracht en het "buiten het lichaam" wil zeggen wat na het volbrengen van de daad het geval is. Die in dronkenschap zich heeft begeven, draagt de gevolgen van zijn drinken in zijn lichaam, maar het voorwerp van zijn zonde blijft niet bij hem. Zelfs die zich vermoord heeft, is met zijn gepleegde zonde buiten het lichaam. Die daarentegen een hoer aanhangt, zondigt niet slechts met dit of dat, hetgeen hij verricht en dat als het gedaan is, wordt tot iets buiten hem, maar behoort met zijn lichamelijk leven in het algemeen en voortdurend de hoer toe, waaraan zijn zondige begeerlijkheid hem boeit en zondigt op zo'n manier tegen zijn eigen lichaam, hij maakt dit tot het voorwerp van zijn zondigen.

De daad van de hoererij is in de meest eigenlijke zin prostitutie (prijsgeven) van het lichaam en het lichamelijk leven in zijn meest geheiligde betrekkingen, verbreking van de gemeenschap tussen het lichaam en Christus, de Heere en het hoofd van het lichaam, overgave van het lichaam onder de macht en de lichamelijk-geestelijke invloed van dragers van de zonde een overgave in die organen, die de goddelijke bestemming hebben in heilige regeling op lichamelijke manier het geslacht van God te bewaren.

19. Of weet u niet, a) dat jullie lichaam, het lichaam van ieder onder u, een tempel is van de Heilige Geest, die in u is, een tempel van de in u wonende Heilige Geest (Hoofdstuk 3: 16. Rom. 8: 11), die (welken Geest) u van God heeft en niet van uzelf en dat u uws zelfs niet bent, maar, zowel door het werk van de heiligmaking als ook door dat van de verlossing, van de Heere.

a) 2 Kor. 6: 16. Efeze. 2: 21. Hebr. 3: 6. 1 Petrus 2: 5.

20. a) Want u bent uit de macht en de heerschappij van de zonde, waaraan u te voren was overgegeven (Rom. 6: 17 vv.), duur, voor een hoge prijs, namelijk voor het bloed van Christus (1 Petrus 1: 18 v.) tot Gods eigendom (Hand. 20: 28. Openbaring 5: 9) gekocht. U bent dus dubbel aan God gebonden, verheerlijk dan God in uw lichaam door een leven in kuisheid, terwijl een leven in ontucht een schending van God (Rom. 2: 23) in Zijn eigen heiligdom zou zijn. Maar verheerlijk Hem met uw hele mens, in uw lichaam en in uw geest, die van God zijn (deze laatste woorden worden in de oudste handschriften niet gevonden en doen ons denken aan Hoofdstuk 7: 34).

a) 1 Kor. 7: 23. Gal. 3: 13. Hebr. 9: 12.

Wat in vs. 18 van het eigen lichaam is gezegd, mag niet, zo verklaart de apostel in vs. 19 v. verder, zo worden verklaard, dat het zondigen er tegen, omdat het een eigen lichaam is, niemand dan onszelf zou aangaan. Dit ons lichaam is krachtens de verlossing, die ons ten deel is geworden, een eigendom van de Heere geworden, door Hem ook als Zijn tempel in bezit genomen en daarom niet meer zo het onze, dat het niet tevens en veel meer het Zijne zou zijn en Hem zou toebehoren; wij zijn aan Hem verantwoording schuldig, hoe wij met Zijn woning omgaan.

Paulus beroept zich tegenover de Corinthiërs niet op het menselijk eergevoel (bewustzijn van geestelijke waarde), maar op het Christelijk gevoel, dat zij dragers zijn van de Heilige Geest, dat verbonden is met het diep gevoel van afhankelijkheid, dat men zichzelf niet toebehoort. Hij zegt: uw lichaam is een tempel van de Heilige Geest, die in u woont, volgens de juiste gedachte dat de ziel, die eigenlijk de draagster van de Heilige Geest is, het lichaam doortrekt.

Paulus spreekt in geen brief zo veelvuldig van het ontvangen en bezitten van de Heilige Geest, als in de eerste brief aan de Corinthiërs. Dat is omdat hij hier tot Christenen schrijft, die zich wilden verheugen in de glans van velerlei geestesgaven, maar de kracht van de enige Geest in het leven uitdoofden.

Wat zijn alle andere gaven bij deze gave, dat de Geest van God zelf, de eeuwige Geest in onze harten neerdaalt, ja in onze lichamen en in ons woont en regeert, ons leidt en bestuurt!

Niet de Geest alleen, maar het lichaam, dat daarvan niet is af te scheiden, is een tempel van de Heilige Geest, dat wil zeggen, is niet alleen Hem toegewijd, maar als Zijn heiligdom persoonlijk door Hem bewoond. De buik vergaat (vs. 13); maar het lichaam, het huis van de Geest van God zelf, heeft Deze Zich tot Zijn onvergankelijke woning gekozen; niemand mag daarover willekeurig beschikken, als behoorde het hem als enige eigenaar toe en niet maar alleen in de Heere. Reeds als Schepper was God daarvan de eigenaar en Heer; maar nadat de mens lichaam en geest door de zonde aan God had onttrokken en aan de duivel had overgegeven, heeft hem God weer voor een dure prijs gekocht. Daaruit volgt dat Gods duur gekochte eigendom voortaan geheel tot Zijn verheerlijking behoort te zijn. (V.).

Wat zij met hun lichaam doen, moet een verheerlijking van God zijn, in plaats dat zij voor geoorloofde bevrediging van een lichamelijke behoefte aanzien, wat in waarheid inbreuk is op het recht, dat Christus op hun lichaam heeft en zonde tegen de Heilige Geest, die in het lichaam is neergedaald en dus ver verwijderd is van onder de stelling te vallen, dat in de naam van de Heere Jezus en in de Geest van onze God, zoals het in vs. 12 in verband met de laatste woorden van het 11de vers heet, de Christen alles geoorloofd is.

HOOFDSTUK 7

ANTWOORD OP VERSCHILLENDE VRAGEN OVER GEHUWDEN, ONGEHUWDEN EN DE WEDUWENSTAAT

C. In het tweede deel van zijn brief, dat nu volgt en van Hoofdstuk 7-14 loopt, behandelt de apostel de brief, die hem door de gemeente is toegezonden 1Co 1: 2. Hij antwoordt op de hem voorgelegde vragen, of verbindt zijn onderwijs aan uitdrukkingen daarin gebruikt, om wat onduidelijk is op te helderen, misbruik te voorkomen en overal de juiste gezichtspunten vast te stellen.

In Hoofdstuk 7 wordt in de eerste plaats gehandeld over enige vragen, die de huwelijksstaat aangaan, over het leggen van die band, het daarin blijven of het opheffen daarvan. Als Paulus dit onderwerp het eerst behandelt, heeft hij wellicht daartoe aanleiding gekregen in de orde van de vragen, die in het schrijven van de gemeente werd gevonden. Wij mogen echter ook een nauw verband met de onmiddellijk voorafgaande afdeling (Hoofdstuk 6: 12-20) niet voorbijzien. Het komt toch overigens meer voor dat vleeselijke ongebondenheid, zoals die daar bestreden werd en ascetische natuur- en wereldverachting, zoals zij zich hier voordoen, dadelijk naast elkaar uit dezelfde wortels opgroeien. Hoe ver beide richtingen te Corinthiërs reeds ontwikkeld waren, kan uit onze brief alleen tot op zekere hoogte worden opgemaakt. Wij zullen dan wel niet mistasten als wij aannemen, dat geen van beide reeds tot besliste hoogte gekomen was, maar de apostel zich nog slechts tegen de eerste sporen en bewegingen stelt; dat intussen, wat in het bijzonder de ascetische richting aangaat, men te Corinthiërs, wat het oordeel over de zedelijke waarde van de echt en de geslachtsomgang daarbij betreft, reeds aan het wankelen en in onzekerheid was gekomen.

a. Vs. 1-24. Wat is beter te huwen of ongehuwd te blijven en als iemand gehuwd is, hoe moet hij zich gedragen in de betoning van de verschuldigde goedwilligheid? Eindelijk moet elk, die gehuwd is, onder alle omstandigheden in de echt blijven en zich niet laten scheiden, ook niet in het geval, dat het een deel heidens is? Deze zijn de vragen, die de apostel in deze eerste helft van ons hoofdstuk beantwoordt; hij antwoordt echter in die zin, dat hij eensdeels de goddelijke instelling van het huwelijk leert eren en het huwelijk vrij laat, ja het aanbeveelt aan allen, voor wie het nodig of nuttig is, ook van Christelijke echtelieden eist, dat zij volgens het gebod van de Heere in de echt zullen blijven en niet scheiden en dat hij aan de andere kant aan allen de gave toewenst, die hij bezat, namelijk om zich van de echt te onthouden, ook de Christelijken echtgenoot voor vrij verklaart, als de heidense, die het gebod van de Heere niet bindt, de huwelijksband verbreekt. De apostel breidt de stelling, dat het Evangelie het huwelijk niet omver stoot, maar de echtelieden leert om in de huwelijks staat Christelijk te leven tevens uit tot de maatschappij. Ieder wandelt, naardat de Heere hem geroepen heeft, elk in zijn stand, als een vrije en toch als een dienstknecht van Christus (vs. 17-24).

1. Aangaande nu de dingen, waarvan u mij geschreven heeft, omtrent de vragen, die u mij in uw brief heeft voorgelegd, wil ik in de eerste plaats antwoorden op het eerste punt, het ongehuwd blijven. Het is zeker, zoals sommigen onder u die mening voorstaan, voor een mens goed en heilzaam om geen vrouw aan te raken (Gen. 20: 6) en zich dus van het huwelijk te onthouden.

2. Maar omwille van de hoererijen, tot het voorkomen van die misdaad, zal een ieder man, die de gave van de onthouding niet bezit (vs. 7), zijn eigen vrouw hebben, met wie de

geslachtsomgang hem geoorloofd is en een iedere vrouw, die die gave mist (vs. 9), zal haar eigen man hebben, waarmee zij in vereniging leven mag.

Terwijl de weelderige levenswijze van de heidense inwoners van Corinthiërs en de teugelloze vrijheid, die vele Christenen zich veroorloofden, de ontucht zelfs in de gemeente bevorderden, schijnen velen in haar midden (in wel vooral degenen, die zich naar Paulus noemden), ten einde een hoge mate van volkomenheid te bereiken, tegen het echtelijke leven en wel tegen het aangaan van een huwelijk, zowel als tegen de voortzetting van de echtelijke omgang onder Christenen, bedenkingen te hebben geopperd, waaraan zich dan ook nog andere zwaarigheden paarden tegen de samenwoning met heidense echtgenoten enz. Om nu wel te begrijpen wat Paulus hier van de ongehuwden staat zegt, houdt men voor alle dingen in het oog, dat hij in het huwelijksleven zelf, dat op Gods oorspronkelijke schepping en instelling berustte en ouder was dan de zondeval (Gen. 2: 18-25), geen onreinheid, noch in de vleeselijke onthouding enige hogere grond van heiligheid ziet. Hiervan is in al wat hij zegt geen spoor. Wat hij kort te voren (Hoofdstuk 6: 12 vv.) gezegd heeft, bewijst duidelijk hoe levendig hem steeds de verheven leer van Gods woord aangaande het tijdstip, waarvan Jezus zijn apostelen niets had meegedeeld en dat hij nabij geloofde, door grote droefenissen zou worden voorafgegaan. Hij ondervond het in zijn eigen ongehuwde staat, hoezeer, onder lijden en strijden, vrijheid van alle aardse banden de getuige van Christus de zege verlichtten. En dat is de reden waarom hij hier de ongehuwde staat verheft. Maar hij erkende ook dat het niet ieders zaak was vrijwillig daartoe te besluiten. Aan wie het evenwel als een gave verleend was, die moesten er een dankbaar gebruik van maken en het onder de toenmalige omstandigheden als een voorrecht beschouwen, maar de overigen moesten zich wel wachten voor een schijnbare heiligheid, die hen in des te grotere zonden zou doen vallen; zij hadden aan te nemen, wat God hun tot beteugeling van hun driften had verleend. Daarom verstaan zij de apostel verkeerd die menen, dat hij aan de echtelijke staat in het geheel geen hogere betekenis toeschrijft en er geen hogere kracht en geen meer zegenende en heiligende werking aan toekent, dan dat die bewaart voor onkuisheid. Dit zou geheel in tegenspraak zijn met zijn eigen leer (Efez. 5: 22). Veeleer moet men in het oog houden, met wie de apostel te doen had, met de hoogmoedige, opgeblazen, in geestesgaven rijke Corinthiërs, die toch zo arm waren in Christelijke liefde en in ootmoed, in volhardende zelfverloochening, die, omdat zij de apostel ongehuwd zagen leven en daaraan enige waarde toekennen, nu in apostolische volkomenheid hem gelijk wilden zijn en ook, of zij gehuwd of ongetrouwd waren, hun vrouwen niet meer wilden aanraken, maar die daarbij wegens hun valse vrijheid, hun ontuchtigheid in de gemeente en het verleidelijke voorbeeld van hun zedeloze stad in te groter gevaar verkeerden om tot gemene zedeloosheid te vervallen. Tegenover hen kan de apostel slechts deze kant van de zaak in het licht stellen. (V.).

Hoe willen toch de Roomsden bewijzen dat hun priesters zijn uitgezonderd van dat gebod, dat op allen is gelegd: omwille van de hoererijen zal een ieder man zijn eigen vrouw hebben! Het zou goed zijn, als zij alleen hen tot een kerkelijk ambt toelieten, die de gave van de kuisheid bezitten; maar dan zouden snel de meeste bisschopszetels leeg staan; want uit de Heilige Schrift en uit de geschiedenis van de apostolische kerk leren wij het tegenovergestelde van die menselijke leer, die zegt, dat God bij de ambtsgaven ook die gave zou hebben willen voegen, dat een opziener geen echtgenoot zou zijn en toch kuis (1 Tim. 3: 2. Tit. 1: 6). De huwelijksgemeenschap tussen man en vrouw moge in de staat van de zonde geen zuivere en onbevleete godsdienst zijn, zoals die wel in het paradijs had kunnen zijn (daar zou het kinderen telen, zegt Luther, een zeer heilig werk zijn geweest en zonder enige vuile lust en ontucht); zij is echter ook geen hoererij, maar de begeerte van de geslachten tot elkaar wordt

geheiligd door het woord van God en Christelijke echtgenoten hebben deze troost, dat Gods genade in Christus bedekt, wat zich van het zondige vlees in hen als echtgenoten vermengt.

3. a) De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen, de huwelijksplicht vervullen (zoals wij gewoon zijn ons uit te drukken); en zo ook de vrouw aan de man, aangezien die vriendschap van beide zijden moet zijn.

a) 1 Petrus 3: 7.

4. De vrouw heeft naar de regeling van God (MATTHEUS. 19: 4 vv.) de macht niet over haar eigen lichaam, dat zij vrij over zichzelf in zaken van gemeenschap met de man zou mogen beslissen, maar de man heeft het recht over haar in dit opzicht. En zo ook de man heeft in datzelfde opzicht de macht niet over zijn eigen lichaam, alhoewel hij overigens als hoofd van de vrouw haar heer is, maar de vrouw, dat zij van hem de bevrediging van haar geslachtsbehoefte mag eisen.

De apostel bedoelt een voortdurende regeling, als hij wenste dat ieder man zijn eigen vrouw en iedere vrouw haar eigen man zou hebben, omdat hij daardoor de ongebondenheid van de geslachtsgemeenschap wil buitensluiten. Hierbij behoort dan echter, dat de man aan de vrouw en de vrouw aan de man werkelijk datgene schenke, wat hun echt tot een regeling maakt, die de hoererijen voorkomt. Paulus noemt het "de schuldige goedwilligheid", omdat de regeling van de echt aan de man een recht geeft op het lichaam van de vrouw en omgekeerd; waarom het "zich onttrekken" een beroven van de anderen zou zijn in de zin van onthouding van hetgeen hem toekomt.

Waarschijnlijk hadden reeds gehuwden de echtelijke omgang met hun vrouwen nagelaten, omdat zij het voor zedelijke volmaaktheid hielden om geen vrouw aan te raken (vs. 1). Deze omstandigheid geeft de apostel aanleiding tot deze herinnering. De manier waarop hij dit punt behandelt, toont duidelijk aan, dat hij het specifieke van de echt in de geslachtsgemeenschap vindt, wat ook bij de gehele hogere ideale opvatting van de verhouding moet worden vastgehouden. Echtelieden moeten één vlees zijn; niet alleen één geest (dat zijn ook alle gelovigen) en één ziel (dat zijn ook alle vrienden). Overigens komt hier niet alleen de vrouw voor als afhankelijk van de man, maar ook de man als afhankelijk van de vrouw.

Terwijl het huwelijk het moment van vriendschap in zich bezit als wederkerig aanvullende vereniging van de gemoederen, komt daarbij nog het moment van wederzijdse lichaamsvereniging, die van het geslacht; dat heeft ook wel zijn psychische kant, maar komt in het lichamelijk leven tot volle uitdrukking en verwezenlijking. Beide zijn in dit opzicht naar elkaar verwezen en elk deel heeft het andere nodig tot vervulling van zijn geslachtsbestemming: de man voor de vrouw tot uitoefening van zijn scheppende kracht, waarin hij het beeld is van God (Hoofdstuk 11: 7); de vrouw van de man, opdat haar ontvankelijkheid een werkelijk ontvangen wordt, haar aanleg om moeder te worden tot een werkelijk voortbrengen wordt. De wederkerige behoefte aan elkaar als iets, dat door God is gesteld, leidt tot een dergelijke verplichting jegens en een recht van beiden op elkaar in de wederzijdse verhouding. Ieder heeft een recht op het lichaam van de anderen en elk de verplichting om zich aan de anderen over te geven, wat de geslachtsgemeenschap aangaat. Zo is hier geen eenzijdig onthouden naar believen zedelijk toegestaan, maar alleen een onthouding met wederzijds goedvinden ter wille van een hoger doel.

Geeft de huwelijksband aan beide echtgenoten gelijk recht op elkaar, dan is eigenmachtig onttrekken of beroven een soort van echtbreuk.

De onafgebroken liefde heeft nodig om door velerlei soorten van hulpbetoning en zo ook door werkelijk gebruik maken van de echt, te worden onderhouden. Daarom is een onthouden, dat eigenwillig is of zelfs uit verstoordheid plaats heeft een betreuenswaardige breuk in de huwelijksliefde.

Uit hetgeen in vs. 4 gezegd is, ziet men dat de echtbreuk de grootste door en diefstal op aarde is; want men geeft het levende lichaam, dat zijn eigendom niet is, over en neemt een levend lichaam, dat ook het zijne niet is.

5. a) Onttrekt u elkaar niet, wat de huwelijksgemeenschap aangaat, tenzij dan met beider toestemming voor een tijd en wel alleen als dat is, opdat u zich tot vasten en bidden, zo u dat onder bijzondere omstandigheden meent te moeten doen, mag verledigen, als u zich onverdeeld, van aardse zaken afgetrokken, daaraan wilt wijden. En komt als die bepaalde, voor bijzondere gebedsoefening bepaalde tijd voorbij is, weer bijeen, opdat u de satan, die altijd op ons loert en ons wil verderven (2 Kor. 2: 11), niet verzoekt, omdat u zich niet kunt onthouden, zoals dat onvermogen tot voortdurende onthouding u nu eenmaal aankleeft. Uw gebrek aan de kracht van onthouding mocht u tot schandelijke voldoening aan uw begeerlijkheden verleiden.

a) Joël 2: 16.

Ook de vrijwillige onthouding in de echt omgeeft de apostel met bepaalde grenzen, namelijk 1), dat die alleen plaats mag vinden als beiden het goedkeuren, niet naar goedvinden van het een deel alleen en 2) slechts voor een tijd, opdat niet door te vergaande verplichtingen de echtgenoten zichzelf in verzoeking brengen; want de Satan, die op elke zwakke kant van de Christen loert en elke aanleiding aangrijpt om daaraan zijn verzoeken vast te knopen, zou gemakkelijk van de zwakheid van de ene of andere Christen gebruik kunnen maken, als die zich uit vrije keuze een onthouding wilde opleggen, waartoe zijn natuur niet in staat is en de eigenwillige versmading van de goddelijke beschikking daardoor wreken, dat hij hen zoveel te dieper in smaad en schande stort. Hoe gegrond deze waarschuwing is, kan men in de geschiedenis van het gedwongen celibaat van de Katholieke kerk en de gevolgen ervan in menigte vinden.

De mening dat de huwelijksgemeenschap alleen mag plaats hebben met de bepaalde bedoeling om kinderen te verwekken, begunstigt de apostel niet; want hij wil niet dat die langen tijd wordt nagelaten, behalve bij meer langdurige geestelijke oefeningen. Voor bijzondere gestelde uren van het gebed (vgl. Hand. 13: 2 v.), heeft toch de mens de behoefte om de gewone bezigheden van het leven af te breken en daarom ook de huwelijksgemeenschap; het onthouden van deze behoort ook tot het "vasten en zich lichamelijk voorbereiden" voor het gebruiken van het heilig avondmaal, dat Luther in de catechismus een goede uitwendige tucht noemt.

Dat huwelijksgemeenschap bij heilige plechtigheden, bij godsdienstige tijden niet past, was op Oud Testamentische gebied (Exod. 19: 15) aangenomen, zo ook daarna.

6. Maar dit, dat ieder man zijn eigen vrouw en iedere vrouw haar eigen man zal hebben (vs. 2), zeg ik uit toelating, om uw zwakheid, waardoor u zozeer aan de verleiding tot hoererij bent blootgesteld, niet uit bevel, alsof ik het ongehuwd blijven u wilde verbieden.

7. a) Want ik wilde wel om de tegenwoordige nood (vs. 26) dat alle mensen met de gave van de onthouding toegerust waren, zoals ik zelf ben en zich het aanroeren van de vrouwen konden ontfangen, zoals ik reeds in vs. 1 te kennen gaf; maar een ieder heeft zijn eigen gave van God, de een wel aldus, maar de ander zo. Aan de een is deze bekwaamheid in geestelijk opzicht geschonken (Hoofdstuk 12: 4. Rom. 12: 6), aan de ander een andere en dan zullen er zeker altijd slechts enkelen zijn, die zonder gevaar voor hun zielenheil ongehuwd kunnen blijven.

a) Hand. 26: 29.

Het is alleen juist als wij het woord "dit" in vs. 6 laten slaan op vs. 2, tot welk vers vs. 3-5 in ondergeschikte verhouding staan. De woorden: "een ieder man hebbe zijn eigen vrouw enz. " konden makkelijk voor een bevel worden gehouden, als men het "omwille van de hoererijen wil" voorbij zag.

Een aanwijzing om zo'n reden, als in de zo-even aangehaalde woorden is gegeven, heeft niet de aard en de bedoeling van een gebod, waarmee op de zaak zelf, die geboden is, wordt gedoeld, maar de aard en de bedoeling van een toelating, die om bepaalde redenen is gegeven. Tegenover hetgeen hij gezegd heeft, stelt hij nu wat hij wenst en graag zou willen, dat het namelijk met alle mensen in dat opzicht zo mocht zijn, als met hem. Tegenover dit willen en wensen plaatst hij als een feit, dat de verwezenlijking van hetgeen hij graag zag, overstaat, het verschil van gaven, ten gevolge waarvan niet ieder de gave van de onthouding, die hem eigen is, bezit, maar waarin plaats hij een andere bijzondere begaafdheid heeft. Men ziet ten eerste, dat hij het terugleidt tot een goddelijke gave als iemand, zoals hij, zonder nadeel en gevaar zich van de vrouw kan onthouden en ten tweede, dat hij zijn eigen ongehuwde staat uit het bezit van deze genadige gave van God verstaan wil hebben en dus met de woorden "zoals ikzelf" niet zozeer op het eerste als wel op het laatste doelt. De gehele afdeling laat duidelijk opmerken, dat de vraag van de gemeente aanleiding had in bepaalde gevallen, waarin sommigen, waarschijnlijk met beroep op uitdrukkingen, of op het voorbeeld van de apostel, de huwelijksgemeenschap als zodanig voor Christenen ongeoorloofd hielden en zich daarom, hoewel zij in de echt bleven, toch aan de gemeenschap onttrokken.

Paulus had het aangename gesmaakt van het goede om geen behoefte te hebben aan een vrouw, dat hij onder de gaven mocht tellen, waarmee God hem van zijn moeders lijf aan door Zijn genade had toegerust (Gal. 1: 15). Hoe meer hij leefde in het verlangen naar de nabijheid van de jongste dag, des te liever wilde hij dat alle mensen in dit opzicht waren, zoals hij; dat zij vrij van zorgen voor hetgeen van de wereld is, de Heere tegemoet gingen tot de dag van Zijn toekomst. Maar wel te verstaan: voor een staat van bijzondere heiligheid of voor zeer verdienstelijk hield hij het celibaat evenmin, als hij zich wilde vermeten, van zijn wens een gebod te maken; want ieder, zegt hij in ootmoedige erkenning, heeft zijn bijzondere gave van God. Slechts zij, aan wie het gegeven is, vatten het woord tot praktische ervaring, dat het niet goed is te huwen (MATTHEUS. 19: 11), of dat het voor de mens goed is om geen vrouw aan te raken.

De neiging tot echteloosheid is zedelijk gerechtvaardigd, als zij vrij is van vleselijke gemakzucht en vrees voor het huiskruis, alsmede van geestelijke hoogmoed en eierzucht, die

door het onthouden van de echt een bijzondere heiligheid meent te hebben en een hogere trap van zaligheid en heerlijkheid denkt te verdienen; als verder eigenzinnigheid en eigenwilligheid, ijdelheid en valse koelheid, of enige andere zedelijke verkeerdheid zich niet en het onthouden van de echt mengt; als niet de ongeschiktheid tot het huwelijk, die het aangaan daarvan tot een zedelijk te verwerpen daad zou maken, maar het bewustzijn van de door de Heere verleende gave tot onthouding daarvan en van een goddelijke roeping tot een werkzaamheid voor het rijk van God, waarvoor het huwelijksleven een belemmering zou zijn, of het niet tot stand komen van gezochte of gewenste huwelijksverbintenissen door goddelijke besturing en het stille overdenken van Gods wil en welbehagen ten gevolge van dergelijke voorvallen, als in het algemeen een gemis van lust en begeerte daartoe, die men in opzien tot God en in gebed om Zijn licht in deze zaak mogen ontvangen, als een goddelijke wenk leert verstaan, tot de ongehuwde staat leidt. Wanneer al deze voorwaarden geen plaats vinden, dan is het intreden in de echt, wanneer gegronde hoop aanwezig is dat het een gemeenschap in de Heere zal zijn en de fysische en psychische eisen tot een verbintenis voor dat doel niet ontbreken, aangewezen als iets, dat door God gewild is. Dan wordt het plicht aan de voortplanting van het menselijk geslacht en aan de godsdienstig zedelijke en maatschappelijke vorming van de geslachten, die komen, in die betrekking mee deel te nemen. De aanwijzingen van de apostel, die het gevolg zijn van het verwachten van de nabijheid van de verschijning van Christus, wanneer met het nabijzijnd eindigen van de aardse vorm van bestaan, ook deze verplichting op de achtergrond treedt, verkrijgen nieuwe betekenis, als zekere tekenen van de tijd deze catastrofe doen verwachten. vgl. Openbaring 14: 4. (KLING),

8. Maar ik zeg, volgens de grondstelling in vs. 1 uitgesproken, de ongetrouwden van beiderlei kunne en in het bijzonder de weduwen: het is voor hen goed als zij blijven zoals ik, namelijk ongehuwd; verondersteld, dat zij de gave van de onthouding bezitten.

9. a) Maar als zij zich niet kunnen onthouden, de gave van de onthouding missen, dat zij trouwen, dit wordt haar dan tot een plicht; want het is beter te trouwen dan te branden, dan door begeerlijkheden te worden gedreven; het eerste toch is geoorloofd, het laatste is daarentegen een toestand vol gevaren en verzoeking, die men moet vermijden (vgl. MATTHEUS. 5: 20).

a) 1 Tim. 5: 14.

Het was een dwaling jegens het huwelijk, tegenover welke de apostel zich in vs. 3 vv. 1Co had moeten stellen; maar daarmee waren de vragen niet ten einde, die de gemeente hem had voorgesteld. Er was ook gevraagd over echtscheiding en echtverbintenis. Ook hier begint hij daarmee, dat hij zijn grondstelling, die hij bovenaan stelde, maar niet zonder de beperking, waarmee hij die had uitgesproken, op hen toepast, waarop die toe te passen is. Hij sluit zich aan het naastvoorgaande aan (vs. 7), dat niet ieder de gave heeft om te handelen, zoals het hem het wenselijkst voorkwam en spreekt nu van de ongetrouwden, waarbij hij de weduwen voegt. Bij deze was het toch het duidelijkst, dat het voor haar in haar verlatenheid goed zou zijn om niet weer te huwen; maar ook haar beveelt de apostel, evenals de anderen dan in de echt te treden, als zij in de ongehuwde staat uit gebrek aan kracht van zelfbeheersing door wellustige begeerten werden gekweld, wat erger zou zijn dan te huwen, hoewel het beter is, buiten dan in de echt te leven.

Het "branden" is een sterke uitdrukking voor de geslachtslust, die tot hoge graad is gestegen. Calvijn, die drie trappen van begeerlijkheid en hartstocht onderscheidt, neemt hier de

middelste aan, als de ziel nog weerstand biedt, maar lijdt aan een drang, die belemmerd is voor heilige verrichtingen en het geweten bezwaart. Het "het is beter" wordt ten onrechte door Katholieke uitleggers zo verklaard, alsof de echt het mindere kwaad zou zijn. Er worden echter geen twee verkeerdheden met elkaar vergeleken, maar iets dat onvolkomen goed en iets dat een groot kwaad is.

10. Maar de getrouwen gebied niet ik, maar de Heere in de uitspraken MATTHEUS. 5: 32; 19: 9. a)) dat de vrouw van de man niet scheiden mag.

a) Mal. 2: 14.

11. En als zij ook scheidt, zoals reeds dergelijke gevallen bij u hebben plaats gehad, dan kan toch haar vroegere echt niet worden beschouwd als rechtmatig ontbonden, zodat een tweede huwelijk voor echtbreuk zou moeten worden gehouden (MATTHEUS. 19: 9). Dat zij ongetrouwd blijft, of, wat zeker het beste zou zijn, met de man verzoent. En dat, de Heere gebiedt aldus, de man de vrouw niet verlaat, zich niet van haar scheidt door heen te gaan of haar weg te zenden (MATTHEUS. 1: 19).

Tegenover hetgeen tot hiertoe is besproken en onder het gezichtspunt van de vrijheid viel, wordt nu een gebod voorgesteld, dat voor de gehuwden verbindend is. De tegenstelling van "ik" en "de Heere" moet dus hier (vgl. vs. 12) niet worden opgevat, alsof de apostel dat laatste alleen sprak krachtens goddelijke ingeving en het andere alleen uit zijn natuurlijke gedachte, naar eigen goedvinden (vgl. vs. 25 en 40). Hij maakt integendeel onderscheid tussen dat, wat hij naar het hem geschonken licht van de Geest als apostel van Christus voor voorkomende gevallen en dan nog onder zekere voorwaarden aanraadt, zodat aan een ander overweging vrij bleef, of de gegeven raad voor zijn toestand en zijn omstandigheden paste en hij daarom niet gebonden was om de gegeven raad onvoorwaardelijk op te volgen (vs. 35) en tussen dat, waarover de Heere zelf Zich ondubbelzinnig had uitgesproken, waar daarom de plicht van gehoorzaamheid boven alle twijfel verheven was en een overweging over het al of niet toepasselijke niet meer kon worden toegelaten. Of het ongehuwde lid van de gemeente, jongeling of jonge dochter, weduwnaar of weduwe in de echt zou treden of niet, daarover geeft de apostel geen bepaald voorschrift, alleen een raad ter overweging, die hij zelf afhankelijk maakt van bestaande voorwaarden en onder zekere omstandigheden zelfs het tegengestelde raadt (vs. 8 en 9. 1 Tim. 5: 14). Dat echter die in de echt zijn getreden, niet scheiden of, gescheiden, geen andere huwelijksverbintenis aangaan (met voorbehoud van het door de Heere zelf uitgesproken geval MATTHEUS. 5: 32; 19: 9, voert die uitzondering niet ook aan, omdat hij geen reden heeft om die zaak bepaald te noemen) dat heeft de Heere geboden en zo is voor keuze en willekeur van de gemeente geen speelruimte in dit stuk meer gelaten.

De apostel zou het gebod van de Heere, dat de echt onderbreken moet blijven, niet in die orde op man en vrouw toepassen, dat Hij in de eerste plaats aan de vrouw verbiedt om zich van de man te scheiden en dan eerst de man de vrouw van zich te doen, als het niet een geval van de eerste soort was geweest, waarover men hem had gevraagd. Hieruit is duidelijk dat hij, zonder dat ook uitdrukkelijk tot de man uit te strekken, tot de vrouw zegt, wat zij moet doen, als zij (zoals het woordje "ook" een nadruk geeft, vgl. 2 Kor. 5: 16) werkelijk reeds van haar man gescheiden is. Als hij nu het algemeen geldende gebod voor het geval, dat de scheiding heeft plaats gehad, op gevallen toepast, waarbij zo'n scheiding in de Corinthische gemeente plaats vond, stelt hij op de voorgrond dat deze nu voortaan niet meer zou voorkomen. Vraagt men nu, wat in die gevallen, waarvoor de apostel werd ondervraagd, de vrouw zal gedrongen

hebben, zich van de man te scheiden, zo moet men daaruit, dat hij het zich onttrekken aan de huwelijksgemeenschap bestraft en niet de redenen of beweeggronden, besluiten, dat niets anders de reden was, dan een verkeerde toepassing van de door hemzelf erkende stelling, dat het goed voor de mens was om geslachtsomgang te mijden. Het volgt uit de aard van de zaak, dat vrouwen gemakkelijker dan mannen tot die toepassing kwamen en dus haar afzonderen uit de echt in de eerste plaats moest worden tegengegaan.

De woorden in vs. 4 geven het uiterste te kennen van hetgeen in de Christelijke kerk te veroorloven is. Een vrijwillige ontbinding van het huwelijk moest nooit plaats hebben. Is dit evenwel in strijd met Christus' bevel gebeurd, ontmoet en bevindt de Christelijke kerk tucht of het ontwaakt geweten van iemand in het bijzonder een geval een omstandigheid, die nooit had moeten voorkomen, dan is dit het uiterste, wat geoorloofd is, dat de vrouw, als onschuldige partij zijnde, de schuldigen man steeds nog als haar echtgenoot beschouwt. Een Christelijk echtgenoot moet dus, volgens de apostel, niet eens bij mishandelingen of ondeugden enz., zich van de ander scheiden. Maar de Christelijke tucht moet niettemin de scherpste van haar eisen niet overdrijven tegen degenen, die slecht de echtelijke trouw bewaren. Dit is de oorsprong van de later in de Christelijke kerk ingevoerde scheiding tussen tafel en bed. (VON).

Zeer zorgvuldig zijn de uitdrukkingen "scheiden" van de vrouwen "verlaten" van de man gekozen. De vrouw is steeds afhankelijk van de man, zij kan daarom de man niet verlaten, zij kan zich alleen aan hem onttrekken. De man daarentegen kan haar verlaten, of liever laten gaan, dat een zachte uitdrukking is voor "wegzenden."

12. Maar de anderen, die niet onderworpen zijn aan het Christelijk huwelijksrecht, zoals dit met de personen, waarvan hier sprake was, het geval is (vgl. 1 Thessalonicenzen. 4: 13), zeg ik, niet de Heere: "als enig broeder een ongelovige vrouw heeft, een die nog tot het Jodendom of het heidendom behoort en deze tevreden is met zijn voornemen om de echt te laten voortbestaan, zodat zij besloten is bij hem te wonen, ook verder hem als zijn vrouw toe te behoren (1 Petrus 3: 7), dat hij ze niet verlaat.

13. En een vrouw, die een ongelovige, een Joodse of heidense man heeft en hij tevreden is om bij haar te wonen, dat zij hem niet verlaat.

14. Want de grondregel is, dat bij een gemengd huwelijk de godsdienst van het hogere standpunt de echtelijke verbintenis bepaalt en niet die van het lagere standpunt ("Ac 16: 3. Daarom de ongelovige man is geheiligd door de vrouw en de ongelovige vrouw is geheiligd door de man. Er bestaat dus geen noodzakelijkheid van het geweten voor het Christelijk deel om de verbintenis als een onreine te verbreken. Want anders, als zo'n heiliging van het ongelovige gedeelte door het gelovige niet plaats had, waren uw kinderen, de kinderen van Christelijke ouders, onrein; zij behoorden dan tot de heidenwereld, die in afgodendienst ligt verzonken, maar nu zijn zij heilig; zo beschouwt u ze ook zelf, omdat u ze toch niet tot de wereld, maar tot de Christelijke gemeente rekent (Hand. 21: 5).

De "anderen", waartoe de apostel zich hier wendt, zijn getrouwen, waarvan het ene gedeelte na het huwelijk Christen is geworden; want na de bekering niet Christenen en vooral heidenen te huwen, zou wel niet zijn toegestaan. Voor de geldigheid van het huwelijk in zulke gevallen had Christus gene bijzondere voorschriften gegeven, die hadden betrekking op gelijke huwelijken van Zijn belijders. Vandaar de bescheiden uitdrukking: "zeg ik, niet de Heere", waarmee Paulus een subjectieve ontwikkeling van zijn mening uit de aard van de echt als van

een goddelijke instelling aanduidt, maar zonder een leidende en heiligende invloed van boven, waaronder hij stond, uit te sluiten. Hij verbindt de voorwaarde van het niet ontbinden van de echt aan de geneigdheid van het ongelovige gedeelte om deze voort te zetten. Bij het gelovige deel als zodanig wordt de geneigdheid tot voortzetting van de echt, waarvan de heiligheid in het Christendom sterker gevestigd is, geëist of ten minste verondersteld.

Het gebod over het huwelijk door de Heere gegeven, heeft de apostel aan gehuwden van die soort niet te zeggen, omdat dit alleen hen betreft, die in Zijn rijk onder Hem leven, dus jegens elkaar wederkerig plichten hebben volgens het Christelijk huwelijksrecht. Waar de echt ongelijk is, zegt Augustinus, daar heeft de wet van Christus geen toepassing. Toch zal de Christen, die gehuwd is, niet zonder lering blijven over hetgeen hij van zijn kant om Christus' wil moet doen en laten in de huwelijke staat en dat het Paulus, niet de Heere is, die dat zegt, ontnemt aan het gezegde niets van het verbindende. De apostel wil het toch geenszins in de vrije keuze van de hier aangesprokenen stellen, of zij zijn regel willen volgen of niet. Komt het woord van de Heere "Ik zeg u" (MATTHEUS. 5: 32) niet dadelijk tot hen, evenals tot die echtparen, die van beide kanten in het koninkrijk zijn, zij zijn toch voor een deel niet erbuiten, al is er een onchristelijke gade. De apostel eist daarom van hen, dat zij, zoveel in hen is, de huwelijksband onderbreken bewaren en zich niet laten scheiden. Wil echter, zo ontwikkelt hij verder (vs. 15), de ongelovige gebruik maken van zijn Joods en heidens huwelijksrecht, waaronder hij de echt is ingegaan; en scheidt hij, dat de kerk niet kan verhinderen, dan moet de gelovige de echt beschouwen als werkelijk ontbonden en zichzelf als vrij van het huwelijk.

Als het ongelovige gedeelte tevreden is om in de echt te blijven, moet de gelovige, of hij man of vrouw is, de andere niet "van zich doen", zo als de grondtekst luidt. Deze uitdrukking gebruikt de apostel zeldzamer, maar daarom ook meer opzettelijk van de vrouw, om daardoor te kennen te geven dat de vrouw, die haar niet-Christelijken man verlaat, terwijl hij gewild had, met haar in gemeenschap te blijven, die band met dezelfde smartelijken willekeur opzegt als wanneer de man zijn vrouw gebiedt om van hem te gaan. Wat hij in vs. 14 tot bevestiging van zijn aanwijzing bijvoegt, is geen bewijs, dat zo'n ontbinding van de echt een zonde tegen deze goddelijke regeling zou zijn, maar dat de gesteldheid van zo'n echt geen uitzondering teweeg kan brengen van de regel, die reeds vastgesteld is door heen wijzing naar de uitspraak van de Heere. Geheilgd, zegt hij, is het ongelovige deel door het gelovige. Daardoor is namelijk het ongelovige gedeelte geheiligd, dat het met het gelovige door de echt verbonden is. De Christelijke heiligheid maakt de betrekking, waarin hij tot de ongelovige staat, tot een heilige, heiligt dus, omdat het een persoonlijke betrekking is, het ongelovige zelfs in zijn eigenschap als echtgenoot en voor de gemeenschap van het gelovige deel met hem.

Gemengde huwelijken tussen Christenen en heidenen konden destijds bij de Christenen vele bezwaren doen rijzen. Christus zelf had voor dat geval geen voorschriften gegeven. De apostel zijn eigen leer zeer uitdrukkelijk onderscheidend van de geboden van de Heere, wil daaraan geen onbepaalde geldigheid toegekend zien 1Co 7: 25. Zelf van het rijk van de duisternis en van de satan overgegaan tot dat van het licht, zag de Christen de heidense echtgenoot in de gemeenschap van de onreinheid en van de gruwelen. Zelf door de doop in verband getreden met de levende God, zag hij die, waarmee hij in een onoplosselijk verbond van aardse levensgemeenschap getreden was, buiten dat verbond staande en zelfs de kinderen in die echt verwekt, schenen het rijk van de duisternis toe te behoren. Aan het door een overwegende indruk van deze gevaren misschien dwalend gevoel, stelt de apostel de leer tegenover, die uitgaat van het beginsel dat de Christen in al zijn levensomstandigheden steeds het rijk van God moet beschouwen als het machtige, ten slotte alles overwinnende rijk en het rijk van de duisternis moet aanzien als het machteloze, overwonnen en steeds meer in verval

wegzinkende gebied. In de gemengde huwelijken heiligt daarom de machtigere kracht van God, die in het gelovig deel inwoont, de ongelovige, in wie de duisternis nog heersend is. De grond aan de kinderen uit gemengden echt geboren, ontleend, licht Calvijn toe: "Een van de uitwerkselen ontleende grond: zou uw echt onrein zijn, dan waren de daaruit geboren kinderen ook onrein, maar zij zijn heilig, dus is ook uw echt heilig. Hoe sluit nu deze plaats met andere plaatsen van de Schrift (Ps. 51: 7. Efeze. 2: 3), waar geleerd wordt dat alle mensen als kinderen van de toorn in zonde geboren worden? Wel worden allen zonder uitzondering in de zonde en onder de vloek, die van Adam af drukt, geboren, of zij van gelovigen of ongelovigen afstammen, want de gelovigen telen niet uit de nieuwe mens, in zoverre zij uit de Geest geboren zijn, hun kinderen. De natuurlijke toestand is in allen dezelfde; zij zijn onderworpen aan de zonde en aan de eeuwige dood. Maar het voorrecht, dat de apostel hier toekent aan de kinderen van de gelovigen, vloeit uit de zegen van het verbond voort, waarin de ouders zijn getreden en dat de vloek van de natuur opheft, zodat door de genade ook die onheilig waren, aan God gewijd zijn. Zo leidt Paulus (Rom. 11: 16) uit dezelfde grond af, dat Abrahams hele nakomelingschap heilig is, omdat God met de stamvader een verbond van het leven gesloten heeft. Nu echter nu de scheidsmuur is gevallen, is het heilverbond met Abraham gesloten, ons aller deel geworden! Hierin nu ligt een vaste grond, waarop de kinderdoop berust. Worden de kinderen van de gelovigen reeds in hun ouders opgenomen in het verbond van de genade, hoe zou men hun het sacrament mogen weigeren, waardoor dit verbond gesloten en de genadewerkingen van de Heilige Geest worden meegedeeld? (V.).

De ongelovige echtgenoot, hoewel persoonlijk van de Heere zowel later als vroeger vervreemd, is toch door de vereniging met een gelovige gade in zoverre geheiligd, als de huwelijksband van beide voor de Heere betekenis heeft, alsof zij beide gelovig waren. De heiligheid van de ene kan de ontbrekende persoonlijke heiligheid van de andere niet vergoeden, maar zij verbreidt haar werking over het verbond van beide, zodat er geen gewetensdwang voor de Christen bestaat om deze band als een te verbreken. Het geloof van het Christelijk gedeelte beheerst de betrekking, waarin hij staat, omdat op zichzelf naar zijn natuur, als rustend op goddelijke beschikking, zo'n erkenning niet uitsluit. Bij vleselijke verbintenis van de in Hoofdstuk 6: 15 v. gemelde aard daarentegen kan van zo'n heiliging van de verbintenis geen sprake zijn; integendeel, de gelovige verliest door haar het karakter van heiligheid ook voor zich, de onreinheid van het andere deel behoudt de overhand en de overwinning, want die betrekking staat als zodanig reeds met de heiligheid van de Christen in tegenspraak.

Het bewijs daarvoor, dat de niet-Christelijke echtgenoot geheiligd is door zijn Christelijke wederhelft, grondt Paulus op iets, dat door de Corinthiërs dadelijk als juist werd toegestemd, dat door hemzelf, zoals hij zegt, als waar werd aangenomen en in praxi werd toegepast, namelijk daarop, dat de kinderen van een Christen niet profaan waren, niet buiten de theocratische gemeenschap stonden en tot de onheilige wereld behoorden, maar integendeel heilig waren. Het "uw kinderen" doelt in de eerste plaats op de kinderen van Christelijke echtgenoten, maar sluit die uit gemengden echt gesproten zijn, niet uit. Nu zegt men gewoonlijk, dat de apostel dit besluit over de heiligheid van de kinderen van de Christenen, als een onbestreden feit, ook op de heiligheid van een gemengd huwelijk, die nog twijfelachtig was, niet had kunnen maken, als toen de kinderdoop in de kerk reeds gebruikelijk was geweest, omdat anders aan deze kinderen niet hun betrekking tot de Christelijke ouders, waarover bij de gehele bewijsvoering gehandeld werd, de oorzaak van hun heiligheid zou geweest zijn, maar integendeel hun doop. Daartegen kan worden gezegd, dat de apostel de heiligheid van Christen kinderen de Corinthiërs niet kon voorstellen als een door hen erkende, boven allen twijfel verheven waarheid, als die niet reeds in een kerkelijk

instituut, in dat van de kinderdoop haar feitelijke uitdrukking had gevonden, want zuiver subjectieve meningen van enkelen geven hier geen vaste grond voor het bewijs, dat hij wilde leveren, dat deed alleen de objectieve praxis van de gehele gemeente een praxis, die het "uw kinderen zijn heilig" als veronderstelling had.

15. Maar als de ongelovige, het niet-Christelijke deel, of het de vrouw (vs. 12) of de man (vs. 13) is, scheidt, dat hij scheidt, zonder dat u zich uit gewetensbezwaar daartegen zoekt te verzetten. De broeder of de zuster wordt in zulke gevallen in de band van de echt als niet te verbreken verbintenis niet dienstbaar gemaakt, dat hij of zij zich aan de echtgenoot nog verder verbonden zou moeten achten als in het vs. 11 aangegeven geval. Maar God heeft ons tot vrede geroepen. De roeping tot Christus, die wij hebben ontvangen, heeft ten doel dat wij in vrede zijn, dat wijvrede genieten (Kol. 3: 15), maar Hij heeft ons geen plichten willen opleggen, die wij toch niet zouden kunnen vervullen.

16. a) Want wat weet u, vrouw, of u de man zult zalig maken, als u ook voortaan, hoewel hij reeds van u gescheiden is, u als aan hem gebonden zou willen beschouwen en omwille van hem ongehuwd zou willen blijven? Of wat weet u man, of u de vrouw zult zalig maken, evenals moest zo'n bijzondere trouw aan de kant van het gelovige deel onder alle omstandigheden de uitwerking bij het ongelovige deel ten gevolge hebben, dat hij zich eindelijk bekeert?

a) 1 Petrus 3: 1.

Een ongelovige, die scheidt, zal gescheiden zijn, de huwelijksband zij verbroken. De broeder of zuster is in dergelijke gevallen niet gebonden, de huwelijksband is in dit geval niet, zoals de echtgenoten beide Christenen zijn (vs. 11), te behandelen als niet verbroken, want het huwelijksjuk is voor de Christen niet een juk van de dienstbaarheid, maar hij draagt het als een vrij kind van de genade, wetende dat God hem in vrede heeft geroepen.

In de hoop, dat het ene deel tot redding van het andere iets zou kunnen bijdragen, mag men niet willekeurig handelen en de overige waarschuwingen, bijvoorbeeld trekt niet een ander juk aan met de ongelovigen (2 Kor. 6: 14) vergeten, het moet met bedaardheid en gematigdheid overdacht en behandeld worden.

Volgens de stelling, door de apostel in vs. 15 genoemd, wordt ook in de Katholieke kerk, die krachtens haar opvatting van de echt als sacrament een eigenlijke scheiding niet kent, reeds volgens een constitutie van paus Innocentius III (1193-1216 na Christus) de een van de ander gescheiden met toestemming om een tweede huwelijk aan te gaan, als van twee ongelovige echtgenoten de een Christen wordt en de ander het huwelijksleven met hem niet wil voortzetten. In de loop van de 18de eeuw is vaker in die geest beslist, als van twee Joodse echtgenoten de een Christen was geworden en onder die genoemde veronderstelling gescheiden wilde zijn om een tweede echt aan te kunnen gaan. Het is ook bekend, hoe in de Protestantse kerk verreweg de meeste kerkordeningen van de 16de eeuw, behalve echtbreuk ook de malitiosa desertio of boosaardig verlaten op grond van onze plaats als een grond tot echtscheiding overeenkomstig de Schrift hebben gemaakt, welk boosaardig verlaten Luther gelijk stelt met hardnekkig weigeren van de huwelijksplicht. Intussen blijkt meteen dat, wat door Paulus gezegd is over huwelijken, waarbij het ene deel ongelovig is, niet mag worden toegepast op een Christelijke echt. In dat door de apostel behandelde geval scheidt zich toch niet de Christelijke echtgenoot, maar hij wordt gescheiden door de niet-Christelijke. Zoveel in hem is, moet hij zelfs tegenover de heidense gade zich verbonden achten om

onvoorwaardelijk trouw te bewijzen; dat kan hij echter rechtens en zedelijk niet meer, als hij door deze wordt verstoten. Geheel iets anders is het boosaardige verlaten, dat in het Protestantse huwelijksrecht als wettige reden van scheiding is opgenomen. Wordt deze, zoals het Protestantse huwelijksrecht aanneemt, niet reeds daarin gevonden, dat de vrouw van haar man heengaat en weigert tot hem terug te keren, waarmee wij reeds bij volledige willekeur en tot gehele opheffing van Christus' gebod zouden zijn gekomen, maar alleen daarin, dat de ontrouwe gade zich verwijdert, zodat zij ook voor de overheid niet meer te bereiken is, aan de oproeping vanwege de overheid om terug te keren geen gevolg geeft en er geen gegronde hoop of terugkeren is, zodat hij burgerlijk als niet bestaande, als burgerlijk dood moet worden beschouwd, dan valt dit in het geval van dood of van echtbreuk. De ontweken echtgenoot heeft alle gemeenschap zo geheel opgeheven, als bij de echtbreuk, die in de meeste gevallen ook wel kan worden aangenomen als werkelijk bestaande. Het onschuldige deel is daarom zeker "in zulke gevallen niet dienstbaar gemaakt", toch zal het zeker raadzamer voor hen zijn om te wachten tot ook het werkelijke van echtbreuk of dood geconstateerd is. Daarentegen zou het woord van de apostel op onze omstandigheden in zoverre toepasselijk zijn, dat een Christelijk gezind echtgenoot in geen ander geval dan in dat van echtbreuk zich van het burgerlijke recht van scheiding mag bedienen, om van zijn gade los te komen; integendeel van zijn kant alles moet inspannen, om ook aan het tweede deel het gebruik maken van het recht van scheiding onmogelijk te maken. Kan hij nu evenwel deze niet terughouden een scheiding te bewerken, dan mag hij zichzelf ook beschouwen als werkelijk gescheiden, onverschillig om welke reden de scheiding heeft plaats gehad en zonder eerst te moeten wachten tot het tweede deel weer gehuwd of gestorven is.

17. Maar, om na deze tussenzin (vs. 16) over de vrijheid, die in het geval van vs. 15 de broeder of de zuster is gegeven, weer terug te komen op de verplichting voor het andere geval in vs. 12-14 genoemd, zo zij voor uw gedrag het volgende als regel. Zoals God aan een ieder zijn lot heeft uitgedeeld, zoals de Heere een ieder tot enige toestand of levensbetrekking geroepen heeft, dat hij zo wandelt, zodat hij, als het maar een geenszins mogelijk is, dat hij in de echt met de ongelovige gade blijven kan, hij dit ook moet doen. En zo, dat men zijn Christelijke roeping waarneemt op die manier, als de Heere een ieder in deze of gene levensomstandigheden heeft gesteld, verorden ik in al de gemeenten, die onder mijn zorg staan, ook in andere opzichten, dan waarover hier wordt gehandeld.

18. Is iemand, die besneden is, geroepen, die laat zich geen voorhuid aantrekken; hij brengt niet weer door kunstmiddelen de voorhuid aan zijn lichaam teweeg, als moest hij zich voor zijn besnijdenis schamen. Is iemand, die in de voorhuid is, geroepen, die laat zich niet besnijden, zoals ik volgens deze regel bijvoorbeeld met Titus heb gehandeld (Gal. 2: 1 v.).

19. De besnijdenis is niets en de voorhuid is niets, noch de een noch de andere toestand heeft enige betekenis tot bevestiging van de in Christus verkregen zaligheid, maar alles komt alleen aan op de onderhouding van de geboden van God (Gal. 5: 6; 6: 15)

U ziet, dat Paulus geen staat een zalige staat noemt zonder de enige, de Christelijke staat. De andere laat hij alle los, dat ze noch tot zaligheid noch tot verdoemenis uit zichzelf dienen, maar alle worden door het geloof zalig of door het ongeloof doemwaardig, hoe goed zij ook op zichzelf mochten gehouden worden.

Het Christendom onderscheidt zich daardoor als de ware godsdienst van de mensheid, dat het elke geschiedkundig ontstane levenstoestand van de individuen, in zoverre die geen onzedelijk handelen in zich sluit, in zijn sfeer opneemt en of door zijn heiligende krachten

verhoogt of in betrekking tot zijn geestelijke werking tot iets onverschilligs verlaagt. De tegenstellingen van het godsdienstige leven van de Joden en van de heidenen, uiterlijk afgebeeld door besnijdenis en voorhuid, verdwijnen in de Christelijke sferen, in zo verre hier alleen waarde heeft het ingaan van de mens met zijn hele persoonlijkheid in de heilige ordening van God. Dit gebeurt door het geloof, dat in de liefde werkzaam is, zodat de onbesnedene geheel en al met de besnedene gelijk is. Toch heeft noch de een noch de ander enige reden om uit de ene toestand in de andere over te gaan alsof de besnijdenis, het teken dat men onder de wet staat, de daarvan bevrijden Christen onwaardig was, of de voorhuid als teken van hem, die buiten het verbond en de belofte staat, een hinderpaal tot ware deelgenootschap daaraan.

20. a) Een ieder blijft in die beroeping, waarin hij geroepen is, zo herhaal ik mijn woord van vs. 17, om het nog naar ene andere zeer belangrijke kant toe te passen.

a) Efeze. 4: 1. Filip. 1: 27. Kol. 1: 10. 1 Thessalonicenzen. 2: 12.

21. Bent u, die een dienstknecht bent, geroepen, laat u dat niet bekommeren, als was uw dienstbaarheid in tegenspraak met uw Christelijke staat; koester geen onvruchtbare wensen om vrij te worden. Maar als u ook vrij kunt worden, zoals hier de gelegenheid daartoe nu en dan voor een dienstknecht open staat, gebruik dat liever, maak van een wettige gelegenheid gebruik.

22. Ik zei in de eerste plaats: bent u, die een dienstknecht bent, geroepen, laat u dat niet bekommeren en daartoe heb ik goede redenen; want die in de Heere geroepen is, een dienstknecht zijnde, die is, in zoverre op hem juist die kant van onze betrekking op Christus kan worden toegepast, die in Joh. 8: 36 wordt uitgesproken, een vrijgelatene van de Heere, een die eigenlijk alleen de Heere toebehoort. Zo ook aan de andere kant (Efeze. 6: 6), die vrij zijnde, geroepen is, die is een dienstknecht van Christus.

23. Ik heb echter ook mijn goede gronden voor hetgeen ik in vs. 21 zei: "als u ook vrij kunt worden, gebruik dat liever." De reden spreek ik uit in deze stelling: a) u bent duur gekocht, om het eigendom van Christus te zijn (Hoofdstuk 6: 20), opdat u Hem alleen dient en gehoorzaamt, wordt dus, om uw betrekking niet te verloochenen, geen dienstknechten van de mensen, het zal zeker veel gemakkelijker zijn, u daarvoor te behoeden, als u ook uitwendig geen knecht van een mens meer bent.

a) Hebr. 9: 12. 1 Petrus 1: 18.

Nadat de apostel in vs. 18 heeft gezegd, dat de godsdienstige tegenstelling, waarin de gehele toenmalige mensheid zich bewoog, ten opzichte van het uitwendige (besnijdenis of voorhuid) heilig was ten opzichte van het rijk van God, komt hij nu tot de grote tegenstelling van het sociale leven, die van slaven en vrijen en verklaart, dat het slaaf zijn met het Christen zijn geenszins onverenigbaar was, dat dus de slaaf, die gelovig was geworden, over zijn uitwendige staat niet bezorgd moest wezen, alsof hij in die uitwendige gebondenheid niet als een vrije, als Christen kon bidden en God dienen, of in ander opzicht in zijn recht als Christen zou zijn verkort.

In vs. 22 zegt Paulus dat de knecht, die in de Heere geroepen is, een vrijgelatene van de Heere is en aan de andere kant, dat de vrije volgens zijn roeping een knecht van Christus is; beide zinnen verbindt hij door het woord "zo ook" om te doen opmerken, dat de daarin uitgedrukte

feiten gelijksoortig zijn (vgl. Luk. 16: 25). Zij zijn dat echter in zoverre als beide keren blijkt, dat de tegenstelling van dienstbaarheid en vrijheid op het gebied van het natuurlijk leven voor de Christelijke staat onverschillig is; want de begrippen "een vrijgelatene van de Heere" en "een dienstknecht van Christus" moeten elkaar niet uitsluiten, maar een en dezelfde Christelijke staat in tweeërlei opzicht aanwijzen, aan de ene kant ten opzichte van de verlossing uit de dienstbaarheid onder de zonde, aan de andere kant wat betreft de daarvoor in de plaats getreden plicht van gehoorzaamheid aan Christus. Niet verder dan de door Christus in vrijheid gestelde en hij, die verplicht is te dienen, dus in werkelijkheid volstrekt niet, zijn de Christen-dienstknecht en de Christen-vrije wat hun Christelijke staat betreft van elkaar verwijderd. Of ook, het onderscheid, dat de één een dienstknecht, de ander een vrije is, brengt geen groter onderscheid in hun Christelijken staat mee, dan die de onderscheiden wending van de beide stellingen uitdrukt, als de een zegt wat de geroepene is (een vrijgelatene van de Heere) en de ander wat iemand door zijn roeping is, een dienstknecht van Christus. Heeft nu deze tweevoudige zin niet de bedoeling, om de adel van de ware vrijheid, die de Christen toekomt of hij dienstknecht of vrije is, op de voorgrond te plaatsen, maar om aan te wijzen dat het voor de Christelijke staat onverschillig is of iemand in het natuurlijke knecht of vrije is, dan kan de bestemming niet zijn om de slaaf niet alleen, zolang hij het moet zijn tot een gewillig, maar ook als hij vrij kon worden, tot een vrijwillig blijven in de slavenstaat te dringen. Zo menen die uitleggers, die de tweede helft van het vers zo willen verstaan: maar als u vrij kunt worden, maak er veel liever gebruik van, omdat u als een dienstknecht geroepen bent, om in uw dienstbaren staat te blijven en maak geen gebruik van de gelegenheid om vrij te worden. Waarom zou toch de slaaf geen gebruik maken van de mogelijkheid van vrij te worden, als daardoor in zijn staat als Christen niets veranderd wordt? Wel is die tweeledige zin geschikt om de slaaf aan te tonen, dat hij niet nodig heeft, omdat hij als slaaf geroepen is, het ook dan te blijven, als de mogelijkheid om vrij te worden hem wordt aangeboden. Waarom zou zijn Christelijke staat hem daartoe noodzaken, als toch de overgang uit de dienstbaarheid in de vrijheid geen andere betekenis heeft, dan dat hij van een door de Heere vrijgelatene, een wordt, die verplicht is Christus te dienen, dus eigenlijk blijft wat hij naar zijn roeping reeds is?

Met het blijven in de roeping, waarin hij geroepen is, gaat zeer goed samen dat iemand de vrijheid als een hoger geluk, als een door God hem geschonken gave (vs. 17) dankbaar aanneemt, als die hem zonder zijn angstig zoeken en bezorgd zijn ten dele wordt. Het is even als een zieke tot zijn eigen welzijn zijn ziekte stil en gewillig moet dragen, als er geen uitzicht op genezing is, maar als hij gezond kan worden, hij het dankbaar moet aannemen om zijn vernieuwde krachten ter ere van God te besteden. (V.).

24. Om nu nog tenslotte in één vermaning samen te vatten beide toestanden van een knecht, die ik zo-even besproken heb, omdat hij of een knecht moet blijven of vrij kan worden, zeg ik: Een ieder, in welke staat of levensomstandigheid, hij geroepen is, broeders, die blijft daarin bij God, d. i. op zo'n manier dat zijn gemeenschap met God geen schade lijde, maar Gods heilige wil gebeurt. Hij blijft dus een knecht en verlangt niet vrij te worden, als God hem eenmaal de dienstbaarheid heeft opgelegd, die God daarentegen de vrijheid toedeelt als zijn volgend lot, die neemt haar dankbaar aan.

Hoewel het ene beroep aan meer verzoeken onderworpen is dan het andere, staat toch elk onder Gods voorzienigheid; en als voldoende zorgvuldigheid wordt aangewend kan men bij God blijven, evenals ook het blijven bij God in ieder beroep boven al het overige moet worden gezocht en beoefend.

b. Vs. 25-40. Van de beide voorbeelden over nationaliteit en maatschappelijke positie komt de apostel in deze tweede helft van ons hoofdstuk terug tot de beantwoording van de vragen hem over het huwelijk voorgelegd. Hij behandelt na de vragen over de voortzetting van de echt nu ook die over het sluiten van de echt. Hij begint met de jonge dochters, waarover men hem in de eerste plaats inlichting had gevraagd. Hij erkent dat hij hier niet een gebod van de Heere had bekend te maken, maar hij wil zijn mening zeggen als een begenadigd, getrouw dienaar van de Heere. Hij geeft die zo, dat het ongehuwd blijven om de tegenwoordige nood zeker het meest geraden is. Daarom moet men de echt zonder bepaalde redenen niet zoeken, maar er zich liever van onthouden, als men de gave van de onthouding bezit, hoewel men geen zonde doet als men een huwelijk sluit. Ook de mannen geeft hij dat in overweging. Nu wendt hij zich tegelijk tot de gehuwden. Aan deze geeft hij, evenals aan alle andere Christenen, voor zo verre zij veel met de wereld te doen hebben, als voorschrift hun geestelijke onafhankelijkheid te bewaren. Vervolgens komt hij weer op het onderscheid tussen gehuwde en ongehuwde personen, wat de meerdere vrijheid van de dingen van deze wereld betreft en op de meerdere geschiktheid van gehele toewijding aan de Heere. Hij zegt vervolgens de vaders, die dochters moeten uithuwelijken en aan weduwen, bij wie sprake is van een tweede huwelijk, wat zij moeten doen om elk naar de verschillende toestand zich behoorlijk te gedragen.

25. Betreffende de maagden nu, over wier ongehuwd blijven u nog in het bijzonder een vraag tot mij gericht heeft, heb ik geen bevel van de Heere, dat onvoorwaardelijk daarover beslist. Ik vind dat noch in de woorden, die Hij gedurende Zijn omwandelen op aarde heeft gesproken, noch ook in de openbaringen, die mij in het bijzonder zijn ten deel gevallen. Maar ik zeg, als ik u toch een bepaald antwoord geef, mijn gevoel, als iemand, die barmhartigheid van de Heere gekregen heb, om trouw te zijn, in mijn leven en in de bediening van mijn ambt (Hoofdstuk 4: 2. Hebr. 3: 5). En daarom moet wat ik zeg, van groot gewicht voor u zijn en mag u het ook voor u tot een richtsnoer nemen (vs. 40).

Het "betreffende de maagden" moet letterlijk worden genomen en niet verklaard worden van de ongehuwden staat van beiderlei geslacht. Ziet het volgende niet uitsluitend op de maagden, zo komt dat daarvan, dat hij een bijzonder gebod voor haar niet heeft, dus ook haar omstandigheid onder de algemene regelen en grondstellingen, zoals die in vs. 26-35 1Co volgen, med begrijpt, van vs. 36 af tot vs. 38 houdt hij zich echter in het bijzonder met haar alleen bezig.

De afdeling handelt hoofdzakelijk over de maagden, voor wie een bijzondere waarde aan bestendige reinheid werd toegekend en slechts hier en daar over ongehuwde mannen. De apostel geeft nu in de eerste plaats de bron en het gezag op van zijn onderwijzingen over het huwen van de maagden. Hij kan de gemeente niet beantwoorden door een gebod van de Heere voor te stellen, maar alleen door zijn eigen mening mee te delen. Is het echter, dat hij zijn raad beneden de geboden van de Heere moet stellen, hij kan ze aan de andere kant in de nabijheid van deze plaats en als een apostel, die grote genade heeft ontvangen. De grote genade hem ten deel gevallen is de roeping, die bij hem een is, die tot geloof en tot apostel. Wanneer hij nu hier als raadsman en leidsman van de gemeente spreekt, moet aan het ambt, hoewel niet uitsluitend, toch in het bijzonder worden gedacht.

In de woorden: "als die barmhartigheid van de Heere ontvangen heb om getrouw te zijn", ligt aan de ene kant een op de voorgrond stellen van zijn apostolisch gezag, dat hij geloofwaardig, betrouwbaar was Men had dus reden om zijn raad te houden voor iets, dat men als de bedoeling van de Heere moest aannemen, volgens het woord van Christus: "die u hoort hoort

Mij. hoewel het niet in een uitdrukkelijk voorschrift van de Heere bestond. Aan de andere kant spreekt hij, evenals in 2 Kor. 4: 1 zo, dat hij, zichzelf verootmoedigend, aan de genade van de Heere al de eer in deze zaak geeft, aan de genade van de Heere, die hem uit zijn diepe ellende in dit apostolisch ambt heeft gesteld en hem de geest van de waarheid heeft gegeven, die hem de bedoeling van Christus zo openbaarde, dat zijn woord alle betekenis van betrouwbaarheid had.

Tot deugdelijkheid en getrouwheid van een rechtgeaarde leraar behoort, dat hij in zaken en vragen, die in de Heilige Schrift niet uitdrukkelijk beslist zijn, volgens de grondregels, die zich daarin bevinden, het geweten met voldoende onderwijzing kan raden. Hij moet die in het licht Gods recht weten in te zien en juist toepassen.

26. Ik houd dan, terwijl ik nu de zo-even medegedeelde apostolische mening mededeel, dit goed te zijn voor de maagden, dat zij niet huwen en hierover heeft u mij gevraagd. En deze raad geef ik om de aanstaande nood, de nood, die nu reeds als voor de deur staande, gezien wordt, ja reeds tegenwoordig is. Het is toch een boze tijd, waarin wij leven (Efeze. 5: 16. Hand. 14: 22). Mijn raad bepaal ik echter niet tot de maagden alleen, maar ik oordeel om dezelfde reden in het algemeen, dat het, zeg ik, de mens, dus ook de man, goed is zo te zijn, namelijk ongehuwd.

Onder de nood, waarom het volgens de mening van de apostel voor een mens goed is ongehuwd te blijven, verstaat men over het algemeen de verdrukking (MATTHEUS. 24: 21), die vóór de wederkomst van de Heere te wachten is. Het woord, vertaald door "aanstaande", geeft echter te kennen, wat iemand op de hielen zit, wat hem bedreigt en zou beter, evenals in de Lutherse vertaling, vertaald zijn door "tegenwoordige." Zo wordt het vertaald in Rom. 8: 38, waar het tegenover de toekomstige staat. Eveneens 1 Kor. 3: 23. (vgl. 2 Thessalonicenzen. 2: 2. Gal. 1: 4). De apostel bedoelt hier hetzelfde, waarom hij in Efeze 5 schrijft: "het is een boze tijd." Hij behoeft daarmee niet te doelen op een toestand van de Christenen, die toen juist buitengewoon drukkend was. De tegenwoordige tijd, waarin de belijdenis van Christus voor ieder een oorzaak werd van vijandschap en vervolging, was een tijd van nood, waarin het te moeilijker viel zijn Christendom te bewaren en van het te zwaarder, hoe meer men door banden van het natuurlijk leven met anderen verbonden was.

27. Bent u, man, door een huwelijk of door verloving reeds aan een vrouw verbonden, zoek geen ontbinding, zo'n verbreking van de reeds bestaande vereniging zou een misbruik zijn van de door mij gegeven raad; bent u echter ongebonden van een vrouw, heeft u nog met geen enige verbintenis gemaakt, of bent u weduwnaar, zoek geen vrouw, maar blijf in de staat, waarin u bent.

28. Maar als u ook in weerwil van de hier door mij gegeven raad trouwt, u zondigt niet en als een maagd trouwt, zij zondigt niet. U heeft hier slechts een raad van mij en niet een gebod van de Heere in deze zaak, dat niet zonder te zondigen zou kunnen worden overtreden. Maar degenen die ondanks mijn waarschuwing in het huwelijk treden, zullen verdrukking hebben in het vlees. Zij zullen meer dan anderen, die alleen voor zichzelf hebben te waken, bezwaren ondervinden, als zij bij deze nood van de tijden, die het Christen zijn bovendien tot een moeilijke staat maakt, nog bovendien voor elkaar en voor hun kinderen zullen moeten zorgen. En ik spaar jullie graag en ik zou u graag bewaren voor moeilijkheden en verheug mij daarom, als iemand onder u gehoor geeft aan de raad, in vs. 26 gegeven.

Paulus probeert duidelijk misverstand te voorkomen, alsof hij de echt tot zonde wilde maken, dat daartoe wellicht sommigen te Corinthiërs wel lust hadden om te leren (1 Tim. 4: 3). Dit verklaart hij echter onbewimpeld, dat de ongehuwde het volgens de omstandigheden van de toenmalige tijd gemakkelijk zou hebben en zijn raad dus gegeven was om hen te sparen. De uitdrukking: "verdrukking in het vlees" plaatst al de gevolgen van het huwelijk in een lager gebied. Men bereidt zich daardoor nood, angst, zorg in uitwendig opzicht, maar geen verdrukking wat het geestelijk leven betreft.

Paulus wil niet zeggen dat het ongehuwde leven zedelijk hoger stond dan het gehuwde, zoals de Katholieken zijn woorden uitleggen, maar dat met het oog op de zware tijden de huwelijksstaat in vergelijking met de ongehuwden zwaarder was.

Zijn echter echtelieden van een geest, vrezen zij met elkaar God, dan kunnen zij voor elkaar de last ook zeer verlichten.

Lichamelijk lijden in het vlees hebben gehuwden meer; ongehuwden daarentegen hebben meer andere verzoeking, die het woord van God gemakkelijk komen verstikken.

29. Maar dit zeg ik, broeders, als iets, waarbij niet slechts wordt gehandeld over een welgemeende raad, maar over een uitgemaakte waarheid, die voor alle gevallen moet worden ter harte genomen, dit: dat de tijd voorts kort is, dat er nog maar weinig tijd is tussen het heden en die, waarop wij van de wereld scheiden (Rom. 13: 11). In aansluiting aan deze waarheid geef ik u verder de raad om in al uw omstandigheden de toekomst van de Heere te verwachten ook in het huwelijk, opdat ook die vrouwen hebben zouden zijn alsof zij die niet hadden.

30. En die wenen als niet wenend en die blij zijn als niet blijde zijnde en die kopen als niet bezittend datgene, wat zij met hun koop hebben verkregen.

31. En die deze wereld gebruiken als niet misbruikend, niet er hun genot in zoekend, maar alleen de vervulling van hun behoeften; a) want de gedaante van deze wereld gaat voorbij. De wereld behoudt niet de vorm, waarin zij nu voorde natuurlijke mens een voorwerp is van zijn begeren; en bij zo'n vergaan van de wereld met haar begeerlijkheden (1 Joh. 2: 17) verliest hij, die aan haar hangt, alles, waarop hij zijn hart had gesteld.

a) Jes. 40: 6. Jak. 1: 10; 4: 15. 1 Petrus 1: 24.

De woorden "maar dit zeg ik" leiden evenals in Hoofdstuk 15: 20 een en ander van bijzonder gewicht en van groter nadruk in, waarin het voorgaande een soort van slot of bevestiging vindt. Juist het gebod van zelfverloochening, dat hierna volgt, van een zelfverloochening, die de Christen niet kan worden bespaard, wijst aan dat de apostel werkelijk verschonend handelt als hij aanraadt, dat men de beoefening daarvan zo min mogelijk voor zichzelf zwaarder maakt.

De tijd, waarover hier wordt gesproken, als over het doen en laten van de Christenen gehandeld wordt, dit heden in een ruimere zin kent de Christen als beperkt (dit betekent letterlijk de Griekse uitdrukking door "kort" vertaald) tussen de hemelvaart en wederkomst van de Heere, terwijl het zich voor het oog van hem, die van zo'n einde niets weet, uitbreidt in de eindeloze verte. Met dat doel nu noemt de apostel in dit verband de waarheid, dat de tijd een beperkte is, opdat ook zij, die vrouwen hebben zouden zijn als die geen hadden en wat hij

hiermee in overeenstemming verder verbindt. Niet alleen die geen vrouwen hebben moeten van de gebondenheid aan de wereld, die het huwelijk voor de natuurlijke mens met zich voert, in dit opzicht vrij zijn, maar ook die vrouwen hebben moeten dezelfde inwendige vrijheid bezitten en betonen, waarvoor het onderscheid van een vrouw te hebben of niet, of van vrolijkheid en treurigheid over tijdelijke zaken, het verkrijgen en missen van het aardse verdwijnt. De Christen, die zo tot deze tijd staat, als die beperking meebrengt, verwerft door koop niets anders dan of hetgeen hij koopt zijn eigendom niet werd, omdat het hem in zijn binnenste van geringe betekenis is, of hij het heeft of niet heeft. Hij maakt van de wereld gebruik, maar hij doet het alleen op een manier, dat zijn gebruiken geen uitoefening is van een vermeend recht van eigen begeerte.

Zij, die vrouwen hebben, moeten ze wel met bijzondere liefde aanhangen, maar zo, dat zij bewaard blijven om voor haar tegen God te zondigen, ook bereid zijn ze op Gods wenk en wil te verliezen.

Die een vrouw heeft moet niet door de huwelijksverbintenis, de wenende niet in zijn droefheid, de blijde niet door zijn geluk, die de wereld gebruikt niet door dat gebruik de zedelijke vrijheid verliezen. Zie over het tegendeel van deze onafhankelijkheid in Luk. 14: 18-20

De vromen gebruiken de wereld zo, dat zij God genieten in Zijn gaven, de goddelozen willen echter God gebruiken om de wereld te genieten.

De heiligen gebruiken de wereld als een herberg, waaruit zij zich snel moeten verwijderen; zij hechten hun hart niet aan wereldse zaken, maar wat stoffelijk is doen zij met de linkerhand en de rechterhand steken zij opwaarts naar het hemelse vaderland.

Paulus zegt: "de gedaante, de zichtbare staat van de wereld gaat voorbij: " want de wereld zelf vergaat niet bij het aanbreken van het rijk van God, maar alleen haar vorm; er volgt een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Zij moesten zo overgegeven zijn aan de waarheid van God, zo gewillig om verdrukkingen te lijden, als God hen daartoe riep, zo bereidvaardig tot het volbrengen van alle godsdienstige plichten, alsof zij geen vrouwen hadden, die hen in dit alles konden hinderen. Zij moesten hun huwelijk niet tot een verschoning gebruiken van hun wereldsgezindheid en laagheid van gemoed, van hun ontwijken van kruis en vervolging, noch van twijfeling en ontveinzing in de godsdienst; want Christus heeft ons bevolen alles te haten in vergelijking van Hem en hij is Christus en zijn godsdienst niet waardig, die zijn vrouwen, kinderen, ja wat ook wezen mag, niet minder schat dan Hem en zijn Evangelie.

Die om kruis en onlusten, om tegenspoeden en verdrukkingen in de huwelijkse staat, om het verlies van vrouw en kinderen wenen, moeten hun droefheid op zo'n manier en in die mate uitdrukken, alsof zij niet weenden. Niet dat de apostel hier een stoïsche ongevoeligheid invoert en wil dat men geen aandoeningen over deze dingen zal tonen, maar hij vermaant hen tot zo'n gematigdheid van droefheid, dat deze hen niet belet in of aftrekt van de oefeningen en betrachtungen van godsvrucht en godsdienst. Degenen die met grote voorspoed gezegend zijn, die alles welgaat, die getrouwd zijn, kinderen hebben, een welvaren in de wereld, laten deze zich over deze dingen, "niet met een uitbundige en uitgelaten vreugde verblijden alsof zij geen verdrietige omkeringen van zaken te verwachten hadden, maar op zo'n stille en ingetogene wijze, alsof zij niet blij waren, zijnde hun hart niet op hun inwendig geluk

gevestigd, noch daarop hovaardig; maar laten zij zich veel liever verblijden dat hun namen in de hemelen geschreven zijn, dat zij deel aan Christus en Zijn genade hebben en gerechtigd zijn tot de heerlijkheid van de toekomstige wereld, terwijl zij God danken voor hetgeen zij in deze wereld genieten.

32. En ik wil, als ik wel het sluiten van de echt niet verbied, maar die toch zoveel mogelijk afraad, dat u zonder bekommernis bent, vrij van de zorgen, die met de gebondenheid aan de wereld samenhangen. a) De ongetrouwde man bekommert zich uitsluitend en met zijn hele hart met de dingen van de Heere, hoe hij de Heere zal behagen, omdat aardse banden hem volstrekt niet hinderlijk zijn, om geheel voor het rijk van God te leven (MATTHEUS. 19: 12).

a) 1 Tim. 5: 5.

33. Maar die getrouwd is, bekommert zich, zoals de dagelijkse ervaring leert, met de dingen van de wereld, hoe hij de vrouw zal behagen.

De bedoeling van de apostel is niet, dat zo iemand er niet aan denkt, hoe hij de Heere zal behagen, maar alleen, dat hij bij overigens gelijke toewijding aan de Heere, zich tot zijn vrouw keert en dus bemoeiingen heeft met zaken van de wereld, van die plaats bij de ongehuwde zaken innemen de Heere ten dienste en die de zaak van de Heere betreffen. Inderdaad is het ook in de Christelijke echt niet anders als Paulus zegt. De gehuwde is gedeeld; voor een deel is hij door zijn huwelijksverbintenis gebonden, terwijl de ongehuwde bij gelijke gezindheid onverdeeld leven kan voor hetgeen de zaak van de Heere is.

Ach, hoeveel ongehuwde mensen zorgen in het geheel niet voor hetgeen de Heere toebehoort en blijven daarom alleen ongehuwd, opdat zij des te beter de wereld zouden kunnen dienen, denkend dat zij, als zij een gezin hadden, niet veel voor hun weelderig leven zouden kunnen besteden.

34. Een vrouw, die in de echt leeft en een maagd, die vrij is, zijn onderscheiden, evenals dat is met een gehuwde en een ongehuwde man. De ongetrouwde bekommert zich met de dingen van de Heere, opdat zij heilig zij, beide aan lichaam en aan geest; maar die getrouwd is bekommert zich met de dingen van de wereld, hoe zij de man zal behagen.

Bij de uitdrukking: "bekommert zich - opdat zij heilig zij" plaatst Paulus "aan lichaam" vooraan, omdat daarin het onderscheid van de beide standen ligt. Het lichaam van de maagd behoort alleen aan de Heere (vgl. vs. 4); zij kan dus ook onbeprekter, vooral omdat de zorgen en moeiten van de roeping als huismoeder wegvallen, zich aan de dienst van de Heere wijden en blijft bewaard voor de ontwijding, die de huwelijksgemeenschap zonder hogere waakzaamheid met zich voert. De apostel plaatst echter nog het hogere element daarbij "en aan geest", omdat lichamelijke reinheid alleen door die van de geest waarde en sterkte verkrijgt.

De apostel zegt niet wat noodzakelijk in de aard van het huwelijk ligt, maar alleen wat volgens de ervaring gewoonlijk het geval is, waartoe de echt gewoonlijk leidt. Was het anders, was er meer dan dat de verzoeking bestond en was het noodzakelijk daaraan verbonden dat men bezweek, dan kon het huwelijk geen zaak meer zijn van Christelijke vrijheid, zoals Paulus die toch in vs. 6 v. 28 en 35 voorstelt. Hij stelt het gevaar voor, dat daarin ligt, zoals dat door de daad vaak genoeg wordt bevestigd, maar hij verlaagt de

goddelijke inzetting niet, als bracht zij met vaste noodzakelijkheid vervreemding van de Heere teweeg.

35. En dit, wat ik tot hiertoe tot aanbeveling van het ongehuwd zijn heb uitgesproken, zeg ik tot uw eigen voordeel in geestelijk opzicht, niet opdat ik door zo'n aanbeveling een strik over u zou werpen, als moest u in elk geval daarnaar handelen, maar om u te leiden tot hetgeen wel voegt, wat tot bevordering dient van hetgeen een Christen betaamt en bekwaam is om de Heere wel aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden, vrij van menigerlei verzoeken.

De apostel zorgt dat zijn aanraden van de ongehuwde staat niet beschouwd wordt als voortgevloeid uit een zelfzuchtig motief, bijvoorbeeld om over het geweten te heersen, of uit eerezucht, door aan te dringen dat men hem volgt in zijn ongehuwde staat, maar alleen met het oog op het nut. Hij wil ongemak besparen (vs. 28), of, waarop dit vers wijst hun het bewaren van hun Christelijke staat in deze tijdsomstandigheden verlichten.

Dat op deze plaats van een kant instellingen zijn gemaakt, die veel verder gaan dan de woorden van de apostel en de maat die hij zelf gesteld heeft, is bekend genoeg; dat echter ook aan de andere kant in bepaalde gevallen en omstandigheden, waar dat wel moest zijn, op de raad van de apostel in het geheel niet gelet wordt, is ook niet te prijzen en brengt dan ook wel zijn straf mee.

36. Maar als iemand acht dat hij ongevoegelijk handelt met zijn maagd, met een dochter, die zich nog in maagdelijke staat bevindt, als hij ze verder ongehuwd liet blijven, omdat zij makkelijk een prooi van de verleiding zou kunnen worden, als zij over de jeugdige tijd gaat en het zo moet geschieden, als leeftijd en aard van de dochter haar huwen tot een noodzakelijkheid maakt, die doe wat hij wil. Hij handelt naar zijn overtuiging, hij zondigt niet door haar de man te geven; dat zij trouwen (vs. 9).

De apostel spreekt hier in het bijzonder over de maagden (vs. 25). De overgang is als toevallig gemaakt naar aanleiding van "hetgeen welvoegt" in het vorige vers, waar tegenover nu gesteld wordt "ongevoegelijk handelt. "

Er wordt echter niet onmiddellijk gesproken van de maagden zelf, maar van vaders, die over dochters te beschikken hebben. Volgens de regelen van de oudheid had de wil van de vader te bepalen, wensen van de dochters konden alleen in aanmerking komen, als de vader die deelde.

Intussen stelt Paulus niet alleen naar de manier van het Oosten, maar naar de regeling van God zelf de vaderlijke macht, in het bijzonder wat het huwelijk van de kinderen aangaat, zeer hoog. Hij verheft die echter niet tot absolute macht, omdat hij, zoals de vele bepalingen in dit vers te kennen geven, de vaderlijke beslissing voorstelt als een goed overwogene een die door liefde, door letten op het welzijn en de aard van het kind, geleid wordt.

De macht van de vader en het bepalen van het lot van de kinderen veronderstelt, dat zij aan deze ook vooraf de waarheid van God hebben bekend gemaakt en in het naderen tot God als priesters hen hebben gediend.

37. Maar die vast staat in zijn hart, geen noodzaak hebbend, maar macht heeft over zijn eigen wil en dit in zijn hart besloten heeft, dat hij zijn maagd zal bewaren zoals zij is, namelijk ongehuwd, die doet goed.

De vastheid en volharding, die Paulus prijst, is geen eigenzinnigheid en heerszucht. Alleen dan kan een vader op Christelijke manier in zijn hart vaststaan bij hetgeen hij over zijn dochter heeft besloten, als hij niet tot het tegenovergestelde gedwongen wordt, als hij niet in aanmerking hoeft te nemen wat tot het huwelijk dringt en zijn vrije wil heeft, d. i. zonder aan de liefde te kort te doen, Zijn eigen wil kan volgen. Zo erkent de apostel zeker de vaderlijke macht en dat kinderen tegen de wil van hun ouders huwen is tegen de gehoorzaamheid, die een kind verschuldigd is. Maar weer houdt hij ook de vaders voor dat zij daarin een beperking van hun wil moeten erkennen, als neiging en wens van de kinderen anders zijn dan de gedachten van de vader. Een vader mag zijn dochter weigeren deze of gene man te huwen, als hij van de dwaasheid en schadelijkheid van het verlangen overtuigd is, maar van haar te eisen dat zij zich geheel van de echt onthoudt, als zij die begeert, is misbruik van de vaderlijke macht.

38. Zo dan, om hetgeen in de beide vorige verzen gezegd is samen te vatten, die een dochter heeft, die ten huwelijk gevraagd wordt en haar ten huwelijk uitgeeft, die doet goed, in zoverre hij op de omstandigheden let en mogelijke kwade gevolgen wil voorkomen. En die zijn dochter meteen bestemt voor de ongehuwde staat en alle aanzoeken afwijst, die ze dus ten huwelijk niet uitgeeft, die doet, zoals uit hetgeen in vs. 34 is opgemerkt, beter, namelijk wanneer dit niet in strijd is met het welzijn van de dochter.

Nauwelijks heeft de apostel aan het einde van vs. 37 zijn "die doet goed" uitgesproken, of hij voorkomt met terugwijzing naar het "hij zondigt niet in vs. 36 het misverstand, alsof een vader, die zijn dochter huwt, omdat hij in een andere toestand is, wel niet zou zondigen, maar toch verkeerd handelen. In de zin, die tenslotte de beide mogelijkheden omvat, zegt hij het "hij doet goed" van hem, die zijn dochter uithuwt en spreekt een "hij doet beter" uit van hem, die het niet doet.

Dit dwong Hieronymus (als hij de leer van de hogere heiligheid van de maagdelijke staat beweerde) daartoe, dat dit goed en beter zou gezegd zijn van de verdienste voor God, dat hij sekten onder de Christenen stelde. Paulus spreekt echter van het goed en beter doen ten opzichte van dit tijdelijk leven, dat een maagd, zonder de zorg voor het huisgezin en de kinderen, in dit leven meer gelegenheid en tijd heeft om goed te doen en laat alle goddelijke zegen alleen voor het geloof.

39. Een vrouw, die reeds in de echt is, is door de wet verbonden, zodat zij daaruit niet naar believen weer kan los worden. Zij is verbonden zolang haar man leeft. Maar als haar man in de dood ontslapen is, dan is zij vrij om te trouwen die zij wil (Rom. 7: 2 v.), alleen (en door deze voorwaarde is het "die zij wil" beperkt) in de Heere, naar de wil van God; en deze is ook in het bijzonder, dat de man, aan wie zij haar hand reikt, een Christen is (1 Tim. 5: 14).

40. Maar zij is ten gevolge van de rust van het hart, die zij in de vrijheid van aardse zorgen geniet en omdat het voor haar gemakkelijk is om zich onverdeeld over te geven aan de dienst en de gemeenschap van de Heere, gelukkiger, als zij zo blijft, naar mijn gevoelen. En ik meen ook evengoed, zo niet beter nog dan anderen, die zich op het bezit daarvan beroemen, op een wijze, als was die hun uitsluitend eigendom, a) de Geest van God te hebben. Ik mag daarom wel verwachten, dat u mijn mening niet beschouwt als een zuiver er voor houden, maar haar

aanneemt als de raad van een dienaar van Christus, die door hoger licht bestraald wordt en die men weldoet te volgen.

a) 1 Thessalonicenzen. 4: 8

Reeds vroeger (vs 8) heeft de apostel ook aan de weduwen gedacht, dat zij er goed aan zouden doen om het te blijven, hoewel haar het wederhuwen niet verboden moest zijn. Maar pas nu, nadat hij over de maagden aan de vaders zijn mening gezegd heeft, gaat hij ertoe over, ook over het huwen van een vrouw te spreken, die gehuwd geweest is. Hij had dit niet meer nodig en zou het zeker niet zo doen als hij het doet, als hem de aard en wijze, waarop de gemeente zich in haar brief had uitgelaten, niet bepaalde aanleiding daartoe had gegeven.

Over de man schijnt het tweede huwelijk niet betwijfeld te zijn, waarschijnlijk omdat bij weduwnaars een nieuw huwelijk vooral een dringende behoefte pleegt te zijn voor de kinderen, die van de moeder beroofd zijn. In latere tijd vertoont zich echter een zekere haat, die op de tweede echt ook van de mannen drukte. Geestelijken mogen niet voor de tweede maal gehuwd zijn. (1 Tim. 3: 2), onder bepaalde omstandigheden werden zulke (vgl. ook 1 Tim. 5: 9), zelfs van het heilig avondmaal uitgesloten. Het "alleen in de Heere" wil niet zeggen, dat zij, die voor de tweede maal in de echt zich begeeft, haar keuze moet doen in waarachtig Christelijke zin, maar omdat "die zij wil" vooraf gaat, kan het "in de Heere" alleen zien op de persoon, die zij huwt; zij mag alleen met de Christen trouwen.

Paulus stemt dus niet in met de toelating van de wet van het huwelijk tussen Christenen en Joden.

In de slotwoorden van de gehele uiteenzetting: "Ik meen ook de Geest van God te hebben" heeft het vergelijkende "ook" een polemische en zelfs ironische kleur. Evenals zij, die zich beroemen op hun geestesgaven, of als de door hen hoog verheven apostelen, waarbij hij zelfs niet eens als apostel werd geacht, gelooft Paulus zich de krachten van de Geest te mogen toeschrijven, terwijl hij zich bedient van een litotes, of van zo'n spreekwijze, waardoor men minder zegt dan men wil uitdrukken en door het woord "ik meen ook" de zaak nog voorstelt als onuitgemaakt, hoewel zij toch reeds vast en zeker is.

Evenals men vaak door een bijgevoegde verzekering een zaak twijfelachtig maakt, zo bedient men zich omgekeerd van een twijfelende uitdrukking, om iets ontwijfelbaars te zeggen.

Al is er dan voor de Christenheid door alle tijden niet zo'n donker en gevaarlijk tijdsgewricht ophanden als in Paulus' dagen, nochtans is de tijd van ons leven voor een ieder van ons kort en predikt ons menige ondervinding, dat de gedaante van deze wereld voorbijgaat, zodat het goed is, ons aan niets dat loffelijk is en tot deze aarde behoort, onafscheidelijk te hechten, maar veeleer de wereld te gebruiken als niet misbruikend. Hij, die deze wijsheid door de genade van de Heilige Geest leren mag, zal van al het ondermaanse een juist genot hebben en een waar voordeel trekken; hij zal meer en meer aan de Heiland verbonden worden en zich zo aan Hem hechten, dat daarin al zijn schat en verwachting zij, dat hij een rijkdom vergadert, die voor de eeuwigheid is, om bij het sterven niet met de wereld verloren te gaan, maar veeleer gelukkig te worden.

HOOFDSTUK 8

OVER AFGODENOFFER EN HET GEBRUIK VAN DE CHRISTELIJKE VRIJHEID ZONDER ERGERNIS

II. Van dit hoofdstuk af tot Hoofdstuk 11: 1 wordt gesproken over het gedrag van de sterken of vrijen in middenzaken, tegenover de zwakken. De zeer uitvoerige verklaring van de zaak is veroorzaakt door een vraag van de gemeente over het eten van vlees van de afgodenoffers. Daarom komt de apostel tenslotte weer hierop terug, nadat hij van de eerste verklaring over dit punt een vrij lange uitstap gemaakt heeft. De vraag bestaat eigenlijk uit twee delen: 1) mag men vlees van afgodenoffer genieten? 2) mag men deelnemen aan maaltijden van afgodenoffers? Het laatste schijnt Paulus onvoorwaardelijk te ontkennen; het eerste stemt hij toch toe; nu wil echter, dat er aan de zwakken wordt gedacht.

a. Vs. 1-13. De Corinthiërs hadden waarschijnlijk over de zaak, waarover zij de mening van de apostel wilden horen, niet alleen een vraag gesteld, maar tevens een bepaalde mening uitgesproken, namelijk dat voor de Christen in het genot van afgodenoffer niets verkeerd of ongeoorloofd kon zijn. Van deze mening laat de apostel blijven wat in thesis juist is, maar snijdt daarvan af wat in praxis vals is. Hij leert de grenzen kennen van het gebruik, dat de Christen van zo'n hoger inzicht moet maken. Zo neemt hij uit een vraag van de tijd, die snel verstomd is, in de Heilige Geest aanleiding, om onveranderlijke grondregels te stellen, volgens welke de Christen zijn gedrag ten allen tijde richten moet in onverschillige zaken.

1. Ik ga nu over tot een ander punt onder uw vragen. Aangaande nu de dingen, die de afgoden geofferd zijn, wij weten hoe het met de goden en de hun gebrachte offeranden gesteld is (vs. 4 vv.). Kwam het dus bij dat onderwerp op niets anders aan dan om een theoretisch juiste beschouwing daarvan, dan was het niet nodig daarover lang te spreken, want wij weten dat wij allen tezamen kennis hebben. Maar dat roemen of theoretisch juiste kennis, zoals dit door u geschiedt, kan zeer nadelig werken. De kennis maakt opgeblazen, zodat de ene in hoogmoed op de andere neerziet, maar de liefde sticht de naaste (Efeze. 4: 12) en deze wordt bij u nog zo schaars gevonden.

De heidenen waren gewoon om aan hun gewaande godheden veelvuldige offeranden toe te brengen; deels om de zogenaamde goden te verzoenen, deels om hun eerbied te verklaren, deels om hun dankbaarheid te bewijzen, deels om hun gunst te gewinnen. Zij verbeeldden zich dat de afgoden zich met de reuk van het offervlees en van de wierook vermaakten, alsmede dat zij door de offeranden kracht en voedsel ontvingen. Men richtte de offeranden in op verschillende wijzen, naarmate men zich de zogenaamde goden vertegenwoordigde. De hemelse goden werden met vreugde gediend, maar de aardse op een treurige manier. De offeranden werden de afgoden niet geheel toegebracht; alleen werden zekere stukken daarvan op de offertafels, of altaren verteerd. Het overgebleven vlees werd met het zegel van de afgod, waaraan was toegewijd, bestempeld en daardoor als het ware geheiligd. Elke tempel had zijn eigen en bijzonder zegel, dat de opperpriester in bewaring had. Zodra het zegel op een stuk vlees gedrukt was, werd het gerekend even daardoor geheiligd te zijn en die heiligheid ging over tot allen, die er aanzaten. Het geofferde en gezegelde vlees werd in twee delen onderscheiden. Het ene was voor de priesters en het andere voor de offeraars. Nu konden de priesters vanwege de menigte van offeranden al het vlees, dat hun ten deel viel, op verre na niet gebruiken; zij deden daarom het overschot over aan de vleeskopers, die het op de markt verkochten. De offeraars richtten maaltijden aan van hun aandeel, of in hun huizen, of in de voorhoven van de tempel. Deze maaltijden gingen gepaard met schandelijke

ongeregeldheden. Men at en dronk tot overdaad en dronkenschap en de maaltijden werden besloten met dartele danserijen en vuile ontuchtigheden. Over het eten nu van het offervlees was verschil onder de Corinthische Christenen gerezen. De bekeerde heidenen onderhielden de vriendschap, zoveel mogelijk was, met hun bloedverwanten en vorige bekenden, die nog aan de afgodsdienst verkleefd bleven. Dit maakte dat de Christenen uit de heidenen, door hun onbekeerde familie en vrienden ook ter maaltijd gevraagd werden, wanneer de laatstgemelden aan de afgoden geofferd hadden. De eersten volgden zulke uitnodigingen wel op; zij meenden dat zij God daardoor niet beledigden, omdat hun oogmerk niet was om de gewaande goden te vereren, maar alleen om de vriendschap met hun nog onbekeerde bloedverwanten en bekenden te onderhouden. De bekeerde Joden daarentegen, uit aanmerking, dat het bijwonen van de heidense offermaaltijden in Mozes' wet uitdrukkelijk verboden was (Exod. 34: 15. Lev. 25: 2), hadden een afgrijzen van de dingen, die de afgoden en hun dienst raakten. Zij onthielden zich daarom niet alleen van het bijwonen van de offermaaltijden, maar droegen ook zorg, dat zij zelfs in hun eigen huizen geen offervlees gebruikten. Dit onderscheid van begrippen bracht wanorde en ergernis voort in de Corinthische gemeente. De Christenen uit de Joden merkten de bekeerde heidenen, die aan offermaaltijden gingen, als afgodendienaars aan, schuwende hun verkering en gemeenschap, uit vrees om met hen verontreinigd te worden.

2. En als iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend, zoals men behoort te kennen; zijn gehele kennis is slechts eenzijdig en oppervlakkig, onwaar en onpraktisch.

3. Maar als iemand God liefheeft, hetgeen daaruit blijkt, dat hij zijn naaste liefheeft en bij alles zijn stichting op het oog heeft (Hoofdstuk 6: 12; 10: 23), die is door Hem gekend.

Wat hier is verteld, "dingen, die de afgoden geofferd zijn", zijn de overblijfselen van de dieren, waarvan alleen de edele delen voor eigenlijke offers bestemd waren. Deze vielen deels de priesters ten deel, deels de offeraars zelf Le 3: 5, deels werden zij openlijk verkocht, deels ook in de tempels of in de huizen voor offermaaltijden gebruikt Le 3: 17. Nu bestond er te Corinthiërs een verschil. Er waren er, die, in de overtuiging zowel van de nietigheid van al het afgodische alsmede overtuigd van de Christelijke vrijheid omtrent alles wat niet met de Christelijke leefregel in tegenspraak was, vrijer dachten. Zij meenden dat het hen vrijstond om vlees van het afgodenoffer, dat op de markt te koop werd aangeboden, te kopen en zowel dit, als wat hun bij gastmalen in heidense huizen werd voorgezet, te eten, ja zelfs deel te nemen aan maaltijden van afgodenoffer, waartoe zij door heidense verwanten en bekenden werden genodigd. Zij rekenden, dat dit vlees gelijk aan ander vlees was en zij daardoor niet met de afgoden in enige aanraking kwamen, die een nadelige invloed op hen kon uitoefenen, omdat de afgoden door hen beschouwd werden als nietig en zonder betekenis of kracht. Aan de andere kant waren er, die daarvan een afkeer hadden en er een verontreiniging in zagen, in zoverre hun bewustzijn van de afgoden als werkzame wezens, die een verkeerde, bevlekkende invloed uitoefenen op degenen, die zich in enig opzicht voor hen bloot geven, in het bijzonder op degenen, die van het vlees van de hun gewijde dieren aten, nog niet uitgeblust was.

Onthouding van afgodenoffer was een van de stukken, die de apostolische synode de Christenen uit de heidenen had opgelegd. De apostel vermeed het echter aan de door hem zelf gestichte gemeente dat onthouden voor te schrijven op de manier van een kerkorde ("Ac 15: 23. Hij wijst het liever aan uit het inwendige van het Christendom, dan dat hij zich zou beroepen op een synodaal besluit. Het stemt nu geheel overeen met de aard van de Corinthiërs, zoals die ons in het eerste deel van de brief bekend geworden is, dat men aan de apostel had geschreven. Het spreekt toch wel vanzelf dat zij, die over het nietige van de

afgoden duidelijke begrippen hadden, niet hoefden te letten op de achtergeblevenen, die zich nog ergerden aan het eten van afgodenoffer. Paulus neemt de helden van het weten het woord uit de mond, als hij schrijft: "Aangaande nu de dingen, die de afgoden geofferd zijn, wij weten, dat wij allen tezamen kennis hebben. "Later" (vs. 7) zegt hij: "in allen is de kennis niet" en herinnert hij de wetenschappelijken daaraan, dat er buiten hen toch nog andere mensen waren, broeders, waarvoor Christus gestorven was. daarom zijn de woorden "wij hebben allen tezamen kennis" te denken als geschreven met aanhalingstekens, alsof Paulus zei: "lag het aan het weten, dan hoefde er van het afgodenoffer niet gesproken te worden, want wij hebben allen, zoals u zegt, kennis. " Die deze niet hadden, telden in de ogen van de woordvoerders te Corinthiërs niet mee; maar de aard van wetenschap, die zij zich beroemden met Paulus gemeen te hebben, ontvangt van hem weinig lof: "de kennis maakt opgeblazen. "

Hij stemt die mening van de Corinthiërs alleen toe, om te herinneren dat de kennis, namelijk die op zichzelf staat, degene opblaast die ze heeft, terwijl de liefde degene sticht, waartoe zij uitgaat. Het weten alleen is verheffing van het eigen ik, terwijl dat een holheid meebrengt, de liefde daarentegen is een bevordering van de naaste, die hem met rijkere inhoud vervult. Daarmee wijst hij hen op een geheel ander gezichtspunt, waaronder zij het onderwerp van hun vraag moesten overwegen. Maar meer nog: de apostel stelt dat weten, dat de gemeente op de voorgrond stelde, voor als iets, die naam onwaardig; want die de mening over zichzelf aankleefde, dat hij iets kende (niet dat hij het zich slechts inbeeldde, maar dat hij zich daarop verhief), die had nog volstrekt niets gekend, dus niet alleen dat niet, wat hij meende te hebben leren kennen, maar in het algemeen nog niets.

In vs. 3 zou de voortgang van de gedachte de nazin eisen: die kent in waarheid, zoals men moet kennen; de apostel wendt echter den zin met hoge bedachtzaamheid om (vgl. Gal. 4: 9) en stelt in de plaats van het kennen het gekend zijn door God.

Hij daalt van de liefde tot de naaste af tot haar wortel, de liefde van God en klimt van het menselijk kennen tot de bron daarvan, het goddelijke op. Waar die is, waar de mens God liefheeft, de liefde tot de naaste het gevolg en de openbaring is (1 Joh. 4: 20 v.), daar is hij door God gekend. Zo iemand heeft God erkennend in zich opgenomen; hij is hierdoor in de sfeer van het geestelijk leven van God verheven, waarvan dan het licht van de kennis zich in hem instort, zodat het gekend zijn door God als gevolg kennis heeft, evenals de liefde tot God de liefde tot de naaste.

God is een ontoegankelijk licht, geen geschapen geest kan door eigen kracht in Hem indringen, Hem Zijn geheimen ontroven. Ieder streven van die aard geeft een schijnbare kennis. Maar wel kan God in de ziel, die naar ware kennis verlangt, Zich openbaren en zo in passiviteit de ware kennis teweeg brengen. Het kennen van God veronderstelt dus een gekend worden door Hem.

Voor zoveel wij liefhebben, voor zoveel hebben wij kennis.

4. a) Aangaande dan het eten van de dingen, die de afgoden geofferd zijn, om nu nog eens meer bepaald aan te wijzen de inhoud van ons weten, dat wij bij vs. 1 nog ter kant hebben gelaten, wij weten dat een afgod niets is in de wereld (Hoofdstuk 10: 19. 1 Sam. 12: 21. (volgens andere verklaring, dat er geen afgoden in de wereld zijn. d. i. dat geen heidense God bestaat als een wezen, zoals de heiden zich voorstelt), b) en dat er geen andere God is dan één (1 Tim. 2: 5).

a) Rom. 14: 14. b) Deut. 4: 39. Efeze. 4: 6.

Door de bijvoeging "het eten van de dingen, die de afgoden geofferd zijn" in plaats van het "de dingen enz. " zoals in vs. 1 stond, wordt de zaak nog nader bepaald. Er is bij de Christen over het afgodenoffer als zodanig geen sprake, maar alleen daarover, of het geoorloofd is, in voorkomende gevallen van het vlees van zulke dieren te eten, die de afgoden ten offer waren gebracht.

De vrees voor voedsel van het afgodenoffer kwam bij zwakke Christenen voort (vs. 7 vv.) uit de afkeer, waarmee zij zich van de afgoden afkeerden als van onreine machten, die in de duisternis van het heidendom heersten. Deze afkeer is juist, want duivelse machten drijven de heidenen tot de offers, waarmee zij hun goden dienen (Hoofdstuk 10: 20). Onjuist is echter de voorstelling, dat de zogenaamde goden, een Jupiter, Apollo en de overigen, die de heidenen hebben uitgedacht (Hand. 14: 11 v.), werkelijk personen waren, in wier verderfelijke gemeenschap iemand kwam, als hij van het voedsel van het afgodenoffer at. Een afgod is niets, is een onding; nietigheid, ijdelheid is de juiste naam, waar tegenover de naam van God: Jehova, uitsprekt, dat Hij is (Deut. 32: 21). In de wereld is een afgod niets; want de wereld, het geheel van de geschapen dingen, is Gods maaksel, waarin niets bestaan heeft, dat mensengedachten maken. Wel zijn in het hart van de mens afgoden een verschrikkelijk iets en geen "scherts", zoals Luther zegt; het eerste gebod is niet in de lucht geschermd; maar in de wereld, waarin hun beelden staan, zijn zij niets en zij allen weiden zich met wind. (Hos. 12: 2), die hen voor iets houden.

5. Want hoewel er ook zijn, die in de Heilige Schrift goden (in de afgeleide zin van het woord) genoemd worden, hetzij in de hemel (Ps. 97: 7. Hebr. 1: 6), hetzij op de aarde (Ps. 82: 3, 6; 97: 9; 47: 10 (zoals er, wanneer men plaats en leest als Deut. 10: 17. Ps. 89: 7; 136: 2 v. goden en vele heren zijn, omdat zowel de engelen of hemelse machten alsook de rechters en aardse machthebbenden met die naam genoemd worden (vgl. Joh. 10: 34 vv.).

6. a) Nochtans hebben wij, Christenen, maar een God, die in werkelijke betrekking als God tot ons staat, namelijk de Vader, waaruit, als de oorsprong van het zijn (Rom. 11: 36) alle dingen zijn, en wij tot Hem; b) en maar een Heere, die dat in de volle zin van het woord voor ons is (Fil. 2: 11), namelijk Jezus Christus, waardoor alle dingen, reeds ten gevolge van de schepping door Hem, zijn en wij, Christenen, ook wat aangaat ons zielenheil, door Hem (Joh. 1: 3. Ps. 100: 3).

a) Mal. 2: 10. Efez. 4: 6. b) Joh. 13: 13. 1 Kor. 12: 3.

In vs. 4 zei de apostel, in de wereld, (want iets in de wereld is toch de afgod in tegenstelling met God) bestaat niets, wat voor de heidenen zijn god is en er is werkelijk geen god, uitgezonderd die Ene, die werkelijk is wat de naam "God" in de eigenlijke en volle zin betekent. Daarom kunnen er, zo gaat hij hier voort, toch degenen zijn, die goden worden genoemd en wel niet maar die tengevolge van de dwaling goden genoemd worden en die het niet zijn, maar ook degenen, die men in ruimere zin van het woord zo noemt. Ondanks de menigte van goden en heren, die in de Schrift zo genoemd worden, is er toch geen ander God en geen ander Heer, die in enige feitelijke betrekking, zoals die in die naam ligt uitgedrukt, tot de Christen staat, dan God de Vader en Jezus Christus de Heere. Over zo'n feitelijke betrekking wordt er gehandeld als het de vraag is of een Christen zonder gevaar zou kunnen eten wat de goden geofferd is en omwille van hen staat nu "waaruit alle dingen zijn en wij tot Hem" achter "God de Vader" en "door wie allen dingen zijn en wij door Hem" achter "Jezus

Christus, de Heere. " In dit opzicht wordt in onderscheiding van al wat is, wier afkomst van God de Vader wordt uitgedrukt door het "waaruit" van de Christenen gezegd, dat zij als zodanig in zo'n richting en betrekking tot deze God zijn geplaatst, dat hun bestemming is om voor Hem datgene te zijn, zodat dus niets in de wereld hen verhinderen kan hun doel te bereiken. Zo ook is het ook een en dezelfde Jezus Christus, zonder wiens Middelaarswerk niets in het ganse heelal is geworden (Kol. 1: 16) en wiens Middelaarswerk de Christenen gemaakt heeft tot hetgeen zij als zodanige zijn, zodat dus geen zaak van de wereld in staat kan zijn om iets anders van hen te maken, dat wat zij door Jezus Christus zijn.

Zoals wij Christenen slechts één God hebben, de ware Schepper, wiens bedoelingen wij dienen, zo hebben wij ook maar één Heere, de ware Middelaar, aan wie alle dingen hun aanzijn hebben te danken en wij ons Christelijk bestaan, datgene wat wij als Christenen zijn.

Wat een blijdschap! Vele heren en toch slechts Eén. Zij hebben de titel en de schijn. Eén heeft het recht en de macht tegelijk met de titel. Deze is Christus, voor die moeten wij leven en sterven (Rom. 14: 8); geen ander moet over ons, maar alles onder Hem gebied voeren.

7. Maar, hoewel ik in vs. 1 volstrekt geen acht sloeg op uw minderheid, die klein is en daar van allen sprak, in allen in de gemeente is de kennis niet, dat een afgod niets is in de wereld (vs. 4). Maar sommigen van hun vroeger heidendom, of met een geweten van de afgod tot nu toe, sommigen, nog in een waan alsof aan een afgod nog een zekere realiteit in de wereld ten grondslag zou liggen, zodat het als een mindere godheid zou zijn, eten nu het vlees van de dieren, die aan deze godheden geofferd zijn als iets, dat de afgoden geofferd is. Zij eten het niet als gewoon vlees, waarop de stelling, in 1 Tim. 4: 4 uitgesproken, toepassing zou toelaten, maar juist als geheiligd vlees, dat in aanraking brengt met hen, voor wie het geheiligd is. En omdat hun geweten zwak is, nog door hun vroegere wijze van voorstelling met zekere vooroordelen beheeft, wordt, doordat zij doen, wat zij op hun standpunt niet mogen doen, door een zonde bevlekt, waaraan zij zich schuldig maken (Rom. 14: 23).

Uit het "nog" dat op hun toestand vóór zij Christenen werden terugwijst, blijkt ontwijfelbaar dat wij de zwakken niet moeten denken als Christenen uit de Joden, maar als Christenen uit de heidenen, wier geweten uit hun heidense tijd nog bevlekt is met de voorstelling dat de afgod een goddelijke realiteit is. Zij zullen zich onder deze goden hebben voorgesteld ondergeschikte goddelijke wezens, van wier verering zij tot die van de Enige hoogste God waren gebracht, zodat zij het genieten van het offervlees niet mochten aanzien voor een eenvoudig genieten van vlees, maar dat zij in hun geweten nog niet konden loskomen van de gedachte door middel van zulk eten in aanraking te komen met die afgoden.

Door het licht van het Evangelie over de enige God in hemel en op aarde wordt alle valse vrees en alle ijdel vertrouwen verdreven. En wij hebben allen in geloof, gebed en aanroepen ons hart altijd te houden bij de enige God en aan de enige Heere Jezus Christus.

Deze woorden van de apostels behelzen een reden, waarom de sterke Christenen het voedsel, aan de afgoden geofferd, niet behoorden te eten, uit aanmerking van hen, die zwak waren, alsof hij gezegd had: hoewel velen van jullie weten dat een afgod niets is en dat het voedsel, die aan deze voorgezet wordt, noch geheiligd, noch besmet is en dat u daarom zonder enige schroom voor uzelf kunt eten of niet eten, nochtans behoort u te bedenken wat veiligst is te doen ten aanzien van anderen; want allen hebben deze kennis niet, dat een afgod niets is, maar sommigen, die van mening zijn dat de afgod waarlijk iets is, eten datgene wat aan deze geofferd is, als iets aan een afgod geofferd, dat is, niet als gewoon voedsel, maar als een

geheiligd voedsel ter ere van de afgod; en zo wordt zijn geweten, dat zwak is, dat dwalend is, bevlekt. Hieruit kunnen wij leren dat een daad, die geoorloofd is ten opzichte van onszelf, nochtans een zonde kan zijn als wij ze doen ten aanzien van anderen. Een ander door ons voorbeeld aangezet, zal dezelfde daad doen, maar misschien niet met hetzelfde oogmerk van ons, zoals in het geval voor ons. Een Christen, die weet dat een afgod niets is in de wereld, dingen aan de afgoden geofferd, te zien eten, kan anderen aanzetten en stout maken om hetzelfde te doen, die wezenlijk bedoelen om de afgod daardoor enige eer te betonen; de uiterlijke daad is in beiden dezelfde, maar de mening en het oogwit geheel verschillend.

8. Nu zouden wij zeker een recht hebben, ons wat het eten van het afgodenoffer aangaat, geheel te richten naar ons eigen beter weten en geweten (vs. 4 v.) en volstrekt ons aan de zwakken niet te storen. Het voedsel nu maakt ons voor God niet aangenaam, noch naar de ene noch naar de andere kant (Rom. 14: 17); want hetzij dat wij eten, wij hebben geen overvloed en hetzij dat wij niet eten, wij hebben geen gebrek (de laatste woorden moeten liever vertaald worden "als wij eten, wij zijn er niet meer om en als wij niet eten, wij zijn er niet minder om)."

9. a) Maar zie toe, en dit is bij zo'n stand van zaken het antwoord, dat ik u op uw vraag heb te geven, dat uw macht, uw vrijheid, waarop u roemt en die u daarom ook graag door uitwendig gebruik ervan te maken, ten toon stelt, niet eniger wijze een aanstoot wordt voor degenen die zwak zijn, dat deze lichtvaardig of uit valse schaamte zich over hun gewetensbezwaren heenzettend en ook zo doen als u (Rom. 14: 13).

a) Gal. 5: 13.

10. Want als iemand van de zwakken u, die de kennis heeft, waarvan hier sprake is ("Ec 6: 4, in de afgodentempel ziet a) aanzitten en dus geheel aan een heidense offermaaltijd ziet deelnemen, zal het geweten van die, die zwak is, niet gestijfd worden, om te eten de dingen, die de afgoden geofferd zijn? Zou hij niet uw voorbeeld volgen, zonder hetzelfde te doen, dat u doet, namelijk alleen vlees eten, maar integendeel, waar hij het voor aanziet, afgodenoffer.

1) Met opzet kiest Paulus zo'n sprekend misbruik van de Christelijke vrijheid, het deelnemen aan offermaaltijden in de heidense tempels zelf, om de verkeerde gevolgen daarvan aanschouwelijk te maken. Intussen moeten dergelijke gevallen toch werkelijk zijn voorgekomen, anders zou de bewijsvoering van de apostel geen bewijskracht hebben. Wanneer het overigens hier kon schijnen alsof hij het deelnemen aan offermaaltijden in de afgodentempel op zichzelf niet berispte, maar alleen om de gevolgen voor zwakken, dan wijst de plaats Hoofdstuk 10: 14 aan, dat hij zo'n deelnemen ook op zichzelf verklaart voor iets, dat niet mag worden toegelaten.

2) Eigenlijk staat in deze tweede helft van het vers: zal niet zijn geweten, omdat hij zwak is, daartoe worden gesterkt, dat hij afgodenoffer eet? De zwakke zal zich naar het voorbeeld van de sterke richten. Dat kon onder andere omstandigheden werkelijk een versterken van de zwakke door de sterke zijn, maar inderdaad, omdat dit voorbeeld in het genoemde geval niet de zwakheid van de zwakke zelf opheft, hem niet het geloof en de daarop gegronde kennis verleent, maar hem alleen verleidt iets te doen waartoe hij volgens zijn persoonlijke hoogte van kennis nog de inwendige vrijheid niet heeft, zal het een versterken tot het doen van zonde zijn; want de zwakke eet dat met twijfelend geweten als afgodenoffer, waarin de sterke niets dan vlees ziet.

10. Want als iemand van de zwakken u, die de kennis heeft, waarvan hier sprake is ("Ec 6: 4, in de afgodentempel ziet a) aanzitten en dus geheel aan een heidense offermaaltijd ziet deelnemen, zal het geweten van die, die zwak is, niet gestijfd worden, om te eten de dingen, die de afgoden geofferd zijn? Zou hij niet uw voorbeeld volgen, zonder hetzelfde te doen, dat u doet, namelijk alleen vlees eten, maar integendeel, waar hij het voor aanziet, afgodenoffer.

1) Met opzet kiest Paulus zo'n sprekend misbruik van de Christelijke vrijheid, het deelnemen aan offermaaltijden in de heidense tempels zelf, om de verkeerde gevolgen daarvan aanschouwelijk te maken. Intussen moeten dergelijke gevallen toch werkelijk zijn voorgekomen, anders zou de bewijsvoering van de apostel geen bewijskracht hebben. Wanneer het overigens hier kon schijnen alsof hij het deelnemen aan offermaaltijden in de afgodentempel op zichzelf niet berispte, maar alleen om de gevolgen voor zwakken, dan wijst de plaats Hoofdstuk 10: 14 aan, dat hij zo'n deelnemen ook op zichzelf verklaart voor iets, dat niet mag worden toegelaten.

2) Eigenlijk staat in deze tweede helft van het vers: zal niet zijn geweten, omdat hij zwak is, daartoe worden gesterkt, dat hij afgodenoffer eet? De zwakke zal zich naar het voorbeeld van de sterke richten. Dat kon onder andere omstandigheden werkelijk een versterken van de zwakke door de sterke zijn, maar inderdaad, omdat dit voorbeeld in het genoemde geval niet de zwakheid van de zwakke zelf opheft, hem niet het geloof en de daarop gegronde kennis verleent, maar hem alleen verleidt iets te doen waartoe hij volgens zijn persoonlijke hoogte van kennis nog de inwendige vrijheid niet heeft, zal het een versterken tot het doen van zonde zijn; want de zwakke eet dat met twijfelend geweten als afgodenoffer, waarin de sterke niets dan vlees ziet.

11. En zal de broeder, die zwak is, door uw kennis, die u zo zonder nadenken praktisch toont, verloren gaan, in zijn geloof diep geschokt worden en in de allergrootste ellende komen, de broeder, waarom Christus gestorven is? (Rom. 14: 15 en 23).

De schuld van hem, die de vrijheid misbruikt, wordt door drie zaken zeer vergroot: 1) de zwakke, die als zodanig met bijzondere verschoning moet worden behandeld, die men niets moet opdringen wat boven zijn krachten gaat; 2) de broeder, die door zo'n nauwe band met u verbonden, van u ondersteuning kon verwachten in plaats van verleiding ten verderve; 3) wat de schuld het zwaarste maakt, zo iemand, om wiens wil Christus gestorven is, zodat door u het doel van de verlossende dood van de Heere aan hem wordt verijdeld.

Met deze sterkste proef van verloochening en zelfoffering staat de vleselijke zelfzucht over die adiaphora (vs. 8) in even sterke tegenspraak, als het zo lichtzinnig aangebrachte onheil met de zaligheid, die Christus tot zo'n dure prijs heeft verworven.

Voor wie het omkomen van een broeder, voor wie men toch volgens de Geest en het voorbeeld van Christus eer het leven moest laten, laat staan in zo'n zaak hem moest sparen, gering is, die is zeker in gevaar ook zelf om te komen.

Door de stem van zijn geweten te smoren en misschien ten slotte afvallig en heidens te worden: moet dit het gevolg zijn van uw kennis, uw in uw waan zo hoge verlichting? (VAN DER PALM).

Deze woorden behelzen een verzwaring van de zonde, waaraan de zodanige zich schuldig maken, die door hun voorbeeld de middelen zijn, waardoor zwakke gemoederen verstrikt

worden en die hen doen struikelen en vallen, ja zelfs in zekere zin verloren gaan. Het was geen geringe belediging, die zulke zwakken aangedaan werd, maar zelfs hem te doen verloren gaan en dit wordt niet gezegd van enig persoon in het algemeen, maar van een broeder, aan wie de sterkte genegenheid en de grootste achting behoort getoond te worden en wel van een zwakke broeder, voor wie te groter zorg behoorde gedragen te worden en daarom was het een bewijs van wreedheid zo een te beledigen en dat niet onwetend, zoals niet kon voorgewend worden, maar door uw kennis, niet door het juiste gebruik, maar door het misbruik daarvan. Zij, die kennis hadden, behoorden beter te weten en die te gebruiken tot stichting en niet tot neder werping van hun mede-Christenen en dit alles geschiedt in een onverschillige zaak, die wel mocht nagelaten worden en waarin te doen geen noodzakelijkheid was. Maar hetgeen de zaak het allermeeft verzwaarde was, dat deze belediging zo iemand betrof, voor wie Christus gestorven was, die Hij in zulke waarde hield, dat Hij hem kocht en verlostte voor de prijs van Zijn eigen bloed en nochtans achtte deze, waarvan de apostel spreekt, de zodanige zo gering, dat hij zijn heil en welstand door zulke beuzelachtige dingen in de waagschaal stelde. Sommigen willen hier uit de leer van de algemene genade en verlossing besluiten dat Christus voor alle mensen, zelfs voor die verloren gaan, gestorven is. Maar men heeft op te merken, dat de woorden vraagsgewijs neergesteld zijn en geen wezenlijke feitelijke zaak, zelfs verondersteld zijnde, dat ze konden verstaan worden van het eeuwig verderf, stellen en vervatten en op zijn allermeeft insluiten het gevaar en de mogelijkheid daarvan door de gegeven ergernissen, als zij niet door de kracht en genade van God door Christus, die voor hen gestorven is en dus niet toelaten zal, dat zij verloren gaan, bewaard werden; maar dit, dat zij niet verloren gaan, is niet te danken aan hen, die de steen des aanstoets leggen en dus zoveel in hen is, de zodanige in deze zin doen verloren gaan. Wijders, dit verloren gaan van deze zwakke broeder moet verstaan worden van zijn vrede en vertroosting en wordt verklaard door zijn geweten te "bevleken" (vs. 7), door hem te kwetsen (vs. 12) en hem te ergeren (vs. 13), door een onvoorzichtig gebruik van de Christelijke vrijheid en hen, die meerdere kennis hadden en door mee deel te nemen in een afgodstempel in het voedsel, die de afgoden geofferd werden en niet van zijn eeuwige verdoemenis in de hel, die nooit in de gedachte van de apostel kon komen, dat zij hier door zouden kunnen teweeg gebracht worden, zoals blijkt uit vs. 8 en dus is hier geen bewijs voor Christus sterven voor hen, die eeuwig verloren gaan. Zij, voor wie Christus gestorven is, heeft Hij door Zijn dood zulke zegeningen bezorgd en teweeg gebracht, namelijk een rechtvaardig makende gerechtigheid, vergeving van zonde, vrede met God, verzoening met Hem en eeuwige zaligheid, die hen voor eeuwig zullen bewaren van in zulke zin verloren te gaan.

12. Maar jullie, zo, zoals zo-even een bijzonder sterk geval is genoemd, tegen de broeders zondigend en hun zwak geweten met een diepe wond, die, als God het niet verhoedde, tot de geestelijke dood zou leiden, kwetsend, zondigt tegen Christus. U zou hen weer ten gronde richten, die Hij van het verderf heeft gered en tot de zaligheid geleid (MATTHEUS. 18: 6).

13. a) Daarom, als het voedsel, dat ik neem, al is het ook gewoon voedsel, dat met het afgodenoffer volstrekt niet samenhangt, mijn broeder ergert, dan zal ik in eeuwigheid, in mijn gehele leven, geen vlees eten, opdat ik mijn broeder niet erger en mij daardoor niet tegen Christus bezondig (Rom. 14: 21).

a) 2 Kor. 11: 29.

Niet alleen het eten van afgodenoffer, maar van elk vleesvoedsel, wilde Paulus vermijden, als die zijn broeder ergerde en liever wilde hij nooit vlees eten, dan door ergerlijk voedsel zijn broeder tot ergernis worden. Iets zo onverschilligs, zo nietigs als voedsel en drank, is voor

hem belangrijk en grijpt in zijn staat als Christen in, omdat hij bij alle middenzaken vraagt of zij tot nut zijn. In deze zin vat hij de inhoud van het gehele hoofdstuk samen en terwijl hij uitspreekt hoe hij zelf zijn vrijheid houdt onder de teugel van de stichtende liefde, lokt hij zijn broeder, om hem na te volgen en de liefde aan te nemen, die boven voedsel verheven is.

Er zijn in de wereld vele ergernissen, die men willekeurig noemt, soms wel ten aanzien van zaken, die anderen naar hun licht en geweten ten plicht geworden zijn; in deze is men wel verplicht ergernis te geven; omdat de ergernis geheel van alle grond ontbloot is, maar de meeste ergernissen worden meer opzettelijk gegeven, wanneer er geen verplichting of noodzaak naar enig bedrijf bestaat en de zaak evengoed kon worden nagelaten als bedreven, wanneer men daardoor zich het voorkomen tracht te geven van hogere verlichting boven anderen en zich niet ontziet ware kinderen van God tot ergernis en droefheid te verstrekken, hun inzichten aan bekrompenheid toeschrijvend, waarboven men zich mag verheffen en waarvan zij langs die weg genezen zullen worden. Zo'n handelwijze spruit doorgaans voort uit de opgeblazenheid van een kennis, die het kenmerk van vleselijk draagt en niet van de Heere is, zij gaat gepaard met onverschilligheid en liefdeloosheid jegens andere belijders en vooral jegens tedere gemoedelijke Christenen en levert een bewijs op van geesteloos en inderdaad onverlicht bestaan. Zij, die waarlijk van de Heere door de verlichtende invloed van de Heilige Geest in waarheid geleerd zijn, die God en de Verlosser in waarheid liefhebben en dienen en die in reine liefde voor de broeders en zusters leven; zullen zich daaraan in geen deel wensen schuldig te maken, zoals apostel Paulus zich daarom zo sterk uitdrukt, dat hij veel liever in de eeuwigheid geen vlees at, dan zijn broeder ergeren, opdat wij en anderen daarin zijn navolgers zijn zouden. Hoeveel is hier dan ook voor ons zowel als voor de Corinthische Christenen te leren aangaande het onderscheid tussen een zogenaamde verlichte menselijke wetenschap, ook inzake de godsdienst betreffende en een geestelijke kennis, die men, bij het onderzoek van het woord, meer onmiddellijk van God ontvangt; aangaande het verschil tussen het kennen en beoefenen van de waarheid, alsmede hoe snel zich het gemis van geheiligde liefde voor God en de naaste bij ons kenbaar maakt.

HOOFDSTUK 9

HOE DE APOSTEL BIJ HET UITOEFENEN VAN ZIJN AMBT VAN DE CHRISTELIJKE VRIJHEID GEBRUIK MAAKT

b. Vs. 1-23. Wat Paulus in Hoofdstuk 8: 13 als persoonlijke grondstelling en voornemen met weinige woorden heeft uitgesproken, werkt hij nu nader uit. Hij wijst aan hoe hij uit liefde tot de Heere en de broeders inderdaad zelfverloochening beoefend heeft, hoe hij om het Evangelie en om zielen te winnen van zijn recht en zijn vrijheid afstand had gedaan. De vrijheid of het recht, waarvan hier sprake is, bestond daarin, dat, als hij een vrouw op zijn zendingsreizen had mee willen omvoeren, hij die door de gemeente had kunnen laten onderhouden. Hij had echter niet alleen geen vrouw genomen (Hoofdstuk 7: 2) maar had zelfs afstand gedaan van het onderhouden van hemzelf, ja, schikte zich zelfs in zijn apostolische ambtsbediening naar alle behoeften.

1. Ben ik niet een apostel? Ben ik niet vrij? (volgens betere lezing van de grondtekst moeten deze beide vragen worden vertaald: Ben ik niet vrij? Ben ik niet een apostel?) a) Heb ik niet, zoals dat behoort tot het eigenaardige van een apostel, als ooggetuige van de opgestane Heer (Hand. 1: 22; 2: 32; 3: 15; 10: 40 v., Jezus Christus, onze Heere, op de weg naar Damascus (Hoofdstuk 15: 8. Hand. 9: 3 vv. ; 22: 14 v. ; 26: 16 gezien? Zijn jullie, wanneer u vraagt, waardoor ik mij betoond heb een waarachtig apostel te zijn, niet mijn werk in de Heere, wat aangaat uw Christen-zijn? (Hoofdstuk 4: 15).

a) Hand. 23: 11. 1 Kor. 15: 8. 2 Kor. 12: 2.

Alleen uit de mening, dat Paulus nu overging tot iets geheel anders, kon de lezing van de grondtekst ontstaan, zoals die in de gewone vertalingen gevolgd is. Het "ben ik niet vrij? " dat zich onmiddellijk aan de voorafgaande gedachte aansluit, moet voorafgaan en de zin van deze woorden moet nu aldus worden opgevat: "of zou ik, die zo'n zelfverloochenend gedrag, als in Hoofdstuk 8: 13 is te kennen gegeven, in acht neem, misschien niet vrij zijn, zodat ik zo moest doen en geen vlees mocht aanraken? " Het oog op zijn tegenstanders, die hem alle apostolische macht betwistten, brengt hem nu dadelijk de hoofdgedachte voor de aandacht: "ben ik wel een waar apostel? heb ik misschien de Heere niet gezien? " en om in de vraag dadelijk de weerlegging te geven, voegt hij erbij, wat zelfs de vijanden niet bevestigend konden beantwoorden: "bent u niet mijn werk in de Heere? Heb ik misschien de gemeente te Corinthiërs niet gesticht? "

2. Als ik voor anderen geen apostel ben, zoals ik dat ook niet ben voor degenen, die uit de besnijdenis zijn (Hand. 22: 17 vv. Gal. 2: 7 vv. Rom. 11: 13), nochtans ben ik het voor jullie, die een gemeente uit de heidenen bent; want het zegel van mijn apostelschap, het onbedrieglijk en onweersprekelijk bewijs dat het apostelschap in zijn gansen omvang en in zijn volle kracht mij toekomt, zijn jullie in de Heere, of in uw Christelijke staat (2 Kor. 3: 1 vv.).

Wanneer hij, deze Paulus, die tot aan zijn roeping buiten de reeds aanwezige Christelijke gemeente had gestaan, alleen gehoord had van de Heere, dan had hij het Evangelie van anderen overgenomen en kon hij geen apostel zijn zoals de twaalf. Nu kan hij zich echter voor zijn apostelschap daarop beroepen, zoals hij ook in vs. 1 doet, dat hij de Heere had gezien met dat doel, dat hij van Hem zou getuigen. Omdat de Heere de verhoogde was en deze hem daartoe was verschenen, was hij dus gelijk gesteld met degenen, die Jezus, toen Hij op aarde

was, in het bijzonder en met name tot Zijn getuigen had verordend. Dat hij de Heere gezien heeft, dat weten de lezers alleen door hemzelf, maar dat zij in de Heere, d. i. ten opzichte van hetgeen hen Christen doet zijn, zijn werk zijn, kunnen zij zelf betuigen; want, zegt hij, als ik voor anderen geen apostel ben, dan ben ik het toch in elk geval voor u. Men vat dit gewoonlijk op in de zin van gezag, dat hij bij anderen en bij hen heeft; maar de apostel erkent dat hij werkelijk tot anderen niet in die verhouding staat, die hij tegenover zijn lezers zich toeëigend en met het oog op de onderscheiding tussen een apostelschap onder de besnijdenis en onder de heidenen, of aan de voorhuid (Gal. 2: 8), kan ons dit niet verwonderen. De Joodse Christenen waren hem in elk geval erkenning van zijn apostelschap verschuldigd, maar als zij zeiden dat hij hun apostel niet was, dan moest hij dit erkennen. Daarentegen waren de gemeenten uit de heidenen, die hij gesticht had en dus in de eerste plaats die van Corinthiërs, in hun eigenschap als Christelijke gemeenten, een feitelijk bewijs, of, zoals hij het uitdrukt, het zegel van zijn apostelschap.

3. Mijn verantwoording aan degenen, die onderzoek over mij doen, die mijn apostelschap in twijfel trekken, is deze, die ik zo-even heb uit gesproken. Ik verwijs ze van mij naar de door mij gestichte gemeenten en laat, in plaats van voor mijzelf te spreken, het feit van haar bestaan voor mij spreken.

4. Hebben wij, ik en de medeapostel, die ik straks (vs. 6. Hand. 14: 4, 14) zal noemen, niet op grond van Christus' woord in Luk. 10: 7 v. macht om te eten en te drinken op kosten van de gemeenten, in wier dienst wij arbeidden?

a) 1 Kor. 9: 14. 1 Thessalonicenzen. 2: 6. 2 Thessalonicenzen. 3: 9.

5. Hebben wij niet macht om een vrouw, die een zuster is in Christus, eveneens op kosten van de gemeenten met ons op onze ambtsreizen om te leiden, zoals ook de andere apostelen zich metterdaad van zo'n bevoegdheid bedienen en zoals ik u meerdere voorbeelden kan aanhalen, de broeders van de Heere, Simon van Kana en Judas Lebbeüs ("Uit 10: 4" en "Ac 15: 31 en Cefas te Babylon (1 Petrus 5: 13), die sinds MATTHEUS. 8: 14 gehuwd is?

6. Of hebben alleen ik en Barnabas, die oorspronkelijk met mij voor de zending onder de heidenen bestemd was Ac 13: 3 geen macht van niet te werken, van in plaats zelf de kost te verdienen ons te laten bezoldigen? Is die macht en dat recht verloren, omdat wij van het begin van onze werkzaamheid er geen gebruik van hebben gemaakt en ik, sinds ik afgescheiden van Barnabas' werk, mij nog steeds niet door de gemeente laat onderhouden, maar zelf werk (Hand. 20: 33 vv.).

Het vers toont niet alleen aan dat de overige apostelen (alhoewel niet alle, want dit volgt niet met noodzakelijkheid, dan toch voor een deel, met name Petrus en de broeders van de Heere) gehuwd waren, maar dat zij zich ook door hun vrouwen op hun reizen lieten vergezellen en voor deze, evenals voor zich zelf, het onderhoud van de gemeenten aannamen. Dat deze vrouwen "zusters" waren (het woord in dezelfde zin gebruikt als het woord "broeder" in Hoofdstuk 8: 11 vv., dat zoveel als "gelovige Christinnen" betekent), ligt in de aard van de zaak. Hier te denken aan dienende vrouwen, zoals die de Heere vergezelden op Zijn wegen (Luk. 8: 2 v.) is een verklaring van de Roomse kerk, die zich in verlegenheid bevindt tegenover de natuurlijke betekenis van de woorden (niet: een vrouw als zuster, maar: een zuster als vrouw). De vertaling: "een vrouwelijke zuster, een zuster, die een vrouw is", houdt toch in, wat men de apostel moeilijk kan laten zeggen.

Met de apostolische wijsheid, die de ergernis vermijdt, zou de gewoonte om zulke reisgezellinnen met zich rond te voeren, niet zijn overeengekomen. De vergelijking met de Heere is onjuist; ook doet de uitdrukking "omleiden", vooral in verband met het vorige vers, niet denken aan een gezellin die voor het levensonderhoud zorgt, zoals de vriendinnen van Jezus, maar aan een, voor wier onderhoud worden moet gezorgd.

Dat Paulus de broeders van de Heere en Cefas in het bijzonder onder de apostelen noemt, kan alleen daarin zijn reden hebben, dat zij bijzonder genoten, de eersten omdat zij broeders van de Heere waren en Cefas om de voorrang, hem door de Heere geschonken.

Paulus noemt Barnabas waarschijnlijk om de apostelen van de heidenen te stellen tegenover de apostelen van de besnijdenis en aan te tonen dat de eersten niet minder recht hadden dan de laatsten om hun onderhoud van de gemeenten te begeren. Uit deze plaats kan niet het besluit worden getrokken dat Barnabas nog werkte in de zending onder de heidenen; de vermelding geschiedt alleen op grond van de gemeenschappelijke roeping in Hand. 13: 2.

Het noemen van Barnabas heeft wel plaats uit dankbare erkentelijkheid jegens de man, die hem in zijn apostolische arbeid heeft ingeleid (Hand. 11: 25 v.) en hem met zijn eigen voorbeeld had getoond, waarin bijzondere zin de predikers van het Evangelie het woord van de Heere Jezus mogen ondervinden (Hand. 20: 35): Het is zaliger te geven dan te ontvangen.

7. Wie a) dient ooit in de krijg op eigen bezoldiging? Wie b) plant als gehuurd arbeider een wijngaard en eet niet van zijn vrucht? of c) wie weidt een kudde en eet niet van de melk van de kudde?

a) 2 Kor. 10: 4. b) 1 Kor. 3: 6, 7, 8. c) Joh. 21: 15. 1 Petrus 5: 2.

Hier volgt het bewijs van recht op onderhoud door de gemeenten en wel in de eerste plaats door verwijzing op arbeid in enig beroep. Overeenkomstig het volle effect van de voorgaande plaatsen en de begeerde sterkte en bondigheid van bewijs, geeft Paulus dat in schone overvloed in de drie treffendste overeenkomsten, die, elk op zichzelf, treffende en geliefde beelden zijn van het leraarsambt. De moeilijkheden en gevaren, de zware tegenstand van de wereld, die moet worden overwonnen, wordt uitgedrukt door het beeld van de krijg (vgl. 2 Tim. 2: 4) (dat krijgslieden zichzelf bekostigden, kwam alleen bij uitzondering voor: 1 Sam. 17: 17 v. en "Jud 20: 10"; de apostel heeft hier de regel voor ogen). Het tweede beeld van de planter of wijngaardenier is nog duidelijker (Hoofdstuk 3: 6. Matth. 20: 1 vv.); het meest overeenkomend is het beeld van de herder.

Nog heden bestaat in het Oosten het loon van de herders in een gedeelte van de melk.

8. Spreek ik dit, wat ik vs. 7 met aanwending van maatschappelijke analogieën over dat apostolisch recht (vs. 4-6) gezegd heb, naar de mens, alleen op grond van een door mensen ingestelde gewoonte (Gal. 3: 15)? Of zegt ook de wet dat niet, zodat het een goddelijke bevestiging heeft?

9. Zeker; want in de wet van Mozes is geschreven (Deut. 25: 4 vgl. 1 Tim. 5: 17): "U zult een dorsende os niet muilbanden", zorgt ook God, als Hij zo'n bepaling in Zijn wet heeft gemaakt, voor de ossen, als wilde Hij voor deze uitsluitend of voornamelijk een bepaling maken?

Deze wet, die geheel in strijd is met de gewoonten van de meeste oude volkeren, moest de mens en de dieren dankbaarheid leren. De os, die het zwaarste werk voor de mens verricht, voor hem het koren dorsend, moest niet met een muilband worden verhinderd iets te eten van het graan, dat hij dorst. Betrof nu deze wet weliswaar in de eerste plaats de os, haar eigenlijk doel reikte verder en haar hoofdoogmerk was om dankbaarheid te verwekken jegens degenen wier zware arbeid ons ten goede komt. Soortgelijke wetten leze men: Deut. 22: 10; Lev. 22: 28; Deut. 22: 6. Van al deze geboden geldt hetzelfde, wat de apostel hier zegt: de dieren zijn daarbij bijzaak: liefde, goedertierenheid, menselijkheid, dankbaarheid, dat alles is het eigenlijk doel. (V.).

10. Of zegt Hij dat geheel omwille van ons, die in het leraarsambt zijn (vs. 11)? Want omwille van ons is dat geschreven. Het is inderdaad zo, dat dit woord hoofdzakelijk op ons betrekking heeft en een bepaalde grondstelling wil aangeven, omdat die ploegt op hoop moet ploegen, dat zijn arbeid hemzelf voordeel zal aanbrengen en die op hoop dorst, moet zijn hoop deelachtig worden, doordat hij ook een aandeel van het gedorste verkrijgt.

In vs. 7 ontleende de apostel uit drieërlei gebied van het natuurlijke leven feiten, die op dat gebied van het geestelijke leven, waarover hier sprake is, toegepast, ten bewijze dienen, hoe billijk het is dat hij, die in de krijgsveld van de Heere Jezus staat, een heilige wijnberg plant, een kudde van mensen met het woord van God weidt, daarvoor bezoldiging verkrijgt, van zijn werk winst krijgt, zijn onderhoud er van neemt. Dit, zo gaat hij in vs. 8 voort, moet men niet zo opvatten alsof hij het alleen zei naar het verstand, dat een mens uit zichzelf heeft, want hij kan in vs. 9 zich daartoe op de geopenbaarde wet beroepen, die verbiedt de os, als hij dorst of de dorsslede trekt, een muilband aan te leggen. Mogelijke bedenkingen hoe dit woord van de wet hier toepasselijk zou zijn, beantwoordt hij vervolgens met een tweede vraag, waaraan in het tweede deel in vs. 10 een bevestigende zin is gevoegd in de vorm van een nadere verklaring van de vraag. Het was wel waard voor de gedachte, die de apostel daarop verder ontwikkelt, een woord van de Schrift aan te halen, zodat zij blijkt door God zelf bevestigd te zijn, omdat men anders onder voorwendsel dat men het goede moest doen zonder er loon voor te begeren, zich had kunnen onttrekken aan de plicht jegens hem, die dat doet.

Het is opmerkelijk dat Paulus de aanspraak van de leraars op het onderhoud uit de gemeente met dezelfde woorden als hier in de eerste brief aan Timotheüs bevestigt Ac 19: 20.

11. a) Als wij, ik en zij, die met mij hetzelfde dienstwerk verrichten, voor jullie het geestelijke gezaaid hebben, door onze evangelieprediking een vruchtbaar zaad in de akker van uw harten uitstrooien, is het een grote zaak als wij, in hetgeen tot levensonderhoud dient het uwe, dat lichamenlijk is, maaien? Of heeft u niet bij die wederzijdse verhouding de meeste winst?

a) Rom. 15: 27. Gal. 6: 6.

12. Als anderen, die na mij en mijn metgezel in Hand. 18: 1-18 tot u als leraars zijn gekomen (Hoofdstuk 3: 10 vv.), deze macht over u deelachtig zijn, dat zij hun onderhoud van u verkrijgen, waarom niet veel meer wij, ik de apostel, die het fundament bij u gelegd heb, met mijn toenmalige reisgenoot (2 Kor. 1: 19)? Maar wij hebben deze macht niet gebruikt, wij verdragen het alles, omdat wij door ons zelfonderhoud, zoals wij dat verkrijgen (Hand. 18: 3; 20: 34), veel moeite en werk, veel ontbering en ongemak op ons nemen (Hoofdstuk 4: 11 v. 2 Kor. 11: 27. v.). Wij doen dit opdat wij niet enige verandering geven aan het Evangelie van Christus.

Zo'n verhindering had op verschillende wijzen kunnen ontstaan, wanneer de apostel zijn recht had willen laten gelden, reeds doordat het mogelijk was dat men de apostel van eigenbelang verdacht (2 Kor. 11: 7 vv.). In elk geval was de hooghartigheid, waarmee hij van elk tijdelijk genot als vrucht van zijn werk afstand deed, geheel erop berekend om het reine van zijn streven te openbaren en zijn dienst sterk te bevorderen.

Hij, die liefde heeft voor het Evangelie, die er belang in stelt om zijn geregelde voortgang te bevorderen, moet alles kunnen laten varen. O, zorg dat er onder de stand van leraars nog altijd zulken blijven, die niet naar goede dingen zoeken (Jer. 17: 16), maar die het Evangelie van de vrede in de kracht van God verkondigen!

De dienaars van Christus moeten ook in stoffelijke zin op hoop werken (vs. 10), niet op rekening. Die om zeker te zijn, voor verrichte arbeid loon neemt, doet niet wat hij volgens dit woord moet doen.

13. Weet u niet uit de Mozaïsche wet (Num. 18: 8 vv. Deut. 18: 1 vv.) dat degenen, die de heilige dingen bedienen, wier arbeid is de waarneming van het heiligdom, of van de godsdienst, namelijk de Oud-Testamentische priesters, van het heilige eten en diesteds bij het altaar zijn, met het altaar delen, ook hun aandeel hebben aan het altaar, hun deel hebben van de offeranden, die daarop worden gebracht?

14. a) Zo heeft ook de Heere Jezus in de woorden Matth. 10: 10 en Luk. 10: 7 verordend aan degenen, die het Evangelie verkondigen, dat zij van het Evangelie leven (1 Tim. 5: 18).

a) Lev. 19: 13. Deut. 24: 14; 25: 4.

Na de voorlopige verklaring over zijn afstaan van dat recht, die hij in vs. 12 heeft gegeven, geeft Paulus hier nog een bewijs er voor uit de analogie van de Joodse priesters. Overeenkomstig de bepalingen, voor hen in de wet van het Oude Testament gegeven, is het gebod van Christus in het Nieuwe Testament. De omschrijving van de priesters naar hun werk in vs. 13 dient voor de gelijkmatigheid van de voorstelling met vs. 14; de dubbele omschrijving maakt de analogie met de Christelijke leraars voor het doel van de rede des te duidelijker en krachtiger. Het heilige, waaraan zij werken, is het Evangelie (Rom. 15: 16) en het offer, dat zij aanbieden, is het geloof van de door hen bekeerden (Fil. 2: 17) en zo de laatsten zelf.

Evenals zij, die aan de zaken van het heiligdom werken, ook het levensonderhoud van het heiligdom hebben en zij, die het altaar bedienen, met het altaar delen, van hetgeen op het altaar komt hun aandeel krijgen, zo moet ook de boodschap van de zaligheid levensonderhoud geven aan hen, die haar verkondigen; en die door gehoorzaamheid daaraan Gods eigendom wordt, moet ook aan hem, door wiens dienst zij hem is bekend geworden, van het zijne geven wat hij nodig heeft.

15. Maar ik heb geen van deze dingen, die volgens de zo-even genoemde zowel Oud- als Nieuw-Testamentische regeling (vs. 13 v.) een dienaar van het Evangelie rechtens toekomen, gebruikt, zodat ik mij voedsel, kleding, geld enz. zou hebben laten brengen (Hand. 20: 33). En ik heb dit ook niet geschreven met een bedoeling voor de toekomst, opdat het zo aan mij gebeuren zou; ik heb het niet gezegd als een aanmaning om mij in het vervolg dat alles te schenken; want het was voor mij beter te sterven, dan dat iemand mijn roem, dat ik het Evangelie predik zonder loon, zonder er ook maar een stuk brood voort te ontvangen (vs. 18),

ijdel zou maken. Ik wil niet dat iemand er mij ooit toe zou brengen voortaan een andere wijze dan tot hiertoe te volgen en mij voortaan door de gemeenten zou laten onderhouden.

De apostel schrijft hier in de eerste persoon enkelvoud (vgl. vs. 4 vv. en 11 vv.), omdat hij reeds van plan was om over de zin en de bedoeling van zijn uiteenzetting op een manier te spreken, dat het misverstand voorkomen werd, alsof hij erop doelde dat men hem voortaan zou geven wat hij tot hiertoe niet had begeerd. Daardoor verkrijgt zijn uiteenzetting een wending, waarbij alleen zijn persoon genoemd wordt.

Het grootste tijdelijke verlies achtte hij minder dan het verlies van zijn roem, die hij voor de eeuwigheid wilde hebben. Moest hij een van beide kiezen, te sterven met de roem van een prediker van het Evangelie, die van zijn vrijheid en macht om de zaak en eer van de Heere afstand had gedaan, of te leven voor de prijs, dat die roem teniet werd gedaan, dan zou hij betuigen: ik wil liever sterven, want ik vrees dat zonder mijn roem ik de vrucht niet zou hebben, waarom ik alleen begeer te leven (Fil. 1: 22). Met zijn roem prees Paulus God en offerde hij Hem dank voor Zijn onuitsprekelijke genade, waarin Hij, de laatstgeborene, ja de vervolger tot apostel had geroepen. Daarom hield hij er niet voor, dat zijn roem de andere apostelen verduisterde, de manier van zijn roeping plaatste hem in andere verhouding tot het apostolisch ambt dan de twaalf, zodat hij zichzelf als ondankbaarheid zou hebben toegerekend wat bij zijn ambtgenoten gebruik maken was van het recht aan hun ambt verbonden.

16. Want als ik het Evangelie verkondig, het is voor mij geen roem, zoals anderen menen daardoor een oorzaak van roem te hebben, die dat werk uit eigen beweging en gewillig (vs. 17) doen; ik mag er niet op roemen, a) want de nood is mij opgelegd. Bij mij is er geen sprake vaneen vrijwillig op mij nemen van het predikambt, maar alleen van een gedwongen inleiden van de kant van de Heere (Jer. 20: 7). En wee mij, als Ik het Evangelie niet verkondig, wat een zwaar oordeel zou ik daardoor op mij laden!

a) Rom. 1: 14.

17. Want als ik dat gewillig doe uit eigen beweging, zonder een noodzakelijkheid, zoals de Heere die op mij heeft gelegd, toen Hij mij midden op de weg van mijn moordlustig vervolgen tot apostel heeft geroepen (Hoofdstuk 15: 9) dan heb ik loon. Dat is ook het geval bij de andere apostelen, die uit het tolhuis of van de vissersboot zijn geroepen en uit eigen beweging de roepstem gevolgd zijn, volgens het woord in Matth. 19: 28 v. Maar als ik het onwillig doe, niet uit vrije beweging, maar gedwongen en verplicht door een roeping, die ik niet kon afslaan, zonder mij grotelijks te bezondigen en dit is bij mij het geval in tegenstelling tot de andere apostelen, de uitdeling van het woord, de bediening van het ambt is mij evenwel toebetrouwd, zonder dat ik enige aanspraak op enig loon zou kunnen maken (Luk. 17: 7 vv.).

18. Welk loon heb ik dan? Geen ander dan er ligt in de vreugde van het aanbieden van een dankoffer. Namelijk dat ik, het Evangelie verkondigend, afstand doe van alles wat een apostel toekomt en het Evangelie van Christus kosteloos stel, om mijn macht in het Evangelie niet te misbruiken (liever "verbruiken" (Hoofdstuk 7: 31). Een gebruiken van dat, waarop anderen hun dienst in het Evangelie het volle recht geeft, zou bij mijn eigenaardige verhouding tot het heilig ambt voor mij een verbruiken, een ongeoorloofd gebruik maken van het laatste zijn; ik moet integendeel handelen naar het woord in Luk. 7: 47

Deze verzen verklaren de persoonlijke verhouding van de apostel tot zijn ambt. Die is niet de gewone, die bij anderen bestaat, maar een bijzondere, een aan hem eigenaardige. De andere

apostelen, door de Heere geroepen onder omstandigheden, die aan hen de keuze lieten, of zij Hem wilden volgen of niet, hebben door het vrijwillig op zich nemen van hun dienst aanspraak op de beloning, door de Heere aan deze dienst beloofd. Ik, zo wil Paulus zeggen, sta niet zoals zij. Mijn roeping was van die aard, dat ik, zonder doodzonde, mij daaraan niet zou hebben kunnen onttrekken. Wil ik dus bij mijn ambtsbediening niet geheel nutteloos blijven, dan moet ik iets doen waartoe de anderen niet verplicht zijn, namelijk het Evangelie prediken zonder beloning. Men zou zeer verkeerd te werk gaan en het teder gemoed van de apostel slecht begrijpen, als men op grond van deze uiteenzetting hem wilde toedichten dat hij door een poort van "overvloedige verdiensten" zich een voorrang zocht. Juist het tegendeel volgt uit onze plaats; wat anderen als een soort van overvloedige verdienste had kunnen voorkomen, stelt hij juist voor als een zaak, waartoe de genade, nog op het laatste uur aan hem geschonken, verplichtte. Wij merken in deze verklaring dezelfde ootmoed op en dezelfde aanklacht van zichzelf als in Hoofdstuk 15: 8 v. Efez. 3: 8. 1 Tim. 1: 15 v. Paulus stelt zich, wat de zedelijke waardering van zijn persoonlijke verhouding tot zijn verheven ambt aangaat, niet met de andere apostelen gelijk; daarom acht hij zich verplicht te doen wat deze niet verplicht waren, om daardoor de ernst en de diepte van zijn dankbaarheid voor de hem zo onverdiend ten deel geworden zaligheid en bediening bij het waarnemen van de laatste levenslang te bewijzen. Het woord in Matth. 10: 8 : "u heeft het om niet ontvangen, geef het om niet", heeft voor hem nog een geheel andere betekenis dan voor zijn ambtgenoten en dit betuigt hij door afstand te doen van het recht, dat zijn ambt hem geeft en waarvan hier sprake is.

19. Volgens dat woord gedraag ik mij ook in al het overige als apostel, afziende van elke aanspraak op levensonderhoud van de kant van de gemeente. Want omdat ik als de apostel van de Heere, die aan Hem, de Heere alleen verantwoordelijk ben (Gal. 2: 6), van allen vrij was, heb ik mijzelf allen dienstbaar gemaakt, mij naar ieders behoefte dienende zelfverloochening geschikt, opdat ik er niet maar enkelen, maar meer zou winnen voor Christus en Zijn rijk door hun bekering.

Deze afdeling staat met de voorgaande in verband door de gedachte dat het zijn regel is om van zijn recht geen gebruik te maken, alleen te geven en niet te nemen, zo ook zichzelf aan anderen over te geven, in plaats van die van zich afhankelijk te maken. Dit breidt hij nu nader uit en wel altijd met voorstelling van het doel van zijn handelwijze. Ten eerste (vs. 19) zegt hij in het algemeen, hoe hij met dat doel van zijn onafhankelijkheid afstand heeft gedaan en zich, omdat hij als apostel van geen mens afhing, evenwel afhankelijk van allen gemaakt heeft, zich naar hun gewoonten, vooroordelen enz. gericht heeft, zich dus uit de grootheid van apostolische macht tot de geringheid van een slaaf vernederd heeft.

Het "ik heb mijzelf aan allen dienstbaar gemaakt" staat treffend tegenover de vleeselijke, Griekse vrijheidszin, die zich met de idee en het genot van de Christelijke vrijheid vermengde en zich ten onrechte met deze voedde.

Ieder, die voor anderen nuttig wil zijn, moet leren zich voor anderen tot een knecht te maken. Ook reeds voor het verstandig bestuur van zijn huis, laat staan van de gemeente van Christus, is het nodig dat de heer des huizes aller dienaar kan zijn. Als heer moet men wijsheid hebben alles goed in te richten, de orde te houden, als dienaar meer het welzijn van de ondergeschikten dan eigen gezag zoeken, zich naar anderen vrijwillig schikken, al wat zou kunnen ergeren vermijden. Wat men zonder gewetensbezwaar ten nutte van anderen kan doen, moet men graag doen en daarbij niet altijd op eigen vrijheid zien, of men het wel

verschuldigd is, maar zich door de wet van Christus gedrongen overgeven, om als dienaar de lasten van anderen te dragen.

20. En ik ben voor de Joden geworden als een Jood, ik heb Joodse gebruiken, dracht, kunst en wetenschap gevolgd, mij ook van de Joodse leervorm bediend (Hand. 16: 20; 21: 40 vv. ; 13: 15 vv., opdat ik de Joden winnen zou. Degenen die onder de wet zijn, die Joden, waarvan ik sprak, niet alleen wat hun nationale, maar ook wat hun godsdienstige eigenaardigheid aangaat, ben ik geworden als onder de wet zijnde, hoewel ik toch als Christen niet meer daaronder sta (Gal. 2: 19). Ik heb mij aan de ceremoniën van de wet onderworpen (Hand. 18: 18; 21: 23 vv.) opdat ik degenen, die onder de wet zijn, winnen zou.

21. a) Voor degenen, die zonder de wet zijn, de heidenen (Rom. 2: 12) ben ik geworden als zonder de wet zijnde, zodat ik bij voorkomende gevallen Joodse gewoonten, als bijvoorbeeld wat het gebruik van voedsel aangaat, heb nagelaten of mij van de Griekse wijze van voordracht heb bediend (Hand. 17: 22 vv.) (Voor God nochtans niet zonder de wet, maar voor Christus onder de wet, onder de wet, die Christus gesteld heeft, zodat ik hier alleen de ceremoniële wet bedoel), opdat ik degenen, die zonder de wet zijn, winnen zou.

a) Gal. 2: 3.

22. a) Ik ben voor de zwakken in de Christelijke gemeenten (Hoofdstuk 8: 7 vv. Rom. 14: 1; 15: 1. 1 Thess. 5: 14. geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zou en hen zou doen winnen in juiste kennis en in voor God welgevallige wandel. Voor allen, met wie ik te doen had, ben ik naar hun bijzondere toestand alles geworden, zodat ik mij gevoegd heb naar de meest onderscheiden omstandigheden, opdat ik immers enigen behouden zou.

a) 1 Kor. 10: 33. Gal. 6: 1.

Paulus vertrouwt van de bekendheid, die zijn lezers over zijn karakter hebben, dat zij vanzelf zullen begrijpen dat hij in deze gehele voorstelling van zijn zich schikken geen onchristelijke accommodatie of zucht om mensen te behagen zullen zien, maar de praktische wijsheid van de ware Christelijke liefde en zelfverloochening in het leraarsambt (vgl. ook Gal. 1: 10; 2: 3-5). Deze praktische wijsheid moet temeer beschouwd worden als vrucht van de ervaring onder de leiding van de Geest, hoe vuriger en beslist zijn temperament was en wie kan nagaan, hoeveel hij op deze weg heeft teweeg gebracht?

De vrome kan zich op verschillende wijzen voordoen; want niets is menigvuldiger dan de middelen en wegen van de goddelijke wijsheid en genade, om haar bedoelingen te volvoeren. Er is echter een groot onderscheid tussen het geoorloofde zich schikken van de Christen en de sluipwegen van de wereldwijzen.

Het grote doel van Paulus was niet slechts te onderwijzen, te verbeteren, maar ook te behouden. Alles wat hieraan te kort schoot zou hem hebben teleurgesteld; hij wilde de mensen vernieuwd zien van hart, verzekerd van de vergiffenis van hun zonden, geheiligd, in één woord "behouden". Hebben wij met al onze Christelijke werkzaamheden een minder doel ons voorgesteld? Laat ons dan onze wegen verbeteren; immers, wat zal het op de laatste groten dag baten dat wij de mensen onderwezen en hun de zedewet voorgehouden hebben, als zij voor God verschijnen zonder behouden te zijn. Onze kleren zullen met bloed bevestigd zijn, als wij ons leven lang naar een lager doel hebben gestreefd en vergeten hebben dat de mensen behoefte hebben aan verlossing. Paulus kende het verval van de natuurstaat van de mensen en

daarom probeerde hij niet hen op te voeden, maar hen te behouden. Hij zag de mensen in de hel verzinkend en daarom sprak hij niet van hen te beschaven, maar hen van de toekomstige toorn te behouden. Om hen de zaligheid te brengen gaf hij zich over met onvermoeide ijver aan de verkondiging van het Evangelie, heinde en verre, de mensen waarschuwend en smekend zich met God te laten verzoenen. Dringend waren zijn gebeden, onafgebroken zijn werk. Zielen te behouden was zijn levensdoel, zijn enige ijverzucht en hartstocht. Hij werd aller dienaar, zwoegde voor zijn geslacht en voelde een nameloos wee in zich, als hij het Evangelie niet verkondigde. Zijn eigen inzichten had hij graag feil om het vooroordeel te mijden; in onverschillige zaken gaf hij eigen wil gevangen en als men maar het Evangelie wilde aannemen offerde hij geen vragen over vormen of plechtigheden; het Evangelie was voor hem de ene alles beheersende zaak. Als hij slechts enigen mocht behouden, dan was hij voldaan. Deze was de kroon, waarnaar hij streefde, het enige en voldoende loon van al zijn arbeid en zelfverloochening.

23. En dit doe ik omwille van het Evangelie, opdat dit overal ingang en opname vind, opdat ik het met hen, die ik daarvoor win, ook deelachtig zou worden, namelijk de zaligheid en de schatten, die het hier beneden reeds geeft en voor de toekomst belooft.

Merk de ootmoed van de uitdrukking op. Hij, die meer gearbeid heeft dan allen, heeft toch alleen voor zichzelf de zaligheid met de gelovigen gemeen, hij heeft geen hoger loon op het oog.

Met deze woorden, die de beste verklaring van vs. 15-18 geven, gaat de apostel nu reeds tot het volgende over. Hij toont aan hoe het geenszins iedereen vrij staat of hij ook met zodanige zelfverloochening van zijn recht afstand doet, of wel daarop onverzettelijk zal blijven staan. Hijzelf verloochent zich op deze manier om het Evangelie om de daarvoor beloofde zegeningen deelachtig te kunnen worden.

Waar men het Evangelie en zijn kracht en zijn zegen en zijn dierbare beloften wil verkrijgen, daar maakt men er geen bezwaar om af te dalen, evenals de Zoon van God in Zijn vernedering tot ons heeft gedaan.

c. Vs. 24-Hoofdst. 10: 13. De apostel wekt de Korinthiërs op zijn grondstellingen in beoefening te brengen. Ieder gelovige toch moet naar de omstandigheden, waarin hij leeft, zichzelf verloochenen. Paulus vergelijkt het leven van de Christen met een wedloop, zoals die bij de grote Griekse feesten, ook op de Isthmus, in de nabijheid van Korinthe, op bepaalde tijden geregeld werden gehouden. De Christenen mogen het niet laten bij het lopen naar het doel, maar zij moeten de overwinnaar, die werkelijk het loon ontvangt tot voorbeeld nemen en om een loper te kunnen worden, die een goed uitzicht op de prijs heeft, daartoe behoort volgens het oordeel van de Griekse lopers een grote zelfverloochening. De apostel haalt nog een ander voorbeeld uit die wedstrijden aan: het vuistgevecht. Hij stelt het lichaam, dat orgaan van lagere begeerten, voor als de tegenstander, die men door vuistslagen moet overmeesteren en als overwinnaar zich tot knecht moet maken. Zijn rede wordt steeds ernstiger en dringender als hij hierop nader spreekt over het waarschuwend voorbeeld van het Israël, dat van Egypte naar Kanaän reisde. Hierdoor wijst hij aan dat het niet genoeg is genade te hebben ontvangen, maar dat men daarin moet blijven tot aan het einde, om niet van het ene vallen tot het andere te komen en altijd dieper in het verderf te storten en ten slotte geheel verloren te gaan.

EPISTEL OP ZONDAG SEPTUAGESIMA

Omdat de geestelijkheid reeds met deze zondag haar vasten beginnen moest, verkreeg die in de mond van het volk de naam van "Herenvasten", ter onderscheiding van de vastentijd van het volk, die met aswoensdag begint. In deze brief nu vermaant de apostel, zich beroepend op zijn eigen voorbeeld, tot het worstelen om de onvergankelijke kroon, bijzonder wijzende op de plicht om het lichaam in bedwang te houden.

Dadelijk bij het intreden van de vastentijd wordt ons zeer nadrukkelijk gezegd: "niets baat u, als u niet echt strijdt tegen eigen vlees en bloed; de Heere heeft Zijn vlees geofferd aan het hout, u moet uw vlees ook offeren, doden. "

De zelfverloochenende liefde, die graag van haar recht en haar vrijheid terwille van de naaste afstand doet, heeft de apostel zijn lezers aanbevolen. Hij heeft hen erop gewezen hoe hij zelf uit zuivere liefde tot hen in velerlei opzichten geen gebruik heeft gemaakt van zijn recht en zijn macht, hem als apostel van Jezus Christus gegeven, opdat hij hun zielen voor het Evangelie zou winnen. Hij houdt hen voor hoe het einddoel van zijn arbeid is, dat hij tegelijk met hen de zaligheid verkrijgt, die in het Evangelie van Christus aan allen wordt aangeboden. In onze afdeling gaat hij er nu toe over om de lezers als navolgingswaardig voorbeeld voor te stellen wat hij zich heeft getroost en hoe hij alles op zich heeft genomen, om de zaligheid niet te verliezen. Hij vergelijkt het leven van de Christen met een strijd, waarin ernstige zelfverloochening moet plaats hebben, zal men de overwinning behalen. De hoge ernst van het leven van de Christen: het is zo ernstig 1) om de verloochening, die het eist; 2) om de strijd, die het brengt; 3) om het oordeel, waarmee het eindigt.

Loopt u om het loon van de aarde of om de kroon van de hemel?

1) Daar is het een vergankelijke krans, hier een onvergankelijk kleinoord; 2) daar kan slechts één winnen, hier mag ieder hopen; 3) daar is de weg breed, hier loopt men binnen goddelijke perken; 4) daar is de prijs onzeker, hier is die voor de getrouwe strijder zeker.

De betekenis van de heilige sacramenten voor de loop en strijd van de Christen: 1) de doop stelt de Christen aan het begin van de weg en maakt hem geschikt tot de loop naar het doel; 2) het avondmaal verkwikt de Christen in zijn lopen naar het doel en geeft hem kracht tot de zegerijke strijd; 3) doop en avondmaal beide brengen de Christen alleen dan tot het doel, in zoverre hij de genade, die zij ons verzekeren, getrouw gebruikt tot een juiste loop en een ware strijd.

"Loop zo, dat u de prijs mag verkrijgen. " Wij beschouwen 1) de grenzen, waarbinnen de Christen om de prijs loopt; 2) de juiste manier van lopen; 3) de prijs, waarvoor wij moeten lopen.

Het beeld van een strijder van God: 1) waarnaar een strijder van God moet zoeken; 2) waarvan hij zich moet onthouden; en 3) hoe hij moet strijden.

Ons leven hier beneden een loop, een strijd, een pelgrimsreis;

1) een prijs is ons voorgehouden, waaromn wij moeten lopen; 2) een kroon wordt ons bewaard, die wij moeten winnen; 3) een hemels Kanaän is ons beloofd, waarheen wij moeten streven.

24. Weten jullie niet, dat, die bij de Griekse wedstrijden in a) de loopbaan, de renbaan van 125 geometrische schreden, lopen, allen goed lopen, maar dat een de prijs ontvangt, bestaande in een zegekrans uit pijnboomtakken en klimopraken? Loopt zo, zoals het volgens het

voorbeeld van dezen ene in vergelijking met zijn medestrijders nodig is, dat u die u voorgehouden prijs (2 Tim. 4: 7 v.) mag verkrijgen (1 Tim. 6: 12. Hebr. 12: 1 v.).

a) Gal. 2: 2; 5: 7.

Hoe Paulus in de manier van leren voor de Grieken een Griek, de Joden een Jood werd (vs. 20 vv.), daarvan vinden wij hier in vs. 24-27 en vervolgens in Hoofdstuk 10: 1-11 zeer duidelijke voorbeelden. Wat een ernst van verloochening en wat een ingespannen strijd wordt gevorderd om de zaligheid te krijgen, die als prijs van de overwinning is voorgehouden; dat doet hij de Korintheërs in deze verzen, die voor ons liggen, voelen door te wijzen naar de Griekse kampspelen, zoals zij die in hun onmiddellijke nabijheid hadden, op de Isthmische spelen. Op de opheldering uit het Helleense leven volgt verder in Hoofdstuk 10: 1 vv. een uit dat van Israël; want datgene, wat ook hier wordt opgehelderd en verzekerd is de gedachte, die van vs. 23 af de meest heersende is, dat de deelname aan de zaligheid, aan de heerlijkheid in het Evangelie beloofd, tot voorwaarde heeft de ernst van de zelfverloochening.

De spelen of wedstrijden waren de vreugde en de trots van de Grieken; zij droegen het karakter van volksfeesten. De jeugd oefende zich jaar uit jaar in voor deze; in alle steden waren daarom gymnasia of oefenscholen. Geheel Griekenland nam dan aan de wedstrijden het levendigste aandeel; men stroomde daarheen van alle kanten tezamen en de gevierdste dichters hadden hun harpen reeds gestemd om de overwinnaar te prijzen. Het was de hoogste roem de zegekrans te hebben behaald. De overwinnaar kon zeker zijn dat hij door zijn medeburgers in triomf in zijn vaderland zou worden teruggeleid en zijn naam lange tijd in ere zou worden gehouden. De spelen bestonden in een vijfvoudige wedstrijd: in springen, lopen, werpen met de discus, worstelen en vuistvechten. De beroemdste waren die te Olympia, in het landschap Elis, waarnaar de Grieken ook de tijd berekenden (Olympianen) maar ook dicht bij Korinthe, of de Isthmus Ac 18: 1, werden alle vier jaren dergelijke spelen gebonden. Aan deze denkt dus de apostel wel in de eerste plaats, de Korintheërs moesten ten minste wel voor alle andere aan deze denken. Paulus noemt echter niet de vijfvoudige strijd, hij neemt daaruit slechts een tweetal, ten eerste de wedloop, die oorspronkelijk de enige soort van kampspel geweest is en ook later de voornaamste bleef en vervolgens (vs. 26 v.) het vuistgevecht.

"Weet u niet", zo begint de apostel, als hij op de wedloop in de Griekse spelen wil wijzen; de Korintheërs wisten wel, hoe het bij hun Isthmische spelen toeging; maar met zo'n oog, als waarmee Paulus deze wedlopers aanzag (Fil. 3: 12 vv.), hadden zij ze nog nooit beschouwd. Binnen de afperkingen of de renbaan (van 600 Griekse voeten of 1/40 geofgr. mijl lengte) liepen de mededingers allen van één punt naar een doel; maar slechts één, de overwinnaar in het lopen, verkreeg de prijs. Evenals deze éne moeten wij Christenen allen lopen, opdat wij onze prijs behalen.

De loop van de Christen onderscheidt zich daardoor van de wedloop in de heidense kampspelen, dat alleen bij de eerste voor allen lopers het verkrijgen van de prijs mogelijk is. De apostel wil er echter ook op drukken hoe het lopen in de renbaan nog niet het verkrijgen van de prijs waarborgt, hoe niemand moest denken dat hij, omdat hij in gemeenschap liep van hen die om de prijs zich inspanden, daarom reeds van het verkrijgen van het eeuwige leven volkomen zeker kon zijn. Daarop wil Paulus zeggen, komt het aan, dat men zo loopt, als het nodig is, opdat men de prijs verkrijgt. De Christen moet zo lopen, dat het een prijs waard is; hij moet in zijn geestelijk lopen zo ernstig en bestendig zijn als die éne, die in de wedloop door de beslissing van de kamprechter de prijs ontvangt.

De tegenstelling van "allen, die in de loopbaan lopen" en van de "ene, die de prijs ontvangt" wijst op het gevaar van bij een reeds gemaakt begin in het Christendom zonder volhardende ernst in het voortgaan, het wit van het geloof (1 Petr. 1: 9) te verliezen en op de grote tegenstelling tussen het groot getal geroepen en het klein getal van de uitverkorenen (Matth. 20: 16). Dat dan Paulus schrijft: "loopt dan zo, dat u die mag verkrijgen" komt daarvan, dat hij, hoewel uitgaande van zichzelf, van manier en doel van zijn lopen, van zijn moeite en van zijn loon en daartoe terugkerende (vs. 23 en 26 v.) zich toch niet scheiden kan van zijn makkers in de strijd, van zijn deelgenoten aan de zaligheid, noch van de gedachte aan hen. Hij trekt ze door het aanschouwen van de menigte van strijders in het beeld bewogen, met zich, ook hier proberend ze te winnen.

25. a) En een ieder, die om prijs strijdt, die in de wedstrijden bij de Griekse spelen wil optreden als mededinger om de prijs, onthoudt zich reeds maanden tevoren in alles wat aan de vlugheid en lenigheid van het lichaam nadelig zou kunnen zijn. Zo moeten wij Christenen alles vermijden wat ons tot ons lopen traag of ongeschikt zou kunnen maken. Deze, de Griekse strijders dan doen wel dit, opdat zij in de zegekrans een verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij onthouden ons van al wat ons zou kunnen schaden om b) een onverderfelijke kroon, de erfenis van de hemel te verkrijgen (1 Petr. 1: 4; 5: 4. Jak. 1: 12).

a) 2 Tim. 2: 4. b) 2 Tim. 4: 8.

Het "een ieder die strijdt", doelt op iedere soort van wedstrijd in de Griekse spelen en sluit het meer bijzondere wedlopen in zich. De strijders moesten zich tien maanden lang op de strijd voorbereiden, door onthouding van wijn, van geslachtsgemeenschap en van bezwarende voedseln, maar niet van goed vlees. Ook bij de geestelijke wedlopers, de Christenen, vindt een onthouden plaats van alles, alleen ligt bij deze op zedelijk gebied wat bij de eersten, de Griekse wedstrijden, op lichamelijk gebied lag.

O, zaligheid te verkrijgen is geen kinderspel! Zonder onze moeite is zij verworven, de prijs is daar aanwezig; maar u moet er om worstelen in ernst. Vrees en sidderen (Fil. 2: 12) is nodig om daar te komen, waar de overwinnaars de kroon wordt opgezet.

"Voor een eeuwige kroon het nietige leven geheel. " Aldus behoort het bij een ware Christelijke strijder te zijn. Met het oog op de eeuwige heerlijkheid, de kroon van het leven, is geen offer hem te groot, is hij besloten tot elke verloochening, doet hij de natuur geweld aan en wordt hij niet moe om in de kracht van de Geest de lusten van het vlees te doden (Rom. 8: 13. Gal. 5: 24. Kol. 3: 5). Degenen die Christus willen toebehoren, maar aan enige natuurlijke neiging toegeven, het vlees te goed doen of ten minste het niet willen kruisigen, alhoewel het geestelijke leven eronder lijdt en zij in hun loop naar het hemelse dal daardoor gehinderd en opgehouden worden, worden ten diepste beschaamd door de kinderen van de wereld (Luk. 16: 8), die om een tijdelijke winst, of om roem zich de grootste inspanningen, de smartelijkste ontberingen laten welgevalen, ja er lichaam en leven op zetten om hun doel te bereiken.

26. Ik loop dan zo, terwijl ik mij beijver het voorbeeld te volgen van een wedloper of wedstrijder van de juiste aard, niet als op het onzekere, als een die geen vast doel op het oog heeft en wiens stappen gene bepaalde richting hebben; ikstrijdt zo, zoals ook u het vuistgevecht moet doen plaats hebben, niet als de lucht slaand, omdat hij zijn werkelijke tegenstander niet kent en nu verzuimt zijn slagen op dezen te richten.

Het was lang na zijn bekering dat Paulus deze regels neerschreef. Toen kon hij zeggen: Het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin. " Ontbonden en met Christus te zijn, was hem zeer verre het beste. Hij was verzekerd dat er een kroon voor hem was weggelegd en ziet, hoe het echter zijn ernstige begeerte was, het goddelijke leven meer en meer in zich te zien ontwikkelen. Hij was zoals de wedlopers, die bij de Griekse spelen de prijs probeerden te behalen. Met dezelfde ijver moeten allen, die door God bekeerd zijn, hun zaligheid zoeken. Loop zo, dat u die mag verkrijgen. Het is geen ongewoon verschijnsel dat de mensen zich na hun bekering aan vadsige rust overgeven en in hun hart spreken: Mijn ziel is voor eeuwig behouden, nu is alle strijd voorbij. Paulus echter jaagde naar het wit.

27. Maar men kan nauwkeurig bij mij waarnemen hoe ik mij gedraag. Ik bedwing namelijk mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid 1). Ik sla toe op mijn lichaam als mijn eerste en voornaamste tegenstander en trek het als overwonnen achter mij. Ik doe dat, opdat ik niet enigszins, omdat ik anderen gepredikt heb en als heraut ze oproep om de strijd aan te vangen en hun de regels van de strijd bekend maak, zelf verwerpelijk wordt 2). Ik zoek voor mijn persoon, omdat ik mijzelf ook tot de wedstrijders reken, dat mij niet overkomt de prijs onwaardig geacht te worden, maar ik daarentegen met de prijs getooid uit de strijd ga.

1) De apostel voert zichzelf in als voorbeeld van een ware strijder. Ik loop of gedraag mij als Christen, zegt hij, op de wijze van één, die niet op het onzekere afloopt, maar van zijn doel wel bewust is. De eer van God, de zaligheid van zichzelf en van de naaste te bevorderen is het einddoel van al zijn arbeid. Als hij vervolgens voortgaat om zich voor te stellen als een vuistvechter, die niet in de lucht slaat, maar zijn tegenstander treft, gaat hij over tot een andere soort van wedstrijden.

Zoals hij zichzelf eerst enigermate gezien heeft in de loopbaan, zo ziet hij zich nu voor een atleet aan, voor een vuistvechter, een worstelaar; want bij de Griekse spelen werd niet alleen gelopen; er streden ook sterken met elkaar, zonder kleren, geheel met olie gezalfd, opdat het te moeilijker worden zou te grijpen en gegrepen te worden.

Bij de voorbereidingen, waardoor men zich toelegde om zich te oefenen tot de strijd met de werkelijke tegenstander, had een Skiamachie (spiegelgevecht) plaats, waarbij men luchtslagen deed. Dacht Paulus daaraan bij het woord "niet als een, die de lucht slaat", dan was zijn mening, dat hij niet in een gemakkelijk voorspel van de strijd was, zonder gevaar, maar in de hoofdstrijd zelf. Het beeld doelt echter zonder twijfel op de slagen, die bij de eigenlijke strijd missen, die door de lucht gaan en doelt op de onmannelijke, zichzelf sparende weekheid in de geestelijke strijd van de zelfverloochening. In bijzonder historische overbrenging heeft men daarbij gedacht op het gans nutteloze en doelloze gebruik dat de Korintheërs van hun vrijheid maakten omtrent onverschillige zaken in de strijd met de zwakkeren.

Evenals bij het eerste beeld het vaste, voortdurende streven naar het doel wordt voorgesteld, zo komt het bij het tweede erop aan, dat men zijn kracht niet verspilt door onzekere slagen, die de tegenstander niet treffen, maar hem zo slaan dat men de strijd zegevierend eindigt. Nu wordt het lichaam, als het orgaan van de lagere begeerten voorgesteld als de tegenstander, die zijn bestrijder door vuistslagen overmeestert en als een overwonnene zich tot een knecht maakt.

De heiligmaking is werkelijk een strijd, die tegen ons vlees en bloed, tegen ons lichaam gericht is. De wereld kan ons het aankleven, als wij de verzoeker, de vijand van onze zaligheid in ons, hebben overwonnen. Wijzelf, zoverre wij nog uit het vlees zijn geboren en in

het vlees leven, zijn onze gevaarlijke en ergste vijanden. Willen wij overwinnen in de strijd die ons is opgelegd, dan moeten wij niet tegen de wereld, maar tegen vlees en bloed de wapenen keren en de aanval richten. Ons lichaam had zich begeven in de dienst van de zonde en zijn leden haar tot werktuigen gesteld. Nu moet het lichaam, dat zich aan die slavernij gewend heeft, tot vrijheid worden gebracht en de leden, die zich geheel vanzelf weer tot haar zondige werken in beweging stellen, onder strenge tucht nemen. De apostel spaart zichzelf in deze strijd niet; hij grijpt zijn lichaam niet aan met zachte handschoenen en is er ver vanaf om het slechts zachte bestrijkingen te doen ondergaan. Hij raapt al zijn kracht samen, hij laat zware, geduchte slagen vallen, hij mikt met deze naar de plaats, waar de slagen het meest gevoelig zijn, het meest pijn veroorzaken. Hij slaat zijn tegenstander flink weg in het aangezicht, zodat het opzwellt en bont en blauw wordt (want dit betekent het woord van de grondtekst, dat door "bedwingen" is vertaald (Luk. 18: 5). Hij slaat toe, al schreeuwt de vijand ook nog zo om genade; hij slaat toe, al veroorzaakt elke nieuwe slag ook weer de vreselijkste pijn. Hij slaat toe, tot de tegenpartij geheel overwonnen op de aarde ligt en zich gevangen geeft.

Paulus wil hier niet gelijk geven aan een valse ascese, deze veroordeelt hij (Fil. 2: 23): maar wel wil hij dat de vrijheid van het vlees beperkt wordt en wil hij de Korintheërs vermanen in een waarlijk Christelijke zin het vlees met de lusten en begeerlijkheden te kruisigen (Gal. 5: 13 vv.).

2) De apostel vergelijkt zijn prediken, waardoor hij anderen tot de strijd tegen het vlees en tot het nieuwe leven van de geest in Christus Jezus opwekt, met het werk van een heraut, die de regels van de strijd bekend maakte en de strijders tot de strijd opriep. Hij roept ook hier zijn lezers op tot de geestelijke strijd: hij wekt ieder in het bijzonder onder hen op om te strijden, zodat men de prijs waardig wordt. Tevens wil hij waken dat hij niet zelf nutteloos blijft, doordat hij zelf niet doet wat hij zegt. Hij wil uit de strijd gaan als een, die met de prijs van de overwinning bekroond is, opdat zijn voorbeeld zijn lezers tot een licht zij en hen tot de strijd aanvuurt.

Deze is de ware theologie, dat de leraar ook zelf gehoorzaamt aan het woord van de waarheid, dat hij als voorbeeld de kudde voorgaat en toont dat het mogelijk is. Die daarin Christus volgt, is Hem aangenaam en de mensen tot nut.

Niet dat Paulus niet van zijn zaligheid verzekerd was, maar hij was tevens innig overtuigd dat zijn verheven bediening in de gemeente hem niet zou behouden, dat, hoewel hij een apostel - de apostel van de heidenen was - die overvloediger gearbeid had dan al de overigen tezamen, hoewel duizenden door zijn prediking bekeerd waren, toch wist hij, dat dit hem niet voor verwerping vrijwaren kon. Judas had ook anderen gepredikt en was toch ook zelf verworpen geworden. Zo was ook Paulus overtuigd dat hij, als hij hier op aarde in de zonde geleefd had, in de hemel verwerpelijk zou zijn. Hij wist dat er een onverbreekbaar verband gelegd is tussen een leven in de zonde en een eeuwige verwerping en daarom was dit hem steeds een sterke aansporing tot heilige ijver voor de dienst van de Heere. "Verwerpelijk bevonden te worden", dat was hetgeen hij boven alles vreesde. Hetzelfde woord wordt vaker vertaald door "verworpen." Het is afkomstig van het zuiveren van de metalen, waarvan men het schuim, of het deel dat weggeworpen wordt, verwerpelijk of verworpen noemt. Wat zegt het: verwerpelijk te worden! De goddelozen zullen van Gods aangezicht verworpen worden (Matth. 25: 41): "Ga weg van Mij, vervloekten (2 Thess. 1: 9): "Welke tot straf lijden zullen het eeuwig verderf, van het aangezicht van de Heere en van de heerlijkheid van Zijn sterkte. a) Zij zullen zijn verre van Christus. Nu zijn de goddelozen vaak zeer dicht in de nabijheid

van Christus. Hij staat aan hun deur en Hij klopt. De hele dag houdt Hij Zijn handen tot hen uitgestrekt. Hij spreekt tot hen in de Bijbel en door de prediking van het Evangelie. Hij roept: Kom hier tot Mij en Ik zal u rust geven. Dan: die tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen. Maar als Christus eenmaal dit vonnis heeft uitgesproken: "Ga weg van Mij, vervloekten", dan klopt Hij niet meer aan de deur van het hart - dan geen dringende nodiging - geen liefelijke roepstemmen meer. Christus is de enige weg tot de Vader, maar de toegang tot die weg is dan voor eeuwig ontzegd. Christus is de enige deur, maar die is dan voor eeuwig gesloten. Met Christus te zijn, dat zal eigenlijk de hoogste zaligheid van de verlostten uitmaken. "Heden zult u met Mij zijn. " Hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn. Zo zullen wij altijd met de Heere zijn, Zijn dienstknechten zullen Hem dienen en zij zullen Zijn aangezicht aanschouwen. Dit maakt de stof van de eeuwige vreugde uit in het hart van de verlostten. Maar de goddelozen zullen van deze zaligheid buitengesloten zijn. "Bind hem handen en voeten en werp hem uit in de buitenste duisternis. " b) Verre van God. - Het is waar, de goddelozen kunnen nooit uit de tegenwoordigheid van God verbannen worden (Ps. 139: 8). "Bedde ik mij in de hel, zie, U bent daar. " Job zegt: "De hel is naakt voor Hem en geen deksel is er voor het verderf (Job 26: 6). Door de kracht van Zijn almacht heeft Hij het verderf geformeerd en door de adem van Zijn mond heeft Hij het ontstoken (Jes. 30: 33). "De adem van de Heere zal hem aansteken als een zwavelstroom. " Maar zij zullen verstoken zijn: ten eerste van de zaligheid, die bij God gesmaakt wordt. God sprak tot Abraham: "Ik ben uw schild en uw loon zeer groot. " God geeft Zichzelf geheel aan de gelovige ziel en zegt tot haar: Ik zal u tot een God zijn. Asaf zegt: "God is de rotssteen van mijn hart en mijn deel in eeuwigheid. Wie kan de zaligheid beschrijven van hen die bij God zijn, die God, de oneindige God, tot hun deel hebben ontvangen? Daar zal de mens buiten Christus voor eeuwig van verstoken zijn. God zal uw deel niet zijn. Al zijn krachten en eigenschappen zullen tegen u gekeerd zijn. Ten tweede: van de liefde van God. "In uw goedgunstigheid is het leven. " Deze liefde van God wordt door de gelovigen reeds op aarde genoten. Een straal van Gods vriendelijk aangezicht is genoeg om het hart van de Christen met meer dan engelen blijdschap te vervullen en het hart van de eenzame weduwe van vreugde in haar binnenste te doen juichen. Van dit alles zullen zij, die niet in Christus gevonden worden, voor eeuwig zijn uitgesloten en in plaats daarvan zal de toorn van God in alle eeuwigheid op hen blijven. Vreselijk is het om te vallen in de handen van de levende God. " Ten derde: Zij zullen buitengesloten zijn van Gods zegeningen. God is de bron van alle zegen. Al het geschapene is slechts in zoverre goed en liefelijk voor ons, als God wil, dat dit zij. De zon verwarmt ons, het voedsel, dat wij nuttigen, onderhoudt ons leven, onze vrienden veraangename ons bestaan, omdat God hen dit in het hart geeft en Hij het zo gewild heeft. Al de vreugde van deze aarde is het afschijnsel van dat ongeschapen licht; maar scheidt de mens van zijn God en alles verkeert in tastbare duisternis. God is de bron van alle blijdschap, scheidt de mens geheel van zijn God en geen schepsel kan hem de geringste vreugde meer doen smaken, ziedaar wat het zegt om verwerpelijk, voor eeuwig van God afgescheiden te worden. Al bestond er geen poel van vuur, dit zou op zichzelf reeds een hel zijn.

HOOFDSTUK 10

VLESELIJKE GERUSTHEID TE MIJDEN

1. En ik wil niet, broeders, om u de zo-even besproken waarheid, dat wel vele geroepen maar weinigen uitverkorenen zijn, uit het leven van Israël duidelijk te maken, dat u onwetend bent (Rom. 1: 13; 11: 25), dat onze vaders allen onder de wolk waren, die hen beschermde tegen Egypte's koning en leger en b) allen door de zee doorgedaan zijn, waarvan het water ter rechter en linker kant als muren stond (Ex. 14: 19 vv.).

a) Exod. 13: 21. Num. 9: 18. Deut. 1: 33. Neh. 9: 12, 19. Ps. 78: 14; 105: 39. b) Exod. 14: 22. Joz. 4: 23. Ps. 78: 13.

2. En allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee, omdat zij aan hem als de middelaar van het Oude Verbond (Gal. 3: 19), door God als Zijn vrijgemaakte gemeente werden overgegeven tot verdere leiding en verzorging en ook verplicht waren hem te volgen (Ex. 14: 31);

3. En allen hetzelfde geestelijke voedsel gegeten hebben (Ex. 16: 13 vv. Ps. 78: 23 vv. Wijsh. 16: 20 v.

4. En allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben (Ps. 78: 13 vv.) in het water, dat de Heere op wonderbare manier schonk; want zij dronken zo vaak zij zo uit de rotssteen gedrenkt werden (Ex. 17: 6. Num. 20: 11. Ps. 78: 15 v. Jes. 48: 21), uit de geestelijke steenrots, die volgde 1); en de steenrots was Christus en nu gaat ons, die Christenen zijn, die gebeurtenis zo veel te meer aan, omdat wij met diezelfde Heer te doen hebben als zij.

Deze uitdrukking is zeer onderscheidelijk opgevat. Onzes erachtens zegt het woord volgens de bekende stijl van de LXX gehoorzamen; de rotssteen in Rafidim werd door Mozes geslagen, om op een wonderdadige manier water op te leveren en hij volgde of gehoorzaamde Mozes, zodat er meteen een stroom van water uit voortkwam.

5. Maar in het merendeel van hen, namelijk in allen, die ook uit Egypte waren getrokken, uitgezonderd alleen de twee mannen (Num. 14: 20 vv. ; 26: 65, heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn allen, met uitzondering van die twee, in de woestijn neer geslagen (Ps. 106: 26. Hebr. 3: 17).

De apostel is in Hoofdstuk 9: 23 vv. ertoe overgegaan om te spreken van het bedwingen van zichzelf, dat de roeping van de Christen is, als hij zijn Christelijke loopbaan zo wil volbrengen dat hij de zegeprijs behaalt. Hij heeft zichzelf als een voorbeeld voorgesteld, evenals vroeger ten opzichte van zijn afstand doen van datgene, waarop hij recht had, zo ook nu, wat het bedwingen van zichzelf aangaat. Nu blijft hij in dezelfde samenhang van gedachten, als hij van Hoofdstuk 10 af feiten herinnert uit de gebeurtenis van het volk van God, dat op de weg van Egypte naar Kanaän was, gebeurtenissen die bewijzen dat men zonder die betoming van het lichaam en van zijn behoeften en begeerten, vrezen moet om verwerpelijk bevonden te worden, ja zelfs op de weg van het heil nog verloren kan gaan. Hij gebruikt de vorm, of hij een ontzaglijke mogelijkheid wil bevestigen, die hij zelf voor ogen houdt. Hij wijst op die feiten, met een "ik wil niet, dat u onwetend bent" die inleidend. Omdat die feiten de lezers zelf bekend waren, is die inleiding alleen daardoor te verklaren dat hij ze, zowel wat de genadestaat, als wat het lot van Gods volk aangaat, wil overbrengen op het

Nieuw Testamentische en dus wil toegepast hebben op de lezers, op de Christelijke gemeente. Paulus noemt het volk, dat uit Egypte naar Kanaän trok, "onze vaders" in geen andere zin, dan waarin hij ook Abraham "onze vader" noemt (Rom. 4: 1; 12 en 16), namelijk in zoverre de Nieuw Testamentische gemeente, de in haar ingelijfde heidenen ook ingesloten, in het Oud Testamentische volk van God zijn voorvaderen heeft (Gal. 3: 29). Hij wil nu ook duidelijk maken, die inwendige verwantschap er bestaat tussen de genade, die aan die vaderen, allen zonder onderscheid en die de Christenen, eveneens allen zonder onderscheid zijn overkomen. Daarom denkt Paulus er aan hoe de eersten onder de wolk zijn geplaatst, die beschermend en leidend boven hen zweefde en aan hun wonderbare redding door de zee. Hij voegt daar dadelijk bij dat zij hierdoor in Mozes gedoopt zijn. Hij spreekt van hun wonderbare spijziging en drenking in de woestijn en noemt voedsel en drank geestelijk, terwijl hij Christus als Degene voorstelt die hun de wonderbare drank heeft toegedeeld. De uitdrukking "zij werden in Mozes gedoopt", is alleen verstaanbaar als wij in het oog houden dat zij aan de Christelijke doop moet doen denken. Wat de Israëlieten toen gebeurde en te vergelijken was met de Christelijke doop, plaatste hen in een gelijke verhouding tot de persoon van Mozes, als deze de Christenen tot de persoon van Christus, omdat dit hen verbond gehoor te geven aan zijn leiding. In hoeverre het voorgevallene zelf een dopen kan worden genoemd, is af te leiden uit hetgeen het volk daarmee gebeurde, dat de wonderbare wolk het onder zijn bescherming nam en de zee een ruimte gaf om door te trekken. Het zijn onder de wolk en het uitgaan uit de zee komt overeen met die overstroming met water bij de doop, die, omdat zij overstroming met de Heilige Geest afbeeldt, de dopeling overbrengt uit de staat van de Adamitische mensheid in de gemeenschap van Christus. Niet alleen met de doop, maar ook met het avondmaal van de Heere is iets afbeeldends de vaderen ten deel geworden en wel, evenals het eerste bij de uitvoering uit Egypte, zo ook dit op de weg van Egypte naar Kanaän. Zij hebben eten tot voedsel, drank tot verkwikking verkregen, die daarom geestelijk worden genoemd, omdat zij, hoewel in aard en werking van aardse natuur, toch hun oorsprong niet hadden in de orde van de schepping, maar in een daad van God ter zaligheid (vgl. Gal. 4: 29). Door de bijvoeging: "Zij dronken uit de geestelijke steenrots, die volgde en de steenrots was Christus", wordt die verklaring over het drinken in het bijzonder gerechtvaardigd. Het manna kwam zeker voor als wonderbrood, wat zijn gesteldheid aangaat, alsmede door de aard en de manier waarop het werd verkregen en omdat vroeger en later dusdanige voedsel niet had bestaan. Het water, dat uit de steenrots kwam na de aanraking van Mozes' staf, was geen ander, dan dat de mensen ook anders dronken, maar de oorsprong ervan maakte het tot een geestelijke drank, omdat het niet de natuurlijke rots was, die aan haar plaats bleef en het ten gevolge van natuurlijke gesteldheid opleverde, maar een geestelijke rots, die volgde. De rots, die Israël geleidde, was de Heere, die de Schrift (Jes. 30: 29 vgl. Deut. 32: 15; Ps. 18: 30) de "rotssteen van Israël" noemt. De apostel zegt nu daarvoor, die was Christus en brengt daardoor dit toedienen van drank in verband met het Nieuw Testamentische, met het aanbinden van de drinkbeker van Christus, evenals het gebeurde bij Israëls verlossing uit Egypte door de uitdrukking: "zij werden gedoopt met de Christelijke doop" wordt in verband gebracht. Dat hij er zo toe dringt om in die rotssteen van Israël dadelijk Christus te zien, heeft zijn oorsprong in het feit, dat alle werk ter zaligheid van die God, die het Oude Testament predikt, een werk is van die God, die in de wereld komt en in zoverre van die Christus was, die de Nieuw Testamentische gemeente als haar Heer belijdt; want sinds Hij geopenbaard is, weten Zijn gelovigen Hem, die in de wereld is gekomen, die God is en de God, die Hem in de wereld gezonden heeft, te onderscheiden, terwijl te voren dit onderscheid in de éne naam van de Heere verborgen was geweest.

Paulus heeft een voorliefde voor de spreekwijze, waarmee hij hier de rij van zijn waarschuwendende voorbeelden begint: "ik wil niet dat u onwetend bent" (vgl. Hoofdstuk 12: 1.

2 Kor. 1: 8. 1 Thess. 4: 13 Zij vestigt de aandacht nadrukkelijk op een waarheid, of nog niet voldoende erkend òf nog niet geheel toegepast. Zij komt nooit anders voor dan verbonden met de uitdrukking "broeders", dat natuurlijk bedoelt niet alleen opmerkzaamheid te wekken, maar ook zich ingang te verschaffen.

Hij wil daardoor brengen tot toepassing van zijn eigen voorbeeld op de lezers, alsof hij wilde zeggen: "ik ben er voor bezorgd, dat ik niet zelf verwerpelijk wordt; draag gelijke zorg voor uzelf; denkt er aan, hoe aan Israël, ondanks alle genade die het heeft ontvangen, eindelijk het oordeel van de verwerping is uitgeoefend. Zeg niet, wij hebben doop en avondmaal, hoe kan de zaligheid ons ontgaan? Israël heeft ook iets dergelijks gehad en toch is ten slotte het grootste getal van zijn leden (die uitdrukking: "het merendeel" verkrijgt daardoor groot gewicht, dat aan de lezers het kleiner deel niet onbekend kon zijn) een prooi van het verderf geworden. " De betoningen van genade, waarin Israël zich mocht verheugen en die de voorbeelden zijn voor de Nieuw Testamentische genade van de gemeente van God, worden nu door de apostel aangevoerd.

Van groter belang is de bij elkaar plaatsing van doop en avondmaal, als van de beide Nieuw Testamentische tekenen van gemeenschap, waarvoor Paulus' Oud-Testamentische analogie opzoekt. Zij is een getuigenis voor de overtuiging van de Protestanten over het tweetal van de sacramenten.

Waarop de apostel bij het optellen van de goddelijke zegeningen aan de vaders hoofdzakelijk wil drukken, toont het vijfmaal herhaalde "allen", waarmee hij terugwijst op het gezegde in Hoofdstuk 9: 24 "allen goed lopen. " Het slotwoord van het Septuagesima Evangelie, "velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren" gaat samen met het einde van het Septuagesima-hoofdstuk: "allen hebben de daden van Gods genade, waardoor zij werden geroepen, ondervonden, maar aan de meesten van hen heeft God geen welgevallen gehad. " Evenals nu Petrus in het water van de zondvloed, dat de reddingsark boven de veroordeelde wereld droeg, het doopwater afbeeldt, zo laat ons Paulus in de Rode zee, die door de wolk gewijd is tot reddingswater, een voorbeeld zien van onze doop. Het sacramentele voorbeeld van de doop, de besnijdenis, droegen de kinderen van Abraham, elk in het bijzonder aan hun lichaam, maar met wolk en zee werden zij tot een volk gedoopt, allen tot één lichaam (Hoofdstuk 12: 18). Daarom zegt Paulus: zij werden met de wolk en de zee gedoopt, in Mozes, de middelaar van het verbond van de wet en de leidsman, die met de staf van God ontvangen, het volk leidde en regeerde. Maar in Mozes was voor hen Christus aanwezig, in wie wij gedoopt zijn met water en geest, want begrepen in het woord en de daden van Mozes bood de Heiland en Overste van hun zaligheid Zich hun aan en het geloof van het volk vestigde zich door Mozes op Christus in het beginsel van het geloof van het hele volks, zodat het hele leger van de Heere op een dag uit Egypte trok en, zoals Melancton zegt, in vertrouwen op het woord van Mozes in de zee daalde. Als Paulus verder het voedsel en de drank van de vaders in de woestijn "geestelijk" noemt, dan doet hij het in de eerste plaats daarom, omdat het manna en het rotswater geen voortbrengselen van de natuur waren, maar gaven door het woord van God voortgebracht (zoals ook in Gal. 4: 29 Izaak gezegd wordt naar de Geest geboren te zijn); ook het brood, dat op aarde groeit, tot het water, dat men uit de put schept, zijn gaven van God, maar is het manna, dat van de hemel neerdaalde en in het water, dat uit de droge rotssteen sprong, aten en dronken de Israëlieten een voedsel en een drank, waardoor zij ook hun geestelijk leven voedden, want zij aten en dronken in geloof in het woord van de genade van God, die hen voedde in de woestijn (Deut. 8: 3). Daarom wordt hun voedsel en hun drank ook geestelijk genoemd, omdat de zegen van dit voedsel en van deze drank tevens voor de geest en niet slechts voor het lichaam een zegen bedoelde. Van de

kant van God was nu voor allen, die aten en dronken geestelijke voedsel en geestelijke drank bereid tot het geestelijke, eeuwige leven. De ongelovigen daarentegen aten en dronken zichzelf daaraan het oordeel van de dood en als nu Paulus uitdrukkelijk zegt dat zij allen hetzelfde voedsel gegeten en dezelfde drank gedronken hebben, dan is eveneens het brood van het avondmaal, het lichaam van de Heere en de wijn van het avondmaal, het bloed van de Heere, in de mond van allen, die aan het avondmaal van de Heere deelnemen, gewerkt niet door het geloof van degenen die het ontvangen, maar door het woord van de Gever, hoewel dezelfde wonderbare voedsel en dezelfde wonderbare drank volgens Hoofdstuk 11: 27 alleen voor de gelovigen ten leven, voor de ongelovigen ten dode is.

De rots, waaruit het water kwam op het woord van Mozes, wordt ook een geestelijke genoemd, niet als was die, wat zijn gesteldheid aangaat, geen werkelijke, geen natuurlijke rots geweest, maar omdat daaraan de werking van God duidelijk werd, waardoor het water daaruit ontsprong. Nu gebeurde dit voortkomen van het water uit de rots niet eenmaal, maar voor zover ons verhaald is, tweemaal. Het was dus niet een enkele bepaalde rots, waaraan die wonderdaad verbonden was, maar zo vaak dezelfde behoefte terugkeerde, was ook de watergevende rots weer aanwezig, want elke kon dezelfde dienst doen door dezelfde werking. In die betekenis komt de rots voor als een, die de kinderen van Israël op hun tocht vergezelde. Ging de steenrots niet van haar plaats, zij vonden toch overal, waar zij het nodig hadden, de rots weer, die hun water gaf. De rots zelf is het veelbetekenende niet, de kracht, die water toedeelt, is de hoofdzaak en deze kan elke rots tot haar dienst gebruiken. Maar deze kracht is van God en wel van die God, die in Christus Jezus wordt gekend, van die God, die bij God was in het begin, die vlees is geworden en onze Verlosser. Hij wordt de rots genoemd, die volgde, omdat Hij het is, door wiens werking verschillende rotsen na elkaar dezelfde kracht verkregen, dat zij water konden geven.

Het is waar dat onze zaligheid niet in onze hand ligt, dat het aankomt op de daden en de leidingen van God en niet op ons gedrag, wanneer wij zalig worden. De zielzorgers moeten ook juist bij de nauwgezetste leden van de gemeente zeer vaak waarschuwen tegen te grote betekenis hechten aan eigen inwendig leven, eigen geestelijke ervaringen en toestanden. Vele Christenen dringen met een soort van wettelijkheid op inwendig leven aan en kwelen zichzelf en anderen, als zij bij zichzelf die hoogte en volkomenheid niet kunnen vinden, die zij zoeken. Dergelijke waarnemingen brengen hen soms niet tot verootmoediging en kleinheid, maar tot wanhopen aan hun zaligheid. Dan moet gepredikt worden dat God meer is dan ons hart en dat wij in de sacramenten dierbare onderpanden hebben van Zijn barmhartigheid, genade en lankmoedigheid en van Zijn redding aan het einde ten eeuwigen leven. Men kan in dergelijke gevallen vaak niet genoeg wijzen op de voldoening van de verdienste van Jezus Christus, omdat ieder ogenblik het hart wil overgaan tot wanhoop bij het gevoel van de diepte van de zonde. Wat zou men doen als men niet kon wijzen op de beloften van God? Nog een ander geval! Waarmee zouden de zielverzorgers zich troosten met het oog op de meesten, die aan hen zijn toevertrouwd? Wat uitwendig bij de meesten op te merken is, is zo armzalig en gering; zo weinig geestelijke vrucht en zegen wordt bij hen zichtbaar, dat men omwille van hen, vaak ook bij het sterven, zou moeten vrezen als men in de genademiddelen geen zo krachtige tekenen had van de onuitsprekelijke liefde van God en zulke onderpanden voor de verborgen, inwendige werking van de Heilige Geest aan de zielen, dat men zich daaraan kon in de hoogte richten. Hoe langer men in een bediening is, des te meer hoopt men op God, des te minder neigt men ertoe aan de mens het geluk van het eeuwige leven toe te kennen of te ontzeggen naar het uitwendige van zijn toestand. Gods genadewerk wordt te groter en heerlijker, naarmate men minder vertrouwen stelt op de staat van de mensen. Maar zo waar als dit is en zoveel vaster men kan vertrouwen op Gods onuitsprekelijke genade en haar

krachtige middelen, dan op de zichtbare trap van het inwendig leven en van de heiligmaking, zo zeker is het toch ook dat de mens zelf alle reden heeft om zijn inwendig en uitwendig gedrag en de voortgang van zijn heiligmaking te beproeven en in het oog te houden. Of waarom zijns ondanks alle genade en alle wonderen zo vele duizende Israëlieten in de woestijn neergeslagen en begraven, dan omdat hun persoonlijk gedrag God niet behaagde. En waarom zijn van de vele duizenden Israëlieten in de tijden van het Nieuwe Testament zo weinigen slechts zalig geworden? Heeft het hen aan genade ontbroken? Is er voor hen geen opgang uit de hoogte, geen schijnsel van die zon, die Jezus Christus heet, geen prediking, geen uitnodiging ter zaligheid geweest? Zeker zal niemand dat kunnen zeggen: maar zij hebben niet gewild, evenals hun vaders zo ook zij en evenals daarom Jezus Christus in het begin van Zijn lijdensweek over hen heeft geweend, omdat zij Zijn genadige roeping niet wilden volgen, zo is ook nu nog voor ieder waar vriend van Israël de blindheid en verharding van het uitverkoren volk, het zelf de schuld is, beklagens- en bewenenswaardig. Evenals Israël zo ook wij! Wij mogen inderdaad al die vragen wel aan ons zelf doen, of niet de donkerrode, bloedige stroom, waarop het Israël van de Nieuw Testamentische tijd tot eeuwige verdoemenis is voortgevaren, ook het vaarwater is dat ons meesleurt en onze eeuwige ellende bevordert. Er ligt zoveel aan ons eigen gedrag gelegen dat niemand zich kan of mag verlaten op de hemelse roeping en de genademiddelen, die met eigen wil op de verkeerde baan volhardt.

Hoewel onze goede Christelijke werken Gods welgevallen niet kunnen verdienen, kunnen toch onze boze onchristelijke werken Gods welgevallen van ons verdrijven en ons de zegen ontroven, waarmee wij door de prediking van het Evangelie en door de sacramenten begiftigd zijn.

EPISTEL OP NEGENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Dit epistel sluit zich dadelijk aan de voorgaande van de achtste zondag na Trinitatis aan (Rom. 8: 12 vv.). Hoe gemakkelijker het kinschap van God, daar besproken, door verkeerde verklaring zou kunnen verleiden tot een zeer bedenkelijk gevoel van gerustheid, des te noodzakelijker scheen het ter waarschuwing te wijzen op het volk van Israël, dat zich veilig waande in het trots gevoel Gods uitverkoren volk te zijn en daarom de goddelijke gerichten ten prooi werd.

De onrechtvaardige rentmeester in het Evangelie van dezen negende zondag na Trinitatis (Luk. 16: 1 vv.) handelde "voorzichtig" en werd om die sluwheid door zijn heer geprezen. Hij zorgde voor Zijn behoud en maakte zich de korte tijd, die hem gegeven was, ten nutte. Van hem moeten wij de ware voorzichtigheid leren, dat wij denken aan ons eeuwig leven en gebruik maken van de tijd van de genade. Dat heeft Israël niet gedaan, het heeft integendeel Gods genade moedwillig weerstaan en nu moeten wij aan hen een waarschuwend voorbeeld nemen.

Israëls overtredingen in de tijd van zijn reis: zij moeten ons dienen 1) tot een spiegel van onze schuld, 2) tot een beteugeling van onze zonde.

Israëls vallen in de woestijn een krachtige waarschuwing voor het reizende Christenvolk. Laat u terughouden 1) van Israëls afgoderij, 2) van Israëls vleselijke gezindheid, 3) van Israëls mopperen tegen God.

De bestrijding en de hulp bij onze pelgrimstocht: 1) Geef acht, vijf vijanden bestrijden u: 2) houd moed, een vriend zal ze overwinnen.

Twee valse toestanden van ons hart in de verzoeken, die ons treffen 1) valse gerustheid, 2) valse angstvalligheid.

Wat moet ons bewaren voor vleeselijke gerustheid? 1) de rijkdom van de goddelijke genade, 2) de ernst van de goddelijke oordelen, 3) de menigte van verzoeken, die ons omringen en 4) de zwakheid van ons arm hart.

De gevaren, die op de weg door de woestijn van dit leven naar het beloofde land daarboven ons bedreigen: 1) welke zijn deze gevaren niet en welke zijn ze in waarheid? 2) hoe overwinnen wij de verzoeken van de duivel, van de wereld en van ons vlees en hoe doorstaan wij de beproevingen van God. (EIG. ARB.).

6. En deze dingen, die, volgens het vroeger herinnerde, Israël ondervonden heeft van Gods genade en oordelen, zijn gebeurd om ons tot voorbeeld te strekken. Wij moeten opmerken, waarom de genade bij hen ten slotte tot een oordeel werd. Wij moeten onze voet bewaren, om niet op hun wegen te gaan. Het is ons beschreven, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, zoals zij op zo velerlei manier lust gehad hebben.

Een voorbeeld is altijd iets geschiedkundigs (een persoon, een gebeurtenis, een zaak), dat op een lagere trap van ontwikkeling omtrent het rijk van God staande, de bestemming heeft iets toekomstigs vooraf te beelden, dat op hogere trap staat. Zo waren de voorvallen in Israëls gebeuren bestemd het daarmee overeenstemmende gedrag en lot van de Christenen in voorbeelden voor te stellen. De Christenen moeten uit het lot, dat Israël trof, zien wat zij na het ontvangen van dergelijke weldaden door gelijke ondank voor straffen te wachten hadden. Ja, de werkelijkheid zal het beeld overtreffen; en Chrysostomus merkt terecht op dat men uit de woorden van de apostel kan zien hoe de straf bij de Christenen nog groter zou zijn dan bij Israël, want, evenals ten opzichte van de genade, de werkelijkheid het voorbeeld overtreft, zo zal het ook ten opzichte van de straf zijn.

Deze dingen (het woord sluit beide in, zowel zaken, zoals de waterdoop en de wonderbare spijziging en drenking, als personen, namelijk de velen die in de woestijn zijn gevallen) moeten door ons niet worden beschouwd als een lering een vermaning een waarschuwing, maar de apostel zegt dat zij met een bepaald propadeutische, pedagogische bedoeling van God plaats hebben gehad. De apostel noemt ook het doel, dat God daarbij op het oog had, als Hij het alles juist zo plaats liet hebben, met de woorden "opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben." De uitdrukking, in de grondtekst daarvoor gekozen, die niet bestaat in een eenvoudig werkwoord, maar in een omschrijving, dat wij geen begeerders van kwade dingen zouden zijn, stelt de begeerte voor als een constante, blijvende gesteldheid.

Men mag dat niet beperken tot het begeren van de Israëlieten naar vlees (Num. 11: 4), het doelt integendeel op de boze lusten, die zij zo vaak en veelvuldig op hun tocht openbaarden, dat begeren niet uitgesloten. Na de algemene waarschuwing volgen dan in vs. 7-10 vier bijzondere waarschuwingen tegen verkeerdheden, waartoe de lust tot het kwade zo makkelijk kon.

Bij elk van de dingen, die de apostel aanhaalt, wordt gedacht aan een verkeerdheid bij de Korintheërs.

7. En wordt, om hier nog nader te handelen over bijzondere openbaringen van hun boze begeerten, die in het bijzonder moeten worden opgemerkt, geen afgodendienaars door deel te nemen aan heidense offermaaltijden en de daarop volgende feestelijkheden (Hoofdstuk 8: 10), zoals sommigen van hen waren, zoals geschreven staat in Ex. 32: 6 : "Het volk zat neer om te eten en om te drinken en zij stonden op om te spelen.

8. En laat ons niet hoereren, a) zoals sommigen van hen, in het bijzonder de Simeonieten ("Nu 25: 1" en "Nu 26: 14" Hos. 9: 10) gehoereerd hebben en vielen op een dag ten gevolge van de door God beschikte plaag (Num. 25: 3 vv.) drieëntwintig duizend, waarbij nog een duizend kwamen, die onder de slagen van de rechters vielen (Num. 25: 4 v.

9. En laat ons Christus (volgens een andere lezing "de Heere" vgl. vs. 4) niet verzoeken, doordat wij ons ontevreden betonen over onze tegenwoordige toestand als Christenen, omdat deze zo veel verloochening in zich sluit van zingenot, dat men vroeger in het heidendom had, a) zoals sommigen van hen, in de gebeurtenis Num. 21: 4 vv. gemeld, verzocht hebben en werden van de slangen vernield.

a) Ps. 106: 14.

Het overeenkomstige van de drie eerste waarschuwingen (vs. 6, 7 en 8) is, dat de eerste waarschuwt tegen terugverlangen naar hetgeen tot het heidense verleden behoorde, de tweede tegen deelneming aan genietingen, met de heidense afgodendienst verbonden, de derde tegen een zonde, die in het bijzonder tot het heidense leven behoorde (1 Thess. 4: 5); alle drie doelen dus op heidens verloochenen van de Christelijke staat. Hoewel nu toch, zoals tevoren is opgemerkt, het "geen lust hebben tot het kwaad" in vs. 6 niet slechts een zo enkel geval bedoelt, als in Num. 11: 4 wordt bericht, zo is toch de uitdrukking klaarblijkelijk voortgevloeid uit een bijzonder zien op die gebeurtenis en wil hij de Korintheërs ongeveer het volgende zeggen: een begeerte van de Israëlieten als die, waarvan op die plaats bericht is gegeven, was een begeerte naar hetgeen zij hadden gehad, voordat de Heere hen uit Egypte verlost. Hierin nu moesten de Christenen hen niet navolgen en terwijl zij het heil bezaten, dat hen in Christus was ten deel geworden, moesten zij zo'n lust niet voelen naar hetgeen voor hen had opgehouden waarde te hebben, sinds dat zij in Christus gemeenschap waren ingetreden. Was het door hun vereniging met Christus voor hen afgesloten, dan was het ook kwaad. Dit was ook het geval met alle lusten, die hun wortel hadden in de heidense afkerigheid van de mensen van God (1 Petr. 4: 3) en het was ook waar van het gezellig genot, dat met de heidense offerdienst verbonden was.

Het vlees, waarop het volk belust werd, is op zichzelf niets zondigs, maar met versmading van het door God hun aangewezen voedsel eigenzinnig begeerd, werd de middenzaak voor hen tot een kwade, evenals dit ook in ander opzicht bij de Korintheërs plaats vond, in zoverre zij met verloochening van de liefde tot de Heere en tot de broeders het vlees van het afgodenoffer aten. Aan de lust, tot zonde gestegen, verbindt nu de apostel haar slechtste vrucht, de afgoderij, voor deze waarschuwend. De overgang van het "opdat wij geen lust zouden hebben tot het kwaad" in de eerste persoon tot de tweede in: "word geen afgodendienaars", waardoor de toepassing tot de Korintheërs beperkt wordt, is hier zeer juist, want hier is in de eerste plaats indirect afgodendienst bedoeld door deelneming aan maaltijden van afgodenoffer. Het "sommigen van hen" doelt wel op leiders en woordvoerders, die, evenals gewoonlijk bij zondige nieuwigheden zo ook hier te denken zijn, misschien de hardnekkigsten, die als offers vielen van de straffende ijver van de Levieten (Exod. 32: 25 vv.) en wel wordt op deze gedoeld niet zonder terzijde te zien naar de invloedrijke

voorgangers onder de Korintheërs. De parallel, die Paulus hier waarschuwend trekt, is te treffender, omdat de Israëlieten evenmin door die symbolische beeldendienst als de Korinthische Christenen bij het bezoeken van heidense offermalen en werkelijke afgodendienst meenden te vallen.

Als de apostel in de woorden van het 8ste. vers herinnert aan het voorgevallene in Num. 25, dan was er ook voor de Korintheërs een dergelijk gevaar, daar in de afgodentempels van Artemis en Aphrōdite de hoererij mede tot de cultus behoorde

De Korinthische gemeente droeg nog de duidelijkste sporen van de boezemzonde van haar vaderland. Wij zien dit daaruit, dat naar Hoofdstuk 5 in de gemeente de zonde van de mens, die met zijn stiefmoeder bloedschande bedreef, niet krachtig bestraft werd, zodat de apostel met al het gewicht van zijn apostolisch gezag moest ingrijpen om de gemeente van deze schandvlek te reinigen.

10. En mopper niet tegen de leraars en leidslieden, u door de Heere verleend, als hun bestraffing u onaangenaam is, a) zoals ook sommigen van hen tegen Mozes en Aärongemopperd hebben en werden, volgens de mededeling Num. 16: 21 v. omstreeks 14. 700 in getal, vernield door de verderver, door de engel waarvan God zich bediende tot het voltrekken van de straf (Ex. 12: 23. 2 Sam. 24: 16. 2 Kon. 19: 35.

a) Ex. 16: 2; 17: 2.

Van andere aard dan de waarschuwingen in vs. 6-8 zijn die in vs. 9 en 10. Verzoeken is een proef met iemand nemen, wat men hem kan doen, zonder dat hij zondigt (hetzij opdat hij zondigt, hetzij om hem te bevestigen "Ge 22: 1, of wat men hem kan aandoen of van hem zeggen, zonder dat hij ophoudt, goed te zijn of begint boos te worden en te straffen ("De 6: 16. Mopperen is een uiting van misnoedigheid, tot welke men meent gerechtigd te wezen, zonder het te zijn. In hoeverre de apostel aanleiding vond voor beide te waarschuwen is te zien uit de manier op gelijksoortige verzondigingen van het Israël dat zich op weg naar Kanaän bevond. Dat het eerste de gebeurtenis, in Num. 21 bericht, op het oog heeft, is duidelijk uit de aard van de straf van deze zonde, die herinnerd wordt. Is het toen de ondankbaarheid over de Verlosser uit Egypte en Zijn wonderbaar voeden van de woestijnreizigers geweest, de ondankbaarheid die zich openbaarde bij het volk, dat Zijn wonderbare voedsel verachtte en Hem dwong Zijn gevoelige genadehand van hen af te trekken, dan kan de zonde, waarvoor de apostel waarschuwt, ook alleen daarin bestaan dat men de genade van Christus minacht om de ontbering, die men zich moet getroosten, als men uit de wereld verlost is en als een lid van Zijn gemeente de toekomstige verlossing tegemoet gaat. Minder twijfelachtig is het, aan welke gebeurtenis de apostel in vs. 10 herinnert met de woorden "werden vernield door de verderver. " Daarmee moet een sterven bedoeld zijn, dat evenzeer verschillend is van een sterven door een zichtbare oorzaak, zoals daar door de slangen, als van het gewone lot van een gaandeweg wegsterven, zoals dat over Israël kwam tengevolge van het mopperen in Num. 14 bericht, een sterven dus dat door een ziekte bij menigten wegraapte, evenals dat van de menselijke eerstgeborenen van Egypte. Een sterven van die aard wordt in Num. 16 bericht als bestraffing van dat mopperen, waaraan het volk na de verschrikkelijke ondergang van Korach en zijn rot tegen Mozes en Aäron zich schuldig maakte. Daaruit zal dan ook moeten worden afgeleid waartegen zonde de apostel zijn lezers waarschuwt met de aanmaning: "mopper niet. " Zij moeten de tucht, die in de naam van Christus in hun midden wordt uitgeoefend, niet houden voor een reden van ontevredenheid en er niet over mopperen als over iets onbehoorlijks, dat de gemeente overkwam. Is deze de

mening, dan is het ook duidelijk, waarom er ditmaal niet staat "laat ons niet mopperen; " want de apostel kan zichzelf niet uitsluiten in de mogelijkheid van deze zonde, nadat hij op het woord "word geen afgodendienaars" in vs. 7 een andere manier van spreken had laten volgen "opdat wij geen lust tot het kwaad hebben" en deze weer verwisseld had met de vorm van vermaning in het meervoud ook tot zichzelf gericht, in vs. 8 en 9: "laat ons niet hoereren, laat ons niet verzoeken", die bewezen dat hij zichzelf van het gevaar van zulke zonde geenszins uitsloot en dit opzettelijk had laten volgen.

11. En al deze dingen zijn hen, de Joden, die nog in het begin van de gebeurtenis van het Godsrijk waren, overkomen tot voorbeelden, a) en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, b) op welke de einden van de eeuwen gekomen zijn Ac 2: 17.

a) Rom. 15: 4. 1 Kor. 9: 10. b) Filipp. 4: 5. Hebr. 10: 25.

Op een dergelijke manier als de apostel het waarschuwende van de Oud-Testamentische gebeurtenissen bij de Christenen heeft ingeleid (vs. 6) sluit hij ze nu ook. Hij beschouwt zijn tijd als de tijd van een crisis, als een tijd van zware beproevingen voor de gelovigen, waarin zij op hun hoede moeten zijn om zich met ernstig zelfverloochenen voor te bereiden en hij drukt het ook de Korintheërs op het hart dat zij zich toch niet door gerustheid aan het grootste gevaar blootstellen.

Des te meer moeten wij deze gebeurtenissen met hun oordelen ter harte nemen, omdat wij niet meer midden in de tijd leven, waarin wij tijd en gelegenheid zouden hebben, om wat wij verzuimd hebben nog in te halen en zo het dreigend en voorafgeschaduwde gericht van God te ontgaan. Wij hebben, als wij deze tijd, waarin wij zijn, niet waarnemen, geen tijd meer om de zaligheid van onze zielen te bewerken, de tijd is integendeel kort, zeer nauw toegemeten (Hoofdstuk 7: 29); want het einde is nu gekomen.

Uit de gebeurtenissen van het Oude Testament, vooral ook uit vele misstappen van de heiligen, zoekt men vaak voedsel voor het vlees; men moet daarbij echter veeleer denken aan Gods oordeel en straf. In plaats van de mensen voor te spiegelen alsof het had uitgediend, moest men liever opmerken, dat nu het gebruik eerst helderder van de en volkomener is dan vroeger.

12. Zo dan, als ik u de hoofdzaak van de gegeven vermaningen tenslotte nog kort voorleggen moet, die meent te staan, die zichzelf reeds acht in de staat van het ware Christendom te zijn en geen reden meer te hebben om nog eerst te strijden en te worstelen op de weg van zelfverloochening, zoals ik dat voor mijzelf doe (Hoofdstuk 9: 27), zie toe dat hij niet valt, dat hij niet uit hetgeen hij meent reeds bereikt te hebben weer in het oude heidendom terugkeert.

Het is een vreemde zaak, dat er zo iets bestaat als het hoogmoedig zijn op ontvangen genade. De een zegt: ik heb een groot geloof, ik zal niet vallen, dat kan met het arme klein geloof gebeuren, maar met mij zal dat nooit het geval zijn. Ik bezit vurige liefde, zegt een ander, ik kan staande blijven, voor mij is er geen vrees dat ik afdwaal. Hij, die zich op de genade verheft, heeft slechts weinig genade om er zich op te verheffen. Enigen, die zo doen, verbeelden zich dat hun genadegaven hen kunnen behouden, niet wetend dat de stroom zonder ophouden moet vloeien uit de hoofdbron, omdat anders de beek snel verdroogd zal zijn. Als er geen gedurige toevoer van olie in de lamp komt, hoewel zij helder brandt, zal zij morgen stomen en een schadelijke reuk verspreiden. Wacht er u voor dat u in uw gaven zou

roemen, maar laat al uw roem en vertrouwen in Christus en in Zijn kracht zijn, want dan alleen kunt u voor vallen bewaard blijven.

13. Jullie heeft in die Christelijke toestand geen verzoeking bevangen dan menselijke, zoals ieder mens die ondervindt en als hij maar ernstig wil, die ook wel kan overwinnen (2 Sam. 7: 14. Hos. 11: 4); maar ook wat uw toekomst betreft zal uw staat niet bezwaarlijk zijn. a) God toch is getrouw, die u niet verzocht zal laten worden boven hetgeen u kan, maar Hij zal met de verzoeking telkens ook de uitkomst geven, zodat u onverwonnen en ongedeerd kunt uittreden (2 Petr. 2: 9). Hij zal dit zo maken, opdat u ze kunt verdragen.

a) 1 Kor. 1: 8. 1 Thess. 5: 24.

Opzettelijk richt de apostel zijn vermaning tot hem, die meent te staan, omdat zo'n mening, waarmee men zichzelf vertroost, maar bij God geen verandering veroorzaakt, reeds het begin is van verderfelijke gerustheid. Zo algemeen als nu deze vermaning: "die meent te staan, zie toe dat hij niet valt" luidt, zo heeft zij toch door de aanleiding, die de apostel daartoe heeft gebracht, haar bijzondere bedoeling op het gevaar, waarin de Korinthische Christenen zich begaven, toen zij aan de godsdienstige maaltijden van hun heidense bloedverwanten of vrienden deelnemen. Hieruit is te verklaren, dat hij in onmiddellijke aansluiting aan deze vermaning, voordat hij in vs. 14 hen toeroept: "vlucht van de afgodendienst!" van verzoeking spreekt, waartegen zij stand moeten houden. Niets maakte toch de breuk van de tot het Christendom bekeerden heiden met zijn verleden en met zijn vroegere omgeving zo openbaar, als wanneer hij weigerde verder gevolg te geven aan de uitnodigingen tot de maaltijden. En juist om de vijandschap en het nadeel, die hieruit konden ontstaan, te voorkomen, maakten de Korinthische Christenen zichzelf diets, dat zij zonder gevaar voor hun Christelijke staat aan deze konden deelnemen. Daarom voert de apostel hun tegemoet dat hun bezorgdheid om door gehele afbreking die gemeenschap met hun afgodische bloedverwanten en volksgenoten in al te zware verzoeking te komen tot afval van het Christendom, niet gerechtvaardigd kon zijn, noch met het oog op hun vroegere ervaringen, noch met het oog op hetgeen hen nog zou kunnen treffen. Dit mocht er hen dus niet toe verleiden om zich in een zo onmiddellijk gevaar te begeven tot deelneming aan de afgodendienst zelf, zoals die met de deelname aan die maaltijden verbonden was.

Ook in deze beide zinsneden (vs. 13 en 14) waarschuwt Paulus tegen hoogmoed en valse grootheid en ook tegen versaagdheid en vertwijfeling, die ook zo dicht aan elkaar grenzen. Een menselijke verzoeking schijnt een verzoeking te zijn die voornamelijk van menselijke krachten uitgaat, dus van het eigen vlees of van andere mensen en dit in tegenstelling met een verzoeking die voornamelijk van boze geesten uitgaat. Dezelfde tegenstelling komt voor Efeze. 6: 12. Vgl. de strijd van Paulus zelf 2 Kor. 12: 7 Intussen is dit altijd slechts te begrijpen met het rijk van het kwaad, tengevolge waarvan geen verzoeking zonder de satan te denken is. Uit die hoofde heten de geringere meer gewone verzoeken menselijke, de zwaardere meer geestelijke, bovenal duivelse. De Korinthiërs hadden nog geen bange, nog geen hevige vervolgingen te lijden gehad. De apostel geeft hun nochtans te kennen dat zulke vervolgingen zouden kunnen volgen en hij wijst hen op de juiste vertroosting, die hen voor twijfel kan bewaren. God, die de verzoeking zond (d. i. niet de prikkel tot het kwaad, maar die hen plaatste in de omstandigheden waarin die ontwaakte (vgl. Matth. 6: 13. Jak. 1: 13, 14,) geeft met de verzoeking ook de gelukkige uitslag, wanneer wij ons daarbij geheel en al op Hem verlaten.

Het wijzen op de trouw van God, Zijn Zich steeds gelijk blijvende liefde, heeft betrekking op de goddelijke roeping (Hoofdstuk 1: 9), die als een onbetrouwbare zou kunnen voorkomen, als God over de geroepenen verzoeken liet komen, die hun vermogen overtroffen. Evenals nu met de woorden: "die u niet verzocht zal laten worden boven hetgeen u kan" de maat van de verzoeken is aangeduid, die steeds een zodanige is, dat die de kracht, door God verleend, niet te boven gaat, hetgeen tevens insluit dat hij voor latere zwaardere verzoeken ook de krachten zal laten toenemen. Met de woorden: "maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat u ze kunt verdragen", wordt gesproken over de duur van de verzoeken en gezegd dat het veroorzaken van de verzoeking verbonden is met het geven van de uitkomst, dat God de verzoeking niet teweeg brengt zonder ook de uitkomst te geven, hetzij dat men dit in de zin van doen ophouden of van eindigen opvat (vgl. het "einde van de Heere" in Jak. 5: 11), of in de zin van uitweg of van ontkomen.

God is hier gedacht als degene, die de verzoeking teweeg brengt d. i. de verzoekende omstandigheden bewerkt (Matth. 6: 13), terwijl Hij vroeger wordt voorgesteld als degene, die verzocht laat worden. Beide zijn volgens Paulus' beschouwing van de goddelijke werkzaamheid in het wezen van de zaak gelijk; de toelatende God is ook de werkende God, zodat beide voorstellingen elkaar kunnen afwisselen, zonder elkaar te weerspreken.

De verzoeking, die God duldt, die dus van zijn toelatende wil afhankelijk is, is daarom ook door Hem verordend. God regelt echter de verzoeking nooit voor zich alleen; Hij laat de mens niet verzocht worden om de verzoeking, zodat deze het doel en het einde van Zijn wegen zou zijn, maar zij is slechts een middel om tot het doel van alle wegen van God te komen. Daarom wordt met de gedurige verzoeking ook de uitkomst door God gegeven. Het best neemt men dit woord op in de zin van te voorschijn komen uit iets, van een gelukkig doorkomen.

God belooft ons niet dat de verzoeken, terwijl wij in het vlees leven, voor altijd een einde zullen nemen, maar wel dit, dat wij met Zijn hulp zonder schade voor onze ziel door alle verzoeken zullen heenkomen. De slotwoorden moeten zonder twijfel de bedoeling van God aanwijzen, waarom Hij met de verzoeking de uitkomst schenkt. Deed Hij dit niet, dan zouden wij in de verzoeking de moed verliezen, omdat wij niet wisten, dat alles tot een goed einde moest leiden en dus zeker vallen.

d. Vs. 14. Hoofdstuk 11: 1. Met krachtige ernst heeft Paulus in het vorige gewaarschuwd en met hartelijke liefde aan het slot van de afdeling vertroost. Nu grijpt hij de gewaarschuwd en vertroosten met tedere liefde aan om hen te bewegen tot het ontvluchten van al het afgodische en met een wijsheid ter verzorging van de zielen zoekt hij ze van hun dwaling terug te halen. Volgens hun mening bevleekten zich namelijk met afgodendienst het ergste die gasten bij de maaltijden van de afgoden, die het vlees van de afgodenoffers als afgodenoffer eten. Anderen, die de juiste kennis hadden van het nietige van de afgoden, aten echter niets dan vlees en daarom waren zij in die zaak vrij. De apostel wijst nu nader aan dat niet alleen de voorstelling, dat een afgod iets is, het deelnemen aan maaltijden van afgodenoffer tot een zonde van afgoderij maakte, maar dat de daad van deelname zelf in afgodische gemeenschap brengt; alhoewel niet in gemeenschap met afgoden, die toch niets zijn, maar wel in gemeenschap met de duivel, die het niets van de afgoden met zijn gruwelijk wezen vervult (vs. 14-22). Hierop keert Paulus terug tot het standpunt van beschouwing in Hoofdstuk 8: 8 vv. ingenomen. Hij stelt de praktische regels en grondstellingen voor, waarnaar de Korintheërs in enkele concrete gevallen, zoals de zaak die voor ogen ligt, die aan de hand geeft, hun Christelijke vrijheid moeten bewaren en toch tot aan de ware zelfbeperking in liefde moeten onderwerpen (vs. 23-Hoofdst 11: 1).

14. Daarom, mijn geliefden, omdat u voor de verzoeking, die voor u uit het weigeren van deelname aan afgodische maaltijden zou kunnen voortkomen, niet hoeft te vrezen, als zou die voor u te zwaar zijn 1Co 10: 12vlucht van de afgodendienst; begeef u niet door deelnemen aan dergelijke maaltijden in het gevaar, dat u in de afgoderij zelf mee zou worden ingesleept.

15. Als tot verstandigen spreek ik, wanneer ik in hetgeen volgt, ten opzichte van dat deelnemen, gezichtspunten meedeel, die niet op de oppervlakte liggen en daarom gemakkelijk kunnen worden voorbijgezien. Oordeel u hetgeen ik zeg, of ik daarin gelijk heb.

De Korinthiërs mochten beweren dat hun deelnemen aan offermaaltijden van de heidenen (Hoofdstuk 8: 10) slechts een daad was van burgerlijke gemeenschap, slechts een deelname aan een maaltijd en met de godsdienst niets te maken had. De apostel wil hun bewijzen dat deze onderscheiding in de werkelijkheid niet gemaakt kon worden. Hij moet op diepere en juistere manier de zaak behandelen, waaraan de lezers, als zij niet welgezind waren, zich gemakkelijk konden onttrekken. Daarom laat hij een vriendelijk woord voorafgaan, dat hen gezind moet maken om zich te plaatsen boven de onderscheiding, die voor het oppervlakkig verstand onbetwistbaar was. Zij moeten zelf oordelen, of hij geen gelijk heeft, terwijl hij zich verzekerd houdt, dat zij hem gelijk zullen geven en daarmee zullen betonen zo bekwaam te zijn om te oordelen, als hij veronderstelt dat zij het zijn. Nu wijst hij in hetgeen volgt op de maaltijd van de Heere; zij moeten bedenken wat met het oog op de godsdienstige aard daarvan het deelnemen daaraan betekent, om daarnaar af te meten of de door hen gemaakte onderscheiding werkelijk waarheid bevatte.

16. De drinkbeker van de dankzegging, die wij dankzeggend zegenen, zo vaak bij onze Christelijke godsdienstoefeningen het heilig Avondmaal wordt gehouden, is die niet een gemeenschap van het bloed van Christus? Het brood, dat wij bij de uitdeling breken, is dat niet een gemeenschap van het lichaam van Christus?

17. In het heilig Avondmaal komt echter bij deze een gemeenschap, waarvan zo-even sprake was, nog een tweede: Want één brood is het, dat aan alle tafelenoten wordt toegereikt, zo zijn wij velen a) één lichaam; wij vormeneen eenheid, die de veelheid van de leden insluit (Rom. 12: 5), omdat wij allen, die het Sacrament ontvangen, een brood krijgen, ieder zijn aandeel daaraan heeft.

a) 1 Kor. 12: 27.

In deze afdeling bestrijdt de apostel, zoals blijktbaar is, een zogenaamd vrijzinnige mening, die uitging van de gedachte, dat de deelname aan heidense offermaaltijden alleen voor hem ter bevlekking was, die ze als offer at, zodat het verontreinigende geenszins gelegen was in de zaak zelf, die hij deed, maar alleen in de beschouwing, die men ervan had. Volgens die mening zou het dus geoorloofd zijn met de heidenen aan hun afgodische maaltijden deel te nemen, als men zich slechts vrij hield van de voorstelling, alsof men daarmee iets deed, dat op afgodendienst en afgodenoffer betrekking had. De apostel stelt zich tegenover deze mening, die alle deelgenootschap aan afgodische gemeenschap losscheurt van de handeling zelf, waardoor deze gemeenschap plaats vond en alleen stelt in de voorstelling van hen, die er aan deel neemt. Hij wijst op de gemeenschap, die door het Heilig Avondmaal wordt teweeggebracht, of welke ook in Israël reeds plaats had bij hen, die het offer aten, om te tonen, dat diensvolgens ook het eten van afgodenoffer zelf tot een gemeenschap bracht, die de Christen niet betaamde, dat dit niet de voorstelling, die men had van de hier besproken

handeling, maar de daad zelf moest worden beschouwd, als de vraag werd behandeld of een Christen er zich mee mocht inlaten.

Paulus noemt in de eerste plaats de drinkbeker, omdat hij dan verder wil spreken van het brood en vooral het eten van Israëlitische offeranden, zoals dat met zijn thema van offervlees overeenkwam; daarom behandelt hij in het kort het punt van de drinkbeker.

De apostel noemt de drinkbeker die van de dankzegging of van de zegening. Het zijn namelijk heidense offermaaltijden, die hem nopen op het Avondmaal van de Heere te wijzen. Hij vergelijkt die echter niet wat het wezen betreft met deze, maar met het paasmaal van de Oud-Testamentische gemeente, waarbij de derde beker met wijn, die werd toegereikt, de drinkbeker van de zegening heette Nu 9: 5. Dat toch de apostel bij zijn naamgeving aan de drinkbeker van het avondmaal deze benaming bedoelde, kan moeilijk in twijfel worden getrokken. Daar nu echter de drinkbeker van het Pascha daarvan zijn naam had, dat zijn aanbidding met een verheerlijking van God was verbonden, zegt de bijvoeging: "die wij zegenen" iets van de drinkbeker van het avondmaal, dat meer is dan zijn aanwijzing van het paasmaal als van een drinkbeker van de dankzegging; en die van de drinkbeker van het Pascha onderscheidt en juist daardoor zoals vanzelf spreekt een betekenis geeft overeenstemmend met het "die wij zegenen." Een zegenen heeft bij het een zowel als bij het andere plaats; maar de ene keer is het een zegenen van de verheerlijking, die God en de andere keer een zegening van de wijding, die de drinkbeker zelf tot voorwerp heeft. De drinkbeker van het Pascha gaat alleen gepaard met een godsdienstige handeling daarvan onafhankelijk, de drinkbeker van het avondmaal daarentegen is bepaald een genade, daaraan verbonden. Bij het brood werd zo'n nadere bepaling behoefte; hierbij weidt echter de apostel verder uit op een wijze, dat hij herinnert, die gevolgen de eenheid van een en hetzelfde brood voor de zielen heeft, die het verkrijgen.

Het "wij" in de zinnen: "wij zegenen, wij breken", wordt het best verklaard met hen, die het uitdelen en van hen, die het ontvangen. Bij de drinkbeker wordt de zegening of wijding door het gebed op de voorgrond gesteld, bij het brood wordt daarvan geen melding gemaakt, omdat het vanzelf sprak. Daarentegen wordt de functie van het breken genoemd, evenals ook in Hoofdstuk 11: 24 op deze handeling door Christus verricht, gewicht gelegd wordt. Ja de uitdrukking: "het broodbreken" was volgens Hand. 2: 42, 20: 7 de eerste vaste uitdrukking voor het Heilig Avondmaal.

Gemeenschap met de Heere en in de Heere, dat is in het algemeen de hoofdidee van het Heilig Avondmaal: Hij in ons en wij in Hem en wij zo onder elkaar verenigd leden van het een lichaam, die het geheel vormen van degenen die met Hem in gemeenschap staan. Deze gemeenschap is echter niet een zuiver geestelijke alleen, door het in geloof aangenomen woord van de Heere, waardoor Zijn Geest aan onze Geest getuigenis geeft dat wij kinderen van God zijn en het eigendom door Jezus verlost, in Hem rechtvaardig, uit de macht van de dood gerukt en met het recht van deelgenootschap aan Zijn hemels rijk begaafd. Zij is niet een zuiver geestelijke, zodat Jezus in de Geest woning in ons maakt door het geloof, maar zij is een, die bron en omvang van het lichamelijk leven omvat. Het is het leven voor ons ter verzoening geofferd, Zijn lichaam voor ons in de dood gegeven, Zijn voor ons vergoten bloed, dat wij door middel van brood en wijn in het Avondmaal deelachtig worden. Dit Zijn leven in zijn geheel wordt ons meegedeeld als voedend, versterkend en verfrissend ons leven, als voedsel en drank voor ons leven in zijn totaliteit, namelijk voor ons nieuw leven uit God, dat, in Christus begonnen, ook in de opstanding lichamelijk wordt voleindigd (Joh. 6: 54. Rom. 8: 11). Maar hoe heeft dit plaats? Dit is de vraag waarin de confessies van elkaar

verschillen. Beschouwen wij de Paulinische uitdrukking "gemeenschap van het lichaams van Christus", dan wordt geenszins aan de betekenis daarvan genoeg gedaan door de voorstelling dat door de kracht van het priesterlijk woord wijn en brood zouden ophouden te bestaan en dus alleen lichaam en bloed aanwezig zouden zijn; dan toch kan niet meer van gemeenschap worden gesproken. Maar ook dit is niet voldoende, als men alleen een symbolische betekenis aanneemt, of zich voorstelt dat het lichaam en bloed van Christus door brood en wijn aan het bewustzijn van het geloof wordt voorgesteld en zo een gemeenschap van het gelovige subject wordt teweeg gebracht, hetzij op die wijze, dat het aan het geofferde lichaam en het vergoten bloed deel heeft in zo verre de daardoor bevestigde vergeving van de zonden wordt verzekerd (ZWINGLI), of dat een geheime vereniging met het leven van Christus, die in de hemel verhoogd is, daarvan het gevolg is. Het apostolisch woord "het brood, de wijn is een gemeenschap van het lichaam, van het bloed van Christus", betekent toch zeker meer; is brood en wijn middel van de gemeenschap van het lichaam en bloed van Christus, dan ligt de onderstelling voor de hand dat het zelf daaraan deel heeft, zoals naar Joh. 11: 25 Christus Zichzelf de opstanding en het leven noemt, d. i. voor hen, door wie het leven weer hersteld en meegedeeld wordt, in zoverre Hij in Zijn persoon het leven is en het weer herstelde leven van de mensheid. Dit leidt dus tot de geheimvolle, door de kracht van Christus' Geest in Zijn woord teweeg gebrachte vereniging van de elementen met Christus' lichaam en bloed, met Zijn verzoenend leven, dat niet alleen geweest is, maar ook aanwezig is. Men zegt nu wel: hoe past dit bij de inzetting van het avondmaal? Daar kon die vereniging nog geen plaats vinden, er moest dus hier een onderscheid zijn tussen de eerste avondmaalsviering en al de volgende? Zeker, zo moeten wij zeggen en met Oetinger aannemen, dat ook hier evenals bij de doop een versterking plaats vond: "voordat Christus gestorven en weer levend geworden was, ontvingen de discipelen het vlees en bloed van Christus meer efficiënter (wat de werking aangaat) dan substantialiter (wat de substantie aangaat), na de hemelvaart echter substantialiter en efficiënter. " Door deze vereniging worden brood en wijn een geestelijke voedsel en drank, d. i. een voedsel van het nieuwe geestelijke leven, dat zeker bij onvatbaarheid van hem, die het geniet, niet voedend maar oordelend werkt, zoals het Evangelie voor de ene een reuk van de dood, voor de anderen een reuk van het leven wordt.

Niemand moet de bemiddeling of verwezenlijking van de gemeenschap van het lichaam en bloed van Christus, die in het heilig Avondmaal plaats vindt, uit de handeling van het mondeling eten en drinken verplaatsen in iets, dat naast het mondeling eten en drinken zou gebeuren; want alleen dan dient het heenwijzen op de maaltijd van de Heere tot hetgeen waartoe het moet dienen, namelijk om te bewijzen dat niet de voorstelling, die iemand van het afgodenoffer had, maar alleen het genieten van het afgodenoffer zelf verontreinigend was, als in deze maaltijd de gemeenschap van het lichaam en het bloed van de Heere op zo'n manier wordt teweeggebracht, dat de kracht even ver reikt als het uitreiken en het ontvangen van brood en wijn. Het hemelse goed zweeft niet boven de elementen, zodat iemand de elementen zou kunnen genieten zonder het hemelse goed deelachtig te worden; maar in brood en wijn wordt Christus' lichaam en bloed gegeten en gedronken. Het hemelse goed wordt niet toegedeeld naast de elementen, zodat een dubbel ontvangen zou plaats vinden, het een lichamelijk, het andere geestelijk, maar in brood en wijn wordt Christus lichaam en bloed toegedeeld en ontvangen. Eindelijk niet zonder brood en wijn of alleen bij schijnbaar brood en wijn wordt de gemeenschap van Christus lichaam en bloed tot stand gebracht, maar met werkelijk onveranderd brood en wijn. Overeenkomstig de bedoeling van de tekst om de tafel van de Heere als heilige parallel te stellen tegenover de onreine tafel van de duivelen, voegt de apostel bij de gemeenschap van het lichaam en het bloed van Christus, die in het avondmaal plaats heeft voor allen, die eten en drinken, de vereniging, die het avondmaal tussen de deelhebbenden daaraan teweeg brengt. Evenals hier het ene brood alle deelgenoten

aan de tafel van de Heere tot één lichaam verbindt, zo treden de gasten in het huis van de afgod en aan de tafel van de afgoden door het genieten van éne voedsel in een gemeenschap, die het tegendeel is van het verenigd worden aan de avondmaalstafel.

De deelgenoten van het avondmaal vormen een avondmaalsgemeente, zonder dat het van elk in het bijzonder afhangt of hij een lid daarvan wil zijn of niet; het brood dat hij eet, maakt hem daartoe, omdat niet alleen een ieder brood eet, maar allen tezamen het éne brood delen, dat hetzelfde is voor allen, daarom voor ieder, of hij wil of niet, dat brood, waarvan het breken en uitdelen ook deel geeft aan het lichaam van Christus. Eveneens verbindt de afgodische aard van de maaltijden van de afgodenoffers allen, die er aan deelnemen, tot een eenheid, zonder dat iemand zou kunnen zeggen dat hij slechts een maaltijd hield en niet een afgodische.

Vgl. de Aanm. v. Oosterzee: "Mt 26: 29"

18. Ik wil er u nog meer van overtuigen dat het deelnemen aan heidense afgodenoffermaaltijden u werkelijk in aanraking brengt met de heidense afgodendienst. Zie Israël, dat naar het vlees is. Hebben niet degenen die de offeranden, die ophet altaar worden gebracht, eten, gemeenschap met het altaar, in zoverre zij door hun eten te kennen geven tot dat altaar te behoren?

Tegen de vergelijking van het heilig avondmaal met de heidense offermaaltijden zou iemand hebben kunnen aanvoeren dat toen het avondmaal geen offermaaltijd was; want Christus is wel op het altaar van het kruis geofferd en het aan het kruis gebroken lichaam, het aan het kruis vergoten bloed, nu in de heerlijkheid van het leven verhoogd, is het voedsel van het avondmaal en de drank van het avondmaal; maar de avondmaalsgemeente offert Christus niet om het geofferde lichaam en het geofferde bloed weer te ontvangen, ten einde het te genieten, maar Christus heeft Zich eenmaal geofferd. Ook brengt de gemeente niet brood en wijn ten offer, maar alleen brengt zij beide om te eten en te drinken, opdat de Heere onder zodanig eten en drinken Zijn lichaam en Zijn bloed geeft, getrouw aan Zijn woord. Omdat nu het avondmaal wel een godsdienstig maal is, maar niet in de eigenlijke zin een offermaal, wijst de apostel ook nog op de Joodse offermaaltijden, om de bedoelde vergelijking volledig te maken.

Hij brengt het hen, die uit Israël zijn bekeerd, tot levendige herinnering en aanschouwing doordat hij schrijft: "Zie Israël, dat naar het vlees is! "

De bijvoeging "naar het vlees" stelt Israël voor als het geschiedkundige, dat door vleselijke afkomst tot een volk verbonden is; want Paulus kent nog een ander Israël, waartoe de Christenen uit de heidenen behoren, het Israël van God (Gal. 6: 16); hij wil echter nog wijzen op de offergebruiken van het eerste Israël, om van daar over te gaan tot de gelijkvormigheid, die bij heidense offers gevonden wordt. Offer en altaar behoren, zoals die gelijkheid aanwijst, bij elkaar. Ook wat van het offer wordt gegeten wijst op het altaar. Juist omdat het een offer is, waarvan een deel op het altaar wordt gelegd. Daarom staan ook zij, die van het offer eten, ten gevolge van dit eten in betrekking tot het altaar. Dit hangt niet af van hun voorstelling, waarin zij het doen, maar die deel neemt aan de godsdienstige plechtigheid van het eten van het offer neemt daardoor deel aan het offer zelf en aan het altaar, door hetwelk het tot een offer is geworden, nademaal het daarop is gebracht.

19. Wat zeg ik dan? Welke gevolgtrekking kan uit het bovenstaande worden afgeleid? Zeg ik hiermee, in tegenspraak met hetgeen reeds in Hoofdstuk 8: 4 vv. door mij als het juiste is

erkend, dat een afgod iets is, of dat het afgodenoffer iets is? Ik zeg dit geenszins, maar het blijft bij hetgeen op bovengenoemde plaats als onze wetenschap vaststaat.

20. Ja, ik zeg dat hetgeen de heidenen offeren, zij aan de duivels en de bozen geesten offeren en niet aan God (Deut. 32: 27. Ps. 106: 37. Baruch 4: 7); en ik wil niet, dat u met de duivels gemeenschap heeft. Ik verbied u daarom de deelname aan afgodische offermaaltijden.

a) Lev. 17: 7.

21. U kunt de drinkbeker van de Heere bij het Avondmaal niet drinken en tevens de drinkbeker van de duivels bij een heidens offermaal, zodat u evengoed het ene als het andere zou mogen houden. U kunt niet deelachtig zijn aan de tafel van de Heere, waar Hij u in het gezegende brood het teken aanbiedt van Zijn verbroken lichaam en aan de tafel van de duivels, waarvan u in het vlees van het afgodenoffer iets neemt, dat u plaatst in gemeenschap met de altaren van de afgoden en in het zondige van de heidense afgodendienst.

Om de bezorgdheid van de lezers, die zien waar de bewijsvoering van de apostel heen wilde, weg te nemen, alsof hij deelde in de voorstelling van de zwakken over de realiteit van de afgoden en van de kracht, die in het vlees van het afgodenoffer zou zijn (Hoofdstuk 8: 7 vv.), verklaart hij dat hij verre was van zo'n voorstelling en hij geeft daarmee te kennen, evenals reeds vroeger, dat er geen afgoden waren en in de afgodenoffers geen kracht was; maar daarom was toch de heidense dienst geenszins zonder invloed en zij dwaalden zeer als zij die voor volstrekt machteloos hielden. De fantasie-gedaanten van de goden bestaan wel niet, maar desalniettemin ligt aan het heidendom een macht ten grondslag, voor welke invloed men zich moet wachten. Vandaar de waarschuwing om geen deel te nemen aan de maaltijden in de tempel, alhoewel het gemis van offervlees in bijzondere kringen, zoals later volgt (vs. 25 v.), zonder bezwaar of bedenking kan plaats hebben. De apostel geeft nu ook nadere verklaring over de aard van de macht, die de heidenwereld beheerst, als hij verklaart dat de offers van de heidenen aan de demonen werden gebracht en men door deze met hen in gemeenschap kwam.

De heiden, die offert, kent wel alleen de afgoden en op deze is zijn gedachte gevestigd, als hij offert, maar hij volvoert daarmee een handeling, die in werkelijkheid niet een godsdienst is, dat zij van rechtswege moest zijn, maar in dienst van zodanige geestelijke wezens geschiedt, die, door hen niet gekend, op ongoddelijke en tegen-goddelijke manier in het leven van de volken hun gebied voeren. Is het nu niet mogelijk aan de maaltijden van de afgodenoffers op die wijze deel te nemen, alsof het slechts eten en drinken was, is deelnemen aan deze zonder deelname aan hun godsverering onmogelijk (vgl. vs. 15-18) dan brengt zij ook in gemeenschap met die God weerstrevenende geesten, in welke dienst zo'n godsdienst werkelijk en zeker geschiedt. Daarom gaat de apostel voort: "ik wil niet dat u met de duivels gemeenschap heeft", waarmee de zin met de beide ontkennende beweringen van vs. 21 in verband staan. Daar is gezegd wat de apostel wil verhoeden als hij vermaant, zich van de deelname aan de maaltijden van het afgodenoffer te onthouden. Hier gaat hij daarentegen voort om te tonen, dat het op die manier met de Christelijke staat niet kan samengaan, dat er een elkaar uitsluitende strijd is tussen het heilig avondmaal en het heidense offermaal, zoals hij dat op de sterkste manier uitdrukt.

Deze plaats is van het grootste gewicht voor de juiste beoordeling van het heidendom. Waren de valse goden van de heidenen elk op zichzelf, zoals de meeste kerkvaders beweerden, zovele boze geesten geweest, dan zou alle heidense godsdienst slechts een samenweefsel zijn geweest van leugen en boosheid. Naar de Heilige Schrift echter is wel alle heidense

godsdienst ontstaan onder de invloed van de bozen, maar toch schemert daarin hier en daar het verlangen naar God door en herinnert zij nu en dan aan de gemeenschap met God, die de mens verloren heeft. Waren wijders de boze geesten op zichzelf bekwaam om zich als zo vele zelfstandige wezens aan de mensen te openbaren en een eredienst voor zich op aarde te grondvesten, dan zou hen daarmee een macht zijn toegekend, waarvan de Schrift hoegenaamd niets weet, omdat niet eens van een lichamelijke verschijning van de satan wordt gesproken. Desniettemin staat het ganse heidendom, maar vooral de heidense eredienst, onder de onmiddellijke invloed van het rijk van de duisternis. Alle heidense godsdiensten zijn niet uit een steeds voortgezet zoeken van het hart van de mensen naar de waarachtige God voortgevloeid, maar zij zijn de vrucht van de afval van Hem door duivelse verleiding en daardoor zijn ze een eigenlijk gezegde dienst van de duivel. Daarom is een afgod niets, een afgodenoffer is niets op zichzelf beschouwd, maar terwijl het Joodse offermaal wegens de genadige belofte, die op offer en altaar rustte, zegen meedeelde, bracht het heidense offermaal vloek wegens de zin van het gemoed, dat naar het rijk van de satan neigde. Deze zin is niet enkel en niet zo zeer van elken offeraar op zichzelf, als wel in de hele offerdienst.

En hoe velen zijn er door alle tijden geweest, hoe velen worden er ook in onze dagen gevonden, die altijd weer willen delen, waar toch eigenlijk eens beslissend gekozen moest worden en niet aflaten kunnen op twee gedachten te hinken. Er is, wanneer wij nauwkeurig onderscheiden een vrij grove een meer verfijnde een zeer verfijnde vereniging van godsdienst en werelddienst in menig hart, die niet ernstig genoeg bestreden kan worden. Ook die zich aan de eerste niet schuldig maakt is vaak van de tweede niet vrij te pleiten; ja, ook waar de Christen door Gods genade uit het diensthuis van de wereld is uitgeleid, is er vaak nog een of ander zwak punt, waarin men met haar vrienden tezamen stemt en een stilzwijgende uitzondering op de wet van een onvoorwaardelijke toewijding maakt. Al zit men niet meer vooraan in de grote afgodstempel, toch heeft men vaak in een verborgen schuilhoek van het hart nog wel een kleine afgodskapel en ook wie de beker niet meer opheft voor de goden van de eeuw, heeft nog wel een enkele lonk of handkus voor de verborgen afgod gereed, waaraan zijn ziel is gekluisterd. Ach, hoe jammerlijk ongelijk is ook in dit opzicht zo menig een aan zichzelf en van hoe velen mag het wellicht, zoals van die koning van Juda gezegd worden: hij diende de Heere, maar niet met een volkomen hart (2 Kron. 25: 2). Jammerlijke gesteldheid, hoezeer met allerlei verontschuldiging gedekt en bepleit; is het mogelijk, zo'n gemoedsbestaan juist te leren kennen, zonder het onbepaald te veroordelen? Maar in overeenstemming met het doorgaand onderwijs van de Heilige Schrift kan ons eigen geweten zo'n vereniging van het tegenstrijdige niet anders dan ongerijmd, onheilig en verderfelijk noemen. Ongerijmd, zo waarlijk het nu eenmaal volstrekt onmogelijk is twee heren gelijktijdig te dienen, wier bevelen, belangen en beloften onverzoenlijk tegenover elkaar staan. Onheilig, omdat hij, die van ganser harte de beker van de zondige wereldvreugd drinkt, reeds daardoor toont dat er op dat ogenblik althans geen sprake kan zijn van waarachtige gemeenschap met de Heere, wiens naam hij beleden heeft en voor de wereld verheerlijken moet. Onze eigen voornemens en beloften aan de tafel van de Heere en zo vaak later herhaald, hoe luid getuigen zij tegen de houding, door ons niet zelden bij wereldse verstrooiingen aangenomen! Wat is daarvan anders de oorzaak dan die valse schaamte, die ons vaak lijnrecht tegen onze heiligste overtuiging doet handelen en beven voor het afkeurend oordeel van een wereld, waarvan wij zelf al de ijdelheid en jammerzaligheid kennen. Maar zo'n dubbelzinnigheid (want wat is het anders?) kan dan ook wel niet anders dan hoogst verderfelijk wezen. Zij is dodelijk voor de rust van ons hart, want geen waarachtige vrede is mogelijk, zonder eenparigheid van ons geestelijk leven en streven. Zij benadeelt de zaak van de Heere, omdat zij bij de wereld slechts minachting voor een Christendom wekt, dat zo

karakterloze voorstanders telt; zij maakt ons bovenal het heilig misnoegen waardig van Hem, die lust aan waarheid in het binnenste heeft.

Als in de Schrift in het algemeen aan de duivelleer grote invloed wordt toegeschreven op de mensheid en de wereld, de menigte buiten God wordt voorgesteld als staande onder zijn macht en hij haar vorst is, dan is bij een zo ontzaglijke openbaring van menselijke verkeerdheid en menselijk verval, zoals het heidendom is, het verband met het rijk van de duisternis niet te miskennen, omdat de duivel de vijand en mededinger van God is (Matth. 4: 9); ja het is de vraag of het heidendom, hoewel in het zinnelijke en natuurlijke element weggezonden, zonder een bovennatuurlijke daarin werkende macht het tot zo'n heerschappij in de mensheid zou hebben kunnen brengen en zulke diepe wortels daarin zou hebben kunnen vestigen. Als duivelendienst treedt de afgodendienst òf direct op, zoals in de verering van boze godheden, geesten enz., zoals die in zovele dualistische godsdiensten is ingedrongen en in Afrika bijna de alleen heersende is, òf indirect, in zoverre de duivel door de afgodendienst God de eer ontrooft, die Hem alleen toekomt en deze zo zichzelf, de verleider tot deze valse dienst, aanmatigt (Openb. 9: 20). In elk geval kan men zeggen dat de afgodendienst een duivelendienst geweest is, alhoewel niet volgens de bedoeling van vele heidenen, als bijvoorbeeld van de Hellenen, toch in de werking. Verder plaatst Paulus in deze afdeling niet de naam van de éne vorst van de duisternis, van de duivel, maar van de boze geesten, de duivels, om de uitgebreide werking en macht van het rijk van de duisternis in de veel vertakte afgodendienst te kennen te geven.

Waarschijnlijk koos de apostel om het afschuwelijke van deelneming aan afgodendienst voor te stellen, opzettelijk een uitdrukking (demonen), die wel bij de heidenen op hun goden (vgl. Hand. 17: 18 in de grondtekst) maar tevens bij de Joden op de boze geesten wees.

Het genieten van het heilig avondmaal verplicht, omdat het de innigste verbindtenis met Christus is, tot de strengste afzondering van al wat onheilig is. Daarom kan de Christen na het genieten van de avondmaal zich niet ontdoen van een zekere ernstige vrees.

22. Of tergen wij de Heere? Willen wij door van beide drinkbekers te drinken, door ons aan de beide tafels te begeven, Hem trotseren, alsof Hij zo'n handelswijze Zich zou laten welgevalen? Zijn wij sterker dan Hij, dat wij Zijn straf daarvoor van ons zouden kunnen afwenden?

De Heere is een jaloers bruidegom van Zijn bruidgemeente (2 Kor. 11: 2) en Hem te tergen, of, zoals de grondtekst eigenlijk luidt, Hem tot jaloersheid te wekken (Deut. 32: 21), is gelijk aan de zonde van de kinderen van Israël, die Christus verzochten (vs. 9). Scherp dringt zich bij de mening van sterkte van de geest, die bij de Korinthische gemeente bestond, de vraag in: "zijn wij sterker dan Hij, durven wij het wagen, ons aan de toorn van Zijn ijverzucht bloot te stellen?" En toch gaat Paulus juist bij deze scherpe woorden van het aanspreken in vs. 21 "u kunt niet enz." over tot de rede van de gemeenschap "wij" (vgl. Hoofdstuk 11: 31). Hij verbindt zich met zijn broeders tezamen, opdat zij eendrachtig met hem antwoorden: "nooit!" Wij kunnen niet tegelijk zijn in de gemeenschap van de duivels en in de gemeenschap van de Heere. "Heilig, heilig, heilig is de Heere Zebaoth."

24. a) Niemand moet datgene wat voor zichzelf is zoeken, maar dat van de anderen. Dit is het gebod van de Christelijke liefde (Rom. 15: 2) en alleen een Christelijke vrijheid, die met dit aannemen van dit gebod in toepassing is gebracht een vrijheid, die graag van haarrechten afstand doet als het heil van anderen daardoor kan worden bevorderd, kan bestaan voor God.

a) 1 Kor. 13: 5. Filipp. 2: 4.

Er is nu geen sprake meer van de eigenlijke offermaaltijden. Daarover is in vs. 14-22 1Co gesproken en het nodige gezegd. Van nu aan wordt gehandeld over het gebruik van offervlees, dat kan voorkomen buiten eigenlijke afgodische plechtigheden. Hier is dus de vraag over hetgeen werkelijk op het gebied van de Christelijke vrijheid valt en nu neemt de apostel dadelijk zijn stelling in Hoofdstuk 6: 12 weer op.

Hij spreekt zijn stelling over de vrijheid twee maal uit tot levendige bevestiging, evenals daar (Hoofdstuk 6: 12). Eveneens zijn het twee beperkende grondstellingen, die hij daartegenover stelt. De eerste is dezelfde als op die vroegere plaats, terwijl de tweede niet overeenstemt met hetgeen daar in de tweede plaats gezegd is, maar parallel er mee gaat, evenals met de eerste hier.

De lezers moeten bedenken dat niet alles wat op zichzelf geoorloofd is, ook te dulden is; zij moeten niet zozeer er op zien, wat voor hen geoorloofd is, maar op hetgeen tot bevordering van het heil van de naasten dient; met deze tweede zin keert de apostel terug tot hetgeen hij in Hoofdstuk 8: 1 zei: "de liefde sticht. "

Reeds vs. 23 houdt de grondstelling in, dat het in adiaphora (onverschillige zaken) niet alleen aankomt op de individuele vrijheid, maar dat ook op de broeder moet worden acht gegeven. Hier (vs. 24) komt nog de gedachte er bij, dat het adiaphoron zelfs zonde wordt als het gebruik maken van de individuele vrijheid ten opzichte daarvan de naaste nadelig is.

Het kon voorkomen een overdrijving te zijn, als de apostel zegt: "niemand moeten zoeken datgene wat van zichzelf is, maar dat van anderen. " Deze stelling moet echter zeker worden genomen in de volste zin en wij moeten zeggen, werd die algemeen opgevolgd, dan zou voor ieder beter zijn gezorgd, dan als hij voor zich alleen zorgt, want die zuivere liefde beoefent, kan zeker wel in aardse zaken verlies lijden, maar in het eeuwige zal hij ook reeds in deze wereld winst hebben.

24. a) Niemand moet datgene wat voor zichzelf is zoeken, maar dat van de anderen. Dit is het gebod van de Christelijke liefde (Rom. 15: 2) en alleen een Christelijke vrijheid, die met dit aannemen van dit gebod in toepassing is gebracht een vrijheid, die graag van haarrechten afstand doet als het heil van anderen daardoor kan worden bevorderd, kan bestaan voor God.

a) 1 Kor. 13: 5. Filipp. 2: 4.

Er is nu geen sprake meer van de eigenlijke offermaaltijden. Daarover is in vs. 14-22 1Co gesproken en het nodige gezegd. Van nu aan wordt gehandeld over het gebruik van offervlees, dat kan voorkomen buiten eigenlijke afgodische plechtigheden. Hier is dus de vraag over hetgeen werkelijk op het gebied van de Christelijke vrijheid valt en nu neemt de apostel dadelijk zijn stelling in Hoofdstuk 6: 12 weer op.

Hij spreekt zijn stelling over de vrijheid twee maal uit tot levendige bevestiging, evenals daar (Hoofdstuk 6: 12). Eveneens zijn het twee beperkende grondstellingen, die hij daartegenover stelt. De eerste is dezelfde als op die vroegere plaats, terwijl de tweede niet overeenstemt met hetgeen daar in de tweede plaats gezegd is, maar parallel er mee gaat, evenals met de eerste hier.

De lezers moeten bedenken dat niet alles wat op zichzelf geoorloofd is, ook te dulden is; zij moeten niet zozeer er op zien, wat voor hen geoorloofd is, maar op hetgeen tot bevordering van het heil van de naasten dient; met deze tweede zin keert de apostel terug tot hetgeen hij in Hoofdstuk 8: 1 zei: "de liefde sticht. "

Reeds vs. 23 houdt de grondstelling in, dat het in adiaphora (onverschillige zaken) niet alleen aankomt op de individuele vrijheid, maar dat ook op de broeder moet worden acht gegeven. Hier (vs. 24) komt nog de gedachte er bij, dat het adiaphoron zelfs zonde wordt als het gebruik maken van de individuele vrijheid ten opzichte daarvan de naaste nadelig is.

Het kon voorkomen een overdrijving te zijn, als de apostel zegt: "niemand moeten zoeken datgene wat van zichzelf is, maar dat van anderen. " Deze stelling moet echter zeker worden genomen in de volste zin en wij moeten zeggen, werd die algemeen opgevolgd, dan zou voor ieder beter zijn gezorgd, dan als hij voor zich alleen zorgt, want die zuivere liefde beoefent, kan zeker wel in aardse zaken verlies lijden, maar in het eeuwige zal hij ook reeds in deze wereld winst hebben.

25. Eet al wat in het vleeshuis verkocht wordt, niets ondervragend over de daar te koop neergelegde stukken, of het offervlees is of niet, omwille van het geweten, opdat u met een onbezwaard geweten (Rom. 13: 5) zou kunnen eten, dat het geval niet zou zijn als u van het gekochte had vernomen, dat het offervlees was.

26. a) Want "de aarde is van de Heere en de volheid van haar", zo wordt in Ps. 24: 1 en 50: 1 Daarom behoort ook Hem het vlees, dat u koopt en eet en daaraan kan het gebruiken voor afgoderij, dat de heidenen ervan gemaakt hebben, niets veranderen.

a) Ex. 19: 5.

Een onderzoek, of het te koop aangeboden niet misschien van een offer afkomstig was, kon, zo wil Paulus zeggen, u het geweten bezwaren; want wist u, dat het werkelijk zo met het vlees gesteld was, dan zou dit het eten daarvan ongeoorloofd, of toch bezwaarlijk maken; het zou twijfel opwekken of u er wel recht aan deedt, als u eet. Het vlees, dat op de vleesmarkt gebracht is, heeft toch geen betrekking meer op het offer en behoort weer tot de categorie waarvan geschreven staat: "de aarde is van de Heere en wat daarop is. " De afgoden, of liever de demonen, die bij de afgodendienst in aanmerking komen, hebben over geen schepsel van God een macht, in zoverre dit niet onder hun invloed wordt gesteld.

De zwakkere Christenen vreesden de mogelijkheid op de vleesmarkt offervlees te kopen, omdat zij nog niet waren geklommen tot de overtuiging dat het vlees van de offerdieren, wanneer het op de markt kwam, zijn wijding tot een offer had verloren en gewoon vlees was geworden (Hoofdstuk 8: 7); zij zullen daarom wel vaak genoeg bij het inkopen angstig hebben gevraagd of het offervlees was of niet. De sterken deden dat niet; dit billijkt Paulus en hij schrijft zelfs voor zo te handelen.

27. En als u, om aan het zo-even genoemde geval nog een tweede te voegen, dat daarmee verwant is, als u iemand van de ongelovigen ter maaltijd nodigt in zijn privaat huis en u daar gaan wilt, hetgeen ik u niet verbied, alhoewel het beter was dat u dergelijke uitnodigingen niet aannam, a) eet al wat jullie voorgesteld wordt, niets ondervragend over de vleesgerechten, of daartoe offervlees is gebruikt of niet, b) omwille van het geweten, want u zou niet zonder ergernis kunnen eten, als u wist, dat u vlees van afgodenoffer voor u had.

a) Luk. 10: 7. b) 1 Kor. 8: 7.

De apostel verbiedt de Christenen niet zonder meer om een heidens gastmaal bij te wonen, maar ook bij de meer betamelijk gehouden gastmalen, waarvan de herinnering uit de oudheid tot ons gekomen is, kwam veel voor, dat de Christen moest tegenstaan en hem in gevaar moest brengen door deelneming er aan, de trouw jegens zijn Heer te verloochenen. Daarom geeft hij hen door het toegevoegde "en u wilt daar heengaan" in bedenking, of dit in het algemeen wel voor hen passen zou.

Omdat het Christendom de banden van het familieleven en van het gezellig verkeer niet wilde wegnemen, maar heiligen, laat Paulus hier een zekere vrijheid, die ook, op waardige manier gebruikt, onder zekere omstandigheden kon leiden tot toebrenging van de ongelovigen tot het Christendom.

Als men een zaak aan ieders eigen nadenken overlaat, of en waarom hij wil, wekt men vaak meer vruchtbaar nadenken dan door een eigenlijk verbod.

28. Maar als iemand tot jullie zegt: "Dat is afgodenoffer; " eet het niet, omwille van degenen die u dat te kennen gegeven heeft en omwille van het geweten. Want de aarde is van de Heere en de volheid daarvan (deze woorden zijn uit vs. 26 weer hier overgebracht).

29. Maar ik zeg, als ik hier weer, evenals in vs. 25 en 27, van het sparen van het geweten spreek, om het geweten, niet, zoals daar het geval was, van uzelf, die in het geval komt, dat een ander tot u zegt: "het is afgodenoffer", maar van de andere, die u daarop wees. Integendeel, omdat uw eigen geweten u het eten van zulk vlees zou veroorloven, zo zou het zien alleen daarop u ook moeten dringen om werkelijk te eten; want waarom wordt mijn vrijheid geoordeeld door het geweten van een ander, dat ik het daaronder gevangen zou geven en mij niets veroorloofde wat een ander niet eveneens voor geoorloofd houdt?

30. Een ander heeft ook zeker geen recht om naar de maatstaf van zijn geweten op die manier mijn vrijheid te oordelen, zoals hij het doet. En als ik door genade het voedsel krijg (liever "als ik met dankzegging het voedsel geniet, waarom word ik als een misdadiger tegen de Christelijke godsdienst, als iemand die tot afgoderij vervallen is, gelasterd overhetgeen waarvoor ik dankzeg. Niet dus om het eigen geweten, als moest zich dit vormen naar dat van een ander, maar laat het eten na om het geweten van een zwakke te sparen. (Hoofdstuk 8: 13).

a) Rom. 14: 6. 1 Tim. 4: 3.

Van vs. 28 af stelt de apostel een bijzonder geval, dat de afgodische bedoeling van een voedsel bij een maaltijd aan de Christen, die genodigd is, zonder zijn toedoen bekend wordt. Hierdoor wordt namelijk een bijzondere beperking veroorzaakt voor de toelating in vs. 27 : "eet al wat u wordt voorgezet. " Onder het woord "iemand" moet een dienaar van het huis of een tafelenoot, maar niet de gastheer verstaan worden. Het is echter de vraag of degene, die het te kennen geeft, als heiden of als Christen moet gedacht worden en dan beslissen de woorden: "eet het niet omwille van degene, die u dat te kennen gegeven heeft en omwille van het geweten" voor het laatste. Het geweten van een heiden kon toch wel niet daardoor geërgerd worden, dat een Christen van het afgodenoffer at, zodat wij dus bij het "iemand" ons een zwakke broeder, hetzij een Christen uit de Joden, of een nog meer vreesachtige Christen uit de heidenen moeten voorstellen. Het geval, dat ook een streng denkend Christen aan een maaltijd bij heidenen deel nam, kon zeer goed voorkomen. Er konden bij hen botsingen plaats

hebben tussen zijn grondstellingen en zijn omstandigheden, waarbij hij voor de laatste besliste, vooral wanneer hij zich daarbij een streng waken tegen alle bevlekking met afgoderij ten plicht stelde. Een uitvloeisel van zijn nauwgezetheid zou nu dat zijn, dat hij zijn mede-Christenen opmerkzaam maakt op hetgeen hij (waarschijnlijk door een ondervragen, zoals Paulus dat in vs. 27 niet wil hebben, maar zoals hij zelf voor zijn plicht hield) zelf heeft vernomen "dat is afgodenoffer. " Hier staan nu het geweten van de zwakke broeder, die de aanwijzing deed en het geweten van de sterke, tot wie de apostel spreekt en die de aanwijzing heeft ontvangen, tegenover elkaar en zo moet het bij de laatste komen tot een verzoening tussen de grondstelling van vrijheid en die van de liefde (vs. 23 v.). De zaak is nu zo gelegen: het geweten van de Christen zelf, die zich van zijn vrijheid bewust is, kan door het eten niet meer worden geërgerd; hij ziet in het vlees, dat op de tafel is gedragen, geen offervlees meer, omdat hier geen offermaal wordt gehouden, hij zou dit, als hij zijn geweten raadpleegt, zonder enige bedenking eten. Tegenover het eigen geweten staat dat van een ander, die met zijn gedachten nog niet kan loskomen van het vlees als offervlees, dat het vroeger geweest is en het genieten daarvan ook in een bijzonder huis aanziet voor een deelnemen aan een afgodenoffer. Aan dat zwakke en dwalende geweten moet de sterke zijn meer verlicht geweten geenszins ten offer brengen, dat hij het daaronder gevangen zou geven en zich door zulke vreesachtigheden zou laten beheersen, zoals velen hun Christendom maken tot een bepaald jacht maken op gewetensbezwaren alsof daarin de ware Christelijke deugd gelegen was. Paulus treedt integendeel met de beide vragen, die hij opwerpt, zeer krachtig op voor de vrijheid van het eten. Het dankgebed, dat is uitgesproken over hetgeen vroeger vlees van afgodenoffer was, maakt het nu tot een soort van dienen van de ware God (de dankzegging, zegt Bengel, heiligt elke voedsel, loochent de autoriteit van de afgoden en spreekt die van de Heere uit). Hiermee bestraft hij tevens op scherpe manier de liefdeloosheid, waaraan de zwakken zich schuldig maken door hun oordelen (Rom. 14: 3 v.). Maar wel moet het niet eten een dragen zijn van het gebrek van de zwakken (Rom. 15: 1), een verschonen van hun geweten. Uit onze plaats blijkt verder dat het voor Paulus vanzelf sprak dat de Christen zijn tafelgebed deed ook aan de tafel van een ongelovige gastheer.

31. Het zij dan dat u eet, hetzij dat u drinkt, of bij gastmalen of in het gewone dagelijkse leven, hetzij dat u iets anders doet, in uw helen wandel, wat het ook zij, doe het al ter eer van God (Kol. 3: 11. 1 Petr. 4: 11. Matth. 5: 16).

32. a) Wees in elk opzicht zonder aanstoot te geven en de Joden en de Grieken, die beide delen van de nog ongelovige wereld en van de gemeente van God (Hoofdstuk 11: 22).

a) Rom. 14: 13.

33. Zoals ik ook in alles allen behaag, niet zoekend mijn eigen voordeel, maar het voordeel van velen, opdat zij behouden mogen worden (Hoofdstuk 9: 19 vv.).

HOOFDSTUK 11

1. Wees a) mijn navolgers, dat u tot heden maar al te zeer heeft verzuimd (Hoofdstuk 4: 16), zoals ook ik een navolger ben van Christus, dat hoogste toonbeeld van zelfverloochenende, alleen anderer zaligheid zoekende gezindheid en denkwijze (Fil. 2: 4 vv. Rom. 15: 3. Matth. 11: 29).

a) Fil. 3: 17. 1 Thess. 1: 6. 2 Thess. 3: 9.

Het onderricht over het eten van offervlees is geëindigd. Nu volgen met (vs. 31) een "dan", dat hier uit het bijzondere gevolgtrekkingen tot het algemene maakt, nog enige vermaningen, waarin de leidende zedelijke grondstellingen voor het hele ware Christelijk gedrag worden uitgedrukt.

Alles zo te doen, dat het God tot verheerlijking is, in alles zich zo te gedragen, dat men aan niemand aanstoot geeft, dat is de som van de leringen van de apostel, niet alleen omtrent het genieten van het geofferde, maar in het algemeen over alle vragen, die op de Christelijke vrijheid betrekking hebben. Hij kan hiervoor in het algemeen, zoals zijn aanwijzing luidt, zichzelf als voorbeeld ter navolging stellen, omdat hij van zijn kant Christus tot voorbeeld neemt, evenals Christus in alle opzichten voor allen op die manier leeft, dat het hun tot redding dient.

Paulus wil niet zelf het beeld zijn, waarnaar de Korinthiërs hun gedrag moeten richten, hij voegt erbij: "zoals ik een navolger van Christus ben", alsof hij wilde zeggen: "mijn manier van handelen heb ik niet zelf verzonnen, ik heb geleerd van het heilig voorbeeld van de mensheid. "

Zeker staat de apostel het gehele levensbeeld van Christus voor ogen; dan moest hij een geschiedkundig beeld van Christus doen en laten bezitten, een beeld, zoals ons dat door de evangelisten is geschilderd, een grond temeer tegen de mythische opvatting van het leven van Jezus!

OVER ENIGE VORMEN BIJ HET GEBED EN OVER HET WAARDIG GEBRUIKEN VAN HET HEILIG AVONDMAAL

III. Van Hoofdstuk 11: 2-14: 40 volgen in verdere aansluiting aan hetgeen de Korinthiërs in hun schrijven hadden meegedeeld, leringen en terechtwijzingen over zaken die de goede orde in de Christelijke gemeente betreffen. De aansluiting heeft plaats aan dat gedeelte van hun brief, waar zij onder verzekering van hun vasthouden aan zijn instellingen of overleveringen omtrent een punt kennis gaven, waarin een ander gebruik was ontstaan, dat naar hun mening onverschillig en zonder bedenking was.

a. Vs. 2-16. Paulus begint met een prijzen van de gemeente, dat, zoals zij zelf van zich heeft verzekerd, zij alles hield en regelde, als de voortdurende herinnering aan hem meebracht en dat zij zijn onderrichtingen niet veronachtzaamde. Vervolgens gaat dat prijzen over in een onderrichting, die de gemeente tot helderheid moest brengen over dat punt van de Christelijke zeden, waarin zij meenden zich een afwijking te mogen veroorloven. De apostel zegt niet over welk punt gehandeld wordt; maar wij kunnen het echter wel raden, als hij met een algemene waarheid begint als het gezichtspunt, waaruit de bijzondere zaak moet worden beschouwd. Die waarheid is deze, dat de vrouw tot de man in een verhouding staat, die haar

verhouding tot God tot een andere maakt, dan waarin de man door zijn betrekking tot Christus staat en zo is het dan het niet-omsluieren van de biddende of voorzeggende vrouwen, wat te Korinthe tegen de algemene gewoonte probeerde door te dringen en welke nu hier als een verkeerdheid door Paulus wordt bestreden.

2. En ik prijs u, broeders, dat u, zoals u mij schrijft, in alles van mijn gedachtig bent, mijn lessen en bepalingen niet vergeet en de inzettingen behoudt, die de gebruiken van het leven van de gemeente aangaan (2 Thess. 3: 6), zoals ik die ter opvolging deels mondeling, deels schriftelijk in mijn vorige brief u overgegeven heb (1 Kor. 5: 9).

3. Maar ik wil dat u over dat punt, waarvoor u een uitzondering denkt te maken (vs. 5 en 13), weet, omdat u door uw uitzondering maken deze waarheid verloochent, dat Christus het hoofd is van een ieder man (Kol. 1: 18. Efeze. 4: 15) en de man het hoofd van de vrouw (Efez. 5: 23) a) en God het hoofd van Christus (Hoofdstuk 3: 23; 15: 28

a) Joh. 14: 28.

Hoe graag de apostel hun gehoorzaamheid erkent, waar die betoond was, vindt hij toch nodig de volgende lessen aan hun ernstige overdenking aan te bevelen. Het is niet te betwijfelen dat gebeurtenissen te Korinthe aanleiding hadden gegeven, dat de gemeente daar haar neiging, om uit een vals begrip van vrijheid de juiste grenzen buiten aanmerking te laten, ook daardoor aan de dag legde, dat de vrouwen haar plaats vergaten en dit ook in het uitwendige lieten zien. Vandaar de uitvoerigheid van de volgende onderrichting, die een op zichzelf zuiver uitwendig voorschrift terugleidt tot gronden, die dieper liggen.

De vrouwen te Korinthe overschreden namelijk daardoor haar grenzen, dat zij in de vergaderingen van de gemeente met ongedekt hoofd biddend en profeterend optraden. De apostel keurt beide af, zowel het optreden om te bidden en te profeteren, als het verwijderden van de sluier; hier berispt hij echter alleen het laatste en wacht met het eerste tot Hoofdstuk 14: 34 Om de bronnen terug te voeren binnen haar grenzen herinnert hij haar dat zij onderworpen zijn aan de man, aan wie hij eveneens zijn plaats aanwijst in de zedelijke rangorde en deze opvoert tot God toe.

Het verkeerde, dat Paulus zo sterk en beslist bestraft, moet eerst na het vertrek van de apostel van Korinthe, waarschijnlijk door onbetamelijke uitbreiding van de grondstelling van de Christelijke vrijheid, om het deel hebben aan de gaven van de Geest (vgl. vs. 4 met 1Co Hand. 21: 9) en zeker onder inwerking van de grotere ongebondenheid van de dracht van de Helleense vrouwen zijn ingeslopen, omdat hij het, aanwezig zijnde, niet zou hebben laten opkomen. De brief van de Korintheïers zelf moet, waar hij van het opvolgen van de apostolische aanwijzingen te Korinthe heeft gesproken een vraag hebben ingehouden over dat punt in het bijzonder.

Als de apostel het misbruik, dat de vrouwen bij het openbaar bidden en profeteren het woord nemen, tot het veertiende hoofdstuk uitstelt, dan is hier een dergelijk geval als wij in Hoofdstuk 8: 10 vonden in vergelijking met Hoofdstuk 10: 20 v.

De man, zo verklaart Paulus in de eerste plaats, is alleen onderworpen aan Christus als aan zijn hoofd, van wie hij genade en gaven niet alleen voor zich, maar ook het goddelijk regeren van zijn huis ontvangt; maar de vrouw aan de man, ook buiten huwelijksverband, omdat het bestuur ook in de kerkinrichting bij de man berust. Dat moet haar niet zwaar vallen, omdat

zelfs tussen God en Christus over het werk van onze verzoening zo'n uit- en terugvloeien plaats heeft en Christus alles uit deze volheid neemt en tot dit hoofd terugvoert, wat Hij als onze Middelaar op ons brengt.

Waarom beperkt Paulus de verhouding tot Christus als het hoofd op de man, zodat die slechts als door middel van de man voor de vrouw schijnt te kunnen bestaan? De verheffing van de man door dit verbond met Christus moet slechts relatief worden genomen. In zijn huis, zijn bijzondere omstandigheden is hij alleen van Christus afhankelijk, in het burgerlijk leven geniet hij zeker een hogere zelfstandigheid dan de vrouw en heeft hij niet die bescherming en dat in de plaats optreden nodig, zoals zij dat behoeft. Zo ook is hij in het openbare leven van de gemeente boven haar bevoorrecht en tot de dienst van de Heere als Zijn orgaan geschikt gemaakt, zoals zij het niet is. Hier is dus sprake van uitwendige omstandigheden bij deze voorrang, maar niet van de hogere sferen van het uitwendig leven in geloof, waarbinnen het onderscheid van de geslachten en de voorrang van de een boven de ander is weggenomen en opgeheven (vgl. Gal. 3: 18).

Zal een huwelijk gelukkig en voor God welgevallig zijn, dan moet 1) de man Christus als zijn hoofd erkennen en zich door Hem, door Zijn Geest laten besturen; 2) moet hij zich inderdaad betonen het hoofd van de vrouw te zijn en zijn vrouw goed besturen, niet zo, dat zij blode, schuw en vreesachtig wordt; 3) de vrouw moet de man als haar hoofd erkennen en zich betamelijk aan hem onderwerpen en niet de meester proberen te spelen.

Het "God het hoofd van Christus" wordt niet van het wezen gezegd, maar van het ambt: de Zoon als Middelaar ontvangt Zijn ambt door Gods raadsbesluit, zoals Hij zelf zegt: "de Vader heeft Mij gezonden. "

5. Maar ten tweede: een iedere vrouw, die bidt of profeteert met ongedekt hoofd, onteert haar eigen hoofd, omdat dit niet versierd is met het teken van eerbare vrouwen, maar in plaats daarvan een teken heeft aangenomen, dat haar in een hele andere klasse verplaatst; want het is een en hetzelfde, alsof haar het haar afgesneden was. Zij staat voor het openbaar oordeel, dat door dit verschijnsel wordt bestuurd, op volkomen gelijke lijn met haar, die het gesneden haar van een boeleerster draagt.

Men heeft gemeend, omdat de apostel de beide gevallen noemt en beoordeelt, dat een man met bedekt en dat een vrouw met ongedekt hoofd bad en profeteerde, dan ook beide in de gemeente moesten zijn voorgekomen. Maar dat hij alleen het eerste geval noemt omdat hij het voor het tweede wil laten dienen, blijkt uit de manier waarop hij bij het laatste stilstaat, als ook uit het slot van zijn uiteenzetting in vs. 13-15 dat alleen over dit geval handelt.

Met ongedekt hoofd in de gemeente te bidden en te profeteren, is het ereteken van de man. Hij zou zijn hoofd onteren als hij het bedekte. Met zulke ogen beschouwden de Grieken de zaak en de apostel wordt voor de Grieken een Griek, als hij zich op hun standpunt, in hun manier van beschouwing plaatst. Zo maakt Zich de Geest van God meester van de gewoonte van het volk, waar zij overigens geen omkering maar uitdrukking is van de oorspronkelijke orde van de natuur en wijst de achtergrond aan van de goddelijke regels bij velerlei zaken, die daarom "zedelijk zijn", omdat zij geen "landsgewoonten" zijn. Evenals in de ogen van de Grieken een man, die bij openbare plechtigheden iets op het hoofd had, zijn eer als man zou hebben verloochend, zo zou een Christelijke Griek door zijn hoofd te verbergen een teken hebben aangenomen, als was hij niet het zichtbare hoofd van zijn vrouw en als stond hij onder een ander dan Christus, als onder zijn hoofd. Daarentegen onteerde een vrouw haar hoofd, als

zij ongedekt of ongesluiert zich in het openbaar vertoonde, omdat zij zich als het ware tot een hoofd over haar man opwierp en zich uitwendig gelijk stelde met de liederlijke vrouwspersonen, die men ten teken van haar schaamteloosheid en ongebondenheid het hoofd beschoor.

6. Want als een vrouw bij de godsdienst niet gedekt is, dat zij ook geschoren wordt, om haar geheel naardat zij verdient van het vrouwelijk sieraad te beroven; a) maar als het gelijk is voor een vrouw geschoren te zijn, of het haarafgesneden te hebben, dat zij zich, om zo'n smaad voor het openbaar leven te ontgaan, dekt zodra zij in de godsdienstige vergadering komt, of daar biddend en profeterend optreedt.

a) Num. 5: 18. Deut. 22: 5.

Paulus stelt op de voorgrond dat het gevoel van welvoegelijkheid bij een zedige vrouw tegen het afsnijden van het haar strijdt. Daarom kan hij haar het ongevoegelijke om zich met gedekt hoofd te laten zien, niet beter doen voelen, dan door de drang, om met de eerste verkeerde stap ook de tweede te doen. Schaamt zij zich echter daarvoor, omdat het lelijk staat dat een vrouw afgesneden haren heeft of geheel geschoren is, dan trekt zij ook de eerste onvrouwelijke stap terug en bedekt het hoofd.

De bedoeling van de apostel moet aldus worden begrepen: het lange haar is een onderscheidingsteken van de vrouw; wil zij nu de man gelijk zijn, dan ontdoet zij ook zichzelf van deze onderscheidende eigenaardigheid. Acht zij dit echter een gemis van iets bijzonders, dat haar past, dan moet zij ook haar onderscheiding van de man daarin zien, dat zij het gebruik van het sluier bewaart, waardoor zij van haar kant die onderscheiding bevestigt.

7. Want de man, om de rede weer tot deze terug te leiden (vs. 4) moet in tegenstelling tot de vrouw, die het zeker moet doen (vs. 18), het hoofd niet dekken als hij biddend of profeterend voor God in de gemeente staat. Hij moet dit niet doen a) omdat hij het beeld en de heerlijkheid van God is. Hem is iets van Gods majesteit als heerser eigen, waardoor hij in zijn kring gebied voert met een macht en vrijheid aan die van God gelijk (Gen. 1: 26 vv.); maar de vrouw is de heerlijkheid van de man; zij is niet zijn beeld, alsof zich in haar afspiegelde wat de man is, maar wel zijn heerlijkheid, als die in haar vrouwelijk bestuur de macht van de man vertegenwoordigt.

a) Gen. 5: 1; 9: 6.

8. Deze verhouding van hogere en mindere heerlijkheid tussen man en vrouw rust op een regeling door God van het begin gesteld; want de man is uit de vrouw niet, maar de vrouw uit de man (Gen. 2: 21-23).

9. Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om de man (Gen. 2: 18-20).

De apostel maakt de noodzakelijkheid duidelijk om vast te houden aan de strenge gewoonte. Hij doet dit nader uit de verhouding van man en vrouw naar aanleiding van het Mozaïsche scheppingsverhaal. De man is Gods beeld en heerlijkheid, de vrouw is de heerlijkheid van de man. Dit verwijst naar Gen. 1: 27, waarop plaats het heersen als het hoofdkenmerk van het goddelijk evenbeeld op de voorgrond wordt geplaatst. Dit openbaart zich in de man meer dan in de vrouw. Alleen daarom en alleen voor zo verre schrijft Paulus aan de man en niet aan de

vrouw toe Zijn evenbeeld te zijn. Zij is in een afhankelijke toestand, haar persoon en haar werken moet ertoe dienen om de man te dienen, hem in zijn hoge, veelbetekende plaats te doen uitkomen. Dit moet de uitdrukking "heerlijkheid van de man" betekenen, waarbij de apostel de parallel met het "beeld" laat vallen. Om vervolgens de afhankelijkheid van de vrouw van de man nog duidelijker in het licht te plaatsen, voegt hij er nog een nadere aanwijzing bij uit het tweede hoofdstuk van het eerste boek van Mozes en maakt hij voor zijn doel gebruik van de omstandigheid, dat de vrouw uit de rib van de man gevormd werd en de bestemming ontving hem tot een hulp te zijn.

Paulus brengt het "van de man" terug tot hetgeen daarin is uitgedrukt "omwille van de man" en komt zo tevens op de afkomst van de vrouw uit de man, volgens de geschiedenis van haar schepping omwille van hem.

Het Christendom heeft geen schuld aan de onbetamelijke vergoding van de dames, zoals die vaak bij de volken heeft bestaan; toch is daarom de vrouw niet gering geacht.

10. Daarom, omdat de verhouding van de vrouw tot de man is, zoals zo-even werd voorgesteld, moet de vrouw een macht op het hoofd hebben, in de sluier een teken dragen, dat de macht van een ander over haar is. Zij moet dit omwille van de engelen, die onzichtbaar tegenwoordig zijn in de vergadering van de gemeente, als zij haar godsdienstige bijeenkomsten heeft en die door elke schending van de welvoeglijkheid gekrenkt worden en verdreven, terwijl zij graag daar zijn, waar alles eerlijk en met orde toegaat (Hoofdstuk 14: 40).

Onder de "macht op het hoofd" is zeker een bedekking van het hoofd bedoeld. Waarom zij deze naam draagt, die overigens in deze betekenis niet voorkomt, kan alleen uit het verband van onze plaats worden opgemaakt. De vrouw moet een macht op het hoofd hebben, d. i. het teken van een macht, waaronder zij staat, namelijk die van de man, aan wie zij ondergeschikt is, die haar als hoofd van God (vs. 3) is gegeven, zodat zij niet voor God mag komen, zonder gepaste ootmoed, het teken van haar afhankelijkheid te dragen.

Het vrije ongedekte hoofd is het teken van onafhankelijkheid en heerschappij, het gedekte en omhulde van onderworpenheid, zoals ook reeds de lang haren zo'n teken van onderwerping zijn. Het hoofd van de overspeelsters werd ontbloot (Num. 5: 18), met geschoren hoofd te gaan was, behalve in rouw, een teken van schaamteloosheid. De man is Gods beeld en eer, dat is Zijn afschijnsel en in zoverre ook zijn verheerlijking (1 Kor. 11: 7), de vrouw is die van de man, namelijk met betrekking tot heerschappij en onderdanigheid, want eerst uit de ribbe van de man is de vrouw geschapen, (Gen. 2: 21, 22); hij is eerst geschapen (1 Tim. 2: 13) de vrouw uit hem. De man is reeds op zichzelf een geheel en op zichzelf volledig mens en kan (zoals Christus heeft getoond) zijn bestemming op aarde volledig vervullen, zonder dat de vrouw hem als ter voltooiing nodig was, maar de vrouw is slechts met het oog op de man, omwille van hem geschapen. Daarom moet de vrouw het teken van haar onderdanigheid steeds dragen "omwille van de engelen" omdat, al zagen mensen er niet op en al telden deze het niet, Gods boden, de hogere reine geesten, die belang stellen in de aanbidding van God, door de zijnen op aarde en hun gebeden voor Hem brengen, hun vreugde hebben over de ingetogenheid en eerbaarheid van de Christelijke vrouwen en omdat hun nabijheid de gemeente steeds met eerbied moet vervullen. Willen daarom elders, zegt de apostel, de vrouwen gesluierd verschijnen, zo betaamt haar zulks waarlijk in de gemeente het meest van al, waar alles met de meeste eerbaarheid, orde en betamelijkheid moet toegaan. Geen aanzien van mensen, al veroorloven haar deze ongesluierd en zo zonder teken van afhankelijkheid te

verschijnen, moet haar gedragingen te dien aanzien besturen, omdat ook de Engelen van God aanwezig zijn, zoals de cherubijnen in de tempel van de Heere waren afgebeeld ter herinnering aan de tegenwoordigheid van de hemelse geesten. Tevens herinnert de apostel ook aan de diepe eerbied van de Serafijnen, die hun aangezicht voor God met hun vleugelen bedekken (Jes. 6: 2), terwijl Gods aangezicht ongedekt is. Zoals de Engelen in verhouding tot God staan, zo staat de vrouw in verhouding tot de man. En de vrouw als de zwakkere meer aan de verzoeking blootgestelde, behoeft, zoals de kleinen (Matth. 18: 10), de bescherming van de engelen nog meer.

11. Nochtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder de man in de Heere, in haar betrekking tot Christus. In die gemeenschap, waarin beiden grond en doel van hun geestelijk leven hebben, wordt het onderscheid opgelost in een wederzijdse afhankelijkheid.

12. Deze verhouding, die in de zedelijke orde van het Christendom bestaat, heeft reeds haar grond in de orde en de schepping gesteld. Want zoals, wat de schepping aangaat, (Gen. 2: 21 v.), de vrouw uit de man is, zo is ook de man door de vrouw, wat de later daarvoor in de plaats gekomen geboorte betreft, zodat alle mannen uit vrouwen geboren zijn (Matth. 11: 11. Gal. 4: 4), maar alle dingen, die op de wederkerige verhouding van de beide geslachten tot elkaar betrekking hebben en het een zo en het ander zo bepaald hebben, zijn uit God. Hij heeft het zo geregeld en daarmee die verhouding geheiligd.

Wat Paulus van vs. 7 af gezegd heeft kan door de mannen verklaard worden van verachting van de vrouwen en door de vrouwen tot minachting van haar eigen standpunt. Daarom dit woord om mogelijke strijd tussen beide geslachten te voorkomen. Tussen beide vindt in de Christelijke levenssfeer zo'n verhouding plaats, dat noch de vrouw afgezonderd is van de man, d. i. buiten verband van gemeenschap met hem en op eigen hand, noch ook omgekeerd; zij zijn als Christelijke echtgenoten verenigd tot wederkerige hulp, zij vullen elkaar aan en behoren tot elkaar; geen deel is op zichzelf een afzonderlijk persoon. Als dat zo niet was, was het Christendom in strijd met de natuurlijke regeling van God.

Beide zijn op het hun aangewezen standpunt tot wederkerige aanvulling voor elkaar onmisbaar. Daarom zou het een misdaad zijn tegen de goddelijke orde, als zij wilden beproeven die band op geestelijk gebied buiten aanmerking te laten of te misbruiken.

13. Oordeelt u onder uzelf; laat geheel onafhankelijk van hetgeen sommige woordvoerders u voorhouden, of de ogenblikkelijke dwaling van uw eigen gedachten u voorspiegelt, uw natuurlijk gezond oordeel beslissen (Hoofdstuk 10: 15. Hand. 4: 19) ; is het betamelijk of iets, dat strijdt tegen de welvoegelijkheid, dat de vrouw ongedekt God bidt?

De apostel heeft de gronden van zijn afkeuring van hetgeen hij voor onbetamelijk verklaart, afgeleid uit feiten, die behoren tot hetgeen de Heilige Schrift aangeeft over de verhouding van man en vrouw. Hij beroept zich nu ook op het oordeel van zijn lezers zelf, waartoe zij door de natuur van de zaak werden geleid. Onder het woord "natuur", vs. 14 moet die orde van de zaken worden begrepen, die met de schepping overeenstemt en dus voor ieder kenbaar is. Het "zelf" geeft te kennen, dat zij voor zich, afgezien van de uitspraken van de Heilige Schrift, zelfstandig het onbetamelijke konden inzien van hetgeen in zijn ogen onwelvoegelijk is.

Deze spreekwijze van de apostel, waarin hij op de natuur zelf wijst, is in de Heilige Schrift zeer zeldzaam, terwijl gewoonlijk de natuur wordt opgevat als absoluut afhankelijk van God en daarom ook bij zuiver fysische strekkingen, in plaats van deze, liever God wordt genoemd.

De plaats, die voor ons ligt, wijst aan dat het thans heersend spraakgebruik, om alles tot de natuur terug te brengen, wel niet op zichzelf verwerpelijk is, maar wel de zorgvuldigheid, waarmee de naam van God wordt vermeden, hetgeen zeker een gevolg is van het ongelooft; men wil de natuur hebben opgevat zonder enige betrekking op God.

Bij de stelling: dat een vrouw ongedekt tot God moet bidden, bepaalt Paulus zich tot het gebed en gaat het profeteren (vs. 4 en 5) voorbij, of omdat dit de meer heilige functie was, of, hetgeen wel mogelijk was, dit ook vaker door vrouwen gebeurde.

Als de vrouwen, wanneer zij bij het openlijk uitspreken van een gebed zich aan de mannen gelijkstelden (1 Tim. 2: 8), juist daarom ook, evenals deze, ongedekt meenden te mogen optreden, dan is het te treffender dat hij haar wijst op het onbetamelijke van haar handelswijze in het openlijk verkeer met God, in wiens wil de orde van zaken berust welke daardoor gekrenkt wordt.

15. Maar als een vrouw lang haar draagt, omdat zij daardoor openlijk haar staat, door God haar aangewezen, erkent, dat het haar een ere is, omdat het lange haar, dat haar hoofd omgeeft, voor een deksel haar is gegeven? Het is als een natuurlijke sluier voor haar en daarmee is reeds door de natuur de sluier aangegeven als hetgeen voor haar welvoegelijk is.

Laat men aan de natuur, aan de natuurlijke aard en aanleg van de geslachten vrije loop, dan blijkt dat bij een vrouw het hoofdhaar langer groeit dan bij de man. Bijna zonder uitzondering bij alle volken en in alle tijden heeft zich aan dit natuurlijk feit ook het natuurlijk gevoel vastgeknoopt, dat het voor de man een oneer is als hij lange haren draagt, omdat het hem als een vrouw doet uitzien en omgekeerd voor de vrouw een eer, als zij lange haren draagt, omdat dit met de vrouwelijke aard overeenkomstig is. De ijdelheid van de vrouwen heeft van het lange haar een tooisel, een opschik gemaakt (1 Petr. 3: 3. 1 Tim. 2: 9 Paulus ziet echter in die natuurlijke haardos een teken van een echt vrouwelijk sieraad (1 Petr. 3: 5), als hij zegt: "het haar is haar als een deksel gegeven." De natuur zelf heeft aan de vrouw iets van die macht gegeven, die zij op het hoofd moet hebben omwille van de engelen (vs. 10) en het is billijk dat zij bij de gave van de natuur een uitdrukking voegt van haar wil door genade gevormd en haar hoofd bedekke tot een teken van vrouwelijke onderwerping.

Uitzonderingen op de regel, die door de natuur voorgeschreven was, zoals bij de Nazareeërs (Num. 6: 5. Richt. 13: 5) waren de apostel niet onbekend (Hand. 18: 18). Deze hadden echter haar grond in bijzondere omstandigheden, in een bijzondere gelofte van afhankelijkheid, die de Nazareeër op zich nam. Over de gehele afdeling moet worden gezegd, dat wat de vraag aangaat, die hij in de eerste plaats behandelt over het ontbloten of bedekken van het hoofd van mannen of vrouwen bij gebed en godsdienst, de nationale gewoonte gedeeltelijk veranderde. De apostel heeft ook voor zo'n uitwendige zaak niet een volstrekt verbindende wet willen geven, maar volgens de natuur van de evangelische orde van het heil die kunnen geven. Zo is de gewoonte, waarop hij zich hier beroept, niet onveranderlijk, omdat toch aan nationale manier van beschouwing en aan de gewoonte ruimte wordt gelaten. Daarentegen zijn de grondstellingen over de verhouding van de geslachten zelf onveranderlijk, zoals die in vs. 3, 7-9 en 11-12 zijn uitgesproken en elke omkering van deze zal zich wreken door zedelijke schade aan hen, die ze veroorzaken.

Men ziet, er is hier geen sprake van de sluier op zichzelf, maar van de verhouding van de vrouw tot de man, van die storing haar uitdrukking vond in hetgeen de apostel hier ter zijde gesteld wil hebben. Hij probeert niet het gebruik van de sluier als zodanig door te voeren, hij

denkt integendeel de mogelijkheid, dat ook tegenwerpingen kunnen worden gemaakt, maar wil zich, zoals het volgende vers ons zegt, niet inlaten met een voortzetten van deze beschouwing, dat tot een twisten zou worden.

16. a) Maar als iemand twistgierig schijnt te zijn, lust heeft om te twisten en gelijk wil hebben, wij, ik en mijn bondgenoten, hebben zulke gewoonte niet, noch de gemeenten van God. Zij hebben niet de manier om gelijk te willen hebben; laat ons daarom de gehele behandeling van de zaak hiermee sluiten, nu alles voor hen, die het om recht en waarheid te doen is, reeds duidelijk genoeg verklaard en aangewezen is. Met een verder dispuut over deze zaak laat ik mij niet in.

a) 1 Tim. 6: 4.

Ware leden van de Kerk zullen hun overigens wel gegronde mening aan niemand opdringen noch daarover twisten; zij laten zulke twistgierigen lopen en laten het voor hun eigen verantwoording over.

b. Vs. 17-34. Wat de apostel in de afdeling, die nu volgt, behandelt, hangt niet samen met een vraag van de gemeente, maar met het bericht, dat hem over toestanden in de gemeente te Corinthiërs gegeven was (vs. 18). Het behoort dus in zo verre niet tot dit tweede deel van de brief, dat van Hoofdstuk 7-14 gaat, maar tot het eerste (vgl. de inl. op 1 Kor. 1: 10). Het is echter in tweeërlei opzicht nauw met de vorige afdeling verbonden. In tegenstelling met de apostolische mening, straks ontwikkeld, die zich nog altijd moet laten welgevalen, dat ook andere gezichtspunten zich zouden doen gelden (vs. 16) wordt nu een apostolisch bevel uitgesproken en tegenover de lof, waarmee daar de rede begint (vs. 2) komt nu een strenge berisping, een zwaar verwijt in de aanvang. Het geheel staat daar als een episode of tussen verhandeling, evenals wij bij de behandeling van de vraag omtrent het vlees van het afgodenoffer in Hoofdstuk 8: 1-11: 1 een vrij vergaande digressie of uitweiding in Hoofdstuk 9: 1-10: 13 vonden, die bestemd was om de zaak grondig uiteen te zetten en ieder vraagpunt naar alle kanten duidelijk te stellen. Terwijl nu de berisping, die hier volgt, daarvan uitgaat, dat als ergste verkeerdheid bij de vergaderingen van de gemeente een uiteen gaan in verschillende groepen werd opgemerkt, dat tenslotte nog daartoe moest leiden, dat afzonderlijke genootschappen in de gemeente kwamen, bedoelt het bevel de wegneming van die verkeerdheid, die bij de Corinthiërs was ingeslopen bij de gemeenschappelijke maaltijden, waarbij men dan volgens gewoonte het avondmaal van de Heere hield, die verkeerdheid een werkelijke viering van het heilige avondmaal tot een volstreekte onmogelijkheid voor hen maakte.

17. Dit volgende nu is, hetgeen ik u aanzeg, u bevelen. Bij het voorgaande onderwerp van de bespreking in vs. 3-15 lag niet zozeer een gebod van de Heere ten grondslag, waarvoor ik zou hebben moeten strijden, als wel alleen een mening van mijn kant, die u overeenkomstig uw eigen inzicht (vs. 2) tot richtsnoer moest stellen (Hoofdstuk 7: 25, 40). Bij het onderwerp, waarop deze verhandeling in (vs. 33 v.) uitloopt, heb ik echter een bepaling van de Heere zelf (vs. 23 vv.). Ten eerste heb ik u te straffen, want dit prijs ik niet, dat u niet tot beter worden maar tot een erger worden samenkomt. Bij zo'n wijze, als waarop dat plaats heeft is bevordering van gemeenschap met de Heere niet te wachten, maar wel zal het gevolg zijn, dat u hoe langer hoe meer van elkaar vervreemdt en het tot scheuringen komen zal.

In een zaak van enkel gewoonte wilde de apostel niet gebieden, hier in een andere zaak gebiedt hij zeker. Daarom maakt hij de overgang met het woord "maar dit moet ik bevelen. "

Nu sluit zich niet onmiddellijk een gebod aan, maar de uiteenzetting, die hier begint, is van de vorige daardoor onderscheiden, dat zij op een gebod uitloopt, de gehele uiteenzetting is een blootleggen van de reden, waarom de gemeente over dat deel van haar gemeentelven, waartoe de weg te nemen verkeerdheid behoorde, geen lof verdiende.

Er wordt hier niet gesproken over een gebruik, dat zo en anders kan zijn en waarover de gemeenten van God naar tijd en omstandigheden mogen schikkingen maken, maar over een regeling, die de apostel beveelt (Hoofdstuk 7: 10). Hij moet die bevelen om het welzijn van de gemeente, als haar getrouwe wachter en zorgvuldige regeerder en de gemeente moet zo'n bevel opvolgen als zij Christus niet wil verzoeken en tot toorn verwekken. De zaak wordt pas in de beide laatste verzen van het hoofdstuk bij wijze van een bevel uitgesproken, waarop het aanwijzend voornaamwoord "dit" wijst.

Als de uiteenzettingen, in vs. 18-32 de lezer voorgehouden, in vs. 33 en 34 in de meest bepaalde vorm van een bevel worden voorgelegd, dan is het toch zeker dat het voorafgaande veel verder gaat, dan die uitwendige bepalingen en aanwijzingen bevat, die veel dieper gaan. In vs. 2 kon de apostel beginnen met het erkennen van hun gehoorzaamheid; hier moet hij dadelijk en ten ernstigste berispen. Zij komen niet tot beter maar tot erger samen, d. i. zo, dat er geen verbetering als vrucht van blijft, maar dat integendeel door de aard van hun samenkomsten de staat van hun Christendom moet zinken, slechter moet worden. Er is sprake van de Christelijke samenkomsten tot viering van de gemeenschappelijke liefdemaaltijden, die met het heilig avondmaal eindigen en dit tot hun eigenlijk doel hadden. Daarbij scheidde zich, zoals het volgende vers zegt, de gemeente dadelijk van elkaar, terwijl naar eigen keus en willekeur enkelen zich bij elkaar plaatsten en daardoor een soort van gesloten kring vormden, die zich van de overigen afzonderde.

18. Ik heb het voornemen niet alle verkeerdheden op de rij in het bijzonder voor te stellen, maar moet toch verscheidene opnoemen (Rom. 1: 8; 3: 2) en de oorzaak van veel andere in de eerste plaats noemen. Want ten eerste, als u samenkomt in de gemeente, zo hoor ik dat er scheuringen zijn onder u, omdat men zich groepsgewijs neerzet; en ik geloof hetgeen mij daaromtrent is meegedeeld ten dele, al moet ik erkennen dat vele geruchten op verkeerde opvatting of overdreven voorstelling berusten.

19. a) Want er moeten ook ketterijen b) onder u zijn; ik voorzie dat de Heere het zo ver met u zal laten komen, dat er zich zelfs afzonderlijke genootschappen vormen, die naast de éne gemeente in het bijzonder willen bestaan (Gal. 5: 20). Dit zal dan weer ten goede dienen, opdat degenen, die oprecht zijn in hun overgave aan de goddelijke waarheid en in hun vasthouden aan ons allerheiligst geloof openbaar mogen worden onder u, in onderscheiding van hen, die naar de begeerlijkheden van hun eigen goddeloos bestaan wandelen (Judas 1: 18 vv.)

a) MATTHEUS. 18: 17. Luk. 7: 1. b) Hand. 20: 30. 1 Joh. 2: 19.

Aan de schromelijkste afdwaling, waarbij de Corinthiërs zelfs het heiligste feest van de gemeente door hun scheuringen ontwijdden, wil de apostel slechts ten dele geloof hechten. Desalniettemin ook om hetgeen hij ervan gelooft bestraft hij haar zo ernstig, dat hij zegt: niet alleen scheuringen, maar zelfs sekten, d. i. afscheiding van de gemeente in verschillende sekten (Gal. 5: 20), moeten er onder u bestaan; u bent zo diep bedorven, dat om de schade te helen, deze openbaar dient te worden, opdat dan de echte Christenen zich zouden kunnen afscheiden van de twistgierigen, van de schijn-Christenen, die alleen het hunne zoeken.

Omdat het kwaad eenmaal aanwezig is in de menselijke natuur, moet tot redding en bewaring van de goeden en ten gerichte van de ongeneeslijken van tijd tot tijd naar de ordening van God zelf de goddeloosheid openlijk uitkomen. Ditzelfde denkbeeld wordt in de Heilige Schrift vaak herhaald, bijvoorbeeld Luk. 17: 1, 2. Joh. 9: 39. Hand. 2: 23. Rom. 5: 20 : "Er zal geen tijd zijn, waarin niet vele goddelozen zijn; zij worden door de geest van de satan geregeerd en ten kwade verleid en dat is steeds het streven van de duivel, dat hij de eenheid van de kerk verbreekt. Daarom vloeit dit moeten, waarvan Paulus spreekt, niet voort uit ijzeren nooddwang. Voorts wendt de Heere naar Zijn wonderbare wijsheid de verderfelijke listen af tot heil van Zijn gelovigen. Vandaar de bedoeling dat die oprecht zijn openbaar worden. De scheuringen kunnen, als iets kwaads zijnde, ook slechts kwaad teweeg brengen, maar God kan, als die naar Zijn almachtige heiligheid het wezen van de dingen omzet, God kan het bewerken, dat Zijn uitverkorenen ten leven dient wat de satan tot hen verderf heeft uitgedacht. Maar wij weten tevens, satan drijft de goddelozen op zo'n manier tot het kwade aan, dat zij even zowel met vrije wil gedreven worden, als zij zelf het kwade drijven. Daarom hebben zij geen verontschuldiging.

De apostel hield de geruchten, die hij vernomen had, voor overdreven; maar dat ze niet geheel verlicht waren, daarvoor stond hem borg de kennis van de wegen van God, die steeds over een gemeenschap ziften laat komen, om de verkeerden af te scheiden en zo de oprechten openbaar te laten worden.

God leidt alles ten beste: de most moet gisten en koken, zal er wijn van komen; zo moet de kerk bestreden worden door ketterijen en misbruiken; wat verkeerd is schuimt dan af. Zo leert men zich kennen en de huichelaar scheidt zich van de Christen af (vgl. 1 Joh. 2: 18 v.).

20. Als u dan, om nu tot die verkeerdheid over te gaan, die buiten die scheuringen in het algemeen (vs. 18) nog op bijzondere manier zich bij u bevinden en een bijzonder woord van mij nodig maken - als u dan bijeenkomt op de plaats van de gemeenschappelijke maaltijden, van de liefdemaaltijden Ac 2: 43 dat is niet bij zo'n gedrag, als daar het uwe is, van het avondmaal van de Heere eten. Met zo iets kan het denken aan het lijden en sterven van de Heere niet gepaard gaan.

21. Want in het eten, bij het maal van de gemeente, dat aan de Avondmaalsviering voorafgaat, neemt een ieder tevoren zijn eigen avondmaal. En deze, de arme, die slechts weinig kon meebrengen, is omdat hij zich met dat weinige tevreden heeft moeten stellen, hongerig als het tot het avondmaal komt en de andere is dronken. Beiden, die niet verzadigd zijn van brood, als die oververzadigd zijn van wijn, zijn niet in de juiste toestand om het sacrament te ontvangen. De hongerige eet het brood, dat hem wordt gegeven, als een gewoon voedsel ter verzadiging en de dronkene drinkt de wijn uit de drinkbeker van de Heere niet anders, dan hij tevoren zijn eigen gedronken heeft.

De naam agapen (liefdemaaltijden) komt het eerst voor in Judas 1: 12 en 2 Petrus 2: 13 Jude 1. 12 2Pe Wat de zaak aangaat hangen zij samen met de oorspronkelijke inzet van het heilig avondmaal zelf. Hij had dit maal ingesteld bij de maaltijd, het Joodse paasmaal en gezegd: "doet dit, zo vaak u die drinkt, tot Mijn gedachtenis" (vs. 24). Hiermee wilde de Heere zeggen dat voortaan het avondmaal afgescheiden van de paasmaaltijd moest worden gevierd. Het werd daarom voortaan met een bijzondere, gewone maaltijd verbonden en maakte het slot daarvan uit. Deze maaltijd vond waarschijnlijk in de eerste Christelijke gemeenten dagelijks plaats (Hand. 2: 42, 46) en wel 's avonds, afgezonderd van de overige godsdienstige vergaderingen.

Onder de maaltijd, waarvan de apostel spreekt, bedoelt hij de verbinding van de maaltijden van de gemeente met de avondmaalsviering, zoals die volgens oud apostolisch gebruik in de Christelijke gemeenten plaats vond, overeenkomend met de inzetting van het heilig avondmaal, die aan een maaltijd verbonden was. Het was een maal, waarvoor ieder iets meebracht en waarvan het eigenlijk avondmaal van de Heere het slot uitmaakte. Wat door de personen in het bijzonder werd medegebracht, moest echter gemeenschappelijk worden genoten, zodat de gemeenschap van de liefde duidelijk zichtbaar werd, waarin alle afzondering is weggenomen. Zo was het een geschikte voorbereiding tot de maaltijd van de Heere in engere zin, als allen van één brood aten en uit één drinkbeker dronken. Te Corinthiërs kon echter deze maaltijd, waarbij allen als één familie voorkwamen, die van een gemeenschappelijk eigendom leeft, niet tot stand komen, omdat ten gevolge van een verkoeling van de liefde ieder voor zich behield en genoot wat hij meebracht, zodat het onderscheid tussen rijkere en armeren, dat in de eenheid van de gemeente moest verdwijnen, weer te voorschijn kwam en wel in zo'n mate, dat, terwijl in de een een gevoel van niet verzadigd zijn achterbleef, het bij de anderen tot oververzadiging kwam, dat in bijzondere gevallen zelfs een zich bedrinken of dronken zijn werd.

In plaats van een eensgezind eten in de Heere, een eten in tweespalt op eigen hand, waarbij de rijken overvloed en de armen gebrek hadden. Kwam het na zo'n "liefdemaal" zonder liefde nog tot de hoofdzaak, het eten en drinken van het bloed van de Heere, dan was de een hongerig en nam hij het sacramentele brood als tot gewone verzadiging, de ander was dronken, alsof hij een vrolijk maal had gehouden en dronk uit de gezegende kelk niet als iemand die de kruisdood van de Heere verkondigt. Misbruiken, zoals hier bestraft worden, hebben aanleiding gegeven tot het opheffen van de agapen of liefdemaaltijden.

Het was ook veel beter dat zij ophielden, dan dat de viering van het heilig Avondmaal ook zou lijden onder dergelijke misbruiken. (V.).

22. Heeft u dan, als uw avondmaalvieren niets anders is dan zo'n gewoon eten en drinken, geen huizen, om er te eten en te drinken? Waarom gebruikt u die niet liever om u daar te verzadigen? Of, als u het evenwel de vorm van een gemeentemaal geeft, veracht u de gemeente van God in die leden, die u van het door u meegebrachte niets wilt meedelen, alsof zij u niet aangingen en beschaamt u zo degenen, die niet hebben, zodat hun armoede tegenover uw overvloed voor hen drukkend moet worden (Jak. 2: 5 v.)? Wat zal ik u zeggen? zal ik u prijzen? In deze prijs ik u niet.

Met de woorden "om er te eten en te drinken", wil Paulus het gewone eten, de zinnelijke bevrediging van behoefte te kennen geven. Dit verwijst hij tot het huisgezin, uit de heilige vergadering van de gemeente, die men zeker daartoe niet nodig had. Daaraan sluit zich aan de andere streng berispende rede: "of veracht u de gemeente van God?" Zo'n doelloos, ja verkeerd gebruik maken van de vergadering van de gemeente tot bevrediging van lichamelijke behoeften is misdadig verachten van de gemeente van God, ontwijding van haar heilige waarde en bestemming voor Gods gemeenschap en verering. Deze wordt daardoor tot een zuiver menselijke vereniging met aardse bedoelingen vernederd. Zij is echter niet alleen een verlaging en verachting van de gemeente van God in haar geheel, maar nog in het bijzonder van enkele klassen en leden, waarvan zij, in wier nadeel dat onrecht was, zich terugtrokken, dus van de armen; en juist van deze waren er niet weinigen in de gemeente, ja, zij maakten het hoofdbestanddeel ervan uit (Hoofdstuk 1: 26 v.). Echter werden hier de armen beschaamd, omdat men hun armoede als een kloof tussen hen en de rijken, die hen van hun

tafelgemeenschap uitsloten, op vernederende manier deed voelen en tot aanleiding misbruikte om hen in hun heilige gemeenschapsrechten te krenken.

De gemeente had de apostel verzekerd van haar vasthouden aan zijn onderricht op een manier die te kennen gaf, dat zij zeker was daarvoor door hem geprezen te zullen worden. Hij heeft haar daarvoor ook in het algemeen geprezen (vs. 2), maar nu hij in zo'n belangrijk stuk van het leven van de gemeente zo veel verkeers te berispen vindt, laat hij niet na hen te doen opmerken dat hun verwachting van door hem geprezen te worden een was, die niet zou onvoorwaardelijk gerechtvaardigd was. Hij vraagt met snijdende scherpte, of dit iets zou zijn, waarom hij ze zou prijzen en antwoordt met een "ik prijs u niet", dat als antwoord op zo'n vraag gevoeliger is, dan als hij zei dat hij er hen om berispte.

EPISTEL OP GROENE DONDERDAG. Vs. 23-32

Vgl. de voorafgaande opmerkingen bij Joh 13: 1 vv. "Joh 13: 1"

Het heilig avondmaal: 1. Wat het ons geeft. 2. Wat het van ons verlangt.

De tafel van de Heere onderscheidt zich: 1. door de waardigheid van de Gever, die deze bereidde; 2. door de rijkdom van de gaven, die zij aanbiedt; 3. door het getal van de gasten, die zij bevredigt; 4. door de duur van de tijd, waarin zij bestond en bestaan zal.

De verheven betekenis van het heilig avondmaal; deze zal ons blijken als wij zien: 1. op de persoon van de Stichter. 2. op de tijd van de inzetting; 3. op de daar aangebodene genadegiften; 4. op de van ons gevorderde belijdenis; 5. op de zware vloek, die op het onwaardig genieten daarvan zal volgen.

Dringende opwekkingen tot een waardig genieten van het heilig avondmaal; de apostel grondt die 1. op de instelling van dit maal zelf; 2. op de onvergelijklijk heerlijke gave, die ons daarin wordt meegedeeld; 3. op de treurige gevolgen, die het onwaardig genieten daarvan na zich sleept.

Hoe gaat de Christen met zegen tot het heilig avondmaal? 1. geef uw verstand gevangen en geloof; 2. geef aan Jezus uw hart en tegelijk uw wil; 3. wandel naar Zijn voorbeeld in liefde en ootmoed.

Doe dat tot mijn gedachtenis. Wij proberen de zin van deze woorden te begrijpen en de zegen daarin gelegen te verkrijgen, door ze in deze beide helften te verdelen: 1. doe dat; 2. tot Mijn gedachtenis.

23. Want Ik heb het van de Heere door bijzondere openbaring (1 Kor. 15: 3. Gal. 1: 12) ontvangen, hetgeen ik ook, omdat en geheel zoals ik het van de Heere ontvangen heb, u overgegeven heb, namelijk hoe het met de instelling van het heilig avondmaal gelegen is. Ik wil u echter nog eens herhalen, omdat u het zo geheel vergeten schijnt te hebben, dat de Heere Jezus in de nacht, waarin Hij verraden werd en in de handen van de zondaars is overgeleverd, het brood nam, dat nog van de paasmaaltijd overgebleven was.

De apostel vindt zich nu genoopt de gehele geschiedenis van het heilig avondmaal in zijn brief op te nemen, opdat hij deze heilige instelling in haar oorspronkelijke reinheid, van alle misbruiken die zich te Corinthiërs daaraan hebben gehecht, bevrijd, hen voor ogen stellen

mocht. Meer dan alle woorden van vermaning moest de indruk daarvan tonen, hoe verre hun gemeenschappelijke maaltijden van de strekking en bedoeling van het sacrament verwijderd waren. Dit verhaal van de instelling van het heilige avondmaal is voor ons in meer dan een opzicht merkwaardig. Paulus haalt nergens woorden of berichten aan van Jezus, die in de Evangelieën voorkomen, maar dit bericht komt bijna woordelijk overeen met hetgeen dienaangaande in de drie eerste Evangelieën vermeld wordt. Wij zien daaruit, dat hij de aanhaling van de Evangelieverhalen niet daarom naliet, omdat hij ze als goddelijke openbaringsverhalen niet zou hebben gekend, maar omdat hij geroepen was door de hem verleende onmiddellijke verlichting van de gemeente een eigendommelijke voorstelling van de Evangelieleer te geven. Voorts bewijst deze overeenstemming, dat in het algemeen de grote verwantschap van de Evangeliegeschiedenissen voornamelijk door de verhalen van de apostelen in de Christelijke gemeente is overgegaan. Paulus hecht dit verhaal met een "want" aan het voorafgaande, omdat het de grond van zijn vermaningen in vs. 17 bevat. De woorden "Ik heb het van de Heere ontvangen", geven in het Grieks te kennen, dat het van de Heere afkomstig is, niet dat het door Hemzelf is meegedeeld. Toch doet de manier, waarop hij met deze woorden tot het navolgende leidt, zien, dat het niet is geweest een overlevering, die door vele handen gegaan en dus misschien gewijzigd en verminkt is, maar als een onmiddellijke openbaring van de Heere zelf, die hij met apostolisch gezag de gemeente verkondigt en als zodanig beschouwd wil zien. Meende hij alleen dat het verhaal van de instelling van het heilige avondmaal hem op dezelfde manier en langs dezelfde weg ter ore was gekomen, zoals alle Christenen, die er niet bij tegenwoordig waren geweest, zo is er geen reden, waarom hij zo plechtig zegt: "Ik heb het ontvangen", in plaats van "wij hebben. " Hij had het dus vanwege de Heere ontvangen op een manier en langs een weg verschillend van anderen, zodat hij zijn openbaring met apostolisch gezag aan de gemeente kon voordragen. Dit schijnt ook ten aanzien van geheel de geschiedenis van Christus gezegd te mogen worden. (V.).

In de woorden: "ik (op dit woord ligt een nadruk) heb het van de Heere ontvangen", plaatst Paulus met sterke nadruk zijn apostolische autoriteit en de goddelijke authenticiteit van Zijn instelling van de avondmaalsviering in de gemeente op de voorgrond. Het "ontvangen" wordt vooral gebruikt van mondeling onderricht, vooral ook van godsdienstig onderricht en wel van zo een, waarbij in het algemeen niets van eigen scheppen en medewerken, maar een zuiver receptieve toestand plaats vindt. Het "van de Heere" zou wel wat het woord betreft, dat in de grondtekst voor "van" gebruikt is, toelaten aan een indirect, door mensen veroorzaakt ontvangen te denken, het woord schijnt echter hier niet zozeer deze manier van ontvangen als wel het uitgaan van een hoger en veelbetekenend punt te moeten aanwijzen en is volkomen gepast, als het wordt afgeleid van de ten hemel verheven Heere. Ook spreekt de innige betrekking, waarin de apostel zich tot de Heere stelt, het op de voorgrond stellen van zijn persoon in het eigenaardig uitgedrukte "ik", dat bij een enkel indirecte betrekking, die ook op andere Christenen toepasselijk was, geen zin zou hebben, ook hier voor de overigens door Paulus zozeer bewaarde onmiddellijke, van alle menselijke lering onafhankelijke betrekking tot de Heere.

Zeker kunnen wij niet aannemen dat elke historische bijzonderheid uit het leven van de Heere, de apostel onmiddellijk door Christus zou zijn meegedeeld. Over het heilig avondmaal was dit iets anders; de dogmatische idee daarin was zo na verbonden met de historische grondstelling, dat het een van het andere niet kon worden gescheiden; in dit geval is daarom een onmiddellijke mededeling van de Heere geheel op haar plaats. Wilde Paulus alleen aanspraak maken op een ontvangen van de apostelen als ooggetuigen, dan stond hij met alle andere Christenen gelijk, die het avondmaal ook van de apostelen hadden. Hij kent zich echter hier iets bijzonders toe en was nu dat ontvangen door middel van een persoonlijke

verschijning van Christus en niet maar door openbaring van de Geest geschied, waarop het voor "van" gebruikte woord in de grondtekst misschien moet wijzen, dan hadden wij hier een authentieke verklaring van de herrezen Heere zelf over Zijn sacrament, waarom ook de kerk haar vanouds af voor de belangrijkste verklaring van het Nieuwe Testament over het avondmaal heeft beschouwd.

Ook de historische kant van de zo belangrijke zaak moest voor Paulus even goddelijk zeker zijn als de anderen apostelen, zou hij ze met dezelfde autoriteit als zij kunnen meedelen.

24. En toen Hij gedankt had, brak Hij het en zei: "Neem, eet (deze woorden hebben waarschijnlijk eerst niet in de tekst gestaan, maar zijn uit MATTHEUS. 26: 28 ingelast vgl. Luk. 22: 19), dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt (volgens een andere lezing: dat voor u is), dat tot uw heil dient (Joh. 6: 51), namelijk daardoor dat daaraan wordt volbracht, wat het breken van het brood te kennen geeft, namelijk verbreking met geweld; doet dat tot Mijn gedachtenis (Luk. 22: 19).

Paulus geeft als tijd, waarop de Heere datgene gedaan heeft, waaraan hij wil herinneren, de nacht op, waarin Hij werd overgeleverd, in handen van de vijandige macht kwam. Dit wijst ons op het verband, dat voor de Heere bestond tussen de toestand van de nacht en de handeling, die Hij onderging.

Het was de laatste daad van de Heere, toen Hij Zijn dood tegemoet ging. Het stelde Hem tevoren voor ogen wat Hem wachtte, evenals de latere viering een herinnering aan Zijn offerdood moest zijn.

Het gebed, de daad, waarmee elke aardse maaltijd gewijd en gezegend wordt (1 Tim. 4: 5), was en is in geheel bijzondere zin de wijding van het veelbetekenend maal tot symbool en onderpand van het hoogste geestelijk genot. Deze dankzegging zag zonder twijfel op de hoogste aller ontfermingen en weldaden van God, op het werk van de verlossing. Het breken, dat naar de aard van die broodkoeken plaats had, is betekenisvol voor het avondmaal als teken van verbond en gemeenschap (Hoofdstuk 10: 17), maar ook als herinneringsmaal van de offerdood van Christus. Bij de handeling en bij het teken komen vervolgens de eigenlijke woorden van de stichting en instelling, die gedeeltelijk woorden zijn ter verklaring, deels woorden van inzetten voor volgende tijden.

De Corinthiërs hielden het heilig genademaal op een manier, dat bij hen in vergetelheid kon raken wat ons Christenen door Christus zelf is voorgehouden om te eten en te drinken. Daarom laat de apostel het avondmaals-testament van de Heere voorafgaan aan zijn avondmaalsvermaning. Het brood, dat wij breken (Hoofdstuk 10: 16), is de voortzetting van het brood dat de Heere Jezus nam, toen Hij dankte en het brak en sprak: neem, eet, dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt. Volgens belangrijke handschriften ontbreekt in de tekst het woord "gebroken" en staat er alleen: "dat is mijn lichaam voor u. " Zeker is het, dat "gebroken" dezelfde zin heeft als "gegeven" (Luk. 22: 19); of echter niet alleen de overgave in de dood, maar ook de aanbidding tot het eten onder velen daardoor wordt te kennen gegeven, is niet met zekerheid te beslissen.

25. Zo ook nam Hij ook de drinkbeker na het eten van het avondmaal om daarmee op dezelfde manier eerst te handelen, d. i. daarover de dankzegging uit te spreken. Hij nam de kelk, die Hij volgens de gewoonte aan de paastafel de Zijnen als een Vader nog ten slotte had over te geven en zei (zie bij Hoofdstuk 10: 16): Deze drinkbeker is het nieuwe testament in

Mijn bloed 1), daarom omdat het teken van Mijn bloed daarin is (vgl. Ex. 24: 8). Doe dat, zo vaak als u die drinkbeker van het Nieuwe Testament in Mijn bloed zult drinken tot Mijn gedachtenis 2).

1) Opmerkelijk is de tijdsbepaling (zie boven "in de nacht, waarin Hij verraden werd: "na het avondmaal" (vgl. Luk. 22: 10), d. i. na het paasmaal, waarvan het breken van het brood het slot was, zoals dit tevens het begin was van de nieuwe inzetting. Zeker wil Paulus daardoor het onderscheid tussen het nieuwe en het oude en tussen de heilige instelling en een gewoon aards maal, waarmee de inzetting van het Oude Verbond, het paasmaal veel meer overeenkomst had, ook door de tijd te scheiden, nog op de voorgrond stellen. Mogelijk is het ook, dat, zoals enigen menen, door deze uitdrukking de drinkbeker van het avondmaal moest worden onderscheiden van de drinkbeker bij het paasmaal, waarbij volgens Luk. 22: 17 v. de Heere ook gesproken heeft.

De Heere ziet in de wijn van de drinkbeker niets anders dan Zijn bloed. Christus' bloed werd daardoor, dat het werd vergoten, het zoenmiddel, waardoor het nieuwe verbond werd gesticht (Rom. 3: 25), het genadeverbond, waarin van de kant van de mensen niet, zoals in het Oude Verbond, de vervulling van de wet, maar het geloof in Christus en van de kant van God de genadige vergeving, rechtvaardiging, heiligmaking en gave van de eeuwige Messiaanse zaligheid is vastgesteld (2 Kor. 3: 6). De Heere ziet de drinkbeker aan als dit verbond, omdat Hij in de wijn van de beker Zijn bloed ziet, waardoor het verbond wordt gesloten. Zo is voor Hem in deze diep levende plastic van beschouwing de drinkbeker als die het verbondsbloed bevat, het verbond zelf.

2) In vs. 24 konden de woorden: "doe dat tot Mijn gedachtenis", volgens het woordverband op Jezus zelf worden gebracht, van wiens handelwijze bij het avondmaal tot hiertoe sprake was: de Zijnen moeten doen, wat Hij nu heeft gedaan, d. i. het brood met dankzegging breken en uitdelen tot uitwendige vertegenwoordiging van Zijn persoon in zelfopoffering voor hen. Hier, in vs. 25, daarentegen heeft het "doe" evenals de bijvoeging "zo vaak u die drinkt" duidelijk aanwijst, betrekking op het gebruiken van de drinkbeker en dan is het de herinnering, die de vriend aan de vriend, de geredde aan de Redder, de gezaligde aan de Zaligmaker beoefent. Het avondmaal is echter daarom niet een middel tot herinnering, maar een feitelijke verkondiging, zoals de apostel in het volgende nader uiteenzet.

26. Zo is, zoals ik reeds in vs. 20 v. betuigde, de wijze, waarop hij het maal van de gemeente houdt, niet verenigbaar met het avondmaal van de Heere, dat daarmee verbonden is. Want zo vaak als u dit brood in het sacrament zult eten en deze drinkbeker zult drinken, behoort u te handelen naar het woord van de Heere: "doe dat tot Mijn gedachtenis"; doe dat zo vaak als u die zult drinken, tot Mijn gedachtenis (vs. 24 en 25) en verkondig de dood van de Heere a) totdat Hij komt en persoonlijk weer op aarde zal zijn, wanneer het nieuwe maal in Zijn rijk begint (MATTHEUS. 26: 29. Mark. 14: 25. Luk. 22: 16 en 18). Wanneer u dat echter uitwendig met de mond doet, zodat de één hongerig is en de ander dronken, is dat een geheel onwaardige manier van verkondiging.

a) Joh. 14: 3. Hand. 1: 11.

Op de geschiedenis en de woorden van de instelling volgen nu weer de woorden van de apostel. Hoofdzakelijk praktische bepalingen en toepassingen. Overal en herhaalde malen (vs. 26-29) wordt bepaald uitgesproken, dat de plichtigheid van de avondmaalsviering plaats had onder beiderlei gestalten.

De Rooms en vergissen zich als zij in het "of", dat in vs. 27 wordt gebruikt, de viering van het avondmaal vinden uitgesproken als onder één gestalte toegedeeld, of ten minste als geoorloofd zien voorgesteld. Wilde men het woord opvatten in zo'n scheidende zin, dan moest evengoed de beker zonder brood, als het brood zonder beker kunnen worden genomen.

Waar de drinkbeker ontbreekt, daar is het een nietswaardig avondmaal, zoals Christus dan ook niet met het brood, maar met de beker Zijn bloed heeft vermaakt.

Nadat Paulus de inzet van het heilige avondmaal uit authentieke bron heeft uitgesproken, verbindt hij zijn verdere gezegden aan het "doe dit tot Mijn gedachtenis". In de plaats van de "gedachtenis" van de Heere wordt hier gesproken van het verkondigen van de dood van de Heere, een plechtig uitspreken daarvan, dat de Heere de offerdood voor Zijn gemeente heeft ondergaan en haar daardoor verlossing heeft teweeggebracht een belijdenis met verheerlijking verbonden bij de handeling zelf en door haar zelf reeds te kennen gegeven, is het ook dat dit bij ieder in het bijzonder geschiedde en voortkwam uit een gemoed, van de liefde van de Heere doordrongen, of niet.

Hoe dit verkondigen, dat niet als een zuiver feitelijk, maar tevens als een mondeling verkondigen kan worden opgevat, heeft plaats gehad, is ons onbekend. Misschien was toen reeds een liturgisch element ontstaan van avondmaalsviering, die reeds meer dan een vierde eeuw plaats had, evenals ook hij het Joodse paasfeest in Ex. 12: 27; 13: 8, uitdrukkelijk belijden is voorgeschreven.

Het verkeerde van de Corinthiërs was, dat zij het avondmaal aten in een toestand, waarin zij met hun hart de dood van de Heere vergaten, die zij met de mond verkondigden; want hoe kunnen zij van de Heere dood in hun hart bepeinzen, die vleselijke twisten hebben en vleselijk genot hebben.

De verkondiging van de dood van de Heere moet niet alleen zo vaak plaats hebben als het avondmaal gevierd wordt, maar deze viering en daarom ook de daaraan verbonden verkondiging moet duren tot de wederkomst van de Heere, dus gedurende de hele tegenwoordige loop van de wereld tot aan het avondmaal van het Lam in het rijk van God.

Het geheim van het avondmaal verbindt begin en einde van de tijd van het Nieuwe Testament. Wat ons door het heengaan van Christus schijnt ontnomen te zijn, wordt ons door het heilige avondmaal vergoed, zodat wij van het afscheid van de Heere tot aan Zijn zichtbare en heerlijke wederkomst Hem, die wij een tijd lang niet zien, toch lichamelijk bezitten, zoals Leo de Grote schrijft: "Het zichtbare van onze Heiland is in de sacramenten overgegaan.

27. a) Zo dan, bedenk het wel, wie onwaardig dit brood eet of de drinkbeker van de Heere drinkt, zo daarvan eet en drinkt, als in strijd is met de waardigheid van dit voedsel en van deze drank, die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed van de Heere, bevindt zich ten opzichte van deze ineen toestand van schuld en zal ook de straf niet ontgaan, die op het ontwijden is gesteld (Jak. 2: 10).

a) Num. 9: 10, 13. Joh. 6: 51, 63 v. ; 13: 27. 1 Kor. 10: 21.

Het "of" in de zin "die onwaardig dit brood eet of de drinkbeker van de Heere drinkt", staat niet in de plaats van "en", maar de zin is: "als iemand het een of andere onwaardig geniet, dan is hij schuldig. " Noch bij het brood, noch bij de wijn mag een onwaardig genieten plaats

hebben (hetgeen duidelijk in betrekking staat tot het "de een is hongerig, de ander is dronken" in vs. 21). De schuld van de ene zowel als van de andere, die onwaardig eet of drinkt, is een en dezelfde, daarom staat in de nazin niet weer "of", maar "die is schuldig aan het lichaam en bloed van de Heere. " Paulus bepaalt niet nader, op welke manier het onwaardig genieten plaats kan hebben, zoals dan ook een onwaardig genieten in concrete gevallen zeer vaak plaats vindt. Hij laat het voor het ogenblik aan de lezers over om hun manier van avondmaalvieren te beproeven; pas in vs. 29 karakteriseert hij de bijzondere vorm van het onwaardig genieten, die bij hen plaats vond.

Van het onwaardig eten van het brood en drinken van de drinkbeker van de Heere zegt de apostel, dat dit bezoedelt met een schuld aangaande het lichaam en bloed van de Heere. Hoe dit mogelijk is, leert de uitspraak van de Heere over hetgeen het eten en drinken van dit brood en van deze drinkbeker is. Zoals die luidt, is het een eten van Zijn lichaam en drinken van Zijn bloed en bezondigt dus hij, die dat op onwaardige manier doet, zich dadelijk aan Zijn lichaam en aan Zijn bloed.

Het bezondigen aan lichaam en bloed van de Heere bestaat in de lichtzinnige ontheiliging van het maal, deels in zo verre het een herinneringsteken is van de offerdood van de Heere, deels en vooral in zo verre het een middel is waardoor de geofferde Heiland Zichzelf, Zijn vlees en bloed meedeelt.

28. a) Maar de mens, dat is een ieder (vgl. Hoofdstuk 4: 1), moet zichzelf beproeven, of hij in een stemming is om het sacrament waardig te ontvangen, voordat hij daaraan deelneemt en moet zo eten, wanneer hij bij dat onderzoek heeft bevonden, dat hij werkelijk in zo'n toestand verkeert, als daartoe vereist wordt, van het brood en drinken van de drinkbeker.

a) 2 Kor. 13: 5.

29. Om zijn eigen welzijn verzuimt hij niet te doen wat ik hier heb bevolen: want die onwaardig eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel van de verwerping of verdoemenis (Rom. 3: 8; 13: 2., al is het ook niet dadelijk dat van de eeuwige verdoemenis en dit is naar recht, omdat hij het als gewoon voedsel neemt, niet onderscheidend het lichaam van de Heere en dit dus op die manier ontwijpend.

"Beproeven" wil zeggen: zich goed bedenken of men bekwaam is. Daarom eist het onderzoek, dat men niet zijn eigen gedachten of de mening van anderen meteen gelooft, maar die zo lang betwijfelt totdat men de zaak voor God overeenkomstig zijn woord wel heeft overlegd. Hiertoe is een zekere geschiktheid nodig, zodat geen onbekeerde zichzelf kan onderzoeken, tenzij dat de voorafgaande en vernederende genade van God in zijn hart komt en een vonkje goddelijk licht bij hem ontstaat.

Op de vermaning van de apostel: "de mens beproeft zichzelf" bouwt men in de Lutherse kerk het doelmatige van de voorbereiding door de biecht (bij ons wordt wellicht te veel het "belijdt elkaar uw zonden" voorbijgezien). De paraenetische geest van dit woord is in strijd met de wettische en priesterdwang van een biecht van de kleinste bijzonderheden van elk in het bijzonder, zoals de Roomse kerk die eist.

Deze zelfbeproeving bestaat daarin, dat men toeziet dat men berouw en geloof heeft. Niet een volkomen berouw en een volkomen geloof, zoals sommigen een volkomenheid eisen, die nergens te vinden is en daarmee alle mensen voor altijd van het avondmaal afhouden, maar

als u met volkomen verlangen van het hart naar Gods gerechtigheid smacht en door de kennis van uw ellende terneergedrukt, geheel en al op Christus' genade vertrouwt, dan bent u een waardige gast aan deze tafel, want "waardig" heet, die de Heere niet uitstoot, al ontbrak u nog zoveel. Immers het aanvankelijk geloof maakt ons, onwaardigen, waardig.

De viering van het avondmaal eist voorafgaande kennis van zichzelf. Het wil een bevestiging van de wil opwekken, om een leven te leiden overeenkomstig met de idee van het avondmaal, omdat het de mens onmiddellijk de zekerheid geeft dat de roeping, die hij moet volbrengen, in Christus reeds volbracht is en dat dus de werkelijkheid van een goddelijk vrij leven, zoals hij dat voor zich begeert, niet onmogelijk is.

Die daarentegen misdadig genoeg is om dit maal niet te onderscheiden van andere maaltijden en zo onbedachtzaam en onnadenkend, zo lichtzinnig en zondig nadert, alsof hij naar een gewone maaltijd zich begaf, die zal zijn straf niet ontgaan, zijn oordeel niet ontvluchten. Is dat oordeel ook niet de eeuwige verdoemenis, maar volgens vs. 32 daarvan onderscheiden en wordt het juist daartoe gehouden, opdat hij niet met de wereld veroordeeld wordt, dan blijft de zaak toch altijd nog ernstig genoeg en wat de Heere tot bestraffing van ons onwaardig avondmaal houden over ons brengt, dat is altijd zo groot en zo vol van betekenis, dat wij alle reden hebben om ons te beproeven en de onbedachtzame en oneerbiedige manier van ons ten avondmaal gaan na te laten.

In de tijd van de genade is het oordeel ook niet het oordeel van de eeuwige verdoemenis, integendeel kan het voor hen, die zich daaronder verootmoedigen, een middel zijn tot afwending van het oordeel van de verdoemenis. Bij hen echter, die zich tegen het oordeel van straf verharden, wordt het tot een oordeel van de verdoemenis.

De opvatting alsof een onwaardig avondmaalsvieren de eeuwige verdoemenis zou aanbrengen of met de zonde tegen de Heilige Geest gelijk staat, kan door afschrikking zeer tot schade zijn van het gebruiken van het Heilige Avondmaal. Merkwaardig zijn in dit opzicht de belijdenissen van Goethe, die zegt door deze vrees het eerst van Kerk en sacrament te zijn afgeschrikt.

30. Daarom, omdat het bij u veeltijds ontbrak aan dat onderscheid maken en u dus werkelijk reeds het oordeel heeft gegeten en gedronken, zijn onder u vele zwakken en zieken en velen slapen, zijn reeds in de doodsslaap weggezonden (Hoofdstuk 15: 6).

Een lichamelijke ziekte had in Corinthiërs vele Christenen aangetast, velen zelfs reeds ten grave gesleept (zij slapen, zegt de Apostel, om daarmee te kennen te geven dat zij toch ook nog zalig ontslapen kunnen zijn, omdat deze uitdrukking bij voorkeur van de dood van de gelovigen wordt gebruikt. (Hoofdstuk 15: 16, 18, 20, 51. MATTHEUS. 27: 52. Joh. 11: 11. Hand. 7: 59; 13: 36. 1 Thessalonicenzen. 4: 13-14). De Apostel betuigt aan de gemeente dat dit de goddelijke straf is wegens de ontheiliging van het Avondmaal. Ofschoon ten allen tijde dergelijke goddelijke straffen door zodanige misdrijven worden uitgelokt, stonden toch de eerste gemeenten meer bijzonder in dit opzicht onder Gods leiding (vergel. Hand. 5: 1

Het begin van Christus' kerk en de Christocratie in haar eiste dergelijke wonderen tot zegenen en bestraffen als het begin van de theocratie van het Oude Verbond, waaraan de Apostel in Hoofdstuk 10: 6 vv. zo sterk herinnert. Andere uitleggers wijzen op de theocratische uitroeiing uit het volk, die op de profanatie van het Paaslam was gesteld.

Uit het "slapen", de uitdrukking die Paulus gebruikt voor de reeds gestorvenen, zou kunnen volgen dat deze, om hun het verkeerd gebruik van het avondmaal gestorvenen nog vóór hun einde met God verzoend waren en in vrede waren heengegaan, want in het Nieuwe Testament komt het woord alleen in gunstige zin voor. Had Paulus het tegendeel willen zeggen, dan stond wel een dergelijke uitdrukking als in Hoofdstuk 10: 5 tot zijn beschikking.

Wij achten het beter deze uitdrukkingen: "zieken, zwakken, slapenden" te verklaren met geestelijke kwijning en dodigheid, vgl. Rom. 11: 8. Efeze. 5: 14.

31. a) Want als wij door middel van zelfonderzoek, zoals ik in vs. 28 dat verlangde, onszelf oordeelden, dan zouden wij niet geoordeeld worden; wij zouden dan niet komen in zulke gerichten, als de zo-even genoemde, waardoor de Heere ons met kracht de ogen voor onze toestand wil openen, die wij moedwillig voor onszelf bedekken.

a) Ps. 32: 5. Spr. 18: 17.

32. Maar als wij, zoals dat met u reeds het geval is (vs. 30) geoordeeld worden, dan worden wij door de Heere getuchtigd (Hebr. 12: 6. Tit. 2: 12. 2 Tim. 2: 25 v., opdat wij met de wereld niet veroordeeld zouden worden (Hoofdstuk 5: 5).

Laat ons, om niet schuldig te worden, erkennen dat wij schuldig zijn! Ja, laat ons belijden dat wij straf en tuchting waard zijn, ook om zo menig zondig gebruiken van het avondmaal, dan zal God van Zijn toorn aflaten en ons genadig verschonen, Zijn tijdelijke tuchtroede matigen en ons ten beste keren en de eeuwige verdoemenis, die wij verdiend hebben, niet over ons laten komen omwille van Jezus Christus, onze Heere.

Hoe strenger de mens tegen zichzelf is, des te verschonender is God. Zelfverschoning brengt alleen onheil aan. Klaag uzelf aan en veroordeel uzelf, dan zal God u vergeven. Maar houdt God door tijdelijke straffen ons onze schuld voor ogen en wij laten ons trekken, dan worden het heilzame kastijdingen.

Het oordelen van zichzelf is, wat de zaak aangaat, een onderscheiden van de zedelijke toestand, waarin men is, van zijn norma, van de goddelijke regel hoe men moest zijn, een erkennen van zichzelf, waarbij men zich bewust is wat men is en wat men niet is. Die op deze manier zelf het oordeel over zich velt, die hoeft de Heere niet door kastijdende bezoeken eerst de ogen te openen. Ondervindt men nu een tuchtigen door een door God toegezonden tijdelijk onheil, dan is dat een oordelen van de Heere, dat van het veroordelen onderscheiden is. De wereld laat Hij veel haar weg gaan, maar haar einde is de verdoemenis. "Met Zijn kinderen neemt Hij het echter nauw op, Hij straft hun verkeerdheden snel, opdat zij voor de wegen van de wereld bewaard blijven en niet in haar ondergang worden meegesleept.

33. Zo dan, mijn broeders, om nu, nadat ik wat bij u is af te keuren heb berispt, u nu ook de middelen ter wegneming van die verkeerdheid en goede raad, hoe u zich moet gedragen, op grond van de vorige uiteenzettingen te geven, als u tot het zogenaamde liefdemaal (vs. 20) samenkomt, om te eten, neemt niemand zijn eigen maal vooraf (vs. 21), maar verwacht elkaar, de rijkere wachte de armere en deelt hem van het zijne mede.

HOOFDSTUK 12

HOE GEESTELIJKE GAVEN GEBRUIKT MOETEN WORDEN

c. Vs. 1-Hoofdstuk 14: 40. De apostel wil zich nu niet uitspreken over de "overige dingen", zoals hij in Hoofdstuk 11: 34 heeft gezegd. Nu gaat hij over tot een ander punt, dat het leven van de Christelijke gemeente betreft. Hij acht dat belangrijk genoeg om daarover de gemeente niet in de onzekerheid te laten, die zij getoond had in haar daarop betrekkelijke vraag. Het betreft de geestelijke gaven of de onderscheiden krachten en openbaringen van het door de Heilige Geest opgewekte en bestuurde geloofsleven, zoals die in de apostolische kerk op wonderbare manier aanwezig waren, om haar heerlijkheid te openbaren en haar groei te bevorderen ("Ro 12: 8. Onder de bewegelijke Grieken, met name te Corinthiërs, openbaarden zich deze gaven van de Geest het krachtigst. Alle vormen en openbaringen daarvan schijnen hier te voorschijn te zijn getreden en in sterke opwekking zich te hebben geopenbaard. Omdat intussen zij, die deze heilige gaven bezaten, nog niet geheel geheiligd waren, omdat zelfs velen onder hen hun menselijke zwakheid van invloed lieten zijn op de geestelijke kracht, die hen vervulde, kon het zijn dat de aanwending van de gaven tot vele misbruiken aanleiding gaf. Zo was het in het bijzonder met de gave van de talen, van die in het oog vallende schitterende uiting de Corinthiërs haar waarde te hoog deed stellen. Paulus gaat bij zijn beschouwing uit van dit misbruik, dat hij zich had voorgenomen te bestraffen, terwijl zijn beschouwing, in drie hoofdstukken vervat, naar deze ook in drie hoofddelen is verdeeld.

a. Over de verschillende gaven van de Geest in het algemeen.

EPISTEL OP DE TIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Het epistel over de geestelijke gaven en de velerlei ambten en krachten, die ondanks hun menigvuldige werkingen van een en dezelfde Geest zijn, is een voortzetting van het vorige epistel-onderricht, maar toch een nieuw hoofdstuk. Nadat namelijk over de doop, het afsterven van de zonde, de dienst van de gerechtigheid en het door de getuigenis van de Heilige Geest gewaarborgde kinschap van God was gesproken en daarbij ook gewaarschuwd was tegen het vermetel roemen daarop, keert zich het epistel-onderricht tot de praktische werkingen van de Heilige Geest in de Christenheid en wel in de eerste plaats in een algemeen summarisch overzicht, zoals dit in dit epistel voor ons ligt.

"Daarom, dat u de tijd van uw bezoeking niet bekend heeft" (Luk. 19: 44): dat zijn de woorden, waarmee de mond van de waarheid in het Evangelie van deze dag de grond en de oorzaak aangaf van al het onuitsprekelijk leed, dat over Jeruzalem zou komen en ook gekomen is. Jeruzalem erkende zijn bezoeking niet, daarom ging het op verschrikkelijke manier ten onder. Als nu Jeruzalems bestraffing ons ten voorbeelde en ter waarschuwing plaats had, zoals wij niet zullen kunnen ontkennen, dan is voor alles de vraag, wat dan bezoeking is en het antwoord op de vraag is duidelijk in het Evangelie. Jeruzalem was bezocht, aangezien, genade en ontferming was het als aangedragen door de tegenwoordigheid van de Heere, door Zijn gedurig bezoeken, door Zijn prediking en Zijn wonderen, die Hij voor al het volk deed. Onze bezoeking is anders: de Heere wandelt niet meer zichtbaar op de wereld, spreekt niet meer met eigen lippen, maar Hij heeft Zijn Heilige Geest en diens werkingen achtergelaten, evenals Elia zijn mantel; Zijn bezoeking is bij ons niet anders dan de betoning en de gave van Zijn Geest. Over deze bezoeking spreekt de epistel en plaatst dus naast de bezoeking van Jeruzalem, opmerkelijk de bezoeking van de wereld, zoals die sinds het eerste pinksterfeest aanwezig was.

Over de geestelijke gaven, die de Christen nodig heeft; wij zien 1) hoe ze gegeven worden door de Heilige Geest, om welke reden wij om dezen moeten bidden; 2) hoe zij zich kenmerken door de belijdenis van Jezus, waarom wij door leer en leven Jezus moeten verheerlijken; 3) hoe zij de gemeente van de Heere opbouwen, waarom wij onze broeders ootmoedig daarmee moeten dienen. Hoe moet een Christen de geestelijke gaven gebruiken, die hem zijn gegeven? 1) in ootmoed, want zij zijn Gods geschenk; 2) in liefde, want zij zijn ook voor de broeders bestemd; 3) in vertrouwen, want God kan ook het kleine groot maken.

Hoe leidt de apostel de Corinthiërs tot ootmoedige liefde? Daardoor, dat hij 1) aan de ellende herinnert, waarin zij allen waren; 2) op de Helper wijst, die hen allen gered heeft; 3) de genadegaven aantoonst, die zij allen door één Geest tot één doel hebben ontvangen.

Over de uitdeling van de geestelijke gaven: wij letten 1) op het verheven doel; 2) op de grote menigvuldigheid; 3) op de juiste maat, die daarbij plaats vindt.

De juiste waardering van de geestelijke gaven: 1) Heeft u veel, laat het u niet verleiden; 2) heeft u weinig, mopper niet; 3) wat u heeft, gebruik dat!

Over de geestelijke gaven: 1) waar zij gevonden worden? 2) hoe zij zich openbaren?

1. En van de geestelijke gaven, die door de Heilige Geest worden gewerkt en welker werkzaamheid in het leven van de gemeente openbaar wordt, broeders, wil ik niet dat u onwetend bent. Hoewel ik veel, waarop u graag geantwoord zag, nog onbeantwoord laat (Hoofdstuk 11: 34), acht ik het toch nodig voor u te bespreken, hoe het ermee is en hoe met deze moet worden gehandeld (Hoofdstuk 10: 1. 1 Thessalonicenzen. 4: 13)

Dit hoofdstuk is aan het voorgaande zó verbonden, dat Paulus wel met de overige verordeningen zou wachten totdat hij bij hen was gekomen, maar over de geestelijke gaven zich dadelijk wil verklaren, om door zijn vermaningen dadelijk misbruiken te doen ophouden.

Hij wil de broeders niet verbergen wat hem gegeven was te weten. Hij zou geen trouwe zielzorger zijn geweest, als hij hen in onwetendheid had gelaten over het wezen, de waarde en het juiste gebruik van de geestelijke gaven, waarmee de drie-enige God Zijn huis opbouwt en versiert.

Dat deze behandeling van een casuele zaak in zulke bijzonderheden haar aanleiding had in vragen, voorkomend in de brief uit Corinthiërs (Hoofdstuk 7: 1; 8: 1) wordt met recht aangenomen.

Als de apostel met de woorden "ik wil niet dat u onwetend bent" het veelbetekenende van hetgeen hij nu gaat behandelen en met het belangrijke ervan tevens het duistere daarvan en het noodzakelijke van opheldering aankondigt, dan heeft hij daarbij niet de zaak en haar realiteit op zichzelf in het oog, want de lezers waren zich maar al te zeer bewust van de geestelijke gaven; maar hij wil hen leiden tot het bewustzijn van het wezen, de oorsprong, de waarde en het gebruik ervan. Hoezeer hij zich nu op deze klassieke plaats beijvert op opheldering en uiteenzetting van de leer van deze gaven, zoals nergens elders, toch blijft voor ons op dit gebied nog altijd veel in het duistere; en zeer diep is dit duistere, dat in het verschil van de tijden van de eerste Christelijke tijd en van de volgende tijden, die reeds ver verwijderd zijn van die, waarin de buitengewone invloeden van de geest zichtbaar waren,

reeds gevoeld door de kerkvaders, die nog meer nabij waren aan de frisse oorsprong van het goddelijk leven van de Geest in het Christendom.

Dit gehele gebied is zeer duister. Die duisterheid heeft haar oorsprong in de onkunde en het gemis van zaken, welk veel toen plaats hadden, maar nu niet geschieden.

2. U weet, dat u vóór uw bekering tot Christus, zo velen als er van u bij hetgeen, waarvan wij nu spreken, in aanmerking komen, heiden was, volgens uw vroegere godsdienst tot de stomme afgoden (Habakuk. 2: 18 v. Ps. 115: 4 vv.) heengetrokken, naardat u geleid werd, blindelings de macht die u leidde volgend, waarvan u zich zeker geen rekenschap kon geven, maar meegesleept door krachten, die zeker van de duisternis waren.

3. Daarom, omdat u daaraan denkend over die bevreemdende Geestesopenbaringen in een verkeerde angst bent gekomen, maak ik u bekend a) dat niemand, die door de Geest van God spreekt, Jezus een vervloeking noemt. En verder zeg ik in verband hiermee, degenen onder u, die alleen schitterende, bijzonder in het oog vallende werkingen van de Geest, voor zodanige willen erkennen en de overige niet tellen: niemand kan zeggen Jezus de b) Heere te zijn, dan door de Heilige Geest. Ook daar moeten daarom werkingen van de Geest erkend worden, waar over Christus en voor Hem getuigenis wordt afgelegd (Joh. 15: 26 v.).

a) Mark. 9: 39. b) Joh. 13: 13. 1 Kor. 8: 6.

De apostel spreekt in deze grote afdeling van zijn brief wel niet uitsluitend over de gave van het spreken in talen (vgl. bij vs. 10); hij geeft over de rijke verscheidenheid van de geestesgaven, over de volheid van de charismata Ro 12: 8 in het algemeen opheldering. Uit Hoofdstuk 13: 1; 14: 1, 5, 12 vv. blijkt intussen, dat de Corinthiërs vóór alle dingen verklaring nodig hadden en begeerden over het spreken met talen. Die gave van de Geest was het, die in de gemeente te Corinthiërs op bijzondere manier op de voorgrond trad; zij domineerde onder de velerlei gaven en nu was de gehele gemeente hierover in het duistere, zelfs in strijd. Want terwijl het ene gedeelte deze gave van de talen hoog boven alle andere gaven verhief, zodat zij allen begeerden in talen te spreken, wilde het andere deel van dit charisma volstrekt niets weten. Dit deel verachtte het en wilde het in het godsdienstige volstrekt niet tot toepassing laten komen. Met de verachting van het spreken in talen, ging dan van de kant van de laatsten parallel een geringschatting van het profeteren bij de eersten, omdat men in deze gave de buitengewone uitwendige verschijningen, waarvan de eerste vergezeld was, miste. Van deze staat van zaken gaat de apostel bij zijn behandeling uit, zoals hij ook aan het slot daarvan (Hoofdstuk 14: 39) daarop weer terugkomt en de onderwijzing, door de Corinthiërs gevraagd, in een korte aanwijzing samenvat. Wat nu het spreken in talen aangaat, Paulus stelt het tot zijn latere bespreking uit de te grote waardering van deze gave van de Geest te bestrijden. Hij begint integendeel met de geringschatting daarvan en stelt zich gelijktijdig aan het slot van vs. 3 tegenover de geringschatting van het profeteren, waarvan hij later nog in het bijzonder de hoge waarde wil aanwijzen (Hoofdstuk 14: 1 vv.). Hij kan, zo geeft hij in vs. 2 te kennen, het zich wel verklaren, waarom zo velen in de gemeente te Corinthiërs ten opzichte van het spreken in talen zo grote bedenkingen hadden, ja zelfs daarover angst en schrik voelden en die in de godsdienst van de gemeente niet wilden dulden. In hun vorige heidense toestand waren zij, zoals zij zich nu wel daarvan bewust waren (Hoofdstuk 8: 4), alleen tot dode, stomme afgoden gegaan, alsof het werkelijke goden waren, wanneer zij tot de tempels en de daar opgerichte beelden kwamen. Een vreemde macht, een macht van de duisternis, zo heeft de apostel zelf in Hoofdstuk 10: 20 hun verklaard (vgl. Efeze. 2: 2) en zo hebben zij zelf toen wel gevoeld, al was het ook niet ten volle, dat zij tot die godsdienst waren geleid op een

manier, waarbij zij nog ter nauwernood het gebruik van hun eigen verstand en van hun vrije wil meester waren. Kon nu niet in hen, die met talen spraken, terwijl bij hen openbaringen kwamen, die vaak aan de heidense mantiek (1 Kon. 18: 26 vv. "Nu 11: 25" en "1Sa 7: 2" en "1Sa 10: 10 deed denken een eveneens duistere macht bij de Christelijke godsdienst tegenover hen staan en haar kunsten zo beproeven, dat hun zielen van Christus werden afgeleid en weer tot de duivels gevoerd? Aan hen, die zo'n vrees koesterden en daarom het spreken met talen geheel uit de Christelijke godsdienst wilden verbannen hebben, maakt Paulus bekend dat niemand Jezus een vervloeking noemt, die door de Geest van God spreekt en hij betuigt hun daarmee dat ieder, die in de Geest van God spreekt, zoals het in de grondtekst luidt, die dus de Geest van God als levenselement in zich heeft en zich in Hem bij Zijn spreken beweegt, onmogelijk iets zou kunnen zeggen dat tot lastering van de naam van de Heere was, als was hij niet de Christus van God, maar een, die men moest vloeken, omdat God Hem vervloekt had, al was het ook, dat men niet verstond wat hij zei (Hoofdstuk 14: 16). Integendeel mocht men gerust veronderstellen dat hij met God sprak en bad en de grote daden van de verlossing door Jezus Christus tot onderwerp van zijn loven en danken maakte (Hoofdstuk 14: 2, 13 vv.) en dat dienvolgens de Geest ook in hem, die de gave van de menigerlei talen verleend werd, niet moest worden uitgedoofd (1 Thessalonicenzen. 5: 19). Verder zegt de apostel dat niemand kan zeggen, Jezus de Heere te zijn, dan door de Heilige Geest. Hier bestrijdt hij de geringschatting van de gave van de profetie (1 Thessalonicenzen. 5: 20). Ook de eenvoudigste belijdenis van Jezus als de Heere (Fil. 2: 11) is alleen mogelijk voor zo een, in wie de Heilige Geest woont en zo doet men onrecht als men een rede, die deze belijdenis in zich bevat en die de naam van Christus verheerlijkt, daarom beschouwt als buiten de Geest en als onbeduidend, omdat zij niet met grote woorden en onder buitengewone openbaringen van de Geest wordt voorgedragen. Deze uitlegging, zoals die in het bijzonder door v. Hofmann en Nebe wordt gegeven, wijkt af van de gewone. Deze behandelt de tekst van het derde vers zo, als werd in het eerste deel gezegd: die Jezus vervloekt, die spreekt niet door de Geest van God en in het tweede deel, die Jezus niet belijdt als de Heere, die spreekt ook niet door de Heilige Geest, terwijl omgekeerd gezegd wordt, die door de Geest van God spreekt, die vervloekt Jezus niet en alleen, die door de Heilige Geest spreekt, kan Jezus Heere heten, waarom het aanwezig zijn van het eerste ook altijd een teken van het aanwezig zijn van het laatste is. Het is echter duidelijk, dat het gezegde in de eerste helft van het vers gericht is tegen de beangstheid voor een spreken, dat de hoorder onverstaanbaar is en dat de Geest van God, die in de gemeente op wonderbare wijze werkt, teweeg brengt. De uitspraak in de tweede helft is gericht tegen de geringschatting van een spreken, dat van Christus en voor Christus getuigt, dat wel zonder iets in het oog vallend wonderbaars plaats heeft, maar dat desalniettemin toch door de Geest van God moet zijn teweeggebracht, zoals de inhoud duidelijk aanwijst.

Men noemde iemand een banvloek, anathema (het Hebr. cherém), die voor het algemene welzijn opgeofferd moest worden, door wiens dood de vloek van land en volk afgekeerd moest worden; in welke zin Paulus dit woord ook gebruikt, Rom. 9: 3 Er schijnen mensen in de Korintische gemeente geweest te zijn, die wel de dood van Jezus voor noodzakelijk hielden om de vloek van het mensdom af te wenden; maar die in Zijn opstanding en verheerlijking niet geloofden (Hoofdstuk 15) en aldus aan de blijvende betrekking van Jezus tot Zijn gemeente weinig waarde hechtten, zodat zij Hem enkel voor een anathema hielden. Neemt men deze verklaring aan, dan staat daar rechtstreeks tegenover, te zeggen dat Jezus de Heer was, de verheerlijkte, de Heer van Zijn gemeente, die de door Hem verlost besturen en zaligen moest, waardoor deze spreekwijze in dit verband haar bepaalde en gepaste betekenis verkrijgt.

4. En er is verscheidenheid van de gaven, maar het is dezelfde Geest.

a) Rom. 12: 6. 1 Petrus 4: 10.

5. En er is verscheidenheid van bedieningen, (Grieks diaconieën, "Ro 12: 8 en het is dezelfde Heere, die aan ieder het gebied aanwijst, waarop hij werkzaam moet zijn.

6. En er is verscheidenheid van de werkingen, van de betoningen van macht, maar het is dezelfde God, die alles, wat van zodanige uitingen van kracht voortkomt, in allen werkt.

De apostel verwerpt hier de gedachte dat de Heilige Geest, die het levensbeginsel is in alle gelovigen, Zich op dezelfde manier zou openbaren. Nee, deze Heilige Geest, die in het Oude Testament als een rijke Geest wordt beschreven (Jes. 11: 2), openbaart Zich ook naar buiten in een zeldzame rijkdom, in een rijke menigvuldigheid. Er is slechts één Geest, maar er zijn, zoals in de grondtekst staat, verdelingen van de charismata of genadegaven. Deze worden nooit aan één individu in alle volheid, als een ongedeeld geheel meegedeeld, maar de Heilige Geest, die over alle gelovigen Zich uitstort, deelt de ene dit, de andere dat charisma mee (vs. 11).

Hoewel alle genadegiften hetzelfde hoofdkarakter hebben, zo zijn er toch, evenals de stam van een boom in velerlei takken uitloopt, verdelingen, zodat in de ene Christen deze, in de anderen die buitengewone werkzaamheid is. De onderscheiden verdeling hindert echter geenszins het gemeenschappelijk principe waaruit al deze gaven voortkomen; het is een en dezelfde Geest, waardoor zij allen worden gegeven. Eveneens heeft een verdeling plaats van uitwendige ambten of bedieningen. De ene is de gave toegedeeld van zieken-, de anderen van arm-verzorging enz. ; maar het is één en dezelfde Heere, die ter bevordering van Zijn rijk aan ieder zijn bijzonder arbeidsveld aanwijst. Op gelijke manier bestaan er verdelingen van betoningen van krachten, maar het is een en dezelfde God, die de krachten verleent ter verkrijging van zodanige gevolgen. Met recht is deze plaats vanouds gebruikt ten bewijze voor de Triniteit.

Gaven, bedieningen en krachten zijn wel geen drie verschillende namen voor dezelfde zaak, maar ook niet van drieërlei zaken die elkaar uitsluiten, de gaven maken bekwaam tot de bedieningen en openbaren zich in krachtige werkingen. Alle drie zijn dus, hoewel te onderscheiden, toch in de grond één, zoals de Geest, die ze geeft, de Heere, die ermee gediend wordt en God, van wie de werking uitgaat, wel drie, maar niet drieërlei, d. i. : onderscheiden personen, maar één wezen zijn.

7. Maar aan een ieder wordt de openbaring van de Geest gegeven tot hetgeen oorbaar is. Bij ieder, die gaven ontvangt, heeft de openbaring van de krachten, die in hen zijn, het welzijn van de gemeente, haar opbouw ten doel (Hoofdstuk 14: 12).

8. Want deze wordt door de Geest gegeven het woord van de wijsheid, te spreken met woorden, waarin zich wijsheid openbaart en een ander het woord van de kennis, te spreken op een wijze, dat daardoor de kennis wordt bevorderd, door dezelfde Geest. De Heilige Geest is de bewerker van het spreken en geeft de regel aan, volgens welken het plaats heeft.

9. En een ander wordt gegeven het geloof, die vastheid van wil, die op enige zaak gericht is en ten gevolge heeft, dat hetgeen men begeert ook werkelijk gebeurt (Hoofdstuk 13: 2).

MATTHEUS. 21: 21), door dezelfde Geest en een andere de gaven van de gezondmakingen door dezelfde Geest.

10. En een ander wordt gegeven de werkingen van de krachten en een ander profetie en een ander onderscheidingen van de geesten en een ander menigerlei talen en een ander het vermogen tot uitlegging van de talen.

11. Maar deze dingen alle a) werkt de een en dezelfde Geest, die niet alleen over het geheel van de gemeente, maar ook over elk van de leden, die tot haar behoort, gebied voert, b) delend van een ieder in het bijzonder, zoals Hij wil. Hij schenkt ieder die gave, die hij moet bezitten om het geheel te dienen.

a) Efeze. 4: 7. b) 1 Kor. 7: 7. 2 Kor. 10: 13.

Slechts in één persoon woonde de gehele volheid van de Godheid lichamelijk, slechts bij één kan geen sprake zijn van een gebroken lichtstraal, van een mate van de Heilige Geest. Die één is de Heere (Joh. 3: 34); maar onder de gelovigen wordt de ene dit, de anderen dat charisma toegedeeld. De Heilige Geest verlicht niet een enkele Christen met het ongedeeld licht van boven, maar op ieder afzonderlijk valt slechts één straal van dit stralen afwerpend licht en van die ene straal vaak slechts een gedeelte.

Zelfs de apostelen hadden niet eens de volle werkelijkheid meer, maar in hen reeds verdeelt zich Christus. Petrus is meer koning, Paulus meer profeet, Johannes meer priester. Nog verder breiden de apostolische gaven zich in de gemeente uit (Rom. 12: 4 vv.); maar de eenheid van deze onderscheiden gaven bestaat in het samenwerken tot het algemeen welzijn - wat iemand boven anderen heeft, dat heeft hij ook ten behoeve van anderen.

Evenals de Heilige Geest met al Zijn werken Jezus als de Heere wil verheerlijken, zo heeft ook de werking van de geestelijke gaven alleen de heiligmaking en verheerlijking van het lichaam, waarvan Christus het hoofd is, tot haar doel.

Wat de verdeling van de charismata betreft, heeft men ze veelal onderscheiden in bovennatuurlijke, in de strenge zin en in natuurlijke, dat echter minder juist is, omdat aan de ene kant allen op een natuurlijke basis rusten, zelfs de gave van de wonderen (namelijk op de heerschappij van de geest over het lichaam, van de wil over de stof), aan de andere kant allen bovennatuurlijk zijn en juist door het supranaturele, goddelijke element eerst tot charismata worden. Ook de verdeling in permanente, die tot de kerk in alle tijden behoren en in transitorie, die alleen tot de apostolische periode beperkt zijn, kan niet streng worden doorgevoerd. Wij slaan daarom een psychologische verdeling voor volgens de verschillende krachten van de ziel, terwijl deze allen voor heiliging vatbaar zijn en die nodig hebben en de Heilige Geest ook inderdaad geen van deze onaangeroerd heeft gelaten, maar ze allen heeft gebruikt tot opbouw van de kerk. Daarmee correspondeert dan de verdeling volgens de verschillende takken van het kerkelijk leven, waarin de een of de andere kracht in deze bovennatuurlijke verheffing bijzonder werkzaam is. Daarnaar zouden wij drie klassen van charismata krijgen:

1) degenen, die vooral op het gevoel en de cultus. 2) degenen, die op de kennis en de theologie, 3) degenen, die op de wil en de kerkinrichting betrekking hebben. Tot de gave van het gevoel rekenen wij het spreken met talen, de uitlegging en de profetie, of de toespraak vol profetische geestdrift (vs. 10), tot de theoretische gaven of die van de kennis, de charismata van de wijsheid en van de kennis (vs. 8) van onderwijzing en onderscheiding van de geesten

(vs. 28 v. Rom. 12: 7. 1 Joh. 4: 1, tot de praktische gaven of die van de wil, de charismata van de bedieningen (vs. 28. Rom. 12: 7), van de regering (vs. 28. Rom. 12: 8) en de wonderbare krachten van de genezing (vs. 9 v. Rom. 15: 19)

Op de plaats, die voor ons ligt, zijn de beide charismata (die van wijsheid en van kennis, vs. 8) van intellectuelen, de drie volgende (het geloof, de gave van de gezondmaking en van werkingen van krachten of wondergaven, vs. 9 vv.) van ethische aard. Zoals die twee hun bestaan te danken hebben aan een bekrachtigen van ons kenvermogen, zo deze aan een verhoging van onze wilskracht. De vier nog overige charismata, waarvan telkens twee bij elkaar behoren (de gave van de profetie en die van onderscheiding van de geesten, de gave van velerlei talen en die van uitlegging van de talen) zijn daarin verbonden en van de andere afgescheiden, dat bij deze noch het verstand, noch de wil, maar in de eerste plaats het gevoel tot werking is gebracht. Dat nu verder de charismata van wijsheid en kennis zeer nauw met elkaar verwant zijn, daarop wijzen reeds de uitdrukkingen van de apostel, die ze beide met de uitdrukking "het woord" verbindt. Maar hoe onderscheiden zij zich van elkaar, het woord van de wijsheid en dat van de kennis? Luther spreekt van dogmatiek en ethiek, van Christelijk geloof en Christelijk leven, als hij verklaart: "het woord van de wijsheid wordt de leer genoemd, zodat men God leert kennen en aanwijst wat Zijn wil, at Zijn raad en Zijn mening is. Hij omvat alle artikelen, wat men moet geloven en hoe men voor God rechtvaardig wordt. Het woord van de kennis is de leer, die spreekt van het uitwendig leven en het wezen van de Christenen, hoe men zich daarin jegens ieder moet houden. " Terwijl van de nieuwere uitleggers nog vele bij deze onderscheiding blijven, is bij anderen de verhouding juist omgekeerd, zodat de kennis theoretisch, de wijsheid daarentegen praktisch zou zijn en inderdaad kunnen voor beide opvattingen plaatsen worden aangehaald, zodat men daarmee niet in het reine komt. Volgens Osiander is daarentegen de wijsheid de opvatting van de goddelijke waarheid en haar totaliteit, van het doel en raadsbesluit van God, van het verlossingsplan en genadewerk, daarom van de openbaring van God in Christus en haar samenhang, in haar goddelijk systeem en organisme; kennis is echter de kennis van het bijzondere, van hetgeen God gegeven heeft met inwendige toe-eigening en ervaring. De eerste zou dus meer de objectieve, extensieve, de grootse totale zijde of vorm van kennis zijn; de tweede, de subjectieve, intensieve, bijzondere. Op gelijke manier onderscheidt v. Hofmann de beide begrippen zo, dat wijsheid een eigenschap van het subject is; kennis daarentegen een verhouding tot een object en stelt nu de eerste voor als de eigenschap, die tot een juist oordeel in het algemeen bekwaam maakt, de andere als het doordringen van een voorwerp, dat in het bepaalde geval de werkzaamheid van het leren kennen eist en op zich bepaalt. Evenals daar de openbaring door het woord bestaat in de werkzaamheid van een geschiktheid van beoordelen, die het gebied van het geestelijk leven in het algemeen beheerst, zo hier in de werkzaamheid van het vermogen, om een bijzonder voorwerp, dat zich aan ons aanbiedt, op de juiste prijs te stellen. Volgens anderen is wijsheid meer het eigendom van hem, die een diepe blik op het geheel slaat; kennis daarentegen meer van hen, die over de bijzonderheden nadenken. Beide gaven hebben echter betrekking, omdat niet van deze zelf, maar van het woord van de wijsheid en het woord van de kennis sprake is, dus van het uiten van deze, op het leren in de gemeente, dat bij de een, die met de geest begaafd is, het karakter van wijsheid, bij de ander dat van kennis draagt, zoals te Corinthiërs Apollos gesproken had van de kennis naar dezelfde Geest, waardoor Paulus van de wijsheid gesproken had. De tweede rij begint met het geloof. Omdat hier gehandeld wordt over een bijzondere gave van de Geest naast de overige (vgl. Gal. 5: 22) is hier niet het zaligmakend geloof bedoeld, dat als de voorwaarde van alle gemeenschap met de Heere en zo ook van elke toedeling van de Geests wordt verondersteld, maar zo'n werking van de Geest, die tot een bepaald, krachtig aangrijpen van de belofte en van de toezegging van God en zo tot daden van het geloof en

getuigenissen van het geloof bekwaam maakt, die de Kerk in het algemeen, of een gemeente in het bijzonder ten dienste zijn. Wij kunnen het noemen het geloof, dat wonderen werkt, dat bestaat in een toestand van het wilsvermogen, dat bij de Christen meer of minder kan worden gevonden, zonder dat daarnaar de waarde van zijn verhouding tot God, of de zekerheid van zijn zaligheid is af te meten (Matth. 7: 22 vv.). Er moet nu echter wel worden onderscheiden, of een Christen in een bijzonder gevoel door zijn roeping gedrongen is, zo'n geloof te bezitten of dat voor zich af te bidden (Luk. 17: 5 vv.), of dat dit hem op zo bijzondere manier eigen is, dat daaruit een bijzondere roeping zich ontwikkelt, om die in het leven van de gemeente te volbrengen. Op onze plaats heeft de apostel het laatste in het oog en dan noemt hij naast de Christen, die met geloof begaafd is, wiens begenadiging zich in bijzondere kracht en verhoring van het gebed openbaarde een ander, die de gave van de gezondmakingen en weer een ander, die de gave van werkingen van de krachten verleend is. Men zou kunnen menen, zo merkt v. Hofmann op, dat de eerste gave in de laatste zou zijn opgesloten en in deze als de meer algemene reeds mee vervat zou zijn. Maar terwijl bij hem, die met de gezondmaking begaafd is, zich deze altijd alleen tot het bepaalde voorkomende geval beperkt en het aanwezige kwaad die werking te voorschijn roept, die het tot wegneming nodig heeft, is bij hem, die de werkingen van de kracht bezit, het hem inwonend vermogen even menigvuldig als de aanleiding om die gave te tonen; hij is in staat wat hij wil te verwezenlijken, zonder aan enige uitwendige voorwaarde gebonden, of tot die bepaald te zijn. Zien wij op Paulus, die zelf de hier genoemde drie gaven van de Geest bezat, dan heeft hij die nooit in zijn bijzonder belang aangewend, maar zich steeds bij het gebruik door het doel van de verheerlijking van Christus en van de bevordering van Zijn rijk laten leiden (Hand. 13: 9 vv. ; 14: 8 vv; 16: 16 vv. ; 19: 11 vv. ; 20: 7 vv. ; 28: 3 vv. ; 8 vv.). Daarom heeft hij de doodzieke Epaphroditus, zijn helper en medearbeider, niet door de gave van de genezing gezond gemaakt, maar alleen de barmhartige goedheid van God over de zieke ingeroepen (Fil. 2: 25 vv. Jak. 5: 14 vv.), aan de zieken Timotheus een natuurlijk geneesmiddel aanbevolen (1 Tim. 5: 23), Trofimus ziek te Milete achtergelaten (2 Tim. 4: 20), maar te Athene, waar het heidendom meer in filosofische vorm optrad en waar zijn Epicurische en Stoïcijnse toehoorders de betoning van kracht zeker als goochelarijen bespot zouden hebben, in het geheel geen tekenen en wonderen gedaan (Hand. 17: 16 vv. ; vgl. Luk. 23: 8 vv.). - Op het gebied van het gevoelsleven hebben wij met de beide gaven van profetie en van menigerlei talen te doen. Zij zijn nauw aan elkaar verwant en treden daarom ook gewoonlijk in vereniging met elkaar op (Hand. 8: 17; 10: 46; 19: 6 Wordt het spreken in talen vooraan geplaatst, dan zullen wij goed doen, als wij daarop in de eerste plaats de aandacht vestigen en vervolgens het tweede daarvan onderscheiden. Het "in (met) talen spreken", zoals het in de vroeger aangehaalde plaatsen uit de Handelingen genoemd wordt, is een verkorte uitdrukking voor de oorspronkelijke, volledige, met nieuwe (door de Heilige Geest ingegeven), of met andere (dan de gewone) tongen of talen spreken (Mark. 16: 17. Hand. 2: 4). Volgens de andere mening, die nog veel wordt vastgehouden, zou men op onze plaats, evenals in Hand. 2: 4 moeten denken aan een spreken van vreemde talen, dat niet op de natuurlijke weg geleerd zou zijn en waarmee de Heilige Geest eerst de apostelen op het pinksterfeest en later nog andere gelovigen tot snelle uitbreiding van het Evangelie heeft toegerust. Daartegen zijn echter onoverwinnelijke moeilijkheden. 1) De Griekse taal, die niet zonder besturing van de Voorzienigheid sinds de overwinningstocht van Alexander de Grote ook in de Voor-Aziatische landen de heersende schrijf- en spreektaal was geworden, was bijna overal in het Romeinse rijk verspreid, ten minste in de steden en was dienstbaar aan de verkondiging van het Evangelie. In deze taal schreven dan ook de Nieuw-Testamentische schrijvers allen hun werken en zelfs dan, als zij, zoals Jakobus, in Palestina en voor Christenen uit de Joden, of, zoals Paulus, aan de Romeinen of te Rome schreven.

2) Het is tegen de manier van handelen van de Heilige Geest Zijn getuigen van moeilijkheden te ontheffen, die met hun werk verbonden zijn, integendeel zijn deze middelen tot ontwikkeling en oefening van zelfverloochening, van geduld en volharding. Hij heeft dan ook de zendelingen, die zich tot de barbaarse volken wendden, waarbij het Evangelie in de eerste eeuw nog in het geheel geen vaste voet verkreeg, het moeilijk aanleren van vreemde talen, niet geheel bespaard, al heeft Hij dat ook verlicht. 3) Wij vinden sporen daarvan, dat de apostelen inderdaad niet alle talen verstonden; zo schijnen bijvoorbeeld Paulus en Barnabas onbekend met het Lykaonisch geweest te zijn, omdat daar zij het afgodisch voornemen van de bewoners van Lystra niet opmerkten uit hun spreken, maar eerst uit hun toebereidselen tot het offer (Hand. 14: 11 vv.) en wat Petrus aangaat een zeer oude overlevering noemt de evangelist Markus als zijn tolk, wat wellicht in het bijzonder op het Latijn betrekking heeft, dat deze evangelist machtig was. 4) Paulus plaatst in Hoofdstuk 14: 14 v. het spreken in een vreemde taal niet tegenover de moedertaal, maar als de taal van de Geest tegenover die van het verstand, tegenover die van het gewone leven, hetzij die de Hebreeuwse, of Griekse of Romeinse taal was. Was het een spreken in vreemde talen geweest, dan had hij het zeker niet vergeleken met de onduidelijke woorden van een fluit of citer (14: 7 vv.), noch voor iets verklaard, dat zonder de gave van de uitlegging voor alle toehoorders onverstaaenbaar was, omdat in ene talrijke vergadering zich ten minste enigen moesten bevinden, die deze talen kenden. De onverstaaenbaarheid had dus geen betrekking op de afwijking van het spreken in talen van de moedertaal, maar van alle talen, ook van buitenlandse, zelfs, terwijl de apostel het met de laatsten vergelijkt (Hoofdstuk 14: 10 v.), onderscheidt hij het tevens van die. Wij moeten dus zeggen, het spreken in talen was, zoals reeds de uitdrukking in Mark. 16: 17, "met nieuwe tongen spreken" daarop wijst, een spreken dat van alle toen gebruikelijke dialecten afweek een taal van de nieuwe Geest, die over de discipelen was uitgestort. Die nieuwe Geest brak door de beperkingen van de natuur heen, nam om zo te zeggen van de menselijke geest met geweld bezit en wijdde de menselijke tong tot een orgaan van het Evangelie, schiep zich een nieuwe taal, zoals ook in het algemeen het inwendige en uitwendige, ziel en lichaam, gedachte en vorm nauw met elkaar samenhangen. Wij moeten nu onderscheiden wat het eigenlijke wezen uitmaakt van het spreken met tongen als een gave van de apostolische kerk in het algemeen en de bijzonderen vorm, waarin zij bij haar eerste te voorschijn treden op het pinksterfeest zich vertoont. Wat de algemene aard daarvan aangaat is het een onwillekeurig pneumatisch spreken in een extatische toestand van de hoogst verhevene godsvrucht, waarbij de mens wel niet buiten zichzelf wordt geplaatst, maar in het hoogste gemoedsleven verheven is, daar, waar hij bepaald met het goddelijke wezen in vereniging is, waar het dagelijkse wereld- en zelfbewustzijn en dus ook de gewone manier van spreken op de achtergrond treedt, de spreker geheel door het Godsbewustzijn beheerst wordt en een orgaan wordt zonder eigen wil, een orgaan van de objectieve Geest van God, die hem vervult. Uit de woorden in Hand. 2: 4 "zij begonnen te spreken met andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken", blijkt dat bij het spreken met tongen (glossolalie) een inspiratie plaats had, die op inhoud en vorm, gedachte en stijl tevens betrekking had. De inhoud was de lof van de grote daden van Gods verlossende liefde, de vorm gebed, dankzegging en gezang. Wat de gedachte aangaat had het met de uitwendige zending niets in de eerste plaats te maken, het was geen prediking, geen verkondiging aan de buitenwereld, maar een inwendige cultusacte, een extatische dialoog van de ziel met God; en nu geschiedde dit wat de stijl aangaat in een bijzondere, onmiddellijk door de Geest geïnspireerde verheven, maar duistere, desultorische taal, die, naardat, het spreken een bidden of psalmzingen (Hoofdstuk 14: 15) was, wellicht ook, naar de moedertaal van de redenaar en de verschillende graden van zijn opgewektheid een grote onderscheidenheid toeliet, waarom de apostel in vs. 10 en 28 van "menigerlei talen" en in Hoofdstuk 13: 1 van een spreken met de talen van de mensen en van de engelen gewaagt. Het eerste doelt waarschijnlijk op een geheel nieuwe pneumatische spraak, die zich van alle

gewone spraken onderscheidde in dezelfde graad, waarin de gemoedstoestand van hem; die met tongen sprak, verheven was boven het alledaagse bewustzijn en de verstandelijke reflectie. Door de Geest met kracht voortgesleept, de wereld en zichzelf vergetend en de onmiddellijke gemeenschap van de Godheid genietend, sprak de spreker met tongen de lof uit van de grote daden van de eeuwige liefde. Alleen voor hem, die zelf zich in die extase bevond, waren die hooggeestelijke, feestelijke, als uit de engelenwereld overklinkende tonen verstaanbaar; de oningewijden kwamen zij echter voor als de onduidelijke tonen van een muziekinstrument, of van een vreemde taal, of zelfs van een waanzinnige, vooral als velen zich op dezelfde tijd op zo'n manier met God onderhielden (Hoofdstuk 14: 23). Die glossolalie diende niet in de eerste plaats tot stichting van de gemeente, maar haar hoofddoel was de stichting van de spreker zelf; de inwendige verrukking, de ongewone verheffing van de geest, die zichzelf niet meer meester was in het goddelijk leven, drukte zich ook onwillekeurig uit in de aard en de manier van de mededeling, zodat in Hand. 2: 43 een deel van de vergaderde menigte met de apostelen spot en wat zij van hen zien, als gevolg van dronkenschap verklaart. Ook bij de apostelen op de pinksterdag is het spreken met tongen in de eerste plaats een spreken met God en niet met mensen een godsdienstige acte van de discipelen, de extatische uitdrukking van hun lofzegging en hun dankgebed en behoort dus tot het inwendige leven van de kerk. Het begon toch reeds voordat de menigte zich vergaderde en kon aldus op de toehoorders een vreemde verwondering, de indruk van een door God gewerkt wonder teweeg brengen en de wens opwekken om nadere opheldering te ontvangen, die hun dan ook niet door een nieuwe daad van glossolalie, maar door de duidelijke, in de taal van het dagelijkse leven vervatte prediking van Petrus ten deel werd. Terwijl nu in Hand. 8: 17; 10: 46 en 19: 6 8. 17 10. 46, evenals in de Paulinische gemeenten de extatische mededeling van hem, die met tongen sprak, zich zonder twijfel in het wezenlijke aansloot aan diens moedertaal, geschiedde het spreken met tongen door de apostelen op de pinksterdag zeker in de vreemde talen van de buitenlanders, die op het feest te Jeruzalem aanwezig waren. Dat wekte juist hun verwondering op, dat de ongeleerde Galileërs in talen spraken, die kennis men niet van hen kon verwachten; deze moest hun echter plotseling op wonderbare manier meegedeeld zijn. Dienvolgens vond bij het eerste te voorschijn treden van de gave van de talen en voor een uit alle oorden van de wereld samengestroomde menigte een verheffing daarvan in die zin plaats, dat de Heilige Geest de discipelen tijdelijk bekwaam maakte om in hun toestand van extatische geestdrift, in de verschillende toen juist vertegenwoordigde talen zich uit te drukken en daardoor een des te diepere indruk op het vatbare deel van de toehoorders te maken. Het is ook niet moeilijk de symbolische betekenis van deze gebeurtenis te vinden; zij moest aan de ene kant persoonlijk voor de apostelen een goddelijke verzekering en bevestiging zijn, dat zij tot getuigen van Christus in de hele wereld geroepen waren, aan de andere kant voor alle aanwezigen een duidelijk profetisch wijzen op de universaliteit van het Christendom, waarom ook Lukas onder de titel "al volk van degenen, die onder de hemel zijn" de namen van de volken in het bijzonder noemt. Zo staat het spreken met tongen op de geboortedag van de kerk, zoals deze dag zelf enig en zonder voorbeeld in de geschiedenis. Dadelijk bij haar eerste begin is het einde van haar ontwikkeling, dat niets anders is dan de eind-oplossing van de Babylonische spraakverwarring en de vereniging van de volken en talen door de Heilige Geest, profetisch geanticipeerd en voor afgebeeld. Later daarentegen is het spreken met tongen slechts een onwillekeurig, psalmachtig bidden of zingen in de toestand van pneumatische verrukking en diep indringen in de geheimen van het goddelijk leven, waarbij de menselijke geest zichzelf niet meer machtig, een meer of minder passief orgaan van de Heilige Geest is, als het ware het instrument, waarop deze Zijn bovenaardse melodieën speelt. Van een wonderbare mededeling en handhaving van talen van vreemde volken is daar geen spoor meer. Zou nu echter de gemeente van dit spreken met tongen enige winst hebben, dan moest of hij, die met tongen sprak, zelf de inhoud van zijn rede later, als hij

uit die toestand van verrukking in die van bezadigdheid was teruggekeerd, ons de zondagstaal in die van de werkdagen vertalen of er moest, omdat er volgens Hoofdstuk 16: 28 ook sprekers met tongen waren, die de uitlegging niet machtig waren, een ander aanwezig zijn, die, zoals wij op onze plaats horen, het charisma bezat van uitlegging van de talen. Dit bestond daarin, dat hij, die dit bezat, de taal van de extase of van de Geest in de taal van het gewone bewustzijn overdroeg en voor de gehele gemeente verstaanbaar maakte. Is er nu zaak een uitlegger niet aanwezig, dan moet volgens de aanwijzing van de apostel de spreker met talen zich niet in het openbaar laten horen, maar zich in stilte met God onderhouden. Nauw verwant met de gave van de talen is, zoals reeds boven is opgemerkt, de gave van de profetie. Ook deze is een spreken door de Geest, in een toestand van verlichting en openbaring van boven; dit heeft echter niet plaats, zoals bij het spreken met tongen, in de eigenlijke extase, maar in helder zelfbewustzijn en evenzo is het niet een verkeren met God in geheimvolle, voor oningewijden onverstaanbaar tonen, maar richt zich onmiddellijk tot de gemeente, haar opwekkende, vermanende en vertroostende, zonder dat deze een uitlegger nodig heeft om te verstaan wat gezegd wordt. Ja, niet alleen dienden de redenen van opwekking en vertroosting door de profeten om de gelovigen te versterken, te verkwikken en opnieuw te verlevendigen (Hand. 4: 36), vooral konden vatbare Joden en heidenen, die de godsdienst van de Christenen soms bijwoonden, krachtig daardoor worden aangegrepen, bestraft en tot bekering gedrongen (Hoofdstuk 14: 24 vv.), zodat de gave van de profetie voor de uitbreiding van de kerk van grote betekenis was. In de Christelijke gemeente was zeker ook een profetie in engere zin, waardoor toekomstige zaken, die met het rijk van God direct of indirect samenhangen, voorspeld werden (Hand. 11: 28; 21: 4, 10 vv. Over deze bijzondere gave van voorspellen wordt hier niet gesproken; het zijn tegenwoordige zaken, waarop de profetie, door de apostel bedoeld, betrekking heeft, de raadsbesluiten van God, de diepten van de Heilige Schrift, de verborgen toestanden van het menselijk hart, de afgronden van de zonde te ontdekken, in bijzondere gevallen ook wel de keuze van God en de roeping tot een bepaald ambt of werk in Zijn rijk bekend te maken (Hand. 13: 2. 1 Tim. 1: 18; 4: 14 Zo staat de gave van de profetie aan de andere kant in nauw verband met de gave van de onderwijzing (vgl. bij vs. 28). Toch onderscheidt zij zich daardoor van deze, dat zij niet zozeer uitgaat van het stil ontwikkelend denken, als van het onmiddellijk aanschouwen en het diep bewogen gevoel en zich niet zozeer tot het verstand als tot het gevoel van de toehoorders keert en daarom op hen ook een wegslepende, sterke indruk uitoefent. De profeet is evenmin als de leraar een zuiver passief orgaan van de Geest. Hij heeft een zekere vrijheid in de uitoefening van zijn gave en daarom ook een bepaalde verantwoording voor haar gebruik (Hoofdstuk 14: 32). Evenals er nu niet alleen ware, door Gods Geest gedreven profeten waren, maar ook valse, die door menselijke of zelfs satanische geestvervoering gedreven werden, kon zelfs in de voordracht van een echte profeet de waarheid met deze of gene dwaling vermengd zijn. Als een heilzaam correctief tegen verkeerdheden en misbruiken staat, evenals de gave van de uitlegging tegenover het spreken met tongen, naast de profetie de gave van onderscheiding van de geesten. Deze onderscheiding van de geesten is een zaak van de gelovigen in het algemeen (1 Thessalonicenzen. 5: 21). In eerste vergadering van de gemeente is het nodig, dat ogenblikkelijk tegenstand wordt geboden als een geest, aan de waarheid vreemd, zich voor de Heilige Geest wil uitgeven, of dwaling door de waarheid heen vlechten wil; en dan is er zo'n gave nodig, die hem, die ze bezit, het onderscheid tussen de ene en de andere geest onmiddellijk doet voelen, zonder dat hij eerst op de weg van nadenken en overpeinzen zich een oordeel over het door de profeet gesprokene behoeft te vormen, dat, omdat het later verkregen wordt, meestal te laat zou komen. Als de apostel aan het einde van deze optelling van de velerlei gaven nog zegt: "deze dingen alle werkt dezelfde Geest" en daarmee terugkomt op een gedachte, waarvan hij reeds boven (vs. 4) was uitgegaan, dan wil hij aan de gemeente, waarin schoot zich alle deze gaven zo krachtig betoonden, de aanwijzing geven dat

zij zich om deze niet moesten scheiden en verdelen, maar de eenheid en eensgezindheid, kon door deze zelfde gaven aan de hand gegeven, bewaren. En als hij daarop voortgaat: "delend aan een ieder in het bijzonder, zoals Hij wil" dan wil hij verhoeden, dat iemand zijn gave te hoog schattend, zich boven een ander verheft en iemand, gering achtend wat hem ten dele is geworden, een ander het hogere, dat hem verleend is, misgunt. Ieder moet ontvangen wat hem gegeven wordt en alle gaven afmeten naar de maatstaf, dat de ene gave zowel als de andere een gave van de genade en van de Geest is en zij allen dus met elkaar volkomen gelijk staan. De Heilige Geest heeft bij Zijn verdeling van de gaven een bepaald plan, een vaste wil. Hij handelt niet als duistere, blinde natuurkracht, maar als goddelijk vrije, zichzelf bewuste en wijs regelende persoonlijkheid. Alleen als wij ons aan de beschikkingen, die Hij maakt, met gewilligheid onderwerpen, onze gave erkennen en de bestemming van deze vervullen, zullen wij werkelijk iets volbrengen, dat tot eer van God en tot uitbreiding van Zijn rijk, als ook tot onze eigen vrede en onze welvaart zal dienen. Het verlaten daarentegen van de ons voorgeschreven weg en het zich indringen in de roeping van een ander brengt slechts verwarring aan voor het geheel en doet ons onze zegen en onze erfenis verliezen. Verder moeten wij opmerken hoe beslist in de uitspraak van dit vers zowel de Godheid als de persoonlijkheid van de Heilige Geest op de voorgrond treedt. De eerste, omdat Hij doet wat volgens vs. 6 werk van God is, de tweede, omdat Hij het doet krachtens een willen door raad en wijsheid bepaald.

12. En niet alleen behoren die gaven van de Geest bij elkaar volgens haar oorsprong, waarvan ik zo-even (vs. 11) sprak, a) maar ook volgens haar bedoeling en bestemming. Want zoals bij ieder van ons, wat het uitwendige aangaat, het lichaam een is en het toch vele leden heeft, zodat de eenheid de veelheid niet uitsluit en al de leden van dit ene lichaam, hoewel vele zijnde, maar één lichaam zijn, zodat weer de veelheid de eenheid niet in de weg staat, zo ook Christus, van wie wij als het lichaam, dat hier in aanmerking komt (Efeze 1: 23; 5: 29 v.), wij Christenen de leden zijn (Rom. 12: 4 v.).

a) Efeze. 4: 16.

Op dezelfde wijze als Paulus in Gal. 3: 16 het ene zaad van de belofte "Christus" heet en toch daarna (vs. 29) degenen, die Christus in de doop hebben aangedaan, in het zaad van Abraham insluit, noemt hij hier de Christenheid Christus, omdat in haar Christus Zijn zichtbare tegenwoordigheid heeft en Zijn aanzijn in haar werkzaam maakt door de genademiddelen en de genadegaven van Zijn Geest. Wat in het burgerlijke een "zedelijk lichaam" is, dat rechten als corporatie heeft, dat is op de bodem van de Geest de Kerk en haar naam, die alle leden insluit, is Christus. Zij is onderscheiden van Jezus Christus, de eengeboren Zoon van God, maar onafgescheiden van Hem heet zij zoals Hij naar Zijn ambt heet en zij is èn als ontvangster èn als bestuurster van Zijn goederen en gaven wat Hij is. Dit geheim is aan Paulus duidelijk geworden op de weg naar Damascus, toen hij de stem van de Heere hoorde: "Saul! Saul! wat vervolgt u Mij? " en in het huis van Judas te Damascus, toen de Heere met hem sprak en handelde door de mond en de hand van Ananias (Hand. 9: 4, 17 vv.). Van die tijd af stond het voor hem vast als een rots, dat de ten hemel verhoogde Jezus leefde in Zijn kerk op aarde als de plaats van Zijn genadige tegenwoordigheid.

De leden tezamen met het hoofd zijn één Christus; het woord "Christus" staat er in de plaats van die allen, die de gemeente uitmaken (vgl. Efeze. 2: 20 v.).

Had de Apostel geschreven: "zo ook de gemeente van Christus", dan zou de Kerk voorkomen als een op zichzelf staand lichaam, waartoe de Christenen elk in het bijzonder behoren. Hij

wil echter niet dat zij daarvoor worden gehouden, maar de gelovigen moeten zichzelf voor leden van Christus houden, die door hun toebehoren aan Hem ertoe verenigd zijn om één lichaam, namelijk Zijn lichaam, uit te maken.

13. Want ook wij allen zijn door één Geest, die wij bij onze opname in het Christendom ontvingen, tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen (Gal. 3: 28. Kol. 3: 11); en wij zijn allen door het water van de doop (1 Petrus 3: 20 v.) tot één Geest (Efeze. 4: 4) gedrenkt, omdat bij die doop de Heilige Geest op ons werd uitgestort (Tit. 3: 6) en ons aan elkaar verbond tot een eenheid van begiftigden met de Geest en van begenadigden met Zijn zalving (1 Joh. 2: 20 vv.).

Het blijkt uit deze plaats hoe Paulus de eenheid van de Kerk beschouwt niet als iets, dat van buitenaf is aangebracht, maar als iets, dat van binnen uit zich heeft gevormd.

Ook in Efeze. 4: 6 stelt de Apostel de éne doop voor als een van de sterkste banden van vereniging voor de Kerk. Schoon plaatst hij op onze plaats de veelheid tegenover het geheel: "Wij allen" tussen de eenheid van de meegedeelde genade en van haar doel en werk, de vereniging tot één organisch geheel: "tot één lichaam" en drukt nu de tegenstelling in de veelheid zeer sterk door te specificeren die door volkszegen en verschil van stand uitwendig scherp gescheiden zijn "hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen", maar alleen om wat door "hetzij, hetzij" gescheiden is, te laten voorkomen als een des te sterkere eenheid. De toepassing is zeer praktisch, overeenkomstig tijd en plaats, omdat deze tegenstellingen in de elementen van de gemeenten met zo'n sterke wrijving en afstoting van de hogere tegen de lager staanden, van de Joden tegen de heidenen, van de vrijen tegen de slaven op de voorgrond traden. Terwijl hij probeert de eenheid van de Geest, de gemeenschap van de gelovigen zo sterk mogelijk uit te drukken, laat hij nog de parallelzin volgen: "en wij zijn allen tot (volgens een andere lezing "met één Geest gedrenkt)". Dit "gedrenkt" doet Chrysostomus denken aan het tweede Sacrament, dat zozeer als Sacrament van vereniging en liefde voorkomt en als zodanig ook in Hoofdstuk 10: 17 is opgevat. Het is echter natuurlijker het woord te verklaren als een figuurlijke uitdrukking, om de rijke mededeling van de Heilige Geest te kennen te geven (vgl. Joh. 7: 38 v. en Sir. 15: 3).

Alleen de plechtigheid, waarmee het deelgenootschap aan de gemeente begint, dus de doop, kan in beide delen van het vers bedoeld zijn. Het is alleen de vraag, die reden er voor bestaat, dat de Apostel die met deze twee uitdrukkingen noemt. Duidelijk komt die plechtigheid de ene keer voor als een uitstorting van de Geest, die de mens als een bad overstroomt en hem in de gemeente inlijft (Efeze. 5: 26), de andere keer als een drinken met Hem, zodat Hij in de mens ingaat en Zijn inwendig opwekkende en bewegende werking uitoefent in al de openbaringen van de Geest, waarvan hier sprake is.

14. Dat echter, wat de individuele begiftiging of de bijzondere genadegave, die ieder ontvangen heeft, ons toch van elkaar onderscheiden, doet aan onze eenheid geen schade en heft die op generlei manier op; want ook het lichaam is niet één lid, maar vele leden, die in vereniging met elkaar het geheel uitmaken en daarom ook in hun verhouding tot het geheel overeenstemmen met de aan een ieder gegeven bestemming.

16. En als het oor zich beklaagde slechts aan de kant van het hoofd geplaatst te zijn en niet tot het voorste deel van het aangezicht te behoren en daarom zei: "Omdat ik het oog niet ben, ben ik van het lichaam niet; " is het daarom, om die zichzelf minachtende, uit verstoordheid

voortkomenderede, niet van het lichaam? Zou het aangezicht het gehele hoofd zijn en alleen dat, wat zich daaraan bevindt, aanspraak hebben tot het geheel te behoren?

15. Als de voet ontevreden was, dat zij beneden aan het lichaam een plaats had ontvangen en in miskenning van haar bestemming, daarin uitgedrukt, zei: "Omdat ik mij niet boven aan het lichaam bevind en bijvoorbeeld de hand niet ben, dan ben ik van het lichaam niet", is hij daarom, om die zelfverachting, die verdrietelijke mening, niet van het lichaam? Zou daarom de voet werkelijk niet meer tot het lichaam behoren?

16. En als het oor zich beklagde slechts aan de kant van het hoofd geplaatst te zijn en niet tot het voorste deel van het aangezicht te behoren en daarom zei: "Omdat ik het oog niet ben, ben ik van het lichaam niet; " is het daarom, om die zichzelf minachtende, uit verstoordheid voortkomenderede, niet van het lichaam? Zou het aangezicht het gehele hoofd zijn en alleen dat, wat zich daaraan bevindt, aanspraak hebben tot het geheel te behoren?

17. Was het gehele lichaam het oog, zoals in de grond zij verlangen, die daarvan afhankelijk schijnen te willen maken, of men tot het lichaam behoort, waar zou het gehoor zijn, dat toch niet minder noodzakelijk is dan het gezicht? En verder, als iemand het behoren tot het lichaam afhankelijk zou willen maken daarvan dat men oor was, was het gehele lichaam gehoor, waar zou de reuk zijn, die even onontbeerlijk is?

18. Maar nu heeft, zoals de zaak tegenover al die ongerijmdheden werkelijk is, God de leden gezet, een ieder van deze op de bepaalde, onveranderlijke plaats in het lichaam, zoals Hij gewild heeft. Zo moet ieder de hem aangewezen plaats en bestemming gewillig erkennen en mag hij geenszins tot ontevredenheid overslaan.

19. Waren zij alle, al die leden, uit welker samenvoeging volgens de regeling van God een lichaam bestaat, maar één enkel lid, waar zou het lichaam zijn, dat toch eigenlijk alleen daardoor lichaam is, dat het uit verschillende organen is samengesteld?

20. Maar nu, zoals Gods wijsheid het geregeld heeft, zijn er wel vele leden, maar slechts één lichaam. In de aaneenvoeging van de verschillende leden tot één geheel wordt de eenheid vertegenwoordigd, die de eigenschap vormt, die de zijne is.

In de woorden aan het eind van het twaalfde vers: "zo ook Christus" liggen in verband met de voorafgaande woorden, waarop zij betrekking hebben, twee waarheden, 1) dat het met Christus is evenals met het lichaam, dat ondanks de vele leden één is, waarbij volgens de woorden: "al de leden van dat ene lichaam, vele zijnde, zijn maar een lichaam", de veelheid van de leden, de eenheid van het lichaam niet in de weg staat. Deze eerste waarheid heeft de apostel bewezen met hetgeen hij in vs. 13 zei: alle, hoe onderscheiden zij ook waren volgens hun godsdienstig-nationale en politiek-sociale positie, hebben toch, toen zij Christenen werden, die ene Geest ontvangen en zijn zo tot één lichaam aan elkaar verbonden. In die korte uitspraak lag echter ook nog een tweede waarheid, 2) dat het met Christus is als met het lichaam, dat zonder zijn eenheid te verliezen, toch in vele leden verdeeld is. Het "want" waarmee vs. 14, dat de nadere aanwijzing van die waarheid inleidt, begint, wijst terug op hetgeen aan het begin van vs. 12 staat "zoals het lichaam een is en vele leden heeft." Het neemt de gedachte, die daarin ligt, nu weer op in deze vorm "ook het lichaam is niet één lid, maar vele leden." Zo moet nu worden aangewezen, dat zij, die tot Christus behoren, evenals zij volgens de vroeger genoemde overstroming en vervulling, met een en dezelfde Geest, allen tezamen een eenheid vormen, ook door de menigvuldige gaven, die de Geest van God

hun toedeelt een veelheid zijn, omdat zij in dat opzicht verschillen van elkaar en ieder iets anders zijn aan het lichaam van Christus. Hier hebben wij dan de volgende drie gedachten, die elk in een tweetal verzen worden uitgedrukt, a) vs. 15 en 16: geen lid moet, omdat het niet is, wat een ander is, verdrietig zijn, omdat zijn positie hem geringer voorkomt en met minachting van zijn bestemming, loochenen dat hij tot het lichaam behoort. Het tegenovergestelde is waar en geenszins is het, zoals men zich voorstelt, dat men bij de andere leden is achtergesteld. De apostel stelt zich daarmee tegenover diegenen in de gemeente, die ontevreden zijn met hun gave en de positie, die zij hebben ontvangen, alsof die in vergelijking met andere te laag en te gering zou zijn. b) In vs. 17 en 18 : er zou geen gehoor zijn, als het lichaam geheel oog was en geen reuk, als het geheel gehoor was. Zo is het dan ook niet, maar God heeft de gedachte van Zijn welbehagen over een op velerlei wijzen begaafd geheel op die manier verwezenlijkt, dat Hij het lichaam met een veelheid van leden vormde, waarvan elk tot vervulling van de hem gegeven bestemming de juiste plaats aan het lichaam heeft verkregen. Daarmee wijst de apostel op de dwaasheid van hen, die deze of gene geestesgave, die alleen als van grote betekenis werd geacht, mochten bezitten en aan God toeschreven, wat Hij iets deed, wat Zijn heerlijk welbehagen zou weerspreken. Hij moest de gemeente in plaats van tot een goed ingericht lichaam, tot een ongeordende klomp maken, wilde Hij de begeerte van dergelijke dwazen vervullen. Deze moeten integendeel hun eigen dwaze begeerte laten varen en zich naar de gedachte van God schikken, dan zullen zij ook erkennen, dat de positie en gave hun verleend, even belangrijk en even groot van waarde is als elke andere, waarnaar zij tot hiertoe hebben verlangd. c) Vs. 19 en 20 : Er zou geen lichaam zijn, als de leden alle een en hetzelfde lid waren; er zou dan slechts dit ene lid zijn. Zo is het ook niet; integendeel zijn de leden vele en ten gevolge van zodanige veelheid zijn zij onder elkaar onderscheiden, hoewel het lichaam, dat uit deze bestaat, een is en een geheel vormt. De apostel keert zich duidelijk tot de anderen, die ook wel, evenals die tevoren werden beantwoord, op één soort van gave uitsluitend waarde legden, maar nu, omdat zij wisten die te bezitten, allen die met hen onafscheidelijk verbonden waren, minachtten en door zo'n minachting er hen toe verleidden om hun eigen gave te miskennen, zo niet geheel weg te werpen. Zo was het in de gemeente te Corinthiërs, dat alle leden één lid wilden zijn, ten minste had dit plaats bij hen, die zich er aan schuldig maakten, dat zij het spreken met tongen te hoog stelden, of dat zij er op roemden, als zij deze gaven bezaten, of dat zij ontevreden waren, als zij niet deze, maar een andere gave bezaten.

21. En om het gebruikte beeld toe te passen naar die zijde, waar het voor hen, die in gave en plaats bevoorrecht zijn, van bijzondere betekenis is, het oog kan niet zeggen tot de hand: "Ik heb u niet nodig, of weer het hoofd kan niet zeggen tot de voeten: "Ik heb u niet nodig. "

In vs. 14-20 handelde de apostel bij de ontwikkeling van zijn beeld over hen, die ontevreden waren over de gaven van de Geest die hen toegedeeld was, die zij voor minder hielden en dan de gaven van anderen ook voor zich begeerden. In zoverre zo'n begeerte juist door de anderen, die zich op hun gave verhieven en de overdreven waardering van deze zelf eerst in zwang hadden gebracht, teweeggebracht of ten minste te gevoed was, hadden zij (vs. 19 en 20) eveneens reeds een bestraffing van hun verkeerdheid ontvangen, maar van vs. 21 wendt Paulus zich nu in het bijzonder tot hen en doet hen voelen hoe onverstandig het is om zich, zoals in hun gedrag is te zien, op de gaven te verheffen en op minder begaafden met minachting neer te zien. Het oog, zegt hij, mag niet denken dat het de hand en het hoofd mag niet menen, dat het de voet zou kunnen missen, omdat toch, wat niet nader uiteengezet hoeft te worden, het zien van een voorwerp zonder de mogelijkheid het te grijpen en het willen van een doel, zonder de mogelijkheid het te bereiken, nooit voldoende zou zijn.

Zij, die een helder inzicht hebben in goddelijke zaken, kunnen hen niet missen, die uitwendige bezigheden in de kerk verrichten; de regeerder kan niet missen, die voor anderen lasten en bezwaren ten behoeve van de kerk dragen.

23. En die ons dunken de minst eerlijke, de minst in ere zijnde leden Pr 19: 11 van het lichaam te zijn, zoals buik, lenden en benen enz., dezen doen wij overvloediger eer aan, omdat men ze op een manier bekleedt, dat zij even schoon zijn als de lichaamsdelen, die men ontbloot laat en onze onsierlijke leden, die wij niet mogen laten zien, hebben overvloediger versiering, omdat men ze niet slechts op dezelfde manier verbergt als de minst eerlijke, maar ook zich toelegt, aan deze bijzondere welvoeglijkheid te geven.

24. Maar onze sierlijke, zoals het hoofd met zijn delen en onze handen, hebben het niet nodig dat men ze bekleedt en zodanig versiert; maar God, die bij hetgeen wij op de hier besproken wijze doen, daartoe door Zijn regeling de drang in onze natuur heeft gelegd, heeft het lichaam zo samengevoegd, heeft de verschillende leden harmonisch tot een geheel verbonden, gevend overvloediger eer aan hetgeen gebrek daaraan heeft, aan de onaanzienlijke leden (1 Sam. 2: 8).

Door dit alles geeft Paulus te kennen dat de mindere gaven in de gemeenteniet worden veracht of verwaarloosd, naar dat die bijzondere opmerkzaamheid en zorgvuldigheid waardig geacht moeten worden, omdat die voor het geheel onontbeerlijk zijn en de eer van de gemeente daarvan evenzeer afhangt, als de eer van het lichaam afhangt van het versieren van de onaanzienlijke en het verbergen van de onwelvoegelijke delen.

De voorstelling van de apostel heeft duidelijk nauwe betrekking op de omstandigheden te Corinthiërs, waar men een valse menselijke voorstelling had van de waarde van de verschillende geestesgaven. Terwijl men de werkelijke gaven om hun onaanzienlijkheid verachtte, stelde men bijvoorbeeld de gave van de talen en haar uitwendige glans te hoog en toch had de Heere aan deze alleen daarom een bijzondere glans gegeven, omdat zij op zichzelf tot de mindere gaven te rekenen was (vgl. Hoofdstuk 14: 1 vv.)

25. De Heere heeft dit zo beschikt, opdat geen tweedracht in het lichaam zij, van die aard, als in vs. 21 voor een ogenblik werd aangenomen, zonder dat die ook in werkelijkheid zou kunnen voorkomen, maar opdat de leden voor elkaar gelijke zorg zouden dragen en elk in het bijzonder dit zou op het oog hebben, dat de andere zich wel mochten bevinden, zoals bijvoorbeeld, als de hand iets verstorends of pijnverwekkends van het oog wegneemt.

26. En hoe volkomen is Gods doel bereikt in de wederkerige sympathie van de leden van het lichaam! Want hetzij dat één lid lijdt, zo lijden al de leden mee; hetzij dat één lid verheerlijkt wordt, in het volkomen van het daaraan eigenaardige leven door bijzondere ontwikkeling gebracht wordt, zo verblijden zich al de leden mee (vgl. Rom. 12: 15).

Zoals het voor het hoofd onmogelijk is, zich niet te bekreunen om het lijden van de voeten, omdat in beide één leven is en zoals zijn welstand het gehele lichaam tot vreugde strekt, zo moet ook deze natuurlijke noodzakelijkheid, waaraan het lichaam gehoorzamen moet, ons op die hogere noodwendigheid wijzen, waaraan de verlost mens zich vrijwillig moet onderwerpen. (V.).

In de gemeente te Corinthiërs was verdeeldheid; de eendrachtige zorg, die alle leden van de kerk moet bezielen, dat zij alle met en door elkaar opgroeien in Christus, was verdrongen

door partijzucht en om in bijzondere gaven erkend te worden, die de één boven de ander had. Paulus loochent noch het onderscheid van de geestelijke gaven noch de graden ervan, wat betreft de meerdere of mindere waarde; integendeel bevestigt hij beide door het geheim van het lichaam en de leden; maar de scheuring bestraft hij; die wil God niet hebben; zij is zonde. Opdat er geen scheuring zij in het lichaam van de kerk, maar de leden voor elkaar gelijke zorg zouden dragen, heeft God juist de gaven ter stichting ongelijk verdeeld, zowel onder de Christenen in het bijzonder, als onder de verschillende gemeenten en door die verdeling leidt Hij de verschillende delen van de kerk ertoe om elkaar te erkennen en zich te betonen als delen van één geheel, als leden van één lichaam.

27. a) En u bent, bedenk dat, als u alles, wat ik hier van het lichaam en zijn leden heb geschreven, gelezen en overdacht heeft, wat uw geheel aangaat, het lichaam van Christus en wat uw bijzondere gaven en uw staat aangaat, leden in het bijzonder. Als u dit bedenkt zult u daarvan ook de juiste toepassing op uzelf maken.

a) Rom. 12: 5. Efeze. 1: 23; 4: 12; 5: 23.

Voegen wij bij hetgeen de apostel in vs. 21-26 heeft uiteengezet wat aan deze uiteenzetting is voorafgegaan, het bewijzen dat allen evenzeer tot het geheel behoren, hoe onderscheiden ook de begaafdheid of de roeping van de bijzondere personen is, in tegenstelling met de ontevredenheid van hen, die zouden willen zijn wat anderen zijn en de voorstelling van de noodzakelijkheid van een menigvuldigheid van gaven tegenover de geneigdheid, om slechts begaafdheden te laten gelden, of in waarde te houden, zo zou geen dwaling op dit gebied van het menselijk leven kunnen voorkomen, die niet door de apostel met de ontwikkeling van zijn beeld was bestreden. De toepassing daarvan te maken is nu de zaak van de lezers, die hij dit woord van vs. 27 toeroept.

In elke Christelijke gemeente wordt het lichaam van Christus voorgesteld, evenals in elke tempel van God (Hoofdstuk 3: 16); maar niet elke gemeente is een afzonderlijk lichaam van Christus, alsof de gemeenten lichamen van Christus waren en dus deze verscheidene lichamen had, maar wat de kerk in het groot en het algemeen is, dat is ook de bijzondere gemeente voor haar deel. Is nu de gemeente als geheel het lichaam van Christus, zo zijn de bijzondere personen leden (vgl. Hoofdstuk 6: 15), maar dit niet zonder onderscheid, zodat ieder elk lid kan zijn, maar ieder voor zijn deel, naardat ieder in het gehele organisme van de gemeente zijn bijzondere plaats en werkring heeft, die hem tot zijn deel is gegeven.

28. En wel mag u overtuigd zijn, dat ieder in het bijzonder niet alles hoeft te hebben en te zijn, maar er voor andere zaken weer anderen in de gemeenten zijn. Merk slechts op: God heeft er sommigen in de gemeenten, niet in een enkele gemeente, maar in de gehele kerk, gesteld, ten eerste apostelen, a) ten tweede profeten, ten derde leraars (vgl. Efeze. 4: 11), daarna krachten, daarna bezitters van de gaven van de gezondmakingen, behulpzels, regeringen en verder degenen die vele talen kennen (vgl. vs. 8-10 en Rom. 12: 7 v.).

a) Efez. 2: 20.

29. Zijn zij allen apostelen? Zijn zij allen profeten? Zijn zij allen leraars? Zijn zij allen krachten?

30. Hebben zij allen gaven van de gezondmakingen? Spreken zij allen met vele talen? Zijn zij allen uitleggers? Nee, niet allen hebben en zijn slechts één; maar ook niemand heeft alles tezamen; de gaven en ambten zijn onder de verschillenden verdeeld.

Paulus ontwikkelt in deze verzen verder wat hij aan het slot van het vorige vers (vs. 27) "leden in het bijzonder" had gezegd, en wel zo, dat hij eerst een zekere orde van rang omtrent hen, die met ambt, gave of krachten (vs. 4-6) begiftigd zijn, voorstelt en vervolgens door zijn vraag doet voelen, dat niet allen één zijn of één gave hebben. Zo verklaart hij zich nogmaals tegen de waardering van de een of andere gave, waarbij anderen worden uitgesloten.

De optelling in vs. 28 en vs. 29 v. is dezelfde, uitgezonderd dat in het laatste de behulpzels en regeringen ontbreken en dat in het eerste geen lid wordt genoemd overeenkomende met "uitleggers". Dat zijn ongelijkheden, die te kennen geven dat het niet te doen is om een beperkt getal van zekere gaven of genadegiften van bijzondere aard, maar om alle zonder uitzondering, die naam zij ook mogen dragen.

Eerst telt Paulus hier drie hoofdbedieningen (evenals Efeziërs 4: 11), de apostelen, de grondvesters en opperste leidlieden van de hele Christelijke gemeente (want deze en niet enkel de Corinthische is onder het lichaam te verstaan) met betrekking tot leer en wandel. Voorts in de gemeente eerst de profeten, die daarom vóór de leraren genoemd worden, omdat zij, ofschoon in andere opzichten minder belangrijk, toch Gods onmiddellbare bevelen aan de Christelijke gemeente ontvingen. Verder de leraren, die de gave van de kennis (vs. 8) bezaten. Onder de mindere ambten of bedieningen in de gemeenten staan nu weer de beide wonderdadige vooraan. De "wonderdoeners" waren onderscheiden van hen, die de gave bezaten om gezond te maken, waarschijnlijk daarom, omdat men onder de eersten verstond degenen, die buitengewone daden ook aan tegenstanders verrichtten tot grote verschrikking van gelovigen en ongelovigen, zoals Petrus, Hand. 5: 5, 10, 11 en Paulus, Hand. 13: 8 Daartoe zal ook wel te brengen zijn het uitdrijven van de duivels, zoals door Paulus, Hand. 16: 18 om gezond te maken daarentegen werkte in stilte op degenen, die zich met een gelovig hart overgaven, zoals de meeste zieken, die Christus en die Paulus genas, Hand. 19: 11 en 12. Vgl. Jak. 5: 14, 15 Voor "helpers", "regeerders" staat (Grieks) "hulpen", "leidingen", de gave om helpers en regeerders te zijn. Het eerste had betrekking op de verpleging van armen en zieken en het laatste op het bestuur van de gemeente. In zoverre dit meer op de uiterlijke staat van de gemeente betrekking had, komt het hier na de andere gaven voor, waarbij de apostel tevens een te hoog door de Corinthiërs gewaardeerde gave enigszins wilde achteruitzetten. Ten aanzien van de ouderlingen verlangde de apostel dat zij niet alleen nogmaals, maar ten allen tijde de gave van de leer mochten bezitten (1 Tim. 5: 17. 1 Kor. 3: 2. In die laatste plaats noemt de apostel de gave van de talen, waarop men in Corinthiërs een overdreven prijs stelde en die door de apostel daarom geringer werd geacht, omdat zij meer enkelen in het bijzonder bevoordeelde en een teken was voor ongelovigen, maar niet zozeer tot opbouw van de gemeente diende (Hoofdstuk 14: 1, 12, 19 enz. (V.).

Ook Hoofdstuk 14 wijst aan dat de apostel de gave van de profetie zeer hoog stelt, ten eerste wel alleen in verhouding tot het spreken met talen; maar de toestand van de apostolische kerk was van die aard, dat de profetie toen ook op zichzelf beschouwd van de grootste betekenis moest zijn; het was de gave van opwekking, waarvan de uitbreiding van de jeugdige kerk afhing. De leraars waren meer voor de kerk, die toenam in geloof en in kennis; haar toestand werd daarom pas echt veelbetekenend toen de kerk als geheel bevestigd was en haar inwendige ontwikkeling in wetenschap en leven begon.

Volgens de heersende mening komt de gave van onderwijzen overeen met het in vs. 8 1Co vermelde woord van de kennis, zodat woord van wijsheid en woord van de kennis slechts twee bijzondere takken van de gave van de leraars zouden zijn. Deze sluit weliswaar altijd de gave van kennis in zich, maar niet omgekeerd; integendeel kan men zich denken, dat iemand een zeer hoge graad van geestelijke kennis en toch zeer weinig talent van mededelen en voorstellen bezit. Het eigenaardige van de leraarsgave bestaat dus in de geschiktheid om de schatten van het woord van God en van de Christelijke ervaring in duidelijke samenhangende voordracht tot lering en opbouw van de gemeente uit te leggen en te ontwikkelen. Terwijl de profetische toespraak in de gloed van de geestverrukking uit het gevoel tot het gevoel spreekt en hoofdzakelijk opwekking en opnieuw levend maken bedoelt, zo keert zich het woord van de onderwijzing meer in de vorm van uiteenzetting tot het verstand en dient tot bevordering en tot opbouw van de reeds gestichte gemeente. De gave van inwendig hulpbetoon en verzorging (behulpzels) bevat zeker wel de verschillende werkzaamheden van het ambt van de diakenen in zich, dus in de eerste plaats de armen- en ziekenverpleging, het stille en eenvoudige, maar daarom met minder noodzakelijke en eerwaardige werken van de zelfverloochenende liefde, die of have en goed, of wat meer is, alle tijd en kracht aan de dienst door behoeftigen en de gemeente wijdt. De gave van regering en zielenzorg hebben alle opzieners en herders van de gemeente nodig, of om ze met hun gewone ambtstitel te noemen, de presbyters (oudsten) of bisschoppen (oversten), wier werk het is om de kudde, hen door de Heilige Geest toevertrouwd, te weiden; in de hoogste mate echter de apostelen, die niet alleen een enkele gemeente maar de gehele Kerk hadden te leiden; want hoe uitgebreider en ingewikkelder de werkring was, des te meer was ook de gave van regeling en besturing vereiste.

31. Maar als u, behalve de gaven, die u reeds bezit, nog andere wenst, ijver naar de beste gaven 1), die voor het welzijn van de gemeente de meeste waarde hebben en de nodigste zijn en zoekt niet zozeer naar die, die daarvoor weinig nuttig zijn. En ik wijs u in het hoofdstuk, dat nu volgt, een weg, die nog uitnemender is 2), die meer dan alle zaken uitnemend mag worden genoemd en moet worden bewandeld. Bewandel die, dan zult u mensen zijn, voor wie de gaven van de Geest nuttig zijn, terwijl zij u anders eigenlijk slechts schadelijk zouden wezen (Hoofdstuk 13: 1-3).

Met hetgeen in vs. 11 gezegd is: "de Heilige Geest deelt aan een ieder in het bijzonder, zoals Hij wil", strijdt niet het "ijveren" hier, omdat de wil van de mededelende Geest geen willekeur is, maar zich ook bepaalt naar de vatbaarheid en de geestelijke richting van het individu. Het ijverig streven naar de beste gaven bestaat dus negatief daarin, dat men zodanige charismata, die minder algemene noodzakelijkheid en waarde voor de gemeente hebben, als bijvoorbeeld de glossolalie, die velen probeerden te verkrijgen om ermee te pronken, zich ook minder ten doel stelt om die te verkrijgen. Positief bestaat het daarin, dat men daarentegen die betere gaven het voorwerp laat zijn van zijn ernstig begeren en het doel waarnaar men met ernstige inspanning streeft, zodat men de bepaalde ontvangbaarheid probeert te verkrijgen, die ervoor nodig is om het orgaan te zijn van die werkzaamheid van de Geest en zo door de vrije wil van de Geest de betere gave deelachtig te worden.

Vroeger drong de apostel er op aan, dat ieder tevreden zou zijn met die plaats, die hij in de gemeente innam. Hij wil echter niet, dat dit zou worden verstaan, alsof de lezers slechts moesten blijven, wat zij nu eenmaal waren, hij roept ze zelfs op om te streven naar gaven, die zij nog niet bezitten, waarbij nu volgens vs. 7 en 11 vanzelf spreekt, dat men naar hetgeen God door de Heilige Geest schenkt niet anders ijveren kan, dan doordat men het afbidt.

De Heilige Geest begiftigt de mens niet als een dode zak, maar als een, die de mond opendoet en drinkt. Die bidt, die ontvangt, die zoekt, die vindt, dat is in het bijzonder waar omtrent hen, die de geestelijke gaven ontvangen.

Voordat de apostel de gedachte, zo-even uitgesproken, dat men onder de gaven van de Geest vooral naar die moet ijveren, die tot opbouw van de gemeente dienen, in Hoofdstuk 14 verder uitwerkt, richt hij eerst het oog op de liefde, die alle gaven bezielen en besturen moet en zonder welke zij niets zijn. (V.).

De sterke uitdrukking, die gekozen is: "een weg, die nog uitnemender is", die superlatieve of als de sterkste positieve uitdrukking van de onvergelykelijke waarde moet worden opgevat, kondigt reeds aan dat het gemoed zich gaat verheffen tot de hoog verheven sfeer van de liefde, en de grote en ware hyperbool, waarin hij haar heerlijkheid prijst.

Evenals in het lichamelijk organisme de algemene levenskracht alle leden samenbindt en samen laat werken, zo is de liefde, die God naar Zijn wezen zelf is (1 Joh. 4: 16), de macht, die aan het lichaam van Christus leven en eenheid geeft, ja het principe van de eeuwigheid in haar openbaring in de tijd. Naar haar te jagen is daarom nog belangrijker dan gaven te zoeken. Zonder haar zijn alle gaven slechts schijn.

HOOFDSTUK 13

VOORTREFFELIJKHEID EN EIGENSCHAPPEN VAN DE LIEFDE

b. Over de liefde, zonder welke het bezit van de geestelijke gaven zonder waarde is en welke een veel hoger goed is dan die alle.

EPISTEL OP ZONDAG QUINQUAGESIMAE OF ESTO MIHI

Het Oude Testament bevat het Hooglied over de liefde, die de Heere en Zijn bruid, de gemeente, verbindt. Tevergeefs zoeken wij daar naar het Hooglied van de liefde, die haar band slingert om de kinderen van het huis, om de kinderen van het koninkrijk. De broederliefde verheft zich in het Oude Testament niet uit de zwakke beginselen, uit de onvolkomen aanvang. Pas in het Nieuwe Testament rijpt in de warme zonneschijn van de liefde van Jezus Christus tot Zijn broeders naar het vlees de vrucht van de broederliefde. De Zondag, die de lijdenstijd in de engste zin van het woord voorafgaat, is daarom met deze Psalm uit hoger koor, met dit lofgezag van de liefde versierd. Het bittere lijden, het onschuldige sterven van Jezus Christus is de hoogste lof van de liefde van God de Vader, die Zijn eengeboren Zoon, voor ons zondaren in de dood geeft en de liefde van God de Zoon, die tot dit offer van Zichzelf voor ons van harte bereid is. Wij moeten deze liefde met liefde beantwoorden, God de Vader en God de Zoon willen echter dat wij de liefde, die wij tot Hem in het harte dragen, aan onze broeders betonen. Wat wij aan deze doen, dat willen zij aanmerken en aannemen, alsof wij het aan Hemzelf hadden gedaan.

Men voelt het wel aan de apostel, dat hij de liefde, die hij prijst, met eigen ogen gezien en aan zijn eigen hart ervaren heeft. Anders kon hij niet met zulke verheven woorden van haar spreken, hij kon ons anders niet zo'n beeld van haar heerlijkheid en schoonheid voor ogen stellen, als voor hem en na hem niemand heeft getekend. Deze tekst laat zich daarom niet uitleggen, zoals men anders een tekst uitlegt, hij is te hoog, te teder bovendien. Men moet vrezen door enig menselijk toevoegsel de schoonheid ervan te benadelen. Ik zou het liefst, nadat ik uw aandacht daarop heb gevestigd, het boek toeslaan en heengaan, om u geheel over te laten aan de stille indruk van de apostolische prediking. Toch is ook weer dit woord van de apostel evenals ieder woord van God, er niet toegeschreven, dat wij de verhevenheid er van zouden bewonderen, maar opdat wij er ons door zouden laten vermanen, oordelen, bestraffen. De lof van de liefde: 1) haar waarde, 2) hare schoonheid, 3) haar duur.

De liefde, de koningin in het rijk van de Heilige Geest: 1) het hoogste is, als de liefde ontbreekt, slechts schijn; 2) waar liefde is moet iedere deugd zijn; 3) als alles verdwijnt blijft de liefde alleen.

De grootheid van de gelovige, heilige liefde. Wij overdenken

1) de macht, die zij boven alle andere gaven uitoefent, 2) de Geest, waarmee zij in de wereld wandelt, 3) de betekenis, die zij voor de eeuwigheid heeft.

De heerlijkheid van de liefde: 1) zij overtreft alles, 2) zij overwint alles, 3) zij duurt langer dan alles.

Geloof, liefde en hoop zijn het ware sieraad van de Christen:

1) geloof legt de eerste steen tot de vaste grond van de zaligheid; 2) liefde moet de vrucht van het geloof aan God en ook de naaste openbaren; 3) hoop geeft aan de liefde moed, om iedere nood te overwinnen.

Waarom is de liefde het meest onder de drie hoofddeugden van de Christenen? Omdat zij 1) zich door niets laat vergoeden, 2) zulke heerlijke eigenschappen en 3) een eeuwige duur heeft.

1. Al was het dat ik de talen van de mensen en van de engelen sprak, een spreker met tongen was, die de gave van de menigerlei talen 1Co 12: 11 in een mate bezat, dat uit zijn mond alle mogelijke soorten van talen, niet alleen die van de mensen, maar zelfs ook van de engelen werden gehoord en ik de liefde niet had, die niet eigen voordeel, maar in zelfverloochening wat van de anderen is zoekt, dan was ik, bij al de klank van de stemmen, die ik liet horen, omdat het kloppend hart daarbij ontbrak, een klinkend metaal of luidende schel geworden.

Onder de gaven, die Paulus met de liefde vergelijkt, stelt hij de in Corinthiërs zo hoog geschatte gave van het spreken met tongen voorop. Wanneer u het ver brengt, spreekt u in de vervoering van de Geest toch slechts in menselijke talen; maar al spreekt u ook zelfs de taal van de engelen, werd u zelfs een mate van de Geest ten deel, die de aardse, menselijke talen geheel beneden zich liet en zich in de taal van de hemel uitstortte en het ontbrak u aan de liefde, dan ontbrak u de ziel en het leven. In de beide beelden. "een luidend metaal" en "een klinkende schel" (cimbaal, een muziekinstrument) is een opklimming, die met de mensen- en engelentongen geëvenredigd schijnt "enig toongevend koper", hoogstens "een luidklinkend instrument". Zo'n toon heeft noch voor het instrument, dat hem voortbrengt, noch voor hen, die hem horen enige waarde, wanneer de geest die niet geeft en deze geest kan ook in de meest beschaafde Christenen slechts de liefde zijn, zonder haar verwekt het spreken met tongen slechts een doffe, onvruchtbare verbazing en bedwelming. (V.).

Voor ons is de toepassing op menselijke welsprekendheid. Vestig daarop al uw aandacht, u, die begeert geroepen te worden als predikers van het woord. Al was u ook nog zo welsprekend, al kon u nog zo goed, nog zo indrukwekkend spreken over het woord van de waarheid en de gerechtigheid, die voor God kan bestaan, als u de liefde niet heeft als de polsslag, die door uw woorden doorklinkt, als u slechts eigen roem en eigen voordeel zoekt, dan bent u niets dan een klinkend metaal, dat wel geluid geeft, maar zelf niets van zijn toon voelt. U bent een luidende schel, die wel voor anderen klinkt, maar niet ook voor uzelf. U kunt misschien door Gods genade anderen winnen voor God en Zijn rijk, maar uzelf wint u niet. U wordt zelf niet geheiligd en het komt ten slotte op uw eigen hoofd neer.

2. a) En al was het, dat ik de gave van de profetie had 1Co 12: 11 en wist al de verborgenheden en al de wetenschap, zodat ik tevens het woord van de wijsheid en het woord van de kennis bezat (Hoofdstuk 12: 8); en al was het, dat ik al het wonderdoend geloof had, zodat ik b) bergen verzette en de liefdeniet had, hetgeen zeker onmogelijk is, omdat geen gelovig Christen zonder liefde kan bestaan, alhoewel die laatste soms slapen kan, dan was ik niets, dan zou ik voor mijn persoon zonder enige waarde zijn.

a) MATTHEUS. 7: 22. Rom. 12: 7. b) MATTHEUS. 17: 20; 21: 21.

De apostel klimt van de voorrang een te zijn, bij wie het tot spreken met alle denkbare talen komt, tot zo iets op, dat een zaak van het bewuste kennen of van eigen vrije wil is, nauwelijks tot de gave van de profetie aan de ene kant en van het weten van alles wat voor de mens verborgen is en van het volkomen doordringen van wat te kennen gegeven is, aan de andere

kant. Verder gaat de apostel over tot het onbeperkt vertrouwen, dat elke hinderpaal, die het ontmoet, hoe onverwinnelijk die ook voor gewone menselijke kracht is, krachtens de wondermacht van God, waaraan het zich vasthoudt, kan overwinnen. Wie de eerste of tweede bezit, maar niet de liefde, van die zegt de apostel dat hij niets is, hetgeen niet moet worden verstaan van zijn zedelijke onwaardigheid voor God, maar van de persoonlijke waarde van zo'n mens in het algemeen. Alleen dat wat hij heeft is iets, maar niet hij zelf.

Het leven en streven van de meesten van ons gaat uit naar beschaving, naar wijsheid, naar kennis van de hoogste dingen, niet naar een zuiver uitwendige en oppervlakkige kennis, nee, wij zouden in het wezen, in de diepte, in de verborgen samenhang van de dingen willen indringen, het geheim van de natuur en van de geschiedenis willen verstaan, de laatste, de hoogste grond van de dingen, ja de gedachten van God, die alles dragen en bewegen, zouden wij willen doorgronden. Wat ons op deze weg lukt, zouden wij dan ook willen uitspreken. Met het juiste, treffende woord, dat ons inwendig dringt en met grote of heilrijke gedachten vervult, zouden wij ook in anderen voor hetzelfde geestdrift willen opwekken. Er is inderdaad geen edeler doelwit voor de denkende mens; er is niets, waarin de menselijke geest grotere zelfbevrediging zou kunnen vinden dan in dat streven, zoeken en vinden! Zelfbevrediging, o mijn vrienden, is dat niet het laatste doel, dat wij bij deze arbeid van onze geest op het oog hebben, de bevrediging van onze begeerte naar kennis, de voldoening, die het geeft, iets juist te weten voor zichzelf en iets juist te leren? Laat ons toch bedenken wat de apostel zegt!

3. En al was het, dat ik al mijn goederen tot onderhoud van de armen uitdeelde en al was het, dat ik mijn lichaam overgaf, opdat ik verbrand zou worden (Dan. 3: 28) en had de liefde niet, dan zou het mij geen nut geven; in de roem, die ik zocht, zou ik reeds mijn loon hebben (MATTHEUS. 6: 1 vv.).

Van dat, wat gave is, verheft zich de apostel tot datgene, wat iemand krachtens besluit van zijn eigen wil, hetzij ten goede van de naaste of als een zaak van God doet. Dat hij have en goed aan de armen geeft, lichaam en leven opoffert, eerder dan dat hij de zaak verloochent, die hij tot de zijne heeft gemaakt, heeft het uitwendige van een daad van de liefde, van de liefde jegens God en de broeders, maar kan toch voortkomen uit zelfzucht, die alleen zichzelf zoekt en eigen wil volbrengt. Is het van die aard, mist hij, die dat doet, de liefde, dan heeft hij daarvan geen loon. Het komt ten goede van de broeders en nut de zaak van God, maar niet hemzelf!

Als ik al het goede doe, dat een mens kan doen en alles lijd, wat een mens kan lijden, dan is het zonder de liefde geen goed werk, waarvan ik menig loon van de genade zou kunnen hopen.

Er is een verdienstelijkheid, die alles opoffert en zelfs lijden verdraagt en toch noch Gods genade, noch een eeuwig loon aanbrengt, omdat de liefde ontbreekt, omdat het uit zelfzucht gebeurt.

Er is veelal een heldhaftigheid en geestdrift voor werken van barmhartigheid, die haar voornaamste grond niet heeft in de liefde tot de broeders, maar in zelfzucht, eerezucht, heerszucht. Het is een vraag, die alleen de Heere, die harten en nieren proeft, kan beantwoorden en ook op de dag van het gerichts beantwoorden zal, wat bij de stichters van de Jezuïetenorde het eigenlijk motief was, dat zij in de lazaretten te Venetië dienden, waarbij de zogenoemde heilige Xaverius uit de afschuwelijkste zweren de vuile materie met zijn eigen mond zoog.

De mens kan alles overgeven en toch nog het beste terughouden; alles kan hem door een andere macht worden ontnomen, maar één zaak moet hij zelf geven en dat is zijn liefde. Aan wie hij deze geeft, aan die geeft hij zichzelf.

Geven is een vrucht van de liefde, maar niet de liefde zelf. De liefde is een geestelijke gave, die het hart en niet alleen de hand beweegt. Liefde is niet wat de hand doet, maar wat het hart voelt.

4. a) De liefde is lankmoedig, omdat zij de boosheid tegenover beledigingen beheerst en haar eigen wezen bewaart (Jak. 1: 19), zij is goedertieren, zij bedoelt in goedheid alleen wat voor de naaste goed is en denkt erover na hoe zij dat goede tot zijn deel zal maken (vgl. Tit. 3: 4). De liefde is niet afgunstig; zij weet niets van die hartstochtelijke begeerte naar 's naasten goed en gave ("het verdriet haar niet, wanneer het anderen beter gaat dan haar" Luther). De liefde handelt niet lichtvaardig, in ijdelheid zich tegen anderen verheffend, zij is niet opgeblazen, omdat zij zich nog altijd schuldig kent, hoeveel zij ook reeds heeft gedaan

a) Spr. 10: 12. 1 Petrus 4: 8.

5. Zij handelt niet ongeschikt, maar mijdt al wat aanstoot zou kunnen geven; zij zoekt zichzelf niet, maar wat van de anderen is (Hoofdstuk 10: 24, 33. Fil. 2: 4); zij wordt niet verbitterd, zelfs niet als men haar wil tegenstreeft en de beste bedoelingen weerstaat; zij denkt geen kwaad, zij stelt zich niet voor, als haar leed overkomt, dat men juist leed zou hebben bedoeld.

6. Zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, zodat het haar enig genot zou wezen, als een ander ten onrechte iets kwaads wordt aangedaan, a) maar zij verblijdt zich in de waarheid, wanneer deze in hetgeen iemand overkomt, tot haar recht komt.

a) 2 Joh. 1: 4.

7. Zij bedekt alle dingen, waarbij men zou kunnen denken, dat die een verkoelen van de liefde zouden teweegbrengen, omdat het voorwerp van de liefde zo weinig beminnenswaardig voorkomt; zij gelooft alle dingen, vertrouwt degenen, die zij bemint alles toe, wat haar beminnenswaardig kan maken; zij hoopt alle dingen, zij verwacht alles, wat nog ontbreekt aan het voorwerp van de liefde, van de toekomst; zij verdraagt alle dingen van hem, op wie zij is gericht en voor hem alles, wat zijn geluk bevorderen kan.

In deze afdeling ziet men ten onrechte een lofzang op de liefde als de moeder van alle deugden. Zou dit zo zijn, dan moest het groot getal ontkennende zinnen (er zijn er acht, waarvan de vier eerste een gedragslijn, de laatste vier een gezindheid ontkennen; de bevestigende zinnen daarentegen, waarvan de eerste de optelling opent, de anderen haar sluiten, zijn met elkaar slechts zes in getal) bevreemding wekken. Juister zal men in deze optelling van hetgeen zij doet en niet doet een aanwijzing zien, waaraan de lezers kunnen weten wat het is liefde te hebben opdat zij zichzelf beproeven, of zij reeds de weg gaan, die de apostel hun wijst, of dat zij zijn vermaning nodig hebben om de liefde na te jagen; want de nadruk ligt er niet op dat de liefde zulke grote dingen doet, noch dat het de liefde is, die dat alles doet of niet doet, maar dat dit geschiedt en dat niet geschiedt, waar liefde is.

In de verheffing van de rede personifieert de apostel hier de liefde, zodat hij van haar erkent of ontkent wat bij de waarlijk liefhebbenden Christen gevonden of niet gevonden wordt.

Er is abstract van de liefde sprake, niet van hen, die liefhebben, omdat zich die nooit in concrete openbaring volledig voorstelt; ook de beste nadert slechts tot haar absolute natuur.

Evenals de zeven kleuren van de regenboog schitteren hier tweemaal zeven deugden van de liefde. Lankmoedigheid is de ene, vriendelijkheid de tweede hoofddeugd, uit welke beiden de zes overigen (als men de woorden: "zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad in de tweede helft van het vijfde vers samenneemt) te voorschijn treden; want de liefde lijdt het kwade en doet het goede. De regenboog is het teken van de triomf van de zon over de regen: zo openbaart zich de aard van de liefde, die naar volmaking jaagt, zegerijk over vijandige hinderpalen. De hemelse dochter van de Geest triomfeert over hetgeen vleselijk en aards is.

Wat men daarentegen in de wereld liefde en vriendschap pleegt te noemen, is meestal slechts koopmanschap en eigenbelang. Ik geef, opdat u teruggeeft, ik doe, opdat u terugdoet, zo denken de meesten. Als zij iets goeds doen, dan zijn het zulke gaven, die een haak hebben, waarmee zij een grotere gave weer tot zich willen halen.

Hoort men nu in bijzonderheden hoe de apostel de eigenschappen van de Christelijke liefde voorstelt (hoewel het zijn bijzondere moeilijkheden heeft om de gedachtegang te vinden, die hij bij de optelling van deze eigenschappen in het oog houdt en men makkelijk in verzoeking zou komen, de afzonderlijke uitdrukkingen door buigen en wenden voor zijn eigen opvatting meer geschikt te maken)! Er is veel onvolmaakt op aarde; aan de welmeenendste bedoelingen treden hinderpalen in de weg en de zuiver menselijke ijver zal het niet gelukken ze te overwinnen. Al slaat deze ook met moed de hand aan het werk, die zal snel verlammen, als die niet op de liefde rust. Zo is echter de liefde niet; zij wacht. En al is ook van het goede zaad maar eerst een kleine kiem van het goede zichtbaar geworden, zij verzorgt die met blijdschap en wordt niet verdrietig, al groeit ze langzaam op. Zij is traag tot boosheid, altijd vol liefelijkheid en goedheid, ook als zij boos moet worden. De liefde is lankmoedig en goedertieren. Die zichzelf een voorrang toeschrijft, zij het op voorrechten naar lichaam of geest, of van rang en stand, zij het eer of vriendschap, die wil deze door anderen erkend zien, die wil overal de eerste zijn, wil niemand naast zich dulden, probeert anderen neer te drukken of te verlagen. Dat doet de liefde niet. Zij is verblijd over hetgeen haar gegeven en verblijd over hetgeen anderen gegeven is. Zij is niet verstoord over de voorspoed van een ander, zij is niet jaloers op enige voorrang, zij verkleint geen verdienste; de liefde is niet afgunstig. Voor wie een anders voorrechten een gruwel zijn, voor die is de zwakheid van een ander een voorwerp van spot. Hij brengt die onverkleind aan de dag, geeft zonder verschoning die prijs aan het gelach en het bekommert hem niet, of het de aldus behandelde tot in het diepste van zijn ziel wondt. De liefde doet dit niet, de verkeerdheden van de naasten probeert zij te verbeteren, de dwaasheden van de naasten probeert zij onschadelijk te maken, voor de zonde en de dwaasheid van anderen heeft zij een heilige ernst, ja een heilige smart - de liefde handelt niet lichtvaardig. Zo graag als een mens zijn voorrechten naar de wereld in het schitterendst licht plaatst, zoveel moeite wendt hij aan om zijn misslagen te verbergen. Een hovaardig, trots, afstotend gedrag, kunstig aangeleerde manieren, een zich naar alle zijden schikken in elke toestand, moeten anderen allen twijfel ontnemen, of hij ook zijn zwakke kant hebben zou. De liefde veracht zo'n roem en versmaadt zo'n kunst. Zij wil zijn wat zij schijnt en wil schijnen wat zij is - de liefde is niet opgeblazen. Zij doet echter ook niet het tegendeel; zij gaat nooit de juiste maat te buiten. Menigeen toont zonder terughouding zijn boosheid, zijn smart, zijn vreugde, zonder zich te bekommeren om de ergernis die hij door zijn vloeken of wanhopen, ook door de ruwe, lage en onwaardige uitbarstingen van zijn vrolijkheid geeft. De liefde kent ook een boosheid - denk aan de Heiland, hoe Hij de kopers en verkopers uit de tempel dreef! Zij kent ook een smart - denk aan de Heiland, hoe Hij weende over Jeruzalem!

Zij kent een vreugde - denk aan de Heiland, hoe Hij het bruiloftsfeest van arme lieden door Zijn tegenwoordigheid verheerlijkte! Maar zij veracht geen gebod van welvoeglijkheid en ergert de zedelijkheid niet. Wat liefelijk is en edel, wat wel luidt, dat zoekt zij in boosheid, in smart en in vreugde - zij handelt niet ongeschikt. Maar waarom vertoont de liefde zich zo groot, zo edel, zo rein en zo heerlijk, terwijl alles wat van vlees en bloed komt, zo laag, zo gemeen, zo onrein en bezoedeld zich openbaart? Zij doet alles terwille van God en de naaste. De apostel drukt haar eigenaardig en innig wezen uit, als hij zegt: zij zoekt zichzelf niet. Daarom, waar zij ondank oogst, wordt zij niet verbitterd en waar zij zich aan een vijand zou kunnen wreken, doet zij het niet, zij denkt geen kwaad, zij zoekt niet naar een anders nadeel. Van slechtheid en goddeloosheid te horen is voor iemand, die geen liefde heeft een hemelse vreugde. Het is hem een vreugde te kunnen zeggen: zo slecht ben ik niet en hij maakt niets zo graag tot een onderwerp van zijn gesprek, als de misslagen van de naasten en zijn verkeerdheden. Dat doet de liefde niet. Zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid. Waar de waarheid een overwinning behaalt, waar een zondares aan de voeten van de Heere haar zonden beweent, waar een gevallen Petrus terugkeert onder het getal van de discipelen, waar een vijandige Saulus een bekeerde Paulus wordt, daar is het, waar de liefde een vreugdeuur heeft, daar verblijdt zij zich als de engelen in de hemel. En eindelijk geeft de apostel aan zijn beschrijving het krachtig slot: zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt alle dingen.

Al is het ook dat de liefde van anderen ondervindt, wat te zwaar kan voorkomen om te dragen, zij draagt alles. Wat wantrouwend kan maken, alles vertrouwt zij; wat de hoop op de naaste verstoren kan, alles hoopt zij. Wat tot wijken kan brengen, zij houdt voor alles stand.

8. De liefde vergaat nimmermeer; maar hetzij profetieën, zij zullen teniet gedaan worden; hetzij talen, zij zullen ophouden; hetzij kennis, zij zal teniet gedaan worden.

Tot vs. 7 gaat de beschrijving van de liefde; de lezers kunnen afmeten, of zij liefde hebben. Die deze heeft moet nu in deze nieuwe afdeling zich bewust worden wat een groot goed hij in haar bezit en die ze niet heeft, wat een goed hem ontbreekt. Van hier af voegt de apostel geen enkele nieuwe trek aan de vorige beschrijving toe, die een beschrijving geweest is van de aard van de liefde, terwijl onvergankelijkheid dat, waarvan het gezegd wordt, als een bezitting laat voorkomen. Hij rechtvaardigt echter nu wat hij in Hoofdstuk 12: 31 heeft gezegd van de weg van hem, die liefde bezit of haar najaagt, dat deze boven de beste gaven verheven is, terwijl hij haar onvergankelijkheid plaatst tegenover het vergankelijke van elke andere gave.

De liefde, zo zegt de apostel volgens het oorspronkelijke, valt nooit weg; zij blijft altijd. Hetzij profetieën (het meervoud stelt de gave van de voorspelling voor in het menigvuldige van haar openbaringen) zij zullen teniet gedaan worden, als dat wat haar inhoud is tot werkelijkheid en het nu nog verborgene tot helderheid komt. Hetzij talen, zij zullen ophouden, als deze onvolkomene mededelingen van de geest worden afgelost door de heldere en volledige getuigenis, die wordt mogelijk gemaakt door het inzien in de geheimen van de goddelijke wijsheid, dat in de toekomst plaats heeft. Hetzij kennis, zij zal teniet gedaan worden, d. i. de onvolmaakte aard van onze kennis en dat wij door onderricht, door nadenken en ervaring nauwelijks iets gerings begrijpen, zal ophouden, als het licht van de eeuwigheid de gehele orde van zaken verlicht en de samenhang van deze zich in helderheid en duidelijkheid voor ons oog vertoont.

De apostel bewijst niet de stelling: "de liefde vergaat nimmermeer; " hij stelt die eenvoudig als een bewering voor. De waarheid van deze bewering is gemakkelijk in te zien, zodat hij

tegenover de Corinthiërs geen streng bewijs hoefde te geven. Het spreekt hier vanzelf, dat met deze liefde geen andere bedoeld kan zijn dan die, waarvan tot hiertoe sprake was, namelijk de liefde jegens anderen. Voorspellingen, spreken in talen, kennis zullen wegvallen, maar de liefde kan nooit teniet gaan, omdat het object van onze liefde eeuwig is, omdat wij eeuwig in zulke omstandigheden zullen zijn, dat wij anderen, dat wij naasten hebben. Deze liefde wordt nu niet charismata vergeleken, niet met het geheel van deze, maar met die, die bijzonder op de voorgrond traden, met de profetie, het spreken in talen en de kennis. In het oog vallend is, dat, terwijl in vs. 1 en 2 drie charismata worden genoemd, de velerlei talen, de profetie, die laatste de kennis onder haar vleugels had genomen en het geloof, hier het laatste charisma is weggelaten, maar daarvoor de kennis in de plaats is getreden en de profetie van de velerlei talen heeft overvleugeld. Paulus ziet zeker vooral van dat geloof af, omdat het vanzelf duidelijk is dat in het toekomstige leven geen bergen meer zijn te verzetten, maar dan alles glad en effen is en ten tweede, omdat, als hij hier van het geloof de vergankelijkheid had willen uitspreken, hij zich in nadere bepalingen had moeten inlaten, opdat niet, wat hij tenslotte in vs. 13 wilde zeggen, zou voorkomen als zichzelf te weerspreken. Dat de profetie boven de talen gesteld wordt, is daaruit wel zeer natuurlijk te verklaren; dat bij de apostel de profetie veel hoger stond dan het spreken met talen, evenals het zelfstandig optreden van de kennis zeker uit de omstandigheid voortvloeide, dat de apostel door een grotere menigte van voorbeelden aan zijn stelling meer volheid en gewicht wilde verlenen.

De liefde vergaat nimmermeer. Hoe zou het ook anders kunnen zijn? Wat heerlijkers zou van haar kunnen worden? In welke hogere toestand zou zij stervend overgaan? Nee, er is niets hogers en schoners? De liefde houdt niet op, zij ruimt haar plaats niet voor iets anders in, zij verandert niet in iets anders, brengt geen hogere bloesems voort; zij is reeds hemels leven op aarde, zij kan door de verplaatsing in de eeuwigheid alleen in zoverre schoner worden, als kwaad en bevlekking van de zonde ophouden en daarmee elke verandering in volkomenheid verdwijnt.

9. Want wij kennen ten dele en wij profeteren ten dele. Geen van beide heeft plaats in alle volheid, maar handelt alleen over enkele delen van de goddelijke waarheid; het kan daarom ook nooit volkomen en in alle delen volmaakt zijn.

10. Maar wanneer het volmaakte gekomen zal zijn met de voleindiging van het rijk van God aan het einde der tijden (1 Joh. 3: 2), dan zal hetgeen ten dele is, teniet gedaan worden en het volkomen zal daarvoor in de plaats treden.

Dat het onvolkomene en onverstaanbare spreken met talen slechts een voorbijgaande betekenis heeft, blijkt vanzelf (en zeker is het niet toevallig, als het hier wordt voorbijgegaan - misschien ligt daarin een profetie, dat de glossolalie het kortste van duur zal zijn in de tijdelijke ontwikkeling van de Kerk); waarom echter ook profetie en kennis zal ophouden, daarvoor geeft de apostel in deze verzen als reden op, dat wat in deze tijd van profetie en kennis aanwezig was, slechts onvolkomen brokstukken van de volkomenheid voorstelde. Ons tegenwoordig kennen en profeteren is slechts gedeeltelijk, het geeft nog geen inzien in de samenhang van het geheel en in de grond, die alles bepaalt en verbindt, omdat ook aan de verlichte onderzoeker alleen enkele gezichtspunten in de goddelijke geheimen vergund zijn. Pas dan, als het volmaakte gekomen is, d. i. de volmaking van het Godsrijk, die met de wederkomst van Christus plaats heeft, dan zal wat ten dele is, het stukwerk ophouden.

Gods raad tot zaligheid is ons in Zijn woord in zoverre geopenbaard, als ons tot verkrijging daarvan nodig is. Maar dit zijn alleen weinige druppels uit een gehele zee van goddelijke

kennis en wie vindt niet vaker in de druppel zelfs een afgrond, die hij niet kan peilen, maar waarbij hij moet uitroepen: "O wat een diepte van de rijkdoms, beide van de wijsheid en van kennis! "

Wel is ook ons liefhebben stukwerk, maar niet de liefde; het weten heeft in dit leven het stukwerk tot natuur, de gave van de kennis en profetie zelf wordt ons niet anders ten deel, dan dat wij stuksgewijze kennen en voorspellen. De profeet Jezus Christus heeft toch in de dagen van Zijn vernedering Zich tot de manier van menselijk kennen en profeteren vernederd en Zich van Zijn goddelijke alwetendheid ontledigd (Mark. 13: 32). De waarheid kan in dit tijdelijke alleen geestelijk worden gekend, zodat hij, die met de hoogste kennis begaafd is, niet alles weet wat God weet, noch hetgeen hij door openbaring heeft leren kennen zo kent, als God het kent. Ons weten en profeteren heeft grenzen, zodat wij de waarheid niet anders kunnen bevatten en vasthouden, dan met bescheiden erkennen, dat wij onvermogen zijn om alle schijnbare tegenspraak op te lossen, zoals die voor God in volkomen harmonie opgelost is. Het Evangelische leerstelsel heeft daarom vele gapingen, die niet bedekt willen worden, want het zijn vensters, waardoor men naar de hemel ziet, de komst van het volmaakte tegemoet, zoals bijvoorbeeld Melanchton zijn begeerte om te sterven voedde met de vreugde, dat hij niet meer ten dele, maar volkomen kennen zou het geheim van de allerheiligste Drie-eenheid.

11. Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overlegde ik als een kind en in zo'n toestand bevindt zich met mij ieder hier op aarde, ja de gehele kerk gedurende de tijd van haar ontwikkeling op aarde; maar toen ik een man geworden ben, heb ik ten gevolge van de doorleefde tijd van ontwikkeling vanzelf teniet gedaan hetgeen van een kind was. Zo zal voor mij en iedere gelovige, dus ook voor de gehele kerk de tijd van de volkomen mannelijke leeftijd komen (Efeze. 4: 13), als wij alles, wat in deze tijd van onrijpe voorstellingen, meningen en uitdrukkingen aankleeft, afleggen en het volkomen daarvoor inruilen.

12. a) Want wij zien nu in deze tegenwoordige tijd, die tot aan de wederkomst van Christus duurt, slechts door een spiegel, die ons altijd slechts een beeld en niet de zaak of de persoon zelf laat zien. Wij vernemen wat wij te horen krijgen slechts in een duistere rede. Het wordt ons meegedeeld met duistere, raadselachtige woorden, die evenzeer verbergen als openbaren. De 7: 3, evenals men het glas moet verven, waarmee men in de zon wil zien, maar dan zullen wij God en de hemelse dingen zien aangezicht tot aangezicht (Num. 12: 8. MATTHEUS. 5: 8). Nu ken ik ten dele wat mij te kennen gegeven is, zodat ik dat voorwerp altijd alleen van de ene of andere kant gewaar kan worden, maar nooit in zijn geheel en in zijn inwendig wezen, maar dan zal ik kennen, zoals ook ik door God (Hoofdstuk 8: 3) gekend ben, zodat mijn kennis een centrale en totale zal zijn.

a) 2 Kor. 3: 18.

In vs. 11 verklaart de apostel de verhouding van ons tegenwoordig gedeeltelijk kennen tot het toekomstige, dat volkomen zal zijn, door de analogie van de trappen van de menselijke ontwikkeling, van de onmondige kindsheid en van de rijpe mannelijke leeftijd. Evenals met de mannelijke leeftijd wel niet het spreken, denken en oordelen zelf ophoudt, maar alleen de aard en de manier van spreken, denken en oordelen, zoals men dat als kind had, opgehouden is, zo zal onze kennis, die in de tegenwoordige wereld onrijp en onvolkomen is, ophouden en voor de toestand van rijpheid en volmaaktheid plaats maken. In hoeverre nu echter onze tegenwoordige staat van kennis bij die van de toekomst achterstaat, zegt de apostel in het

twaaftde vers, waarin hij het onderscheid van beiden nader bepaalt. De kennis in deze tijd is alleen een indirecte, de toekomstige een directe. De tegenwoordige kennis is slechts stukwerk, de toekomstige is een gehele en volkomen.

Ook als het ons wordt gegeven niet meer kinderen te zijn, die zich door allerlei wind van leer laten vervoeren (Efez. 4: 14), blijven wij toch aan deze kant van het graf kinderen in vergelijking met de mannelijke leeftijd, die ons in de hemel wacht en waartoe wij nu worden opgevoed. Iemand spreke met de hoogste geestdrift, toch zal hij zich zijn spreken herinneren als kindertaal, wanneer hij onder de volmaakte zangers het nieuwe lied van de eeuwigheid aanheft. Iemand moge wijs zijn om met geestelijke zin de openbaring van God te bevatten, toch zal hij terugzien als op kinderverstand, als hij de geopenbaarde inhoud van alle profetie in een ogenblik overziet. Men heeft inzichten en gedachten, die uit het woord van God tot een levende kennis zich ontwikkelen, toch zal men ze als kindermening bevinden, wanneer men in de gestalte van het evenbeeld van de Zoon van God aan Zijn rechterhand staat en Hem ziet, zoals Hij is. Evenals intussen de mens niet ophoudt als mens te bestaan, wanneer van het kind een man wordt, zo blijft ook de Christen dezelfde, als zijn kinderaard van deze kant tot mannenaard aan de andere kant wordt. In zijn kinderlijk spreken, zijn voorspellingen en gedachten ligt reeds de kiem van het mannelijk wezen, dat onder de zon van de heerlijke verschijning van Jezus Christus opgroeien zal. Wat van het kind was zal hij afleggen, evenals de bloem de bladeren van de knop afwerpt.

Wij zien nu door een spiegel, in zo verre de vorm van de hemelse dingen ons niet zelf voorkomt, maar alleen in het beeld, dat zij in de spiegel werpen, waardoor wij ze zien, zodat wat wij ervan zien, nog niet de volle waarheid, maar alleen een afschaduwing ervan is (men moet hier vooral ook denken aan de onvolkomen spiegels van de ouden, die alleen in geslepen metaalplaten bestonden). Wij zien de waarheid in een duistere rede. Zo wordt de openbaring, in het woord vervat, genoemd, ook reeds daarom, omdat zij doorgaans in uitdrukkingen, die aan menselijke toestanden ontleend zijn, de goddelijke moet beschrijven, als het ware in een voortgezette beeldspraak, wier werkelijke inhoud onze geest meer bij gevoel dan in kennis bevat. Dit houdt op als de zaken zelf zich openbaren en wij ze van aangezicht tot aangezicht zien.

Het Griekse woord betekent hier een vensterglas, zoals men die destijds had van geslepen steen en die mat en min doorzichtig waren; men zag daardoor slechts voorwerpen, die op kleine afstand waren en deze nog beneveld. Een gepast zinnebeeld van het gebrekkige van de menselijke kennis in het leven. Paulus heeft het waarschijnlijk uit Joodse schrijvers ontleend, bij wie men gelijksoortige gezegden aantreft. Als men het woord door spiegel vertaald, zoals Jak. 1: 23 betekent, dan denke men ook aan een duistere spiegel, die het beeld zeer onvolkomen terugkaatst. Raadselachtig (Grieks in een raadsel) zo noemde men een rede, waarvan slechts een gedeelte begrepen werd en het andere als in verwarde beelden voor de geest zweefde. (V. D. PALM).

Omdat ons tijdelijk zien een zien is door een spiegel in een duistere rede, blijft het bij het "nu ken ik ten dele. " De spiegel is voor de helen God, voor de hele volheid van de Godheid te klein en ons verstand te gering, om wat voor ons in de duistere rede staat, geheel en al op te lossen. Als echter dat grote punt van de tijd zal zijn gekomen, waarin het zijn zal "van aangezicht tot aangezicht" zal ook dat worden vervuld: "dan zal ik kennen, zoals ik gekend ben. "

Voor de apostel is reeds het grote bij zijn bekering geschied, dat God Zich aan hem heeft doen kennen en wel in de volle zin van het woord, namelijk zo, dat Hij ophield een vreemde voor hem te zijn (Gal. 4: 9). Wat nu daarmee is begonnen, dat Hij een voorwerp van kennen werd tegelijk met de aanneming in genade, dat zal zijn voleinding vinden in een daarmee overeenkomende toekomst, als God voor hem een voorwerp van gelijksoortig kennen zal zijn. Sluit het eerste de vergeving van de zonden in, dit zal plaats hebben met de volle verwezenlijking van de vergeving van de zonden.

Hier beneden is God vooral in ons, in de volmaaktheid zullen wij ook geheel en al in Hem zijn en Hem dan pas zien zoals Hij werkelijk, zoals Hij in Zichzelf is (1 Joh. 3: 2), terwijl wij Hem hier slechts zien zoals Hij in ons is.

13. En nu, terwijl volgens het gezegde in vs. 8-12 de geestesgaven van de profetie, van de talen en van de kennis met al het overige alleen voor de tegenwoordige tijd bestaan hebben, maar met het begin van de tijd van de volmaaktheid worden afgedaan of vanzelf ophouden, blijft ook in de tijd van de volmaking en in de eeuwigheid, geloof, hoop en liefde, deze drie; maar de meeste van deze is de liefde, waartoe ik u zou willen leiden (Hoofdstuk 12: 31).

De meeste uitleggers vatten dit vers op als een uitspraak over de waarde van de liefde. Het "en nu" vormt in hun oog een tegenstelling tot het "dan" in vs. 12 en wordt door hen verklaard van de tegenwoordige tijd van de wereld. Nu, in dit aardse leven blijven al de drie hoofddeugden en hebben als de drie wezenlijke en voldoende bestanddelen van het Christendom blijvende waarde, geloof, hoop en liefde. Men verklaart dan de gedachte in dit vers verder op deze wijze (Lassenius): "geloof, liefde, hoop maken in deze tijd een drievoudig snoer, dat niet verbroken wordt, maar in het gindse leven zal de liefde van haar moeder, het geloof en haar zuster, de hoop, een blij afscheid nemen; " of (Quesnel): "het geloof en de hoop zijn gidsen, die ons ten hemel leiden, zonder zelf binnen te gaan, de liefde alleen gaat binnen, om te zien wat zij geloofd heeft en te genieten wat zij door de hoop begeerd heeft. " Hoe schoon en juist die verklaring ook schijnt, komt zij toch niet overeen met de samenhang, die er meer op wijst dat vs. 13, evenals van de duur van de liefde, zo ook van die van het geloof en van de hoop handelt. Het "en nu" is daarom aldus op te vatten: en nu, omdat de genadegiften van deze tijd niet voortduren, maar met de openbaring van Christus ophouden, blijven daarentegen deze drie tot in het eeuwige leven.

Overigens stelt Paulus het geloof en de hoop voor als iets, dat in tegenstelling tot het toekomstige leven tot het tegenwoordige behoort (2 Kor. 5: 7 Rom. 8: 24 vv). Hier is echter het geloof niet als tegenstelling tot zien, noch de hoop in tegenstelling tot het werkelijk hebben en genieten op te vatten, maar het geloof, zoals dit het eeuwige fundament van de toestand van de zaligheid is, zo blijft het in het eeuwige leven als het vertrouwend aangrijpen en vasthouden van Christus, als de enige grond van de zaligheid voor allen en een ieder; maar de hoop als de verwachting, die ook nog in de toestand van heerlijkheid plaats vindt, van steeds nieuwe en hogere ontwikkeling.

Het geloof blijft, want het geloof maakt op aarde en in de hemel rechtvaardig en zalig; ook in de eeuwigheid zullen wij weten geredde, begenadigde zondaars te zijn, gered door het bloed van het Lam, zalig gemaakt door de naam van Jezus Christus. De hoop blijft, want hoewel dan het verlangen van onze hoop ons vervult en de onbevleete en onverwelkelijke erfenis, waarnaar wij nu vol sterk verlangen uitzien, ons ter bezitting is gegeven, wordt het toch niet uitgeput noch uitgeleefd door het bezit, maar het bloeit in eeuwig nieuwe jeugd en ontvouwt zich voor ons in steeds nieuwe heerlijkheid. Zo blijven geloof en hoop; die beide zullen echter

daar in een andere gedaante worden veranderd, alles afleggend wat van het stukwerk van de tijd en de vergankelijkheid ze aankleeft, het geloof wordt tot aanschouwen, de hoop tot volle zalige vreugde. De liefde blijft echter zoals zij is, onveranderlijk in zichzelf, een en dezelfde in tijd en eeuwigheid: want God is de liefde en die liefheeft, is uit God geboren en kent God. Zij is het leven van de zaligheid, het leven van de heiligen hier zowel als daar, de band van de volmaaktheid, de band van de gemeenschap, die ons met de Vader en de Zoon in de Heilige Geest en met het koor van de heilige engelen en uitverkorenen in eeuwigheid zal verbinden. Zo is zij de grootste onder deze, groter dan het geloof, omdat zij daarvan de rijpe vrucht is; groter dan de hoop, omdat zij datgene reeds in zich heeft, wat voor de hoop in de toekomst ligt; groter dan beide, omdat zij niet door woord en beeld tot stand is gebracht, maar onmiddellijk aan Gods hart rust en één met God alles omvat wat van God is. "God is liefde en die in de liefde blijft, blijft in God en God in hem. "

Geloof en hoop worden door de apostel zonder blijkbaar aanleiding aan het slot van een uitweiding over de voortreffelijkheid van de liefde, nog vóór de liefde vermeld; het blijkt dat waar de apostel aan de laatste denkt, hij de eerste onmogelijk kan voorbijgaan; zouden wij er niet uit mogen opmaken, dat niet minder dan de liefde, geloof en hoop in de Christen onontbeerlijk zijn? Een Christen zonder liefde. Het is inderdaad een tegenstrijdigheid in de bewoordingen. Die de liefde niet heeft is niets, zegt de apostel. Hoe zou hij dan een Christen kunnen zijn? Ach, wat een bedrog, wat een geveinsdheid, wat een gruwel, een liefdeloze wandel, een hart zonder ware Christelijke liefde met de Christelijke naam te verbloemen! Maar wat dunkt u van de Christen zonder hoop? Is ook deze voorstelling niet een ongegrondheid en een ergernis? Hoe? Het leven en de onverderfelijkheid. zijn door Christus aan het licht gebracht. Hij is de opstanding en het leven, Hij heeft "de woorden van het eeuwige leven, Zijn evangelie is de blijde boodschap van de vergeving van de zonden, de verzoening met God, de geopende hemel van de zaligheid; en men zou een Christen, dat is Zijn discipel, kunnen zijn, zonder de blijdeste uitzichten, de schoonste verwachtingen van een heerlijke toekomst, temidden van het lijden en de wederwaardigheden van deze tegenwoordige tijd? Zonder hoop! Behoort niet deze noodlottige trek tot het treurige beeld, dat ons door de apostel van de blinde heiden gemaakt is? Zonder hoop? Is het niet eenzelvig met: zonder Christus, zonder God? Zeker niet! Niemand kent de hoop, waarvan wij spreken, zonder Christus; maar ook niemand, die Christus kent, kan zonder deze hoop zijn. Niemand, die Christus kent? Ik had misschien moeten zeggen: niemand, die in Christus gelooft. Maar zou men een Christen kunnen zijn zonder geloof? Zonder geloof in God en in die God, die de wereld zo lief heeft gehad, dat Hij Zijn eengeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verderft, maar het eeuwige leven heeft? Zonder geloof in Christus en in die Christus, die gezegd heeft: Uw hart worde niet ontroerd: u gelooft in God, geloof ook in Mij. Zonder geloof in het goede en getrouwe woord van de Godsbelofte en dit haar middenpunt: dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken. Een Christen zonder geloof, ik zeg niet zonder die geloofskracht, waardoor hij bergen verzetten kan, maar zonder dat geloof, "dat is een bewijs van de zaken, die men niet ziet. Overigens lezer, als u misschien zo'n Christen wezen mocht, wat is uw Christendom? Waartoe dient u het Christendom? En met welk recht, met welk geweten, met welk doel, blijft u zich de naam van Christen aanmatigen? Een Christen zonder geloof is een Christen zonder hoop; een Christen zonder geloof of hoop is een sterveling, een zondaar zonder troost in leven en in sterven. Misschien antwoordt de een of ander: Mijn Christendom zou ook zo nog veel kunnen zijn en mij nog tot het hoogste en beste dienen, als het mij maar deed doordringen tot wat het voornaamste en voortreffelijkste is: de liefde. Al was het dat ik al het geloof had, zodat ik bergen verzetten en de liefde niet had, dan was ik niets. Slechts door de liefde is men iets en veel en alles. Heb ik de liefde, dan heb ik genoeg; heb ik de liefde, dan kan ik ook niet geheel

zonder hoop zijn. Allen even onontbeerlijk in de Christen, zijn zij ook onderling onafscheidelijk in Hem. Geen Christen zonder geloof, geen Christen zonder hoop, geen Christen zonder liefde. Geen Christelijke hoop, geen Christelijke liefde, zonder Christelijk geloof. En omgekeerd: geen Christelijk geloof, (van het voorgewende spreken wij niet) maar van het waarachtige, geen Christelijk geloof zonder Christelijke hoop, geen Christelijk geloof zonder Christelijke liefde. Geloof, hoop en liefde, deze drie vloeien uit elkaar voort: deze drie vloeien op elkaar in; deze drie zijn één. Deze drie worden gedurig meer één, zij sterken elkaar, zij louteren elkaar, zij herbaren elkaar. De liefde is niet eerst, de hoop is niet eerst, maar het geloof. Nochtans is het geloof nooit een ogenblik zonder de hoop, zonder de liefde. Maar onder deze drie onmisbaren en volstrekt voor elkaar onmisbaren, is één de meeste, één de voortreffelijkste en die naam en rang komt aan de liefde toe. De liefde is de meeste. Zij is dit om hetgeen zij de Christen is. Het geloof is het inwendig behoud, de hoop het ontkiemend geluk van de gevallen mens; maar de liefde, de wordende volmaaktheid van de herstellende. De liefde is de meeste, zij is dit door hetgeen zij is met betrekking tot God. Van geloof en hoop is God het voorwerp en voorbeeld. Te geloven is zich in Gods armen te werpen; te hopen, is te rusten aan Zijn hart. Maar lief te hebben is Zijn beeld te dragen. Zijn eigen wezen is liefde, liefhebben is Goddelijk; God is liefde en die in de liefde blijft, blijft in God en God in hem. De liefde is de meeste. Zij is het door haar werking, zij is de Godverheerlijkende vrucht, zij is de zegen spreidende schaduw van de wortelvaste boom van het geloof. Door haar zijn allen die geloven één; sterken zij elkaar; dienen zij elkaar; dragen zij elkaar. "De liefde sticht. " Zij bouwt het lichaam van de Heere, zij breidt Zijn gemeente uit, zij zet de arbeid van Zijn liefde voort onder een zondig, een lijdend mensdom. Om haar vinden Zijn kerk, Zijn woord, Zijn kruis, Zijn persoon, genade en eer ook in de ogen van de onchristenen; zij beschaamt het ongeloof; zij, zij alleen brengt de spotters tot zwijgen. De liefde is de meeste. Zij is het door haar duurzaamheid. De liefde vergaat nimmermeer. Het woord van de profetie verstomt, waar de bedeling van de tijden zich oplost in de eeuwigheid. De gave van de talen valt weg, waar de gekochten uit alle volken en natiën samenstemmen in het lied van het Lam. De gedeeltelijke kennis verliest zich in de volmaakte. Maar ook: geen plaats meer voor het geloof, waar de aanschouwing gekomen is en waar is de hoop, wanneer alles is vervuld? De liefde vergaat nimmermeer. "Als dit verderfelijke onverderfelijke zal hebben aangedaan en dit sterfelijke van het leven verslonden zal zijn; als het geopenbaard zal worden, wat wij zijn zullen en wij, in aanbidding neergebogen, de Heere, in wie wij, niet ziende maar gelovend, ons verheugd hebben met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, aanschouwen zullen zoals Hij is, dan zal ons hele wezen, dan zal wat tot hertoe geloof, hoop en liefde was enkel liefde zijn! Dan zal de liefde, van haar laatste smet gereinigd en tot haar hoogste waarheid gekomen, in ons voor eeuwig zijn een onuitputtelijke bron van geluk een onuitputtelijke kracht tot Godverheerlijkende werkzaamheid. Dan pas zullen wij volkomen, dus voor eeuwig beseffen en inzien wat het zegt lief te hebben en ook hoe weinig wij de liefde hebben gekend, die, de liefde Gods in Christus miskennend, de beoefening van een heilige liefde verenigbaar rekende met de volharding in een godlasterlijk geloof.

Het zijn edelaardige gezellinnen, reeds wanneer wij ieder van haar op zichzelf beschouwen. Het geloof, niet slechts het vast vertrouwen van de ziel op de werkelijkheid van de onzienlijke dingen en de zekerheid van Gods heilsopenbaring in Christus, maar meer bepaald dat zaligmakend geloof, dat op de persoon en het werk van de Verlosser zich richt en met Hem in de nauwste gemeenschap treedt; de hoop op de volkomen vervulling van al Gods heilsbeloften, die in Christus ja zijn en amen, en de liefde, die de gelovige niet slechts met God en met Christus, maar ook met al zijn broeders en zusters in de Heere, ja met heel het geslacht heeft verbonden, dat naar God in hemel en op aarde genoemd wordt. Liefelijke schilderij: ter rechterzijde het geloof, dat het reddend kruis omvat houdt; links de hoop,

steunend op het onbedrieglijk anker en in het midden de liefde, met het brandend hart in de hand als dagelijks offer aan de God van de liefde gewijd! Toch laten zij zich zo alleen in de voorstelling scheiden, maar niet in de werkelijkheid, onafscheidelijke gezellinnen als zij zijn, niet slechts van iedere Christen, maar ook samen op het innigst verbonden. Immers, wat is geloof zonder hoop en liefde? Een koele overtuiging van het verstand, maar zonder levenwekkende kracht in het hart of rijpe vrucht van het leven. Zonder hoop zou het geloof de hemel niet eenmaal zien, maar zelfs, al kon het die ingaan, zonder liefde zou ook de hemel zijn hoogste zaligheid derven. Wat is hoop zonder geloof en liefde? Ten hoogste een ijdele droom, waaruit u straks pijnlijk ontwaakt; een geurige bloesem in uw hof, die straks afvalt zonder vruchten te dragen. En eindelijk, wat is liefde zonder hoop en geloof? De opwelling wellicht van een natuurlijk gevoel, maar in andere dele een geestelijk levensbeginsel; als de liefde niet gelooft moet zij sterven en hoopt zij niet evenzeer als zij mint, zij is de bron van een mateloos lijden. Welke ook van deze drie zusters u van de andere scheidt, u schrijft daarmee tegelijk haar doodvonnis neer; ja zelfs ook twee van de drie bij elkaar gebleven, zij derven de glans van haar schoonheid, wanneer de derde verdwenen is. Onafscheidelijk samen gepaard echter, verdienen zij in de volste zin van het woord onschatbare gezellinnen te heten. Veel is reeds het geloof, maar meer nog de hoop en in de volste zin van het woord alles de liefde. Het geloof verbindt ons met God, de hoop verheft ons tot God, maar de liefde maakt ons gelijkvormig aan God, want God is liefde. Het geloof is een kind van de ootmoed, de hoop een telg van de verdrukking, maar de liefde een vrucht van geloof en hoop tezamen. Bij geloven en hopen zoeken wij toch altijd in zeker opzicht ons zelf, alleen de liefde doet ons onszelf vergeten, om werkzaam te zijn voor de redding van anderen. Het geloof knielt in de binnenkamer neer en de hoop ziet er in heilige verdrukking de hemel geopend, maar de liefde zendt ons van daar de wereld weer in om de schat van troost, die wij zelf ontvingen, aan andere mee te delen. Ja, alleen van de liefde kan gezegd worden in een zin, waarin dit zelfs niet van geloof en hoop wordt getuigd, dat zij volstrekt nooit vergaat. Het geloof wordt aanschouwen, de hoop genot en hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen? Maar ook voor de troon van God blijft de liefde nog even jong, als toen zij het eerst hier beneden in het eerste hart werd geboren. Ook daar is de band van de volmaaktheid de voorwaarde en waarborg tegelijk van een eindeloze toeneming in heiligheid en zaligheid tevens de meeste, in één woord, voor eeuwig en daarom ook in aller schatting reeds hier, schoon haar naam eerst de derde vermeld wordt. En nu, deze drie ze zijn hier beneden de blijvende gezellinnen van de Christus, bij al wat wisselt en wijkt om hem heen, zij kunnen blijven omdat juist zij het onveranderlijk kenmerk van elke gelovige zijn. Zij moeten blijven of geheel ons Christendom was een vorm zonder leven geworden. Zij zullen blijven, juist omdat zij tegelijk zo verheven Goddelijk en zo waarachtig menselijk zijn. Het geloof moge met donkerheid, de hoop met twijfel de liefde met tegenstand te worstelen hebben, waar Christus waarlijk leeft in het hart daar kunnen zij nooit verdwijnen.

Zalige gedachte, zij kan en moet ons vertroosten en verblijden bij de bewustheid, dat de liefde in ons woont; want als zij niet vergaat, dan ook hij niet, in wie zij woont; want woont zij in ons, zij kan en moet ons vertroosten en verblijden bij de bewustheid, dat wij nog zo veel in de liefde tekort komen; want als het volmaakte zal gekomen zijn, dan zullen wij volmaakt zijn in de liefde. - Zij kan en moet ons vertroosten en verblijden bij de ervaring van de liefdeloosheid, die wij hier nog rondom ons zien heersen; want eens zullen wij verkeren in een maatschappij, waarin de liefde alleen zal wonen.

HOOFDSTUK 14

VAN HET JUISTE GEBRUIK VAN DE TALEN EN DE PROFETIE

c. Over de gave van het spreken met talen en haar waarde in vergelijking met de gave van de profetie.

1. Jaag de liefde na, dat zij in uw bezit komt. In deze verwachting zal ik mij niet verder over het thema, dat ons in Hoofdstuk 12 bezighield, uitlaten. En ijver wel om de geestelijke gaven, die wel voor de kerk in deze tegenwoordige tijd haar grote betekenis hebben, zoals ik de vermaning in Hoofdstuk 12: 3 weer opvallende herhaal, maar zo voeg ik er bij, om ook nader te zeggen wat ik onder de beste gaven versta, meest, dat u mag profeteren 1Co 12: 11, die gave verre voor te trekken is boven die van de talen, waaraan velen een bijzondere waarde hechten.

De vermaning "jaag de liefde na" wordt zonder verbindingswoord aan het vorige gehecht. De rede was in Hoofdstuk 13 te verheven en bewogen, dan dat de stille uiteenzetting, die nu volgt, op dezelfde manier als vroeger zich zou kunnen aansluiten door een overgangspaarallel. Na het slot van Hoofdstuk 13 volgt dadelijk een pauze; er komt een nieuw begin.

"Jaag de liefde na" is sterker dan "legt er u op toe". De liefde is zo kostelijk, dat het de hoofdzaak in het Christendom is haar na te jagen en ook hij, die liefde verkregen heeft, moet haar najagen, omdat er niemand is, die niet dagelijks de oude mens met zijn liefdeloosheid zou moeten uittrekken en de nieuwe mens met zijn liefde zou moeten aandoen. Jagen wij echter de liefde na, dan zijn wij tevens op de juiste weg tot de geestelijke gaven, waarnaar wij vlijtig moeten zoeken, terwijl de begerenswaardigste onder deze is de gave van de profetie. De Corinthiërs begeerden meer naar de in het oog vallende gave van de talen, dan naar de profetie. De vermaning het meest te zoeken naar de meest stichtelijke gave, roept de liefde wakker, die niet het haar zoekt.

Het spreken met talen kon wel weldadig werken, maar als het te vaak geschiedde en er te grote waarde aan werd toegekend, kon het ook nadelig worden voor de rust en de orde van een gemeente. Zo was het te Corinthiërs; velen hadden tegelijk gesproken, hadden daardoor verwarring teweeg gebracht, zonder nut te stichten en verachtten andere, minder verblindende gaven dan die van de gave van de talen. Zeker zullen wij niet dwalen, als wij, wat in de gemeente te Corinthiërs plaats had, ons voorstellen als overeenkomend met het leven, zoals dat in een Methodisten-gemeente wordt gevonden en vroeger onder de Montanisten zal zijn geweest. Was men op die manier voortgegaan, dan was de Kerk zeker in dweperij opgegaan. De wijsheid van de apostel stelt zich dus tegenover de eenzijdige gevoels-richting, om het evenwicht van de krachten te herstellen.

2. Want die een vreemde taal spreekt, spreekt niet voor de mensen, hij staat daar niet om met zijn rede iets aan mensen mee te delen, maar hij spreekt voor God; hij verkeert met God, die de diepste en innigste opwekkingen van het gebed verneemt (Rom. 8: 26 v.). Zo is het, want niemand verstaat hetgeen hij zegt (Mark. 4: 33), maar met de geest, in de toestand van vervoering, waarin de werkzaamheid van zijn eigen verstand op de achtergrond treedt en hij uitdrukkingen gebruikt, zoals hem die voorkomen, zonder erop te letten, of ze ook voor anderen verstaanbaar zijn, spreekt hij verborgenheden zoals ze hem te zien worden gegeven.

3. Maar die profeteert, spreekt de mensen tot stichting en wel, om het nader te bepalen in hoeverre hij hun tot opbouwning spreekt, tot vermaning en vertroosting. De tragen worden erdoor aangespoord en de terneergeslagenen worden erdoor opgericht (1 Thessalonicenzen. 2: 11).

4. Die een vreemde taal spreekt, die sticht (Hoofdstuk 8: 1) zichzelf, omdat hij deels nu bewogen is door hetgeen hem te zien en te voelen wordt gegeven, deels ook later daarvan nog een weldadige werking ondervindt, maar die profeteert, sticht de gemeente op de vroeger (vs. 3) genoemde wijze.

Wij zien dat de apostel hier een dubbele tegenstelling tussen het spreken met talen en het profeteren ontwikkelt. De eerste bestaat vooral daarin, dat daarin een spreken plaats vindt niet voor de mensen, maar voor God. De redenaar spreekt door een taal, waarin hij voor de hoorders onverstaanbaar is; zijn spreken is zodanig, dat alleen door de Geest wordt teweeg gebracht, daarom zonder zelfbewuste werkzaamheid van de gedachten bij de spreker. Zijn spreken is verder een spreken van geheimen, zodat het in twee opzichten voor de hoorders gesloten en onbegrijpelijk is. Het profeteren daarentegen is een spreken met bewustzijn en geschiedt met voorstellingsmiddelen van de zelfbewuste mens; in tegenstelling tot het spreken voor God is het dus een spreken voor mensen en in tegenstelling tot het spreken van geheimen een spreken tot verbetering en tot vermaning en tot vertroosting. Wat daarin wordt aangeboden dient tot verdere ontwikkeling van het Christelijk leven, tot aansporing voor het Christelijk willen, tot bekrachtiging van het Christelijk gemoed. De tweede tegenstelling bestaat daarin, dat die met tongen spreekt, zichzelf slechts, maar die profeteert de gemeente opbouwt. Op zichzelf beschouwd brengt elke rede van geheiligde inhoud bevordering van het Christelijk leven teweeg. Als echter iemand profeteert ligt het in de aard van zo'n rede, dat zij gericht is tot een vergaderde gemeente en een opwekking van haar Christelijk leven ten doel heeft. Als daarentegen iemand wonderbare talen spreekt, dan mag zo iets een indruk op de aanwezigen teweeg brengen, maar een uitwerking van het gesprokene kan alleen plaats hebben bij de spreker, die alleen onder de indruk daarvan staat.

Wat de profeet als zodanig krijgt te zien en te horen, dat ziet en verneemt hij niet voor zichzelf alleen, maar als geroepen middelaar van de gedachte, van Gods raad ter zaligmaking voor Zijn volk en van Zijn raad over de mensheid. Hij brengt daarom wat in de geest door hem is gezien en wat hij dadelijk weet, door middel van het verstand en de werkzaamheden van de ziel tot juiste en duidelijke uitdrukkingen. Daardoor nu onderscheidt zich de profetische extase van de glossolalie, of van het spreken met talen. Dat laatste is een spreken in geestverrukking, dat eerst daardoor aan de gemeente enig voordeel kan aanbrengen, dat een of ander (vs 27), of de spreker zelf (vs. 5 en 13) het verklaart. Wat aan profetie en glossolalie gemeen is, bestaat in de verheffing van het bewustzijn boven de zuivere menselijke sferen en het onderscheid daarin, dat de profetisch geïnspireerde in het volle bewustzijn was van de krachten van de geest, terwijl de andere inspiratie zich alleen door middel van de intuïtieve, op God gerichte kant van de menselijke geest met onderdrukking van het discursieve (naar buiten gerichte) denken uitte. De glossolalie was een wonderbare werking van Gods Geest in de menselijke geest van het gemoed d. i. in de diepte van het gewone bewustzijn. Die in talen sprak, was in de toestand van het verheerlijkend en lofzeggend gebed en wel omdat de werkzaamheid van zijn eigen denken op de achtergrond trad, van het bovennatuurlijk gebed, zoals onze vaders het noemden en deze in God verdiepte, triomferende stemming van het gebed schiep zichzelf een manier van spreken, waarin zij onafgebroken als in heilige dithyramben uit het gemoed te voorschijn kwam.

Het in geestvervoering spreken in vreemde talen, zoals dit in de gemeente van Corinthiërs plaats had, heeft voor ons een duistere zijde, die, bij gebrek aan geschiedkundige berichten, misschien nooit voldoende opgehelderd kan worden. Niet allen, die in zekere zinsverruking worden weggevoerd, zijn daarbij geheel lijdelijk. Mensen van beweeglijk zenuwgestel en makkelijk ontvlamde verbeelding, kunnen door zekere oefening, vooral ook door waken en vasten, zich in die toestand brengen en dan spreken hetgeen noch zij, noch anderen verstaan kunnen. De geringe prijs, die Paulus toont te stellen op de gave van de talen, zoals de Corinthiërs die bezaten en hetgeen hij zegt van naijverig streven naar deze schijnt ten bewijze te strekken, dat hij daarin niet alles voor werk van God en de Heilige Geest hield; maar nochtans geen beslissende uitspraak wilde doen ook om de Corinthiërs te sparen en daarom zich vergenoegde met het verschijnsel in zijn waarde te laten, tegen het al te driftig streven naar deze gave te waarschuwen en te vermanen, dat men liever trachten zou naar een verstaanbare dan naar een onverstaanbare onderrichting en lering van de gemeente. (V. D. PALM).

5. Intussen moet u niet verkeerd verstaan, alsof ik het spreken met talen geheel uit de gemeente zou willen verbannen hebben, hoewel velen die wens koesteren 1Co 12: 3 en uitspreken. Integendeel ik wil wel, dat u allen in vreemde talen spreekt, in zoverre de ontwikkeling van de gemeente daardoor wordt bevorderd, maar meer dan dat wens ik, dat u profeteert (Num. 11: 29. Joël 3: 1 vv.) en hiermee spreek ik nu bepaald uit wat ik in Hoofdstuk 12: 31 bedoelde met de woorden: "ijver om de geestelijke gaven." Want die profeteert is meer dan die vreemde talen spreekt, tenzij dan dat hij, die met talen spreekt, later door een verdere hem verleende gave het uitlegt wat hij eerst in geestvervoering gesproken heeft, opdat de gemeente stichting moge ontvangen, in welk geval het spreken met talen niet achterstaat in nuttigheid bij het profeteren.

Naar het tot hiertoe gezegde konden de lezers denken, dat Paulus het ophouden van de wondergave van de talen wenste. Daarom laat hij hen nu weten, dat hij hun allen de gave van zo'n spreken toewenste, maar voegt er dadelijk bij, dat hij meer wenste, dat zij mochten profeteren en hij drukt deze wens in de grondtekst uit op een wijze, die hen geeft te verstaan dat zij hiertoe het hunne moeten doen. Hiermee verbindt zich vervolgens een vergelijking tussen hem, die in talen spreekt en hem, die profeteert, wat hun rang aangaat; het laatste was op de ladder van de gaven het hoogst. Waarom het dit is, zegt de bijvoeging, waarin hij het als mogelijk gestelde geval uitzondert, dat niet een ander, maar de spreker in talen zelf vertolkt, in welk geval de gemeente zeker iets tot haar opbouwning ontvangt. Hiernaar moet worden afgemeten, of een begaafdheid aan hem die ze bezit, meerdere of mindere betekenis verleent.

Hierin ligt een wenk, dat ieder Christen ook voor het eigen stille gebed steeds een woord moet zoeken. De eeuwige openbaring van God heet zelf het Woord (Joh. 1: 1). Zonder woord is er gans niets goddelijks blijvend in de mens. Ook wat Paulus in geestverruking hoorde (2 Kor. 12: 4) waren "onuitsprekelijke woorden". Zonder woord is de mens prijs gegeven aan dweperij of aan onvruchtbare mijmeringen. Maar door het woord verlangt de gewaarwording, de voorstelling een vaste, ook voor anderen erkenbare gestalte. (V.).

6. En nu, broeders, om het u in een geval, dat dadelijk bij de hand is, echt duidelijk te maken, hoe weinig waarde tot opbouwning van de gemeente de gave van de menigerlei talen op zichzelf heeft, als ik tot u kwam, omdat ik toch snel een bezoek aan u hoop te geven (Hoofdstuk 4: 21; 11: 34; 16: 1 vv. en in de vergadering van de gemeente sprak met vreemde talen, hetgeen ik zeker zou kunnen doen, omdat mij die gave van de Geest in bijzondere mate is gegeven (vs. 18), wat voor nut zou ik u doen? Als ik hetgeen in talen gesproken is later niet

op de een of andere manier uitlegde en nader verklaarde en tot u niet sprak, of in openbaring, of in kennis, of, opdat ik beide wijzen van mededeling nog anders noem, in profetie, of in lering, wat zou mijn komst u baten?

In deze slotwoorden van het vers vinden wij niet een verdeling in vier, maar in twee leden, die echter, van twee onderscheiden grondslagen van verdeling uitgaande, in vier leden zich verdeelt. De twee eerste "openbaring en kennis" zijn gekozen met het oog op oorsprong en inhoud van hetgeen moet worden meegedeeld. De twee laatste "profetie en leren" zijn de vormen van mededelen, zoals die met de eerste overeenstemmen.

Openbaring is onderscheiden van kennis als de bijzondere profetische gave van het inzicht, dat ook door Gods Geest is teweeg gebracht en waarbij de krachten, die in de menselijke natuur als zodanig liggen, in de dienst van de Geest zijn genomen en door Zijn licht vervuld en doordrongen worden; de openbaring wordt uitgesproken in de profetie, de kennis in de leer.

Uit de inhoud van ons vers kan men opmaken, dat het spreken met talen gewoonlijk te Corinthiërs zonder vertolking plaats had; de apostel doet de Corinthiërs voelen, dat hij hun geen nut zou aanbrengen, als hij bij zijn komst tot hen zich zo wilde gedragen, als diegenen onder hen, die gewoon waren met tongen te spreken. Hij vraagt hen, of zij niet zelf van hem zouden verlangen, dat hij het in talen hun voorgedragene later nog op andere voor hen vatbare manier zou uitdrukken. Bij deze, in hem opgewekte gedachte, dat zo'n manier van spreken, zoals die bij hen plaats had, geen belang had voor de gemeente, die stichting nodig had, bepaalt hij hen nog in hetgeen volgt, terwijl hij uiteenzet dat een taal verstaanbaar moet zijn, om het doel, waarmee men spreekt te vervullen. Hij wijst dit aan met het beeld van tonen van op zichzelf levenloze instrumenten, die echter door de behandeling als het ware ook leven verkrijgen en zich zo kunnen regelen in de juiste orde, als ook in het beeld van de vele menselijke talen en dialecten, waarvan wel geen op zichzelf beschouwd onverstaaenbaar is, maar die, als het bijzondere personen aangaat, voor beide delen geldend moeten zijn, zowel voor hem, die hoort, als voor hem, die spreekt, wanneer een onderling verkeer mogelijk zal zijn.

7. Om van het voorgedragene enig nut te hebben, dient men toch inhoud en mening te verstaan. Zelfs ook de levenloze dingen, die geluid geven, de muziekinstrumenten, die op zichzelf dood zijn, maar toch onder zekere omstandigheden een spraak hebben, hetzij fluit, hetzij citer Nu 10: 2 als zij geen onderscheid met hun klank geven, als de toon niet in bepaalde modulatie, naar hoogte en diepte, lengte en kortheid, sterkte en zwakheid, met elkaar afwisselen, hoe zal bekend worden hetgeen gefluit of op de citer gespeeld wordt? Hoe zal men een op fluit of citer voorgedragen melodie uit de toon herkennen? Is het dan niet, dat men eigenlijk er niet uit wijs kan worden, wat toch eigenlijk gespeeld is?

8. Want ook als de bazuin Nu 10: 2, die dient om signalen te geven (Ex. 19: 16 en 19. Lev. 25: 9), een onzeker geluid geeft, waaruit geen bepaald kenteken is op te maken, wie zal zich tot de krijg bereiden?

9. Zo ook u, als u niet door de taal een duidelijke rede geeft, zodat de bedoeling met duidelijke en bepaalde woorden en door een juiste samenhang duidelijk wordt, hoe zal verstaan worden hetgeen gesproken wordt, als men naar u luistert om gesticht te worden? Laat daarom het spreken met talen, als u die voorwaarde niet kunt vervullen en ze niet

verklaart, geheel en al na, want u zult, als u op die manier in talen spreekt, als dat meestal door u geschiedt 1Co 14: 6, toch slechts zijn als die in de lucht spreekt (vgl. Hoofdstuk 9: 26).

10. Om u de zaak duidelijk te maken, zal ik er nog een ander voorbeeld bijvoegen. Er zijn, naar het voorvalt, zo vele stemmen in de wereld, als er volken zijn en geen van deze is zonder stem. Er zijn verschillende soorten van talen en dialecten en elk is wel verstaanbaar, maar men moet die machtig zijn.

11. Als ik dan de kracht, de betekenis van de stem niet weet, omdat ik die taal niet machtig ben, dan zal ik, die hoor, voor hem, die spreekt, barbaars zijn; en kan niet weten wat hij zegt, zijn gedachten niet verstaan, noch mij die ten nutte maken. En hij, die spreekt, zal bij mij barbaars zijn, zodat hij niets bij mij teweegbrengt; wij staan als wildvreemden tegenover elkaar, terwijl er tussen ons geen wederzijds verkeer mogelijk is.

Ook voor ons is dit onderwijs nog hoogst belangrijk, want het leert ons, dat de stichting, dat de opbouw van de gemeente in kennis, geloof en heiligmaking, dat haar vertroosting het doel van onze onderlinge samenkomsten moet wezen. Maar wat hebben wij dan te denken van een godsdienstoefening, die grotendeels in een vreemde, voor de gemeente onverstaanbare taal wordt gehouden. Hoe lijnrecht is dit in strijd met het onderwijs van de apostel. Danken wij God, dat het niet zo is bij ons, dat de gezegende kerkhervorming de vreemde taal uit onze kerken heeft verbannen, dat wij in onze moedertaal niet alleen het Evangelie horen verkondigen, maar ook onze lofzangen God en de Verlosser ter eer mogen aanheffen en op de gebeden en dankzeggingen in onze harten "amen" kunnen zeggen.

12. Zo ook u (vgl. vs. 9), omdat u op bijna overdreven manier ijverig bent naar geestelijke gaven, waarom ik u zeker zou kunnen berispen. Ik doe het echter liever niet, om niet de schijn van tegenspraak op mij te laden met de vermaning in vs. 1 Maar wilt u het beste, zoek dan dat u door het gebruik van die gavenoervloedig mag zijn, zoals u ook daarop beroept (Hoofdstuk 1: 5 vv.), maar tot stichting niet slechts van een enkele, maar van de gemeente.

De waarde van een voordracht in de vergadering van de gemeente moet worden afgemeten naar de verstaanbaarheid voor allen en naar de uitwerking op de harten. Mystisch-theosofische overdrevenheid, te willen opvoeren in de hoogte, te willen leiden in de diepte van kennis, geleerdheid en subtiliteit van uitlegging, hoog dichterlijke en redekunstige verheffing van voorstelling; schitterend schone taal en dergelijke zaken, die opzien baren, wat mensen van wereldse vorming en ontwikkelden smaak moge aantrekken, of wat aan geestelijke hoogmoed voedsel geeft, of aan het onverstand toegeeft, dat het duistere zoekt, behoort niet voor de gemeente. Op de vraag van een jeugdige, begaafde hulpprediker, die in de hoofdstad van het land moest beginnen te prediken, hoe hij het toch moest aanvatten om het goed te maken, antwoordde een oud, ervaren geestelijke, een prediker en zielzorger, die met zegen arbeidde, dat hij prediken moest, zodat het ook de dienstmeiden konden verstaan: zo zou het goed voor allen zijn! Dit is het enige, dat een prediker begeren moet en dit zal hem te meer gelukken, hoe meer hij in de Heilige Schrift en haar taal leeft. Het tweede is wat men het profetische element van de rede kan noemen, dat de harten worden getroffen, doordat de geheime roerselen, de verborgenste drijfveren en gezindheden, de diepste bewegingen en gevoelens worden ontdekt, zodat zij, die het horen, moeten zeggen: heeft hij dan ons geheimste denken, zoeken en streven doorzien? Heeft hij onze gesprekken en handelingen beluisterd, die aan alle openlijke waarneming onttrokken waren? Of heeft iemand, die ons doen en zoeken nader kent, hem daarover bericht gegeven? Hiertoe behoort boven alles geestelijke begaafdheid en licht, die worden teweeg gebracht door steeds dieper indringende

zelfbeschouwing en zelfkennis en beschouwing van de mensen in verschillende toestanden en omstandigheden, beide in het licht van Gods Woord, dat van de mensen wegen evenals Gods wegen openbaart, als een oordeler van de gedachten en gevoelens van het hart. En opdat de rede des te dieper treft, moet de prediker bij de profeten in de school gaan en zich vertrouwd maken met hun taal, om die in zijn mate en volgens de tegenwoordige behoefte toe te passen.

13. Daarom, omdat bij alle geestesgaven de opbouw van de gemeente als doel moet worden in het oog gehouden (vgl. Hoofdstuk 12: 7), die in een vreemde taal spreekt, hetgeen alleen zo iemand in het openbaar moet doen, die ook de gave van uitlegging bezit (vs. 28), die bidt, houdt zo zijn voordracht van het gebed van het begin af, dat hij het daarna moge uitleggen.

14. Want als ik in een vreemde taal bid, mijn geest bidt wel in onmiddellijk aanschouwen en gevoel en in een taal, die daarmee overeenstemt en boven de hoofden van de toehoorders gaat, maar mijn verstand, het vermogen in mij om voorstellingen te maken en mij op een manier uit te drukken die geschikt is, om door anderen te worden begrepen, is vruchteloos, geeft geen nut, omdat het geheel zonder werkzaamheid is.

Men kan nu de geleerdheid vergelijken met de gave van de talen. Heeft een geleerde tevens de gave om zijn geleerdheid ook duidelijk voor te stellen en kan hij zijn geleerdheid tot verklaring van de goddelijke waarheid en openbaring van de genade aanwenden, dan heeft die een zeer groot nut. In zo verre is ook niet te verwerpen iets uit vreemde talen, in het bijzonder uit de grondtalen van de Heilige Schrift in de leerreden aan te halen, als men de nadruk daarvan ook met de duidelijkste woorden weet aan te wijzen.

15. Wat is het dan a) ? Hoe moet ik mij gedragen bij een omstandigheid, als de zo-even genoemde, opdat anderen toch van mijn spreken met tongen nut hebben. Ik zal wel met de geest bidden, eerst in talen spreken, maar ik zal ook met het verstand bidden, het daarna uitleggen. Ik zal wel met de geest zingen, maar ik zal ook met het verstand zingen. Wat ik eerst in een onbegrijpelijk gebed of lofgezing heb voorgedragen, zal ik vervolgens nog eens op begrijpelijke en verstaanbare manier voor de gemeente herhalen, opdat ook deze daarin deelt.

a) Efeze 5: 19. Kol. 3: 16.

Dit is een talmudistische manier van spreken en komt overeen met "maken", dat vaak gebruikt wordt, wanneer zich enige zwaarigheid in een zaak voordoet en dan wordt er gevraagd, wat is het dan? Wat moet men doen? Wat is het voorzichtigst, raadzaamst en meest verkiesbaar? Wat behoort er in zo'n geval besloten en los gemaakt te worden. Het is eenzelfde uitdrukking als: "wat dan zal men zeggen?" bij Filo, de Jood voorkomend. Zal ik, wil de apostel zeggen, geheel niet met de Geest bidden, omdat hetgeen ik versta van geen vrucht is bij anderen, omdat zij het niet verstaan? Zal ik hierom de buitengewone gave van de Geest, die aan mij geschonken is, geheel verzuimen, aan een zijde stellen en niet gebruiken? Nee.

16. Anderszins, als u dankzegt met de geest, u ertoe beperkt om alleen in de toestand van verrukking, in het spreken met talen, een lofgezing ter ere van God uit te spreken, hoe zal degene, die de plaats van een ongeleerde vervult, de toehoorder in de vergadering van de gemeente, die zich niet eveneens in geestverrukking bevindt, maar uw woord met zijn verstand opneemt, Amen zeggen op uw dankzegging, zich met deze verenigen ("1Ch 25: 31, omdat hij niet weet wat u zegt?

Het "amen" van de gemeente op de gebeden van de liturg is van apostolische oorsprong. Door zo'n Amen eigent de gehele gemeente zich toe wat één bidt; daarom moet een gebed zo zijn, dat ieder het begrijpt. Ongeleerden of leken noemt de apostel hier allen, die de biddende of lofzinger aanhoorden. Hij, die in de gemeente biddend of zingend de Heere loofde, moest die allen op het hart dragen, opdat haar Amen geen ijdele formaliteit, maar een belijdenis van het hart was.

17. Want u dankt wel behoorlijk, de inhoud van uw lof- en dankgebed is wellicht zeer voortreffelijk, maar de ander wordt niet gesticht; voor hem gaat zo, als geen uitlegging volgt, uw bidden geheel verloren.

18. Ik dank mijn God, dat ik meer vreemde talen spreek dan u allen, zo toch kan niemand mij nazeggen, dat ik er daarom zo weinig waarde aan hecht (vs. 5), omdat ik ze zelf niet bezat.

19. Maar ik wil liever in de gemeente vijf woorden spreken met mijn verstand, met helder bewustzijn en in verstaanbare, voor ieder vatbare voordracht, opdat ik ook anderen mag onderwijzen, dan tienduizend woorden in een vreemde taal, want het is veel beter om verstaan dan om bewonderd te worden.

Geest en verstand (of zin) zijn hier zo te onderscheiden, dat de ene het hoogste aanschouwingsvermogen van de mensen aanduidt, het andere zijn verstandelijk inzicht te kennen geeft. Het eerste was eigenlijk meer bepaaldelijk bij de gave van de talen werkzaam, maar het verstand van de mensen beheerste nog niet zo het in aanschouwing gegevene, dat dit aan anderen kon mededelen, wat de geest inwendig getuigde. (V.).

Het verstand is het heldere, zelf bewuste denken. De apostel zegt: "ik wil in de gemeente liever vijf woorden spreken met mijn verstand, dan tienduizend met tongen!" Waarom? Wel, die vijf woorden zijn, omdat zij uit een helder, verstandig nadenken voortkomen, voor allen bevattelijk en verstaanbaar. Maar wat op de weg van onmiddellijk aanschouwen en gevoelen in een verborgen verkeer, met God bij het spreken in talen wordt gewerkt, dat blijft, zelfs als men beproeft het naderhand uit te leggen, voor de oningewijden toch altijd een onopgelost raadsel.

20. a) Broeders, wordt geen kinderen in het verstand, zoals u reeds op de weg daartoe bent en uw zucht naar glossolalie inderdaad iets kinderachtigs heeft, maar wees kinderen in de boosheid (Hoofdstuk 5: 8) en wordt in het verstand volwassen (Rom. 16: 19).

a) MATTHEUS. 18: 3; 19: 14,

Met de hartelijke, innemende aanspraak "broeders" leidt hij een ernstige vermaning in over het te hoog stellen van het spreken met talen; hij stelt de waardering van een gave, die wel groot opzien verwekt, maar voor het geheel weinig nut heeft, voor als iets kinderachtigs, als gebrek aan rijpheid van oordeel en drukt hun nu op het hart, dat zij in dergelijk opzicht geen kinderen, onmondigen moesten worden, maar zich tot een mannelijke rijpheid verheffen. Daarentegen zij het kindzijn bij de Christen, wat betreft de boosheid, die het tegendeel is van de liefde, die bron van al wat goed is.

Ten opzichte van de boosheid of zedelijke verdorvenheid moeten zij aan onmondigen gelijk blijven, d. i. zo verre van haar, dat zij ook geen gedachte aan haar hebben, laat staan een kennis door ervaring. Dit is een treffend woord tegenover het gevaarlijke, zedelijke

indifferentisme en libertinisme, dat de gemeente bedreigde en in verschillende richtingen en uitbarstingen bevleekte.

21. In de wet, dat is in de Schriften van het Oude Verbond Joh 10: 34, is geschreven en wel in Jes. 28: 11 : "Ik zal door lieden van andere talen en door andere lippen, door mannen of volken, die zowel een hun geheel vreemde taal spreken, als ook geen geheel andere behandeling hun zullen doen ondervinden, dan zij van Mij ervaren hebben (Deut. 28: 49 v.), tot dit volk spreken en ook zo zullen zij Mij niet horen, maar in hun ongeloof volharden", zegt de Heere.

22. Zo dan heeft volgens deze plaats het "met andere talen spreken", het karakter van een gericht, het geeft de laatste en sterkste poging van God te kennen om het verharde ongeloof te breken. De vreemde talen van de met glossolaliebegaafden zijn dus tot een teken, niet voor degenen, die geloven, maar voor de ongelovigen. Zij hebben een exoterische bestemming, zij doelen op degenen, die buiten de gemeente staan, om hen als de zodanige aan te wijzen. En de profetie daarentegen is, zoals vanzelf spreekt, niet voor de ongelovigen, maar voor degenen die geloven, die daarmee als zodanige worden geëerd, maar ook daardoor steeds verder in hun geloof moeten worden gebracht.

De plaats, door Paulus uit de profeet Jesaja vrij aangehaald, bevat de bedreiging van God, met het weerspannig volk van het rijk van Israël, dat op de vriendelijke uitnodiging van de profeten niet wilde horen een andere taal te voeren door een tong, die andere talen sprak. Daarmee wijst de profeet op de inval van de ASSYRIËRS en de bestraffing van God door hun arm. Dit past de apostel nu hier toe als een gelijkenis van het spreken met talen en grondt daarop de gevolgtrekking, dat de talen ten teken voor de ongelovigen waren. Evenals het ongelovigen waren (het verharde rijk van de tien stammen), die God door Jesaja liet bedreigen, dadelijk met hun in andere taal te willen spreken, zo zijn het ook ongelovigen, die door het buitengewone van het spreken met talen getroffen, een aandrang moeten verkrijgen, om tot zichzelf in te keren, opdat zij zo mogelijk nog bekeerd worden. Als verder wordt aangemerkt: "en ook zo zullen zij Mij niet horen", dan is reeds daarop gewezen, dat door een overmatig gebruik van die gave niets zal worden gewonnen, dat het zonder gevolg zou zijn en de Corinthiërs konden daaruit een besluit trekken.

Zij waren kinderen in het verstand, als zij meenden dat het spreken met talen de krachtigste zendingstaal van de kerk was.

Zij konden ook nog een ander besluit uit de inhoud van de plaats trekken. In de niet verstaanbare rede stelt God Zich voor niet als die Zich de gelovigen openbaart, maar als die Zich voor de ongelovigen verbergt. Als men nu aan de Christelijke gemeente het onverstaanbare aanbiedt, laat men hen voorkomen als degenen, waaraan God Zich onttrekt, als degenen, die onder het gericht liggen als ongelovigen, aan wie ook de krachtigste goddelijke openbaringen tevergeefs zijn, die zich ook daardoor er niet toe laten brengen om acht te geven. Daarentegen stelt de verstaanbare taal van de profeten zich aan de gelovigen voor als een zich openbaren van God.

De ongelovigen blijven meestal ongelovig, als het geluid van de talen onder hen wordt gehoord, maar de profetie maakt van ongelovigen gelovigen en voedt de gelovigen.

23. Als dan - om het geval, waarop uw overwaardering van het spreken met talen eigenlijk uitloopt, omdat men dan toch een algemene toerusting van de gemeente met die gave zou

moeten wensen, als verwezenlijkt te stellen - als dan de gehele gemeente bijeen vergaderd zou zijn en zij allen in vreemde talen spraken en enige ongeleerden of ongelovigen in zo'n godsdienstige vergadering inkwamen, zouden zij niet zeggen, dat u uitzinnig was (Hand. 2: 13; 26: 24)? Zouden zij niet, in plaats van voor het geloof gewonen te worden, nog veel meer ertegen ingenomen worden?

24. Maar als zij, om er een ander geval tegenover te stellen, waarnaar mijn begeerte (vs. 1 en 39) zich uitstrekt, in een vergadering van de gemeente, zoals die in vs. 23 verondersteld is, allen profeteerden en een ongelovige of ongeleerde inkwam, die wordt door allen, die daar profeteren, overtuigd en hij wordt door allen geoordeeld (Joh. 16: 8 vv.).

Als elk, die in de gemeente sprak, blijkbaar door Goddelijke aandrif werd aangeblazen en daarbij in verstaanbare taal, godvruchtig en roerend, over de verhevenste dingen sprak, zo'n schouwspel zou onweerstaanbaar werken op allen, die er getuigen van waren en zelfs de meest vooringenomenen zou erdoor getroffen en tot inkeer gebracht worden! Dat Paulus hier niet te veel zegt, kan uit de geschiedenis van de Pinksterdag aan ieder blijken. (V. D. PALM).

25. En zo worden hem de verborgen dingen van zijn hart openbaar; en zo, ten gevolge van die gemoedsgesteldheid, vallend op zijn aangezicht, zal hij God aanbidden en verkondigen dat God waarlijk onder u is (vgl. Jes. 45: 14) en zich dan ook wel bij uw gemeente laten voegen (Hand. 2: 37 vv.).

In vs. 21 v. had de apostel de onderscheiden werkingskracht aangewezen van hem, die met talen sprak en hem, die profeteerde. Hier wordt voorgesteld, die uitwerking op niet-Christenen of tegenstanders van het Christendom kon worden gewacht, als zij in een Christelijke vergadering kwamen, waarin de gehele gemeente en al haar leden slechts wondertaal sprak of zij profeteerde.

Het woord "ongeleerde" of "leek" bepaalt zich hier niet slechts, zoals in vs. 16 tot de tegenstelling tegenover een, die met talen spreekt, maar tegenover de hele gemeente. Men moet er dus onder verstaan een, die geen Christen is, evenzeer als onder het woord "ongelovige. " Hij wordt echter voorgesteld als een onbekende met het Christendom, terwijl in de uitdrukking "ongelovige" ligt wat het Christendom vijandig is (de richting van de wil, die het bij zich buiten sluit. Op beiden zou nu als zij de een na de andere wonderbare taal hoorden spreken en anders niets, datgene, waarvan zij getuigen waren, geen andere indruk maken dan dat het een algemene uitzinnigheid was. Daarentegen zou van een voorspellen van allen die werking op een niet-Christen of ongelovige kunnen verwacht worden, dat hij, door het woord getroffen, dat hij verneemt, erkende en bekende, dat hier een gemeente van God was en dat hij zich boog voor de Heere, die in haar tegenwoordig was. Opzettelijk gebruikt de apostel eerst het meervoud "ongeleerden of ongelovigen", de tweede keer het enkelvoudig getal "een ongelovige of ongeleerde", omdat daar de uitwerking op allen dezelfde zou zijn, maar daarentegen hier alleen sprake kon zijn van een voorval, mogelijk of uit de aard van de zaak te wachten, als alleen bij een enkelen. Zo ook staat in het een geval opzettelijk "ongeleerden" vooraan, in het tweede "ongelovige. " Dit is, omdat daar de bedoeling is, dat reeds de ongeleerde, laat staan dan de ongelovige, zo'n indruk ontvangen zou, hier daarentegen dat de uitwerking zelfs op de ongelovigen, laat staan op hen, die alleen onkundigen waren een zodanige zou zijn.

De Christenen moeten omwille van de engelen een prijzenswaardige welvoeglijkheid bij hun godsdienst in acht nemen (Hoofdstuk 11: 10), omwille van de ongelovigen en onkundigen,

die onder hen zouden kunnen binnen treden, zich toeleggen dat zij verstaanbaar zijn. Zo omvat de Christelijke liefde het hoge en het geringe, hemel en aarde.

26. Wat is het dan, hoe is het met de zaak, volgens het tot hertoe uiteengezette, gelegen (vs. 15. Hand. 21: 22), broeders? Wanneer u samenkomt in een godsdienstige vergadering, een ieder van u, die met gaven van de Geest is toegerust, heeft hij een of andere psalm in gereedheid, heeft hij een leer, die hij wil voordragen, heeft hij een vreemde taal, die hij wil laten horen, heeft hij een openbaring, die hem dringt tot een profetische aanspraak, heeft hij een uitlegging, die hij van een rede, in tongen gehouden, kan geven; laat, dit is een algemene regel voor alle zodanige getuigenissen van de Geest, alle dingen gebeuren tot stichting van de gemeente.

De onderscheiden gaven, in de gemeente werkende, worden opgeteld; niet ieder heeft al deze gaven, maar niemand onder hen, die met geestesgaven zijn bedeed, gaat zonder iets weg, ieder heeft een van deze.

Het "heeft hij" of liever "hij heeft" moet niet maar zo worden opgevat, "hij is in het bezit van dit of dat charisma", maar het geeft te kennen een voorgevoel, dat het charisma zich juist nu wil uitspreken. Zonder twijfel moesten zij, die wilden spreken, het vooraf aan de presbyters meedelen en werd nu door deze de op elkaar volging geregeld.

In de rij van de vijfvoudige godsdienstige charismata begint de apostel met een van de meest geëerde, de psalmen of lofgezangen, waarmee zeker de godsdienstige samenkomsten begonnen en dan is zeker een psalm bedoeld, door ingeving geïmproviseerd, met duidelijk bewustzijn voorgedragen. In de leer treedt een charisma van het verstand tegenover de geestvervoering, die zich in het midden van een psalm openbaart en evenals nu de leer, wat de vorm aangaat, tegenover het voordragen van de psalm staat, zo ook wat de inhoud aangaat tegenover de openbaring, waarmee zij overeenkomt, als mededeling van goddelijke waarheid, maar zo dat door openbaring het onmiddellijke van de goddelijke mededeling en de diepte van het hogere inzicht is op de voorgrond geplaatst, in onderscheiding van de werkzaamheid van de verlichte reflectie in de leer. De openbaring staat in verband met haar orgaan, de profetie (vgl. vs. 6). De taal, tussen leer en openbaring gevoerd, is de gave van het gebed. Zij onderscheidt zich daardoor van de psalm, dat zij plaats heeft zonder gezang en zonder dichterlijke vorm. Bij deze voordracht behoort vervolgens het vijfde lid van de gehele reeks, de uitlegging. Volgens de slotzin van het vers is het éne heilige, gezamenlijke doel van al deze gaven het algemeen welzijn.

Als de apostel schrijft: "laat alle dingen geschieden tot stichting van de gemeente" dan wil hij daarmee zeggen: als u samenkomt en allen brengen van die aard iets mee, dan moet maar niet iedereen meteen de drang van het hart volgen en niet maar alleen bedenken hoe hij gelegenheid zal vinden het uit te spreken, hij moet zich eerst afvragen, of het ook alles voordelig zal zijn, wanneer hij het openbaar maakt. Zelfs bij hen, die de gave van de talen hadden, was die de mens niet meegedeeld, om hem geheel buiten zichzelf te brengen, de verlichte en geheiligde rede moest de opperheerschappij behouden en de juiste manier bepalen, waarop de gave moest worden toegepast (vgl. vs. 28). (V.).

27. En als iemand een vreemde taal spreekt, dat het door twee of ten meeste drie gebeurt, niet door meerderen en ook niet door die twee of drie tegelijk, zoals dergelijke onvoegzame verwarde voordrachten bij u voorkomen, maar bij beurt en dat een het uitlegt, die daartoe de

gave heeft, hetzij dezelfde, die gesproken heeft (vs. 5 en 13), of dat het een ander voor allen doet (vs. 26), die het door hen voorgedragene dan tezamen vat en het zo opeens weergeeft.

28. Maar als er geen uitlegger is, dan moet hij, die met tongen spreekt, zwijgen in de gemeente; maar hij moet hetgeen de Geest hem van gebed of lofzang ingeeft (vs. 15), tot zichzelf spreken en tot God, zodat hij het bij een stil, inwendig spreken laat blijven (vs. 2).

Drie verordeningen geeft de apostel ten opzichte van het openlijk spreken in talen: ten eerste niet meer dan op zijn hoogst drie mogen met talen spreken, opdat de gemeente niet wordt overladen en voor de nuttiger profetie de tijd niet wordt weggenomen; bij wijze van toepassing staat dit voorschrift tegen het overladen van de godsdienst met liturgische ceremoniën. Ten tweede, bij beurt moeten die met talen spreken optreden, niet wild door elkaar. De één moet de ander niet in de rede vallen, zich er ook niet toe laten meeslepen, om aan zijn gewaarwordingen lucht te geven, terwijl de ander spreekt. Om het voorschrift op ons toe te passen, wordt het verklaard, dat ieder zijn aandacht vestigt op hetgeen gesproken, gebeden en gezongen wordt en geen bijzondere godsdienstoefening voor zichzelf houdt. Ten derde, de spraak met talen in de Geest uitgesproken, moet worden uitgelegd door iemand die de gave van uitlegging heeft. Als er echter geen uitlegger is, dan moet die deze gave van talen bezit in de gemeente zwijgen en zijn gesprek met God alleen houden. Daarom let ieder waar prediker, vooral als hij een moeilijke tekst moet verklaren, op zijn gemeente, of het voedsel, dat voor hemzelf voldoende is, ook voor haar verstaanbaar zal zijn en beproeft hij zichzelf of hij in staat is, duidelijk en verstaanbaar te zeggen wat hemzelf geestelijke zegen geeft, zo niet, dan zwijgt hij van die zaak en brengt hij niet op de kansel, wat voor de binnenkamer is.

29. En dat twee of drie profeten spreken, alhoewel hier het drietal niet juist als in vs. 27 als het meeste behoeft te worden genomen en dat de anderen, onder de profeten, die het woord niet kunnen krijgen, oordelen of hetgeen gesproken is, ook werkelijk van de Geest van God is of niet, opdat de profetische gave ten minste werkzaamheid geeft in de gave van het proeven van de geesten (Hoofdstuk 12: 10).

30. Maar als, terwijl er een nog profeteert, een ander, die er zit, iets geopenbaard is, dat de eerste zwijgt en voor die uit de weg gaat, in plaats van hem te laten wachten; want daarin, dat de Geest een ander tot spreken drijft, ligt voor de eerste een wenk om op te houden.

De apostel geeft de profeten een aanwijzing, geheel overeenkomstig aan die over het spreken met talen. Ook aan deze wordt eenzelfde perk gezet, twee tot drie in een vergadering, alleen met weglating van "ten meeste" bij het woord drie, waardoor zeker stilzwijgende ook een groter getal van redenaars wordt toegestaan als de omstandigheden een uitzondering op de regel wenselijk mochten maken, opdat ook voor andere stichtelijke voordrachten, bijvoorbeeld voor de leer, plaats overblijven mocht en evenals daar de uitlegging moet plaats hebben, zo hier de onderscheiding van de geesten. Bij die "anderen" die deze moeten volbrengen, denkt men het best aan de overige bezitters van de gave van de profetie, die niet aan het woord komen en die als zodanige ook de gave van de onderscheiding hadden; zij moeten oordelen wat in de voordracht uit Gods Geest is of van een vreemde geest. Vervolgens wordt ook de profeten het "bij beurt" ingescherpt en wel met deze bepaling, dat, als een ander dan hij, die een profetische voordracht houdt een openbaring verkrijgt en daarmee een drang van de Geest tot een profetische voordracht, hij, die het eerst het woord gehad heeft, moet zwijgen, zijn rede niet verder voortzetten, maar plaats maken moet voor de vrije uitstorting van het harten van een ander.

Wij kunnen van deze tekst de toepassing maken, dat hij leert, hoe onderscheiden ambtsbroeders, die aan het hoofd van een gemeente staan, in eendracht, bescheidenheid en liefde hun ambt moeten waarnemen en de een de ander moet aanvullen.

31. Want u kunt, wanneer u de maat weet te houden en een goede verdeling in het oog houdt, wel allen, die de gave van de profetie heeft, de een na de ander, al is het ook niet in een en dezelfde vergadering, dan toch in volgende, profeteren, opdat zij allen leren, omdat de ene profetische voordracht meer van lerende aard is en allen getroost worden, in zoverre een andere voordracht meer in het leven ingrijpt en tot het gevoel spreekt.

32. En, mocht misschien de een of ander van u ertegen aanvoeren, dat de Geest hem niet toestaat te zwijgen, zoals ik dat in vs. 30 heb geboden, dan antwoord ik, die toch ook zelf de gave van de profetie bezit en dus bij ervaring weet hoe het in dit opzicht gesteld is, de geesten van de profeten zijn aan de profeten onderworpen en dit maakt het mogelijk, dat de een de ander, hetzij gedurende dezelfde vergadering, of in later volgende vergaderingen, aan het woord laat komen, in plaats van alleen of gedurig weer opnieuw te spreken.

33. Zo bedoelt dan mijn voorschrift dat een prijzenswaardige orde wordt hersteld en de ware eendracht onder u bewaard blijft; want God is geen God van verwarring, maar (Rom. 15: 33; 16: 20. 1 Thessalonicenzen. 5: 25) van vrede. Ik maak deze bepaling voor u, zoals in al de gemeenten van de heiligen; (beter is het wellicht deze woorden te voegen bij het volgende vers).

De apostel voert twee redenen aan voor zijn aanwijzing in vs 30 gegeven: ten eerste, het is niet nodig, dat u zich aan deze regeling onttrekt, integendeel bestaat bij deze de mogelijkheid, dat allen, die met de gave van de profetie zijn bedeeld, aan het spreken komen, al is het ook niet, zoals vanzelf spreekt, in dezelfde vergadering, dat, als ieder op zijn tijd aan de beurt komt, het voordeel geeft dat allen geleerd en allen getroost worden. Zo veelzijdig toch is de gave van de profetie, dat door de toespraken van de verschillende profeten achter elkaar geen behoefte, die bij menig gemeentelid aanwezig is onbevredigd hoeft te blijven. De tweede reden, waarom aan het volgen van de regeling van de apostel niets in de weg staat, is die, dat de geesten van de profeten, d. i. hun lagere profetisch opgewekte geesten, aan de profeten d. i. hun zelf, die spreken, onderworpen zijn. De Geest van de Heere sleept ze niet op zo'n wijze voort, dat die hun de vrijheid van het bewustzijn en van het meester zijn over zichzelf ontnemen zou, zodat zij zonder wil Zijn drang zouden moeten volgen en zouden moeten zeggen: ik kan niet zwijgen, de Geest dringt mij, dat ik moet voortspreken; integendeel de profeet blijft de vrijheid om te spreken en te zwijgen naar de behoefte van de gemeente en naar het gebod van de orde en van de welvoegelijkheid. Gemis van orde, verwarring, zoals die noodzakelijk moest ontstaan als verscheidene profeten tegelijk wilden spreken, in plaats van elkaar betamelijk af te lossen, kan God niet tot oorsprong hebben en dus ook niet tot Zijn Geest als bewerker worden terug gevoerd.

Ook in de door God begaafde profeet moet steeds de door God verlichte en geheiligde rede de opperheerschappij behouden en de juiste manier bepalen, waarop de gave wordt toegepast. Des te minder heeft daarom een prediker van het Evangelie zonder de buitengewone profetengave het recht wanordelijkheden en onbetamelikheden te verontschuldigen met het voorwendsel van onweerstaanbare aandrang van de Geest. (V.).

34. Dat uw vrouwen in de gemeenten zwijgen, want het is haar niet toegelaten, zoals u dat van uw kant heeft gedaan en bovendien nog wel op zo'n onbetamelijke wijze, als ik in

Hoofdstuk 11: 3-16 heb afgekeurd, in het openbaar te spreken, maar bevolen onderworpen te zijn, zoals ook a) de wet in Gen. 3: 16 zegt (1 Tim. 2: 12).

a) Efeze. 5: 22. Kol. 3: 18. Tit. 2: 5. 1 Petrus 3: 1.

Het spreken in het openbaar is een leiden en besturen, dat in tegenspraak is met de onderdanigheid, die van de vrouw betaamt. Nood breekt wet in zaken van kerkorde en daarom zegt Luther: "als het was, dat er geen man aanwezig was, dan zou een vrouw mogen optreden en prediken zo goed zij kon", maar anders is het geen vrouw geoorloofd in de gemeente te spreken. De algemene wil van God, die haar beveelt de man onderworpen te zijn, moet voor de vrouw sterker zijn dan een bijzondere drang of lust, waarbij de eigen geest zeker bedrieglijk werkzaam is.

Bijna altijd zijn er dweepachtige sekten, die zich aan het bevel van de Apostel niet storen.

35. En als zij in plaats van door voordrachten anderen te onderwijzen, zelf iets willen leren, laat haar thuis haar eigen mannen vragen en niet in de openbare vergadering met haar vragen (Luk. 2: 46) optreden; want het staat lelijk voor de vrouwen, dat zij in de gemeente spreken, al is het ook, dat zij zich op die in de tweede plaats genoemde manier daaraan schuldig maken.

Dat de vrouwen in een openbare vergadering ook niet door het opwerpen van vragen tot haar lering het woord mogen nemen (zoals het schijnt was uit voor velen het middel, om zich in het openbaar spreken in te dringen), integendeel dergelijke vragen thuis aan haar mannen, als deze Christenen zijn, moeten voorleggen, bevestigt de apostel daarmee, dat het spreken in een openbare vergadering voor een vrouw lelijk is. De vrouwen zetten zich daardoor op gelijke lijn met de mannen "vergetend de afhankelijkheid van haar echtgenoten". Van deze, of door bemiddeling van deze moest haar ten deel worden wat tot bevrediging van haar weetgierigheid nodig was, hetgeen tot het zuiver houden van de echtelijke betrekking van gewicht was, terwijl daarentegen een onmiddellijk, zelfs ook geestelijk verkeer met andere mannen in openbare vergaderingen ligt tot een storing daarvan aanleiding zou kunnen geven.

De plaats bevat tevens een vruchtbare wenk over de manier van huiselijke gemeenschap van de Christenen en over het priesterschap van de man in zijn huis.

36. Als u misschien zou menen dat andere gemeenten zich naar u moesten schikken, eer dan dat u haar voorbeeld zou moeten volgen en als zij dat niet wilden, u ten minste het recht zou hebben om uw eigen weg voor u te gaan, zeg mij dan: Is het woord van God van u uitgegaan? Zou u er aanspraak op kunnen maken een autoriteit voor andere gemeenten te zijn? Of is het tot u alleen gekomen, zodat u niet zou te letten hebben of het geheel van de gemeente van de heiligen?

Ouderdom en algemeenheid betekenen wel niets tegen Gods woord; maar menselijke kerkordeningen, die niet tegen het Evangelie strijden, maar ten dienste van het Evangelie gesteld zijn (bijvoorbeeld bepaalde feestdagen of godsdienstige plechtigheden) moet men zeker beschouwen als verbindend.

37. Als iemand meent een profeet te zijn, of met andere gaven geestelijk toegerust, die erkent dat hetgeen ik u schrijf, in dit hoofdstuk over het spreken met talen en over de profetie, door de Heere geboden zijn. Als hij werkelijk zo'n met de Geest begaafde is, moet hij wel snel tot

diezelfde overtuiging komen, omdat een geestelijk mens ook gemakkelijk onderscheidt en bekent bij duidelijke uiteenzetting, wat waar en recht is (Hoofdstuk 2: 15).

38. Maar als iemand onwetend is, dat hij meent niet tot die overtuiging te kunnen komen, die zij onwetend. Ik kan mij verder niet vermoeien om te trachten hem tot beter inzicht te brengen, omdat, als hij het niet erkennen wil, het vergeefse moeite zou zijn, waarom ik hem dan in zijn onwetendheid moet laten volharden (Hoofdstuk 11: 16. 1Co Openbaring 22: 11).

Met de woorden "als iemand meent een profeet te zijn, of geestelijk" keert de apostel terug in het verband van hetgeen hij van profeteren en spreken met talen heeft gezegd. Hij bedoelt met "profeet of geestelijk" uitdrukkingen, zoals hij die gevonden zal hebben in de brief van de gemeente en wat ze daarmee ook hebben willen zeggen, hem is het alleen daarom te doen dat ieder, die meent dat hij een profeet is, of een mens met een wonderbare geestelijke gave toegerust, datgene, dat hij schrijft, voor het woord van de Heere moest erkennen. Hij zegt echter "als iemand meent" omdat hij degenen in de gedachte heeft, waarvan hij tegenspraak voorziet een tegenspraak, die voor hem dan een bewijs is, dat zij zichzelf hoger stellen dan zij in werkelijkheid zijn. Nu verwacht hij van hen niet, dat zijn: "die erkenne enz. " gehoor zal vinden; zij moeten dan weten, dat hem zo'n niet erkennen vrij onverschillig is, omdat hij voortgaat: "is echter iemand onwetend, die zij onwetend", waarmee niet een werkelijk niet weten bedoeld is, maar het gedrag van iemand, die iets ongekend laat, omdat hij het niet weten wil.

Aan het slot van de laatste zin wordt in de grondtekst een lezing gevoegd, volgens welke men moet vertalen: "die zij geïgnoreerd", blijft buiten aanmerking, men let op hen niet, d. i. de gemeente behandelt hem ook als een onwetende en laat zich niet van hem opdringen als iets geestelijks en als wijs, wat toch slechts vleeselijkheid en eigenzinnigheid is.

39. Zo dan, broeders, om tenslotte na de uiteenzetting van Hoofdstuk 12: 1 aan, de hoofdpunten, waarop het voor de gemeente aankomt, in twee vermaningen samen te vatten, ijvert om te profeteren en verhindert niet in vreemde talen te spreken. Terwijl u dus naar het eerste moet streven, moet u het tweede niet weren, als dit zich wil openbaren.

40. Laat dan bij uw godsdienstige samenkomsten, als ook overigens in uw gehele gemeenteleven, alle dingen eerlijk Pr 19: 11 op gepaste, welvoegelijke manier en met orde op de juiste tijd en in de juiste maat geschieden, zoals de regels van een goede inrichting dat eisen.

Het woord in vs. 38 gaat slechts enkelen aan; voor de gemeente vat de apostel de inhoud van zijn beantwoording van hun vragen, om die te besluiten, in twee woorden samen, zoals die in deze beide verzen worden gevonden.

Schijnt de onderrichting van de apostel, in deze verzen met zo grote uitvoerigheid gegeven, vooral die in Hoofdstuk 12 en 14 ons in deze tijd van minder gewicht en praktische betekenis, nadat de gaven, waarover daarin wordt gesproken in de gemeente zijn uitgeblust, toch behoudt zij grote waarde: 1) omdat zij ons een blik laat slaan in de toestanden van de eerste Christelijke gemeenten, in de rijke zegeningen hun toegeschonken, zowel als in de gevaren daaraan verbonden; 2) omdat het gemakkelijk is daarvan de gezegendste toepassing te maken op omstandigheden en toestanden, die nog voorkomen en menig woord ook onmiddellijk voor onze tijd past;

3) omdat zij ons een spiegel voorhoudt, waarin wij kunnen zien wat wij verloren hebben en een spoorslag is, om bij dringende behoefte te bidden, dat het ons teruggegeven mag worden, maar ook een waarschuwing bevat; om bij ons bidden wat minder waarde heeft niet gelijk te stellen met het wezenlijke, laat staan het hoger te stellen.

HOOFDSTUK 15

OVER DE OPSTANDING VAN DE DODEN

d. Nadat Paulus in de acht voorgaande Hoofdstukken vier vragen hem gedaan, over het huwelijk, over het eten van afgodenoffer, over het sluieren van biddende of profeterende vrouwen en over het spreken met talen beantwoord heeft, voegt hij nu aan de beide overige delen in Hoofdstuk 15 nog een derde toe. Dit heeft ten doel die gemeenteleden terecht te wijzen, die loochenden dat er een opstanding van de doden was. Dit Hoofdstuk staat echter niet in verband met enig gedeelte van de brief van de Corinthische gemeente, noch hangt samen met mededelingen, die de apostel over hun gevoelens ten deel waren geworden, zoals dat bij de zes eerste hoofdstukken het geval was, maar met hetgeen de apostel in zijn onmiddellijke omgeving te Efeze (2 Tim. 2: 17 v. Vgl. 1 Tim. 1: 20) opmerkte. Nu wist hij dat datzelfde in beginselen ook bij de Corinthiërs was en hij probeert die twijfel nu dadelijk hij het eerste opkomen in de kiem te verstikken.

I. Vs. 1-11 leggen voor de volgende uiteenzetting de grondslag, door de aanwijzing van de historische zekerheid van de opstanding van de Heere. Deze is een voornaam stuk van het Evangelie en zo van alle kanten door alle apostelen en de gelovigen van de eersten tijd, die voor een groot deel nog leven, verzekerd, dat het in geen deel kan worden aangetast, zonder de gehelen grondslag van de kerk te ondermijnen. De apostel mag zich verzekerd houden, dat ook zij, die de opstanding loochenen en die hij wil bestrijden, datgene, wat hij hier zegt, als juist zullen erkennen. Voordat hij er echter mee begint om te bewijzen, dat de loochening van een opstanding van de doden in haar wezen een loochening van de opstanding van Christus zelf is, laat hij hen eerst gevoelen, hoeveel bij die verloochening op het spel staat en van hoeveel zij zich beroven, die begonnen zijn die mening aan te kleven.

EPISTEL OP DE ELFDE ZONDAG NA TRINITATIS

Dat dit epistel voor deze zondag bepaald is, schijnt daarom geschied te zijn, dat het laatste stuk overeenkomt met het Evangelie van de zondag (Luk. 18: 9 vv.), omdat Paulus, hoewel hij een verheven apostel was en in zijn ambt meer had gearbeid dan al de anderen, toch niet roemt op zijn eigen werk als de trotse Farizeeër; als de arme zondaar belijdt hij zijn zonde en onwaardigheid en wat hij is schrijft hij alleen aan Gods genade toe, die hem, de vervolger, gemaakt heeft tot een christen en apostel.

Evangelie en epistel beantwoorden tezamen een en dezelfde vraag, als men ze bij elkaar neemt; beide teksten wijzen de weg tot de eeuwige zaligheid en wel op drievoudige wijze. Ten eerste wordt in de farizeeër een valse weg aangetoond, dat is de weg van de ijdele, opgeblazen eigengerechtigheid, die men liever een zekere weg tot eeuwige rampzaligheid moet noemen. Vervolgens wordt in het voorbeeld van de tollenaar de juiste weg tot zaligheid gehoord, nog wel eerst slechts in het algemeen, wat de hoofdzaak aangaat. Dat is de weg van de genade. Verlangen naar genade, honger naar genade, zoals bij de tollenaar wordt gevonden, is een morgenschemering van de eeuwigheid en een schoon begin, dat voortgang en een zalig einde profeteert. Het hoofdstuk toont ons de grote daden van God ter zaligheid en vervolgens hoe wij ons uit deze de zaligheid kunnen toe-eigenen en daarna de verhouding van onze werken tot de zaligheid. Zo stelt zij ons de weg van de zaligheid volkomen en duidelijk voor ogen.

Het zijn drie schitterende sterren, die onze tekst laat schijnen in het duister van de aarde: 1) De Schrift, de enige bron van alle openbaring; 2) Christus, de enige Heiland van de zielen; 3) genade, de enige weg tot redding.

De heerlijkheid van het Evangelie; wij zien die: 1) uit de grootheid van zijn gave; 2) uit de volheid van zijn inhoud; 3) uit de zekerheid van zijn getuigenissen.

Een herinnering aan drie grote weldaden van God; namelijk een herinnering daaraan hoe het gesteld is: 1) met het Evangelie;
2) met de prediking van het Evangelie; 3) met het geloof in de prediking van het Evangelie.

De levende Christus: 1) de inhoud van ons geloof; 2) de kracht van ons leven.

Herinneringen aan het Evangelie: 1) zij hebben betrekking op zijn belangrijke inhoud; 2) op zijn geloofwaardigheid; en 3) op onze verhouding er toe.

Door Gods genade ben ik dat ik ben: Ik ben 1) een mens en Zijn genade zal niet tevergeefs aan mij zijn, ik wil mijn zegen niet met voeten treden; 2) een Christen en Zijn genade zal niet tevergeefs aan mij zijn, ik zal mijn Christelijke staat niet voor een linzengerecht verkopen; 3) een arbeider in de wijngaard van de Heere en Zijn genade zal niet tevergeefs aan mij zijn, ik wil steeds toenemen in het werk van de Heere.

1. Voorts broeders, ik maak u, voordat ik overga tot de uiteenzetting, die dit hoofdstuk bevat, bekend het Evangelie, a) dat ik u bij mijn werkzaamheid te Corinthiërs verkondigd heb, dat u ook, toch u Christenen werd, elk voorzijn deel, aangenomen heeft, in hetwelk u ook nog in deze tijd staat.

a) Gal. 1: 11.

2. a) Waardoor u ook zalig wordt, als die tijd komt, waarin u het einde van uw geloof zult verkrijgen, als u het namelijk behoudt op zodanige manier als ik het u verkondigd heb; tenzij dan dat u tevergeefs geloofd heeft, als u het u ten minste niet weer gedeeltelijk heeft laten ontnemen, in welk geval u zeker niet meer bekwaam zou zijn, om het door mij gepredikte u juist voor te stellen.

a) Rom. 1: 16. 1 Kor. 1: 21.

Onder Evangelie moeten wij niet slechts verstaan de bekendmaking van de dood en opstanding van de Heere, maar in het algemeen de bekendmaking van de zaligheid in Christus, waaruit dan het "ten eerste" in vs. 2. de inhoud hier bedoeld, op de voorgrond plaatst.

De woorden: "dat ik u verkondigd heb, dat u ook aangenomen heeft, in hetwelk u ook staat, door hetwelk u ook zalig wordt", bevatten een trapsgewijs voortgaande opklimming van de verkondiging tot de aanneming, van deze tot standvastig vasthouden daarvan en hiervan tot de daardoor gewaarborgde zaligheid, even zo vele redenen voor de lezers, om het ontvangene niet weer los te laten, nadat het zo nauw met hen verenigd was.

Wat daarop verder in de tekst volgt, zijn harde en scherpe woorden en toch vriendelijk en zoet gesproken, zodat men ziet, hoe getrouw en vaderlijk hij het met hen meent en voor hen zorg

draagt. Hij wil zeggen: "u weet toch wat ik u gepredikt heb, als u zich dat maar herinneren en u daaraan houden wilde en niet door anderen u daarvan liet afvoeren. Hoor ook wat anderen prediken en u kunt daarmee vergelijken, hoe en in welke vorm ik het u gepredikt heb, tenzij dan dat u het niet bewaard heeft, maar het reeds heb laten varen en dus tevergeefs geloofd heb, wat ik toch niet hoop. " Hij spreekt als een vroom prediker, die het beste van hen wil hopen en toch bovendien bezorgd moet zijn. Hij wil hen dus tegelijk vertroosten, dat zij niet wanhopig worden en alhoewel zij bestreden worden en verleid om af te vallen, er zich weer aan vast houden; en tevens wil hij hen ook waarschuwen, dat zij niet zorgeloos mogen zijn, maar denken moeten, wat een gevaar en wat een schade hun wacht, als zij niet vasthouden aan hetgeen zij van hem hebben ontvangen. Als u zich niet aan het Evangelie houdt, zo verzekert hij hun en naar anderen luistert, dan heb ik tevergeefs gepredikt en u tevergeefs geloofd en alles is tevergeefs en verdorven, wat u te voren heeft gehad, doop en Christus, zodat u geen zaligheid te hopen heeft.

Men kan het zaligmakend Evangelie niet behouden, als men het niet behoudt zoals de apostelen het hebben verkondigd. Men kan niet in het evangelisch staatsie- en erekleed voor God bestaan, als men zijn geloof samenraapt uit lappen van het Evangelie en uit lompjes van het oude verstandskleed.

3. Ten eerste wil ik u de hoofdpunten van mijn verkondiging, die voor hetgeen ik u in dit hoofdstuk wil voorhouden, van bijzonder gewicht zijn, in het kort noemen. Want ik heb jullie ten eerste overgegeven, hetgeen ik ook van degenen, die daarmee bekend waren, in het bijzonder van Ananias en de overige discipelen te Damascus (Hand. 9: 10 vv.), ontvangen heb, a) dat Christus gestorven is tot een verzoening voor onze zonden (Rom. 3: 23 vv. Gal. 3: 13. Hebr. 10: 12) naar de Schriften (Gen. 3: 15. Num. 21: 8 vv. Jes. 53: 4 v. Dan. 9: 26. Zach. 12: 10. Luk. 24: 25 vv.).

a) 1 Kor. 5: 7. 1 Petrus 2: 24.

4. En dat Hij is begraven (Jes. 53: 9. Hand. 13: 29) en dat Hij is opgewekt op de derde dag naar de Schriften (Joh. 2: 22; 20: 9. Jona 2: 1 v. Hos. 6: 2).

De apostel heeft de Corinthiërs vóór alles datgene meegedeeld wat tot de belangrijkste leerstukken behoort, namelijk de feiten van de dood en van de opstanding van Christus. Daarbij wordt door Lassenius opgemerkt: "Het allervoornaamste, dat geleerd kan worden, is Christus. Hij is het centrum van de hele Heilige Schrift en het gehele fundament van ons geloof, in het bijzonder Zijn dood voor onze zonde en Zijn opstanding tot onze gerechtigheid. Weet iemand alles en niet dit, dan is alle wijsheid dwaasheid en alle wetenschap onwetendheid. "

De bijvoeging: "hetwelk ik ook ontvangen heb", geeft de inhoud te kennen van zijn onderricht als een dat op dezelfde weg van geschiedkundige mededeling tot hem gekomen is, als waarop de Corinthiërs het hebben ontvangen. Er wordt toch hier gesproken over een geschiedkundig feit, dat hij niet door middel van menselijke verkondiging, maar door middel van wonderbare zelfopenbaring van Christus heeft leren kennen, zodat hij de door hem gepredikte boodschap van de genade, in zoverre die een boodschap is van de door hem erkende en aangenomene zaligheid, niet van mensen heeft overgenomen (Gal. 1: 11 vv.), maar waarvan de geschiedkundige gang van hen geleerd is, die vóór hem discipelen van Jezus zijn geweest. Evenals nu bij hen, op de getuigenissen van deze, die geschiedkundige feiten de inhoud zijn geworden van zijn geloof aan de Heere, dat door wonderbare openbaring is teweeggebracht,

zo kunnen ook de Christenen te Corinthiërs niet in het geloof aan de Heere staan, dan door Zijn getuigenis, waardoor zij gelovig waren geworden, de inhoud van hun geloof te laten blijven.

Dat Paulus tussen dood en opstanding uitdrukkelijk noemt, dat Christus ook begraven is, moet een bepaalde reden hebben. Het graf komt hier echter niet voor als de plaats van de dood, maar als de geheime plaats, waar het nieuwe leven ontkiemt. Aan het begraven worden, aan dat, wat in het graf met het lijk geschiedt, ergerden de Corinthiërs zich wel. Zij dachten dat de verrotting van het graf iedere hoop van de opstanding vernietigde; nu drukt Paulus er op, dat ook Christus vóór Zijn opstanding in het graf had gelegen. En zoals hij nu te voren er op gedrukt had, dat Christus om onze zonden was gestorven, zo zegt hij nu, in betrekking tot de opstanding, niet daarop de nadruk, dat zij tot onze gerechtigheid, maar dat zij op de derde dag geschied was. Daarmee wil hij zonder twijfel doen opmerken, dat Christus niet dadelijk van de dood was opgewekt, maar pas na verloop van een bepaalde tijd. En als nu al de tussentijd tussen dood en opstanding bij ons, met deze tijdruimte van drie dagen bij de Heere, als men met offers rekent, zeer weinig overeenkomst heeft, zo zijn toch die beide tussenruimten daarin volkomen gelijk, dat voor beide een dag voor God is gesteld, waarop zij eindigen.

5. En dat Hij na Zijn opstanding en wel op dezelfde dag Uit 28: 15 door Cefas a) is gezien, daarna door de twaalf (Luk. 24: 33 vv. Joh. 20: 19 vv.).

a) Hand. 10: 41.

Met dit vers eindigt de reeks van gezegden, die van de woorden in vs. 3 : "ik heb u ten eerste overgegeven, hetgeen ik ook ontvangen heb", afhangen en het is niet toevallig of onverschillig voor de zin, dat de verdere optelling van de verschijningen van de Opgestanen in zelfstandige zinnen geschiedt. Die, die nu worden gemeld, moeten niet worden genomen, zoals de vroeger genoemde, die bij de opstanding van Jezus, als bekendmaking ervan, behoren, als waren het bestanddelen van dat feit, die door de woorden: "hetwelk ik ook ontvangen heb" als een eenheid is voorgesteld. De apostel denkt niet aan deze als aan de feiten bij zijn evangelieverkondiging bericht; hij heeft het bij die eerstgenoemde verschijningen toen laten blijven, waardoor zij, die de Heere had geroepen om het fundament van Zijn gemeente te vormen, hetgeen toch van Cefas nog weer in het bijzonder kon worden gezegd, van Zijn opstanding verzekerd waren geworden.

De apostel zwijgt geheel van de vrouwen, alsmede van de Emmaüsgangers, die niet tot het getal van de apostelen behoren (Mark. 16: 9-13). Hij wil toch niet alle, maar alleen de hoofdklassen van de verschijningen en de hoofdgetuigen van de opstanding aanvoeren en zo spreekt hij ook verder niet van de openbaring aan de zee (Joh. 21: 1 vv.). Dat hij niet van de vrouwen sprak, daarin blijft hij aan zijn stelling getrouw (Hoofdstuk 14: 34 vrouwen in de gemeente zwijgen. " Is het een onbillijkheid jegens de vrouwen, als haar het optreden in het openbaar wordt ontzegd? Geschiedt dat niet om haar des te meer ongeschonden haar eigen en hoogst belangrijke werkkring te laten behouden, waarvan geen man haar plaats kan innemen? Ik bedoel de werkkring in het verborgen heiligdom van het huis, het eenvoudige en toch zo onmisbare bestuur in de schoot van het huisgezin. Wie kan, zoals zij, door op de juiste tijd te zwijgen en te spreken, met stille voorbede en fijne opmerkzaamheid, met een handelen zonder zich op te dringen, op het juiste uur doen, wat goed is? Zij zorgt voor haar huis, zo beschrijven reeds de Spreuken van Salomo (Spr. 31: 23) het werk van de deugdzame vrouw; zij zorgt voor haar huis, opdat haar man geprezen wordt in de poorten. En in de paasgeschiedenis hebben de vrouwen haar belangrijk ambt in de familiekring van de

discipelen van Christus; onder het volk en de volkeren treden echter alleen deze als getuigen op.

6. Daarna is Hij in Galilea op een berg Uit 28: 20 gezien door meer dan vijfhonderd broeders opeens (MATTHEUS. 28: 16 vv.), waarvan het meerderdeel nog over is en omdat sinds die tijd bijna 27 jaar zijn voorbijgegaan, sommigen ook zijn ontslapen ingeloof in de Opgestane en in de hoop van hun eigen toekomstige opstanding (MATTHEUS. 9: 24).

7. Daarna is Hij gezien door Jakobus 1) de ouderen, in een verschijning hem in het bijzonder ten deel geworden (MATTHEUS. 28: 20 No. 8), daarna door al de apostelen 2) te Jeruzalem, ten tijde van Zijn hemelvaart (Mark. 16: 14 vv. Luk. 24: 44 vv. Hand. 1: 4 vv. Mark. 16: 19 v.).

Hoogst waarschijnlijk hebben wij hier aan dezelfde Jakobus te denken, door wie de eerste van de algemene zendbrieven opgesteld is, de broer van de Heere, in de Apostolische kerk in hoge eer gehouden, met de bijnaam van de Rechtvaardige begroet en als martelaar van het ongeloof van de vijandige Joden gestorven. Hij was zo een van die broeders, die vroeger niet in Jezus geloofden (Joh. 7: 5), maar hoogst waarschijnlijk door deze afzonderlijke ontmoeting tot het geloof werd gebracht. Uit de vermelding van deze verschijning na die aan de vijfhonderd broeders en vóór die aan al de Apostelen, die laatste op de veertigste dag gesteld schijnt te moeten worden, heeft men niet zonder grond afgeleid, dat deze openbaring van de opgewekte Heer niet lang vóór zijn heengaan plaats gehad en zo mogelijk mee gestrekt heeft om de samenkomst van al de Apostelen aan de Hemelvaarts morgen in stilte voor te bereiden. Hoe dit zij, ook hier treedt de verrezen Heiland in het beminlijkst licht voor ons oog, waar Hij de levenslange miskenning door zijn broeders naar het vlees met een afzonderlijke openbaring aan de oudsten van hun vergeldt. Wat daarbij tussen Hem en Jakobus heeft plaats gehad moge met de sluier van het geheim zijn omtogen, genoeg, ook hier werpt Hij de eerlijke twijfelaar aan Zijn voeten neer en doet hem straks als getuige van Zijn verrijzenis opstaan. Aan dat éne ogenblik heeft Jakobus zelf, heeft het Godsrijk, heeft de hemel een winst te danken gehad, waarvan het volle bedrag zich alleen bij gissing berekenen laat. Het is slechts een enkele straal van de opstandingszon, die hier onze ogen verkwikt, maar ook bij dat nevelig licht treedt weer de gestalte van de Verheerlijkte in uitlokkende glans voor ons oog en wordt het ons vergund te aanschouwen, wie Hij is voor twijfelmoedigen, maar oprechten van hart.

De evangeliën berichten ons niets van de verschijning, die aan meer dan 500 discipelen op eenmaal ten deel geworden is. Men mag echter aannemen, dat de plechtige openbaring op de berg in Galilea bedoeld is. Alhoewel Paulus door de hemelse verschijning, die hem ten deel gevallen is, gewijd was tot een getuige van de Opgestane, heeft hij het toch niet versmaad nauwkeurig onderzoek te doen bij hen, die het van het begin zelf gezien hebben (Luk. 1: 2 v.) en zo weet hij nog zeker, dat de meesten van die meer dan 500 broeders nog leefden. Een Andronikus en een Junius (Rom. 16: 7) kunnen onder dit getal van broeders geweest zijn en het is de vreugde van Paulus geweest, op zijn reizen in het Joodse land en in de landen van de heidenen deze ooggetuigen van de opstanding die nog leefden, op te zoeken, door hen verkwikt te worden, terwijl hij tevens hen, die door vervalsers van het Evangelie op een dwaalspoor gebracht waren, op die krachtige getuigen wees, die God niet zonder liefdevolle bedoeling zolang in leven liet.

Een latere verschijning van de opgestanen Heer, die nergens elders in het Nieuwe Testament vermeld wordt, werd Jakobus ten deel. Omdat in de daarop volgende zin niet gezegd wordt:

"daarna door de apostelen", maar "door alle apostelen" is Jakobus een van de apostelen geweest. Hem werd pas een afzonderlijke openbaring ten deel, bij die verschijning, die bovendien de apostelen ten dele werd was hij ook tegenwoordig. Zeker was ook daar Matthias wel tegenwoordig, die toch volgens Hand. 1: 21 v. ook een getuige van de opstanding met de overige apostelen moest zijn als een zodanige, die al de tijd bij hen was geweest, die de Heere Jezus onder hen uit- en ingegaan was, van de doop van Johannes tot op de dag, dat hij in de hemelvaart van hen werd genomen. Daarom wordt hier de uitdrukking "apostelen" gebruikt, terwijl in vs. 5 sprake was van de "twaalf", waaraan Judas Iskarioth ontbrak en waarvan bij de daar bedoelde verschijning ook Thomas zich had afgezonderd gehouden; maar de uitdrukking is daar de ambtsnaam van de engere discipelenkring (Luk. 18: 31), zonder er op te letten of het eigenlijke getal vol was of niet, terwijl nu de apostelnaam gebruikt moet worden, die ook nog twee andere omvat dan de oorspronkelijke twaalf. Trad Matthias in de kring van de laatsten in de plaats van Judas, dan staat Paulus zelf buiten die kring als dertiende apostel, die voor de heidenwereld bestemd is. Over de openbaring hem ten deel geworden gaat hij dan in het volgende spreken.

8. En ten slotte door allen, door alle apostelen, is Hij, nadat Hij reeds enige jaren in de hemel verhoogd was, ook a) door mij als van een ontijdig geboren, op de weg naar Damascus, gezien (Hand. 9: 3 vv. ; 22: 6 vv. ; 26: 13 vv.

a) Hand. 23: 11. 1 Kor. 9: 1. 2 Kor. 12: 2.

9. Een ontijdige geboorte nu noem ik mij in vergelijking met de overige apostelen opzettelijk. Want ik ben de minste van de apostelen, die niet waardig ben een apostel genoemd te worden, evenals een ontijdige geboorte in vergelijking meteen gewoon voldragen kind eigenlijk nog niet waard is een mens te heten. Ik ben niet waard die erenaam te dragen, a) omdat ik de gemeente van God vervolgd heb (Efeze 3: 8. 1 Tim. 1: 15

a) Hand. 8: 3; 9: 1; 22: 4; 26: 9.

Paulus voert de hemelvaart van Christus wel niet woordelijk aan, maar toch is zij wat de kracht aangaat vervat in de verschijning, die hemzelf ten deel viel; want evenals Stefanus de hemel geopend zag en de Zoon des mensen staande ter rechterhand van God (Hand. 7: 55), zo omscheen hem een licht van de hemel.

Het gevoel van het groot geluk: verwaardigd te zijn met een verschijning van de Opgestane, wekt bij de apostel diepe ootmoed op, die steeds gevoed werd door het smartelijk bewustzijn eens de gemeente te hebben vervolgd. Hij spreekt daarom het sterk gevoel van zijn onwaardigheid uit, zeggende dat hij als een ontijdige geboorte was. Wat hij daarmee wilde zeggen blijkt duidelijk uit het volgende vers, dat hij namelijk in diezelfde mate geringer, onwaardiger was dan de andere apostelen, als het te vroeg geboren kind bij het voldragene achterstaat.

Hoe dieper Paulus zich buigt, zodat geen tegenstander hem meer vernederen kon, des te sterker laat hij ook nu vervolgens de andere kant op de voorgrond treden, de heerlijke werking van de genade in hem en door hem.

Hij wil zijn apostolisch ambt onverkleind hebben, omdat God door hem meer heeft gewerkt; om die partijhoofden moet hij hier zijn roeping verheffen.

De meerdere werkzaamheid van Paulus heeft voor een groot deel haar grond in de omstandigheid, dat de Joden zich verhardden tegen hun roeping; terwijl toch de twaalf voor deze bestemd waren, moest daardoor hun werkring beperkt worden Joh 21: 18.

10. Maar door de genade van God ben ik dat ik ben, namelijk ook een apostel van Jezus Christus, de Opgestane (Gal. 1: 15 v.) en Zijn genade, die aan mij bewezen is, is, wat het begeerde gevolg aangaat, niet ijdel geweest, maar integendeel zeer vrucht aanbrengend en werkzaam. Ik heb het licht niet onder een korenmaat gesteld, maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen, dan alle apostelen tezamen; maar niet ik door mijn eigen kracht heb zoveel vruchten gedragen (Rom. 15: 18), maar de genade van God, die met mij is. Zo is een miskenning van mijn apostelschap, zoals velen van u zich daaraan hebben schuldig gemaakt (Hoofdstuk 4: 3), niet zozeer een verlaging van mijn persoon als wel van de genade van God, die mij ten deel is geworden en die met mij is.

De genade van God aan hem bewezen is niet zonder uitwerking gebleven. Meer dan de andere apostelen heeft hij als apostel van de heidenen gearbeid, meer, niet wat betreft de aangewende inspanning en de betoonden ijver, maar wat betreft de verkregen vrucht.

Ik heb geen zo dwaze ootmoed, dat ik de mij verleende gaven van God zou verloochenen. Van mijzelf heb ik zeker genoeg, wat mij kan verootmoedigen en in het stof buigen, maar over en in God moet ik roemen, over Zijn gaven blij zijn, juichen, triomferen en roemen.

De heilige Paulus is volgens onze tekst gelijk aan de tollenaar en aan de farizeeër in het zondagsevangelie schijnbaar gelijk en kan toch ook weer met geen van beiden vergeleken worden, als men hem nauwkeurig beschouwt. Als hij zegt: "ik ben de minste van de apostelen, die niet waardig ben een apostel genoemd te worden, omdat ik de gemeente van God vervolgd heb", de klinkt dat toch altijd nog zo, dat men hoort, Paulus is en blijft een groot apostel. Hij belijdt grote en zware zonden en noemt ze meer met name dan de tollenaar. Hij slaat ook geestelijk op zijn borst en acht zijn hele vorige leven, reeds om die éne zonde, dat hij de gemeente van God vervolgd heeft, als zonder waarde en veroordelingswaardig. Paulus staat daarmee naast de tollenaar, nog voordat wij uit zijn mond hebben vernomen hoe hij de goddelijke genade prijst, waarop zich toch ook de tollenaar beroept. De gelijkheid van Paulus met de tollenaar is duidelijk zichtbaar, maar klinkt het ook niet weer farizees, als hij zich met de andere heilige apostelen, dus niet zoals de Farizeeër met dieven, rovers, echtbrekers en tollenaars vergelijkt en dan als resultaat van zijn vergelijking verkrijgt, dat hij meer gearbeid had dan zij allen, dat hij dus de grootste, verhevenste, gezegendste mensen in vrucht en zegen en goede werken overtrof? Dat schrijft hij zo rondweg aan de gemeente, aan het praatzieke volk van de Corinthiërs, vanwaar het wel verder en de twaalf zelfs ter ore zal komen, wat de apostel van de heidenen van zichzelf in vergelijking met hen oordeelt! Waarlijk Paulus zegt meer van zichzelf dan de Farizeeër van zichzelf zei en zijn eigen roem overtreft bijna de eigen roem van alle mensen. Ook is zoals bekend is, deze plaats, waar Paulus zich beroemt, niet de enige. In 2 Kor. 11 kan men vinden, hoe hij na enige tijd, dus na een tijd van nadenken en zonder berouw iets dergelijks van zich zegt. En toch is Paulus geen Farizeeër meer, ook niet met de Farizeeër te vergelijken. De gelijkheid met de tollenaar blijft hem bij, al is de tollenaar hem niet gelijk, omdat wij van diens werk en lijden in het rijk van God niets weten. De gelijkheid met de Farizeeër valt toch, hoe onmogelijk dat een ogenblik scheen, geheel en al weg, ja volkomen en tot het laatste en wel door een enkel woordje, namelijk door het woordje, dat tollenaars en apostelen, arme zondaars en geheiligde discipelen van Christus in gelijke mate prijzen, door het woordje genade: "door Gods genade ben ik dat ik ben en Zijn genade aan mij is niet ijdel geweest". De Farizeeër pronkt met een

gelaat bleek van het vasten en met de rijke tiendenwagen, die hij zelf opzettelijk brengt, niet anders dan in treurige eigengerechtigheid. De tollenaar gevoelt zich arm en zonder eigen gerechtigheid, maar ook arm aan Gods gunst en verlangt naar genade, naar de genade van de vergeving. De apostel daarentegen komt met het dankoffer van een heerlijk rijk leven vol van lijden zonder vergelijking, maar - het is niet de roem van de hoogmoed, die u van hem hoort, maar een ware, diepgevoelde belijdenis van een dankbaar hart. Niet opgeblazen, maar neergebogen door genade, niet hovaardig en vol trotsheid, maar met ootmoedige tranen van berouw, in het aandenken aan onvergetelijke zonden, vergelijkt hij zich met de grootste mensen en geeft God de eer, die hem, de grootste zondaar, uit genade tot de grootste heilige heeft gemaakt, opdat niet alleen de prediking van Paulus, maar ook het leven en het werk van Paulus aan alle Joden en heidenen de weg van de zaligheid mocht aanprijzen, waarop men van zo'n diepte tot zo'n hoogte van leven, werken en heiligheid kan komen.

11. Hetzij dan ik, die als dienaar van het Evangelie optreed, hetzij hen, de andere apostelen, zo, zoals boven (vs. 3 v.) is gezegd, prediken wij en zo, dat u onze prediking heeft vernomen en aangenomen, heeft u geloofd.

Nadat Paulus tussen zichzelf en de apostelen de vergelijking gemaakt heeft, zich in vs. 8 en 9 achter en in vs. 10 echter vóór hen geplaatst heeft, verenigt hij zich met hen in het bezitten van hetzelfde recht en in het een object en de ene inhoud van hun roeping.

Of hij of de overige apostelen prediken, wat de feiten in vs. 8 vv. meegedeeld aangaat, predikt de een zoals de ander en op grond van deze prediking hebben zij het geloof aangenomen. Dat zij het echter hebben aangenomen, is zelf reeds een beweegreden, om het nu niet lichtzinnig op te geven en te verloochenen.

II. Vs. 12-31. Uitgaande van het feit, dat Christus van de dood was opgestaan, spreekt de apostel nu dadelijk over de bewering in de gemeente te Corinthiërs, dat er geen opstanding van de doden zou zijn. Hij wijst aan, hoe deze bewering, als zij recht had, het feit zelf zou vernietigen en daarmee alle Evangelieprediking; dat dit het daardoor te schande zou maken (vs. 12-19). Daarop handelt hij verder over de noodzakelijkheid, dat op de opstanding van Christus een opstanding van de doden volgen moet, alsook over de orde, waarin dat feit zal plaats hebben en hoe dat het einde aller dingen het laatste doel heeft (vs. 20-28). Vervolgens leert hij nog de Corinthiërs, wat een invloed het wegvallen van het uitzicht op de opstanding van de doden op het Christelijk leven zou moeten uitoefenen, terwijl hij deze afdeling sluit met een ernstige waarschuwing (vs. 29-34).

12. Als nu, zoals dat, volgens hetgeen zo-even opgemerkt is (vs. 11) een uitgemaakte zaak is, Christus overal waar het Evangelie van Hem wordt gehoord, gepredikt wordt, in het bijzonder in dit opzicht, dat Hij uit de dood opgewekt is (Hand. 1: 22; 2: 24; 3: 13 vv. ; 4: 2, 10; 5: 30; 10: 39vv. ; 10: 30 vv. ; 17: 3, 31; 23: 6; 26: 8, 23), waarom zeggen sommigen onder u, dat er geen opstanding van de doden is, dat er onmogelijk zo een zou kunnen bestaan?

13. En als er geen opstanding van de doden is, zodat het werkelijk zo was als die enkelen beweren, dan is Christus ook niet opgewekt. Dit is een besluit, dat zij zelf wel niet trekken, omdat zij integendeel aan dat feit vasthouden, maar dat ik nu tegenover hen trek, opdat u ziet welke gevolgtrekkingen uit die bewering van u voortvloeien.

14. En als, zo besluit ik verder, Christus niet opgewekt is, dan is onze prediking, die van de apostelen en dienaren van het Evangelie, zoals ik dat woord vroeger (vs. 3 vv.) in zijn

voornaamsten inhoud herhaald heb, ijdel, zodat wij beter hadden gedaan ons de moeite te besparen en ijdel is ook uw geloof, waarmee u onze prediking heeft aangenomen (vs. 1), zo geheel zonder grond, dat u beter had gedaan u daarmee volstrekt niet in te laten.

15. En zo worden wij Apostelen met ons prediken van onze kant ook bevonden valse getuigen van God, dat nog veel erger is dan dat wij nietige, ijdele woorden zouden spreken (Hand. 17: 18). Wij worden dat, want wij hebben van God getuigd en Hem in dat geval iets onzinnigs laten zeggen, dat Hij Christus opgewekt heeft, die Hij toch, als de zaak zo was, als sommigen zeggen, niet heeft opgewekt, als namelijk (vs. 12) de doden in het algemeen niet opgewekt worden.

16. Want, dit is zeker, als de doden niet opgewekt worden, dan is, volgens de natuurlijke gevolgtrekking in vs. 13 reeds gemaakt, ook Christus niet opgewekt.

17. En als Christus niet opgewekt is, dan is, om u ten opzichte van uw toestand eveneens nog iets ergers dan het in vs. 14 gezegde te doen gevoelen, uw geloof tevergeefs, omdat het u niet alleen niets heeft aangebracht, maar u zelfs schade door valse vertroosting heeft berokkend (vgl. het "ijdel" in Tit. 3: 9). Heb ik u de vergeving van uw misdaden verzekerd, het is ijdel geweest, als mijn prediking leugen was, dan bent u nog in uw zonden.

18. Zo zijn dan ook verloren die in Christus ontslapen zijn in de hoop, door Hem weer uit de doodsslaap opgewekt te worden. Zij zijn verloren, in zoverre zij om de zondeschuld, die nog altijd op hen kleeft een prooi van de eeuwige dood zijn geworden.

19. Als wij, Christenen, alleen in dit leven op Christus hopen en niet van een andere wereld de vervulling van onze hoop te wachten hebben, dan zijn wij de ellendigste van alle mensen. Om hetgeen wij hoopten hebben wij zoveel moeten ontberen, dat anderen genieten en aan de andere kant hebben wij zoveel van anderen moeten verdragen en zouden wij van geen beter deel dan zij verkrijgen, maar eveneens een prooi worden van het verderf van de dood?

De hele rede van de apostel wijst aan, dat het feit van Christus opstanding geen zaak was, die te Corinthiërs bestreden werd. Daarom kan hij van die zo goed verzekerde inhoud van de apostolische prediking, waarvan hij vroeger sprak, uitgaan en de tegenstanders daarmee weerleggen, dat hun bewering consequent leiden moest tot ontkenning van dat feit en daarmee tot opheffing van de helen staat van de Christen.

De loochening van de opstanding uit de dood, waaraan sommigen onder de Corinthiërs zich schuldig maakten, kan zeker niet uit het Sadduceïsme worden afgeleid, want anders zou Paulus die uit het Oude Testament hebben weerlegd, evenals de Heere in MATTHEUS. 22: 23 vv Zij hing samen met het Grieks-filosofische scepticisme (vgl. Hand. 7: 32) en het gnostisch spiritualisme was misschien verwant met de bewering van Hymeneüs en Filetus in Klein-Azië een bewering, die als de kanker voortvreet (2 Tim. 2: 17 vv.), dat de opstanding van de doden reeds geschied was.

Zij, die een gnostisch-spiritualistische richting waren toegedaan, konden zich gemakkelijk ergeren aan de opstanding van het vlees, waarin zij meenden, dat een grof materialisme gelegen was. Zij namen nu evenals Hymeneüs en Filetus de opstanding in geestelijke zin, terwijl zij de geestelijke levendmaking van de wereld, door Christus teweeggebracht, voor de beloofde opstanding beschouwden, de lichamelijke opstanding voor Joods-materialistisch en

zij geloofden alleen in een voortleven van de geest zonder materiële omkleding, in welke verbinding met de geest zij waarschijnlijke een bezoedeling zagen.

Terwijl nu Paulus de verderfelijke gevolgen ontwikkelt, die uit zo'n loochening van de opstanding voortvloeien, treedt als de voornaamste dadelijk op de eerste plaats: die de opstanding van de doden loochent, die loochent ook de opstanding van Christus, die vernietigt echter evenzeer het geloof in de gehele verlossing, als het de getuigenis van de apostelen in het algemeen van kracht berooft. (V.).

Van vs. 13 af leidt de apostel die mensen door een rij van slotredenen, die door het verder leidende "maar" worden ingeleid en aan elkaar verenigd worden, met hun bewering ad absurdum. De eerste gevolgtrekking berust op de grondstelling: heft men het algemene op, dan is ook het bijzondere opgeheven. Christus was toch ook een dode geworden en was naar zijn wezen van de overige mensen niet onderscheiden (vs. 21). Zo zou het dan onmogelijk zijn geweest, dat, nadat Zijn lichaam, het lichaam van Zijn vlees (Kol. 1: 22) was gedood, Hij weer was opgestaan, als lichamelijk herleven van lichamelijk gestorvenen een onmogelijkheid was. Zonder de opstanding van Christus, zo zet Paulus de reeks van gevolgtrekkingen van vs. 14 voort, wat zijn wij, de apostelen, dan met onze prediking en wat bent u met uw geloof! (vs. 11). Over het eerste spreekt dan vs. 15 en 16 nader, over het laatste vs. 17-19

Waarom de Christenen in het geval, vs. 19 gesteld, waar de woorden eigenlijk luiden: "zijn wij slechts mensen, die in dit leven op Christus hopen en onze hoop daarmee eindigt en in de dood blijkt dwaling te zijn", ellendiger zijn dan alle mensen, blijkt uit plaatsen als Rom. 8: 18. 2 Kor. 5: 17. 1 Petrus 4: 12 vv. Een leven vol zelfverloochening en daarna een sterven, dat alle hoop uitblust, is nog treuriger dan het leven van de wereld, wier kinderen zich ten minste deze dagen op aarde zo aangenaam maken als zij kunnen. Daarmee is niet, zoals een spottend dichter zegt, al het geluk van de Christen in de toekomst verplaatst, terwijl hij voor deze tijd zonder iets is; het Christendom heeft in deze tijd zijn verheven goederen, die de wereld niet kent. Dat die echter in zo nauw verband staan met de toekomst, waarop men hoopt, dat als die toekomst wegvalt ook deze goederen zelf aangetast zijn en niet kunnen worden behouden, blijft even zeker. De gehele redevoering in vs. 12-19 heeft de bedoeling om, was het mogelijk, de dwaling weg te nemen, alsof het mogelijk was van het Christelijk geloof en van de Christelijke belijdenis een stuk vast te houden, als men de opstanding loochende, de grondsteen, waarop het gebouwd is. (Rom. 1: 4). Daarin juist vergisten zich de bestrijders van de opstanding te Corinthiërs en anderen, dat zij ondanks hun dwaling meenden het Christendom te kunnen vasthouden. Paulus wijst aan, hoe volstrekt onmogelijk dit is.

Omdat ieder Christen moet geloven en belijden, dat Christus is opgestaan, is hij er snel toe te brengen, dat hij ook de opstanding van de doden moet aannemen, of hij moet het hele Evangelie en alles, wat men van Christus en van God predikt, tezamen verloochenen; want alles hangt als een keten tezamen, dat, als een artikel blijft, alle blijven.

Tot het allertreurigste heeft in vs. 19 de keten geleid, die aan de zin hangt: er is geen opstanding van de doden. Daarentegen draait nu de apostel de zaak om en besluit hij uit de opstanding van Christus, die werkelijk heeft plaats gehad, triomferende tot de opstanding van de Christenen.

20. Maar nu is het niet aldus, dat wij Christenen alleen in dit leven op Christus hopen en dat zij, die in Hem ontslapen zijn, verloren zouden zijn. Het tegendeel is waar, a) Christus is, volgens de zekere en eenstemmige getuigenis van die velen, aan wie Hij Zich heeft

geopenbaard (vs. 5 vv.) opgewekt uit de doden; en is daardoor de eersteling (vgl. Hand. 26: 23. Kol. 1: 18. Openbaring 1: 5) geworden van degenen, die ontslapen zijn, zodat ook deze op hun tijd uit de doodsslaap zullen ontwaken en zich tot een nieuw leven uit het graf zullen verheffen.

a) 1 Petrus 1: 3.

Het hele gebouw van het Christendom rust op het feit, dat Christus is opgewekt uit de doden, want als Christus niet opgewekt is, dan is onze prediking ijdel en ijdel is ook uw geloof; dan bent u nog in uw zonden. De Godheid van Christus heeft haar zekerste bewijs in Zijn opstanding, omdat Hij krachtig bewezen is te zijn de Zoon van God, naar de geest van de heiligmaking, uit de opstanding van de doden. Het zou niet onredelijk zijn om aan Zijn Godheid te twijfelen, was Hij niet opgewekt uit de doden. Daarenboven hangt de soevereiniteit van Christus van Zijn opstanding af; want daartoe is Christus ook gestorven en opgestaan en weer levend geworden, opdat Hij over doden en levenden beiden heersen zou. Ook is onze rechtvaardigmaking, deze kostbare zegening van het verbond, met Christus' glorierijke overwinning over dood en graf nauw verbonden; want Hij werd overgeleverd om onze zonden en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking. Nog meer zelfs: onze wedergeboorte is verbonden aan Zijn opstanding, want wij zijn wedergeboren tot een levende hoop door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. En onze opstanding op de laatste dag rust zeer zeker daarop, want als de Geest van degene, die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, dan zal Hij, die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken door Zijn Geest, die in u woont. Als Christus niet is opgestaan, dan zullen wij ook niet opstaan; maar als Hij is opgestaan, dan zijn wij, die in Christus zijn ontslapen, niet verloren, maar zullen uit het vlees God aanschouwen. Aldus gaat de zilveren draad van de opstanding door al de zegeningen van de gelovigen heen, van zijn wedergeboorte af naar boven, tot zijn eeuwige heerlijkheid en verbindt ze tezamen. Op welke hoge waarde zal hij dit heerlijk feit schatten en hoe zal hij zich verheugen dat het boven allen twijfel vaststaat, dat nu Christus is opgewekt uit de doden.

21. Want omdat a) de dood door een mens is (Gen. 3: 19), zo is ook volgens de orde van het heil door God gesteld, de opstanding van de doden door een mens (Rom. 5: 12-18). Het kwaad, door een menselijke bewerker ontstaan, moest ook weer door een worden weggenomen en in het tegendeel veranderd.

a) Gen. 2: 17; 3: 6.

22. En deze door God gestelde orde, die reeds in beginsel is volbracht, zal op zijn tijd tot volle vervulling komen. Want zoals zij allen in Adam, ten gevolge van hun verwantschap met hem, sterven, zo zullen zij, bij wie een dergelijke gemeenschap met de Heere gevonden wordt, ook in Christus allen levend gemaakt worden. Dit heeft zeker voor hen, die Zijn zaligheid hebben verworpen, ook een keerzijde, namelijk een opstanding ten oordeel (Joh. 5: 28 v.).

De apostel heeft aangetoond welke gevolgen het hebben zou, als de opstanding van Christus niet werkelijk had plaats gehad, aan de ene kant voor de apostolische prediking en het Christelijk geloof wat de inhoud aangaat en dienvolgens voor de getuigenis van de eerste; en aan de andere kant voor de waarde van de Christelijke staat. Hij keert nu tot de vroeger bewezen werkelijkheid van de opstanding van Christus terug om aan te tonen, dat met haar een opstanding van de doden is gegeven, die dus moet geloofd worden door ieder, die in de

opstanding van Christus gelooft. Was hij tot hiertoe uitgegaan van de stelling, dat Christus opstanding niet kon hebben plaats gehad, als de opstanding van de doden een onmogelijkheid was, zo stelt hij nu als uitgangspunt voor het volgende in vs. 20 de stelling, dat de opstanding van Christus, die werkelijk en waarachtig gebeurd is, de opstanding is van een eersteling van de ontslapenen. Aan het begrip van een eersteling is dat van een oogst verbonden, van hetgeen volgen moet. Is nu Christus als eersteling van de ontslapenen van de doden opgestaan, dan is een opstanding van de doden te wachten, die tot de Zijnen in betrekking staat als de gehele opbrengst tot de eerste vrucht, waarmee die oogst begint. Dat het nu zo gelegen is met de opstanding van Christus, wordt in vs. 21 verklaard. Met een "want omdat" begint de apostel te wijzen naar het feit, dat het een mens was, door wie de dood aanwezig was en hij voegt er bij, dat het eveneens een mens is, waardoor de opstanding van de doden wordt teweeg gebracht. Hierdoor licht hij de zaak toe op een wijze, dat men ziet hoe het in de orde van zaken lag, als de opstanding van de doden met de opstanding van de mens Christus was begonnen. De zin in vs. 22 begonnen met "want", toont dan de werkelijkheid van hetgeen zo-even was aangewezen als liggende in de orde van de zaken en wel zo, dat werkelijk door Christus een overeenkomstige levendmaking van allen te wachten is, die in Hem haar grond heeft, evenals het sterven van allen door Adam is. Het eerste is een feit, dat niet alleen met het tweede te vergelijken is (Rom. 5: 12), maar de verhouding van Adam en van Christus, de eerstgeschapen en de Middelaar, de eerste en de Vernieuwer van de mensheid, brengt het mee, dat van de laatste een gelijksoortige werking tot zaligheid uitgaat, als van de eerste tot ellende. Als nu in de persoon van de ene een sterven van allen zijn grond heeft, hoe zou dan niet aan de kant van de anderen dit ermee overeenkomen, dat een levend maken van allen plaats heeft, dat in Zijn persoon zijn grond heeft? Het is toch ook op zichzelf niet wonderbaarder, dat een dode levend wordt, dan dat een wezen met leven geschapen sterft! Het "allen" kan hier geen moeilijkheid veroorzaken, als werd daarmee een opstanding tot zaligheid aan alle mensen zonder onderscheid beloofd; want er wordt niet gezegd dat de algemene levendmaking een levendmaking van allen in Christus zal zijn, maar dat in Christus de grond is tot een levendmaking van allen, die dan, zoals vanzelf spreekt, alleen in zoverre allen geldt, als Christus ze in Zich en met Zich verenigd heeft.

De uitdrukking "eersteling van degenen, die ontslapen zijn", is een treffend beeld van de oogst en zijn eerstelingen, waarmee de opstanding als een nieuwe, meer volkomen levensontwikkeling uit de schoot van de aarde vergeleken is. Het beeld geeft niet slechts te kennen de eersten van de opgestanen wat de tijd betreft, maar ook wat de waarde en werking aangaat. Denkt men aan de eerstelinggarve op het Paasfeest, die op de dag na de eersten Paassabbat de Heere bewogen werd, om daardoor de zegen van de oogst te wijden (Lev. 23: 10 vv.), dan ligt in die uitdrukking tevens het begrip van het door God geheiligde en gezegende, maar ook van het heiligende en zegenende onderpand in de eerstelinggarve voor de verdere oogst, van de broeders, die met en na Christus opstaan. Daar de brief geschreven werd omstreeks Pascha (Hoofdstuk 5: 6 vv.) lag de toespeling voor de hand.

Als Paulus zegt: "allen zullen in Christus levend gemaakt worden", dan kan daarmee alleen gezegd zijn, dat de kracht, die van Christus uitgaat, even ver reikt als de werking van Adam. Er is in Christus geen gebrek, de band van de gemeenschap met Hem is niet zwakker, zodat de overwinning in Hem zich niet zover zou kunnen uitstrekken, als de nederlaag in Adam. Bij Adam wordt de kring, tot zoverre de werking van de dood, die van hem uitgaat, reikt, gesloten door het natuurlijk verband van de vleselijke afkomst en die omvat alle mensen zonder uitzondering. Bij Christus wordt die daarentegen gesloten door de band van het geloof, die ons tot leden maakt van Hem, die het Hoofd is.

23. Maar een ieder in de lange rij van degenen, die tot de opstanding komen, in zijn orde, die orde een drievoudige is; de eersteling Christus opent natuurlijk de rij (Kol. 1: 18). Zijn opstanding is reeds een feit. Daarna komt de afdeling van degenen, die van Christus in een geheel bijzondere zin (Openbaring 20: 4 v.) zijn, in Zijn toekomst, als Hij zal komen om Zijn rijk op aarde in heerlijkheid op te richten (Hand. 1: 6; 3: 20 v.).

24. Daarna, na een tussenruimte zal het einde zijn van het gehele ontwikkelingsproces van de gehele geschiedenis (1 Petrus 4: 7), wanneer Hij het koninkrijk aan God en de Vader (Rom. 15: 6) zal overgegeven hebben; en dat doet Hij, a) wanneer Hij zal teniet gedaan hebben alle God vijandige heerschappij en alle God tegenstrevende macht en kracht in de hogere zowel als in de lagere geestenwereld (Openbaring 20: 7 v.)

a) 1 Kor. 2: 6.

Uitgaande van het successief plaats hebben van de opstanding opent de apostel de blik in de laatste voltooiing van de goddelijke oekonomie, in het einde van de wegen van God. In de eerste plaats worden de verschillende momenten van de levendmaking van allen, die in Christus haar grond heeft, voorgesteld en worden zij, die opgewekt zullen worden in de verschillende punten van de tijd, als onderscheiden afdelingen voorgesteld, terwijl ieder zich in een van deze bevindt. Christus gaat vooraan, die als eersteling van degenen die ontslapen zijn, het eerste lid of de eerste afdeling vormt in de rijen van hen, die levend gemaakt moeten worden en ze als Heer geleidt. De eerstvolgende afdeling na Christus maken zij uit, die Christus toebehoren. Het tijdpunt, waarop zij levend gemaakt worden is de paroesie van Christus ("Zijn toekomst, als Hij Zijn macht zal openbaren tot oprichting van Zijn rijk na vernietiging van de anti-christelijke macht, want met deze openbaring van macht is de eerste opstanding verbonden (Openb. 20: 5). "Het einde" moet niet gedacht worden als onmiddellijk zich aansluitend aan deze gebeurtenis. Onder "het einde" moet in dit verband bepaald het slot van de opstanding worden verstaan, een moment, dat overigens samenvalt met het einde van de wereld, met het hele opheffen van deze ontwikkeling van de wereld, met het intreden van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Bij dit einde heeft de overgave van het rijk door Christus aan God de Vader plaats. De indirect heerschappij van God, het bestuur van de Zoon, de Godmenselijke Koning, de volkomen plaatsbekleder van God, dat een voortdurende strijd met vijandige machten en een voortgaand inleiden in de onderdanigheid onder God in de kracht van de teweeg gebrachte verzoening en verlossing meebrengt, houdt dan op. De absolute, onmiddellijke Godsregering, wanneer de Zoon het universum de Vader overgeeft, als dat Hem zonder enige tegenstand onderworpen is, een rijk waarin Hij rustig besturen kan, nadat de Zoon, die in de ontwikkeling in de strijd zich heeft begeven, zich van al wat tegenstreefde heeft meester gemaakt, nadat Hij vernietigd heeft alle heerschappij en alle macht en alle kracht d. i. alle macht, die anti-christelijk en anti-goddelijk is. Daaronder is zeker bedoeld het rijk van de satan met alles wat als heersende macht uitoefenende en kracht openbarende daarmee verbonden is, hetzij het demonisch is (Efeze. 6: 12 Kol. 2: 15), of menselijke, dat aan de demonische machten zich heeft overgegeven en aan deze ten prooi is geworden.

Terwijl de heerschappij van de dood, waarvan in vs. 22 sprake was, sinds Adam, zowel aan hemzelf, als ook aan al zijn kinderen reeds openbaar is geworden, vertoont zich in de andere kring, waarvan Christus het middelpunt is, nog niet de heerschappij van het leven; ja juist dat ook zij, die in Christus geloven, voor de dood bezwijken, kon de mening steunen, dat er geen opstanding van de doden was. Vs. 23 nu stelt zich tegenover deze bedenking. In Christus worden levend allen, die Hem toebehoren; maar in de volvoering van dit werk, wat de orde

aangaat, volgens welke die plaats heeft, vindt een onderscheid plaats tegenover de kring, die door Adam wordt geleid. Christus gaat vooraan als de eersteling, de Zijnen volgen Hem pas bij Zijn wederkomst en aan het einde.

Christus is en blijft de eersteling, de eerste uit de opstanding van de doden (Hand. 26: 23); want die voor Hem en door Hemzelf zijn opgewekt, alsmede die door de apostelen werden opgewekt, werden niet tot het onsterfelijk leven opgewekt; Henoeh en Elia (Gen. 5: 24. 2 Kon. 2: 11 stierven in het geheel niet.

Tussen de wederkomst van Christus en het einde, waarvan de apostel spreekt, ligt duidelijk een tijdruimte (al is het ook geen lange, evenals tussen de opstanding van Christus als de Eersteling onder degenen, die ontslapen zijn en de opstanding van degenen, die Hem toebehoren, waarom in de grondtekst het tweede "daarna" door een korter woord is uitgedrukt dan het eerste); want als Christus komt dan komt hij niet om de heerschappij over te geven, zoals aan het einde geschiedt, maar om die pas echt te beginnen; Hij komt, om het rijk van de genade, dat Hij tot hiertoe bezat, te veranderen in een rijk van de heerlijkheid: Zijn openbaring is tegelijk die van Zijn rijk. Is dat buiten strijd, is de wederkomst van Christus veeleer de overname dan de overgave van de heerschappij, is daarentegen het einde, waarin Paulus spreekt, de overgave van de heerschappij, dan zijn niet de wederkomst en het einde één, maar zij zijn van elkaar in tijd gescheiden.

Zo heeft vóór de paroesie of wederkomst de genadige voorrang plaats van een eerste opstanding, zoals die in de Openbaring van Johannes wordt geleerd. Dat deze plaats een chiliastische betekenis heeft, werd reeds door de Chiliastisch-Montanische Tertullianus terecht erkend.

De laatste overgave van de heerschappij van de Zoon aan de Vader spreekt vanzelf, want evenals de werkzaamheid van Christus, die haar grond in het verlossingswerk heeft en bepaald doel tegemoet gaat, zo zal zij noodzakelijk een einde vinden, als dit doel bereikt is.

25. a) Want om ten opzichte van het zo-even gezegde in de eerste plaats te verklaren, waarom niet vroeger het einde komt, dan dat de overgave van de heerschappij aan God en de Vader van de kant van Christus kan plaats hebben, overeenkomstig de taak Hem in Ps. 110: 1 gegeven - Hij moet als Koning heersen, de heerschappij als Messiaans Koning voeren, totdat Hij, Christus, al de vijanden van het Messiaanse rijk onder Zijn voeten gelegd zal hebben (Matth. 22: 44. Hand. 2: 34. Hebr. 1: 13; 10: 12 v.

a) Efez. 1: 20. Kol. 3: 1.

26. De laatste vijand, die teniet gedaan wordt, is de dood en kan nu ook deze door Hem worden geworpen in de poel van het vuur (Openb. 20: 13 v.), dan pas heeft Hij Zijn taak geheel volbracht.

27. Dat ook de dood zelf door Hem zal worden teniet gedaan, is buiten allen twijfel. a) Want Hij, God de Vader, heeft volgens Psalm 8: 7 vgl. Efeze. 1: 22. Hebr. 2: 8, alle dingen aan Zijn voeten onderworpen, alle weerstrevende en vijandigemachten en van deze kan het allermint juist de laatste en zwaarste, de dood, zijn uitgezonderd. Maar wanneer Hij, die in het algemeen de Schrift (Hoofdstuk 6: 16) en dus ook de psalmist de woorden heeft ingegeven, zegt, dat aan Hem alle dingen onderworpen zijn, bestemd zijn om aan Hem, de Heere Jezus Christus, onderworpen te worden, zo is het openbaar, dat van zo'n onderwerping Hij

uitgenomenwordt, die Hem alle dingen onderworpen heeft, namelijk de Vader. Bij deze heeft dus het heerschappij hebben van Christus een grens, waarover Hij niet gaan kan.

a) Matth. 11: 27; 28: 18.

28. En wanneer aan Hem, namelijk Christus, alle dingen onderworpen zullen zijn, dan zal (en hier komen wij tot het tweede in vs. 24 genoemde punt, op het overgaan van de heerschappij op de Vader, die aan het einde zal plaats hebben en stellen wij ons voor, in welk een omvang die plaats heeft), ook de Zoon zelf, gewillig het einde van Zijn heerschappij ziende, onderworpen worden aan Die, die Hem alle dingen onderworpen heeft, opdat voortaan, zoals tot die tijd Christus (Kol. 3: 11), God zij alles in allen, overeenkomstig de eer, die Hem als Vader toekomt (Fil. 2: 11. Rom. 11: 36).

Deze gehele plaats is te merkwaardiger, omdat zij alleen staat in de Heilige Schrift. Zelfs de Openbaring van Johannes bevat aan haar einde zo'n wenk niet als Paulus die hier geeft. Daar wordt slechts de stichting van de nieuwe hemel en van de nieuwe aarde vermeld, zonder dat wordt uiteen gezet, waarin verhouding de Verlosser tot de nieuwe toestand staat.

Daartoe was de Zoon in de wereld gekomen en daartoe was Hij mens geworden en daartoe werd Hij door God verhoogd op Zijn troon en zal Hij wederkomen in de wereld, opdat Hij de van God vervreemde wereld weer mocht winnen en tot God terugleiden. Dat is Zijn roeping als Middelaar, die ook met Zijn wederkomst nog niet geëindigd is, maar op de weg van machtsopenbaring voortgaat. Als nu de gehele wereld weer van God zal zijn en geen aan God vijandige macht en kracht meer in de wereld tegenover God zal staan, maar deze geheel terzijde gesteld en uit de wereld uitgesloten zal zijn, dan is het werk van de Middelaar ten einde, dan zal de Zoon de wereld, die de Vader Hem heeft onderworpen, opdat Hij ze wint, aan de voeten van Zijn Vader leggen en Zijn kroon, die de Vader Hem bij Zijn verhoging op het hoofd heeft gezet en die Hij tot hertoe droeg als de Koning aller koningen en als de Heer aller heren, zal Hij van het hoofd nemen en in de handen van Zijn Vader teruggeven, want de tijd van Zijn bijzondere heerschappij is ten einde. Want wat zou Hij verder doen? Alles toch is van God geworden. Er zijn geen zonden meer, die verzoend moeten worden; er zijn geen kinderen van de dood meer, die zouden moeten worden verlost; het is alles heiligheid, leven en heerlijkheid geworden. Daarmee is de Middelaar gekomen tot het doel van Zijn Middelaarschap en dus ook aan het einde van Zijn werk. Zo wil Hij uittreden uit die plaats tussen God en de wereld, die Hij tot zolang heeft ingenomen en van de heerschappij, die Hij tot die tijd heeft gevoerd, afstand doen en Zich de Vader onderwerpen. Hij blijft de eeuwige God gelijke Zoon, Hij blijft de tweede persoon in de Triniteit; maar Hij houdt op de plaats in te nemen, die Hij tot daartoe innam. Tot die tijd had Hij een bijzondere geschiedenis, ten eerste van vernedering, vervolgens van heerlijkheid. Dan zal Hij Zijn afzonderlijke geschiedenis hebben. Hij treedt, als wij zo mogen spreken, als het ware weer in God terug, zonder toch op te houden de Zoon te zijn, zoals Hij ten behoeve van Zijn werk uit God is uitgetreden, zonder toch op te houden in God te zijn. Dit betekent het Zich de Vader onderwerpen! Hij treedt uit Zijn bijzondere geschiedkundige plaats in het Goddelijk wezen terug, opdat God de Vader zij alles in allen; want zoals de Vader de laatste oorsprong van alle dingen is, zo moet Hij ook het laatste einde zijn. In Hem loopt de stroom van de geschiedenis uit; de Zoon heeft die geleid door de tijd (welke ook het duizendjarig rijk mee omvat, met de opstand van Gog en Magog en de daarop volgende algemene opstanding, het laatste oordeel en het einde van de wereld); bij de Vader is Hij aangekomen in de eeuwigheid. Het leven van de eeuwigheid, dat de bron is, waaruit de stroom van de tijd is ontsprongen en de wijde zee, waarin het uitloopt, kan de mens zich niet voorstellen; van Christus' wereldheerschappij

kunnen wij enige gedachte hebben, want wij kennen reeds de beginselen ervan; het leven van de eeuwigheid daarentegen is te groot en te rijk, dan dat ons klein hart dat zou kunnen bevatten.

29. Ik keer nu terug tot de bewering, in vs. 12-19 bestreden en waarvan is aangetoond, hoe nadelig zij voor het Christelijk geloof is. Ik moet toch ook aanwijzen, hoe nadelig die is voor de Christelijke wandel. U zult mij dit bij enig nadenken zelf toestemmen, anders vraag ik in de eerste plaats ter uwer overtuiging: wat zullen zij doen, welk voordeel zullen zij van hun handelwijze hebben, die voor de doden gedoopt worden, als de doden geheel niet opgewekt worden? Waarom worden zij, die de dood zo onmiddellijk voor ogen hebben, zodat bij hen de doop nog slechts een inlijving is in de gemeente van de gestorvenen en niet meer van de levenden, voor de doden ook gedoopt? Als de zaligmakende en zegenende kracht van Christus zich niet uitstreckte tot de gestorvenen, om hen eenmaal op te wekken, dan was het immers beter, als zij geheel nalieten zich nog te laten dopen.

Wat de apostel tot bevestiging van de stelling: "Christus is opgestaan", wilde zeggen, is in het te voren verklaarde gedeelte (vs. 20-28) afgehandeld. Hij heeft nu weer te doen met het woord van hen, die beweerden, dat de opstanding van de doden niets betekende en wijst die nog in een ander opzicht af, dan hij reeds in vs. 14-19 gedaan heeft, als hoogst nadelig, namelijk als vernietigende alle Christelijke blijdschap om te sterven en alle Christelijke moed tot zelfopoffering. Nu vinden wij echter dadelijk boven aan deze nieuwe afdeling een vers, zo moeilijk ter verklaring, dat reeds Calovius, de beroemde schriftverklaarder van de 17de eeuw, niet minder dan 23 verschillende opvattingen optelt. Luther heeft vertaald "over de graven" hetgeen zoveel is als boven de graven van de doden. Hij heeft hier niet juist gezegd, omdat een dergelijk gebruik alle geschiedkundige bevestiging uit de apostolische tijd mist. Geheel te verwerpen is de in de laatste tijd veelvuldig aangenomen verklaring, dat het zoveel betekent als "ten beste van de doden." Men brengt daarmee een gebruik, dat later bij haeretici werd gevonden, op de apostolische tijd over, evenalsof men zich ter wille van ongedoopt, maar gelovig gestorvenen nog eens had laten dopen, in de mening, dat dit hun als een eigen doop en als de nog noodzakelijke aanvulling van de bekering, die reeds inwendig had plaats gehad, zou worden toegerekend. Maar hoe kan men geloven, dat de apostel zo'n bijgelovig gebruik ongestraft zou hebben gelaten en gebruikt om een bewijs te leveren? Of hoe kan men met Neander zichzelf wijs maken: als in gevallen, dat iemand tot het geloof gekomen was en zich wilde laten dopen, maar hij, voordat het ten uitvoer werd gebracht, stierf, een bloedverwant zich in de plaats liet dopen, in de overtuiging, dat hij slechts deed wat hij zou hebben gedaan als hij in leven was gebleven, dat niet iets bijgelovigs was? Wij willen ons er niet lang bij ophouden, hoe zowel het artikel, dat in de grondtekst bij "doden" staat, als ook de vorm van het werkwoord, het futurum "wat zullen zij doen", d. i. wat voor een voordeel zullen zij ervan hebben, die zich laten dopen? met zo'n verklaring volstrekt niet overeenkomt, waarbij de doden iets moeten winnen, terwijl toch de gedoopten het zijn, over wier voordeel bij de gehele bewijsvoering gehandeld wordt, maar tevens die bedoeling ontwikkelen, waarin de apostel het "voor" hier heeft gebruikt. Het is hetzelfde als in 2 Kor. 1: 7, waar het zoveel betekent als in betrekking tot Terwijl toch anders gewoonlijk de doop een opname was in de gemeente van de levende Christenen, is hier sprake van degenen, bij wie zij werd tot een opname in de gemeente van de doden, die Christus toebehoorden, omdat zij zich nog op hun sterfbed lieten dopen. Clinici of bedlegerige patiënten, die niets anders dan de dood te wachten hadden, namen toch nog de doop aan, ja men haastte zich bij hen zelfs ermee, alhoewel zij ook nog niet de hele cursus van de catechumenen hadden doorlopen en wellicht kwamen soortgelijke gevallen juist toen te Corinthiërs menigvuldiger voor, omdat, volgens Hoofdstuk 11: 30, de sterfgevallen daar menigvuldiger waren. Zulke dopelingen nu werden

niet gedoopt voor de levenden, om in de gemeente te worden ingelijfd, maar voor de doden in Christus (1 Thess. 4: 16); met deze wilden zij, als zij uit de wereld gingen, verbonden zijn, om een zeker aandeel te hebben aan de hoop van deze, om door Christus tot het eeuwige leven te worden opgewekt. Deze daad van hen, die op de toekomst zag, zou echter niet dan een illusie zijn geweest, als er geen opstanding van de doden was. Dat is het wat de apostel de Corinthiërs wil doen voelen. Evenals nu deze gedachte verwant is met die, die in vs. 17 en 18 is voorgedragen, zo is het ook die in vs. 30-32 met hetgeen in vs. 19 geschreven is.

30. Met die eerste vraag verbind ik een tweede, namelijk deze: "Waarom zijn ook wij, de apostolische verkondigers van het Evangelie, alle uur in gevaar (Rom. 8: 36. 2 Kor. 4: 11; 11: 23)? "

Elk uur in gevaar, zeggen allen; en wat doet menigeen? De gevaren vermeerderen, de uren verminderen, het grootste van alle gevaren en het enige, dat men ontvluchten kan, afwachten. Wij zijn elk uur in gevaar. Menigeen vermeerderd de gevaren. Menigeen stelt er zich nodeloos roekeloos aan bloot. Dit is openbare goddeloosheid. De Heere uw God zult u niet verzoeken. Men waagt het leven, vermaakshalve uit nietige eierzucht, uit dartele brooddronkenheid, of heeft een welgevallen aan, ja betaalt hen, die het doen! Men heeft God te loven; omdat men op een ontzaglijke manier wonderbaar gemaakt is en men stelt de fijnheid, de tederheid, de rekkelijkheid van zijn inwendig samenstel op gedurige proeven, door het inwilligen van lusten en begeerlijkheden, zondig en misdadig in zichzelf en om die reden te zondiger en te misdadiger. Men verwoest de inwendige mens door de ongeregeldheden, de uitpattingen, de overprikkeling van de uitwendigen; immers door de onmatigheden van de ziel, zowel als van het lichaam. Elk uur in gevaar. Hoe schrikkelijk zou ons de verzuimde behartiging van deze waarheid in de ogen springen als de woorden Kibrâth Thaäva, lustgraven geschreven stonden op al die doodsverblijven, waarin slachtoffers van de onmatigheid neerliggen, wier mond misschien de ontzaglijke spreuk heeft nagebauwd, maar zich nooit of zelden iets weigeren kon, dat schaadde, dat verloor, dat voor de dood rijp maakte. Elk uur in gevaar. Wie het waarlijk gevoelt, hij kan niet leven in de openbaarste verachting van de les van de wijsheid: Zie de wijn niet aan, als hij zich rood vertoont, als hij in de beker zijn verve geeft, als hij rechtop gaat; in zijn einde zal hij als een slang bijten en steken als een adder. Wat hebben wij dan te denken van die honderden, die zich aan dronkenschap, aan zwelgerij overgeven, dan dat ook deze ander hen toefluistert: U zult niet sterven! Elk uur in gevaar. Nochtans gaat de onkuise de vreemde vrouw na, de onbekende, die met haar redenen vleit, zoals een vogel zich haast naar de strik, onbewust, dat die tegen zijn leven is. Elk uur in gevaar. En het late uur van menige winternacht ziet vele honderden van ten dode opgeschrevenen, van in deze zelfde nacht sterfelijken, bijeen, in bewegingen en vermaken, verderfelijk voor ziel en lichaam beide, nauwelijks gekleed, met vergiften verkwikt, terwijl zij het beeld van de dood als onder een bevallige sluier en met bloemen bedekken. Elk uur in gevaar. En het verterend spel van de hartstochten gaat zijn gang en de zenuwoverspannende verbeelding wordt niet gebreideld maar geprikkeld door allerlei vertoning en door allerlei geschrift en het teder werktuig krijgt schok op schok en moet eindelijk wel bezwijken onder de tegenstrijdige bewegingen, waaraan het beurtelings wordt overgegeven. Hebben wij het voorrecht, dat wij als Christenen met Christelijke ernst, berusting, ja blijdschap dat woord uitspreken: elk uur in gevaar, het zal bij ons geen doelloos, maar een vruchtbaar woord zijn. Een woord vruchtbaar tot dankbaarheid aan God; vruchtbaar in zegen voor de naaste; vruchtbaar voor onszelf tot onze oefening en heiligmaking in geloof. Vruchtbaar tot dankbaarheid aan God. Als wij waarlijk Christenen zijn, verachten wij de gave van het leven niet met de gemaaktheid van een hoogmoedige wijsbegeerigheid, maar zien wij in de bewaring en verlenging ervan een bewijs van Gods genade. De gedachte dat wij elk uur in gevaar zijn, doet ons temeer die bewarende goedheid

erkennen, waardoor wij dag aan dag en tot heden toe gespaard bleven, doet ons met een dankbaar hart gedurig overleggen, hoe wij de overige tijd van ons leven voorzichtiglijk en voor God behaaglijk zullen wandelen. Ziende de doodsangst, waarmee zich zo velen de dagelijkse gevaren van het leven ontveinzen, of ook zich haasten die te erkennen, opdat niet misschien anderen ze hun ietwat nadrukkelijker voorhouden dan hun lichtzinnig gemoed welkom is, klopt ons hart van erkentelijke vreugd, dat wij deze doodsangst bij de Vorst van het Leven ontvlucht zijn, bij wie wij ten allen tijde de moed vinden om al de gevaren van het leven te trotseren en alle zeeën, waarop Hij de voet leert zetten. De gerustheid van alle geziene en ongeziene gevaren, de dankbaarheid aan Hem, die deze gerustheid geeft, zal ons te getrouwer doen optreden in de weg van onze roeping, al is die ook als bij de apostel Paulus van allerlei gevaren bezet en doorsneden; de gedachte, de overtuiging, dat niets ons zal scheiden van de liefde van God, verdrukking, noch benauwdheid, noch honger, noch gevaar, noch zwaard, dood noch leven, tegenwoordige noch toekomstige dingen zal ons niets van dat alles doen ontzien, waar het er op aankomt God te verheerlijken en de naaste ten zegen te zijn en de bewustheid, dat elk ogenblik het laatste wezen kan, waarin het ons vergund is op deze aarde iets te zijn voor de aarde, voor onze broeders in Adam, voor onze broeders in Christus, zal ons te ijveriger maken in het bedenken en ten uitvoer brengen van al wat liefelijk is en lof heeft. Geen uitstel, geen vertraging, geen verslapping in het goede, geen overlaten aan anderen, wat door ons gedaan kan worden, misschien is het het enige, is het alles wat wij nog doen kunnen. O hoe teder, hoe nauwgezet wordt daar het leven, door de omgang met Christen en on-Christen, waar de gedachte in het hart leeft: deze dag, dit uur, deze daad, dit woord kan het laatste zijn; ben ik niet elk uur in gevaar! Nee, daar zal geen liefdewerk ongedaan blijven, geen woord van vertroosting, van vermaning, van waarschuwing ongezegd; nee, daar zal de zon niet ondergaan over onze toornigheid. En als wij iemand hebben verongelijkt, als daar bitterheid in onze mond is geweest tegen een broeder, tegen een medezondaar, geen ogenblik zal er kunnen verlopen tussen het inzien van onze schuld en het belijden, het herstellen. Elk uur in gevaar! Gelijk vruchtbaar in dankbaarheid voor God, vruchtbaar voor het leven met onze naasten, zo ook vruchtbaar voor ons inwendig leven zal ons die gedachte wezen, als wij ermee verzoend zijn, door onze verzoening met God in Jezus Christus, onze Heer. Dan toch verstaan wij het leven als een oefening in heiligmaking en wij zullen voelen, hoe nodig het is daarvoor de tijd uit te kopen, afleiding te vermijden, opleiding te zoeken, ons te sterken tegen de dag van het kwaad niet inwendige sterkte, die uit het geloof is, winst te doen met elke ondervinding, elke beproeving, elke kastijding, in het gebed te waken, gedurig onszelf te beproeven en alle middelen te baat te nemen, die ons in het geloof in onze Zaligmaker bevestigen kunnen en onze gemeenschap met Hem inniger doen zijn. Elk uur in gevaar! daarom te aller ure wakende, zoals wij te aller ure bewaakt worden! Elk uur in gevaar! Daarom te aller uur in de gehele wapenrusting van God. Elk uur in gevaar! Daarom te aller ure het oog op Christus en de arm geslagen om Zijn kruis.

31. Ik sterf elke dag, dagelijks moet ik mij tot sterven voorbereid houden, dat ik betuig bij onze roem, die ik met de overige apostelen gemeen heb in Christus Jezus, onze Heere.

Dit is niet te begrijpen in een geestelijke zin als het sterven aan de zonde; hij was van de zonde dood, ten aanzien van haar verdoemende kracht door de dood van Christus en ten aanzien van haar heersende kracht, door de Geest in de genade van Christus; maar het is te verstaan in een lichamelijke zin; hij bekrachtigt het straks gezegde door zijn eigen bijzonder voorbeeld, als die elk uur in gevaar of gevaar van zijn leven was; hij droeg altijd in zijn lichaam de doding van de Heere Jezus en werd gedurig aan de dood overgegeven om Jezus' wil; de dood werkte altijd in hem, hij verwachtte die iedere dag en was tot die bereid, hij hield zijn leven niet dierbaar voor zichzelf, maar was zeer gewillig om het om Christus en Zijn

Evangelie af te zeggen; dat hij nooit zou hebben gedaan, als hij geen goede en overtuigelijke reden had gehad om de leer van de opwekking van de doden te geloven.

32. Als ik, naar de mens, op menselijke wijze, tegen de beesten gevochten heb te Efeze, omdat die woedende Joden zonder ophouden mijn leven zochten en mij smartelijke strijd veroorzaakten (Hand. 20: 19. Rom. 16: 4. 2Kor. 1: 8 vv., welk nut heeft het voor mij, als de doden niet opgewekt worden? Was het werkelijk zoals die enkelen (vs. 12) zeggen, dan deden wij, apostelen, toch veel verstandiger, als wij in plaats van ons om het Evangelie aan zoveel noden en gevaren bloot te stellen, ons leven genoten zolang als wij het hebben en de spreuk van de lichtzinnige kinderen van deze wereld ook voor ons kozen: a) Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij" (Jes. 22: 13. Wijsh. 2: 1 vv.). Maar hoe zou het dan gaan met de wereld, wat haar bekering tot Christus, de enige Zaligmaker aangaat? (Hoofdstuk 12: 2).

a) Jes. 56: 12.

Volgens de zo-even gegeven verklaring van vs. 29) sluit zich, zoals v. juist opmerkt. vs. 20 onmiddellijk aan. De apostel wil iets gelijksoortige aanhalen uit zijn leven en uit dat van alle apostelen. Hij wil met de doop die in het gezicht van de dood plaats heeft, om in te treden in de gemeente van de gestorvenen, de lijdensdood (MATTHEUS. 20: 22. Luk. 12: 50) verbinden, waarbij de Christen van een wereldse hoop ontheven en als in de stroom van gevaren ondergedompeld wordt, om gereinigd en verheerlijkt aan de andere kant weer te voorschijn te komen. Nadat hij in de eerste plaats over de apostolische verkondigers van het Evangelie in het algemeen heeft gesproken, gaat hij in de beide volgende verzen: in het bijzonder handelen over zijn eigen persoon en stelt hij de Corinthiërs voor, deels (vs. 31) wat zij uit zijn ervaringen te Corinthiërs reeds vanzelf moesten weten, in welke toestand hij zijn dagen doorbracht, namelijk in doodsgevaar, dat hem bestendig omringde, deels (vs. 32) wat zij uit het tot hen doorgedrongen bericht hadden vernomen, hoe hij op zijn tegenwoordige verblijfplaats te Efeze tegenover de meest verbitterde en onverzoenlijkste tegenstanders, de ongelovige Joden, stond, die hem dagelijks wilden aangrijpen, om zijn vlees te eten (Ps. 27: 2). Dagelijks stierf hij, zoals uit de mededelingen in Hand. 18: 5-18 blijkt, reeds te Corinthiërs in zoverre, als hij op iedere dag in het bijzonder, die hij daar doorbracht, moest denken, dat die dag hem de dood kon veroorzaken door degenen, die hem naar het leven stonden en dat hij alleen door de buitengewone bewaring van de Heere kon worden gered. De vertaling van vs. 31 is hij ons minder goed, of liever is genomen naar een minder goede lezing. De vraag in vs. 32 past daarbij niet echt. Liever moeten wij lezen: "bij uw roem, die ik heb in Christus Jezus, onze Heere, ik sterf elke dag", d. i. bij de roem, die ik in u heb, lieve broeders, daarin, dat ik u tot het geloof gebracht heb en van u door de kracht van de genade, die in mij werkt (vs. 10) een zo aanzienlijke, rijk begaafde gemeente in Christus gemaakt heb, mag ik verzekeren, dat ik dagelijks sterf. U zou niet zijn wat u bent, als ik mijn leven niet bij u in zo bestendig doodsgevaar had willen brengen, maar na het voorval in Hand. 18: 12 vv. mij zodra mogelijk uit de voeten had gemaakt. Evenals het nu bij dat oproer en ook later de ongelovige Joden waren, die de apostel naar het leven stonden, zo heeft hij met deze nog een veel zwaardere en gevaarlijker strijd te Efeze gehad, waar hij zich in die tijd bevond (vgl. Hoofdstuk 16: 9); daarvan spreekt hij ook in Hand. 20: 19 Hij noemt die vervolgende Joden in beeldspraak wilde dieren. Daartoe had hij volle recht, omdat de Heilige Schrift van het Oude Testament voor gelijke omstandigheden zich van dezelfde naam bedient (Ps. 27: 2; 22: 13 v.) en ook de Heere in zo'n uitdrukkingen spreekt (MATTHEUS. 7: 6; 10: 16 Vgl. verder 2 Tim. 4: 17, waar bij de "leeuw" eveneens moet worden gedacht aan het fanatisme van de vijandige Joden.

De historiën, die Nicephorus en Theodoretus ons geven van een gevecht, dat de heilige Paulus tegen de wilde beesten in de schouwburg te Efeze heeft gehad, hebben zoveel ingang bij de heer Whitby, dat hij de letterlijke verklaring van deze woorden beweert, tot begunstiging waarvan zo aangedrongen wordt, dat als de apostel van verbeeste, onredelijke mensen gesproken had, hij dan veel eerder gesproken zou hebben van hetgeen hem te Lystre bejegende, daar hij gestenigd en voor dood weggesleept werd. Maar mogelijk was het daarom in stukken gereten te worden groter te Efeze; dit was zeer onlangs gebeurd en zo dit voorval veel nader bij Corinthiërs gebeurde, zo was het veel natuurlijker dit hier ter plaatse te melden. Het stilzwijgen van de heilige Lukas, in zijn geschiedenis van zo'n merkwaardige gebeurtenis, als een gevecht tegen wilde beesten zou zijn geweest en Paulus uitlating daarvan in zijn brede optelling van al zijn lijden, 2 Kor. 11: 2 en 3, gevoegd bij zijn bekend voorrecht als een Romeins burger dat, als het wezenlijk wettig was, waarschijnlijk hem bevrijd zou hebben van zo'n aanranding, begunstigen allen, zoals Cladach en anderen aanmerken, de figuurlijke verklaring. En de uitdrukking, naar de manier van de mensen, of menselijk gesproken zijnde, heeft op deze veronderstelling een eigenlijkheid, die ze op de andere veronderstelling niet kan hebben en schijnt ten enen male beslissend te wezen.

33. Dwaal niet (Hoofdstuk 6: 9. Gal. 6: 7. Efeze. 5: 6. Jak. 1: 16): kwade samensprekingen, of gezelschappen verderven, zoals het woord van de Griekse dichter zegt, goede zeden (vgl. Hand. 17: 28. Tit. 1: 12).

Nadat de apostel op de zedelijke kant van de bestreden dwaalleer opmerkzaam had gemaakt, gaat hij van de toon van de onderwijzing over tot die van de ernstige en dringende waarschuwing en bestraffing. Het is voor hem niet maar een vraag over de leer, zoals men soms vraagstukken noemt, waarvan men beweert, dat zij geen praktische betekenis hebben. Hij kent dergelijke Christelijke vragen niet, die alleen het onderwerp zijn van ijdele speculatie; als zulke worden opgeworpen, behandelt hij ze geheel anders (1 Tim. 1: 4; 6: 4; 5: 20. 2 Tim. 2: 16, 23). Maar de leerstellingen van de zaligheid, waartoe die van de opstanding behoort, zijn zaken van het geloof en zijn zo regels, die het leven aangaan. Die aan te tasten is nooit slechts een onschadelijke dwaling, het hangt altijd samen met zondige afdwaling. De apostel stelt deze kant niet sterk op de voorgrond, als hij de Corinthiërs toeroept: "Dwaal niet, kwade samensprekingen verderven goede zeden. " De laatste nu is een soort van spreekwoord, aan een Griekse dichter ontleend (Menander, een Athener, leefde omstreeks 320 voor Christus), uit het geheugen aangehaald als een woord, dat bij het volk in gebruik, maar toch juist was; het wordt ter behartiging aanbevolen ("Ac 17: 29 en houdt een waarschuwing in voor ongeroepen omgang met mensen, die zulke woorden spreken, als door de apostel in ons hoofdstuk bestraft zijn en die ook nog na ontvangen waarschuwing niet willen nalaten.

34. Waak rechtvaardig, wordt goed nuchter uit de toestand van bedwelming, die u reeds tot op zekere hoogte heeft bevangen (Joël 1: 5) en zondig niet, onthoud u van de zonde, die zich door middel van de dwaalleer van u meester wil maken; geeft aan die leugenleer geen gehoor. Want sommigen hebben de kennis van God niet, zoals zij door de opstanding te loochenen (vs. 12) tonen (MATTHEUS. 22: 29). Ik zeg het u tot schaamte, opdat u zich over zulke mensen in uw midden schaamt, in plaats van u door hen te laten misleiden (Hoofdstuk 5: 6; 6: 5).

Paulus vergelijkt de toestand, die de Corinthiërs mogelijk maakte, aan zulke woorden, als die loochenaars van de opstanding voerden, ook maar ter halverwege het oor te lenen, met een soort van bedwelming, voor welke het tijd was er zich moedig aan te ontrukken, omdat zij,

zondig in zichzelf, ook alleen maar aanleiding en drang kon geven tot zondigen. Alleen een verduistering van de Godskennis, zo verklaart hij verder, kon een dwaling als de bestrafte, teweeg brengen. Hij beperkt dat tot die enkelen, van wie de dwaalleer uitging, openbaart echter daardoor nogmaals, hoe treurig en noodlottig het is en hoe het niet te verontschuldigen is, dat men naar haar hoort en zich door haar laat blinddoeken, waarvoor reeds de beginselen van Christelijke kennis voldoende moesten bewaren. Daarom is het ook voor de gehele gemeente tot beschaming, dat iets dergelijks in haar midden mogelijk was en niet dadelijk erkend en voldoende gevoeld werd.

Het vergif van elke dwaalleer is bedwelmend en wij laten ons bedwelmen, omdat aan ons vlees menselijke wijsheid zoeter smaakt dan Gods Woord. Het is goed voor ons, als wij rechtvaardig opwaken, zolang de stem van de waarheid ons wekt, opdat wij het vergif van de zonde uitspuwen, voordat wij daaraan sterven.

III. Vs. 35-58. De apostel heeft uit het feit van de opstanding van Christus, waarvoor zo vele getuigen waren en dat de voorwaarde en de grond was van alle Christelijke zegen, in de beide vorige afdelingen het geloof in de opstanding van de doden verdedigd en het verkeerde van het tegendeel nog op andere gronden aangetoond. Nu beantwoordt hij de tegenwerpingen, die deels betrekking hebben op de toestand van de lichamen van de opgestanen, deels op de opstanding zelf. Het proces van de opwekking licht hij toe door de analogie van het plantenleven; de gesteldheid van de lichamen van de opgestanen, verschillende van dit lichaam, dat wij nu omdragen, heldert hij op door analogieën uit verschillende gebied van de schepping, deels leidt hij het af uit het onderscheid van de eerste en tweede Adam (vs. 35-50). Als hij nu bij deze uiteenzetting er zo sterk op drukt, dat zonder een verandering aan ons lichaam te ondervinden, wij het rijk van de heerlijkheid niet kunnen beërven, dan lag de vraag voor de hand wat dan zou gebeuren met hen, die tijdens de laatste bazuin, als de doden tot die verandering uit hun graven zullen opstaan, nog in deze tegenwoordige lichamen op aarde zijn. Vervolgens wijst hij er op, dat buiten de verandering door opwekking er ook een zodanige door overkleding is. Hebben beide plaats gehad, opwekking van de doden en overkleding van de levenden, dan heeft de heerschappij van de dood haar einde bereikt en het woord van de Schrift, dat van deze profeteert, is vervuld. Als Paulus zich in de geest in die zalige toekomst verplaatst, heft hij vooraf een zege- en triomflied aan, terwijl hij deze gehele verhandeling sluit met een hartelijke en dringende vermaning aan de Corinthiërs (vs. 51-58).

35. Maar ik meen een tegenwerping te horen, die ondanks mijn tot hiertoe gevoerde bewijsvoering voor de opstanding van de doden, toch tegen deze leer wordt verheven. Wellicht zal iemand zeggen: a) Hoe zullen de doden opgewekt worden? Hoe zal ik mij in het algemeen die zaak als mogelijk denken? " en vervolgens, wat evenzeer hier vooral in aanmerking komt: "Met wat voor lichaam zullen zij uit hun verborgenheid in het graf te voorschijn komen? "

a) Ezechiël. 37: 3.

36. Dwaas, die niet bedenkt wat jaar in jaar uit onder uw eigen handen plaats heeft, zo moet ik op dergelijke ondoordachte vragen antwoorden. Ziet toch, hetgeen u zaait wordt niet levend om zich tot een nieuw gewas te ontwikkelen, tenzij dat het gestorven is, in de aarde door vertering teniet gaat (Joh. 12: 24). Hoe dwaas is het, als u meent, dat het weer levend worden niet mogelijk is, omdat de lichamen van de mensen in de aarde geborgen, daar tot verrotting overgaan.

37. En hetgeen u zaait, daarvan zaait u het lichaam, de nieuwe, levende plant niet, niet dat wat worden zal maar een zuiver graan, een korrel, nog vrij onaanzienlijk en weinig verradend wat ervan zal worden, naar het voorvalt van tarwe, of van enig van de andere tranen, want het is bij al de soorten hetzelfde.

Deze gelijkenis schijnt veel in gebruik te zijn geweest bij de Joden, om dit leerstuk op te helderen en wij vinden daarvan nog enige bewijzen in de Schriften. Cleopatra de koningin vroeg aan R. Meir: ik weet dat doden weer zullen leven, want er is geschreven, die van de stad zullen bloeien als het kruid van de aarde, Ps. 72: 16, maar als zij opstaan zullen zij naakt opstaan, of zullen zij opstaan in hun kleren? Waarop hij antwoordde: veel meer dan de tarwe, want als de tarwe begraven wordt naakt, komt zij voort, of spruit zij uit, met vele kleren; en hoeveel temeer dan de rechtvaardigen, die in hun kleren begraven worden. En nog eens, R. Eliezer zegt, alle doden zullen in de opwekking van de doden staan en zullen met hun kleren aan verrijzen, waaruit leert u dit? Van het zaad van de aarde, bijzonder van de tarwe, want als de tarwe naakt begraven wordt en met vele bekleedselen voortkomt, veel meer dan de rechtvaardigen, die in hun kleren begraven worden.

38. Maar God geeft het zaad, dat door u is uitgezaaid, bij het ontkiemen en opgroeien een lichaam, zoals Hij wil en in de orde van Zijn natuur heeft bepaald (Hoofdstuk 12: 18) en wel aan een ieder zaad zijn eigen lichaam, dus niet willekeurig en onzeker, maar zoals het overeenstemt met de natuur van het uitgezaaide (Gen. 1: 11), zodat u als u tarwe heeft gezaaid (vs. 37), daaruit ook weer een gewas van tarwe te voorschijn komt.

De apostel voert in vs. 35 de tegenstanders sprekend in als degenen, die door de vorige bewijsvordering niet bevredigd zijn en nu pas aankomen met hun twijfelingen.

De tegenwerping is tweeledig, de eerste vraag heeft niet dezelfde betekenis als de tweede; het: "hoe zullen de doden opgewekt worden?" doelt op het proces en de acte van de opstanding, op haar mogelijkheid; de tweede vraag: "met wat voor lichaam zullen zij komen?" op het factum en het resultaat, op de toestand van de opstandingslichamen. De vragen zijn overigens niet alleen op te vatten als vragen om onderwijzing, maar als sceptische (twijfelaars) en scoptische (bespieders) vragen van de tegenstanders aan te merken, zoals Luther ze voorstelt: "het zijn scherpzinnige personen geweest, die Paulus hier laat spreken, die niet alleen dit punt op fijne manier draaien en winden, maar ook meesterlijk konden spotten zoals zij menen. Eilieve, hoe zal het dan toegaan, zeggen zij, als alle mensen zullen opstaan? Wat zullen zij voor lichamen hebben, of wat zullen het voor wezens worden? De apostel begint daarom in vs. 36 zijn antwoord met een hard woord. Hoe wijzer die verstandigsten zich met hun twistvragen achten, met des te minder verschoning stelt hij zich tegenover hun beperktheid en zwakheid van geest.

Hoe meer die vrager zich, zoals te voren gezegd, op zijn verstand verhief, des te gevoeliger moest hem de uitroep: "dwaas!" treffen (evenals hier staat ook in Luk. 12: 20 in de grondtekst een ander woord dan in MATTHEUS. 5: 22; het woord op de laatste plaats gebruikt vinden wij ook in MATTHEUS. 23: 17 en 19); en inderdaad, hoezeer lag het voor de hand, dat hij zijn vragen zelf beantwoordde. Het woordje "u" wordt in de grondtekst bijzonder gedrukt en gebruikt om vooral op het gemoed te drukken, hoe hij het zelf had kunnen begrijpen, als hij gelet had op hetgeen hij zelf deed en op de in het oog lopende verandering, die daarmee gepaard ging. Hij wil hem met beschaming overtuigen, dat hij bij beter nadenken zijn vragen achterwege had kunnen laten.

De vragen, zoals de tegenstanders die voorbrachten, zijn altijd die, tot welke de leer van de opstanding aanleiding geeft en wel te meer, naarmate ze zinnelijker wordt opgevat (vgl. MATTHEUS. 22: 23 vv.); want des te eerder kan men daartegen moeilijkheden uit de naturalistische opvatting opwerpen. De apostel gaat over dat gebied van de natuur handelen en toont aan, hoe juist dit op hogere mogelijkheden van de meest menigvuldigen aard ons wijst. Als nu met het: "hoe zullen de doden opgewekt worden?" ten eerste moet worden gewezen op de moeilijkheid van een nieuw leven, dat uit de dood was voortgekomen, dan geeft Paulus met de aanspraak van vs. 36 : dwaas, hetgeen u zaait wordt niet levend, tenzij dat het gestorven is, den tegenstanders die in het wilde schermt, te bedenken, hoe de levendmaking van het gezaaide, waarop men bij zijn eigen zaaien altijd hoopte, niet anders plaats heeft, dan nadat het tevoren gestorven is; hoe kan nu die dit weet en daarom met vertrouwen ziet dat het door hem uitgestrooide zaad in de aarde zich ontbindt, er zich aan ergeren, dat de menselijke lichamen ten grave worden gebracht, om daar te verteren en om zo'n vergaan een opstaan uit de toestand van de dood voor onmogelijk verklaren. " Evenals hier voor ontkiemen van het zaad wordt gezegd: "levend worden" en voor "in de staat van oplossing komen" staat "sterven" om beeld en zaak meer tot elkaar te brengen, zo vinden wij om dezelfde reden in het volgende 37e vers de uitdrukking "lichaam" voor het plantengewas, dat uit het zaad opschiet. Evenals de zaaier wel weet - deze zijn de gedachten, die de apostel in deze beide verzen de loochenaars voorhoudt - dat hij niet de vrucht zaait, maar het zaad, dat verteren moet, zo weten wij Christenen wel, dat het menselijk lichaam, dat bij de begraafing in de aarde is geborgen, nog niet het opstandings-lichaam zelf is en daarom ook het vergaan van het eerste en de mogelijkheid van het laatste niet kan opheffen. Integendeel leeft en beweegt dadelijk bij het uitzaaien in de korrel iets, dat later uit de schoot van de vruchtbare aarde wordt ontbonden en als een nieuw gewas te voorschijn komt en zo ook heeft het ter aarde bestelde menselijk lichaam een opstandingskiem in zich. Het zal echter - en daarmee wendt zich de beschouwing reeds tot de tweede van die beide vragen: "met wat voor lichaam zullen zij komen?" - niet een geheel vreemdsoortig, een niet menselijk lichaam zijn, dat bij de opstanding te voorschijn treedt, maar evenals het tarwegraan slechts de kiem voor een tarwegewas en voor geen ander in zich draagt, zo zal ook het menselijk lichaam, in de aarde gezaaid, slechts zodanig een bij de opstanding weergeven. Maar wat de aard, niet wat de soort aangaat, is het daarvan verschillende; in hoeverre dit onderscheid gaat moet worden aangewezen uit nadere analogieën uit hetgeen in de natuur voorvalt en die in vs. 40 vv. worden genoemd. Nog moeten wij opmerken, dat Paulus in vs. 38 opzettelijk God zo vooraan plaatst in tegenstelling tot de vroeger beschreven werkzaamheid van de mensen en evenzo met bepaalde bedoeling de wil van God voorstelt als die sinds lang vaststaat en bepaald is. Bij de leer van de opstanding komt het er toch op aan, dat men Gods almacht in rekening brengt en zijn kracht niet opzettelijk loochent, dat men op Zijn welbehagen, in Zijn woord ons bekend gemaakt, net zo vast vertrouwt, als de zaaier op het welbehagen van God, dat zich in de orde van de natuur uitsprekt, vertrouwend zijn zaad met het oog daarop kiest, wat voor een gewas hij wenst te verkrijgen en reeds vooraf bepaald weet, dat de akker hem die vruchten zal opleveren, als waarom hij het zaaien heeft doen plaats hebben.

39. Alle vlees van de op aarde levende wezens, is niet hetzelfde vlees; maar een ander is het vlees van de mensen en een ander is het vlees van de beesten en een ander van de vissen en een ander van de vogels.

40. En er zijn, als wij onze blik van hier beneden tegelijk naar boven wenden en de schepping boven ons beschouwen, hemelse lichamen en er zijn aardse lichamen; maar een andere is de heerlijkheid van de hemelse en een andere van de aardse.

41. En zelfs onder de hemellichamen, wat een menigvuldigheid! Een andere is de heerlijkheid van de zon en een andere is de heerlijkheid van de maan en een andere is de heerlijkheid van de sterren; en ook onder de laatsten weer zo grote verscheidenheid: want de ene ster verschilt in heerlijkheid van de andere ster.

In drie rijen is hier het veelvoudige van de wereld van de lichamen geschilderd. Ten eerste vallen in het oog de levende lichamen, die alle vlees zijn, maar niet enerlei vlees; want van de mens af trapsgewijze omlaag tot vee en vogels en vissen heeft elk zijn bijzonder vlees. Verder ziet u hemelse lichamen en aardse lichamen, gene en deze in verschillende heerlijkheid. Aan lichamen van engelen, ook als de engelen een lichaam hadden (wat echter niet het geval is: "Uit 18: 14, is hier zeker niet te denken, omdat toch de apostel in zaken, die ieder voor ogen heeft, de mogelijkheid wil laten zien, dat de doden met veranderd lichaam opstaan; hoe zou hij dan op engelenlichamen wijzen, die nooit iemand gezien heeft? Daarentegen zien wij de hemellichamen, zon, maan en sterren voor onze ogen en merken wij op, dat zij in hun onveranderlijke glans een andere heerlijkheid hebben, dan wat op aarde wordt aanschouwd en waarvan de heerlijkheid heden in heerlijke pracht of in liefelijke bekoorlijkheid, in grootse kracht of in sierlijke fijnheid voorkomt, maar morgen verbleekt en verdort. En ten derde, niet alleen zijn de hemelse lichamen van de aardse verschillende, maar ook onder elkaar: een andere heerlijkheid heeft de zon, een andere heerlijkheid heeft de maan, een andere heerlijkheid hebben de sterren; en weer in veelvoudig licht schittert de talloze menigte van sterren, want "de ene ster overtreft de andere in heerlijkheid. " In de eerste plaats doelt deze gelijkenis niet op de verschillende heerlijkheid van de lichamen van de opgestanen onder elkaar, maar op het onderscheid tussen dit lichaam en het toekomstige. Is er, wil Paulus zeggen, reeds op het natuurlijk gebied van hemel en aarde een zo rijke menigvuldigheid en zo'n verschil van lichamelijk bestaan, waarom zou het dan de Schepper van alle schepsels onmogelijk zijn, aan de opgewekte doden zo'n lichaam te geven, als dat aan erfgenamen van het eeuwige leven past? Verkeerd is de gevolgtrekking van de gesteldheid van het aardse, sterfelijke menselijke lichaam op het lichamelijke in het algemeen, even vals als wanneer iemand zei: omdat het vlees van het vee zwaar is en op de aardbodem blijft, kunnen de vogels in de lucht geen vlees hebben; of: omdat het lichaam van de aarde duister is, kan de lichtgevendende zon geen lichaam zijn; of omdat het gesternte van de Orion in roodachtige klank fonkelt, kan de witachtig flikkerende melkweg niet uit sterren bestaan.

42. a) Zo zal ook de opstanding van de doden zijn; het is met deze zo gesteld, dat ook bij haar een verscheidenheid van het lichaam, dat dan opstaat, in vergelijking met dit menselijk lichaam, gezien wordt. Het lichaam, om hier het beeld in vs. 36-38 1Co gebruikt, weer op te vatten, van de mens, die ten grave wordt gebracht, wordt gezaaid in verderfelijkeid; het wordt op de jongste dag, als God de doden roept, opdat zij weer leven, opgewekt in onverderfelijkeid.

a) Dan. 12: 3. MATTHEUS. 13: 43.

43. Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid; het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.

Met vs. 42 volgt de toepassing, die de slotsom van de analogie en van vs. 36-41 samenvat, daar die op beide, de gelijkheid van de zaak met de zaadkorrel en het verschillende van de lichamen tevens rust. "Zo zal ook de opstanding van de doden zijn. " Daar heeft weer plaats, wat het aardse zaad overkomt, namelijk, dat de kiem van iets nieuws, dat daarin besloten ligt, ontbonden wordt; en niet alleen dit, maar daarmee heeft dezelfde verandering tot een geheel

andere soort van lichaam plaats, hetgeen bij het zaad nog niet het geval is, waartoe echter de mogelijkheid voor de goddelijke almacht door het heen wijzen op de reeds door haar geschapen verschillende lichamen voldoende bewezen is.

De beschrijving van het onderscheid tussen dit lichaam en dat van de opstanding beweegt zich in schone symmetrie, in zachte volgorde van de hoofdleden en haar tegenstellingen en verbindt de beeldrijke en eigenlijke uitdrukkingen (gezaaid, opgestaan) overeenkomstig hun inwendige verwantschap betekenisvol samen. Het "in verderfelijkeid" moet niet alleen worden verklaard van het gestorven, maar ook van het sterfelijk lichaam in het algemeen. Dit is het eerste teken van het aardse lichaam, daar tegenover treedt de sterkste tegenstelling, de onvergankelijkheid, dat grootste wonder en diepste raadsel voor het verstand, dat alleen aards-materiële en dus oplosbare lichamen kent. Ook het "in oneer" doelt op het onvolmaakte van de hele aardse toestand, dat in de dood tot zijn toppunt komt. Daarin zijn de verootmoedigende onvolmaaktheden en gebreken gelegen, waaraan het lichaam als een lichaam van de dood is blootgesteld (vgl. Fil. 3: 21). Die oneer komt het allersterkst te voorschijn in de afschuw en de afkeer opwekkende staat van het werkelijk ontzield zijn en van de verrotting en de wegberging onder de aarde. De tegenstelling "heerlijkheid" geeft zichtbare volmaaktheid, de schoonheid en waardigheid, die de adel van de geest, de heerlijkheid van het goddelijk evenbeeld en van het goddelijk inwonen afstraalt. In de derde plaats is genoemd de "zwakheid" van dit lichaam; deze bevat alle beperking van de wil; ook zij is ten toppunt gestegen in de toestand en onder de onverwinnbare macht van de dood, die de absolute verzwakking is. De hoogste verheffing van vernieuwde en verhoogde levenskracht treedt in de opstanding op de voorgrond en begeleidt de vernieuwde lichamen op deze hoogste trap van het leven, dat ze vervult.

44. Aan deze drie stellingen, die met de drie vergelijkingen in vs. 39-41 overeenkomen, willen wij nog een nieuwe toevoegen. Een natuurlijk (Hoofdstuk 2: 14) lichaam, een waarin de ziel, de zinnelijke kant van het inwendige leven, de boventoon heeft, wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt, een lichaam, dat georganiseerd is voor de heerschappij van de Geest. Er is een natuurlijk lichaam en er is een geestelijk lichaam. Evengoed als men nu een natuurlijk lichaam heeft, waarin de ziel de staat van het lichaam bepaalt, evengoed kan men ook later een geestelijk lichaam hebben overeenkomstig de aard van de Geest. De tegenwoordige gesteldheid van ons lichaam sluit een toekomstige van andere aard zo weinig uit, dat die integendeel zeer zeker in de plaats van de vorige zal treden, als de heerschappij van de geest eenmaal in de plaats getreden is van de tegenwoordige heerschappij van de ziel.

45. Zo is er ook in Gen. 2: 7 geschreven: "De eerste mens Adam is geworden tot een levende ziel. " Bij dit woord van de Schrift kunnen wij vervolgens als parallellid de tweede stelling voegen, waardoor de gedachte volledig wordt: "de laatste Adam is geworden tot een levendmakende geest. "

Wat bij ons "natuurlijk" is vertaald is naar de grondtekst "psychisch" en dit is in zoverre juist als het zielelichaam dat is, wat nu voor ons het natuurlijke is, maar het eigenaardige van het gezegde is daardoor uitgewist, omdat tegenover "ziel" "geest" gesteld wordt. Een zielelichaam nu is zo een, als overeenstemt met het leven van de mens, die nog psychisch is, terwijl het geestelijk lichaam overeenkomt met de aard van de mens, die nu geestelijk is geworden. Wat is nu echter een mens van de ziel en wat is een mens van de Geest? Paulus beroept zich op de woorden uit de scheppingsgeschiedenis: "en zo werd de mens tot een levende ziel. " Volgens deze woorden is de mens in de wel goede, maar enigermate nog onbesliste toestand geschapen, dat de ziel, die band van vereniging tussen geest en lichaam,

de besturende macht over beide was. Die staat daarentegen, waarin de Geest, die in de God van zijn oorsprong leeft en zich beweegt, de persoonlijke macht vormt, de macht, die lichaam en ziel bestuurt en ze verenigt, was nog slechts het doel van zijn roeping. Dit doel is nu zo weinig bereikt, dat de mens, in plaats van geestelijk te worden, veelmeer psychisch en vleeselijk is geworden, d. i. geheel en al ontzonken aan zijn geest, terwijl de zich tegenover haar bestemming zelfheersend optrad en het vlees van de geest gescheiden en van materieel tot grof materialistisch vlees was geworden. De geest is daar niet wat die moest zijn, de persoonlijke macht van het hele leven, maar alleen nog bewustzijn van het afzonderlijke leven, dat door de ziel wordt bewaard. Daarom heeft nu God de mens niet aan zijn bestemming onttrokken, Hij heeft die integendeel volkomen in de tweede Adam, in Christus Jezus vervuld. Deze heeft Hij gemaakt tot een levendmakende geest, omdat in Hem het Woord, dat in het begin bij God was, mens is geworden en daarmee dadelijk de met God verenigde Geest de besturende macht is geweest, die over ziel en lichaam gebied voerde, om ze in het geestelijk leven in te leiden. In de opstanding nu heeft de Geest van Christus alle beperkingen vernietigd, die veroorzaakten, dat Hij Zich nog niet als levendmakende Geest openbaarde en is in de hemelvaart met de Heilige Geest tot een Geest geworden, die Hij vandaar als Zijn Geest meedeelt, om onze geest tot zijn waarachtig wezen te hervormen, daarna de overmacht over het psychische en vleeselijke in ons te geven en ten slotte ook ons nietig lichaam te verheerlijken, dat het aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijkvormig wordt. Het menselijk lichaam, dat door de band van God is gevormd, schrijft Delitzsch, is, sinds het materieel is geworden, een mysterie met onreinheid overdekt. Dat dit niet tot blijdschap van alle wezens eens openbaar zal worden, is geheel ondenkbaar, de opstanding zal het eens in het helderste licht stellen. Maar wij zijn niet in staat ons reeds nu een duidelijke voorstelling te maken van de geestelijke lichamen van de herrezenen en wij moeten het ook niet beproeven, als wij niet meteen onze onmacht en beperktheid tot onze schade willen gewaar worden.

46. Maar het geestelijke is niet eerst, dat daarmee meteen de geschiedenis van de mensheid bij de schepping van Adam zou hebben kunnen beginnen, maar het natuurlijke ("psychische is eerst en pas daarna, namelijk, als de geschiedenis van de mensheid tot haar einde en doel komt, kan het geestelijke lichaam volgen. Dat zij hierover nadenken, die meenden in te brengen dat, als voor de mens het geestelijk lichaam als hoogste trap bestemd was (vs. 44); het beter zou geweest zijn, als God hem dadelijk daarmee overkleed had, en in het geheel geen natuurlijk lichaam had geschapen.

47. Zo'n tegenspraak is des te ongerijmder, als men de persoon aanziet van hem, die tegenover de eerste mens de tweede gaf (vs. 4). De eerste mens is uit de aarde en aards. Hij ontving zijn oorsprong uit de aarde en kon nu in de gesteldheid van zijn lichaam slechts de aard van het aardse bezitten. De tweede mens is de Heere uit de hemel, de Zoon van God, die van daar is nedergedaald, die wel voor een zekere tijd mens kon worden, maar niet naar Zijn eigenlijk wezen vanaf het begin mens kon zijn, omdat Hij reeds iets anders was.

Is dan ook niet de geest van de eerste mens, omdat God Zijn adem in hem blies, van hemelse oorsprong en is dan ook niet het lichaam van Christus, omdat Hij uit Maria werd geboren, van aardse oorsprong? Beide zijn waar. De eerste mens had een hemelse en de tweede mens heeft een aardse kant van zijn wezen. Ook het lichamelijke van de Verhoogde, hoewel hemels geworden en in de Godheid opgenomen, is toch, op haar oorsprong gezien, geen andere dan die in Maria aangenomen is. De tegenstelling van de apostel bestaat echter toch in al haar scherpste, zij gaat de beginselen aan van die beiden, die de eersten van de mensheid waren, die beginselen in grond en wezen verschillende waren. De één had, omdat God, de Schepper, eerst stof van de aarde tot een menselijk lichaam vormde, een aards begin, de ander

daarentegen een persoonlijk, een hemels begin, doordat God de Verlosser uit vrije wil en door eigen kracht in de schoot van de maagd neerdaalde. De eerste werd persoon, doordat de geschapen geest zich met het lichaam, zonder zijn toedoen ontstaan, verenigde, de ander was reeds persoon, als Hij Zich tot subject maakte van een menselijke natuur, die niet zonder Zijn wil was ontstaan. Terwijl dus de een de taak was gegeven om de aardse beginselen van zijn bestaan, die vóór zijn weten en willen waren geworden, met de geest te overmeesteren (een roeping, die hij kon vervullen of ook niet kon vervullen en in werkelijkheid niet vervuld heeft), is de ander dadelijk van het begin de Heere over het menselijk wezen, waartoe Hij Zich vernederd had, toen Hij van de hemel was neergedaald en wel met Zijn vrije, wel bewuste wil, zonder Zichzelf te verliezen. En alhoewel Zijn Geest het lichaam niet dadelijk verheerlijkt, is Hij toch in de kracht van het goddelijke hemelse Ik, dat Zich in hem op menselijke manier bewust werd, dadelijk de kracht en de waarborg van de verheerlijking, die niet uitblijven kan.

48. Nu deze echter eenmaal Zich begeven heeft in de rijen van de mensheid en het tweede hoofdlicd van de hele keten vormt, zodat Hij, als een tweede stamvader en wel eengeestelijke, is, zo moet ook dit nog worden teweeggebracht, dat wij eveneens van Zijn vlees en been zijn (Efeze. 5: 30), als wij vlees en been zijn van de eerste Adam. Daaruit kunt u nog een meer bepaald antwoord afleiden op de vraag (vs. 35): "met wat voor lichaam zullen de doden komen?" Hoe de aardse is, zo zijn ook de aardse, die naar het lichaam van hem afstammen; en hoe de hemelse is, Hij, die van de hemel neerdaalde en nu weer in de hemel verhoogd is, zo zijn ook de hemelsen, die uit Hem zijn geboren (Joh. 2: 20) en in het sterven tot Hem verheven worden (2 Kor. 5: 8), als het tot hun volle wording in de opstanding komt.

Het hoofd en de leden zijn van één en dezelfde natuur: zij zijn niet zoals het afschuwelijk beeld, dat Nebukadnezar in zijn droom zag. Het hoofd was van fijn goud, maar de buik en de dijen waren van koper, de benen van ijzer en de voeten gedeeltelijk van ijzer en gedeeltelijk van leem. Het geestelijke lichaam van Christus is geen dwaze vereniging van tegenstrijdigheden; de leden waren sterfelijk en daarom stierf Jezus: het verheerlijkte hoofd is onsterfelijk en daarom is het lichaam ook onsterfelijk; want er staat geschreven: Ik leef en u zult leven. Zoals ons dierbaar Hoofd is, zo is ook het lichaam en elk lid in het bijzonder. Een uitverkoren Hoofd en uitverkoren leden, een aangenomen Hoofd en aangenomen leden, een levend Hoofd en levende leden. Als het hoofd van zuiver goud is, dan zijn ook al de leden van het lichaam van zuiver goud. Zo is er een dubbele vereniging van natuur als grondslag voor de nauwste gemeenschap. Sta hier stil, mijn godvruchtige van deze en zie of u zonder verrukte bewondering de oneindige neerbuigende liefde van de Zoon van God kunt aanschouwen, die uw ellende tot zo'n gezegende vereniging met Zijn heerlijkheid wil verhogen. U bent zo gering, dat u met het oog op uw sterfelijkheid tot de groeve kunt zeggen: U bent mijn vader en tot het gewormte: U bent mijn zusters en toch in Christus bent u zo hoog geëerd, dat u tot de Almachtige kunt zeggen: Abba, Vader en tot Hem, die in het vlees gekomen is: U bent mijn Bruidegom en mijn Broeder. Zeker, als verwantschap tot oud-adellijke geslachten mensen hoge gedachten over zichzelf doet koesteren, dan hebben wij stof om ons boven hen allen te beroemen. Laat de armste en meest verachte gelovige deze voorrechten aangrijpen; een onzinnige traagheid mag hem niet beletten deze adelbrief te doen gelden en een dwaze gehechtheid aan de ijdelheden van deze tegenwoordige tijd mag zijn gedachten niet aftrekken van deze heerlijke hemelse eer van met Christus verenigd te zijn.

49. En zoals wij, zolang wij in dit lichaam woonden (2 Kor. 5: 6), het beeld van de aardse stamvaders gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van de Hemelse dragen, want ons toekomstig lichaam zal aan Zijn verheerlijkt lichaam gelijk zijn (Fil. 3: 21).

50. Maar dit zeg ik, broeders, om, nu ik bij de voltooiing van het Godsrijk ben gekomen, u nog uitdrukkelijk opmerkzaam te maken op het groot gewicht van de leer van de opstanding, a) dat vlees en bloed, ons gehele tegenwoordige wezen, waarin wij niet alleen vlees en bloed aan ons hebben, maar ook zo veelvuldig erdoor worden geleid, het koninkrijk van God niet beërven kunnen en de verderfelijke, waarin wij nog verkeren, ook al zoeken wij het eeuwige, beërft de onverderfelijke niet, maar eerst moet een veranderings- en verheerlijkingsproces met ons plaats hebben, zoals dat door de opstanding wordt teweeggebracht.

a) Joh. 1: 13.

Evenmin als vlees en bloed, waaruit onze Adams-natuur bestaat, in Christus kunnen geloven (MATTHEUS. 16: 17) kunnen deze het rijk van God beërven. Vlees en bloed van de verdoemden kunnen en zullen opstaan, echter niet om het koninkrijk te beërven, maar tot pijniging in het eeuwige vuur. Opdat echter vlees en bloed opstaan tot het beërven van het koninkrijk moet de tegenwoordige aard van vlees en bloed worden opgeheven, eerst door de geestelijke wedergeboorte, vervolgens door de verandering van het lichaam in het graf van de aarde, opdat daaruit een geestelijk vlees en bloed ontstaan, naar de manier van het vlees en het bloed van onze Heere Jezus Christus.

Binnen de eens geschapen wereld wordt geen enkele atoom de vernietiging ooit ten prooi. De grondstoffen, waaruit het verteerde lichaam bestond, zijn dus nog aanwezig en de Alwetende weet waar zij zijn en de Almachtige kan ze weer vergaderen. Zij hebben intussen tegelijk met de aarde, waarin zij bewaard zijn, het vuurproces doorlopen, waaruit hemel en aarde in verheerlijking te voorschijn treden. Uit deze wereld van de verheerlijking brengt Hij, die in de beginne het lichaam van de mensen uit aarde van Eden gevormd heeft, de grondstoffen van onze lichamen weer tezamen bij gelijke bestemming van de krachten, die ze doortrekken en gelijke vermenging van de werkelijke bestanddelen, zoverre deze bestemming en vermenging nodig zijn voor de individualiteit van de persoon, die na wegneming van de zonde met haar beginselen en gevolgen overblijft. De ziel, met dat lichaam weer samen gebracht, neemt daarvan bezit, als een koningin van haar troon, doordringt het met haar hemels licht, maakt het tot een omkleedsel van haar geestelijk wezen en sluit zich daarmee aaneen als het doel van haar verlangen tot voltooiing van haar persoonlijkheid.

Het woord "opstanding van het vlees" in de apostolische geloofsbelijdenis, wil alleen zeggen dat hetzelfde lichaam, dat wij hier als vlees hebben gedragen, wordt opgewekt, maar niet dat het dan ook nog vlees zal zijn.

Wij zouden zeggen: met één woord, broeders, een lichaam zoals ons tegenwoordige, dat uit vlees en bloed bestaat, is niet geschikt voor de staat van de heerlijkheid in het toekomstig koninkrijk van God. Het lichaam, dat wij nu omdragen, is uit zijn aard vergankelijk, aan behoeften en zwakheden onderworpen. Hoe zouden wij daarin een onvergankelijke geluksstaat genieten kunnen? (V. D. PALM).

Uitnemend schoon en helder is de ontwikkeling en oplossing, die de apostel ons van het stuk van de opstanding geleverd heeft. In de eerste plaats toont ons Paulus door vergelijking van het zaad, dat gezaaid wordt, dat wij wel met onze eigen lichamen kunnen opstaan, maar niet met dezelfde. Zoals toch het zaad, dat men zaait, wanneer het onder de grond ligt, ontbolsterd wordt en vergaat, maar dan ook tegelijk door de almacht van God ontkiemt en nieuwe halmen voortbrengt, zo keren onze lichamen tot stof van de aarde terug, welk stof met de wind

verwaait en tot andere lichamen overgaat, maar uit deze zullen in de dag van de verrijzenis geheel nieuwe lichamen voortkomen, die aan onze aardse omkleedsels geheel en al het verschillende graan, dat gezaaid wordt, gelijkvormig zullen zijn, zodat elk zijn eigen lichaam hebben zal (vs. 35-38). Maar zoals nu niet alle graan hetzelfde is, zo is ook niet alle vlees hetzelfde, zoals dat in de dierenwereld ook zeer uiteen loopt; daarom leert de apostel in de tweede plaats, dat hoewel alle gelovigen verrijzen zullen, hun nieuwe lichamen net zo verschillend in glans en heerlijkheid zullen zijn als de heerlijkheid van de zon, maan en sterren zeer verschillend is, zodat hij aan verschillende rangen en standen in de toekomstige wereld denken doet (vs. 39-42). Maar terwijl hij bezig is dit stuk uiteen te zetten, zo maakt hij niet slechts de vergelijking tussen onze tegenwoordige en toekomstige lichamen, maar geeft ook in de derde plaats de wenk, dat de lichamen van de gelovigen dan enigszins van een andere geaardheid zullen zijn, namelijk niet alleen ontdaan van al het zondige en gebrekkige, maar ook minder grof stoffelijk en meer verfijnd geestelijk. Onverklaarbaar moge ons de uitdrukking zijn "een geestelijk lichaam" te hebben, terwijl wij zeggen zouden, dat stof niet geestelijk kan zijn, maar als wij wel opmerken, dat Paulus ons wenken geeft, dat onze lichamen door de heerschappij van de zonde meer grof stoffelijk geworden en wij zelf aan de zinnelijkheid onderworpen zijn, dat wij in Christus een volkomen herstelling vinden van alles wat wij in Adam verloren hebben, ja zelfs meer dan dat en daarbij niet vergeten, dat het lichaam van de verrezen Verlosser gans verschillende eigenschappen bezat en vertoonde dan voorheen en op de ene tijd zichtbaar en op de andere tijd weer verdwenen was en zelfs zonder opening van de deuren in het gezelschap zich verplaatsen kon, dan gevoelen wij er iets van hoe het in het volgend leven zijn zal; maar dan hechten wij toch voornamelijk daarop, dat het voor ons niet genoeg is door onze betrekking op de eerste Adam een levende ziel deelachtig te zijn, maar veelmeer door onze vereniging met Christus als de tweede Adam en het vertegenwoordigend Hoofd van Zijn verlost en levendmakende geest moeten bezitten (vs. 45); dat de nieuwe natuur, die wij in zijn gemeenschap ontvangen, van een geestelijke geaardheid is, zoals onze Heer op aarde zijnde, bezat (vs. 47) en eindelijk, dat wij daarom dan ook het beeld van onze Heer uit de hemel moeten dragen, zoals wij in onze zondige natuurstaat het beeld van onze eerste vader gedragen hebben (vs. 49). En het is om die reden, dat wij ook, zowel als de Corinthiërs, in herinnering aan Paulus ter harte moeten nemen, dat vlees en bloed het koninkrijk van God niet beërven zullen, opdat wij daaruit leren mogen, niet voor onze stoffelijke en zondige lichamen alleen en hoofdzakelijk te leven, maar meer in de aankleving en navolging van Hem, in wie wij het geestelijk en eeuwig leven deelachtig zijn, opdat onze hoop ons in geen deel beschaamt en wij onbelemmerd in deze leven mogen (vs. 42b-50).

51. Zie, ik zeg u een verborgenheid, die mij door goddelijke openbaring is bekend geworden (Rom. 11: 25): a) wij zullen wel niet allen in de dood ontslapen en dus niet door de wederopwekking tot een geestelijk lichaam komen, maar wij zullen allen, die dit proces niet doormaken, veranderd worden, om daardoor tot gelijke trap met hen te worden verheven.

a) 1 Thessalonicenzen. 4: 16.

52. Dat veranderd worden zal plaats hebben in een punt van de tijd, in een ogenblik, met a) de laatste bazuin, die het einde aankondigt van deze loop van de wereld (Jes. 27: 13); want de bazuin zal slaan, zal klinken en de doden zullen onverderfelijk opgewekt worden en wij, die dan nog in leven zijn, zullen veranderd worden, zodat uit ons dan nog natuurlijk lichaam, het geestelijke ontstaat, of het leven, het sterfelijke aan ons verslindt (1 Thessalonicenzen. 4: 15 vv. 2 Kor. 5: 4

a) MATTHEUS. 24: 31.

Is het vroeger gezegd juist, wat zal er dan plaats hebben met hen, die de dag van de Heere niet als gestorvenen maar als nog levenden aantreft, zodat zij niet opgewekt kunnen worden? Dit punt was de inhoud van de vraag in vs. 35 niet, maar de apostel wil hen echter ook hierover niet zonder inlichting laten; nu deelt hij hen dit mee als een geheim, d. i. niet als een leer, die geheim moet worden gehouden, maar als een zodanige, die door Goddelijke openbaring bekend wordt.

Dit geheim heeft werkelijk de inhoud, dat met hen, die de toekomst des Heren beleven een verandering zal plaats hebben, waardoor zij tot deelname aan het rijk van God, evenals de opgewekten uit de dode, geschikt worden, zodat dus ook op hen het in vs. 49 v gezegde zijn betekenis heeft. Onder het veranderd worden nu verstaat hij de onmiddellijke overgang uit de toestand van het aardse en lichamelijke in die van het hemelse, zonder het proces van sterven en opgewekt worden uit de dood, dat dit teweeg brengt. Dit veranderd worden volgt zo onmiddellijk, dat een sterven niet kan plaats hebben. Hierdoor is zeker een voorafgaande bekwaamaking een voorbereiding van deze verheerlijking door de werking van de Geest van Christus niet uitgesloten; alleen wordt gezegd, dat deze verheerlijking ogenblikkelijk zal plaats hebben.

Of hij zelf, Paulus, onder de ontslapenen, die opstaan, of onder de overblijvenden, die zonder opstanding veranderd worden, de dag des Heren zou zien, laat hij aan God over; hier vat hij zichzelf samen met deze, evenals in Hoofdstuk 6: 14 onder gene.

Hij rekent zichzelf bij hen, die de klank van de laatste bazuin levend vernemen, omdat hij tot de levende gemeente spreekt, die met hem het einde van deze tegenwoordige tijd steeds moet wachten, zodat zij, die uit haar wegsterven, slechts als enkelen voorkomen, die het einde van de tijd van hun wachten (Hoofdstuk 7: 29), dat niet ver is, niet meebeleven.

In hoeverre zij, die bij de openbaring van Christus uit de hemel een plotselinge omkering uit de ene levenstoestand, waarin zij zich nog bevinden, in de andere door verandering zullen ervaren, hiertoe reeds zijn voorbereid, blijkt daaruit, dat Christus openbaring uit de hemel volgens de staat van de laatste dingen, zoals die in Openbaring 19: 11-21: 8 wordt beschreven, niet onmiddellijk na de val van de antichrist en diens rijk volgt, maar tussen haar en deze gebeurtenis ligt eerst de oprichting van het duizendjarig rijk, dat het binden van de satan, de opwekking van de uitverkorenen en hun heerschappij met Christus in zich sluit; dat zijn alle momenten, die zowel voor de aarde zelf als voor de gemeente, die nog op haar leeft, een verheerlijking van haar tegenwoordig wezen op gelijke wijze voorbereiden, ja gedeeltelijk reeds laten plaats hebben, als eens de Heere zo iets voorlopig op de berg ondervond (MATTHEUS. 17: 1 vv.).

53. Want dit verderfelijke, dat wij in het aardse leven aan ons hebben, moet onverderfelijkheid aandoen, hetzij na een voorafgegane ontkleding, hetzij na een dadelijk plaats hebbende overkleding (2 Kor. 5: 2 vv.) en dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen, anders kan het rijk van God niet tot zijn voltooiing komen.

Ten duidelijkste is Paulus daarvan zeker, dat een Christen, die vlees en bloed heeft, tot een geheel ander, nieuw wezen moet worden hervormd, om in te gaan in het heerlijk rijk van God; maar even zeker weet hij, dat juist dit sterfelijke en dit vergankelijke het onderpand van de verheerlijking tot onvergankelijkheid en onsterfelijkheid bezit (vgl. 2 Kor. 5: 5).

Als wij niet Jezus Christus en de nieuwe mens van dag tot dag aantrekken, dan kunnen het verderfelijke en de nieuwe onverderfelijke mensheid niet zo snel met elkaar verenigd worden. Hij, die de gewenste verandering deelachtig wil worden, moet zijn hart hier laten veranderen.

54. En wanneer dit verderfelijke onverderfelijke aangedaan zal hebben en dit sterfelijke onsterfelijke aangedaan zal hebben, dan zal het woord geschieden; dan wordt de profetie, die in eerste instantie nog slechts als een belofte luidt, veranderd in een volbracht, ook geschiedkundig feit, het woord, dat geschreven is: "De dood is verslonden tot overwinning" (Jes. 25: 8).

56. De prikkel nu van de dood, datgene, waardoor de dood macht had te doden (Rom. 5: 12 vv.), is de zonde en de kracht, of hetgeen machtig maakt, de kracht van de zonde, is de wet (Rom. 7: 7 vv.), zoals mijn prediking van het Evangelie u dit reeds vroeger heeft uiteengezet.

57. a) Maar, om u ook te herinneren aan hetgeen de inhoud van mijn Evangelie zelf uitmaakt, God zij dank, die ons, door de zonde teniet te doen en de wet, die ze opwekt en ten slotte ook de dood en de hel, die zich in zijn gevolg bevindt, op te heffen, de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus.

a) 1 Joh. 5: 5.

De geest ziet terug van de hoogte van de volle zaligheid naar de belemmeringen, naar het tegenovergestelde van de zaligheid en zijn voornaamste punten. Daardoor wordt hij steeds weer opnieuw opgewekt tot het prijzen van Gods genade, die door Jezus Christus deze beletsels wegruimt en de overwinning geeft, waarin de volle zaligheid, de vervulling van de hele belofte berust. Door drie onafscheidelijke samenhangende trappen gaat de verwezenlijking van de zaligheid heen: wegneming van de wet, van de zonde, van de dood. De wet wordt, als die de tegenstand tegen God te voorschijn roept en klimmen doet, weggenomen door de betoning of openbaring van de volmaakte liefde van God, die de eengeboren Zoon, de Heilige en Rechtvaardige bestemde de vloek van de wet, de toorn en de straf op Zich te nemen en te dragen en zo ons te verlossen van vloek en oordeel en om de gerechtigheid voor God aan te brengen, daar alles vergeven en daardoor een gemeenschap van de liefde hersteld is, die de deelname aan de goddelijke heerlijkheid meebrengt. In de kracht van deze openbaring van de liefde wordt de wet van een som van strenge geboden en verboden met verschrikkelijke bedreiging voor overtreders tot een bekendmaking van de wil van de in Christus genadige Vader, die erkend is als degene, die het in alles goed meent, ons dus niets weigert dan wat ons schadelijk en verderfelijk is, ons niets beveelt te doen, dan wat nodig en heilzaam is, ons niets oplegt om te lijden dan wat tot ons welzijn dient, daarom ons kastijdt, omdat Hij ons liefheeft. Daarmee is de kracht van de zonde gebroken en een steeds sterker wordende liefdedrang, die de tegenovergestelde gevoelens en opwellingen altijd volkomener meester wordt en het hele leven met zijn organen en krachten meer en meer beslist en onverdeeld gewillig en blij in de dienst van de heilige liefde overgeeft, leidt tot heiliging van de helen mens. Juist daardoor wordt ook aan de dood zijn prikkel ontnomen; hij is voor de gelovigen en hen, die de heiligmaking najagen, niet meer de oplossing van het leven, die smart en afkeer verwekt, eenzaamheid en vernietiging met zich voert, maar een ingaan in de rust van Christus, dat tot een heerlijke levensvernieuwing leidt, waarin dan de volkomen overwinning over de dood en daarmee de voltooiing van de zaligheid openbaar wordt.

Dit triomflied is volkomen rechtmatig en daarbij onuitputtelijk rijk. Zeker, alleen het wel verzekerd geloof kan zo spreken en zelfs dit niet ten allen tijde, maar dan slechts als daar binnen werkelijk de klare bewustheid leeft en werkt van wat God hem in Zijn Zoon heeft geschonken. Maar dan ook mag het, al is het niet zonder beving, zo juichen; immers het roemt niet in de overwinning, die het zelf behaald, maar in die, die God het geschonken heeft: "door Jezus Christus onze Heer. " Dat is de enige sleutel tot het raadsel, maar deze is ook volkomen voldoende, want juist omdat Christus de Zijnen èn van de vloek van de wet èn van de heerschappij van de zonde verlost heeft, is voor hen ook de overwinning over de dood reeds in beginsel beslist. Als dood, als vijand, die ons het leven komt afeisen, bestaat voor de verlostes de koning van de verschrikking niet meer, wat waarlijk in ons leeft is voor zijn vermogen te sterk. Het is hier eenvoudig, om dus te spreken een kwestie van tijd; de dood heerst en woedt nog maar als een vazal in een onmetelijk rijk, wiens vonnis reeds lang is getekend en wiens troon, hem alleen bij genade vergund, zal instorten, zodra zijn overwinnaar het slechts wenst. Zijn prikkel is in het bloed van Christus verstompt en de schaduwen van het graf zijn door een zachte lichtglans vervangen, waarbij het oog geen kerker aanschouwt, maar een wijd geopende poort, waardoor de lichtglans reeds schemert. Hebben wij ze niet gezien, die de dood nog voor zich en toch in zeker opzicht reeds achter en beneden zich zagen en in wier half gebroken oog het woord scheen te lezen: ik heb het onbeschrijfelijk goed? Heeft u nooit die betuiging van vege lippen vernomen, die meer voor de goddelijkheid van het Evangelie dan menig boekdeel bewijst: meer dan overwinnaar door Hem, die ons lief gehad heeft? Maar immers wordt nog altijd het liefelijk beeld uit de "Christen pelgrim" bewaarheid, als Christen dreigt te zinken, dan houdt broeder Hoop hem het matte hoofd boven de golven en waar opnieuw het hoofd van de belofte verstaan is, daar wordt de vaste grond door de wankelende voet weer herwonnen. Nee, heerlijk triomflied, u bent evenmin een ijdele klank, als een roekeloos spel. U kunt niet verstommen, of eerst moet het geloof in de opgewekten Levensvorst sterven. Wat een onuitsprekelijke dankstof aan Hem, die op lippen, zo onrein als de onze, straks zwijgend in het stof van de dood, reeds hier zo'n juichtoon heeft willen leggen! Wat een grenzeloze genade, die in Christus ons, dood- en doemwaardigen, zo'n overwinning wil geven! Wat een onschatbare troost, als wij onze vrome doden bewenen, zij zijn grafwaarts gedreven, maar met een staf zonder prikkel. Wat een verrukkende hoop vooral, die dit triomflied ons instort, te schoon en te stout om haar waarde onder woorden te brengen. Wereldberoemd is het slotkoor uit de Messias van Händel juist in deze woorden vervat; maar wat zal het volle koor van de Messias daarboven zijn, gezongen als op het graf van de dood? Die tonen, ach of ons oor ze reeds hoorde, die schare ach, of ons oog haar reeds zag?

58. Zo dan, mijn geliefde broeders, bent in hartelijke dankbaarheid voor hetgeen God, door Jezus Christus voor ons en aan ons heeft gedaan (vs. 57), standvastig in het geloof (vs. 1). Wees verder onbeweeglijk in de hoop van het Evangelie; laat die noch uit eigen beweging varen, noch laat die door de woorden van anderen tot twijfel brengen, altijd overvloedig zijnde en toenemende in het werk van de Heere, in de werkzaamheid voor de Heere, wiens dienaars u bent (Hoofdstuk 16: 10; 12: 5). Weet dat, als die uit hetgeen het Evangelie belooft en naar de inzichten, die dit in de toekomst opent, weet dat uw arbeid, uw werk, dat aan het rijk van de Heere gewijd is, niet ijdel is in de Heere, in wiens gemeenschap u staat en die nu door u en in u alles heerlijk volbrengt wat tot voltooiing van Zijn rijk nog moet geschieden (2 Kron. 15: 7).

De hymnetoon gaat, overeenkomstig de profetische geest van de apostel en de leer van de opstanding, ten slotte nog over in de paraenetische en de profetische blik in de ethischen. Deze eindvermaning eist echter het ware dankoffer van hart en leven.

Men wordt standvastig, men wordt onbeweeglijk, als men zich maar altijd aan het centrum vasthoudt.

Zolang als men niet zoekt in het Christendom tot vastheid te komen, wel gegrond in het geloof op de rotssteen Christus en onbeweeglijk tegen de stormwinden van de verzoeking (Efeze. 4: 14), zolang is de arbeid in beoefening van het Christendom grotendeels tevergeefs, niet eerst een ernstige arbeid, maar veelmeer traagheid en slaperigheid.

Hij daarentegen, die de beginselen van het eeuwige leven door de kennis van de Heere Jezus Christus in zich bewaart, kan tegen de inwendige slingeren vaststaan, bij uitwendige verzoeking onbeweeglijk zijn en de afmatting ontgaan, daarentegen toenemen in het werk van de Heere waarvan het geloof de drijfveer is tot al het andere.

Het werk van de Heere: a) wat het in ons werkt; b) wat wij in Zijn kracht volbrengen. Het werk van de Heere nu gelukt in ons zeker; Hij laat ook de Christen zijn werk nooit mislukken.

HOOFDSTUK 16

OVER HET INZAMELEN VAN GIFTEN VOOR DE BEHOEFTIGE CHRISTENEN TE JERUZALEM

e. Het slot van de brief geeft een tijdelijke en plaatselijke verordening, die zich met juistheid aansluit aan het slotvers van het vorige hoofdstuk en waarmee weer de aankondiging van het reisplan, zoals Paulus dat in zijn gedachte had, in zoverre in verband staat, als toch de gemeente moet weten, wanneer zij hem kon verwachten, om zich daarnaar te regelen (vs. 1-9). Daarop volgen vermaningen over het gedrag van de Corinthiërs tegenover Timotheus, die reeds tot hen is gezonden en mededelingen daarover, waarom Apollos, hoewel de gemeente hem graag bij zich gehad had, niet mede onder de overbrengers van de brief behoorde. Die mededelingen liggen indirect verborgen in het woord, dat onmiddellijk volgt, waarmee de apostel bij de Corinthiërs aandringt op volharden in het geloof en op het wandelen in de liefde (vs. 10-14). Al is het dat Apollos niet komt, zijn het toch anderen en wel leden van de gemeente, die zich over haar zeer verdienstelijk hebben gemaakt, die de brief overbrengen, de zodanige, die ook nu weer, terwijl zij bij Paulus zijn geweest, de Corinthiërs een grote dienst hebben bewezen en daarom door hen in bijzondere eer moeten worden gehouden (vs. 15-18). Het eigenlijk slot van de hele zendbrief bestaat, zoals gewoonlijk, uit groeten, die de schrijver heeft over te brengen en aan welke hij vervolgens de zijne toevoegt. Hij doet het echter hier met bijzondere ernst en in een eigenaardige vorm (vs. 19-24).

1. Aangaande nu de verzameling, de collecte Ac 20: 6, die voor de heiligen geschiedt, ten behoeve van de armen in de gemeente te Jeruzalem, zal zijn (Rom. 15: 26) (om tenslotte ook over deze zaak, die ik bij u bevorderd heb (2 Kor. 8: 10), een woord te zeggen) zoals als ik aan de gemeenten in Galatië, waarmee ik door Silas in bestendige betrekking sta, verordend heb, doet ook u zo, namelijk, zoals ik nu zal zeggen.

2. Op elke eerste dag van de week, of Zondag, legt een ieder van u iets bij zichzelf in huis weg, vergaderend een schat, naardat bij welvaren verkregen heeft (Hand. 11: 29. 2 Kor. 8: 12, opdat de verzamelingen dan niet pas gebeurt, wanneer ik gekomen zal zijn, maar ten gevolge van het reeds in gereedheid liggen, zonder veel moeite volbracht zullen kunnen worden.

De apostel is nu met alles aan het einde, wat hij van de gemeente, hetzij uit zichzelf, of naar aanleiding van hun vragen en mededelingen in de brief uit de schat van zijn Christelijke kennis ter berisping, of vermaning, of lering had aan te bieden. Zij had hem echter, zoals de overgang "aangaande nu de verzameling" (vgl. Hoofdstuk 7: 1, 25; 8: 1; 12: 1 te kennen geeft, ook verder over een door hem (op de reis, die in de Handelingen niet wordt vermeld en in de zomer van het jaar 56 "1Co 1: 2 aangedrongen collecte ondervraagd, hoe die gehouden moest worden en toen hij in Hoofdstuk 15: 58 schreef: "bent altijd overvloedig in het werk van de Heere", had hij zeker wel reeds in de gedachte, tot beantwoording van die vraag over te gaan. Dat de apostel echter zijn aanwijzing, hoe die verzameling moest worden gehouden, niet geeft, zonder erbij te voegen dat hij in de gemeente van Galatië dezelfde verordeningen heeft gegeven, kan slechts ten doel hebben, de lezers te doen opmerken, dat hij daarmee niet een ogenblikkelijke gedachte volgt, maar zijn goede reden moest hebben, waarom hij wilde, dat die zo en niet anders gehouden werd. De opbrengt van de verzameling in Galatië gehouden, was zeker reeds ingekomen (en dit had de belangstelling van de Corinthiërs om Silas, die door hen naar Galatië was gezonden en daar zo goede resultaten van zijn werk verkregen had, in bijzondere mate opgewekt). Op elke eerste dag van de week, zo luidt de verordening, moet

ieder iets bij zichzelf wegleggen, wat hem gelukt te besparen of te winnen. Men moet dus hetgeen voor de verzameling bestemd wordt, niet opeens geven, zodat het, als hij zelf iets nodig mocht hebben, niet meer ter zijner beschikking zou staan, maar hij moet slechts zorgen, dat bij de komst van de apostel het bespaarde bij elkaar gebracht is en het dan niet meer nodig is een som tezamen te brengen, door daar eerst inzamelingen te gaan houden.

Al is hier ook niet, zoals in Hand. 20: 7 uitdrukkelijk sprake van een godsdienstige samenkomst op Zondag (want "bij zichzelf" moest ieder wat wegleggen en verzamelen), zo kan men toch opmerken, dat juist de Zondag een collectedag voor de gemeente was. Evenals men op deze dag van vergadering de openbare kas bedacht, zo moesten op diezelfde dag thuis, misschien in een bus voor Jeruzalem, de Corinthiërs een penning inleggen; want op deze dag, zegt Chrysostomus, zijn de hemelse goederen openbaar geworden en is de wortel van ons leven ontsproten.

3. En wanneer ik overeenkomstig mijn reisplan in vs. 5 vv., daar, tot u, te Corinthiërs, gekomen zal zijn, zal ik hen, die u bekwaam zult achten om overbrengers te zijn en mij als zodanige aangewezen worden, door meegegeven brieven zenden, om uw gave naar Jeruzalem over te dragen. Ik zelf wens hen te zenden, als die de aanleiding tot die collecten gegeven heb en mij daardoor te kwijten van een plicht, die ik op mij heb genomen (Gal. 2: 10).

4. En als hetgeen de gemeenten, door mij gesticht, bij deze verzameling opbrengen, wat het bedrag aangaat, de moeite waard mocht zijn, dat ik ook zelf naar Jeruzalem reizen zou, dan zullen ook zij, die u afvaardigt, met mij reizen, want daaraan is mij in elk geval veel gelegen, om lastering te voorkomen (2 Kor. 8: 20 v.).

Vs. 3 zou wellicht beter vertaald kunnen worden met: als ik daar zal gekomen zijn, zal ik degenen, die u bekwaam zult achten, met brieven (d. i. ik zal hun aanbevelingsbrieven of met een begeleidend schrijven voor deze en gene personen van de Jeruzalemse gemeente) zenden enz. " Bij een verbinding van de woorden als de leestekens in onze vertaling aangeven, is de zin minder juist. Evenals de apostel daardoor, dat hij nog gedurende zijn afwezigheid de verzameling liet voorbereiden, de verdenking afweerde, alsof hij door zijn aanzien het geld van de gemeenten had afgeperst, zo wilde hij daardoor, dat hij aan hen de keuze van de overbrengers overliet, hun vertrouwen verhogen; want verstand en liefde geven graag waarborgen, ook daar waar anderen niet dadelijk met een reeds aanwezig wantrouwen tegenover hen staan. Nog staat, zoals wij hier lezen, nu, omstreeks pasen van het jaar 57, het voornemen, dat Paulus in Hand. 19: 21 enige weken later, bij het naderen van het pinksterfeest uitspreekt, niet vast. Het is integendeel eerst, zoals hij te kennen geeft een gedachte, die bij hem oprijst, die later tot een vast besluit wordt en zelfs ten slotte tot een goddelijk moeten zich ontwikkelt (Hand. 21: 10 v.). Dat hij nu hier de reis naar Jeruzalem wil doen, ingeval de collecte voor de heiligen daar rijkelijk genoeg is, daarin spreekt zich een voorgevoel uit, dat in het later werkelijk gevolgde persoonlijke overbrengen door de apostel de voorspelling in Mal. 1: 11 vervuld zou worden Ac 20: 6. Alleen bij een rijkelijke opbrengst kon Paulus met de verzameling, die bij zijn Christelijke gemeente uit de heidenen had plaats gehad, op het pinksterfeest van het jaar 58 zich als een zodanige te Jeruzalem bevinden, die het daar geprofeteerde, "reine spijsoffer" van de kant van de heidenen ook in een uitwendige gave aanbracht en is nu zijn woord aan de Corinthiërs een tedere vermaning, om een rijkelijke verzameling voor hem gereed te maken.

5. Maar ik zal, met verandering van mijn oorspronkelijk reisplan (2 Kor. 1: 15 v.), zoals ik u in mijn vorige brieven (Hoofdstuk 5: 9) heb meegedeeld, tot u komen, wanneer ik Macedonië

doorgegaan zal zijn, om naar Achaje te komen (want ik zal, zoals ik mij nu heb voorgenomen, door Macedonië gaan (Hand. 19: 21), in plaats van dat ik u van hier vroeger wilde bezoeken).

6. En ik zal mogelijk, als de omstandigheden het toelaten, bij u blijven, mij langer bij u ophouden en niet in Macedonië, dat ik slechts denk door te reizen. Of wellicht zal ik zelfs ook bij u overwinteren (vgl. Tit. 3: 12 en de uiteenzetting van het overzicht over de gebeurtenissen van de apostolische tijd in het 2de aanhangsel), opdat u mij daarna, bij het aanbreken van de lente, mag geleiden (Hand. 20: 28), waar ik zal heenreizen en voor het geval in vs. 4 genoemd, naar Jeruzalem (Hand. 19: 21. Rom. 15: 25).

7. Want ik wil u nu niet zien in het voorbijgaan, zoals de vorige maal, toen ik bij u was, maar ik hoop enige tijd bij u te blijven, als de Heere het zal toelaten (Jak. 4: 13 vv. Hand. 20: 2).

De woorden: "ik zal door Macedonië gaan" en "ik zal mogelijk bij u blijven of ook overwinteren" staan tot elkaar in tegenstelling en moeten de Corinthiërs het voorrecht doen voelen, dat hij hun daarmee geeft. Het "mogelijk" maakt zijn voornemen zelf niet twijfelachtig, maar moet alleen te kennen geven, dat de omstandigheden op de manier van uitvoering nog invloed zullen hebben. In de zin: "opdat u mij mag geleiden" heeft het "u" de nadruk: zij moeten de eer genieten, hem deze liefdedienst te betonen, omdat hij bij hen wil vertoeven; ook dit is een trek om hen te winnen, die van zijn bijzondere liefde tot hen getuigt.

Dat de Christenen verder trekkende leraars en een deputatie van de gemeente uit achting en liefde verder geleidden, wijzen meerdere plaatsen aan. Hand. 15: 3; 17: 15.

Als Paulus zegt: "ik wil u nu niet zien in het voorbijgaan, maar ik hoop enige tijd bij u te blijven", schijnt dat te veronderstellen, dat hij ze vroeger eens in het voorbijgaan had gezien, hetgeen niet past voor zijn verblijf te Corinthiërs gedurende anderhalf jaar, dat in Hand. 18: 1-18 is meegedeeld; men zal dus nauwelijks mogen betwijfelen of hier wordt bedoeld op een bezoek, dat Lukas in de Handelingen evenzo is voorbijgegaan, als nog andere zaken uit het leven van de apostel.

De woorden in vs. 5 : "want ik zal door Macedonië gaan", zijn in de grondtekst door de tegenwoordige tijd, het praesens van het werkwoord uitgedrukt: "door Macedonië ga ik. " Deze vorm geeft te kennen, dat het in zijn voorstelling tegenwoordig is, d. i. als volkomen zeker gedacht wordt. Terwijl men de woorden ten onrechte opvatte, als wilde Paulus zeggen: "ik ben op dit ogenblik op reis door Macedonië" is daaruit de verkeerde opgaaf ontstaan in het daaronder geplaatste, dat de brief uit Filippi zou zijn geschreven.

8. Maar ik zal hier, te Efeze (Hoofdstuk 5: 32), blijven tot de pinksterdag, dus nog 7-8 weken.

9. Want mij is op deze plaats een grote en krachtige deur geopend. Mij is gelegenheid gegeven tot een zo ver zich uitstrekkend en krachtig werken, dat ik mij zoveel mogelijk ten nutte moet maken (2 Kor. 2: 12. Kol. 4: 3) en er zijn daarentegen ook vele tegenstanders, wier bestrijding ik zolang mogelijk moet voortzetten, om de vrucht van mijn tot hiertoe volbrachte arbeid te bewaren en te bevestigen (Hand. 20: 18 vv.)

Ware Christenen letten op de tijd van de Heere: een voortreffelijke oefening, ten einde men steeds leert in afhankelijkheid te blijven! Hij, die zijn eigen meester niet is, wendt zijn tijd noch zijn goederen aan, zoals hij zelf wil, maar zoals de Heere wil, op wiens wenk hij let.

Als op volkrijke plaatsen door rechtschapen leraars de volle raad van God krachtig wordt voorgedragen, deze ook door de wandel van de predikers zelf wordt bekrachtigd en hun God daar een deur opent tot bekering van vele zielen, werkt de satan gewoonlijk daartegen met zijn werktuigen. Daardoor wordt de geopende deur eerder nog verwijd, omdat de tegenspraak eerder navraag en opmerkzaamheid opwekt en deze weer overtuiging aanbrengt (Fil. 1: 12 vv.). Een getrouw dienaar moet niet wijken voor vijanden. Hij, die zich verwondert over de tegenstand en de vervolgingen, vergeet dat hij een dienaar is van de Gekruisigde.

10. Zo nu Timotheus komt, die ik tot u gezonden heb, zoals ik reeds in Hoofdstuk 4: 17 heb gezegd en die wel snel na het ontvangen van deze brief bij u zal zijn, zie, dat hij buiten vrees bij u is. Gedraag u niet zo tegenover de jeugdige broeder alsof u hem voor te gering aanzag, waardoor hij toch met vrees zou worden vervuld. Behandel hem met achting, want hij werkt het werk van de Heere, zoals ik en moet als een dienaar van Christus in ere worden gehouden (Fil. 2: 20 vv. en "Ac 16: 3).

11. Dat hem dan niemand onder u om zijn jeugd (1 Tim. 4: 12) veracht, omdat hij nog pas 26 jaren telt, maar denk er liever aan hoe hij dadelijk van het begin aan tot stichting van deze gemeente te Corinthiërs mee behulpzaam geweest is (Hand. 18: 5. 2 Kor. 1: 19). Maar geleidt hem zodra mogelijk in vrede, opdat hij tot mij komt en houd hem niet onnodig op door hem in strijdvragen te wikkelen; want ik verwacht hem met de broeders, die behalve Erastus hem terzijde staan (Hand. 19: 22).

Een gemakkelijke gedachtegang leidt de apostel van zijn eigen bezoek te Corinthiërs tot dat, dat zij als een voorloper van het zijne, van zijn plaatsvervanger Timotheus te wachten hebben; hij scherpt hun daar de regels in van een waardige en broederlijke ontvangst en verhouding tegenover hen, terwijl hij in de eerste plaats achting en verschoning verlangt. Het "buiten vrees bij u zij", wijst op een zeker weerstaan, op een terrorisme, dat hartstochtelijke partijhoofden en hun blinde aanhangers konden uitroepen en dat geheel overeenkomt met hun vaak berispte verkeerdheid. Misschien denkt de apostel ook aan de bescheidenheid en vreesachtigheid, waarmee zijn jonge vriend optrad (vgl. 2 Tim. 1: 6 vv.), zodat de tegenstanders hem makkelijk gering konden achten, waartegenover Paulus nu opmerkt, dat niet alleen het werk van zijn roeping Timotheus eert, maar ook de manier waarop hij het volvoert. Daarna eist hij een positief bewijs van hun hoogachting en liefde jegens hem bij het afscheid, namelijk de dienst van de ere en van de liefde van een vriendelijk geleide.

12. En wat Apollos betreft, de broeder, waarover u de wens heeft uitgesproken, dat u hem snel weer bij u mocht zien, ik heb hem zeer gebeden, dat hij met de broeders tot u komen zou, die u op hun terugreis naar Corinthiërs deze brief overbrengen (vs. 17); maar het was geheel zijn wil niet, dat hij nu zou komen; maar hij zal komen, wanneer het hem wel gelegen zal zijn, als hij gelegen tijd daarvoor zal hebben gevonden.

Te oordelen naar de wijze, waarop Paulus volgens de grondtekst de rede op Apollos overbrengt (vgl. bij vs 1) antwoordt hij hier op een begeerte, die de gemeente hem heeft meegedeeld, dat hij Apollos beweegt, dat die naar Corinthiërs komt. Men ziet uit zijn antwoord, in welk een eensgezindheid hij met deze was. Hij heeft hem dringend aangezocht om de wens van de gemeente te vervullen, zo zeker was hij ervan dat zijn invloed op haar slechts heilzaam zou zijn. Waarom hij echter nu volstrekt onwillig was om naar Corinthiërs te komen, laat de apostel zijn lezers raden 1Co 1: 12; en nu zal het wel niet toevallig zijn, dat hij van dit bericht tot de vermaning, die volgt, overgaat. Het was er de gemeente zeker om te doen de geestvolle, geleerde en welbespraakte man weer in haar midden te hebben en genot te

hebben van zijn krachtige schriftverklaring en toepassing. In plaats daarvan wijst de apostel haar op hetgeen meer noodzakelijk is en in hun eigen macht staat. Als zij wakend en standvastig in het geloof zijn, hun hart mannelijk en hun kracht sterk laten worden, zoals de toespraak van hen eist, dan hebben zij wat zij nodig hebben om tegen alle verzoeking, die van buiten komt, beveiligd te zijn. En als aan de andere kant liefde de drijfveer is van al hun handelen, dan zal ook het leven van de gemeente, hun verkeer onder elkaar in de juiste verhouding zijn.

13. Waak, sta in het geloof, houd u mannelijk, wees sterk door de Geest van God in uw inwendige mens (Efeze. 3: 16).

14. Dat al uw dingen in de liefde geschieden.

Het noemen van Apollos in vs. 12 moest de lezers de inhoud van de vier eerste hoofdstukken van deze brief levendig herinneren; daarom laat de apostel het bericht over de broeder vergezeld gaan van een dubbele vermaning, waarop Apollos zeker Ja en Amen zei.

De vermaning ziet op de twee hoofdpunten, geloof en liefde: het staan in het geloof, de standvastigheid daarin, heeft tot veronderstelling het waken, de Christelijke vastheid, die voor alle aanvallen van de verleidende, inwendige en uitwendige vijand op de hoede is, zich aan geen zorgeloosheid overgeeft, daarop acht geeft, dat de verzoeking niet in- en uitwendig schade veroorzaakt (Hoofdstuk 10: 12 vv.) en staat in verband met het wakkere, moedige en mannelijke gedrag en met het krachtig optreden van de sterkte, die de vijand overmeestert. Aan het geheel ligt het beeld van de geestelijke strijd ten grondslag: het staan in het geloof is het vaststaan, waarbij men zich van het geloof, de basis van het Christelijk leven, niet laat wegdringen, maar onverschrokken daarbij volhardt.

Een Christen is een soldaat, die aan alle kanten door vijanden omgeven is; hij moet waken, als hij niet overrompeld wil worden, hij mag zijn post van het geloof niet verlaten, moet mannelijk strijden, zich versterken en de leemten na de aanval weer aanvallen, opdat hij een nieuwe kan doorstaan. De liefde nu geeft boven alles aan onze handelingen de juiste geest en bij de mensen het juiste gevolg, evenals het geloof in deze voor God het juiste gewicht geeft (vgl Gal. 5: 6).

15. En ik bid u, broeders, behalve dat ik vroeger in vs. 13 v. in het algemeen tot een Christelijk leven heb aangespoord, nog om iets bijzonders. U kent het huis van Stefanus, dat ik ook zelf heb gedoopt (Hoofdstuk 1: 16), dat het is de eersteling van Achaje (vgl. Rom. 16: 5). Naast dit, dat zij als het ware de baan hebben gebroken, zodat bij u een Christelijke gemeente tot stand gekomen is, hebben zij nog meerdere verdiensten jegens de Christelijke gemeente en haar leden. U weet, dat zij zichzelf de heiligen ter dienst hebben geschikt; dit moet u beide op dankbare manier erkennen en u dienvolgens gedragen.

16. Dat u ook zich aan zulke onderwerpt, evenals zij zich aan u met hun dienen onderwerpen en eveneens aan een ieder, die medewerkt en werkt, die in het zo-even genoemde werk behulpzaam zijn en dezelfde moeite als deze zich getroosten.

De apostel voelt behoefte Stefanus, die de brief van de Corinthiërs (Hoofdstuk 7: 1) naar Efeze had gebracht en nu omgekeerd die van Paulus naar Corinthiërs overbrengt, aan de lezers aan te bevelen; misschien was er tegen hem als onpartijdig man door de partijen te Corinthiërs (Hoofdstuk 1: 10 vv.) enige bitterheid getoond.

Stefanas had, zoals het schijnt, tegen de Apostel geklaagd over een onaangename ongezinndheid van de Corinthiërs, om zich door hem en de zijnen te laten terechtwijzen. Vandaar de vermaning, om het aan die ondergeschiktheid, die de Christenen in het algemeen in hun gedrag jegens elkaar betaamt (Efez. 5: 21) en hier nog in het bijzonder plicht was, niet te laten ontbreken, Paulus heeft echter een dubbele verdienste genoemd, voordat hij zijn vermaning uitspreekt; een verdienste die het huis of de familie van Stefanus bij de gemeente heeft. Het heeft door zijn bekering de weg gebaad om Achaïe tot een gebied van het Christendom te maken en het heeft het dienen van de gemeente vrijwillig tot zijn bijzondere taak gemaakt.

Evenals de familie zich onderscheidde ten opzichte van het geloof, zo ook wat de liefde aangaat (vs. 13 vv.). Datgene, waartoe zij zichzelf gesteld had, bestond waarschijnlijk in liefdediensten aan bijzondere personen, armen, zieken en het herbergen van broeders, die de gemeente bezochten en in het op zich nemen van hetgeen voor de gemeente te doen was, zoals de reis van Stefanus tot de apostel te Efeze. Het "zich onderwerpen", dat Paulus van de gemeente tegenover "de zodanige" vraagt, met welke uitdrukking hij de zo-even gekarakteriseerde bedoelt, is zoveel als zich naar hen richten, zich aan hun raad en invloed onderwerpen.

Met de woorden "en aan een ieder, die meewerkt en werkt", maakt Paulus de vermaning zo-even over het huis van Stefanus uitgesproken, meer algemeen, maar leidt die tevens over tot de beide volgende verzen, omdat hij zeker wel Fortunatus en Achaïcus in het bijzonder op het oog heeft. De overbrengers van zijn brief, Stefanus in gemeenschap met Fortunatus en Achaïcus, kregen zeker de opdracht om de vermaningen, onderwijzingen en verordeningen daarin vervat, nog mondeling aan te dringen en dan moest de gemeente hun onderdanig zijn.

17. En ik verblijdt mij over de aankomst, over hun tegenwoordigheid bij mij, van Stefanus en Fortunatus en Achaïcus, het drietal, dat mij te Efeze heeft bezocht, want deze hebben vervuld hetgeen mij aan u ontbrak. U kon mij niet allen tezamen te Efeze opzoeken, zoals ik het liefst u allen bij mij had gezien, maar door middel van hen heb ik ten minste naar de geest onder u en met u kunnen verkeren.

18. Want zij hebben door hetgeen zij voor mij geweest zijn; mijn geest verkwikt en ook de uwe; ik vertrouw ten minste van u allen, dat mijn vreugde uw aller vreugde is (2 Kor. 2: 3). Erken dan de zodanige in de grote waarde, die zij hebben (1 Thessalonicenzen. 5: 12), namelijk tot instandhouding van een wederkerig vriendelijke verhouding en behandelt hen nu met de hun toekomende achting en onderwerping (vs. 16).

Over Fortunatus en Achaïcus is niets naders bekend. Zij kunnen niet gerekend worden tot de familie van Stefanus, waarover reeds gesproken is.

Zij waren zeker wel aan hem als de hoofdpersoon meegegeven. Paulus spreekt nu uit, hoe hun tegenwoordigheid de afwezigheid van de Corinthiërs vergoedt en roept hen op tot dankbaarheid jegens hen.

De waarde, die het verschijnen van deze drie bij hem in naam van de gemeente voor hem had, spreekt hij in een eenvoudige maar krachtige uitdrukking van de liefde uit. Het ontbreken, het missen van hen, van hun tegenwoordigheid, het verlangen naar hen, werd door deze afgezonden, die hen vertegenwoordigden, vervuld. Hij zag en begroette de hele gemeente in hen. Zij brachten zijn gemoed, dat door zware zorgen over hen gedrukt ging, tot kalmte en

verlichtten hem; zij deden hem goed door de levendige tekenen van de liefde en de bewijzen, dat bij grote gebreken en gevaren toch de Geest van de Heere niet van hen geweken was, tekenen, die hem in de zending en de komst van zulke waardige leden van de gemeente, in de brief, die deze met hun vragen overbrachten, gegeven waren, als ook in de mondelinge berichten, die veel ophelderden en in een zachter licht plaatsten. De gedachte aan de geruststelling en vreugde, die de apostel door hun bezoek ten deel werd, moest ook voor henzelf, volgens hun hartelijke liefde tot hem, weldoende werken; het bewustzijn, dat de band van de gemeenschap en wederkerige mededeling tussen de apostel en de gemeente door hen bevestigd en vernieuwd was, moest ook voor hen, de Corinthiërs, geruststellend en verkwikkend zijn.

19. U groeten de gemeenten van Azië, in alle steden van het kustland van Klein-Azië "Ro 16: 16. U groeten zeer in de Heere, als die een bijzonder warme belangstelling in de Heere (Rom. 16: 22) voor u voelen (Hand. 18: 2 v. ; 26 v.), Aquila en Priscilla met de gemeente, die bij hen thuis is, met diegenen van de Christelijke gemeente hier te Efeze, die in hun huis de godsdienstige samenkomsten hebben, zoals ook ik bij hen gehuisvest ben (Rom. 16: 4).

20. U groeten al de broeders, ook al de overigen, die tot de gemeente hier behoren, buiten de reeds genoemde. Groet elkaar met een heilige kus (Rom. 16: 16. 2 Kor. 13: 12. 1Thess. 5: 26. 1 Petrus 5: 14)

Paulus brengt groeten over, die hem gedeeltelijk zijn opgedragen, deels niet door de personen zelf. Niet opgedragen is de groet, die hij overbrengt van alle gemeenten van Azië; hij kan alleen bedoeld hebben, dat hij het in hun naam deed. Opgedragen daarentegen is de groet van Aquila en Priscilla, het echtpaar, dat vroeger te Corinthiërs woonde en van dat deel van de Efezische gemeente, dat in hun huis samen kwam, waarop nog een groet van de gehele gemeente volgt.

Met de heilige kus, zo vermaant vervolgens de apostel, moeten de Korintheers elkaar na het voorlezen van de brief begroeten en daarmee ieder aan de ander zijn broederliefde openbaren; want het is de heilige kus, die het teken was van Christelijke broederliefde en dus het specifiek karakter had van Christelijke wijding. Zonder twijfel geschiedde dit wederzijds groeten in stilte, waarbij in plaats van het woord de kus plaats had.

21. De groet met mijn hand van Paulus. Wat ik anders doe, om aan een door mij gedicteerde brief een bewijs van echtheid te geven (2 Thessalonicenzen. 3: 17 Kol. 4: 17), doe ik nu ter verzekering van mijn voortdurende liefde jegens u (Gal. 6: 11), maar deze betuiging van liefde geldt u niet zonder enige uitzondering en onder elke voorwaarde.

22. Integendeel voeg ik er dadelijk bij, voordat ik het slot vs. 23 v. laat volgen: Als iemand de Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking, die wordt in de ban gedaan (Gal. 1: 8 v.). Maranatha, dat is: de Heere komt en zeker zal Hij ieder, die Hem niet liefheeft, uit Zijn gemeente uitsluiten.

23. Nadat ik u zo de bedoeling van mijn groet verklaard heb en wie geen recht hebben die op zichzelf toe te passen, zegen ik u met het woord: De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u (Rom. 16: 20, 24. Efez. 6: 24).

24. Mijn liefde zij (of misschien beter "is met u allen in Christus Jezus; zo velen als er in Hem zijn, met zo velen is ook mijn liefde. Amen.

Het slotwoord in vs. 24 is alleen aan de eerste brief aan de Corinthiërs eigen en wordt niet in de andere brieven van Paulus gevonden. De liefde, waarvoor hij in dit boek het kostbaar lied heeft gezongen (Hoofdstuk 13), de liefde, die niet verbitterd wordt, alles verdraagt, gelooft, hoopt, duldt, de liefde, die nooit eindigt - zij brandde in het hart van Paulus en zo omvat hij met zijn liefde allen, allen tezamen in Christus Jezus; en wat zou hij liever willen dan dat zij, die gescheiden waren en tot het onchristelijke waren afgeweken, door zijn liefde zich lieten bewegen en dat zij tot de Heere Jezus zich zouden laten bekeren. Daartoe moet dan ook het belangrijk woord in vs. 22 dienen. Als de apostel daar de pen wilde vatten om de gewone groet van zijn hand neer te schrijven, onder de door hem gedicteerde brief Ro 16: 22, schrok hij in zijn gedachte terug van hen, die misschien na het lezen van zijn vermaningen zonder berouw te gevoelen, zijn groet zich zouden toe-eigenen, die toch een groet in de Heere en een teken van gemeenschap in de Heere is.

Anathema betekent "vloek" d. i. verbanning uit de gemeenschap van God en de Zijnen. In de Christelijke gemeente behoort niemand te zijn, die Christus niet liefheeft; hij is hier en ginds uitgesloten van de zaligheid. "Maranatha" beduidt in het Aramees: de Heere komt. " De Apostel wilde met eigen hand nog een kort en krachtig woord ten besluite van de brief neerschrijven en hij voegde er in de hem gemeenzame, maar heilig en plechtig klinkende taal deze ernstige herinnering bij aan van de Heere nabij zijnde komst ten gerichte. Met de wens dat de genade van Jezus Christus hen steeds moge leiden en bewaren en de verzekering, dat zijn liefde in zoverre zij beiderzijds standvastig bleven in de gemeenschap met Christus steeds met hen zou zijn, sluit deze brief, die van zoveel wijsheid en liefde getuigt. (V.).

De brief aan "de gemeente van God, die te Corinthiërs is", is voltooid. Al wat de Apostel, die bijna achttien maanden in hun midden verkeerd heeft, de broeders in Achaje van uit Klein-Azië te zeggen heeft, is gezegd. De laatste vermaningen zijn gegeven, de verzochte groetenissen zijn gedaan. Niets ontbreekt dan de groetenis van Paulus zelf met zijn eigen hand, dat een teken is in iedere brief. Opdat dit werk van echtheid ook op deze brief gedrukt wordt, gaat de pen uit de hand van "Sosthenes, de broeder", die de brief geschreven heeft, over in de hand van de steller. Het is een plechtig ogenblik, het penseel van een gewijde kunstenaar wel waardig en waarvan al het gewicht moet worden gevoeld door een ieder, die iets voelt van de heilige ernst, die het hart van een apostel vervullen moest bij het drukken van het zegel van de voltooiing op een arbeid van deze betekenis. Nog een pennenstreek, nog een enkel woord en de brief, die zo vele vragen beantwoorden, in zo velerlei behoeften voorzien, zo menige verkeerdheid sluiten, zo menige dwaling terecht brengen en in het midden van de talrijke, maar helaas onenige gemeente van God te Corinthiërs een krachtig middel ter bevordering van geloof en hoop en liefde wezen moet, wordt opgerold, wordt in de hand van Stefanus gesteld en reist over zee en land, om te doen (God geve het!), waartoe hij biddend geschreven is en biddend gezonden wordt. Nog is hij niet gezonden; nog is hij niet opgerold; nog ligt hij open voor de blik van de apostel; nog is er tijd, nog is er plaats, voor zijn handtekening niet slechts, voor zijn liefdegroet niet alleen, maar ook voor een laatst, een allerlaatst woord van - wat zal het zijn? - vermaning of vertroosting? Mij dunkt, ik zie de apostel stilstaan, zich beraden, het oog ten hemel heffen. Daar grijpt hij de pen en met een hart brandende van de heiligste ijver voor zijn Heer en tegelijk vervuld van de tederste bekommernis voor de zielen, waaraan hij die Heer gepredikt heeft, schrijft hij zijn naam en daarachter dit ontzaglijk woord: Als iemand de Heere Jezus Christus niet lief heeft die zij een vervloeking. Maranatha. Een ogenblik, dunkt mij, vertoeft hij als om uit te rusten van de gemoedsbeweging, waarin een woord als dit, geschreven heeft moeten worden, bij een hart als het zijne. De schaduw van heilige ernst, die zijn wenkbrauwen neergedrukt, zijn voorhoofd gerimpeld, zijn lippen samengeklemd heeft, gaat over in iets zachters. Er komt een

glimlach, er komt een onbeschrijfelijke uitdrukking van liefde en vriendelijkheid en vertedering. Weer wordt de pen opgevat en nu met vochtige ogen toegevoegd: De genade van de Heere Jezus Christus zij met jullie! Mijn liefde is met u allen in Christus Jezus. Amen. - Als iemand de Heere Jezus Christus niet lief heeft, die zij een vervloeking. Maranatha. Hoe plechtig weergalmt na achttienhonderd jaren het woord van de heilige apostel nog steeds in de zielen, waartoe het gebracht wordt. Hoe plechtig! hoe vreselijk! Als een donderslag. Ja, als een donderslag, want ook donderslagen verkondigen liefde. Ook is het niet anders dan liefde, wat ons beweegt, met de heiligste ernst anderen te bepalen bij hetgeen ons voor onszelf met de heiligste ernst vervullen moet. Gelukkig dat hart, waarin bij het herhalen van een woord als dit die liefde leeft, die de vrees buiten sluit; de ziel, die in eenvoudigheid betuigen kan: Heere, U weet alle dingen; U weet dat ik U lief heb. Maar ook voor deze kan het zijn vrucht hebben, met heilige siddering stil te staan bij het ontzettend oordeel, waarmee het apostolisch woord hier dreigt, bij de vreselijkheid van de misdaad, die niet te bezitten, zo misdadig maakt en in zo'n oordeel vallen doet. Als iemand de Heere Jezus Christus niet lief heeft, die zij een vervloeking, zo schrijft de apostel; en hij gebruikt hier dezelfde uitdrukking, die wij ook in de brief aan de Galatiërs lezen, als hij aan deze schrijft: "Al was het ook dat wij, of een engel uit de hemel u een Evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt". De uitdrukking geeft te kennen dat hij, op wie ze met het hoogst en heiligst gezag wordt toegepast van de gemeenschap van Christus wordt uitgesloten, hier op aarde, zolang hij in de zonde blijft, die hem deze ban heeft op de hals gehaald, hierna, voor eeuwig, als hij die ban niet nog hier op aarde door ootmoed en berouw van zijn schuldig hoofd heeft weten af te wenden. Ach, hoe wenselijk, hoe dringend noodzakelijk is het, dat waar het geschieden moet, dit geen ogenblik wordt uitgesteld! Maranatha laat de apostel volgen en het welbekend en plechtig klinkend Syrisch woord heeft geen andere betekenis dan deze: De Heere komt. Zijn komen ten oordeel wordt bedoeld. Door dit komen wordt aller lot beslist. En voor de ongelukkigen, die Jezus Christus gekend hebben, maar Hem niet hebben liefgehad, zal een oneindige rampzaligheid de zin toelichten, maar nooit uitputten van dat woord: Vervloeking; van dat leed: Uitsluiting van de gemeenschap van Christus. Wij zullen ons in de voorstelling van dit oneindige leed niet verdiepen. De schildering van een ontzettende straf verbetert niet, maar verbittert, zo lang verstand en geweten van haar rechtvaardigheid niet overtuigd zijn. Maar deze overtuiging wordt geboren, wanneer het ontzettende van de misdaad, waarvan deze straf de vergelding is, met onpartijdigheid overwogen en ootmoedig erkend wordt. Zien wij dan af van de onvruchtbare poging de vlammen van de hel met doodverf te evenaren, of de akeligheden van de buitenste duisternis te peilen met de maatstaf van aardse jammeren. Het is genoeg als een heilzame huivering door de ziel vaart op het horen van dat éne woord: Vervloeking. Sterken wij ons slechts in de overtuiging, dat, wat dit woord ook in heeft, het zeker niets in heeft dat te hard of onrechtvaardig is voor die strafwaardige, die Jezus Christus kent en hem niet bemint.

Dat woord, hoe kan het anders, draagt een ernstig ontrustend karakter. Immers, het is bekleed met hoog gezag, het spelt de diepste ellende, het komt volstrekt algemeen over iedereen, die Christus niet liefheeft, al was hij zelfs in aller schatting de onberispelijkheid of lofwaardigheid zelf. Toch is dat vloekwoord volkomen rechtmatig, want wie heeft hoger aanspraak op de vurigste liefde van zijn verlost en wat is ook, wel beschouwd, een Christendom, waaraan het levensbeginsel van de dankbare liefde tot de Redder van onze zielen ontbreekt? Er is dan ook geen twijfelen aan, of het is een waarachtig woord, dat de apostel hier neerschrijft; ja waarlijk, er is een vloek aan de liefdeloosheid jegens Christus verbonden; een vloek, die reeds hier wordt gedragen in gedurig klimmende mate en eindelijk in zijn volle kracht openbaar wordt aan de andere kant van het graf. Hoe dan is het hart, hoe onvruchtbaar het leven, hoe zwaar het lijden, hoe donker het sterven van de naam-Christen

zonder liefde tot Jezus en wat kan hij anders dan het ergste verwachten, ten dage dat de verborgen dingen aan het licht gebracht worden! Met ontroering wenden wij het oog van de voorstelling af en toch, wij mogen voor dat vloekwoord de oren niet sluiten, omdat het nog altijd, ja zelfs in onze dagen, vooral zo uitnemend tijdig mag heten. Of laat het zich ernstig ontkennen, dat het heilig vuur van de liefde tot Christus op menig altaar verdoofd is, zelfs waar het vroeger helder gegloord heeft en dat meerderen dan wij kunnen tellen, met ons het hoofd moeten buigen voor het diep beschamend verwijt: ik heb tegen u, dat u uw eerste liefde heeft verlaten.

CHRISTUS REMUNERATOR

Van de toren, Luid en schel, Doet het klingelend klokkenspel 't Plechtig middernachtsuur horen. 't Is verstomd! Maar de nagalm dreunt in de oren: "Maranatha, Jezus komt! "

Daar ruist bij nachten en bij dagen Een duizendstemmig geestenkoor, Een smachtend fluisteren en vragen de moederschoot der aarde door. Het ritselt in de groene blâren, Het murmelt in de ontroerde baren, Het zwerft in het koeltjen op en neêr. En alle heuvelen en dalen, De donders en de nachtegalen, Al het schepsel zucht: "Hoe lang nog, Heer? "

Zou de Aarde, o Koning! U vergeten, Al bent Ge uit haar gezicht verhoogd? Uw voetspoor is niet weggesleten, Al is Uw zoenbloed opgedroogd! Haar heugt het kloppen van Uw harte, Uw liefdetrouw en liefdesmarte, Uw worstlen van de kreb naar het kruis, Ze is aan Uw Hemel vastgeschakeld: U heeft in haar getabernakeld, Zij beidt U als Uw eeuwig Huis!

Zó blijft een woning eenzaam achter, Verreist de Heer naar verre kust: Zijn Geest, onzichtbre dorpelwachter, Omzweeft de wandlaar, die er rust. Maar het onkruid wortelt in de scheuren, De poort blijft op haar hengsels treuren, Tot - eindelijk! - de oude stem haar groet, Die het licht weêr door de venster schijnen, De doornen van het vervals verdwijnen, En liefde en leven keren doet!

Wanneer, o u verouderde aarde, Wier vreemd geworden kind ik ben! Wordt u opnieuw de levensgaarde, Waar ik mijn Vaderland herken? Wanneer zal ik de pelgrimsblikken Aan het Tweede Paradijs verkwikken. Waarvan u het Eerste een schaduw gaf? Godlof! wij zijn niet lang gescheiden! - Eén heuvel ligt nog tussenbeide: De groene heuvel van mijn graf!

Zo waak, mijn ziel! En waakt, u bozen, Die onbezorgd in zwijmel zeegt! U zult verwelken vóór uw rozen, Verdwijnen éér ge uw beker leegt! De proeftijd klimt - nog moogt ge kiezen! Wat wilt ge winnen, wat verliezen, Het kort genot? de langen schrik? Ziet de uchtend der vergelding kriecken! Uwe eeuwigheid rust op de wieken Van het tegenwoordig ogenblik!

Waa! op, u sluier van Gods heemlen! Ziet, alle dingen zijn gereed: Tien duizenden, reisvaardig, weemlen In het nieuw ontvangen gloriekleed! Reeds hoor ik de optochtsliedren mengen: Reeds houdt de machtigste uit de Aartsenglen Nabij de Koning van het heelal De richtbazuin omhoog geheven, Die op één wenk het teken geven En 's werelds loop voleinden zal!

Van de toren Luid en schel, Doet het klingelend klokkenspel 't Plechtig middernachtsuur horen. 't Is verstomd! Maar de nagalm dreunt in de oren. "Mara-natha", Jezus komt!

't Zal geschieden! 't Is voorzeid! Aarde en hemel zullen vlieden Voor des Konings heerlijkheid! Wat ontwaken Op dien dag, Als van het aardrijks diepten kraken. Op de laatsten klepelslag! Als met losgereten slinger 't Zonne-uurwerk stil zal staan, Waar de Koning met Zijn vinger Sterren wegwist van heur baan! Als in afgrond en vulkaan Heilige vlammen zich bereiden, Om het ingeroeste slijk Van de wereld af te scheiden, Tot ze een luister zal verspreiden Aan gelouterd goud gelijk! Plotsling staat, ten tweeden male, 's Mensen Zoon Voor de aard ten toon: Valle nu wat adembale Bevend neer voor Zijn troon! Ziet, de teekenen Zijner wonden! Ja, Hij is dezelfde wel, Die gebonden Voor de zonden, De overwinning van de hel In Zijn sterven heeft verslonden, God met ons, Immanuël! Maar om de eens bebloede slapen Speelt een goddelijke glans, En de doornen zijn herschapen In de paarlen Zijner krans! Heerlijke omkeer - Toen en Thans! Bethlêms zuigling, zwak en teder En die Hemeltroonbekleder! De aardworm in Gethsémané En die Richter op de wolken! Eeuwig Wel, of eeuwig Wee Brengt Hij op Zijn weegschaal mee. Wat benauwdheid bij de volken! Wat rumoer in 's aardrijks kolken! Wat ontroering in de zee!

Waarom splijt ge uw marmren deuren, Stad der doden! dus van een, Dat de slapers daar beneên 't Licht zien scheemren door de scheuren Van den zieken tombesteent? Waarom werpt ge, ontzette golven! Onder huilend angstgeluid Al die bleke beendren uit. In uw woestenij bedolven? Al dat stof, als Alpennieuw Opgehoopt van eeuw tot eeuw? 't Is gesproken, 't Dagingswoord! Roepende engelen dragen het voort: "De eeuwigheid is aangebroken - "Rijst, gestorv'nen! komt en hoort! " En zij rijzen En zij komen, Opgevaren uit hun as, Dwazen, wijzen, Bozen, vromen, Al wat leefde en - stervling was! Beelden, die wij lang vergaten, Zie ik door elkaar kruisen: Alle kluizen Zijn verlaten, De eerste groef, de laatste kist! 't Is een leger van geslachten: En geen natie laat zich wachten, En geen zuigling wordt gemist! Maar bij miljoenen tallen, Spraakloos luistrend, staan zij allen Voor d' ontzaggelijken troon - Tot het woord van de splitsing klinkt: "Tot Mijn rechte! Tot Mijn slinke! "Kiest uw plaats! Neemt Uw loon! "

Van de toren, Luid en schel, Doet het klinglend klokkenspel 't Plechtig middernachtsuur horen., 't Is verstomd! Maar de nagalm dreunt in de oren: "Maran-atha, Jezus komt! "

Sidderend heir, in de schaduw gegroept! U, eens op aarde Vóóraan geschaarde! Hoe nu zo traag, nu de hemel u roept?

Held, voor wien het volk, dat Uw voetschabel was, Zaa'm' is gekrompen! Purperen lompen Dekken uit schaamte uw doorluchtig karkas! Geessel der aarde, eindt uw almacht zó ras?

Oproerprofeet, die in naam van het volk Tronen en steden Plat heeft getreden! Preêk nu gelijkheid met fakkel en dolk! Bons dézen Vorst van Zijn lichtende wolk!

Trotse Verachter van het Hoogste Gebod! Die Gods genade Honend versmaadde, Die met uw moeders gebed heeft gespot! Vrijgeest, u bidt?, U gelooft aan een God?

Huichlende vrome, zo vriendlijk en fijn! Teedre hyenen Leerden u wenen: Hang voor uwe ogen een tranengordijn! Achter dat floers mag de Richter niet zijn!

Rijke, om wiens sterven geen wees heeft gerouwd! Proef, of miljoenen De Almacht verzoenen! Zie nu, wat hemel ge uit slijk heeft gebouwd! Koop, zo ge kunt, nu uw ziel voor uw goud!

Slaaf van uw vlees, nu in spinrag gehuld! Kom en bevredig 't Eeuwige ledig, Dat in uw hart om verzadiging brult, Immer vergrotend en nimmer gevuld!

Sidderend heir in de schaduw gegroept! Gij, eens op aarde Vóóraan geschaarde! Hoe nu zo traag, nu de hemel u roept?

En waarom zouden zulke geesten Dan ingaan tot de grote rust? Daar zijn de minsten de allermeeften En 's Heeren lof is al hun lust! 't Hart, dat Gods liefde niet deed rijpen, Zou dat Gods zaligheid begrijpen? De nachtuil haat de zonneschijn: De hemel met Zijn uitverkoornen Zou voor 't geweten van de verloornen Een zevendubbele helle zijn!

Zij deinzen voor de blik van de Heere, Die als richtzwaard hen doordringt. Zij storten neer naar lager sferen. Op het onbedrieglijkst ziels-instinkt. Zij dwarlen, waar geen heilige ogen Hun pelgrimaadje volgen mogen, Zelfs die van de ware deernis niet! En bij hun sporeloos verdwijnen, Daar heft een wolk van serafijnen Het voorspel aan van het nieuwe lied.

Van de toren, Luid en schel, Doet het klinglend klokkenspel 't Plechtig middernachtsuur horen. het Is verstomd! Maar de nagalm dreunt in de oren "Maran-atha, Jezus komt! "

Jezus komt! Hij is gekomen! Altijd voller wordt het licht: Heiligende stralen stromen Van Zijn vriendlijk aangezicht. Boven het smeltend harpgeluid Klinkt Zijn stem vertroostende uit, Met een moederlijk erbarmen: "Komt, vermoeiden, in Mijn armen! "

Herwaarts! aan Zijn rechterzijde, Magdalene! Omhoog dat hoofd! Diepstbedroefde! hoogstverblijde, Die geboet heeft en geloofd! Zoudt u twijflen aan uw kroon? Liefde is liefde's heerlijk loon: In de Liefde is het Eeuwig Leven. 't Werd gevonden, het is gegeven!

Herwaarts! nader, altijd nader, Dolend maar hervonden lam! 't Hart zal juichen bij de Vader, Dat er schreiend wederkwam. U de volle kinderrang! U der broedren welkomstzang! Eer ge uw zwerftocht hadt begonnen, Lag uw feestkleed reeds gesponnen!

Herwaarts! dichter, altijd dichter, Saulus, die een Paulus werdt! Zie, Uw Redder is de Richter, Die u - plaats geeft aan Zijn hart! Dood, waar is uw prikkel thans? Helle, waar uw zegekrans? 't Beste was: "met Jezus wezen: " 't Is den besten uitgelezen!

Ziet! daar staat Hij In hun reien, het Beeld van d' Ongezien God! Zeegnend gaat Hij Langs de meijen, Die zij voor Zijn voeten spreien, Overstelp van heilgenot!

Welkom, leger van Profeten! Welkom, hoge Apostelschaar. Midden in den kring gezeten, Met de martelpalm om het haar! Welkom, adelijk geslachte! Heilige ad'laars der gedachte, Met de koningskroon gehuld, Die des hemels hierarchien. Machten, krachten, heerschappijen Richten en regeren zult!

Sluit u aan in hun kreits, o gij leraars van de wet! En u, blijde gezanten van het goede! Die zo menige ziel van het verderf heeft gered en zo menig geredde behoedde! Elke blik, die u dankte, is een straal in uw glans, Die de starren beschaamt aan de weemlenden trans!

Stille weldadigen! Zeg'nende braven! Laat u verzadigen, Troosten en laven! Viert in uw hoogtijkleed 't Feest, van Gods ere: Wat u den minste deedt, Deedt u de Heere!

Ware zachtmoedigen! Juichende strijders! Blijde rampsnelen! Vorstlijke lijdens! Hier is de smart geheeld! Christus is Koning: Heeft ge eens Zijn kruis gedeeld, Deelt nu Zijn kroning;

Pelgrims, wier bedevaart Nooit mocht verpozen! Hier bloeit uw vredegaard: Rust in zijn rozen! Hier drukt uw eerste stap 't Land der geboorte: 't Heimwee van de vreemdingschap Sterft in Zijn poorte!

Moeders! die zingend en Kozend regeerde, Vriendelijk dringend en Spelende leerde! Buigt naast uw kindren nu Dankend de knieën De Engelen begroeten u, Heilige Marieën!

Schuldloze kinderkens! Zalige wichtjens! Hemelse vlinderkens! Cherubsgezichtjens! Mengt, waar ge fladderwiek, Jezus uw loflied: 't Groen waar uw krans van riekt, Bloede in het stof niet!

Neen! heel het aardrijk is herboren Tot een jonge Hemelbruid: Sarons rozen botten uit: Ziet de Paradijsvrucht glore Tussen het kruid, Waar de Levensboom ontspruit! Duizend koren Jubelschat'ren. Als een stemme veler wat'ren: "Hij regeert "Van sfeer tot sferen! " Opperd is het luchtgordijn, Waar geen starren nodig zijn: 't Zalig aangezicht des Heeren Is een eeuwge lenteschijn! Lam en tijger dartlen zamen. 't Knaapjen streelt de drakenmuil In der basiliken kuil, Waar de duifjens nestlen kwamen. Op de berg van de heiligheid Woont de vrede. En des Konings majesteit Deelt heur gloed aan alles mede. Zoals eens de zonneglans Sneeuw lei op de lelielknoten. Zilver op de regendroppen, Purper op de morgentrans! Elke zalige bewoner Van het eeuwge koninkrijk Is de anderen gelijk: De Oude Broeder slechts is schoner! En toch zwemen zij naar Hem In die reinheid zonder vlekken, In dien adeldom van de trekken, In die zilverklank van de stem, In die rijkdom aller deugden, Aller gaven, aller vreugden, 't Erfdeel van Jeruzalem! Stad des hemels! trek uw straten, Schiet uw stralen van kristal Overal, Tot geen plek is leëggelaten In het Heelal! En nu - boven en beneden, U die 's Heeren huis bevolkt Die daar aan Zijn voeten wolkt, Als het stof van onze schreden! Duizenden tien duizend keer! Valt ontroerd op het aanschijn neêr! Werpt de kronen uwer hoofden Voor den troon des Hooggelofden! d' Alverzoener, d' Alvergelder, zij alleen en eeuwge de eer!

Van de toren. Luid en schel, Doet het klinglend klokkenspel 't Plechtig middernachtsuur horen. 't Is verstomd! Maar de nagalm dreunt in de oren: "Maranatha, Jezus komt!